Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស

អង្គុត្តរនិកាយេ

ឯកកនិបាត-ដីកា

គន្ថារម្ភកថា

អនន្តញាណំ ករុណានិកេតនំ,

នមាមិ នាថំ ជិតបញ្ចមារំ;

ធម្មំ វិសុទ្ធំ ភវនាសហេតុំ,

សង្ឃញ្ច សេដ្ឋំ ហតសព្ពបាបំ។

កស្សបំ តំ មហាថេរំ, សង្ឃស្ស បរិណាយកំ;

ទីបស្មិំ តម្ពបណ្ណិម្ហិ, សាសនោទយការកំ។

បដិបត្តិបរាធីនំ, សទារញ្ញនិវាសិនំ;

បាកដំ គគនេ ចន្ទ-មណ្ឌលំ វិយ សាសនេ។

សង្ឃស្ស បិតរំ វន្ទេ, វិនយេ សុវិសារទំ;

យំ និស្សាយ វសន្តោហំ, វុឌ្ឍិប្បត្តោស្មិ សាសនេ។

អត្ុេឆទ៉ យហាបញ្ញា, ស្ុេយឆ៉ ស្ុតិចិស្ស្យុតំ;

អចិលល្លិតឃឹលិឪ-បទិស្ុទ្ធក្ុេលាគឃំ៊

ពាហុស្ស្យុតំ សតិយត្តុំ, ទត្តុំ សត្តុំ សយាហិតំ;

តយាយិ សិទសា ឆឹទ៉, កទ៉ុ េយ កហចាឆកំ៊

អាកតាកយតេក្កស្ុ , សទ្ធសត្ថតឃញ្ញុស្ុ;

ឃស្ស្យេត្តចាសិកិក្ខស្ុ, សាសត៉ ស្ុប្យតិដ្ឋិតំ៊

េឃា សិហញ្ញេត្ថា ឆិតិយា ឃសស្សឹ,

ន្ថញអាទបេញ្ញា តិប្ុេលា កលិស្ុ;

ឌាេតា ចិស្ុេទ្ធ ទចិេសាយចំេស,

យហញ្ញេលិ អញ្ញតច្ុត្តិេតេឌា៊

ឌិត្វាទិចក្កុ អតិក្ុប្យសឃំ្យ

អតញ្ញាសាឆាទលចិក្កេយត;

បត្តាកិេសេកា ឌិតឆយ្ុេសចិ,

អកិប្យសេត្តា ទតតត្តឃយិ្យ

ចិទ៉ ចិកិេត្ត ឌិតសាសតស្ុិ,

បញ្ចត្តិកេ ស្ង៉ ចិតក្កេហត្វា;

ស្ឆំច សាយក្កិនំ បសត្តិ,

បរិយេសិ កិញ្ចិ បទិស្ឌុឌ្ឍីលេ៍

កត្វា ចិហារេ ចិបុលេ ច រេយ្យុ,

តព្រឹបិ្យតេតេកសហស្សសេន្តេ;

កិញ្ចិ អសេស ចត្បញ្ចហេឃហិ,

សត្តប្បយត្តោ ស្ចិរំ អលញ្ឆិ៍

សឌ្ឍូខុម្ពិ អកិកញ្ញូយាតេ,

សឃប្បិ កិញ្ចិ អត្សាសឃិត្វា;

តិឃោះឃំ កត្វិបស្សតាស្ប,

អកាសិ ចុទ្ធិ ឌិតសាសតស្ស៍

តេតាហយញ្ចតួយត្បក្កិហីតេតា,

អតញ្ញាសាឆារណសក្កូតេហត;

ឃស្ថា បរក្កត្តក្សឹះចេ្យាឃត,

អជ្ឈេសិតោ ភិក្ខុគណស្ស មជ្ឈេ

តស្មា អត្ថានបទានមត្តំ,

សេដ្ឋាយ អង្គុត្តរវណ្ណនាយ;

សន្ទស្សយិស្សំ សកលំ សុទោន្តិ,

និស្សាយ បុព្ពាចរិយប្បកាថ។

គន្ថារម្ភកថាវណ្ណនា

១. សំវណ្ណនារម្ភេ រតនត្តយំ នមស្សិតុកាមោ តស្ស វិសិដ្ឋគុណយោគសន្ទស្សនត្ថំ “ករុណាសីតលហទយ”ន្តិអាទិមាហ។ វិសិដ្ឋគុណយោគេន ហិ វន្ទនារហភាវោ, វន្ទនារហេ ច កតា វន្ទនា យថាធិប្បេតមត្ថំ សាធេតិ។ ឯត្ថ ច សំវណ្ណនារម្ភេ រតនត្តយប្បណាមករណប្បយោជនំ តត្ថ តត្ថ ពហុធា បបញ្ចេន្តិ អាចរិយា, មយំ បន ឥធាធិប្បេតមេវ បយោជនំ ទស្សយិស្សាម, តស្មា សំវណ្ណនារម្ភេ រតនត្តយប្បណាមករណំ យថាបដិញ្ញាតសំវណ្ណនាយ អនន្តរាយេន បរិសមាបនត្ថន្តិ វេទិតព្ពំ។ ឥទមេវ ហិ បយោជនំ អាចរិយេន ឥធាធិប្បេតំ។ តថា ហិ វក្ខតិ –

“ឥតិ មេ បសន្នមតិនោ, រតនត្តយវន្ទនាមយំ បុញ្ញំ;

យំ សុវិហតន្តរាយោ, ហុត្វា តស្សានុភាវេនា”តិ។

រតនត្តយប្បណាមករណេន ចេត្ថ យថាបដិញ្ញាតសំវណ្ណនាយ អនន្តរាយេន បរិសមាបនំ រតនត្តយបូជាយ បញ្ញាបាដវតោ, តាយ បញ្ញាបាដវញ្ច រាគាទិមលវិធមនតោ។ វុត្តញ្ហិ –

“យស្មិំ, មហានាម, សមយេ អរិយសាវកោ តថាគតំ អនុស្សរតិ, នេវស្ស តស្មិំ សមយេ រាគបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ, ន ទោសបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ, ន មោហបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ, ឧជុគតមេវស្ស តស្មិំ សមយេ ចិត្តំ ហោតី”តិអាទិ (អ. និ. ៦.១០; ១១.១១)។

តស្មា រតនត្តយបូជនេន វិក្ខាលិតមលាយ បញ្ញាយ បាដវសិទ្ធិ។

ᩋᨳ ᩅᩣ ᩁᨲᨶᨲ᩠ᨲᨿᨷᩪᨩᨶᩈ᩠ᩈ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩈᨾᩣᨵᩥᩉᩮᨲᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᩣᨭᩅᩴ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩥᨲᩈ᩠ᩈ ᩈᨾᩣᨵᩥᩉᩮᨲᩩᨲ᩠ᨲᩴ –

“ᩏᨩᩩᨣᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨡᩮᩣ ᨷᨶ, ᨾᩉᩣᨶᩣᨾ, ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩮᩣ ᩃᨽᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᩮᨴᩴ, ᩃᨽᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩮᨴᩴ, ᩃᨽᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩪᨷᩈᩴᩉᩥᨲᩴ ᨷᩣᨾᩮᩣᨩ᩠ᨩᩴ, ᨷᨾᩩᨴᩥᨲᩈ᩠ᩈ ᨸᩦᨲᩥ ᨩᩣᨿᨲᩥ, ᨸᩦᨲᩥᨾᨶᩈ᩠ᩈ ᨠᩣᨿᩮᩣ ᨷᩈ᩠ᩈᨾ᩠ᨽᨲᩥ, ᨷᩈ᩠ᩈᨴ᩠ᨵᨠᩣᨿᩮᩣ ᩈᩩᨡᩴ ᩅᩮᨴᩮᨲᩥ, ᩈᩩᨡᩥᨶᩮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾᩣᨵᩥᨿᨲᩦ”ᨲᩥ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪆᪨᪁᪀; ᪁᪁᪨᪁᪁)᪨

ᩈᨾᩣᨵᩥᩈ᩠ᩈ ᨧ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᨽᩣᩅᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᨿᩮᩅ – “ᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩮᩣ ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩴ ᨷᨩᩣᨶᩣᨲᩦ”ᨲᩥ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪃᪨᪅; ᪄᪨᪙᪙; ᪅᪨᪁᪀᪇᪁)᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᩑᩅᩴ ᨷᩅᩩᨯ᩠ᨰᩣᨿ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨷᨭᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᩉᨲ᩠ᨳᨣᨲᩴ ᨻᩮᨴᨾᨠᩥᨠᩩᨿ᩠ᨿ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᩮᨶ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᩈᨾᩣᨷᨿᩥᩔᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᩅᩣ ᩁᨲᨶᨲ᩠ᨲᨿᨷᩪᨩᩣᨿ ᩋᩣᨿᩩᩅᨱ᩠ᨱᩈᩩᨡᨻᩃᩅᨯ᩠ᨰᨶᨲᩮᩣ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᩮᨶ ᨷᩁᩥᩈᨾᩣᨷᨶᩴ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩁᨲᨶᨲ᩠ᨲᨿᨷᩪᨩᩣᨿ ᩉᩥ ᩋᩣᨿᩩᩅᨱ᩠ᨱᩈᩩᨡᨻᩃᩣᨶᩥ ᩅᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ –

“ᩋᨽᩥᩅᩣᨴᨶᩈᩦᩃᩥᩔ, ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩣᨷᨧᩣᨿᩥᨶᩮᩣ;

ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩅᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᩣᨿᩩ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᩈᩩᨡᩴ ᨻᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ (ᨵ᪨ ᨷ᪨ ᪁᪀᪙) –

ᨲᨲᩮᩣ ᩋᩣᨿᩩᩅᨱ᩠ᨱᩈᩩᨡᨻᩃᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥᨿᩣ ᩉᩮᩣᨲᩮᩅ ᨠᩣᩁᩥᨿᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ᪨

ᩋᨳ ᩅᩣ ᩁᨲᨶᨲ᩠ᨲᨿᨣᩣᩁᩅᩈ᩠ᩈ ᨷᨭᩥᨽᩣᨶᩣᨷᩁᩥᩉᩣᨶᩣᩅᩉᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩋᨷᩁᩥᩉᩣᨶᩣᩅᩉᨬ᩠ᩉᩥᨲᩦᩈᩩᨷᩥ ᩁᨲᨶᩮᩈᩩ ᨣᩣᩁᩅᩴ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ –

“ᩈᨲ᩠ᨲᩥᨾᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᨷᩁᩥᩉᩣᨶᩦᨿᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ᪨ ᨠᨲᨾᩮ ᩈᨲ᩠ᨲ? ᩈᨲ᩠ᨳᩩᨣᩣᩁᩅᨲᩣ, ᨵᨾ᩠ᨾᨣᩣᩁᩅᨲᩣ, ᩈᨦ᩠ᨥᨣᩣᩁᩅᨲᩣ, ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨣᩣᩁᩅᨲᩣ, ᩈᨾᩣᨵᩥᨣᩣᩁᩅᨲᩣ, ᩈᩮᩣᩅᨧᩈ᩠ᩈᨲᩣ, ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨾᩥᨲ᩠ᨲᨲᩣ”ᨲᩥ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪇᪨᪃᪄)᪨

ᩉᩮᩣᨲᩮᩅ ᨧ ᨲᨲᩮᩣ ᨷᨭᩥᨽᩣᨶᩣᨷᩁᩥᩉᩣᨶᩮᨶ ᨿᨳᩣᨷᨭᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᨷᩁᩥᩈᨾᩣᨷᨶᩴ᪨

ᩋᨳ ᩅᩣ ᨷᩈᩣᨴᩅᨲ᩠ᨳᩪᩈᩩ ᨷᩪᨩᩣᨿ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥᩈᨿᨽᩣᩅᨲᩮᩣ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩥᨲᩈ᩠ᩈᩣ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥᩈᨿᨲ᩠ᨲᩴ –

“ᨷᩪᨩᩣᩁᩉᩮ ᨷᩪᨩᨿᨲᩮᩣ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᨿᨴᩥ ᩅ ᩈᩣᩅᨠᩮ;

បបញ្ចសមតិក្កន្តេ, តិណ្ណសោកបរិទ្ទវេ.

តេ តាទិសេ បូជយតោ, និព្ពុតេ អកុតោភយេ;

ន សក្កា បុញ្ញំ សង្ខាតុំ, ឥមេត្តមបិ កេនចី”តិ. (ធ. ប. ១៩៥-១៩៦; អប. ថេរ ១.១០.១-៣);

បុញ្ញាតិសយោ ច យថាធិប្បេតបរិសមាបនុបាយោ. យថាហ –

“ឯស ទេវមនុស្សានំ, សព្ពកាមទទោ និធិ;

យំ យទេវាភិបត្ថេន្តិ, សព្ពមេតេន លព្ភតី”តិ. (ខុ. បា. ៨.១០);

ឧបាយេសុ ច បដិបន្នស្ស ហោតេវ ការិយសិទ្ធិ. រតនត្តយបូជា ហិ និរតិសយបុញ្ញក្ខេត្តសម្ពុទ្ធិយា អបរិមេយ្យប្បភាវោ បុញ្ញាតិសយោតិ ពហុវិធន្តរាយេបិ លោកសន្និចារេ អន្តរាយនិពន្ធសកលសំកិលេសវិទ្ធំសនាយ បហោតិ, ភយាទិឧបទ្ទវញ្ច និវារេតិ. តស្មា វុត្តំ – “សំវណ្ណនារម្ភេ រតនត្តយប្បណាមករណំ យថាបដិញ្ញាតសំវណ្ណនាយ អនន្តរាយេន បរិសមាបនត្ថ”ន្តិ.

ឯវំ សប្បយោជនំ រតនត្តយវន្ទនំ កត្តុកាមោ បឋមំ តាវ ភគវតោ វន្ទនំ កាតុំ តម្មូលកត្តា សេសរតនានំ “ករុណាសីតលហទយំ... បេ... គតិវិមុត្ត”ន្តិ អាហ. តត្ថ យស្សា ទេសនាយ សំវណ្ណនំ កត្តុកាមោ, សា ន វិនយទេសនា វិយ ករុណាបធានា, នាបិ អភិធម្មទេសនា វិយ បញ្ញាបធានា, អថ ខោ ករុណាបញ្ញាបធានាតិ តទុភយប្បធានមេវ តាវ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ថោមនំ កាតុំ “ករុណាសីតលហទយំ, បញ្ញាបជ្ជោតវិហតមោហតម”ន្តិ វុត្តំ. តត្ថ កិរតីតិ ករុណា, បរទុក្ខំ វិក្ខិបតិ អបនេតីតិ អត្ថោ. អថ វា កិណាតីតិ ករុណា, បរទុក្ខេ សតិ ការុណិកំ ហិំសតិ វិពាធតីតិ អត្ថោ. បរទុក្ខេ សតិ សាធូនំ កម្បនំ ហទយខេទំ ករោតីតិ វា ករុណា. អថ វា កមិតិ សុខំ, តំ រុន្ធតីតិ ករុណា. ឯសា ហិ បរទុក្ខាបនយនកាមតាលក្ខណា អត្តសុខនិរបេក្ខតាយ ការុណិកានំ សុខំ រុន្ធតិ វិពន្ធតីតិ អត្ថោ. ករុណាយ សីតលំ ករុណាសីតលំ, ករុណាសីតលំ ហទយំ អស្សាតិ ករុណាសីតលហទយោ, តំ ករុណាសីតលហទយំ.

តត្ថ កិញ្ចាបិ បរេសំ ហិតោបសំហាររសតាទិអបរិហានិច្ឆនភាវតាយ, ព្យាបាទារតីនំ ឧជុវិបច្ចនីកតាយ ច សត្តសន្តានគតសន្តាបវិច្ឆេទនាការប្បវត្តិយា មេត្តាមុទិតានម្បិ ចិត្តសីតលភាវការណតា ឧបលព្ភតិ, តថាបិ ទុក្ខាបនយនាការប្បវត្តិយា បរូបតាបាសហនរសា អវិហិំសាភូតា ករុណា វិសេសេន ភគវតោ ចិត្តស្ស ចិត្តប្បស្សទ្ធិ វិយ សីតិភាវនិមិត្តន្តិ វុត្តំ – “ករុណាសីតលហទយ”ន្តិ. ករុណាមុខេន វា មេត្តាមុទិតានម្បិ ហទយសីតលភាវការណតា វុត្តាតិ ទដ្ឋព្វំ. អថ វា អសាធារណញាណវិសេសនិពន្ធនភូតា សាតិសយំ និរវសេសញ្ច សព្ពញ្ញុតញ្ញាណំ វិយ សវិសយព្យាបិតាយ មហាករុណាភាវំ

ឧបកតា ករុណាយ ភគវតា អតិសយេន ហទយសីតលីភាវោតិ អាហ – “ករុណាសីតលហទយ”ន្តិ។ អថ វា សតិបិ មេត្តាមុទិតានំ សាតិសយេ ហទយសីតលីភាវនិមិត្តត្តេ សកលពុទ្ធគុណវិសេសការណតាយ តាសម្បិ ការណន្តិ ករុណាវ ភគវតោ “ហទយសីតលការណ”ន្តិ វុត្តា។ ករុណានិទានា ហិ សព្វេបិ ពុទ្ធគុណា។ ករុណានុភាវនិព្វាបិយមានសំសារទុក្ខសន្តាបស្ស ហិ ភគវតោ បរទុក្ខាបនយនកាមតាយ អនេកានិបិ អសង្ខ្យេយ្យានិ កប្បានំ អកិលន្តរូបស្សេវ និរវសេសពុទ្ធករធម្មសម្ភរណនិរតស្ស សមធិគតធម្មាធិបតេយ្យស្ស ច សន្និហិតេសុបិ សត្តសង្ខារេសុ ឧបគតហទយុបតាបនិមិត្តេសុ ន ឦសកម្បិ ចិត្តស្ស អញ្ញថត្តមហោសីតិ។ ឯតស្មិញ្ច អត្ថវិកប្បេ តីសុបិ អវត្ថាសុ ភគវតោ ករុណា សង្គហិតាតិ ទដ្ឋព្វំ។

បជោតេតីតិ បញ្ញា, យថាសភាវំ បកាសេតីតិ អត្ថោ។ បញ្ញាវ មោហន្ធការប្បហានតោ បកាសេតិ ធម្មសភាវាវជោតនដ្ឋេន បជ្ជោតោតិ បញ្ញាបជ្ជោតោ។ សវាសនប្បហានតោ វិសេសេន ហតំ សមុគ្ឃាតិតំ វិហតំ, បញ្ញាបជ្ជោតេន វិហតំ បញ្ញាបជ្ជោតវិហតំ, មុយ្ហន្តិ តេន, សយំ វា មុយ្ហតិ, មោហនមត្តមេវ វា តន្តិ មោហោ, អវិជ្ជា, ស្វេវ វិសយសភាវប្បដិច្ឆាទនតោ អន្ធការសរិក្ខតាយ តមោ វិយាតិ មោហតមោ, បញ្ញាបជ្ជោតវិហតោ មោហតមោ ឯតស្សាតិ បញ្ញាបជ្ជោតវិហតមោហតមោ, តំ បញ្ញាបជ្ជោតវិហតមោហតមំ។ សព្វេសម្បិ ហិ ខីណាសវានំ សតិបិ បញ្ញាបជ្ជោតេន អវិជ្ជន្ធការស្ស វិហតភាវេ សទ្ធាធិមុត្តេហិ វិយ ទិដ្ឋិប្បត្តានំ សាវកេហិ បច្ចេកសម្ពុទ្ធេហិ ច សវាសនប្បហានេន សម្មាសម្ពុទ្ធានំ កិលេសប្បហានស្ស វិសេសោ វិជ្ជតីតិ សាតិសយេន អវិជ្ជាប្បហានេន ភគវន្តំ ថោមេន្តោ អាហ – “បញ្ញាបជ្ជោតវិហតមោហតម”ន្តិ។

អថ វា អន្តរេន បរោបទេសំ អត្តនោ សន្តានេ អច្ចន្តំ អវិជ្ជន្ធការវិគមស្ស និព្វត្តិតត្តា, តត្ថ ច សព្វញ្ញុតាយ ញេយ្យេសុ ច វសីភាវស្ស សមធិគតត្តា, បរសន្តតិយញ្ច ធម្មទេសនាតិសយានុភាវេន សម្មទេវ តស្ស បវត្តិតត្តា ភគវាវ វិសេសតោ មោហតមវិគមេន ថោមេតព្វោតិ អាហ – “បញ្ញាបជ្ជោតវិហតមោហតម”ន្តិ។ ឥមស្មិញ្ច អត្ថវិកប្បេ “បញ្ញាបជ្ជោតោ”តិ បទេន ភគវតោ បដិវេធបញ្ញា វិយ ទេសនាបញ្ញាបិ សាមញ្ញនិទ្ទេសេន, ឯកសេសេន វា សង្គហិតាតិ ទដ្ឋព្វំ។

អថ វា ភគវតោ ញាណស្ស ញេយ្យបរិយន្តិកត្តា សកលញេយ្យធម្មសភាវាវពោធនសមត្ថេន អនាវរណញាណសង្ខាតេន បញ្ញាបជ្ជោតេន សព្វញេយ្យធម្មសភាវច្ឆាទកស្ស មោហន្ធការស្ស វិធមិតត្តា អនញ្ញសាធារណោ ភគវតោ មោហតមវិនាសោតិ កត្វា វុត្តំ – “បញ្ញាបជ្ជោតវិហតមោហតម”ន្តិ។ ឯត្ថ ច មោហតមវិធមនន្តេ អធិគតត្តា អនាវរណញាណំ ការណោបចារេន សសន្តានេ មោហតមវិធមនន្តិ ទដ្ឋព្វំ។ អភិនីហារសម្បត្តិយា សវាសនប្បហានមេវ ហិ កិលេសានំ ញេយ្យាវរណប្បហានន្តិ, បរសន្តានេ បន មោហតមវិធមនស្ស ការណភាវតោ អនាវរណញាណំ “មោហតមវិធមន”ន្តិ វុច្ចតីតិ។

កិំ បន ការណំ អវិជ្ជាសមុគ្ឃាតោយេវេកោ បហានសម្បត្តិវសេន ភគវតោ ថោមនានិមិត្តំ គយ្ហតិ, ន បន សាតិសយំ និរវសេសកិលេសប្បហានន្តិ? តប្បហានវចនេនេវ តទេកដ្ឋតាយ សកលសំកិលេសគណសមុគ្ឃាតស្ស វុត្តត្តា។ ន ហិ សោ តាទិសោ កិលេសោ អត្ថិ, យោ និរវសេសអវិជ្ជាប្បហានេន ន បហីយតីតិ។

អឆ ចា ចិន្តា ចិឃ សកលក្សលឆយ្វសយុប្បត្តិឃា, តិរចសេសាក្យលឆយ្វតិន្តាត្តិឃា សំសារប្បចត្តិឃា ច អចិន្តា បឆាតការលាត្តិ តន្តិឈាតចចសេត សកលសំកិលេសកាលាសយ្ឈុរេតា ចុរេត្តា ៩ច រេហាតីតិ ចុត្តំ – “បញ្ញាបន្ទោតចិហតរយាហតយ”ត្តិ៍

តរា ច អយរា ច តរាយរា, សហ តរាយររហីតិ សតរាយររា, សតរាយររា ច រសា រលិរកា ចាតិ សតរាយររលិរកា, តស្ស ក្ររតិ សតរាយររលិរកកុ, តំ សតរាយររលិរកកុំ៍ ៩រេតត ឆេចយត្សុាតំ ចិឃ តឆចសិដ្ឋ សត្តាតយ្បិ ឃឆារហំ ក្យាចិសេសាចហតាឃ កកចរេតា ថ្ងបការតំ ឆេស្សតិ៍ ត រេចត្ត បឆាតប្បឆាតការចា ចោរឆេតរេត្តា៍ អរេញ្ញា ហិ សត្កូរយា, អរេញ្ញា អត្តក្កូរយា៍ ក្រាឌិសេស្ស ហិ សយាសបឆេស្ស បឆាតយ្បិ អប្បឆាតំ ចិឃ តិឌ្ឋិសិឃតិ ឃថា “សរាឌិកាឃ បរិសាឃា”តិ (ត្តុអច៍ ១១៩)៍ កាឃរេត្តាត្ត សត្តសត្ថារកាឌតចសេត តិចិឆោ រលិរកា, ករុកាចស្ស បត អឆិរប្បតត្តា ករុករលាសយត្តស្សេច ឃុត្តតរេតា សត្តរលិកស្ស ចសេត អរេត្តា ករេហតរេត្តា៍ រសា ហិ រលិកិឃត្តិ ៩ត្ត បុញ្ញាបិបិតិ តន្តិបិរកា ចាតិ “រលិរកា”តិ ចុច្ចតិ៍ អយរក្កហលាត រេចត្ត ថ្ងបបត្តិឆេចា អឆិរប្បតា៍

អឆ ចា សឰហរេត្តា រលិកសន្តា សយុឌាឃចសេត រលិកិឃតិ បញ្ញាបីឃតីតិ៍ សហ តររហីតិ សតរា, សតរា ច រេត អយរា ចាតិ សតរាយរា, រេតសំ រលិរកាតិ សតរាយររលិរកាតិ បុរិយតឃេតេច ឃោរឌេតន្តិ៍ អយរសត្តេត រេចត្ត ចិស្ពិឆេចាបិ សក្ខេត្ត៍ រេតបិ ហិ យរលាកាចរេតា បរយត្តរេតា អយរា៍ តរាយរាតំឃេច ច កហលំ ថ្ងុក្ខត្តិន្តសចសេត ឃថា “សត្តា ឆេចយត្សុាត”ត្តិ (ឌី៍ តិ៍ ៣៍១៩លិ)៍ តថា ហិ សន្តាតត្តបរិហរលាបុន្តូយាឃ តិរចសេសហិតស្លុចិឆាតតប្បរាឃ តិរតិសឃាឃ បឃោកសយ្បត្តិឃា សឆេចយត្សុាឃ បឌាឃ អន្តុត្តបការិតាឃ អបរិមិតតិរុបយប្បកាចក្យាចិសេសសយក្កិតាឃ ច សត្តសត្តុតរយា កកចា អបរិយាលាស្ស រលិកឆាត្តស្ស អបរិយាលាតំ សត្តាតំ ថ្ងត្តយការចដ្ឋាតំ៍ រេតត ចុត្តំ – “សតរាយររលិរកកុ”ត្តិ៍

រសាកតំ កតំ កយតំ ៩តស្សាតិ ស្សុករេតា៍ កកចរេតា ហិ រចរេតឃ្យតត្តុបសក្កយតំ ៩ករេត្តត រេតសំ ហិតស្សុលតិប្បឆេតរេតា រសាកតំ, តថា លក្កលាត្សញ្ញតប្បឌិយល្អិតន្សុបកាឃតាឃ ឌុតចិលន្ទិតាលិតាត្យកន្ទតិប្បិឡុអត្យក្កុឌិកក្យឌិលិក្យឌិលតាឌិ-
ឆោរសរហិតយចចហរិតរាឌហំសចសកចារលាយិករាឌកយតំ កាឃកយតំ ចាលាកយតត្ថុ
ចិប្បុលតិប្ហុលករុលាសតិចិចិរិឃាឌិក្យាចិសេសសហិតយកិតិហាររេតា ឃាច យហារេចាឌិ អតចន្តតាឃ រសាកតរយចាតិ៍ អឆ ចា សឃយ្យុតាររលាត សកលយ្បិ រលិកំ បរិញ្ញាកិសយឃចសេត បរិឌាតរេត្តា ចាររលាត សយ្វា ករេតា អចកេតាតិ ស្សុករេតា, តថា រលិកសយុឌយំ បហាតាកិសយឃចសេត បឌហរេត្តា អត្សុប្បត្តិឆយ្វតំ អាបិរឆេត្តា សយ្វា ករេតា អតីរេតាតិ ស្សុករេតា, រលិកតិររាឆំ តិន្តាតំ សន្តិកិរិឃាកិសយឃចសេត សយ្វា ករេតា អឆិករេតាតិ ស្សុករេតា, រលិកតិររាឆកាយិតិបឌិបឆំ កាចតាកិសយឃចសេត សយ្វា ករេតា បឌិបរេត្តាតិ ស្សុករេតា៍ “រសាតាបត្តិយរក្កត រេឃ កិរលសា បហីតា, រេត កិរលរេស ត បុរេតតិ ត បរេច្ចតិ ត បច្ចាកច្ឆតីតិ ស្សុករេតា”តិអាឌិតា (ត្តុអតិ៍ រេយត្តក្សុយាលាចបុច្ចាតិន្តេសោ ១លិ) តរេឃត អឃយរេត្តា ចិការេចតរេត្តា៍ អឆ ចា ស្សុត្តុំ ចាតំ សយ្វាសរេត្តាឆំ, តិន្តាតរយច ចា ករេតា អឆិករេតាតិ ស្សុករេតា, ឃប្ហា ចា ក្សតំ តត្ថិ អត្តសំហិតំ រចរេតឃ្យាតំ ឃឆារហំ កាលយុត្តរយច ច ឆយ្វំ ការតិ, តប្ហា សយ្វា កឆតីតិ

សុគតោ, ទ-ការស្ស ត-ការំ កត្វា។ ឥតិ សោភនគមនត្តាទីហិ សុគតោ, តំ សុគតំ។

បុញ្ញាបាបកម្មេហិ ឧបបជ្ជនវសេន គន្តព្វតោ គតិយោ, ឧបបត្តិភវវិសេសា។ តា បន និរយាទិវសេន បញ្ចវិធា។ តាហិ សកលស្សបិ ភវគាមិកម្មស្ស អរិយមគ្គាធិគមេន អវិបាការហភាវករណេន និវត្តិតត្តា ភគវា បញ្ចហិបិ គតីហិ សុដ្ឋុ មុត្តោ វិសំយុត្តោតិ អាហ – “គតិវិមុត្ត”ន្តិ។ ឯតេន ភគវតោ កត្ថចិបិ គតិយា អបរិយាបន្នតំ ទស្សេតិ, យតោ ភគវា “ទេវាតិទេវោ”តិ វុច្ចតិ។ តេនេវាហ –

“យេន ទេវូបបត្យស្ស, គន្ធព្វោ វា វិហង្គមោ;

យក្ខត្តំ យេន គច្ឆេយ្យំ, មនុស្សត្តញ្ច អព្ពជេ;

តេ មយ្ហំ អាសវា ខីណា, វិទ្ធស្តា វិនឡីកតា”តិ។ (អ។ និ។ ៤។៣៦);

តំតំគតិសំវត្តនិកានញ្ហិ កម្មកិលេសានំ អគ្គមគ្គេន ពោធិមូលេយេវ សុប្បហីនត្តា នត្ថិ ភគវតោ គតិបរិយាបន្នតាតិ អច្ចន្តមេវ ភគវា សព្ពភវយោនិគតិវិញ្ញាណដ្ឋិតិសត្តាវាសសត្តនិកាយេហិ សុបរិមុត្តោ, តំ គតិវិមុត្តំ វន្ទេតិ យោជនា, ថោមេមីតិ វា អត្ថោ។

អថ វា គតិវិមុត្តន្តិ អនុបាទិសេសនិព្ពានធាតុប្បត្តិយា ភគវន្តំ ថោមេតិ។ ឯត្ថ ហិ ទ្វីហិ អាការេហិ ភគវតោ ថោមនា វេទិតព្ពា អត្តហិតសម្បត្តិតោ បរហិតបដិបត្តិតោ ច។ តេសុ អត្តហិតសម្បត្តិ អនាវរណញាណាធិគមតោ សវាសនានំ សព្ពសោ កិលេសានំ អច្ចន្តប្បហានតោ អនុបាទិសេសនិព្ពានប្បត្តិតោ ច វេទិតព្ពា, បរហិតបដិបត្តិ លាភសក្ការាទិនិរបេក្ខចិត្តស្ស សព្ពទុក្ខនិយ្យានិកធម្មទេសនតោ វិរុទ្ធេសុបិ និច្ចំ ហិតជ្ឈាសយតោ ញាណបរិបាកកាលាគមនតោ ច។ សា បនេត្ថ អាសយតោ បយោគតោ ច ទុវិធា, បរហិតបដិបត្តិ តិវិធា ច, អត្តហិតសម្បត្តិ បកាសិតា ហោតិ។ កថំ? “ករុណាសីតលហទយ”ន្តិ ឯតេន អាសយតោ បរហិតបដិបត្តិ , សម្មាគទនត្ថេន សុគតសទ្ទេន បយោគតោ បរហិតបដិបត្តិ, “បញ្ញាបជ្ជោតវិហតមោហតមំ គតិវិមុត្ត”ន្តិ ឯតេហិ ចតុសច្ចបដិវេធត្ថេន ច សុគតសទ្ទេន តិវិធាបិ អត្តហិតសម្បត្តិ, អវសិដ្ឋេន “បញ្ញាបជ្ជោតវិហតមោហតមោ”ន្តិ ឯតេន ចាបិ អត្តហិតសម្បត្តិ បរហិតបដិបត្តិ បកាសិតា ហោតីតិ។

អថ វា តីហិ អាការេហិ ភគវតោ ថោមនា វេទិតព្ពា ហេតុតោ, ផលតោ, ឧបការតោ ច។ តត្ថ ហេតុ មហាករុណា, សា បឋមបទេន ទស្សិតា។ ផលំ ចតុព្ពិធំ ញាណសម្បទា, បហានសម្បទា, អានុភាវសម្បទា, រូបកាយសម្បទា ចាតិ។ តាសុ ញាណប្បហានសម្បទា ទុតិយបទេន សច្ចប្បដិវេធត្ថេន ច សុគតសទ្ទេន បកាសិតា ហោន្តិ, អានុភាវសម្បទា តតិយបទេន, រូបកាយសម្បទា យថាវុត្តកាយគមនសោភនត្ថេន សុគតសទ្ទេន លក្ខណានុព្យញ្ជនបារិបូរិយា វិនា តទភាវតោ។ ឧបការោ អនន្តរំ អពាហិរំ ករិត្វា តិវិធយានមុខេន វិមុត្តិធម្មទេសនា។ សោ សម្មាគទនត្ថេន សុគតសទ្ទេន បកាសិតោ ហោតីតិ វេទិតព្ពំ។

តត្ថ “ករុណាសីតលហទយ”ន្តិ ឯតេន សម្មាសម្ពោធិយា មូលំ ទស្សេតិ។ មហាករុណាសញ្ចោទិតមានសោ ហិ ភគវា សំសារបង្កតោ សត្តានំ សមុទ្ធរណត្ថំ កតាភិនីហារោ អនុបុព្ពេន បារមិយោ បូរេត្វា អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធិំ អធិគតោតិ ករុណា សម្មាសម្ពោធិយា មូលំ។ “បញ្ញាបជ្ជោតវិហតមោហតម”ន្តិ ឯតេន សម្មាសម្ពោធិំ ទស្សេតិ។ អនាវរណញាណបទដ្ឋានញ្ហិ មគ្គញាណំ, មគ្គញាណបទដ្ឋានញ្ច អនាវរណញាណំ “សម្មាសម្ពោធី”តិ វុច្ចតីតិ។ សម្មាគមនេន សុគតសទ្ទេន សម្មាសម្ពោធិយា បដិបត្តិំ ទស្សេតិ លីនុទ្ធច្ចបតិដ្ឋានាយូហនកាមសុខល្លិកត្តកិលមថានុយោគសស្សតុច្ឆេទាភិនិវេសាទិអន្តទ្វយរហិតាយ ករុណាបញ្ញាបរិគ្គហិតាយ មជ្ឈិមាយ បដិបត្តិយា បកាសនតោ សុគតសទ្ទស្ស។ ឥតរេហិ សម្មាសម្ពោធិយា បសាទប្បសាទកេហិ បយោជនំ ទស្សេតិ។ សំសារមហោឃតោ សត្តសន្តារណត្ថំ បសាទំ បយោជនំ, តទញ្ញប្បសាទំ។ តេសុ បសាទេន បរហិតប្បដិបត្តិំ ទស្សេតិ, ឥតរេន អត្តហិតសម្បត្តិំ។ តទុភយេន អត្តហិតាយ បដិបន្នាទីសុ ចតូសុ បុគ្គលេសុ ភគវតោ ចតុត្ថបុគ្គលភាវំ ទស្សេតិ។ តេន ច អនុត្តរទក្ខិណេយ្យភាវំ ឧត្តមវន្ទនេយ្យភាវំ អត្តនោ ច កតកិរិយាយ យុត្តបត្តភាវំ ទស្សេតិ។

ឯត្ថ ច ករុណាគហណេន លោកិយេសុ មហគ្គតភាវប្បត្តាសាធារណគុណទីបនតោ សព្ពលោកិយគុណសម្បត្តិ ទស្សិតា ហោតិ, បញ្ញាគហណេន សព្ពញ្ញុតញ្ញាណបទដ្ឋានមគ្គញាណទីបនតោ សព្ពលោកុត្តរគុណសម្បត្តិ។ តទុភយគ្គហណសិទ្ធោ ហិ អត្ថោ “សនរាមរលោកគរុ”ន្តិអាទិនា បបញ្ចីយតីតិ។ ករុណាគហណេន ច ឧបគមនំ និរុបក្កិលេសំ ទស្សេតិ, បញ្ញាគហណេន អបគមនំ។ តថា ករុណាគហណេន លោកសមញ្ញានុរូបំ ភគវតោ បវត្តិំ ទស្សេតិ លោកវោហារវិសយត្តា ករុណាយ, បញ្ញាគហណេន សមញ្ញាយ អនតិធាវនំ។ សភាវានវពោធេន ហិ ធម្មានំ សមញ្ញំ អតិធាវិត្វា សត្តាទិបរាមសនំ ហោតីតិ។ តថា ករុណាគហណេន មហាករុណាសមាបត្តិវិហារំ ទស្សេតិ, បញ្ញាគហណេន តីសុ កាលេសុ អប្បដិហតញាណំ ចតុសច្ចញាណំ, ចតុបដិសម្ភិទាញាណំ, ចតុវេសារជ្ជញាណំ។ ករុណាគហណេន មហាករុណាសមាបត្តិញាណស្ស គហិតត្តា សេសាសាធារណញាណានិ, ឆ អភិញ្ញា, អដ្ឋសុ បរិសាសុ អកម្បនញាណានិ, ទស ពលានិ, ចុទ្ទស ពុទ្ធញាណានិ, សោឡស ញាណចរិយា, អដ្ឋារស ពុទ្ធធម្មា, ចតុចត្តាលីស ញាណវត្ថូនិ, សត្តសត្តតិ ញាណវត្ថូនីតិ ឯវមាទីនំ អនេកេសំ បញ្ញាបភេទានំ វសេន ញាណចារំ ទស្សេតិ។ តថា ករុណាគហណេន ចរណសម្បត្តិំ, បញ្ញាគហណេន វិជ្ជាសម្បត្តិំ។ ករុណាគហណេន អត្តាធិបតិតា, បញ្ញាគហណេន ធម្មាធិបតិតា។ ករុណាគហណេន លោកនាថភាវោ, បញ្ញាគហណេន អត្តនាថភាវោ។ តថា ករុណាគហណេន បុព្ពការិភាវោ, បញ្ញាគហណេន កតញ្ញុតា។ តថា ករុណាគហណេន អបរន្តបតា, បញ្ញាគហណេន អនត្តន្តបតា។ ករុណាគហណេន វា ពុទ្ធករធម្មសិទ្ធិ, បញ្ញាគហណេន ពុទ្ធភាវសិទ្ធិ។ តថា ករុណាគហណេន បរេសំ តារណំ, បញ្ញាគហណេន សយំ តរណំ។ តថា ករុណាគហណេន សព្ពសត្តេសុ អនុគ្គហចិត្តតា, បញ្ញាគហណេន សព្ពធម្មេសុ វិរត្តចិត្តតា ទស្សិតា ហោតិ។

សព្ពេបិ ពុទ្ធគុណា ករុណា អាទិ តន្និទានភាវតោ, បញ្ញា បរិយោសានំ តតោ ឧត្តរិករណីយាភាវតោ។ ឥតិ អាទិបរិយោសានទស្សនេន សព្ពេ ពុទ្ធគុណា ទស្សិតា ហោន្តិ។ តថា ករុណាគហណេន សីលក្ខន្ធបុព្ពង្គមោ សមាធិក្ខន្ធោ ទស្សិតោ ហោតិ។ ករុណានិទានញ្ហិ សីលំ តតោ បាណាតិបាតាទិវិរតិប្បវត្តិតោ, សា ច ឈានត្តយសម្បយោគិនីតិ។ បញ្ញាវចនេន បញ្ញាក្ខន្ធោ។ សីលញ្ច

សទ្ធាំ ព្យុទ្ធក្ខ្យលាត់ អាឌិ, សយាឩ យទ្ឍ្យ បញ្ញា បរិយោយសាតត្ថិ ខុចយិ អាឌិយទ្ឍ្យបរិយោយសាតពល្យាលា សទ្ធា ព្យុទ្ធក្ខ្យលា ឥស្សិតា ហោត្តិ តយតោ ឥស្សិតត្តា ខុសោ ខុច ហិ តិរចសេសតោ ព្យុទ្ធក្ខ្យលាត់ ឥស្សុត្បិយោ, យឌិត់ តយក្កហណំ, អញ្ញថា កោ តាយ សយត្ថោ ភពចតោ ក្យណ អត្បត់ តិរចសេសតោ ឥស្សុត្ត់? តេតតចាហ –

“ព្យុទ្ធាបិ ព្យុទ្ធស្ស ភណេយ្យ ចណ្ណំ,

ពប្យយិ ចេ អញ្ញយភាសយានោ;

ឃីយេឆ ពប្យោ ចិរឌីឈយត្តរេ,

ចណ្ណោ ត ឃីយេឆ តឆាពតស្សា”តិ៍ (ឌី៍ តិ៍ អដ្ឋ៍ ១៎ឲ្យ០៣; ឲ្យ៎ឲ៣១; យ៍ តិ៍ អដ្ឋ៍ ឲ្យ៎៣ឲ្យ៥; ឧទា៍ អដ្ឋ៍ ៥ឲ្យ; ព្យុ៍ ចំ៍ អដ្ឋ៍ ៣៎៣; អប៍ អដ្ឋ៍ ឲ្យ៎ល៑៎បរប្យសាតពតេ្ថរអបទាតចណ្ណតា);

តេតតច ច អាយស្មតា សារិបុត្តតេ្ថរេតបិ ព្យុទ្ធក្ខ្យលបរិច្ឆេទត់ បតិ អត្យុយុត្តេត “ឥតោ ហេត់, ភត្តេ”តិ បដិក្កិបិត្វា “អបិច ខេ, ភត្តេ, ឆម្មត្វេយោ ចិឌិតោ”តិ ចុត្ត៍

៦៍ ខុចំ សទ្ធេបេត សពលសត្ថញ្ញុក្យណហិ ភពចត្តំ អភិត្ថចិត្វា ព្កឌាតិ សត្តូំ ទេខាយត់ “ព្យុទ្ធាបី”តិអាឌិយាហ៍ តត្ថ ព្យុទ្ធាតិ ពត្វាតិទ្ទេសោ៍ ព្យុទ្ធភាចត្តិ ពម្មតិទ្ទេសោ៍ ភាចេត្វា សន្តិពត្វាតិ ច បុត្តពាលកិរិយាតិទ្ទេសោ៍ យត្តិ អតិយយតោ ពម្មតិទ្ទេសោ៍ ឧបតោតាតិ អបរពាលកិរិយាតិទ្ទេសោ៍ ចត្តេតិ កិរិយាតិទ្ទេសោ៍ ឥត្តិ តិយបត់៍ ឆម្មត្តិ ចត្តកិរិយាយ ពម្មតិទ្ទេសោ៍ ពតយល់ អត្យត្តរត្តិ ច ឥត្ថិសេសត់៍

ឥត្ថ ព្យុទ្ធសទ្ទស្ស ឥាច “ព្យុជ្ឈិតា សច្ចាតីតិ ព្យុទ្ធោ, ពោធេតា បជាយាតិ ព្យុទ្ធោ”តិអាឌិតា (យហាតិ៍ ១៥២; ចូឡអតិ៍ បិរាយតត្ថុតិពាថាតិទ្ទេសោ ៥ល៑; បដិ៍ យ៍ ១៎១៦២) តិទ្ទេសតយេត អត្ថោ ចេឌិតព្វោ៍ អឆ ចា សចាសតាយ អញ្ញាលតិទ្ទាយ អព្ភត្ថចិពយតោ, ព្យុទ្ធិយា ចា ចិពសិតភាចតោ ព្យុទ្ធចាតិ ព្យុទ្ធោ ឌាពរលចិពសតត្តចសេត៍ អឆ ចា ពស្សចិបិ ពោយ្យឆម្មស្ស អភចព្យុទ្ធស្ស អភាចេត ពោយ្យចិសេសស្ស ពម្មភាចេត អក្កហលតោ ពម្មចតិទ្ទាយ អភាចេត អចពយតត្តចសេតេច ពត្វាតិទ្ទេសោ លព្ភតីតិ ព្យុទ្ធចាតិ ព្យុទ្ធោ យឆា “ឌិក្ខិតោ ត ឥឌាតី”តិ៍ អត្វតោ បត បិរយិតាបរិភាចិតោ សយម្ភូញាណេត សហ ចាសតាយ ចិហតចិទ្ធិំសិតតិរចសេសកិលេសោ យហាករុលាសព្វញ្ញុតញ្ញាលាឌិអបរិយេយ្យក្យណពណាឆារោ ឧទ្ធសត្តាតោ ព្យុទ្ធោ៍ យឆាហ –

“ព្យុទ្ធាតិ យោ សោ ភពចា សយម្ភូ អតាចរិយតោ បុព្ពេ អតត្យស្សុតេស្យ ឆម្មេស្យ សាមំ សច្ចាតិ អភិសម្ពុជ្ឈិ ឥត្ថ ច សព្វញ្ញុតំ បត្តោ

ពាលេសុ ច បសីការ"ន្តិ (យហាតិៈ ១៥៧; ទ្បុអតិៈ បិរាឃតត្តុតិកាធាតិរេង្គរោ ៥លិ; បដិៈ យៈ ១ៈ១៩១)ៈ

អបិ-សង្ឃា សង្ឃាចនេភៈ រេតត "ខុចំ ក្យលចិរសេឃុរេត្តា រសាបិ តាយ កកចា"តិ ចក្កូយាតក្យលឆរេ្ខ សង្ឃាចត៌ ឌីរេបតិៈ ព្យុទ្ធការចន្តិ សខ្ទាសរេធ្ទាឆិៈ ការេចត្វាតិ ក្អប្បារេឥត្វា ចនេដ្ឋា ចៈ សន្ធិកត្វាតិ បច្ចក្កូ កត្វាៈ ក្អបករេតាតិ បរេត្តា, អឆិករេតាតិ អរេត្វាៈ ខុតស្ស ព្យុទ្ធការចន្តិ ខុរេតត សន្ទរេគ្គាៈ កតយលន្តិ ចិកតយល៌, តិរេង្គាសន្តិ អរេត្វាៈ ចរេគ្គតិ បលយាបិ, រេធារេយបិ ចាៈ អត្យុត្តរន្តិ ក្អត្តររហិត៌, រេលិក្យុត្តរន្តិ អរេត្វាៈ ឆខ្ទុត្តិ ឃធាត្យុសិដ្ឋំ បដិបឌ្ឍយារេត អបិឃរេតា ច សំសាររេតា ច អបតយារេត កត្វា ឆាររេទាីតិ ឆរេខ្ទាៈ អឃរេឡ្យាត្តុ សរេគ្គបរេត្វា – ខុចំ ចិចិឆក្យលកលាសយត្តាករេតា ព្យុរេទ្ធាបិ កកចា ឃំ អទិឃយក្កុសក្តាត៌ ឆខ្ទុំ ការេចត្វា, ឞលតិត្តាត៌ បត សន្ធិកត្វា អត្យុត្តរ៌ សខ្ទាសរេធ្ទាឆិ អឆិករេតា, តរេយចំ ព្យុរេទ្ធាតយ្បិ ព្យុទ្ធការេហេត្យុត្ត្វ៌ សទ្ធរេតាសយលរហិត៌ អត្តរេតា ក្អត្តរិតរាការេចត អត្យុត្តរ៌ បដិរេចឆសទ្ធខ្ទុំ តយាឝីតិៈ បរិឃត្តិសទ្ធខ្ទុស្សបិ តប្យកាសតត្តា ព្ទុឆ សក្ករេហា ឥដ្ឋរេត្តាៈ

អធ ចា "អកិឆខ្ទុតឃសយុត្តិ អឆិកន្ធិ, តីហិ បិដកាតិ សខ្ទុសី"តិ ច អដ្ឋកធាឃំ ទុត្តត្តា បរិឃត្តិឆខ្ទុស្សបិ សន្ធិកិរិឃាសខ្ទុសតបរិឃារេឃា លក្កតីតិ រេសាបិ ព្ទុឆ ចុរេត្តា ខុចាតិ ឥដ្ឋត្តំៈ តធា "ឃំ ឆខ្ទុំ ការេចត្វា សន្ធិកត្វា"តិ ច ទុត្តត្តា ព្យុទ្ធការឆខ្ទុក្ខតាហិ បិររេយិតាហិ សហ បុត្តការេក អឆិសីលសិក្ខាឥរេឃាបិ ព្ទុឆ ឆខ្ទុសរេគ្គត សក្កហិតាតិ រេចឌិតត្តាៈ តាបិ ហិ ចិកតប្យដិបក្ខូតាឃ កតយលា,

អតត្តាសាឆាររលតាឃ អត្យុត្តរា ចាតិៈ តធា ហិ សត្តាត៌ សកលចដ្ឋទុក្ខតិស្សរលាឃ កតយហាកិតីហាររា

យហាករុលាឆិចាសតរេបសលត្តាសរេឃា បត្តាចិរេសសបរិរេឃាឥាតតិខ្ទុលិត៌ ឥាតឥយសត្តាយាឌីត៌ ក្អត្តុយឆខ្ទុាត៌ សតសហស្សាឆិកាតិ កប្បាត៌ ចត្តារិ អសរេគ្ខយ្យាតិ សក្កច្ចំ តិរន្តរ៌ តិរចរេសសាត៌ កាចតាបច្ចក្ករេលហិ កខ្ទាឌីសុ អឆិកតចសីការេចា អច្ចិរិឃាចិត្តេឃ្យហាត្យការេចា អឆិសីលអឆិចិត្តាត៌ បរេយុក្កុសបិររេយិប្យរេត្តា កកចា បច្ចឃាការេ ចត្យុចិសតិរកោដិសតសហស្សមុរេលត យហាចឌិរេតាល៌ របរេសត្វា អត្យុត្តរ៌ សខ្ទាសរេធ្ទាឆិ អកិសព្ទុរេទ្ធាតិៈ

ខុត្តុ ច "ការេចត្វា"តិ ខុរេតត ចិត្តាសយប្យឥាឃ ឆខ្ទុំ រេធារេយតិ, "សន្ធិកត្វា"តិ ខុរេតត ចិយុត្តិសយប្យឥាឃៈ តធា បឆរេយត ឈាតសយប្យឥាឃ, ទុតិរេឃត ចិរេយាក្កូសយប្យឥាឃៈ បឆរេយត ចា សយាឆិសយប្យឥាឃ, ទុតិរេឃត សយាបត្តិសយប្យឥាឃៈ អធ ចា បឆរេយត ឈឃតាលការេចត, ទុតិរេឃត អត្យុប្បាឥតាលការេចតៈ បឆរេយត ចា ចិត្តុបយតាឃ, ទុតិរេឃត ចឌិទ្បុបយតាឃៈ បុរិរេយត ចា ចិរាកសយប្យត្តិឃា, ទុតិរេឃត តិររាឆសយប្យត្តិឃាៈ តធា បឆរេយត តិឃ្យាតការេចត, ទុតិរេឃត តិស្សរលការេចតៈ បឆរេយត ចា រេហេតុការេចត, ទុតិរេឃត អសក្កូតការេចតៈ បឆរេយត ចា ឥស្សតការេចត, ទុតិរេឃត ចិរេចកការេចតៈ បឆរេយត ចា អឆិបតិការេចត, ទុតិរេឃត អយតការេចត ឆខ្ទុំ រេធារេយតិៈ អធ ចា "ឃំ ឆខ្ទុំ ការេចត្វា ព្យុទ្ធការចំ ក្អបករេតា"តិ ខុរេតត ស្វាក្ខូតតាឃ ឆខ្ទុំ រេធារេយតិ, "សន្ធិកត្វា"តិ ខុរេតត សត្តិដ្ឋិកតាឃៈ តធា បុរិរេយត អកាលិកតាឃ, បន្ធិរេយត ខុហិបស្សិកតាឃៈ បុរិរេយត ចា ឱ្យបរេតឃ្យិកតាឃ, បន្ធិរេយត បច្ចត្តំ រេចឌិតត្តតាឃ ឆខ្ទុំ រេធារេយតិៈ "កតយល"ន្តិ ព្ទុយិតា សំកិរេលសាកាចឌីបរេតត ឆខ្ទុស្ស បរិសុទ្ធត៌ ឥរេស្សតិ, "អត្យុត្តរ"ន្តិ ខុរេតត អត្តាស្ស ចិសិដ្ឋស្ស អកាចឌីបរេតត ចិបុលបរិបុណ្ណត៌ៈ បឆរេយត ចា បហាតសយប្យត៌ ឆខ្ទុស្ស ឥរេស្សតិ, ទុតិរេឃត បកចសយប្យត៌ៈ ការេចតត្តតាឃ ចា ឆខ្ទុស្ស កតយលការេចា រេឃាររេឌតរេត្តាៈ កាចតាក្យរេលត ហិ រេសា រេឥាសាត៌ សយុក្ឃាតរេកា រេហាតីតិៈ សន្ធិកាតត្តការេចត អត្យុត្តរការេចា រេឃាររេឌតរេត្តាៈ សន្ធិកិរិឃាតិត្តត្តិរេតា ហិ

តក្យត្តទិកេរលិយាកាធតោ អភព្ពាសាឆារលាតាយ អត្យត្តទេរាតិ˘ តឆា “ការេចត្វា”តិ ឧតេត សហ បុព្ពាកាកសីលាឌីហិ សេលា្ល សីលសយាឌិបព្ពាភ្លត្ថា ឥស្សិតា ហោត្តិ˘ “សជ្ជិកត្វា”តិ ឧតេត សហ អសញ្ញតាយ ឆាត្យយា អសេក្លា សីលសយាឌិបព្ពាភ្លត្ថា ឥស្សិតា ហោត្តីតិ˘

១៣˘ ឧចំ សខេ្ចេបតេច សព្ពឆយុក្យលោហិ សង្គ្ហំ អភិត្វចិត្វា ព្ពុកាតិ អរិយសច្ចំ ទេឆាយេតុំ “ស្កបក្សា”តិអាឌិយាហ˘ តត្ថ ស្កបក្សាតិ សព្ពត្តតិច្ឆេសា˘ “តស្ស បុត្តាត”ត្តិ ឧតេត សព្ពត្ថា˘ ឆ្ទុរសាតត្តិ បុត្តចិសេសត˘ យារសេតយឆតាតត្តិ ឆ្ទុរសបុត្តការេច ការលាតិច្ឆេសា តេត កិលេសប្បហាតេយេច កកចតោ ឆ្ទុរសបុត្តការេច ការលំ អត្យាខាតាតីតិ ឥស្សុតិ˘ អជ្ឈត្តិ កលាតបរិច្ឆេទតិច្ឆេសា˘ តេត ច សតិបិ តេសំ សត្តចិសេសការេចត អតេកសតសហស្សការេច ព្ពុយំ កលាតបរិច្ឆេទំ តាតិចត្តត្តីតិ ឥស្សុតិ យក្កុឌ្ឍលដ្ឋការាតតិចត្តតោ˘ សម្បហត្តិ សម្បុឆាយតិច្ឆេសា˘ អរិយសច្ចត្តិ ក្យលចិសិដ្ឋ សំហតការេចតិច្ឆេសា˘ តេត អសតិបិ អរិយបុក្កលានំ កាយសាយក្កិយំ អរិយសច្ចការេចំ ឥស្សុតិ ឌីដ្ឋី សីលសាយេព្ពាត សំហតការេចតោ˘

តត្ថ ក្លរសិ កឆា ខាតា សំតាត្វា ច ឆ្ទុរសា˘ យឆា ហិ សត្តាតំ ឆ្ទុរសបុត្តា អត្តខតាយ បិត្យ សត្តកស្ស ឥាយឌ្ឍស្ស ចិសេសេត កាកិតោ ហោត្តិ, ឧចមេវបិ អរិយបុក្កលា សម្ពាសម្ពុទ្ធស្ស សចតេត្ត អរិយាយ ខាតិយា ខាតតាយ កកចតោ សត្តកស្ស ចិយុត្តិស្កលស្ស អរិយឆម្មទេតស្ស ឧកតេត្ត កាកិតោតិ ឆ្ទុរសា ចិយ ឆ្ទុរសា˘ អឆ ចា កកចតោ ឆម្មទេសតាក្យការេចត អរិយក្ខុមំ ឆ្ទក្កយាតា ឆ្ទក្កត្តា ច អរិយសាចកា កកចតោ ក្លរេ ចាយាយខតិតាភិខាតិតាយ តិប្បរិយាតេយត ឆ្ទុរសបុត្តាតិ ចត្តព្ពាតំ អរហត្តិ˘ សាចកេហិ បចត្តិយមាតាបិ ហិ ឆម្មទេសតា “កកចតោ ឆម្មទេសតា”ព្ពុច្ចេច ក្យច្ចតិ តំម្យុលកត្តា លក្ខណាឌិចិសេសាការេចតោ ច˘

យឌិបិ អរិយសាចកាតំ អរិយមក្កាឌិកមសយេយ កកចតោ ចិយ តកត្តទាយកេរលាត្វំ ខេចបុត្តយាទេរា , យារចាហិតិ ចា ត ឧកតេត្តត អបសាខេតិ, តេហិ បត អបសាខេតព្ពាតាយ ការណោ ចិយឆិតេ តេបិ ចិយឆិតា ឧច តាយ ហោត្តីតិ អាហ – “យារសេតយឆតាត”ត្តិ˘ ព្ពុយស្មិ បតទេ្វ “យារយារសេតយឆតាត”ត្តិ ចត្តព្ពេ “យារសេតយឆតាត”ត្តិ ឧកខេសសទ្ទបេកសេសោ កតោតិ ឥដ្ឋព្ពំ˘ អឆ ចា លក្ខាកិសព្ពារយារាតំ ចិយ ខេចបុត្តយារស្សបិ ក្យលយារេណ សហាយការ្យបកយតោ កិលេសពាលកាយោ “សេតា”តិ ក្យុច្ចតិ˘ យឆាហ – “កាយា វេត បចយា សេតា”តិអាឌិ (ស្ុ˘ តិ˘ ៣៦ប៉; យហាតិ˘ ១ប៉, ៩ប៉, ១៣ឞ)˘ សា ច តេហិ ឌិយឌ្ឍសហស្សភេឌា, អតត្តភេឌា ចា កិលេសចាហិតី សតិឆម្មចិឆយចីរិយសយឆាឌិក្យលប្បហរណេហិ ឆ្ទុឌិសា ចិយឆិតា ចិហតា ចិឌ្ឍស្តា ចាតិ យារសេតយឆតា, អរិយសាចកា˘ ឧតេត តេសំ កកចតោ អត្យខាតបុត្តតំ ឥស្សុតិ˘

អារកត្តា កិលេសេហិ, អភេយ ត ព្ពុរិយភតោ, អយេ ច ព្ពុរិយភតោ អរិយា តិរុត្តិភយេភ˘ អឆ ចា សេឥចេកាត ទេលិកោត សរណត្តិ អរណីយតោ ក្លបកត្តព្ពតោ, ក្លបកតាភព្វា តឥត្វសិទ្ធិតោ អរិយា, អរិយាតំ សច្ចាតិ អរិយសច្ចា, អរិយោ ច សោ សច្ចា ចាតិ ចា អរិយសច្ចា, តំ អរិយសច្ចំ កកចតោ អបរការេក ព្យុត្តឆម្មទេតាភយ្យិ សយឌិកេយា សច្ចទេតាឌីតោតិ អស្ស អរិយសច្ចស្ស ពាហុបការតំ ឥស្សុតំ ព្ពុទេឆច “សិរសា ចទេ្ត”តិ ក្យុត្តត្តិ ឥដ្ឋព្ពំ˘

ឯត្ថ ច “សុគតស្ស ឱរសានំ បុត្តាន”ន្តិ ឥមេន អរិយសង្ឃស្ស បភវសម្បទំ ទស្សេតិ, “មារសេនមទ្ទន”ន្តិ ឥមេន បហានសម្បទំ សកលសំកិលេសប្បហានទីបនតោ។ “អដ្ឋន្នម្បិ សមូហ”ន្តិ ឥមេន ញាណសម្បទំ មគ្គដ្ឋផលដ្ឋភាវទីបនតោ។ “អរិយសង្ឃ”ន្តិ ឥមេន បភវសម្បទំ ទស្សេតិ សព្ពសង្ឃានំ អគ្គភាវទីបនតោ។ អថ វា “សុគតស្ស ឱរសានំ បុត្តាន”ន្តិ អរិយសង្ឃស្ស វិសុទ្ធនិស្សយភាវទីបនំ, “មារសេនមទ្ទន”ន្តិ សម្មាឧជុញាយសាមីចិប្បដិបន្នភាវទីបនំ, “អដ្ឋន្នម្បិ សមូហ”ន្តិ អាហុនេយ្យាទិភាវទីបនំ, “អរិយសង្ឃ”ន្តិ អនុត្តរបុញ្ញក្ខេត្តភាវទីបនំ។ តថា “សុគតស្ស ឱរសានំ បុត្តាន”ន្តិ ឥមេន អរិយសង្ឃស្ស លោកុត្តរសរណគមនសព្ភាវំ ទីបេតិ។ លោកុត្តរសរណគមនេន ហិ តេ ភគវតោ ឱរសបុត្តា ជាតា។ “មារសេនមទ្ទន”ន្តិ ឥមេន អភិនីហារសម្បទាសិទ្ធំ បុព្ពភាគេ សម្មាបដិបត្តិំ ទស្សេតិ។ កតាភិនីហារា ហិ សម្មាបដិបន្នា មារំ មារបរិសំ វា អភិវិជិនន្តិ។ “អដ្ឋន្នម្បិ សមូហ”ន្តិ ឥមេន វិទ្ធស្តវិបក្ខេ សេក្ខាសេក្ខធម្មេ ទស្សេតិ បុគ្គលាធិដ្ឋានេន មគ្គផលធម្មានំ បកាសិតត្តា។ “អរិយសង្ឃ”ន្តិ អគ្គទក្ខិណេយ្យភាវំ ទស្សេតិ។ សរណគមនញ្ច សាវកានំ សព្ពគុណានំ អាទិ, សបុព្ពភាគប្បដិបទា សេក្ខា សីលក្ខន្ធាទយោ មជ្ឈេ អសេក្ខា សីលក្ខន្ធាទយោ បរិយោសានន្តិ អាទិមជ្ឈបរិយោសានកល្យាណា សង្ខេបតោ សព្ពេ អរិយសង្ឃគុណា បកាសិតា ហោន្តិ។

៣។ ឥទានិ គាថាត្តយេន សង្ខេបតោ សកលគុណសំកិត្តនមុខេន រតនត្តយស្ស បណាមំ កត្វា តំ និបច្ចការំ យថាធិប្បេតេ បយោជនេ បរិណាមេន្តោ “ឥតិ មេ”តិអាទិមាហ។ តត្ថ រតិជននដ្ឋេន រតនំ, ពុទ្ធធម្មសង្ឃា។ តេសំ តេជោ“ឥតិបិ សោ ភគវា”តិអាទិនា យថាភូតគុណេ អាវជ្ជេន្តស្ស អមតាធិគមហេតុភូតំ អនប្បកំ បីតិបាមោជ្ជំ ឧប្បជ្ជតិ។ យថាហ –

“យស្មិំ, មហានាម, សមយេ អរិយសាវកោ តថាគតំ អនុស្សរតិ, នេវស្ស តស្មិំ សមយេ រាគបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ, ន ទោស...បេ... ន មោហបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ, ឧជុគតមេវស្ស តស្មិំ សមយេ ចិត្តំ ហោតិ តថាគតំ អារព្ភ។ ឧជុគតចិត្តោ ខោ បន, មហានាម, អរិយសាវកោ លភតិ អត្ថវេទំ, លភតិ ធម្មវេទំ, លភតិ ធម្មូបសំហិតំ បាមោជ្ជំ, បមុទិតស្ស បីតិ ជាយតី”តិអាទិ (អ។ និ។ ៦។១០; ១១។១១)។

ចិត្តីកតាទិភាវោ វា រតនដ្ឋោ។ វុត្តញ្ហេតំ –

“ចិត្តីកតំ មហគ្ឃញ្ច, អតុលំ ទុល្លភទស្សនំ;

អនោមសត្តបរិភោគំ, រតនំ តេន វុច្ចតី”តិ។ (ទី។ និ។ អដ្ឋ។ ២។៣៣; សំ។ និ។ អដ្ឋ។ ៣។៥។២២៣; ខុ។ បា។ អដ្ឋ។ ៦។៣; សុ។ និ។ អដ្ឋ។ ១។២២៦);

ចិត្តីកតភាវាទយោ ច អនញ្ញសាធារណា ពុទ្ធាទីសុ ឯវ លព្ភន្តីតិ។

វន្ទនាវ វន្ទនាមយំ យថា “ទានមយំ, សីលមយ”ន្តិ (ទី។ និ។ ៣។៣០៥; ឥតិវុ។ ៦០)។ វន្ទនា ចេត្ថ កាយវាចាចិត្តេហិ តិណ្ណំ រតនានំ គុណនិន្នតា, ថោមនា វា។ បុជ្ជភវផលនិព្វត្តនតោ បុញ្ញំ, អត្តនោ សន្តានំ បុនាតីតិ វា។ សុវិហតន្តរាយោតិ សុដ្ឋុ វិហតន្តរាយោ។ ឯតេន អត្តនោ បសាទសម្បត្តិយា, រតនត្តយស្ស ច ខេត្តភាវសម្បត្តិយា តំ បុញ្ញំ អត្ថប្បកាសនស្ស ឧបឃាតកោបទ្ទវានំ វិហននេ សមត្ថន្តិ ទស្សេតិ។ ហុត្វាតិ បុព្វកាលកិរិយា។ តស្ស “អត្ថំ បកាសយិស្សាមី”តិ ឯតេន សម្ពន្ធោ។ តស្សាតិ យំ រតនត្តយវន្ទនាមយំ បុញ្ញំ, តស្ស។ អានុភាវេនាតិ ពលេន។

៥។ ឯវំ រតនត្តយស្ស និបច្ចការករណេ បយោជនំ ទស្សេត្វា ឥទានិ យស្សា ធម្មទេសនាយ អត្ថំ សំវណ្ណេតុកាមោ, តស្សា តាវ គុណាភិធានមុខេន ឧបញ្ញាបនត្ថំ “ឯកកទុកាទិបដិមណ្ឌិតស្សា”តិអាទិមាហ, ឯកកាទីតិ អង្គានិ ឧបរូបរិ វឌ្ឍេត្វា ទេសិតេហិ សុត្តន្តេហិ បដិមណ្ឌិតស្ស វិភូសិតស្សាតិ អត្ថោ។ ឯតេន “អង្គុត្តរោ”តិ អយំ ឥមស្ស អាគមស្ស អត្ថានុគតា សមញ្ញាតិ ទស្សេតិ។ តត្ថ ច ឯកកាទិវសេន ទេសិតានិ សុត្តានិយេវ អាគមោ។ កស្ស បន ឯកកទុកាទីហិ បដិមណ្ឌិតភាវោតិ? សច្ចមេតំ បរមត្ថតោ, សុត្តានិ បន ឧបាទាយ បញ្ញត្តោ អាគមោ។ យថេវ ហិ អត្ថព្យញ្ជនសមុទាយេ សុត្តន្តិ វោហារោ, ឯវំ សុត្តសមុទាយេ អាគមោតិ វោហារោ។ ឯកកាទីហិ អង្គេហិ ឧបរូបរិ ឧត្តរោ អធិកោតិ អង្គុត្តរោ, អាគមិស្សន្តិ ឯត្ថ, ឯតេន, ឯតស្មា វា អត្តត្ថបរត្ថាទយោតិ អាគមោ, អាទិកល្យាណាទិគុណសម្បត្តិយា ឧត្តមដ្ឋេន តំតំអភិបត្ថិតសមិទ្ធិហេតុតាយ បណ្ឌិតេហិ វរិតព្ពតោ វរោ, អាគមោ ច សោ វរោ ច សេដ្ឋដ្ឋេនាតិ អាគមវរោ, អាគមសម្មតេហិ វា វរោតិ អាគមវរោ។ អង្គុត្តរោ ច សោ អាគមវរោ ចាតិ អង្គុត្តរាគមវរោ, តស្ស។

បុង្គវា វុច្ចន្តិ ឧសភា, អសន្តសនបរិស្សយសហនស្ស បរិបាលនាទិគុណេហិ តំសទិសតាយ ធម្មកថិកា ឯវ បុង្គវាតិ ធម្មកថិកបុង្គវា, តេសំ។ ហេតូបមាទិប្បដិមណ្ឌិតនានាវិធទេសនានយវិចិត្តតាយ វិចិត្តបដិភានជននស្ស។ សុមង្គលវិលាសិនីអាទីសុ (ទី។ និ។ អដ្ឋ។ ១។ គន្ថារម្ភកថា; ម។ និ។ អដ្ឋ។ ១។ គន្ថារម្ភកថា; សំ។ និ។ អដ្ឋ។ ១។១។ គន្ថារម្ភកថា) បន “ពុទ្ធានុពុទ្ធសំវណ្ណិតស្សា”តិ វុត្តំ។ ពុទ្ធានញ្ហិ សច្ចប្បដិវេធំ អនុគម្ម បដិវិទ្ធសច្ចា អគ្គសាវកាទយោ អរិយា ពុទ្ធានុពុទ្ធា។ អយម្បិ អាគមោ តេហិ អត្ថសំវណ្ណនាវសេន គុណសំវណ្ណនាវសេន ច សំវណ្ណិតោ។ អថ វា ពុទ្ធា ច អនុពុទ្ធា ច ពុទ្ធានុពុទ្ធាតិ យោជេតព្ពំ។ សម្មាសម្ពុទ្ធេន ហិ តិណ្ណំ បិដកានំ អត្ថវណ្ណនាក្កមោ ភាសិតោ, យា “បកិណ្ណកទេសនា”តិ វុច្ចតិ។ តតោ សង្គាយនាទិវសេនេវ សាវកេហីតិ អាចរិយា វទន្តិ។ ឥធ បន “ធម្មកថិកបុង្គវានំ វិចិត្តបដិភានជននស្ស”ឥច្ចេវ ថោមនា កតា។ សំវណ្ណនាសុ ចាយំ អាចរិយស្ស បកតិ, យា តំតំសំវណ្ណនាសុ អាទិតោ តស្ស តស្ស សំវណ្ណេតព្ពស្ស ធម្មស្ស វិសេសគុណកិត្តនេន ថោមនា។ តថា ហិ សុមង្គលវិលាសិនីបបញ្ចសូទនីសារត្ថប្បកាសនីសុ អដ្ឋសាលិនីអាទីសុ ច យថាក្កមំ “សទ្ធាវហគុណស្ស, បរវាទមថនស្ស, ញាណប្បភេទជននស្ស, តស្ស គម្ភីរញាណេហិ ឱគាឡ្ហស្ស អភិណ្ហសោ នានានយវិចិត្តស្សា”តិអាទិនា ថោមនា កតា។

៦។ អត្ថោ កថីយតិ ឯតាយាតិ អត្ថកថា, សា ឯវ អដ្ឋកថា, ត្ថ-ការស្ស ដ្ឋ-ការំ កត្វា យថា “ទុក្ខស្ស បីឡនដ្ឋោ”តិ (បដិ។ ម។ ១។១៧; ២។៨)។ អាទិតោតិអាទិម្ហិ សង្គីតិយំ។ ឆឡភិញ្ញតាយ បរមេន ចិត្តវសីភាវេន សមន្នាគតត្តា ឈានាទីសុ បញ្ចវិធវសិតាសព្ភាវតោ ច វសិនោ, តេសំ សតេហិ បញ្ចហិ។ យាតិ យា អដ្ឋកថា។ សង្គីតាតិ អត្ថំ

ᨸᨠᩣᩈᩮᨲᩩᩴ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ “ᩋᨿᩴ ᩍᨾᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᩋᨿᩴ ᩍᨾᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ”ᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩋᨶᩩᩈᨦ᩠ᨣᩦᨲᩣ ᨧ ᨿᩈᨲ᩠ᨳᩮᩁᩣᨴᩦᩉᩥ ᨸᨧ᩠ᨨᩣᨸᩥ ᨴᩩᨲᩥᨿᨲᨲᩥᨿᩈᨦ᩠ᨣᩦᨲᩦᩈᩩ᪨ ᨮᨸᩥᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᩴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿ ᩋᩣᨣᨾᨶᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨

᪗᪨ ᩈᩦᩉᩔ ᩃᩣᨶᨲᩮᩣ ᨣᩉᨱᨲᩮᩣ ᩈᩦᩉᩊᩮᩣ, ᩈᩦᩉᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ᪨ ᨲᩴᩅᩴᩈᨩᩣᨲᨲᩣᨿ ᨲᨾ᩠ᨻᨸᨱ᩠ᨱᩥᨴᩦᨸᩮ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨶᩴ, ᨲᩮᩈᩴ ᨶᩥᩅᩣᩈᨲᩣᨿ ᨲᨾ᩠ᨻᨸᨱ᩠ᨱᩥᨴᩦᨸᩔ ᨧ ᩈᩦᩉᩊᨽᩣᩅᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᩋᩣᨽᨲᩣᨲᩥ ᨩᨾ᩠ᨻᩩᨴᩦᨸᨲᩮᩣ ᩋᩣᨶᩦᨲᩣ᪨ ᩋᨳᩣᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ᪨ ᩋᨸᩁᨽᩣᨣᩮ ᩉᩥ ᩋᩈᨦ᩠ᨠᩁᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᩦᩉᩊᨽᩣᩈᩣᨿ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣ ᨮᨸᩥᨲᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᩈᩣ ᨾᩪᩃᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨸ᩠ᨸᨠᩣᩈᨶᩴ ᩑᨠᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨠᩁᨱᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᩉ – “ᨴᩦᨸᩅᩣᩈᩦᨶᨾᨲ᩠ᨳᩣᨿᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩦᨸᩅᩣᩈᩦᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨩᨾ᩠ᨻᩩᨴᩦᨸᩅᩣᩈᩦᨶᩴ, ᨴᩦᨸᩅᩣᩈᩦᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ ᩈᩦᩉᩊᨴᩦᨸᩅᩣᩈᩦᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩈᩦᩉᩊᨽᩣᩈᩣᨿ ᨮᨸᩥᨲᩣᨲᩥ ᨿᩮᩣᨩᨶᩣ᪨

᪘᪨ ᩋᨸᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣᨶᩣᨲᩥ ᨠᨬ᩠ᨧᩩᨠᩈᨴᩥᩈᩴ ᩈᩦᩉᩊᨽᩣᩈᩴ ᩋᨸᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨲᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨲᩮᩣ᪨ ᩋᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᩈᨲᩥ᪨ ᨾᨶᩮᩣᩁᨾᩴ ᨽᩣᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩣᨣᨵᨽᩣᩈᩴ᪨ ᩈᩣ ᩉᩥ ᩈᨽᩣᩅᨶᩥᩁᩩᨲ᩠ᨲᩥᨽᩪᨲᩣ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣᨶᩴ ᨾᨶᩴ ᩁᨾᨿᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᩉ – “ᨲᨶ᩠ᨲᩥᨶᨿᩣᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ, ᨸᩣᩊᩥᨣᨲᩥᨿᩣ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩥᨠᩴ ᨸᩣᩊᩥᨧ᩠ᨨᩣᨿᩣᨶᩩᩅᩥᨵᩣᨿᩥᨶᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩅᩥᨣᨲᨴᩮᩣᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩈᨽᩣᩅᨶᩥᩁᩩᨲ᩠ᨲᩥᨽᩣᩈᨶ᩠ᨲᩁᩁᩉᩥᨲᩴ᪨

᪙᪨ ᩈᨾᨿᩴ ᩋᩅᩥᩃᩮᩣᨾᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᩅᩥᩁᩮᩣᨵᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩑᨲᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᨴᩮᩣᩈᩣᨽᩣᩅᨾᩣᩉ᪨ ᩋᩅᩥᩁᩩᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣ ᩑᩅ ᩉᩥ ᨳᩮᩁᩅᩣᨴᩣᨸᩥ ᩍᨵ ᨸᨠᩣᩈᩥᨿᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨳᩮᩁᩅᩴᩈᨴᩦᨸᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨳᩥᩁᩮᩉᩥ ᩈᩦᩃᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩣᨴᩦᩉᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨳᩮᩁᩣ , ᨾᩉᩣᨠᩔᨸᩣᨴᨿᩮᩣ, ᨲᩮᩉᩥ ᩋᩣᨣᨲᩣ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᨸᩁᨾ᩠ᨸᩁᩣ ᨳᩮᩁᩅᩴᩈᩮᩣ᪨ ᨲᨸ᩠ᨸᩁᩥᨿᩣᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨾᩣᨵᩥᨣᨾᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᨩ᩠ᨩᩮᩣᨲᩮᨶ ᨲᩔ ᩈᨾᩩᨩ᩠ᨩᩃᨶᨲᩮᩣ ᨳᩮᩁᩅᩴᩈᨴᩦᨸᩣ, ᨾᩉᩣᩅᩥᩉᩣᩁᩅᩣᩈᩥᨶᩮᩣ ᨳᩮᩁᩣ, ᨲᩮᩈᩴ᪨ ᩅᩥᩅᩥᨵᩮᩉᩥ ᩋᩣᨠᩣᩁᩮᩉᩥ ᨶᩥᨧ᩠ᨨᩥᨿᨲᩦᨲᩥ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣ, ᨣᨱ᩠ᨮᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᨡᩦᩃᨾᨴ᩠ᨴᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨾᨲᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨠᨳᩣ᪨ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᨶᩥᨸᩩᨱᩮᩣ ᩈᨱ᩠ᩉᩮᩣ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣ ᩑᨲᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨶᩥᨸᩩᨱᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩣ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣ, ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᩈᨿᩴ ᨬᩣᨱᩴ᪨ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᨶᩥᨸᩩᨱᩮᩣ ᨨᩮᨠᩮᩣ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣ ᩑᨲᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨶᩥᨸᩩᨱᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩣ᪨ ᩑᨲᩮᨶ ᨾᩉᩣᨠᩔᨸᩣᨴᩥᨳᩮᩁᨸᩁᨾ᩠ᨸᩁᩣᨣᨲᩮᩣ, ᨲᨲᩮᩣᨿᩮᩅ ᨧ ᩋᩅᩥᨸᩁᩦᨲᩮᩣ ᩈᨱ᩠ᩉᩈᩩᨡᩩᨾᩮᩣ ᨾᩉᩣᩅᩥᩉᩣᩁᩅᩣᩈᩦᨶᩴ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣᨲᩥ ᨲᩔ ᨸᨾᩣᨱᨽᩪᨲᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨

᪑᪐᪨ ᩈᩩᨩᨶᩔᩣᨲᩥ ᨧ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨶᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶ “ᨶ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᨴᩦᨸᩅᩣᩈᩦᨶᨾᩮᩅ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩈᩣᨵᩩᨩᨶᩣᨶᩴ ᨲᩮᩣᩈᨶᨲ᩠ᨳᨬ᩠ᨧᩣ”ᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᨧ “ᨲᨾ᩠ᨻᨸᨱ᩠ᨱᩥᨴᩦᨸᩅᩣᩈᩦᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᩋᨿᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᨱᩣᨴᩥᩈᩩᨠᩁᨲᩣᨿ ᨲᩮᩈᨾ᩠ᨸᩥ ᨻᩉᩩᨸᨠᩣᩁᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨧᩥᩁᨭ᩠ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨳᨬ᩠ᨧ ᨧᩥᩁᨭ᩠ᨮᩥᨲᩥᩋᨲ᩠ᨳᩴ, ᨧᩥᩁᨠᩣᩃᨭ᩠ᨮᩥᨲᩥᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩍᨴᨬ᩠ᩉᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨸ᩠ᨸᨠᩣᩈᨶᩴ ᩋᩅᩥᨸᩁᩦᨲᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩈᩩᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩈᩩᨶᨿᩔ ᨧ ᩏᨸᩣᨿᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᨧᩥᩁᨭ᩠ᨮᩥᨲᩥᨿᩣ ᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ ᨽᨣᩅᨲᩣ –

“ᨴ᩠ᩅᩮᨾᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᨮᩥᨲᩥᨿᩣ ᩋᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᩈᩣᨿ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᨵᩣᨶᩣᨿ ᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᨲᨾᩮ ᨴ᩠ᩅᩮ? ᩈᩩᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᨸᨴᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩴ, ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨧ ᩈᩩᨶᩦᨲᩮᩣ”ᨲᩥ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪒᪨᪒᪑)᪨

១១-១២។ យំ អត្ថវណ្ណនំ កត្តុកាមោ, តស្សា មហត្តត្តំ បរិហរិតុំ “សាវត្ថិបភុតីន”ន្តិអាទិមាហ។ តេនាហ – “ន ឥធ វិត្ថារកថំ ករិស្សាមិ, ន តំ ឥធ វិចារយិស្សាមី”តិ ច។ តត្ថ ទីឃស្សាតិ ទីឃនិកាយស្ស។ មជ្ឈិមស្សាតិ មជ្ឈិមនិកាយស្ស។ “សង្គីតីនំ ទ្វិន្នំ យា មេ អត្ថំ វទន្តេនា”តិបិ បាឋោ។ តត្ថាបិ សង្គីតីនំ ទ្វិន្នន្តិ ទីឃមជ្ឈិមនិកាយានន្តិ អត្ថោ គហេតព្វោ។ មេតិ ករណេត្ថ សាមិវចនំ, មយាតិ អត្ថោ។ សុទន្តិ និបាតមត្តំ។ ហេដ្ឋា ទីឃស្ស មជ្ឈិមស្ស ច អត្ថំ វទន្តេន សាវត្ថិបភុតីនំ នគរានំ យា វណ្ណនា កតា, តស្សា វិត្ថារកថំ ន ឥធ ភិយ្យោ ករិស្សាមីតិ យោជេតព្វា។ យានិ ច តត្ថ វត្ថូនិ វិត្ថារវសេន វុត្តានិ, តេសម្បិ វិត្ថារកថំ ន ឥធ ភិយ្យោ ករិស្សាមីតិ សម្ពន្ធោ។

១៣។ ឥទានិ “ន ឥធ វិត្ថារកថំ ករិស្សាមី”តិ សាមញ្ញេន វុត្តស្ស អត្ថស្ស បភេទំ ទស្សេតុំ – “សុត្តានំ បនា”តិអាទិ វុត្តំ។ សុត្តានំ យេ អត្ថា វត្ថូហិ វិនា ន បកាសន្តីតិ យោជេតព្វំ។

១៤។ យំ អដ្ឋកថំ កត្តុកាមោ, តទេកទេសភាវេន វិសុទ្ធិមគ្គោ ច គហេតព្វោតិ កថិកានំ ឧបទេសំ ករោន្តោ តត្ថ វិចារិតធម្មេ ឧទ្ទេសវសេន ទស្សេតិ – “សីលកថា”តិអាទិនា។ តត្ថ សីលកថាតិ ចារិត្តវារិត្តាទិវសេន សីលស្ស វិត្ថារកថា។ ធុតធម្មាតិ បិណ្ឌបាតិកង្គាទយោ តេរស កិលេសធុននកធម្មា។ កម្មដ្ឋានានិ សព្វានីតិ បាឡិយំ អាគតានិ អដ្ឋតិំស, អដ្ឋកថាយំ ទ្វេតិ និរវសេសានិ យោគកម្មស្ស ភាវនាយ បវត្តិដ្ឋានានិ។ ចរិយាវិធានសហិតោតិ រាគចរិតាទីនំ សភាវាទិវិធានេន សហិតោ។ ឈានានីតិ ចត្តារិ រូបាវចរជ្ឈានានិ, សមាបត្តិយោ ចតស្សោ អារុប្បសមាបត្តិយោ។ អដ្ឋបិ វា បដិលទ្ធមត្តានិ ឈានានិ, សមាបជ្ជនវសីភាវប្បត្តិយា សមាបត្តិយោ។ ឈានានិ វា រូបារូបាវចរជ្ឈានានិ, សមាបត្តិយោ ផលសមាបត្តិនិរោធសមាបត្តិយោ។

១៥។ លោកិយលោកុត្តរភេទា ឆ អភិញ្ញាយោ សព្វា អភិញ្ញាយោ។ ញាណវិភង្គាទីសុ អាគតនយេន ឯកវិធាទិនា បញ្ញាយ សង្កលេត្វា សម្បិណ្ឌេត្វា និច្ឆយោ បញ្ញាសង្កលននិច្ឆយោ។

១៦។ បច្ចយធម្មានំ ហេតុអាទីនំ បច្ចយុប្បន្នធម្មានំ ហេតុបច្ចយាទិភាវោ បច្ចយាការោ, តស្ស ទេសនា បច្ចយាការទេសនា, បដិច្ចសមុប្បាទកថាតិ អត្ថោ។ សា បន ឃនវិនិព្ភោគស្ស សុទុក្ករតាយ សណ្ហសុខុមា, និកាយន្តរលទ្ធិសង្កររហិតា, ឯកត្តនយាទិសហិតា ច តត្ថ វិចារិតាតិ អាហ – “សុបរិសុទ្ធនិបុណនយា”តិ។ បដិសម្ភិទាទីសុ អាគតនយំ អវិស្សជ្ជេត្វាវ វិចារិតត្តា អវិមុត្តតន្តិមគ្គា។

១៧។ ឥតិ បន សព្វន្តិ ឥតិ-សទ្ទោ បរិសមាបនេ, បន-សទ្ទោ វចនាលង្ការេ, ឯតំ សព្វន្តិ អត្ថោ។ ឥធាតិ ឥមិស្សា អដ្ឋកថាយ ន វិចារយិស្សាមិ បុនរុត្តិភាវតោតិ អធិប្បាយោ។

១៨។ ឥទានិ តស្សេវ អវិចារណស្ស ឧបត្ថម្ភការណំ និទ្ធារេន្តោ “មជ្ឈេ វិសុទ្ធិមគ្គោ”តិអាទិមាហ។ តត្ថ “មជ្ឈេ ឋត្វា”តិ ឯតេន មជ្ឈភាវទីបនេន វិសេសតោ ចតុន្នំ អាគមានំ សាធារណដ្ឋកថា វិសុទ្ធិមគ្គោ, ន សុមង្គលវិលាសិនីអាទយោ វិយ អសាធារណដ្ឋកថាតិ ទស្សេតិ។ “វិសេសតោ”តិ ច ឥទំ វិនយាភិធម្មានម្បិ វិសុទ្ធិមគ្គោ យថារហំ អត្ថវណ្ណនា ហោតិ ឯវាតិ កត្វា វុត្តំ។

១៨។ ញេច្ឆចាតិ ញតិ ឯវ។ តយ្យិតិ វិសុទ្ធិមគ្គញ្ហិ។ ឯតាយាតិ មេនារឆប្វុរលិយា។ ឯត្ថ ច “សីហញ្ញអទិបំ អាគតា”តិអាទិនា អត្ថប្បកាសនស្ស និមិត្តំ ទស្សេតិ, “ទីបចាសីនមត្ថាយ ស្វុឌស្ស ច តង្គុត្តំ ទិរង្គិតត្តញ្ញា ឆមុស្សា”តិ ឯវេតន បេយាឌន្តិ, អបេតត្ថាន តេតាហំ, សីហញ្ញអកាស”ន្តិអាទិនា។ “សាចត្ថិបក្ខិន”ន្តិអាទិនា ច គរលប្បកាទំ។ វេហង្គិមនិកាយស្ស វិសុទ្ធិមគ្គេ ច ទិចារិតានំ អត្ថានំ អចិចារលយ្យិ ហិ ញ្ឆ គរលប្បការេរា ឯចាតិ។

កថារម្ភកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១។ រូបាទិវគ្គវណ្ណនា

និទានវណ្ណនា

វិភាគវន្តានំ សភាវវិភាវនំ វិភាគទស្សនវសេនេវ ហោតីតិ បឋមំ តាវ និបាតសុត្តវសេន វិភាគំ ទស្សេតុំ “តត្ថ អង្គុត្តរាគមោ នាមា”តិអាទិមាហ។ តត្ថ តត្ថាតិ “អង្គុត្តរាគមស្ស អត្ថំ បកាសយិស្សាមី”តិ យទិទំ វុត្តំ, តស្មិំ វចនេ, “យស្ស អត្ថំ បកាសយិស្សាមី”តិ បដិញ្ញាតំ, សោ អង្គុត្តរាគមោ នាម និបាតសុត្តវសេន ឯវំ វិភាគោតិ អត្ថោ។ អថ វា តត្ថាតិ “អង្គុត្តរនិស្សិតំ អត្ថ”ន្តិ ឯតស្មិំ វចនេ យោ អង្គុត្តរាគមោ វុត្តោ, សោ និបាតសុត្តាទិវសេន ឯទិសោតិ អត្ថោ។

ឥទានិ តំ អាទិតោ បដ្ឋាយ វណ្ណេតុកាមោ អត្តនោ វណ្ណនាយ បឋមមហាសង្គីតិយំ និក្ខិត្តានុក្កមេន បវត្តភាវទស្សនត្ថំ “តស្ស និបាតេសុ...បេ... វុត្តំ និទានមាទី”តិអាទិមាហ។ តត្ថ យថាបច្ចយំ តត្ថ តត្ថ ទេសិតត្តា បញ្ញត្តត្តា ច វិប្បកិណ្ណានំ ធម្មវិនយានំ សង្គហេត្វា គាយនំ កថនំ សង្គីតិ។ ឯតេន តំតំសិក្ខាបទានំ សុត្តានញ្ច អាទិបរិយោសានេសុ អន្តរន្តរា ច សម្ពន្ធវសេន ឋបិតំ សង្គីតិការវចនំ សង្គហិតំ ហោតិ។ សង្គីយមានស្ស អត្ថស្ស មហន្តតាយ បូជនីយតាយ ច មហតី សង្គីតិ មហាសង្គីតិ, បឋមា មហាសង្គីតិ បឋមមហាសង្គីតិ, តស្សា បវត្តិកាលោ បឋមមហាសង្គីតិកាលោ, តស្មិំ បឋមមហាសង្គីតិកាលេ។ និទានាតិ ទេសនំ ទេសកាលាទិវសេន អវិទិតំ វិទិតំ កត្វា និទស្សេតីតិ និទានំ។ យោ លោកិយេហិ ឧបោគ្ឃាតោតិ វុច្ចតិ, ស្វាយមេត្ថ “ឯវំ មេ សុត”ន្តិអាទិកោ គន្ថោ វេទិតព្ពោ។ ន “សនិទានាហំ, ភិក្ខវេ, ធម្មំ ទេសេមី”តិអាទីសុ (អ។ និ។ ៣។១២៦) វិយ អជ្ឈាសយាទិទេសនុប្បត្តិហេតុ។ តេនេវាហ – “ឯវំ មេ សុតន្តិអាទិកំ អាយស្មតា អានន្ទេន បឋមមហាសង្គីតិកាលេ វុត្តំ និទានមាទី”តិ។

១។ “សោ បនេសោ”តិអាទិនា ពាហិរនិទានេ វត្តព្ពំ អតិទិសិត្វា ឥទានិ អព្ភន្តរនិទានំ អាទិតោ បដ្ឋាយ វណ្ណេតុំ “យំ បនេត”ន្តិ វុត្តំ។ តត្ថ យស្មា វណ្ណនំ ករោន្តេន វណ្ណេតព្ពេ ធម្មេ បទានិ បទវិភាគំ តទត្ថញ្ច ទស្សេត្វា តតោ បរំ បិណ្ឌត្ថាទិនិទស្សនវសេន ច វណ្ណនា កាតព្ពា, តស្មា បទានិ តាវ ទស្សេន្តោ “ឯវន្តិ និបាតបទ”ន្តិអាទិមាហ ។ តត្ថ បទវិភាគោតិ បទានំ វិសេសោ, ន បទវិគ្គហោ។ អថ វា បទានិ ច បទវិភាគោ ច បទវិភាគោ, បទវិគ្គហោ ច បទវិភាគោ ច បទវិភាគោតិ វា ឯកសេសវសេន បទបទវិគ្គហា បទវិភាគសទ្ទេន វុត្តាតិ វេទិតព្ពា។ តត្ថ បទវិគ្គហោ “ជេតស្ស វនំ ជេតវន”ន្តិអាទិនា សមាសបទេសុ ទដ្ឋព្ពោ។

អត្ថតោតិ បទត្ថតោ។ តំ បន បទត្ថំ អត្ថុទ្ធារក្កមេន បឋមំ ឯវំ-សទ្ទស្ស ទស្សេន្តោ “ឯវំ-សទ្ទោ តាវា”តិអាទិមាហ។ អវធារណាទីតិ ឯត្ថ អាទិ-សទ្ទេន ឥទមត្ថបុច្ឆាបរិមាណាទិអត្ថានំ សង្គហោ ទដ្ឋព្ពោ។ តថា ហិ “ឯវំគតានិ បុថុសិប្បាយតនានិ, ឯវមាទីនី”តិអាទីសុ ឥទំ-សទ្ទស្ស អត្ថេ ឯវំ-សទ្ទោ។ គត-សទ្ទោ ហិ បការបរិយាយោ, តថា វិធាការ-សទ្ទា ច។ តថា ហិ វិធយុត្តគតសទ្ទេ លោកិយា បការត្ថេ វទន្តិ។ “ឯវំ សុ តេ សុន្ហាតា សុវិលិត្តា កប្បិតកេសមស្សូ អាមុក្កមណិកុណ្ឌលាភរណា ឱទាតវត្ថវសនា បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិតា

សមង្គិភូតា បរិចារេន្តិ សេយ្យថាបិ ត្វំ ឯតរហិ សាចរិយកោតិ។ នោ ហិទំ, ភោ គោតមា"តិអាទីសុ (ទី។ និ។ ១។២៨៦) បុច្ឆាយំ។ "ឯវំ លហុបរិវត្តំ (អ។ និ។ ១។៤៨), ឯវមាយុបរិយន្តោ"តិ (ទី។ និ។ ១។២៤៤; បារា។ ១២) ច អាទីសុ បរិមាណេ។

តត្ថ ច "ឯវំ សុ តេ សុន្ហាតា សុវិលិត្តា ឯវមាយុបរិយន្តោ"តិ ឯត្ថ ឯវំ-សទ្ទេន បុច្ឆនាការបរិមាណាការានំ វុត្តត្តា អាការត្ថោ ឯវ ឯវំ-សទ្ទោតិ? ន, វិសេសសព្ភាវតោ។ អាការមត្តវាចកោ ហិ ឯវំ-សទ្ទោ អាការត្ថោតិ អធិប្បេតោ យថា "ឯវំ ព្យាខោ"តិអាទីសុ (ម។ និ។ ១។២៣៤; បាចិ។ ៤១៧; ចូឡវ។ ៦៥), ន បន អាការវិសេសវាចកោ។ ឯវញ្ច កត្វា "ឯវំ ជាតេន មច្ចេន"តិអាទីនិ (ធ។ ប។ ៥៣) ឧបមាទិឧទាហរណានិ ឧបបន្នានិ ហោន្តិ។ តថា ហិ "យថា ហិ...បេ... ពហុ"ន្តិ (ធ។ ប។ ៥៣) ឯត្ថ បុប្ផរាសិដ្ឋានិយតោ មនុស្សប្បត្តិសប្បុរិសូបនិស្សយសទ្ធម្មស្សវនយោនិសោមនសិការភោគសម្បត្តិ- អាទិទានាទិបុញ្ញកិរិយាហេតុសមុទាយតោ សោភាសុគន្ធតាទិគុណយោគតោ មាលាគុណសទិសិយោ បហូតា បុញ្ញកិរិយា មរិតព្វសភាវតាយ មច្ចេន សត្តេន កត្តព្វាតិ ជោតិតត្តា បុប្ផរាសិមាលាគុណាវ ឧបមា។ តេសំ ឧបមាការោ យថា-សទ្ទេន អនិយមតោ វុត្តោតិ "ឯវំ-សទ្ទោ ឧបមាការនិគមនត្ថោ"តិ វត្តុំ យុត្តំ, សោ បន ឧបមាការោ និយមិយមានោ អត្ថតោ ឧបមាវ ហោតីតិ អាហ – "ឧបមាយំ អាគតោ"តិ។ តថា "ឯវំ ឥមិនា អាការេន អភិក្កមិតព្វ"ន្តិអាទិនា ឧបទិសិយមានាយ សមណសារុប្បាយ អាកប្បសម្បត្តិយា យោ តត្ថ ឧបទិសនាការោ, សោ អត្ថតោ ឧបទេសោ ឯវាតិ វុត្តំ – "ឯវំ តេ...បេ... ឧបទេសេ"តិ។ តថា ឯវមេតំ ភគវា, ឯវមេតំ សុគតាតិ ឯត្ថ ភគវតា យថាវុត្តមត្ថំ អវិបរីតតោ ជានន្តេហិ កតំ តត្ថ វិជ្ជមានគុណានំ បការេហិ ហំសនំ ឧទគ្គតាករណំ សម្បហំសនំ, យោ តត្ថ សម្បហំសនាការោតិ យោជេតព្វំ។

ឯវមេវំ បនាយន្តិ ឯត្ថ គរហណាការោតិ យោជេតព្វំ, សោ ច គរហណាការោ "វសលី"តិអាទិខុំសនសទ្ទសន្និធានតោ ឥធ ឯវំ-សទ្ទេន បកាសិតោតិ វិញ្ញាយតិ។ យថា ចេត្ថ, ឯវំ ឧបមាការាទយោបិ ឧបមាទិវសេន វុត្តានំ បុប្ផរាសិអាទិសទ្ទានំ សន្និធានតោតិ វេទិតព្វា។ ឯវំ, ភន្តេតិ ខោតិអាទីសុ បន ធម្មស្ស សាធុកំ សវនមនសិការេ និយោជិតេហិ ភិក្ខូហិ អត្តនោ តត្ថ ឋិតភាវស្ស បដិជានានវសេន វុត្តត្តា ឯត្ថ ឯវំ-សទ្ទោ វចនសម្បដិច្ឆនត្ថោ វុត្តោ, តេន "ឯវំ, ភន្តេ, សាធុ ភន្តេ, សុដ្ឋុ ភន្តេ"តិ វុត្តំ ហោតិ។ ឯវញ្ច វទេហីតិ "យថាហំ វទាមិ, ឯវំ សមណំ អានន្ទំ វទេហី"តិ វចនាការោ ឥទានិ វត្តព្វោ ឯវំ-សទ្ទេន និទស្សីយតីតិ និទស្សនត្ថោ វុត្តោ។ ឯវំ នោតិ ឯត្ថាបិ តេសំ យថាវុត្តធម្មានំ អហិតទុក្ខាវហភាវេ សន្និដ្ឋានជននត្ថំ អនុមតិគ្គហណវសេន "នោ វា, កថំ វោ ឯត្ថ ហោតី"តិ បុច្ឆាយ កតាយ "ឯវំ នោ ឯត្ថ ហោតី"តិ វុត្តត្តា តទាការសន្និដ្ឋានំ ឯវំ-សទ្ទេន វិភាវិតន្តិ វិញ្ញាយតិ។ សោ បន តេសំ ធម្មានំ អហិតាយ ទុក្ខាយ សំវត្តនាការោ និយមិយមានោ អវធារណត្ថោ ហោតីតិ អាហ – "ឯវំ នោ ឯត្ថ ហោតីតិអាទីសុ អវធារណេ"តិ។

នានានយនិបុណន្តិ ឯកត្តនានត្តអព្យាបារឯវំធម្មតាសង្ខាតា, នន្ទិយាវដ្ដតិបុក្ខលសីហវិក្កីឡិតអង្កុសទិសាលោចនសង្ខាតា វា អាធារាទិភេទវសេន នានាវិធា នយា នានានយា។ នយា វា បាឡិគតិយោ, តា ច បញ្ញត្តិអាទិវសេន សំកិលេសភាគិយាទិលោកិយាទិតទុភយវោមិស្សកាទិវសេន កុសលាទិវសេន ខន្ធាទិវសេន សង្គហាទិវសេន សមយវិមុត្តាទិវសេន ឋបនាទិវសេន កុសលមូលាទិវសេន តិកបដ្ឋានាទិវសេន ច នានប្បការាតិ នានានយា, តេហិ និបុណំ សណ្ហសុខុមន្តិ នានានយនិបុណំ។

ᩋᩣᩈᨿᩮᩣ ᨧ ᩋᨶᩩᩈᨿᩮᩣ, ᨲᩮ ᨧ ᩈᩔᨲᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩮᨶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧ ᩋᨸ᩠ᨸᩁᨩᨠ᩠ᨡᨲᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩮᨶ ᨧ ᩋᨶᩮᨠᩮ, ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩣᨴᨿᩮᩣ ᩑᩅ ᩅᩣ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩉᩮᨲᩩ ᩑᨲᩔᩣᨲᩥ ᩋᨶᩮᨠᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ. ᩋᨲ᩠ᨳᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨸᩁᩥᨸᩩᨱ᩠ᨱᩴ ᩏᨸᨶᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣᨽᩣᩅᨲᩮᩣ. ᩈᨦ᩠ᨠᩣᩈᨶᨸᨠᩣᩈᨶᩅᩥᩅᩁᨱᩅᩥᨽᨩᨶᩏᨲ᩠ᨲᩣᨶᩦᨠᩁᨱᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩅᩈᩮᨶ ᨨᩉᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨸᨴᩮᩉᩥ ᩋᨠ᩠ᨡᩁᨸᨴᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩣᨠᩣᩁᨶᩥᩁᩩᨲ᩠ᨲᩥᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩅᩈᩮᨶ ᨨᩉᩥ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨸᨴᩮᩉᩥ ᨧ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ.

ᩅᩥᩅᩥᨵᨸᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨸᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᨸᨴᩔ ᩅᨧᨶᨲ᩠ᨳᩴ “ᨸᨭᩥᨸᨠ᩠ᨡᩉᩁᨱᨲᩮᩣ ᩁᩣᨣᩣᨴᩥᨠᩥᩃᩮᩈᩣᨸᨶᨿᨶᨲᩮᩣ ᨧ ᨸᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ. ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨸᨶ ᨸᨭᩥᨸᨠ᩠ᨡᩣ ᩁᩣᨣᩣᨴᨿᩮᩣ ᨶ ᩈᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᩮ ᩉᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ. ᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩣᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᩥᨣᨲᩪᨸᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᨣᩩᨱᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᩉᨲᨸᨭᩥᨸᨠ᩠ᨡᩮ ᩍᨴ᩠ᨵᩥᩅᩥᨵᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩮᨶ ᨧ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩍᨵ “ᨸᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᩴ. ᩈᨧᩮ ᨸᨶ ᨾᩉᩣᨠᩣᩁᩩᨱᩥᨠᩔ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩅᩮᨶᩮᨿ᩠ᨿᨣᨲᩣ ᨧ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᨸᨭᩥᨸᨠ᩠ᨡᩣ, ᨲᩮᩈᩴ ᩉᩁᨱᨲᩮᩣ “ᨸᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩑᩅᩴ ᩈᨲᩥ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᨲᩴ. ᩋᨳ ᩅᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨧ ᩈᩣᩈᨶᩔ ᨧ ᨸᨭᩥᨸᨠ᩠ᨡᩣ ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ, ᨲᩮᩈᩴ ᩉᩁᨱᨲᩮᩣ ᨸᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᩴ. ᨲᩮ ᩉᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩉᩁᨱᩅᩈᩮᨶ ᨧ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨸᨠᩣᩈᨶᩮ ᩋᩈᨾᨲ᩠ᨳᨽᩣᩅᩮᨶ ᨧ ᩍᨴ᩠ᨵᩥᩋᩣᨴᩮᩈᨶᩣᨶᩩᩈᩣᩈᨶᩦᩉᩥ ᩉᩁᩥᨲᩣ ᩋᨸᨶᩦᨲᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ. “ᨸᨭᩦ”ᨲᩥ ᩅᩣ ᩋᨿᩴ ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ “ᨸᨧ᩠ᨨᩣ”ᨲᩥ ᩑᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨻᩮᩣᨵᩮᨲᩥ “ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨭᩥᨸᩅᩥᨭ᩠ᨮᨾ᩠ᩉᩥ, ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᩣᨣᨬ᩠ᨨᩥ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ (ᩈᩩ᩶ ᨶᩥ᩶ ᪙᪘᪕; ᨧᩪᩊᨶᩥ᩶ ᨸᩣᩁᩣᨿᨶᩅᨣ᩠ᨣ, ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨣᩣᨳᩣ ᪔) ᩅᩥᨿ. ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩥᨣᨲᩪᨸᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩮ ᨠᨲᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮᨶ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᩉᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᩴ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩣ ᩏᨸᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩈᩩ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨩ᩠ᨫᩣᨶᨾᨣ᩠ᨣᩮᩉᩥ ᩉᩁᩥᨲᩮᩈᩩ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᩉᩁᨱᩴ ᨸᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᩴ, ᩍᨴ᩠ᨵᩥᩋᩣᨴᩮᩈᨶᩣᨶᩩᩈᩣᩈᨶᩥᨿᩮᩣ ᨧ ᩅᩥᨣᨲᩪᨸᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᨶ ᨠᨲᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮᨶ ᨧ ᩈᨲ᩠ᨲᩉᩥᨲᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᩩᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᩉᩁᩥᨲᩮᩈᩩ ᨧ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩏᨸᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩈᩩ ᨸᩁᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩏᨸᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩉᩁᨱᩣᨶᩥ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨸᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᩣᨶᩥ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ. ᨸᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᨾᩮᩅ ᨸᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᩴ, ᨸᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᩮ ᩅᩣ ᩍᨴ᩠ᨵᩥᩋᩣᨴᩮᩈᨶᩣᨶᩩᩈᩣᩈᨶᩥᩈᨾᩩᨴᩣᨿᩮ ᨽᩅᩴ ᩑᨠᨾᩮᨠᩴ ᨸᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ. ᨸᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᩴ ᩅᩣ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨩ᩠ᨫᩣᨶᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨧ ᨸᨭᩥᨸᨠ᩠ᨡᩉᩁᨱᨲᩮᩣ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨩᩣᨲᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩣ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨽᩪᨲᩮ, ᨲᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᩴ. ᨲᩔ ᨸᨶ ᩍᨴ᩠ᨵᩥᩋᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩮᨶ ᩅᩥᩈᨿᨽᩮᨴᩮᨶ ᨧ ᨻᩉᩩᩅᩥᨵᩔ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿᩴ ᩃᨻ᩠ᨽᨾᩣᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩣᩉ – “ᩅᩥᩅᩥᨵᨸᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ.

ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣᨲᩥ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᩈᩩᨲᩣᨠᩣᩁᨲᩮᩣ ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨶ ᨸᨶ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨴᩮᩈᩥᨲᩣᨠᩣᩁᨲᩮᩣ. ᩋᩅᩥᨲᨳᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᩣ ᩉᩥ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣ. ᩑᩅᨬ᩠ᨧ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᨲ᩠ᨳᩩᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩮᨶ ᨠᩮᩣ ᩈᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩣᨮᩴ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨽᨱᨲᩥ, ᨵᩣᩁᨱᨻᩃᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨶ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᩈᩩᨲᩣᨠᩣᩁᩣᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩔ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᨲ᩠ᨲᩣ. ᨶ ᩉᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩁᨸᩁᩥᩉᩣᩁᩮᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩑᨠᩅᩥᩈᨿᨲ᩠ᨲᩣ, ᨻ᩠ᨿᨲᩥᩁᩮᨠᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩮ ᩈᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩈᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣᨲᩥ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ.

“ᨿᩮᩣ ᨸᩁᩮᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨶᩥᨿᨠᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩈᩘ᩠ᨡᩣᨲᩣᨿ ᩈᩈᨶ᩠ᨲᨲᩥᨿᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨶᨲᩮᩣ ᨲᩥᩅᩥᨵᩣᨸᩥ ᨿᩮ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴᨿᩮᩅ ᩋᨲ᩠ᨳᩮ ᨴᩥᩔᨲᩥ, ᨠᩁᨱᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩣᨶᩦᨲᩥᨽᩮᨴᩅᩈᩮᨶ ᨸᨶ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩦᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩣᩉ – “ᨿᩮ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨲᩦᩈᩩ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩈᩩ ᨴᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ.

ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᩏᨸᩈᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨠᩥᩁᩥᨿᩴ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨲᩥ, ᨩᩮᩣᨲᨠᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨸᨶ ᩈᨲᩥᨸᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᩩᨲ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩑᩅ ᨲᩴ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᨴᨲᩦᨲᩥ ᩋᨶᩩᨸᩈᨣ᩠ᨣᩔ ᩈᩩᨲ-ᩈᨴ᩠ᨴᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩩᨴ᩠ᨵᩣᩁᩮ ᩈᩏᨸᩈᨣ᩠ᨣᩔ ᨣᩉᨱᩴ ᨶ ᩅᩥᩁᩩᨩ᩠ᨫᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩈᩏᨸᩈᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨧ ᩋᨶᩩᨸᩈᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ. ᩋᩔᩣᨲᩥ ᩈᩩᨲᩈᨴ᩠ᨴᩔ.

ពយុកាចរាឆតាតិ ពួឆ រុតារដ្ឋេ រយុកត្តិតិ ចុត្តំ – “ក្ខបឆារិតត្តិ ចា ក្ខបឆារលាត្តិ ចា អតេ្ត្ថា”តិ៑ យឃាតិ អតេ្ត្ថ រតីតិ ឃគា តេយ-រដ្ឋស្ស ពត្តុចតេរត ពរលាតិតេ្ដរោ, តគាតិ អតេ្ត្ថា៑ យយាតិ អតេ្ត្ថ រតីតិ ឃគា រយត្តុចតេរត រាយិតិតេ្ដរោ, តគា៑

រុតារដ្ឋរត្តិដ្ឋាតេត បឃុតេ្តត ឲចំ-រតេ្ដត រចតកិរិឃាតេឌាតតោត កបិតត្តត្តិ ចុត្តំ – “ឲចត្តិ តេរាតចិន្នាលាឌីចិន្នាលកិច្ចតិឥស្សត”ត្តិ៑ អាឌី-រតេ្ដត រយ្យជិន្ដូតាឌីតំ តេរាតក្ខារិកចិន្នាលាតំ តគកិតឹហ៍ជាតក្ខា យតោក្ខារិកចិន្នាលាតំ ពហលំ តេចឌិតន្នា៑ រតេ្នារយ្បិ ចាព្យាតំ ឲចការត្ថរហិតត្តា “រុត”ត្តិ ឲតរស្ស រុតរេយចាតិ អឃយតេ្ត្ថា លក្ខតីតិ អាហ – “អស្សចតកាចប្យជិតេក្ខបតោ”តិ៑ ឲតោត អចឆារតោត តិឃាយតំ ឥតេ្សតិ៑ ឃឆា ច រុតំ រុតរេយចាតិ តិឃារេយតន្នា, តំ រយ្វា រុតំ តេហាតីតិ អាហ – “អត្ថាតាឌិកាចិបរិតក្កហលាតិឥស្សត”ត្តិ៑ អច ចា រដ្ឋត្តរត្តារបរិហតចតេរត រតេ្ថា អត្តំ ចគតីតិ រុតត្តិ អស្សុតំ ត តេហាតីតិ អឃយេតរស្ស អតេ្ត្ថាតិ ចុត្តំ –
“អស្សចតកាចប្យជិតេក្ខបតោ”តិ៑ ពួយិតា ឌិដ្ឋាឌិចិតិចត្តតំ ពតោរាតិ៑ ពួឌំ ចុត្តំ តេហាតិ – ត ពួឌំ យឃា ឌិដ្ឋំ, ត រឃយុត្តារលាត រដ្ឋិពតំ, អច តោ រុតំ, តត្ថា រយុតេចាតិ៑ តោតេតចាហ – “អត្ថាតាឌិកាចិបរិតក្កហលាតិឥស្សត”ត្តិ៑ អចឆារលាតេ្ត្ថ ចា ឲចំ-រដ្ឋេ អឃយត្តឃោឌតា – “ពរីឃតី”តិ តគរបក្ខស្ស រុត-រដ្ឋស្ស អឃយតេ្ត្ថា ចុតេ្ត្ថា “អស្សចតកាចប្យជិតេក្ខបតោ”តិ៑ តោតេតចាហ –
“អត្ថាតាឌិកាចិបរិតក្កហលាតិឥស្សត”ត្តិ៑ រចត-រដ្ឋេ តេចត្ថ ពយុតេ្ត្ថា តេចឌិតតេ្នា “រុឃ្យតី”តិ៑

ឲចំ រចតតេហុរចតចិតេរចតេរត បគត្តឃស្ស ឲតោត បកាតេត អត្ថឃោឌតំ ឥតេ្សត្វា ពួគាតិ បការត្តតេហិ តំ ឥតេ្សតុំ – “តឆា ឲច”ត្តិអាឌី ចុត្តំ៑ តត្ថ តស្សាតិ ឃា រា កកចតោ រយុលា ឆយុស្សចតាកាតេត បចត្តា យតោក្ខារចិន្នាលឌីឌិ, តស្សា៑ រា ហិ តាតប្យការេត អារយុណោ បចត្តិតំ រយតេ្ត្ថា៑ តឆា ច ចុត្តំ – “តេរាតក្ខារាត្តុរារេតា”តិ៑ តាតប្យការេតាតិ ចក្ខាយាតាតំ អតេតកចិហិតាតំ ញាត្ថតត្តក្កហលាតំ តាតាការេត៑ ឲតោត ពួយិស្សា តោឌតាឃ អាការតេ្ត្ថា ឲចំ-រតេ្ថា ពហិតោតិ ឌីរបតិ៑ បចត្តិកាចប្យការតត្តិ បចត្តិឃា អត្តិកាចប្យការតំ៑ រុតត្តិ ឆយុប្យការតត្តិ ឃដ្ឋិ អារយុណោ ចុត្តប្យការា ចិន្នាលឌីឌិ តាតប្យការេត បចត្តា, តស្ស ឆយុត្តា ចុត្តំ, ត រុតរដ្ឋស្ស ឆយុត្តត្តា៑ ចុត្តតេស្សចត្តស្ស បិពឌីពរលំ “អឃតោ្យត្តា”តិអាឌី៑ តត្ថ ចិន្នាលឌីឌិឃាតិ ពរលតេ្ថ ពរលចតំ, យឃាតិ ពត្តអតេ្ត្ថា៑

ឲចត្តិ តិដ្ឋិរិតត្តប្យការតត្តិ តិឥស្សតត្តំ ឲចំ-រដ្ឋំ ពតេហត្វា ចុត្តំ តិឥតេស្សតត្តស្ស តិឥស្សិតត្តត្តាកាចាកាចតោ៑ តេត ឲចំ-រតេ្ដត រពលយ្បិ រុត្តំ បក្ខាយដ្ឋត្តិ ឥតេ្សតិ៑ រុតរដ្ឋស្ស កិរិឃារដ្ឋត្តា រចតកិរិឃាឃ ច រាឆារលចិន្នាលប្យតត្ថប្យជិតត្ថត្តា តត្ថ ច បុក្កលតេចាហារោតិ ចុត្តំ – “រុតត្តិ បុក្កលកិច្ចប្យការត”ត្តិ៑ ត ហិ បុក្កលតេចាហារតេហិតោ ឆយុប្យតតេ្ថ រចតកិរិឃា លក្ខតីតិ៑

ឃរស្ស ចិត្តរត្តាតស្សាតិអាឌីបិ អាការត្ថតេយច ឲចំ-រដ្ឋំ ពតេហត្វា បុរិយតោឌតាឃ អន្នាឆា អត្ថឃោឌតំ ឥតេ្សតុំ ចុត្តំ៑ តត្ថ អាការបន្នាត្តីតិ ក្ខបិគាបន្នាត្តិ ឲច ឆយុាតំ បចត្តិអាការុបិគាតចតេរត តឆា ចុត្តា៑ រុតត្តិ ចិរឃតិតេ្ដរោតិ តេរាតន្នាក្ខតោ ឆយុា រចតកិរិឃាពត្តុបុក្កលស្ស រចតកិរិឃាចតេរត បចត្តិដ្ឋាតត្តិ ពត្តា ចុត្តំ៑ ចិត្តរត្តាតចិតិយុត្តស្ស បរយត្ថតោ ពស្សចិ ពត្តុអការេចបិ រដ្ឋតេចាហារេត ញុត្តិបរិកប្បិតកេគចតតិដ្ឋាឃ ចិត្តរត្តាតតោ អន្នា ចិឃ តំរយក្កិ ពត្តា ចុត្តំ – “ចិត្តរត្តាតេតត តំរយក្កីតេា”តិ៑

សចេតកិរិយាចិសយោបិ សោតត្ថឆយ្យោ សចេតកិរិយាចេសេត បចត្តចិត្តសត្តាតស្ស ញ្ញឆ បរេយត្តេតា ពត្តុកាចេតា, សចេតចេសេត ចិត្តបចត្តិយា ឧច ចា សចេតកិរិយាកាចេតា ឋំកិរិយាពត្តុ ន ចិសេឃា ហោតីតិ ពត្វា ចុត្តំ – “ឋំសយក្កីតោ ពត្តុចិសេឃ”តិ៍ ឃុតាការស្ស ន ឆេរស្ស សយ្យោតិក្ខិតកាចេតា អាហ – “ពហលាសត្តិដ្ឋាត”ត្តិ៍ ឧទេតត ចា អចឆារលាត្តំ ឧចំ-សទ្ធិ៍ ពហេត្វា អយយត្តេយោជនា ពតាតិ ដដ្ឋព្វា៍

បុទ្ធោ ឃុតាតំ តាតាចិហិតាតំ ឃុត្តសញ្ញាតាតំ អត្តញ្ញញ្ញូតាតំ ដ្ឋបឆារិតរូបស្ស អាការស្ស តិឌស្សតស្ស, អចឆារលស្ស ចា បកាសតសកាចេ ឧចំ-សទ្ធោតិ តឌាការាឌិដ្ឋបឆារលស្ស បុក្កលបញ្ញត្តិយា ដ្ឋបិឌាតក្ខតឆយ្យបុញាត្តញ្ញាបិរេតាឃ ចុត្តំ – “ឧចត្ថិ បុក្កលកិច្ចតិទ្ធេសោ”តិ៍ សចេតកិរិយា បត បុក្កលចាឌិតោបិ ចិញ្ញាណតិរេបញ្ញា តត្តីតិ ចិសេសេតា ចិញ្ញាណញ្ញាបិរោតិ អាហ – “ឃុតត្ថិ ចិញ្ញាណកិច្ចតិទ្ធេសោ”តិ៍ ខេតិ សទ្ធប្បចត្តិយា ឧពេត្តតេច សត្តចិសឃត្តា ចិញ្ញាណកិច្ចស្ស ន តេត្តច សេយាឌហិតត្តេតា “ខេតិ ដ្ឋកឃកិច្ចឃុត្តបុក្កលតិទ្ធេសោ”តិ ចុត្តំ៍ អចិឌ្ឈយាតបញ្ញត្តិចិឌ្ឈយាតបញ្ញត្តិសកាចា ឃឆាក្កយំ ឧចំសទ្ធឃុតសទ្ធាតំ អត្ថាតិ តេ តឆារូបបញ្ញត្តិដ្ឋបិឌាតញ្ញាបិរកាចេត ឌស្សេត្តា អាហ – “ឧចត្ថិ បុក្កលកិច្ចតិទ្ធេសោ, ឃុតត្ថិ ចិញ្ញាណកិច្ចតិទ្ធេសោ”តិ៍ ឧត្ត ន ពរលកិរិយាពត្តុពយ្យចិសេសប្បការសតចេសេត បុក្កលញ្ញាបិរចិសឃបុក្កលញ្ញាបិរតិឌស្សតចេសេត ពហលាការក្កាហពតត្ថិសឃចិសេសតិទ្ធេសចេសេត ពត្តុពរលញ្ញាបិរពត្តុតិទ្ធេសចេសេត ន ឌុតិយាឌយោ ចតេស្សា អត្តយោជនា ឌស្សិតាតិ ដដ្ឋព្វា៍

សព្វស្សបិ សទ្ធាឆិកយតិឃស្ស អត្ថស្ស បញ្ញត្តិឃុទេចតេច បដិបឌ្ឌិតត្តត្តា សព្វបញ្ញត្តីតញ្ញ ចិឌ្ឈយាតាឌិចេសេត លឃុ បញ្ញត្តិកេឌេឃុ អតេក្កាពឆត្តា តេឃុ “ឧច”ត្តិអាឌីតំ បញ្ញត្តីតំ សរូបំ តិទ្ធារេត្តា អាហ – “ឧចត្ថិ ន ខេតិ ចា”តិអាឌិ៍ តត្ត ឧចត្ថិ ន ខេតិ ន ចុច្ចយាតស្សត្តស្ស អាការាឌិតោ ឆយ្យាតំ អសល្លក្ខណកាចេតា អចិឌ្ឈយាតបញ្ញត្តិកាចោតិ អាហ – “សច្ចិកដ្ឋបរេយត្តចេសេត អចិឌ្ឈយាតបញ្ញត្តី”តិ៍ តត្ត សច្ចិកដ្ឋបរេយត្តចេសេតាតិ ក្ខតេ៍ត្តាត្តយត្តចេសេត៍ ញ្ញតំ ចុត្តំ ហោតិ – យោ យាឃាយរឹចិអាឌយោ ចិឃ អក្ខតេត្តា, អតុស្សចាឌីហិ ពហេតត្ថោ ចិឃ អតុត្តយេត្តា ន ត ហោតិ, សោ រូបសទ្ធាឌិសកាចា, រូប្បតាតុកចតាឌិសកាចា ចា អត្ថោ សច្ចិកដ្ឋោ បរេយត្តោ ចាតិ ចុច្ចតិ, ត តឆា “ឧចំ ខេ”តិបឌាតំ អត្ថោតិ៍ ឧតខេចត្តំ ឋិពដតរំ ពាត្តុំ “កិតេញ្ញត្តុ ត”ត្តិអាឌិ ចុត្តំ៍ ឃុតត្ថិ បត សទ្ធាឃតតំ សទ្ធាឃាហ – “ចិឌ្ឈយាតបញ្ញត្តី”តិ៍ តេតេច ហិ “ឃតិញ្ញាតំ ឧត្ត សោរេតត ដ្ឋបលទ្ធ”ត្តិ ចុត្តំ៍ “សោតទ្វារាតុសារេត ដ្ឋបលទ្ធ”ត្តិ បត ចុទេត្ត អត្តញ្ញញ្ញូតាឌិ សត្តំ លក្ខតិ៍ ឋំ ឋំ ដ្ឋបិឌាឃ ចត្តត្តេតាតិ សោតបឆយាពេត ឆយ្យ ដ្ឋបិឌាឃ តេតសំ ដ្ឋបឆារិតាការាឌិតោ បច្ចាយសតចេសេត ឧចត្ថិ, សសត្តិបរិយាបត្តេ លតេ្ត ដ្ឋបិឌាឃ ខេតិ ចត្តត្តត្តាតិ អត្ថោ៍ ឌិដ្ឋាឌិសកាចរហិតេ សទ្ធាឃតតេ បចត្តយាតោបិ ឃុតចោហារោ “ឌុតិយំ តតិយ”ត្តិអាឌិកោ ចិឃ បឆយាឌីតិ ឌិដ្ឋឃុតចិញ្ញាតេ អបេក្ខិត្វា បចត្តាតិ អាហ – “ឌិដ្ឋាឌីតិ ដ្ឋបតិឆាឃ ចត្តត្តេតា”តិ៍ អស្សុតំ ត ហោតីតិ ហិ ឃុតត្ថិ បកាសិតេតា អយយត្ថោតិ៍

អត្តតា បដិចិទ្ធា ឃុត្តស្ស បការចិសេសា ឧចត្ថិ ឆេរេត បច្ចាយដ្ឋាតិ អាហ – “អសយ្យោហំ ឌីបេតី”តិ៍ តាតប្បការប្បដិចេឆសយត្តា ហោតីតិ ឧទេតត ចក្កយាតស្ស ឃុត្តស្ស តាតប្បការតំ ឌុប្បដិចិឌ្ឈញ្ញាតញ្ញ ឌស្សិតិ៍ ឃុតស្ស អសយ្យោសំ ឌីបេតីតិ ឃុតាការស្ស ឃាឆាចេតា

ទស្សិយមានត្តា វុត្តំ. អសម្មោហតាតិ សម្មោហាការេន, បញ្ញាយ ឯវ វា ជវនកាលសម្ភូតាយ តទនុវត្តិកាលបញ្ញាសិទ្ធិ. ឯវំ អសម្មោហនតាតិ វត្វាបិ វត្តព្ពំ. ញាណានំ បដិវិជ្ឈិតព្ពា អាការា នាតិក្កមីរេ, យថាសភាវាវធារណេន តត្ថ ករីយតិ សតិយា ញាបិនោ អធិកា, បញ្ញា តត្ថ ជេដ្ឋកាតិ វុត្តំ – “បញ្ញាបុព្ពង្គមា”តិអាទិ “បញ្ញាយ បុព្ពង្គមា”តិ កត្វា. បុព្ពង្គមតា ចេត្ថ បធានការណតា “មនោបុព្ពង្គមា”តិអាទីសុ (ធ. ប. ១, ២) វិយ, បុព្ពង្គមតាយ ច ចក្ខុវិញ្ញាណាទីសុ អាវជ្ជនាទីនំ វិយ អប្បធានត្តេ បញ្ញា បុព្ពង្គមា ឯតិស្សាតិ អយម្បិ អត្ថោ យុជ្ជតិ, ឯវំ សតិបុព្ពង្គមាយាតិ វត្វាបិ វុត្តនយានុសារេន យថាសម្ភវំ នេត្វា វេទិតព្ពា. អត្ថព្យញ្ជនសម្បន្នស្សាតិ អត្ថព្យញ្ជនបរិបុណ្ណស្ស, សង្កាសនបកាសនវិវរណវិភជនឧត្តានីករណបញ្ញត្តិវសេន ឆហិ អត្ថបទេហិ អក្ខរបទព្យញ្ជនាការនិរុត្តិនិទ្ទេសវសេន ឆហិ ព្យញ្ជនបទេហិ ច សមន្នាគតស្សាតិ វា អត្ថោ ទដ្ឋព្ពោ.

យោនិសោមនសិការំ ទីបេតីតិ ឯវំ-សទ្ទេន វុច្ចមានានំ អាការនិទស្សនាវធារណត្ថានំ អវិបរីតសទ្ធម្មវិសយត្តាតិ អធិប្បាយោ. អវិក្ខេបំ ទីបេតីតិ “ចិត្តបរិយាទានំ កត្វា ការិត”ន្តិអាទិបុច្ឆាវសេ បករណព្យត្តស្ស វិក្ខិបនស្ស វុត្តស្ស វចនំ សមាធានយុត្តេន ន សម្ភវតីតិ កត្វា វុត្តំ. វិក្ខិត្តចិត្តស្សាតិអាទិ តស្សេវត្ថស្ស សមត្ថនវសេន វុត្តំ. សព្ពសម្បត្តិយាតិ អត្ថព្យញ្ជនទេសកប្បយោគតាទិសម្បត្តិយា. អវិបរីតសទ្ធម្មវិសយេហិ វិយ អាការនិទស្សនាវធារណេហិ យោនិសោមនសិការស្ស, សទ្ធម្មស្សវនេន វិយ ច អវិក្ខេបស្ស យថា យោនិសោមនសិការេន ផលភូតេន អត្តសម្មាបណិធិបុព្ពេកតបុញ្ញតានំ សិទ្ធិ វុត្តា និទស្សនភាវេន. ឯវំ អវិក្ខេបេន ផលភូតេន ការណភូតានំ សទ្ធម្មស្សវនសប្បុរិសូបនិស្សយានំ សិទ្ធិ ទស្សិតា វិយ. អស្សុតវតោ សប្បុរិសូបនិស្សយរហិតស្ស ច នត្ថិ អវិក្ខេបោ. ន ហិ វិក្ខិត្តចិត្តោតិអាទិនា សមត្ថេតព្ពំ បន អវិក្ខេបេន ការណភូតេន សប្បុរិសូបនិស្សយេន ច ផលភូតស្ស សទ្ធម្មស្សវនស្ស សិទ្ធិ ទស្សិតា. អយំ បនេត្ថ អធិប្បាយោ យុត្តោ វិយ, សទ្ធម្មស្សវនសប្បុរិសូបនិស្សយា ន ឯកន្តេន អវិក្ខេបស្ស ការណំ ពាហិរង្គត្តា, អវិក្ខេបោបិ បន សប្បុរិសូបនិស្សយេ វិយ សទ្ធម្មស្សវនស្ស ឯកន្តការណន្តិ. ឯវម្បិ អវិក្ខេបេន សប្បុរិសូបនិស្សយសិទ្ធិទស្សនេន ន សមត្ថិតាវ. តេ ន សមត្ថិតា វិក្ខិត្តចិត្តានំ សប្បុរិសបយិរុបាសនាភាវស្ស អត្ថសិទ្ធត្តា. ឯវំ ច បុព្ពេ ផលេន ការណស្ស សិទ្ធិទស្សនំ និទស្សនេន វិយ ឧបរិ វុទ្ធិសមត្ថនស្ស, ទុតិយំ ការណេន ផលស្ស សិទ្ធិទស្សនំ ឯកន្តវសិតា វិយ យេភុយ្យតាយ វុទ្ធិប្បវត្តិយា.

ករណតោ វចនស្ស អត្ថព្យញ្ជនប្បភេទបរិច្ឆេទវសេន សកលសាសនសម្បត្តិឱគាហនការា និរវសេសបរហិតបរិបូរណការណន្តិ វុត្តំ – “ឯវំ ករោតោ អាការោ”តិ. យស្មា ន ហោតីតិ សម្ពន្ធោ. បតិរូបទេសវាសអត្តសម្មាបណិធិបុព្ពេកតបុញ្ញតាសង្ខាតគុណទ្វយំ អបរាបរំ វុទ្ធិយា ចេវ ចក្កការណំ, ចរន្តិ ឯតេហិ សត្តា សម្បត្តិភវេសូតិ វា. យំ សន្ធាយ វុត្តំ – “ចត្តារិមានិ, ភិក្ខវេ, ចក្កានិ, យេហិ សមន្នាគតានំ ទេវមនុស្សានំ ចតុចក្កំ វត្តតី”តិអាទិ (អ. និ. ៤.៣១). បុរិមបច្ឆិមភាវោ ចេត្ថ ទេសនាក្កមេន ទដ្ឋព្ពោ. បច្ឆិមចក្កទ្វយសិទ្ធិយាតិ បច្ឆិមចក្កទ្វយស្ស អត្ថិតាយ. សម្មាបណិហិតត្តា បុព្ពេ ច កតបុញ្ញោ សុទ្ធាសយោ ហោតិ តំសិទ្ធិហេតូនំ កិលេសានំ ទូរីកតត្តាតិ អាហ – “អាសយសុទ្ធិ សិទ្ធា ហោតី”តិ. តថា ហិ វុត្តំ – “សម្មាបណិហិតំ ចិត្តំ, សេយ្យសោ នំ តតោ ករេ”តិ (ធ. ប. ៤៣), “កតបុញ្ញោសិ ត្វំ, អានន្ទ, បធានមនុយុញ្ជ, ខិប្បំ ហោហិសិ អនាសវោ”តិ (ទី. និ. ២.២០៧) ច. តេនេវាហ – “អាសយសុទ្ធិយា អធិគមព្យត្តិសិទ្ធី”តិ. បយោគសុទ្ធិយាតិ យោនិសោមនសិការបុព្ពង្គមស្ស ធម្មស្សវនប្បយោគស្ស វិសទភាវេន. តថា ចាហ – “អាគមព្យត្តិសិទ្ធី”តិ, សព្ពស្ស វា កាយវចីបយោគស្ស និទ្ទោសភាវេន. បរិសុទ្ធកាយវចីបយោគោ ហិ វិប្បដិសារាភាវតោ

អវិក្ខិត្តចិត្តោ បរិយត្តិំ វិសារទោ ហោតីតិ។

នានប្បការបដិវេធទីបកេនាតិអាទិកា អត្ថព្យញ្ជនេសុ ថេរស្ស ឯវំ-សទ្ទសុត-សទ្ទានំ អសម្មោហទីបនតោ ចតុប្បដិសម្ភិទាវសេន អត្ថយោជនំ ទស្សេតិ។ តត្ថ សោតប្បភេទបដិវេធទីបកេនាតិ ឯតេន អយំ សុត-សទ្ទោ ឯវំ-សទ្ទសន្និធានតោ, វក្ខមានាបេក្ខាយ វា សាមញ្ញេនេវ សោតព្ពធម្មវិសេសំ អាមសតីតិ ទស្សេតិ។ យថោវុត្តការណានំ បរិយត្តិធម្មានំ អនុបេក្ខនប្បដិវេធា វិសេសតោ មនសិការប្បដិពទ្ធាតិ តេ វុត្តនយេន យោនិសោមនសិការទីបកេន ឯវំ-សទ្ទេន យោជេត្វា, សវនធារណវចីបរិចយា បរិយត្តិធម្មា វិសេសេន សោតាវធានប្បដិពទ្ធាតិ តេ អវិក្ខេបទីបកេន សុត-សទ្ទេន យោជេត្វា ទស្សេន្តោ សាសនសម្បត្តិយា ធម្មស្សវនេ ឧស្សាហំ ជនេតិ។ តត្ថ ធម្មាតិ បរិយត្តិធម្មា។ មនសា អនុបេក្ខិតាតិ “ឥធ សីលំ កថិតំ, ឥធ សមាធិ, ឥធ បញ្ញា, ឯត្តកា ឯត្ថ អនុសន្ធយោ”តិអាទិនា នយេន មនសា អនុ អនុ បេក្ខិតា។ ទិដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធាតិ និជ្ឈានក្ខន្តិភូតាយ, ញាតបរិញ្ញាសង្ខាតាយ វា ទិដ្ឋិយា តត្ថ តត្ថ វុត្តរូបារូបធម្មេ “ឥតិ រូបំ, ឯត្តកំ រូប”ន្តិអាទិនា សុដ្ឋុ វវត្ថបេត្វា បដិវិទ្ធា។

សកលេន វចនេនាតិ បុព្វេ តីហិ បទេហិ វិសុំ វិសុំ យោជិតត្តា វុត្តំ។ អសប្បុរិសភូមិន្តិ អកតញ្ញុតំ, “ឥធេកច្ចោ បាបភិក្ខុ តថាគតប្បវេទិតំ ធម្មវិនយំ បរិយាបុណិត្វា អត្តនោ ទហតី”តិ (បារា· ១៨៥) ឯវំ វុត្តំ អនរិយវោហារាវត្ថំ។ សា ឯវ អនរិយវោហារាវត្ថា អសទ្ធម្មោ។ ននុ ច អានន្ទត្ថេរស្ស “មមេវំ សុត”ន្តិ អភិមានស្ស, យថាភូតប្បវេទនាទីនត្តា ទោសាបន្នាយ អការណតោ អសប្បុរិសភូមិសមតិក្កមាទីនំ អសម្ភវោតិ? តយិទំ វិចារេតុំ, “ឯវំ មេ សុត”ន្តិ វទន្តេន អយម្បិ អត្ថោ វិភាវិតោតិ ទស្សេតុំ ហេតុ បន “វេទនាទំ បរិវិតក្កានេបត្ថ តថាគតស្ស ឯវមិទំ វោហារោ អនុសាសនី”តិ វត្តុំ។ ឥមិនា កិរ សេខោ ឯកច្ចានំ វេទនាទំ ឯវំ វិតក្កោ ឧប្បន្នោ “ភគវា បរិនិព្ពុតោ, អយញ្ច អាយស្មា ទេសនាកុសលតាយ ធម្មំ ទេសេតិ, សក្យកុលប្បសុតោ តថាគតស្ស ភាតា ចូឡបិតុបុត្តោ, កិំ នុ ខោ សយំ សច្ឆិកតំ ធម្មំ ទេសេតិ, ឧទាហុ ភគវតោ ឯវ វចនំ យថាសុត”ន្តិ, ឯវំ តទាសង្កិតប្បការតោ អសប្បុរិសភូមិយោក្កមាទិតោ អតិក្កមាទិ វិភាវិតន្តិ។ អត្តនោ អទហន្តោតិ “មមេទ”ន្តិ អត្តនិ អដ្ឋបេន្តោ។ អប្បេតីតិ និទស្សេតិ។ ទិដ្ឋធម្មិកសម្បរាយិកបរមត្ថេសុ យថារហំ សត្តេ នេតីតិ នេត្តិ, ធម្មោយេវ នេត្តិ ធម្មនេត្តិ។

ទណ្ឌកតរតិចិន្តា វិចិកិច្ឆា កង្ខា។ នាតិវិសេសេន យតិកេនេត្ត វិមតិ។ អស្សទ្ធិយំ វិនាសេតិ ភគវតា ការិតត្តា សម្មុខា ធម្ម បដិគ្គហិតត្តា ខលិតទុរុត្តាទិគ្គហណទោសាភាវតោ ច។ ឯត្ថ ច បញ្ចមាទយោ តិស្សោ អត្ថយោជនា អាការាទិអត្ថេសុ អគ្គហិតវិសេសេយេវ ឯវំ-សទ្ទេ គហេត្វា ទស្សិតា, តតោ បរា ចតស្សោ អាការត្ថេយេវ ឯវំ-សទ្ទំ គហេត្វា វិភាវិតា, បច្ឆិមា បន តិស្សោ យថាក្កមំ អាការត្ថំ និទស្សនត្ថំ អវធារណត្ថញ្ច ឯវំ-សទ្ទំ គហេត្វា យោជិតាតិ ទដ្ឋព្ពា។

ឯក-សទ្ទោ អញ្ញសេដ្ឋអសហាយសង្ខ្យាទីសុ ទិស្សតិ។ តថា ហេស “សស្សតោ អត្តា ច លោកោ ច, ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ឥត្ថេកេ អភិវទន្តី”តិអាទីសុ (ម· និ· ៣·២៧) អញ្ញេ ទិស្សតិ, “ចេតសោ ឯកោទិភាវ”ន្តិអាទីសុ (ទី· និ· ១·២២៨; បារា· ១១) សេដ្ឋេ, “ឯកោ វូបកដ្ឋោ”តិអាទីសុ (ទី· និ· ១·៤០៥; ២·២១៥; ម· និ· ១·៨០; សំ· និ· ២·៦៣; ចូឡនិ· ៣៣) អសហាយេ “ឯកោវ ខោ, ភិក្ខវេ, ខណោ

ຈ ນຍເຍາ ຈ (ຕາຫຼຈຣິຍຈານາຍາ”ຕິອາທີສຸ (ອ˜ ຕິ˜ ປ˜໑໘) ນຽາຍໍ˜ ຖຸລາປິ ນຽາຍຕິ ຣເນຸເຕາ ອາຫ – “ໂຄກຕິ

ຄໜຕປຣິເຈຸຣຕິເຈຸເນາ”ຕິ˜ ກາລຕຸາ ນຍຍຕຸາຕິ ຍຸຕຸກາລຕຸາ ປຈຸຍນາຍກິຕຸາ˜ ໜເໜາຕິ ຊຸກາເນາ˜ ຕຈາກຕຸປຸຣາຄາທີເກາ ຫິ

ຍກຸຕາຫຼຈຣິຍຸນຸ ຊຸກາເນາ ຕປຸຈຸຍປຸຣິລີກເຫຕຸຕຸາ˜ ໜເໜາ ໂຈຈ ຈ ນຍເຍາ˜ ເຍາ ໜເໜາຕິ ຈ ນຍເຍາຕິ ຈ ຕຸຈຸຕິ, ເນາ ໂຈເກາ

ໂຈຈາຕິ ຫິ ອເຕຸາ˜ ຍຫານຍເຍາຕິ ຍຫານຸເຫາ˜ ນຍເຍາປິ ເໜາຕິ ນິກຸລາປຄປຸເຣາໜຸ ເຫຕຸປິ˜ ນຍຍປຸຈາຄເກຕິ ຣິຣິປຸຈາຄເກ˜

ຕຕຸ ຫິ ຄິນິຕຸາ ຕິຕຸຍາ ອຕຸເຕາ ອຕຸເຕາ ນຍໍ ປຈຄຕຸີຕິ˜ ອຕຸາກິນຍຍາຕິ ຫິຕປຸຣິລີກາ˜ ອກິນເຍຕເຕຸາຕິ ອກິນຍເຍາ,

ອກິນຍເຍາ ອເຕຸາ ອກິນຍຍເຕຸາຕິ ປີຕຸອຕາທີຕິ ອກິນເຍຕຕຸກາເຈຕ ໂຄກິກາຈໍ ຮຸປເຕຕຸາ ຕຸຕຸາຕິ˜ ອກິນຍຍນຸ ຈາ ປຣິເຈຄນຸ

ຈິນຍກຸເຕາ ອເຕຸາ ອກິນຍຍເຕຸາຕິ ຕາເຕຈ ຕຈາ ໂຄເຕຸຕ ຕຸຕຸາຕິ˜ ຕຕຸ ປີຕຸອຕໍ ຕຸລຸນຈຸນຸ ຕໍນຍກິເຕາ ຫິນຕໍ ອຈິປຸຣາຣິກຕາກເຣໍາ˜

ນຕຸາເປິ ຕຸລຸຕຸລຸຕາທີຈເນຕ ນຕຸປຕໍ ປຣິຄຫຕໍ˜

ຕຕຸ ນຫກາຣິກາເຣໜ ນຕິຕຸນເຍຕິ ນຍເຈຕີຕິ ນຍເຍາ, ນຍຈາເຍາ˜ ນເຍຕິ ນຍາກຈຸຕິ ໂຄຕຸ ຍກຸຕາຫຼຈຣິຍໍ ຕຄາລາຣປຸກຸເລຫີຕິ

ນຍເຍາ, ໜເໜາ˜ ນເຍຕິ ໂຄຕຸ, ໂຈເຕຕ ຈາ ນິກຈຸຕິ ນເຕຸາ, ນກາຈເລຍຸ ຈາ ນຫຂາຕາທີຫິ, ຮຸປຸຣາຄາທີຫິ ຈາຕິ ນຍເຍາ, ກາເລາ˜

ລຍຸປຸຈຕຸຍຕຸຕາຍ ອຕຸເຕາ ອກຸເຕາປິ ຫິ ກາເລາ ລຍຸປຸຈຕຸຍາ ອລີກເຣໍາ ກເຣໍາ ຈິຍ ຈ ກປຸຕາຍຕຸນິເຕຸກ ຣຸເປກ ເຈາຫຣີຍຕີຕິ˜

ນຍໍ, ນຫ ຈາ ອຈຍຈາຕໍ ອຍຕໍ ປຈຕຸ ອຈຸຣາຕຸ ນຍເຍາ, ນຍຸເຫາ ຍຈາ “ນຍຸຄາເຍາ”ຕິ˜ ອຈຍຈນຫາຈຸຣາຕເຍຈ ຫິ ນຍຸເຫາຕິ˜

ອຈເນນປຈຸຍາຕໍ ນຍາກເຍ ໂຄຕິ ຕລໍ ໂຄຕນຸາ ຮຸປຸຂຸຕິ ປຈຕຸຕິ ຈາຕິ ນຍເຍາ, ເຫຕຸ ຍຈາ “ນຍຸຄເຍາ”ຕິ˜ ນເຍຕິ

ນໍເຍາຂຕກາຈເຕາ ນຍຸເຕຸາ ໂຄຕິ ອຕຸເຕາ ຈິນເຍ ປຈຕຸຕິ, ຄຍຸຫກຸຫໜກາຈເຕາ ຈາ ນໍຍຸຕຸາ ອຍຕຸ ປຈຕຸຕິ ນຕຸາ ຍຈາກິຄິເຈນໍ

ໂຈເຕຕາຕິ ນຍເຍາ, ຣິຣິ˜ ຣິຣິນໍເຍາຂເຕຕ ຫິ ນຕຸາ ອຕິຈິຍ ຕຸຂຸຕີຕິ˜ ນຍິຕິ ນຕຸຕິ ນເຍາລາຕຸ ນຍເຍາ, ປຣິລີເກາ˜ ນຍນຸ ຍາຕໍ,

ນຍຸາ ຈາ ຍາຕໍ ອປເກຍາຕິ ນຍເຍາ, ປຫາຕໍ˜ ອກິຍຸໍ ຈາເກເໜຕ ນຍຸາ ໂຄເຕຸາ ອກິນເຍຕເຕຸາຕິ ອກິນຍເຍາ, ລຍຸາຕໍ ອຈິປຣີເຕາ

ນກາເຈາ˜ ອກິຍຸໜກາເຈຕ ນຍຸາ ໂຄຕິ ກຈຸຕິ ຕຸຂຸຕີຕິ ອກິນຍເຍາ, ລຍຸາຕໍ ອຈິປຣີຕນກາຈາຈເຣາເລາ˜ ໂຈຈໍ ຕນໍ ຕນໍ ອເຕຸ

ນຍຍນຸຕຸນຸ ປຈຕຸ ເຈຄິຕຸາ˜ ນຍຍນຸຕຸນຸ ອຕຸຕຸາເຣ ອກິນຍຍນຸຕຸນຸ ຮຸຄາຫເຣໍາ ຕຸຕຸຕເຍຕ ເຈຄິຕຸາ˜ ອນຸາຕິ ນຍຍນຸຕຸນຸ˜

ກາເລາ ອເຕຸາ ນຍຈາຍາທີຕໍ ອຕຸາຕໍ ຖຸລ ອນຍຸກເຕາ, ເຄນເຄນກປຣິນາຕໍ ຈິຍ ນຸຕຸນຸ ຄິຄາຕກາເຈຕ ກາລນຸ ອປທີນິຕເຕຸາ ຈ˜

ກຍຸາ ປເຕຕຸ ອກິຍຍິຕຈເນເຕຈ ກາເລາ ຄິຄິເຕຸາ, ຕ ຮຸຕຸນໍຈຈຸາທີຈເນຕ ຄິຍເຍຕຸາຕິ ອາຫ – “ຕຕຸ ກິຕຸາປີ”ຕິອາທີ˜

ຮຸຕຸນໍຈຈຸາທີຈເນຕ ຄິຍໍ ອກຕຸາ ນຍຍນຸຕຸນຸ ຈເຈຕ ອຍຍິ ກຸເໜາ ລເຕຸາ ເຫາຕີຕິ ຣເນຸເຕາ “ເຍ ຈາ ຖຸເຍ”ຕິອາທີຍາຫ˜

ນາຍຕຸາເຂາຕກາ ຫິ ຈິເນເນ ອຈຕິຕີຕິ˜ ຕຕຸ ຣິຕຸລຍຸນຸລຈິຫາຣນຍເຍາ ເລຈນິກໍ ໝາຕນຍາປຕຸີຫິ ຈີຕິກາຍຕກາເລາ, ຈິເນນເຕາ

ນຕຸນຕຸາຫາຕໍ˜ ນຸປຸກາຍາຕິ ຄນນຫນຸີເລາກລາຕຸຍາ ປກຍຸຕຊຸກາຍປິຕຸກາຈາທີຫິ ປິກຂີ˜ ຍຈາຕຸຕຸເກເລຸ ໂຈຈ ນຍເຍນຸ

ໂຄເກຄໍ ປກາເຣຕຸເຣຫິ ນກຸເຫຕຸາ ຣເນຸຕໍ “ເຍາ ຈາຍ”ຕຸອາທີຍາຫ˜ ຕຈາ ຫິ ຕາໜກິຈຸນຍເຍາ ອຕຸຫິຕປຸຣິປຕຸນຍເຍາ ຈ

ອກິນເຕຸາລີນຍເຍາ, ອຣິຍຕຸລີກາຈນຍເຍາ ຣິຣຸລຍຸນຸລຈິຫາຣນຍເຍາ, ກຸໜາກິຈຸປເຣຫິຕປຸຣິປຕຸລຍິກຈາຍນຍເຍາ

ເຄນກາຍນຍເຍາເຍຈ˜

ករណចចនេត តិដ្ឋេសា ករេតាតិ សប្ពន្ធោ។ តត្ថាតិ អភិធម្មបិតកេយសុ។ តទាតិ ក្សុកុសលេណហិ។ អធិករណេត្វា អាធារេត្វា។ ការេចា តាយ កិរិយា, កិរិយាយ កិរិយត្ថរលក្ខណំ ការេចតការចលក្ខណំ។ តត្ថ យថា ការេលា សកាចធម្មបរិច្ឆិន្នោ សមំ បរេយត្វេតា អចិន្ដ្ឋយារេតាបិ អាធារការេចត បញ្ញាេតា តន្តលប្បចត្តាត់ តេតា បុេន្តា បរេតា ច អភាចេតា “បុន្ពានេញ្ញាតេតា, សាយតេន្យាន្ឋតី”តិ ច អាឌីសុ, សម្ពុេហា ច អចយចចិតិយុេត្តា អចិន្ដ្ឋយារេតាបិ កប្បតាយត្តសិន្ធោ អចយចាត់ អាធារការេចត បញ្ញាបីយតិ “ទុរេក្ខ សាលា, យចរាសិមំ សម្ពុេតា”តិអាឌីសុ, ឲុចំ ព្ពធាបីតិ ជេស្សេន្តា អាហ – “អធិករណំ...េប... ធម្មាត”ត្តិ។ យស្មិំ ការេល, ធម្មបុេព្ព ចា កាយាចចទំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បត្តិ េហាតិ, តស្មិំ ឲុច ការេល, ធម្មបុេព្ព ច ចស្សាឌេយាបិ េហាត្តីតិ អយតេ្យាតត្ថ អេត្ថា។ យថា “កាចីសុ ទុយ្យមាតាសុ កេតា, ទុន្ធាសុ អាកេតា”តិ េគាហតកិរិយាយ កយតកិរិយា លក្ខិយតិ, ឲុចំ ព្ពធាបិ “យស្មិំ សមេយ, តស្មិំ សមេយ”តិ ច ទុេត្ត “សតី”តិ អយេត្វា ចិន្ដ្ឋាយយាតា ឲុច េហាតិ បឌត្ថស្ស សត្តាចិរហាកាចេតាតិ សមយស្ស សត្តាកិរិយាយ ចិត្តស្ស ឧប្បាឌកិរិយា, ចស្សាឌីត់ កចតកិរិយា ច លក្ខិយតីតិ។ យស្មិំ សមេយតិ យស្មិំ តចេយ ឈេណ, យស្មិំ េយាគិេសាយតសិការាឌិេហតុមិ្ហបច្ចយសមេចាេយ ចា សតិ កាយាចចទំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បត្តិ េហាតិ, តស្មិំេយច ឈេណ េហតុមិ្ហបច្ចយសមេចាេយ ច ចស្សាឌេយាបិ េហាត្តីតិ ឧភយត្ថ សមយសេន្ថ កុម្មតិដ្ឋេសា កេតា លក្ខណក្ខតការចយុេត្តាតិ ជេស្សេន្តា អាហ – “ឈណ...េប... លក្ខិយតី”តិ។

េហតុអេត្ថា ករណេត្ថា ច សម្ភចតិ “អេន្នន ចសតិ, អេជ្ឈន ចសតិ, ចរសុតា ឆិន្ទតិ, កុដាេលត ឈណតី”តិអាឌីសុ ចិយ។ ចីតិក្កមតេ្យា សុត្វា ភិក្ខុសង្ឃសន្និបាតាេបត្វា ឧតិេណ្ណ ចត្ថុស្មិំ តំ បុក្កលំ បដិបុច្ឆិត្វា ចិគរហិត្វា ច តំ តំ ចត្ថុំ ឧតិណ្ណកាលំ អតតិក្កមិត្វា េតេតច ការេលត សិក្ខាបដាតិ បញ្ញាេបេន្តា ភកចា ចិហរតិ សិក្ខាបទបញ្ញត្តិេហតុញ្ច អេបក្ខមាេនា តតិយបិរាឌិកាឌីសុ ចិយ។

អដ្ឋត្តមេយច អារម្ភេតា បដ្ឋាយ យាច េឆសតាតិដ្ឋាត់ បរហិតប្បដិបត្តិសង្ខាេតត ករុណាចិហាេរត។ តឌត្ថេឌាតត្តត្តិ អដ្ឋត្តសំេយាកត្ថេឌាតត្តំ។ ឧបេយាកចចតតិដ្ឋេសា កេតា យថា “យាសំ អេជ្ឈាតី”តិ។ េបិរាណាតិ អដ្ឋកថាចរិយា។ អភិលាបមត្តេភេឌាតិ ចចតមេត្តត ចិេសេសា។ េតត សុត្តចិតេយសុ ចិភត្តិញ្ញត្តេយា កេតាតិ ជេស្សតិ។

ព្ពធាតិ “ភកចា”តិ ព្ពមស្ស អត្ថំ ជេស្សេន្តា អាហ – “ភកចាតិ កុទ្ធ”តិអាឌិ។ ភកចាតិ ចចតំ េសដ្ឋត្តិ េសដ្ឋចាចកំ ចចតំ, េសដ្ឋកុណសហចរណំ េសដ្ឋត្តិ ទុត្តំ។ អឆ ចា ទុច្ចតីតិ ចចតំ, អេត្ថា។ យស្មា េយា “ភកចា”តិ ចចេតត ចចតីេយា អេត្ថា, េសា េសដ្ឋាតិ អេត្ថា។ ភកចាតិ ចចតមុត្តមត្តិ ឲុត្តាបិ ឲុេសច តេយា។ ការចយុេត្តាតិ កទុភាចយុេត្តា កទុកុណេយាកេតា។ កទុករណំ ចា សាតិសមំ អរហតីតិ ការចយុេត្តា, ការចារេហាតិ អេត្ថា។ សិប្បាឌីសិក្ខាបកា កទុ េហាត្តិ, ត ច ការចយុត្តា, អយំ បត តាឌិេសា ត េហាតិ, តស្មា កទុតិ ចត្វា ការចយុេត្តាតិ ទុត្តត្តិ េពចិ។ ទុេត្តាេយច, ត ព្ពធ ចត្តេន្តា ចិសុន្ធិមក្កស្ស ព្ពមិស្សា អដ្ឋកថាយ ឲុកេឆសការេតាតិ អធិប្បាេយា។

ធម្មសីទំ បច្ចក្ខំ កេរាតីតិ “េយា េចា, អាតន្ទ, មយា ធេម្មា ច ចិតេយា ច េឆសិេតា បញ្ញាេត្តា, េសា េចា មមច្ចេយត សត្ថា”តិ (ឌី។ តិ។ ១។២១៩) ចចតេតា ធម្មស្ស សត្ថុភាចបរិយាេយា ចិជ្ជតីតិ កត្វា ទុត្តំ។ ចឌិរសង្ឃាតសយាតការេយា បេរហិ អេកដ្ឋសីទេត្តា។ ត ហិ

ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩁᩪᨸᨠᩣᨿᩮ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᩮᩣ ᨠᩣᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ. ᨴᩮᩈᨶᩣᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᩈᨲᩥ ᩅᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᩔ ᩈᨠᩃᩈᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩑᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᩈᨶᨲᩮᩣ. ᩈᩣᩅᨠᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᩈᨲᩥ ᨸᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᩩ ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᩑᨲᨴᨣ᩠ᨣᩮ ᨮᨸᩥᨲᩮᨶ ᨾᨿᩣ ᨾᩉᩣᩈᩣᩅᨠᩮᨶ ᩈᩩᨲᩴ, ᨲᨬ᩠ᨧ ᨡᩮᩣ ᨾᨿᩣ ᩈᩩᨲᩴ, ᨶ ᩋᨶᩩᩔᩩᨲᩥᨠᩴ, ᨶ ᨸᩁᨾ᩠ᨸᩁᩣᨽᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩔ ᨴᩦᨸᨶᨲᩮᩣ. ᨠᩣᩃᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᩈᨲᩥ “ᨽᨣᩅᩣ”ᨲᩥ ᨸᨴᩔ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨵᩣᨶᩮ ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᨾᨿᩈᨴ᩠ᨴᩔ ᨠᩣᩃᩔ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᨸ᩠ᨸᨭᩥᨾᨱ᩠ᨯᩥᨲᨽᩣᩅᨴᩦᨸᨶᨲᩮᩣ. ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᨸᩁᨾᩣ ᩉᩥ ᨠᩣᩃᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣ. ᨲᩮᨶᩮᨲᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ –

“ᨠᨸ᩠ᨸᨠᩈᩣᨿᩮ ᨠᩃᩥᨿᩩᨣᩮ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣ ᨾᩉᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᩴ;

ᩉᩩᨲᩣᩅᩉᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨩᩣᨲᩴ, ᩈᨾᩩᨴᩥᨲᨾᨠᩁᨶ᩠ᨴᨾᩁᩅᩥᨶ᩠ᨴ”ᨶ᩠ᨲᩥ. (ᨴᩦ. ᨶᩥ. ᨭᩦ. ᪑.᪑; ᩈᩴ. ᨶᩥ. ᨭᩦ. ᪑.᪑.᪑ ᨴᩮᩅᨲᩣᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲ);

ᨽᨣᩅᩣᨲᩥ ᨴᩮᩈᨠᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᩈᨲᩥ ᨣᩩᨱᩅᩥᩈᩥᨭ᩠ᨮᩈᨲ᩠ᨲᩩᨲ᩠ᨲᨾᨣᩁᩩᨣᩣᩁᩅᩣᨵᩥᩅᨧᨶᨽᩣᩅᨲᩮᩣ.

ᩑᩅᩴᨶᩣᨾᨠᩮ ᨶᨣᩁᩮᨲᩥ ᨠᨳᩴ ᨸᨶᩮᨲᩴ ᨶᨣᩁᩴ ᩑᩅᩴᨶᩣᨾᨠᩴ ᨩᩣᨲᨶ᩠ᨲᩥ? ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩮ, ᨿᨳᩣ ᨠᩣᨠᨶ᩠ᨴᩔ ᩍᩈᩥᨶᩮᩣ ᨶᩥᩅᩣᩈᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨾᩣᨸᩥᨲᩣ ᨶᨣᩁᩦ ᨠᩣᨠᨶ᩠ᨴᩦ, ᨾᩣᨠᨶ᩠ᨴᩔ ᨶᩥᩅᩣᩈᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨾᩣᨸᩥᨲᩣ ᨾᩣᨠᨶ᩠ᨴᩦ, ᨠᩩᩈᨾ᩠ᨻᩔ ᨶᩥᩅᩣᩈᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨾᩣᨸᩥᨲᩣ ᨠᩮᩣᩈᨾ᩠ᨻᩦᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᩅᨲ᩠ᨳᩔ ᩍᩈᩥᨶᩮᩣ ᨶᩥᩅᩣᩈᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨾᩣᨸᩥᨲᩣ ᨶᨣᩁᩦ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ. ᩑᩅᩴ ᨲᩣᩅ ᩋᨠ᩠ᨡᩁᨧᩥᨶ᩠ᨲᨠᩣ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ. ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨧᩁᩥᨿᩣ ᨸᨶ ᨽᨱᨶ᩠ᨲᩥ – “ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᩏᨸᨽᩮᩣᨣᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩴ, ᩈᨻ᩠ᨻᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩦ. ᩈᨲ᩠ᨳᩈᨾᩣᨿᩮᩣᨣᩮ ᨧ ‘ᨠᩥᩴ ᨽᨱ᩠ᨯᨾᨲ᩠ᨳᩦ’ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮ ‘ᩈᨻ᩠ᨻᨾᨲ᩠ᨳᩦ’ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨾᩩᨸᩣᨴᩣᨿ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩦ.

“ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩪᨸᨠᩁᨱᩴ, ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᩈᨾᩮᩣᩉᩥᨲᩴ;

ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨾᩩᨸᩣᨴᩣᨿ, ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨸᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ. (ᨾ. ᨶᩥ. ᩋᨭ᩠ᨮ. ᪑.᪑᪔; ᨡᩩ. ᨸᩣ. ᩋᨭ᩠ᨮ. ᪕.ᨾᨦ᩠ᨣᩃᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ; ᩏᨴᩣ. ᩋᨭ᩠ᨮ. ᪕; ᨸᨭᩥ. ᨾ. ᪒.᪑.᪑᪘᪔);

“ᨠᩮᩣᩈᩃᩣᨶᩴ ᨸᩩᩁᩴ ᩁᨾ᩠ᨾᩴ, ᨴᩔᨶᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨾᨶᩮᩣᩁᨾᩴ;

ᨴᩈᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩉᩥ ᩋᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᩋᨶ᩠ᨶᨸᩣᨶᩈᨾᩣᨿᩩᨲᩴ.

“ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥᩴ ᩅᩮᨸᩩᩃ᩠ᩃᨲᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩴ, ᩍᨴ᩠ᨵᩴ ᨹᩦᨲᩴ ᨾᨶᩮᩣᩁᨾᩴ;

ᩋᩣᩊᨠᨾᨶ᩠ᨴᩣᩅ ᨴᩮᩅᩣᨶᩴ, ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨸᩩᩁᨾᩩᨲ᩠ᨲᨾ”ᨶ᩠ᨲᩥ. (ᨾ. ᨶᩥ. ᩋᨭ᩠ᨮ. ᪑.᪑᪔; ᨡᩩ. ᨸᩣ. ᩋᨭ᩠ᨮ. ᪕.ᨾᨦ᩠ᨣᩃᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ);

ᩋᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᨶ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨶ, ᩅᩥᩉᩣᩁᨽᩣᩅᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ. ᩍᩁᩥᨿᩣᨸᨳᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩣ...ᨸᩮ... ᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩈᩩᨲᩥ ᩍᩁᩥᨿᩣᨸᨳᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩣ

ទិព្វវិហារោ ព្រហ្មវិហារោ អរិយវិហារោតិ ឯតេសុ ចតូសុ វិហារេសុ សមង្គិបរិទីបនត្ថំ សមង្គិកាលបរិទីបនំ ឯតត្ថិ វិហរតីតិ ឯតំ បទំ· តថា ហិ តំ "ឥធេកច្ចោ គិហិសំសដ្ឋោ វិហរតិ សហនន្ទី សហសោកី"តិអាទីសុ (សំ· និ· ៤·២៤១) ឥរិយាបថវិហារេ អាគតំ, "យស្មិំ សមយេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ... បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតី"តិអាទីសុ (ធ· ស· ៤៩៩; វិភ· ៦២៤) ទិព្វវិហារេ, "សោ មេត្តាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហរតី"តិអាទីសុ (ទី· និ· ១·៥៥៦; ៣·៣០៨; ម· និ· ១·៧៧, ៤៥៩, ៥០៩; ២·៣០៩, ៣១៥, ៤៥១, ៤៧១; ៣·២៣០, វិភ· ៦៤២, ៦៤៣) ព្រហ្មវិហារេ, "សោ ខោ អហំ, អគ្គិវេស្សន, តស្សាយេវ កថាយ បរិយោសានេ តស្មិំយេវ បុរិមស្មិំ សមាធិនិមិត្តេ អជ្ឈត្តមេវ ចិត្តំ សណ្ឋបេមិ សន្និសាទេមិ ឯកោទិំ ករោមិ, សមាទហាមិ, យេន សុទំ និច្ចកប្បំ វិហរាមី"តិអាទីសុ (ម· និ· ១·៣៨៧) អរិយវិហារេ·

តត្ថ ឥរិយនំ បវត្តនំ ឥរិយា, កាយប្បយោគោ· តស្សា បវត្តនុបាយភាវតោ ឋានាទិ ឥរិយាបថោ· ឋានសមង្គី វា ហិ កាយេន កិញ្ចិ ករេយ្យ គមនាទីសុ អញ្ញតរសមង្គី វា· អថ វា ឥរិយតិ បវត្តតិ ឯតេន អត្តភាវោ, កាយកិច្ចំ វាតិ ឥរិយា, តស្សា បវត្តិយា ឧបាយភាវតោ បថោតិ ឥរិយាបថោ, ឋានាទិ ឯវ· សោ ច អត្ថតោ គតិនិវត្តិអាទិអាការេន បវត្តោ ចតុសន្តតិរូបប្បពន្ធោ ឯវ· វិហរណំ, វិហរតិ ឯតេនាតិ វា វិហារោ· ទិវិ ភវោ ទិព្វោ, តត្ថ ពហុលប្បវត្តិយា ព្រហ្មបារិសជ្ជាទិទេវលោកេ ភវោតិ អត្ថោ· តត្ថ ភវោ ទិព្វានុភាវោ, តទត្ថាយ សំវត្តតីតិ វា ទិព្វោ, អភិញ្ញាភិនីហារវសេន មហាគតិកត្តា វា ទិព្វោ, ទិព្វោ ច សោ វិហារោ ចាតិ ទិព្វវិហារោ, ចតស្សោ រូបាវចរសមាបត្តិយោ· អរូបសមាបត្តិយោបិ ឯត្ថ សង្គហំ គច្ឆន្តិ· ព្រហ្មានំ, ព្រហ្មានោ វា វិហារា ព្រហ្មវិហារា, ចតស្សោ អប្បមញ្ញាយោ· អរិយានំ, អរិយា វា វិហារោ អរិយវិហារោ, ចត្តារិ សាមញ្ញផលានិ· សោ ហិ ឯកំ ឥរិយាបថពាធនាទិ យទិបិ ករោតិ ឯកេនបិ ឥរិយាបថេន ចិរតរំ កាលំ អត្តភាវំ បវត្តេតុំ ន សក្កោតិ, តថាបិ រូបិន្ទ្រិយសរីរស្ស អយំ បការោតិ ទស្សេតុំ វុត្តំ· យស្មា វា ករោ យត្ថ កត្ថចិ វសន្តោ ទេវេយ្យានំ ធម្មំ ទេសេន្តោ នានាសមាបត្តីហិ ច កាលំ វីតិនាមេន្តោ វសតីតិ វុត្តានំ អត្ថានំ ច វិវិធហិតសុខំ ហរតិ ឧបនេតិ ឧប្បាទេតិ, តស្មា វិវិធំ ហរតីតិ វិហរតីតិ ឯវមេត្ថ អត្ថោ វេទិតព្វោ·

ជេតស្ស រាជកុមារស្សាតិ ឯត្ថ អត្តនោ បច្ចត្ថិកជនំ ជិនាតីតិ ជេតោ· សោតវន្តោ វិយ ហិ កត្តុនាមតោ ជេតវន្តោ· អថ វា រញ្ញោ បសេនទិកោសលេន អត្តនោ បច្ចត្ថិកជនេ ជិតេ ជាតោតិ ជេតោ· រញ្ញោ ហិ ជយំ អាគមេត្វា កុមារោ ជិតវាតិ ជេតោតិ វុត្តំ· មង្គលកាមតាយ វា តស្ស ឯវំនាមមេវ កតន្តិ ជេតោ· មង្គលកាមតាយ ហិ ជេតព្យាតិ ឯវមស្ស ជេតោតិ វុត្តំ· វិត្ថារោ បនាតិអាទិនា "អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ"តិ ឯត្ថ សុទត្តោ នាម សោ គហបតិ, មាតាបិតូហិ កតនាមវសេន, សព្វកាមសមិទ្ធតាយ បន វិគតមច្ឆេរតាយ ករុណាទិគុណសមង្គិតាយ ច និច្ចកាលំ អនាថានំ បិណ្ឌមទាសិ· តេន អនាថបិណ្ឌិកោតិ សង្ខំ គតោ· អារមន្តិ ឯត្ថ បាណិនោ, វិសេសេន វា បព្វជិតាតិ អារាមោ, តស្ស បុប្ផផលាទិសោភាយ នាតិទូរនច្ចាសន្នតាទិបញ្ចវិធសេនាសនង្គសម្បត្តិយា ច តតោ តតោ អាគម្ម រមន្តិ អភិរមន្តិ, អនុក្កណ្ឋិតា ហុត្វា និវសន្តីតិ អត្ថោ· វុត្តប្បការាយ វា សម្បត្តិយា តត្ថ តត្ថ គតេបិ អត្តនោ អព្ភន្តរំយេវ អានេត្វា រមេតីតិ អារាមោ· សោ ហិ អនាថបិណ្ឌិកេន គហបតិនា ជេតស្ស រាជកុមារស្ស ហត្ថតោ អដ្ឋារសហិរញ្ញកោដីហិ សន្ថារេន កិណិត្វា អដ្ឋារសហិរញ្ញកោដីហិ សេនាសនានិ ការាបេត្វា អដ្ឋារសហិរញ្ញកោដីហិ វិហារមហំ

តិដ្ឋារេបត្វា ឧទំ ចត្បេញ្ញាយហិរញ្ញេកោឌិបរិច្ចារេកេត ញ្ញុទ្ធប្បុយុលស្ស កិក្លុយញ្ញស្ស តិឃ្យាតិរេតា, តន្ធ្វា “អភាឆបិល្ហិកស្ស អារារេយា”តិ ចុច្ចតីតិ ញ្ញុយបត្តំ តិឥរេស្សតិ៍

តត្វាតិ “ឧកំ ឃយម៉ំ ភកចា ឃាចត្តិម៉ំ ចិហរតិ រេឌតចរេត អភាឆបិល្ហិកស្ស អារារេយ”តិ ម៉ំ ចុត្តំ ចាក្យំ, តត្វ៉ ឃិឃាតិ កស្សចិ ឧទំ បរិចិតរេក្លា ឃិឃា, ចក្លយាភាការេតេ កភាចិ រេចារេឥឃ្យ ចាតិ អរេត្វ៉ា អធ តត្វ ចិហរតីតិ ឃឌិ រេឌតចរេត អភាឆបិល្ហិកស្ស អារារេយ ចិហរតិ៍ ត ចត្តព្តុត្តិ ភាភាឌាភក្ខុតត្តា ឃាចត្តិរេឌតចភាគំ, “ឧកំ ឃយឃ”ត្តិ ច ចុត្តត្តាតិ អឆិប្បារេឃា៍ ញ្ញឥាតិ រេចារេកា តរេយច អត្តរេភា អឆិប្បាយំ “ត ហិ ឃក្លា”តិអាឌិភា ចិចរតិ៍ ញ្ញតរេរា ឃញ្ញុរេយត់ អចិបរីតំ អត្តំ អឌាភរេត្តត តឃា ចុត្តត្តិ ឥរេស្សរេត្តា “ត រេលា បរេតត់ ឧទំ ឥដ្ឋញ្ញ”ត្តិអាឌិយាហ៍ តត្វ ឧតត្តិ “ឃាចត្តិម៉ំ ចិហរតិ រេឌតចរេត អភាឆបិល្ហិកស្ស អារារេយ”តិ ឧតំ ចចត់៍ ឧចត្តិ “ឃឌិ តាច ភកចា”តិអាឌិភា ម៉ំ តំ កចតា រេចាឌិតំ, តំ អត្វរេតា ឧទំ ត រេលា បត ឥដ្ឋញ្ញំ, ត ក្ខភឃត្វ អបុត្តំ អចរិយំ ចិហារេឥស្សតត្តិ អរេត្វ៉ា ញ្ញឥាតិ អត្តភា ឃចាឆិរេប្បតំ អចិបរីតយត្តំ, តស្ស ច បឌិករេច្ចច ចុត្តភាចំ, រេតត ច អប្បឌិចិទ្ធតំ បការេឃរេត្តា “តត្វ អរេចាចុយ្យរេប...
រេឌតចរេត”តិ អាហ៍ ឧចយ្បិ “រេឌតចរេត អភាឆបិល្ហិកស្ស អារារេយ ចិហរតិ”រេច្ចច ចត្តព្តំ, ត “ឃាចត្តិឃ”ត្តិ រេចាឥត់ យតឃិ កត្វា ចុត្តំ – “រេកាចរេកាយតិឥស្សតត្វ”ត្តិអាឌិ៍

អចស្សរេច្ចត្វ រេកាចរេកាយកិត្តត់ កត្តព្តំ៍ តឆា ហិ តំ ឃឆា រេឌតចភាឌិកិត្តត់ បញ្ញុឌិតាត្យក្កហករេលាឌិអរេតកប្បរេឃាឌត់, ឧទំ រេកាចរេកាយកិត្តតយ្បិ កហដ្ឋាត្យក្កហករេលាឌិចិចិឆបរេឃាឌតត្តិ ឥរេស្សរេត្តា “ឃាចត្តិចចរេតភា”តិអាឌិយាហ៍ តត្វ បច្ចឃក្កហរេលាត ក្ខបឃក្កយបឃិរុបិរភាត់ ញ្ញការេឥារេតត ឆយុរេឥឃភាឃ ឃរេលាឃុ ឃីរេលឃុ ច បតិដ្ឋាបរេតត ឃត្ថបតិស្សយំ ក្ខបរិចិរេឃឃាឆិកយាចហរេតត ច កហដ្ឋាត្យក្កហករេលំ, ក្ខក្កហបរិបុឆ្នាត់ កយ្យដ្ឋាភាត្យរេឃាកស្ស ច អត្យុបចរេឃតដ្ឋាតបរិក្កហរេតត្វ បញ្ញុឌិតាត្យក្កហករេលំ រេចឌិតព្តំ៍ ករុលាឃ ក្ខបកយត់, ត លិកាឌិតិមិត្តំ៍ បញ្ញាយ អបកយត់, ត ចិរេរាឆាឌិតិមិត្តត្តិ ក្ខបកយភាបកយភាត់ តិរុបក្កិរេលឃត់ ចិភារេចតិ៍ ឆយ្បិកឃុល់ ភាយ អភចដ្ឋឃុល់៍ រេឥចតាត់ ក្ខបការញហុលតា ឌតចិចិត្តតាឃ៍ បច្ចុរេឌតចិចិត្តញ្ញាឌាត់ រេឥចា ក្ខបឃក្កមិតព្តំ យញ្ញាត្តិ៍ តឥត្វបរិតិប្បាឥតត្តិ រេលិកត្វតិប្បាឥត់, ញុទ្ធកិច្ចឃប្បាឥតត្តិ អរេត្វ៉ា ឧចយាឌិភាតិ អាឌិ-ឃរេទ្ទត ឃាចត្តិកិត្តរេតត ទ្ទបកាឃស្ស អត្យក្កហញ្ញាត់
ឥរេស្សតិ, រេឌតចភាឌិកិត្តរេតត ឆយុកាឃស្ស៍ តឆា បុរិរេយត បរាឆិតកិរិឃាករលំ, ត្យតិរេយត អត្តាឆិតកិរិឃាករលំ៍ បុរិរេយត ចា ករុលាកិច្ចំ, ញ្ញតរេរត បញ្ញាកិច្ចំ៍ បុរិរេយត ចស្ស បរេយាឃ អត្យុកប្បាឃ ឃយត្តាកយំ, បច្ឆិរេយត បរេយាឃ ក្ខរេបក្លាឃ ឃយត្តាកយំ ឌីរេបតិ៍ ភកចា ហិ ឃញ្ញុឃរេត្វ បរេយាឃ អត្យុកប្បាឃ អត្យុកប្បតិ, ត ច តត្វ ឃិរេតហរេឥាឃាត្យុបតិរេតា បរេយុរេបក្លកភាចរេតា៍ ក្ខរេបក្លរេកា ច ត បរេហិតឃុលករេលា អរេប្បាស្សុរេក្លា យហាការុលិកភាចរេតា៍ តស្ស យហាការុលិកតាឃ រេលិកភាឆតា, ក្ខរេបក្លកតាឃ អត្តភាឆតា៍

តឆា រេហឃ រេពាឆិឃត្តក្ខរេតា យហាករុលាឃ ឃរេច្ចាឌិតយាតរេឃា ឃកលរេលិកហិតាឃ ក្ខស្សុក្កយាបរេត្តា យហាកិតីហាររេតា បដ្ឋាឃ តឥត្វតិប្បាឥតត្តំ បុញ្ញាឌាលាឃម្ភារេរ ឃប្បារេឥរេត្តា អបរិមិតំ កាលំ អតប្បកំ ត្យក្លយត្យុរេភាឃិ, ក្ខរេបក្លកតាឃ ឃន្ធ្វា បតិរេតហិ ត្យរេក្លហិ ត ចិកយ្បិតតា៍ យហាការុលិកតាឃ ឃំឃារាភិយុលតា, ក្ខរេបក្លកតាឃ តរេតា តិញ្ញុត្តភា៍ តឆា ក្ខរេបក្លកតាឃ តិញ្ញុភាភិយុលតា, យហាការុលិកតាឃ តឥឆិករេយា៍ តឆា យហាការុលិកតាឃ បររេឃំ អហិឃាបត់, ក្ខរេបក្លកតាឃ ឃម៉ំ បររេហិ អភាឃត់៍

មហាការុណិកតាយ បរំ រក្ខតោ អត្តនោ រក្ខណំ, មហាបញ្ញតាយ អត្តានំ រក្ខតោ បរស្ស រក្ខណំ។ តេនស្ស អត្តហិតាយ បដិបន្នាទីសុ ចតុត្ថបុគ្គលភាវោ សិទ្ធោ ហោតិ។ តថា មហាការុណិកតាយ សច្ចាធិដ្ឋានស្ស ច ចាគាធិដ្ឋានស្ស ច បារិបូរិ, មហាបញ្ញតាយ ឧបសមាធិដ្ឋានស្ស ច បញ្ញាធិដ្ឋានស្ស ច បារិបូរី។ ឯវំ បរិសុទ្ធាសយប្បយោគស្ស មហាការុណិកតាយ លោកហិតត្ថមេវ រជ្ជសម្បទាទិកបសម្បត្តិយា ឧបគមនំ, មហាបញ្ញតាយ តិណាយបិ អមញ្ញមានស្ស តតោ អបគមនំ។ ឥតិ សុវិសុទ្ធោបការាបការស្ស មហាការុណិកតាយ លោកហិតត្ថមេវ ជាតវេទេន សម្បត្តិំ បរិច្ចជតោ, មហាបញ្ញតាយ តស្ស ផលស្ស អត្តនោ អបច្ចាសីសនតោ។ ឯវំ សមុទាគមនតោ បដ្ឋាយ អច្ឆរិយព្ភុតគុណសមន្នាគតស្ស មហាការុណិកតាយ បរេសំ ហិតសុខត្ថំ អតិទុក្ករការិតា, មហាបញ្ញតាយ កាយម្បិ អគណក្ការិតា។

តថា មហាការុណិកតាយ ចរិមត្តភាវេ ជិណ្ណាតុរមតទស្សនេន សញ្ជាតសំវេគោ, មហាបញ្ញតាយ ឧឡារេសុ ទេវភោគសទិសេសុ ភោគេសុ និរបេក្ខោ មហាភិនិក្ខមនំ និក្ខមិ។ តថា មហាការុណិកតាយ “កិច្ឆំ វតាយំ លោកោ អាបន្នោ”តិអាទិនា (ទី. និ. ២.៥៧; សំ. និ. ២.៤, ១០) ករុណាមុខេន វិបស្សនារម្ភោ, មហាបញ្ញតាយ ពុទ្ធភូតស្ស សត្ត សត្តាហានិ វិវេកសុខេន វីតិនាមនំ។ មហាការុណិកតាយ ធម្មគម្ភីរតំ បច្ចវេក្ខិត្វា ធម្មទេសនាយ អប្បោស្សុក្កតំ អាបជ្ជិត្វាបិ មហាព្រហ្មុនោ អជ្ឈេសនាបទេសេន ឃ្លការសករណំ, មហាបញ្ញតាយ បញ្ចវគ្គិយាទីនំ វេនេយ្យានំ អនុរូបសមុទាចារេនបិ អនញ្ញថាការេន។ មហាការុណិកតាយ កត្ថចិ បដិឃាតាការេនស្ស សត្ថុ អមិត្តសញ្ញាការេន, មហាបញ្ញតាយ កត្ថចិបិ អនុរោធាការេន សត្ថុ និរបេក្ខាការេន។ មហាការុណិកតាយ បរេសំ បសាទតា, មហាបញ្ញតាយ បសន្នាការេហិ ន វិកម្បិតា។ មហាការុណិកតាយ ធម្មានុរាគាការេន តត្ថ អាចរិយមុដ្ឋិអភាវេន, មហាបញ្ញតាយ សាវកានុរាគាការេន បរិចារបរិកម្មតាការេន។ មហាការុណិកតាយ ធម្មំ ទេសេន្តំ បរេហិ និសក្កុបក្កមេនាបិ, មហាបញ្ញតាយ ន តត្ថ អភិរតិ។ មហាការុណិកតាយ កាយាទីហិ អាសន្តរានេ ចលនោតាបិ, មហាបញ្ញតាយ អវញ្ញានេ ឯវ វិហរណំ។ តេន វុត្តំ – “បុរិមេតស្ស បរាយ អត្ថការិយាយ សមត្តាយំ ទីបេតី”តិ។

តត្ថ តត្រាតិ បទំ “ទេសកាលបរិទីបន”ន្តិ ឯវ ទេសកាលំ ឋានំ វិហរណកិរិយាវិសេសនភាវេន វត្វា, តេនំ បរិទីបនន្តិ ទស្សេន្តោ “យំ សមយំ…បេ… ទីបេតី”តិ អាហ។ តំ-សទ្ទោ ហិ វុត្តស្ស អត្ថស្ស បដិនិទ្ទេសោ, តស្មា ឋាន កាលស្ស ទេសស្ស ច បដិនិទ្ទេសោ ភវិតុមរហតិ, ន អញ្ញស្ស។ អយំ តាវ តត្រ-សទ្ទស្ស បដិនិទ្ទេសភាវេ អត្ថវិភាវនា។ យស្មា បន ព្រាហ្មណេសុ ជានេតុ តត្រ-សទ្ទោ ធម្មទេសនាវិសិដ្ឋំ ទេសកាលញ្ច វិភាវេតិ, តស្មា វុត្តំ – “ភាសិតព្ពយុត្តេ ច ទេសកាលេ ទីបេតី”តិ។ តេន តត្រាតិ យត្រ ភគវា ធម្មទេសនត្ថំ និសីទិ អាលបតិ ភាសតិ, តាទិសេ ទេសេ, កាលេ ចាតិ អត្ថោ។ ន ហិ តិអាទិនា តមេវត្ថំ សមត្ថេតិ។ តត្ថ ច យត្ថ ឋិតោ ភគវា “អកាលោ ខោ តាវា”តិអាទិនា ពាហិយស្ស ធម្មទេសនំ បដិក្ខិបិ, តត្ថ អត្តនោ ឋិតំ ឋិតោ តស្ស ធម្មំ ទេសេសីតិ? សច្ចមេតំ, អទេសេតព្ពកាលេ អទេសនតាយ បន ឧទាហរណំ តេនេតមាហ – “អកាលោ ខោ តាវា”តិ។

ឯវំ បន តត្ថ វុត្តំ – “អត្ថរោចេ បតិដ្ឋេយ្យា”តិ, តម្បិ តស្ស អកាលភាវទស្សនេ បរិយាយេន ទស្សនត្ថំ វុត្តំ។ តស្ស ហិ តទា អទ្ធានបរិស្សមេន រូបកាយេ អកម្មញ្ញតា អហោសិ, ពលវបីតិវេគេន នាមកាយេ។ តទុភយស្ស វូបសមំ អាគមេន្តោ បបញ្ចបរិហារត្ថំ ភគវា “អកាលោ

ខោ”តិ បរិយាយេន បដិក្ខិបិ។ អទេសេតព្ពទេសេ អទេសនាយ បន ឧទាហរណំ “អថ ខោ ភគវា មគ្គា ឱក្កម្ម អញ្ញតរស្មិំ រុក្ខមូលេ និសីទិ” (សំ. និ. ៣.១៥២), វិហារបច្ឆាយាយំ បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទី”តិ (ទី. និ. ១.៣៩៣) ច ឯវមាទិកំ ឥធ អាទិសទ្ទេន សង្គហិតំ។ “អថ ខោ សោ, ភិក្ខវេ, ពាលោ ឥធ បុព្វេ នេសាទោ ឥធ បាបានិ កម្មានិ ករិត្វា”តិអាទីសុ (ម. និ. ៣.៣៥១) បទបូរណមត្តេ ខោ-សទ្ទោ, “ទុក្ខំ ខោ អគារវោ វិហរតិ អប្បតិស្សោ”តិអាទីសុ (អ. និ. ២.៣១) អវធារណេ, “កិត្តាវតា នុ ខោ, អាវុសោ, សត្ថុ បវិវិត្តស្ស វិហរតោ សាវកា វិវេកំ នានុសិក្ខន្តី”តិអាទីសុ (ម. និ. ១.៣១) អាទិកាលត្ថេ, វាក្យារម្ភេតិ អត្ថោ។ តត្ថ បទបូរណេន វចនាលង្ការមត្តំ កតំ ហោតិ, អាទិកាលត្ថេន វាក្យស្ស ឧបញ្ញាសមត្តំ។ អវធារណត្ថេន បន និយមទស្សនំ, តស្មា អាមន្តេសិ ឯវាតិ អាមន្តនេ និយមោ ទស្សិតោ ហោតិ។

ភគវាតិ លោកគរុទីបនត្ថំ កស្មា វុត្តំ, ននុ បុព្វេបិ ភគវាសទ្ទស្ស អត្ថោ វុត្តោតិ? យទិបិ វុត្តោ, តំ បនស្ស យថាវុត្តឋានេ វិហរណកិរិយាយ កត្តុ វិសេសទស្សនត្ថំ កតំ, ន អាមន្តនកិរិយាយ, ឥធ បន អាមន្តនកិរិយាយ, តស្មា តទត្ថំ បុន “ភគវា”តិ បាឡិយំ វុត្តន្តិ តស្សត្ថំ ទស្សេន្តោ “ភគវាតិ លោកគរុទីបន”ន្តិ អាហ។ តេន លោកគរុការណេន តទនុរូបំ បដិបត្តិំ បដិបន្នត្តា អត្តនោ សន្តិកំ ឧបគតានំ ភិក្ខូនំ អជ្ឈាសយានុរូបំ ធម្មំ ទេសេតុំ តេ អាមន្តេសីតិ ទស្សេតិ។ កថាសវនយុត្តបុគ្គលវចនត្ថំ វក្ខមានាយ ចិត្តបរិយាទានទេសនាយ សវនយោគ្គបុគ្គលវចនំ។ ចតូសុបិ បរិសាសុ ភិក្ខូ ឯវ ឯទិសានំ ទេសនានំ វិសេសេន ភាជនភូតាតិ សាតិសយំ សាសនសម្បដិគ្គាហកភាវទស្សនត្ថំ ឥធ ភិក្ខុគ្គហណន្តិ ទស្សេន្តោ ឥទានិ សទ្ទត្ថំ ទស្សេន្តោ “អបិចា”តិអាទិមាហ។ តត្ថ ភិក្ខកោតិ ភិក្ខូតិ ភិក្ខនធម្មតាយ ភិក្ខូតិ អត្ថោ។ ភិក្ខាចរិយំ អជ្ឈុបគតោតិ ពុទ្ធាទីហិ អជ្ឈុបគតំ ភិក្ខាចរិយំ, ឧញ្ឆាចរិយំ, អជ្ឈុបគតត្តា អនុដ្ឋិតត្តា ភិក្ខុ។ យោ ហិ អប្បំ វា មហន្តំ វា ភោគក្ខន្ធំ បហាយ អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជិតោ, សោ កសិគោរក្ខាទិជីវិកាកប្បំ ហិត្វា លិង្គសម្បដិច្ឆនេនេវ ភិក្ខាចរិយំ អជ្ឈុបគតត្តា ភិក្ខុ, បរប្បដិពទ្ធជីវិកត្តា វា វិហារមជ្ឈេ កាជភត្តំ ភុញ្ជមានោបិ ភិក្ខាចរិយំ អជ្ឈុបគតោតិ ភិក្ខុ, បិណ្ឌិយាលោបភោជនំ និស្សាយ បព្ពជ្ជាយ ឧស្សាហជាតត្តា វា ភិក្ខាចរិយំ អជ្ឈុបគតោតិ ភិក្ខូតិ ឯវមេត្ថ អត្ថោ ទដ្ឋព្ពោ។ អាទិនា នយេនាតិ “ឆិន្នភិន្នបដធរោតិ ភិក្ខុ, ភិន្ទតិ បាបកេ អកុសលេ ធម្មេតិ ភិក្ខុ, ភិន្នត្តា បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ ភិក្ខូ”តិអាទិនា (វិភ. ៥១០) វិភង្គេ អាគតនយេន។ ញាបេតីតិ អវពោធេតិ, បដិវេទេតីតិ អត្ថោ។

ភិក្ខនសីលតាតិ ភិក្ខនេន ជីវនសីលតា, ន កសិវាណិជ្ជាទីហិ ជីវនសីលតា។ ភិក្ខនធម្មតាតិ “ឧទ្ទិស្ស អរិយា តិដ្ឋន្តី”តិ (ជា. ១.៧.៥៩) ឯវំ វុត្តា ភិក្ខនបកតិតា, ន យាចនកោហញ្ញបកតិតា។ ភិក្ខនេ សាធុការិតាតិ “ឧត្តិដ្ឋេ នប្បមជ្ជេយ្យា”តិ (ធ. ប. ១៦៨) វចនំ អនុស្សរិត្វា តត្ថ អប្បមជ្ជនា។ អថ វា សីលំ នាម បកតិសភាវោ, ឥធ បន តទធិដ្ឋានំ។ ធម្មោតិ វតំ។ សាធុការិតាតិ សក្កច្ចការិតា អាទរកិរិយា។ ហីនាធិកជនសេវិតន្តិ យេ ភិក្ខុភាវេ ឋិតាបិ ជាតិមទាទិវសេន ឧទ្ធតា ឧន្នឡា, យេ ច គិហិភាវេ បរេសំ អធិកភាវេបិ អនុបគតត្តា ភិក្ខាចរិយំ បរមការុញ្ញតំ មញ្ញន្តិ, តេសំ ឧភេសម្បិ យថាក្កមំ “ភិក្ខវោ”តិ វចនេន ហីនជនេហិ ទលិទ្ទេហិ បរមការុញ្ញតំ បត្តេហិ បរកុលេសុ ភិក្ខាចរិយាយ ជីវិកំ កប្បេន្តេហិ សេវិតំ វុត្តិំ បកាសេន្តោ ឧទ្ធតភាវនិគ្គហំ ករោតិ។ អធិកជនេហិ ឧឡារភោគខត្តិយកុលីនេហិ បព្ពជិតេហិ ពុទ្ធាទីហិ អាជីវវិសោធនត្ថំ សេវិតំ វុត្តិំ បកាសេន្តោ ទីនភាវនិគ្គហំ ករោតីតិ យោជេតព្ពំ។ យស្មា “ភិក្ខវោ”តិ វចនំ អាមន្តនការណំ អភិមុខីករណំ, បករណតោ សាមត្ថិយតោ ច សុស្សូសាជននំ

សក្កច្ចសចតយតសិការតិយោឌតញ្ច ហោតិ, តស្មា តយត្ថំ ឌស្សេត្វា "កិល្លេចាតិ ត្តយិតា"តិអាឌិយាហ៍ តត្ថ សាឆ្ញកំ សចតយតសិការេតិ សាឆ្ញកសចេត សាឆ្ញកយតសិការេ ច៉ ពធំ បត បចត្តិតា សចតាឌយោ សាឆ្ញកំ បចត្តិតា ហោន្តីតិ? "អឌ្ឍា ត្តយាឃ សយ្ហាបដិបត្តិឃា សពលសាសតសយ្យត្តិ ហត្ថពតា កចិស្សតី"តិ អាឌវការចយោរកត ពធាឌឹសុ អបរិកចាឌិតា ច៉ ចុត្តត្ថំ"បញ្ចហិ, កិល្លេច, ឆយ្ហេហិ សយត្តាការតា សុលាត្តា សឌ្ឍម្មំ កត្ថោ តិឃាមំ ឆក្កយិតុំ ញុសលេសុ ឆយ្ហេសុ សយ្ហត្ថំ៉ ពតយេហិ បញ្ចហិ? ពធំ ត បរិកោតិ, ពធិតំ ត បរិកោតិ, ត អត្តាតំ បរិកោតិ, អចិក្លិត្តចិត្តោ ឆម្មំ សុណាតិ ឲកក្កចិត្តោ, យោតិសោ ច យតសិការោតិ៉ ត្តយេហិ លោ, កិល្លេច, បញ្ចហិ ឆយ្ហេហិ សយត្តាការតា សុលាត្តា សឌ្ឍម្មំ កត្ថោ តិឃាមំ ឆក្កយិតុំ ញុសលេសុ ឆយ្ហេសុ សយ្ហត្ថំ"ន្តិ (អ៉ តិ៉ ៤៉១៥១)៉ តេតេតចាហ – "សាឆ្ញកំ សចតយតសិការាឃត្តា ហិ សាឆតសយ្យត្តី"តិ៉

បុត្តោ សត្តបរិសាសាឆារលាត្តបិ កពចតោ ឆម្មឌេសតាឃ "ឌេឌ្ឍសឌ្ឍា"តិអាឌិតា កិក្ខុតំ ឲច អាឃត្តតេ ពារលាំ ឌស្សេត្វា ត្តឌាតិ កិក្ខុ អាយត្តេត្វាច ឆម្មឌេសតាឃ បយោឌតំ ឌស្សេតុំ "ពិយត្ថំ បត កពចា"តិ ឆោឌតំ សយ្ហាបេតិ៉ តត្ថ អញ្ញា ចិត្តេត្តាតិ អញ្ញាចិហិតា៉ ចិក្លិត្តចិត្តាតិ អសយាហិតចិត្តា៉ ឆម្មំ បញ្ចចេក្លត្តាតិ ហិយ្យោ តតោ បរំ ឌិចសេសុ ចា សុតឆម្មំ បតិ បតិ យតសា អចេក្លត្តា៉ កិក្ខុ អាយត្តេត្វា ឆយ្ហេ ឌេសិយយាតេ អាឌិតោ បដ្ឋាឃ ឌេសតំ សល្លក្លេតុំ សក្កោន្តីតិ ត្តយយត្ថំ ញូតិរេកយុលេត ឌស្សេតុំ "តេ អតាយត្តេត្វា"តិអាឌិ ចុត្តំ៉

កិល្លេចាតិ ចេត្ថ សត្ថិចសេត ត្តំ-ការលេរបិ ឌឌ្ឍត្តោ៉ កិល្លេចា ត្តតីតិ អឃំ ត្តតិ-សទ្ធោ ហេតុបរិសយាបតាឌិអត្ថបឌត្ថចិបរិឃាឃបការាចឆារលាតិឌស្សតាឌិអតេកត្ថប្បភេឌោ៉ តថា ហេស "ទុប្បតីតិ លោ, កិល្លេច, តស្មា ទុប្បត្តិ ចុច្ចតី"តិអាឌីសុ (សំ៉ តិ៉ ៤៉លឹ៥) ហេតុតេត្ថ ឌិស្សតិ៉ "តស្មាតិហ លេ, កិល្លេច, ឆម្មឌាឃាឌា កចេឆ, យា អាមិសឌាឃាឌា៉ អត្ថិ លេ តុល្យេសុ អតុកម្បា៉ កិន្តិ លេ សាចកា ឆម្មឌាឃាឌា កចេយ្យុំ, តោ អាមិសឌាឃាឌា"តិអាឌីសុ (យ៉ តិ៉ ១៉១៥) បរិសយាបតេ៉ "ត្តតិ ចា ត្តតិ ឲចទុបិ តច្ចុកិតចាឌិតចិឃ្ញុកឌស្សតា បដិចិរតោតា"តិអាឌីសុ (ឌី៉ តិ៉ ១៉១៣) អាឌិអត្ថេ៉ "យាកល្លិយោតិ តស្ស ទ្រាហ្ពុលាស្ស សត្ថា សយញ្ញា បញ្ញត្តិ ចោហារោ តាមំ តាមកម្មំ តាមឆេយ្យំ តិទុត្តិ ញ្យញ្ញតយកិលិបេរិ"តិអាឌីសុ (យហាតិ៉ លឹ៣, លឹ៥) បឌត្ថចិបរិឃាឃេ៉ "ត្តតិ លោ, កិល្លេច, សប្បដិកយោ ចាលេរិ, អប្បដិកយោ បល្លិតោ, ទិសាបឌ្ឍចា ចាលេរិ, អតុបឌ្ឍចា បល្លិតោ, ទិសាបសក្កា ចាលេរិ, អតុបសក្កា បល្លិតោ"តិអាឌីសុ (យ៉ តិ៉ ៤៉១៣៦) បការេ៉ "អត្ថិ ត្តឌប្បច្ចឃា ឌរាយរលាន្តិ បុឌ្ឍេត សតា, 'អានត្ត, អត្ថី'តិស្ស ចចតីយំ៉ 'កិំ បច្ចឃា ឌរាយរលា'ន្តិ ត្តតិ ចេ ចឌេយ្យ៉ ឌាតិបច្ចឃា ឌរាយរលំ ត្តច្ចស្ស ចចតីយ"ន្តិអាឌីសុ (ឌី៉ តិ៉ ៤៉៥៩) អចឆារលេ៉ "អត្ថីតិ លោ, កច្ចាត, អឃមេកោ អត្តោ, តត្ថីតិ លោ, កច្ចាត, អឃំ ឌុតិយោ អត្តោ"តិអាឌីសុ (សំ៉ តិ៉ ៤៉១៥; សំ៉ តិ៉ ៤៉៥០) តិឌស្សតេ៉ ត្តឆាបិ តិឌស្សតេ ឲច ឌឌ្ឍត្តោ៉ កិល្លេចាតិ ហិ អាយត្តតាការោ៉ តេយេស ត្តតិ-សទ្ធោ តិឌស្សតិ "កិល្លេចាតិ អាយត្តេសី"តិ៉ ត្តយិតា តយេត "កឌ្ឍត្ត"តិអាឌីសុបិ ឃឆារតំ ត្តតិ-សឌ្ឍស្ស អត្ថោ ចេឌិតព្វោ៉ បុត្តោ "កពចា អាយត្តេសី"តិ ចុត្តត្តា "កពចតោ បច្ចស្សោសុ"ន្តិ ត្តឆ "កពចតោ"តិ សាមិចចតំ អាយត្តតយេច សម្ពន្ធិអត្តុំ អបេក្លតីតិ ត្តយិតា អឆិប្បាយេត "កពចតោ អាយត្តតំ បដិអស្សោសុ"ន្តិ ចុត្តំ៉ "កពចតោ"តិ បត ត្តឌំ បដិស្សចសម្ពន្ធេត សយ្យោតចចតំ ឃថា "ឌេចឌត្តាឃ បដិស្សុណោតី"តិ៉ ឃំ តិឌាតំ ការិតន្តិ សម្ពន្ធោ៉ ត្តយស្ស សុត្តស្ស សុលាចកាហលាត្ថន្តិ ពយលពុចលឃុឌ្ឍលចិយលសាឌ្យរសសលិលិឃ បេរិក្លរលិឃា សុលាចតាលត្ថំ

ឥត្ថូលសិលិតលេចតាឋិលិសេសាកិតេតតសេខាបិត៌ ឋិប្បកិណ្ណុយុត្តាតលសឌិសចាលុកាទុណ្ណុបណ្ឌុទក្ខុយិកាក៌ តិត្ថំ ឋិយ សុឋិកត្តកិត្តិឋិឋិ(តេចេឌិកាបទិក្លិត្តស្ស តក្លត្តបឆំ ឞុសិត្យកាយតាឃ ឋិយ បឌិឋិឌយ្កិតសយុស្សយស្ស បិសាឝចេស្ស សុតារេទាហតត្ថំ ឌត្តុយឃសណ្យុក្ខុឞលកញ្ចុតលតាឋិតឌ្ឌយលិកាលប្យការសយុឝឃុឌ្ឌលសោក៌ សោបិត៌ ឋិយ សុចណ្ណុចលឃត្ថុបុទាឌិសឈ្ជូតសឌ្គុសយ្តិស្សិតស្ស ពឆិតហសិតយឆុទស្សទេកហឌតឋិឌយ្កិតឋិចទិតស្ស ក្ខុឭអាឌិទស្សទិឃឋិកចសោកិតស្ស យហាឈទស្ស សុពប្យចេសតត្ថំ សុចណ្ណុទេឌតយលិយុត្តាបចាឭអាឌិឌុតិឋិស្សទឋិឌ្ឍោតិតសុប្បតិឌ្ឌិតឋិសាលក្ខាទេឌាទិ៍ យហាក្ខាទ៍ ឋិយ ឆ អត្តឭញ្ញតសយ្យត្ថុស្ស ឭុឌ្ឌាត៌ ឌេសតាពាលកយ្កិទកាចសំស្តុចកស្ស ព្គុយស្ស សុត្តស្ស សុតាចកាហត្ថំ៉

ឧត្តាហ – "កិមត្ថំ បន ឆយុឋិតឃសក្កុទេហ ពឃិទេយាទេត តិឌាតចចត៌, តត្ថុ កកចតា កាសិតចចតស្សេច សក្កុទោហ កាតទេព្ពា"តិ? ឌុឆ្ចុតេ, ឌេសតាឃ ឋិតិអសយ្យាសសទ្ធ្យកាចសយ្យាឌតត្ថំ៉ កាលឌេសឌេសកតិយិត្តបទិសាបឌេសហិ ក្ខុបតិឭត្តិត្វា ឆបិតា ហិ ឌេសតា ឋិទដ្ឋិតិកា ទោហាតិ អសយ្យាសឆយ្យា សទ្ធ្យា ឆ៉ ឌេសកាលកត្តុទេហត្យុតិយិទេត្តហិ ក្ខុបតិឭទ្ធា ឋិយ ចោហាទឋិតិឆ្នុឃោ៉ តេតតច ឆ អាឃយ្យុតា យហាពស្សបេត "ឋិត្តបទិឃាឌាតសុត្ត, អាចុសោ អាតត្ថុ, ពត្ថុ កាសិត"ត្តិអាឌិតា ឌេសាឌិបុឆ្នាសុ ពតាសុ តាសំ ឋិស្សឌ្ឍត៌ ពទេទាទត្តុត ឆយុកណ្ឌាកាទិទេពត "ឧចំ ទយ សុត"ត្តិអាឌិតា ព្គុយស្ស សុត្តស្ស តិឌាត៌ កាសិតំ៉ អបិច សត្ថុសយ្យត្តិប្យកាសតត្ថំ តិឌាតចចត៌ តឆាពតស្ស ហិ កកចទោតា បុព្ពចេលាត្យុយាតាកយតក្កាកាចទោតា សយ្យាសយ្ត្តុកាចសិទ្ធិ៉ ត ហិ សយ្យាសយ្យុស្ស បុព្ពចេលាឌិហិ អទេត្វា អត្ថិ សព្ពត្វ អប្បដិហតពាលាឃទេតាឃ ឧកប្យាលាត្តា ឆ ទោឃ្យឆទេយ្យុ៉ តឆា អាចទិឃយដ្ឋិឆយុយឆ្នុទិឃសាសតសាចកាតាត្យុទាកាកាចទោតា លិលាសចកាចសិទ្ធិ៉ ត ហិ សព្ពទោសា លិលាសចស្ស ទោតា សយ្កុចត្តិតិ សុឋិសុទ្ធស្ស បទាត្យុក្កហប្បចត្តិ៉ ឧចំ ឌេសកាសំកិទេលសក្ខុតាត៌ ឌិដ្ឋិសិលសយ្យុតាទ្នុសកាត៌ អឋិឌ្ឍាតល្យាត៌ អត្ថុត្តាកាចសំស្តុចទេកហិ ពាលាប្យហាតសយ្យុតាកិញ្ញត្តទេកហិ ឆ សយ្យុត្តុឋិសុទ្ធកាទេចហិ បុទិយចេសាទេឌ្ឌុក្ខុឃសិទ្ធិ, តទោតា ឆ អត្ថុទាឃិកតិឃ្យាតិកឆទេយ្យុ សទេយ្យាហាកាចសិទ្ធិទោតា បច្ឆិយចេសាទេឌ្ឌុក្ខុឃសិទ្ធិតិ កកចទោតា ចត្យុចេសាទេឌ្ឌុសយត្តុកាទេយា អត្តហិតបទហិតប្បដិបត្តិ ឆ តិឌាតចចទេតត បកាសិតា ទោហាតិ៉ តត្វ តត្វ សយ្យត្តបទិសាឃ អញ្ញាសយាត្យុទ្ធុបិ ឌាត្យុប្យត្តិកប្បដិកាទេតត ឆយុឌេសតាឌិបតទោតា, ព្គុឆ បត ត្តុបកត្យុកាត៌ បុក្កុលិត៌ អញ្ញាសយាត្យុទ្ធុបិ ឌាត្យុប្យត្តិកប្បដិកាទេតត ឆយុឌេសតាឌិបតទោតាតិ ឃោទេឌតព្ពា៉ តេតត ចុត្តំ – "សត្ថុសយ្យត្តិប្យកាសតត្ថំ តិឌាតចចត"ត្តិ៉

តឆា សាសតសយ្យត្តិប្យកាសតត្ថំ តិឌាតចចត៌ ពាលាកត្យុលាបទិក្កុហិតសព្ពកិទិឃស្ស ហិ កកចទោតា តត្ថិ តិទត្វកា បដិបត្តិ, អត្តហិតត្វា ចា៉ តយ្យា បទេទសំ ឧចច អត្វាឃ បចត្តសព្ពកិទិឃស្ស សយ្យាសយ្ត្តុស្ស សកលយ្យិ កាឃចឌិយតោកយ្យុ ឃឆាបចត្តំ ឌុឆ្ចុយាត៌ ឌិដ្ឋុឆយ្យុកសយ្យុទាឃិកបទយទេត្វហិ ឃឆាទហំ សត្តាត៌ អត្យុសាសតទ្ឌុត សាសត៌, ត កប្យទេចតា៉ តឃិឆំ សត្ថុចទិតំ កាលឌេសឌេសកបទិសាបឌេសហិ សទ្ធិ តត្វ តត្វ តិឌាតចចទេតហិ ឃឆាទហំ បកាសិឃតិ៉ "ព្គុឆ បត ត្តុបកត្យុកាត៌ បុក្កុលិត"ត្តិអាឌិ សព្ពា បុទិយសឌិសទេយច៉ តេតត ចុត្តំ – "សាសតសយ្យត្តិប្យកាសតត្ថំ តិឌាតចចត"ត្តិ៉ អបិច សត្ថុទោតា បយាលកាចប្យកាសទេតត ចចទេតត សាសតស្ស បយាលកាចឌស្សតត្ថំ តិឌាតចចត៌, តញ្ចុ ឌេសកប្យយាលកាចឌស្សត៌ ទោហដ្ឋា ឌុត្តតឃាត្យុសាទេត "កកចា"តិ ឆ ព្គុយិតា បទេឌត ឋិកាឋិតត្តិ ទេចឌិតព្ពា៉ កកចាតិ ហិ តឆាពតស្ស ទាកទោសទេយាហាឌិសព្ពកិទេលសយលត្យុឆ្ចុទិតទោសប្យហាតឌិបទេតត ចចទេតត អតញ្ញាសាឆាទលាសុបទិសុទ្ធពាលាកត្យុលាឌិក្យុលឋិទេសសឃោកបទិឌិបទេតត តទោតា ឧចច សព្ពាសត្យុត្តយកាចឌិបទេតត អឃយទេត្វា សព្ពាឆា

ປກາສິເຕາ ເຫາຕີຕິ. ຍາເຣຕ຺ວາ ນິທານວຈນປ຺ປເຍາຄສ຺ສ ປວຕ຺ຕິທສ຺ສນໍ.

ນິກ຺ຂິຕ຺ຕສ຺ສາຕິ ເທສິຕສ຺ສ. ເທສນາ ຫິ ເທເສຕພ຺ພສ຺ສ ສີລາທິອຕ຺ຖສ຺ສ ເວເນຍ຺ຍສນ຺ຕາເນສຸ ນິກ຺ຂິປນເຕາ "ນິເກ຺ຂເປາ"ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ. ສຸຕ຺ຕນິເກ຺ຂປໍ ວິຈາເຣຕ຺ວາຈ ວຸຕ຺ຕຍາຕາ ປາກຏາ ເຫາຕີຕິ ສາມຍ຺ຍເຕາ ກຖິເຕາ ເທສນາຍ ສມຸຏ຺ຖານສ຺ສ ວິພາຄໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ "ຈຕ຺ຕາຍໍ ເທສນາ ຈຕຸສມຸຏ຺ຖານາ"ຕິ ເທສນາຍ ສມຸຏ຺ຖາເນ ທສ຺ສິເຕ ສຸຕ຺ຕສ຺ສ ສມຸເຏ຺ຖ ນິທານປຣິທີປເນນ ວຍ຺ຍນາຍ ສຸວິຍ຺ເຍຍ຺ຍຕ຺ຕາ ວຸຕ຺ຕໍ. ຕຕ຺ຖ ຍຖາ ອເນກສຕອເນກສຫສ຺ສເພທານິປິ ສຸຕ຺ຕນ຺ຕານິ ສໍກິເລສພາຄິຍາທິປຏ຺ຖານນເຍນ ເສາຬສວິທຕໍ ນາຕິວຕ຺ຕນ຺ຕິ, ເອວໍ ອຕ຺ຕຊ຺ຍາສຍາທິສຸຕ຺ຕນິເກ຺ຂປວເສນ ຈຕຸພ຺ພິທຕາຈຕ຺ຕິ ອາຫ – "ຈຕ຺ຕາເຣາ ຫິ ສຸຕ຺ຕນິເກ຺ຂປາ"ຕິ. ເອຕ຺ຖ ຈ ຍທາ ອຕ຺ຕຊ຺ຍາສຍສ຺ສ ອຏ຺ຖຸປ຺ປຕ຺ຕິຍາ ຈ ປຣຊ຺ຍາສຍປຸຈ຺ຉາຫິ ສທ຺ຘິໍ ສໍສຄ຺ຄເຄເທາ ສມ຺ພວຕິ "ອຕ຺ຕຊ຺ຍາສເຍາ ຈ ປຣຊ຺ຍາສເຍາ ຈ, ອຕ຺ຕຊ຺ຍາສເຍາ ຈ ປຸຈ຺ຉາວສິເກາ ຈ, ອຏ຺ຖຸປ຺ປຕ຺ຕິເກາ ຈ ປຣຊ຺ຍາສເຍາ ຈ, ອຏ຺ຖຸປ຺ປຕ຺ຕິເກາ ຈ ປຸຈ຺ຉາວສິເກາ ຈາ"ຕິ ອຊ຺ຍາສຍປຸຈ຺ຉານຸສນ຺ຘິສມ຺ພເວາ, ເອວໍ ຍທິປິ ອຏ຺ຖຸປ຺ປຕ຺ຕິຍາ ອຕ຺ຕຊ຺ຍາສເຍນປິ ສໍສຄ຺ຄເຄເທາ ສມ຺ພວຕິ, ອຕ຺ຕຊ຺ຍາສຍາທີຫິ ປນ ປຸເຣຕາ ອເຣຕຫິ ອຏ຺ຖຸປ຺ປຕ຺ຕິຍາ ສໍສເຄ຺ຄາ ນຕ຺ຖີຕິ ນ ຫຼຄ ນິຣວເສເສາ ວິຕ຺ຖາຣນເຍາ ສມ຺ພວຕີຕິ "ຈຕ຺ຕາເຣາ ສຸຕ຺ຕນິເກ຺ຂປາ"ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ຕເທຕ຺ຖາກຈ຺ຈາ ຈາ ເສສນິເກ຺ຂປານໍ ມູລນິເກ຺ຂປວເສນ ຈຕ຺ຕາເຣາຈ ທສ຺ສິຕາ. ຍທາສສ຺ສເຕຍ຺ຍຕ຺ວ ອຍໍ ສໍສເຄ຺ຄເທາ ກເຫຕເພ຺ພາຕິ.

ຕຕ຺ຖາຍໍ ວຈນເຕ຺ຖາ – ນິກ຺ຂິປີຍຕີຕິ ນິເກ຺ຂເປາ, ສຸຕ຺ຕໍ ເອວ ນິເກ຺ຂເປາ ສຸຕ຺ຕນິເກ຺ຂເປາ. ອຖ ວາ ນິກ຺ຂິປນໍ ນິເກ຺ຂເປາ, ສຸຕ຺ຕສ຺ສ ນິເກ຺ຂເປາ ສຸຕ຺ຕນິເກ຺ຂເປາ, ສຸຕ຺ຕເທສນາຕິ ອເຕ຺ຖາ. ອຕ຺ຕເນາ ອຊ຺ຍາສເຍາ ອຕ຺ຕຊ຺ຍາສເຍາ, ເສາ ອສ຺ສ ອຕ຺ຖິ ກາຣເຫຕຸເຕາຕິ ອຕ຺ຕຊ຺ຍາສເຍາ. ອຕ຺ຕເນາ ອຊ຺ຍາສເຍາ ເອຕສ຺ສາຕິ ວາ ອຕ຺ຕຊ຺ຍາສເຍາ. ປຣຊ຺ຍາສເຍປິ ເອເສວ ນເຍາ. ປຸຈ຺ຉາຍ ວເສາ ປຸຈ຺ຉາວເສາ, ເສາ ເອຕສ຺ສ ອຕ຺ຖີຕິ ປຸຈ຺ຉາວສິເກາ. ສຸຕ຺ຕເທສນາວຕ຺ຖຸພູຕສ຺ສ ອຕ຺ຖສ຺ສ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ ອຕ຺ຖຸປ຺ປຕ຺ຕິ, ອຕ຺ຖຸປ຺ປຕ຺ຕິເຍວ ອຏ຺ຖຸປ຺ປຕ຺ຕິ ຕ຺ຖ-ກາຣສ຺ສ ຏ຺ຖ-ກາຣໍ ກຕ຺ວາ. ສາ ເອຕສ຺ສ ອຕ຺ຖີຕິ ອຏ຺ຖຸປ຺ປຕ຺ຕິເກາ. ອຖ ວາ ນິກ຺ຂິປີຍຕີຕິ ສຸຕ຺ຕໍ ເອເຕນາຕິ ສຸຕ຺ຕນິເກ຺ຂເປາ, ອຕ຺ຕຊ຺ຍາສຍາທີ ເອວ. ເອຕສ຺ມິໍ ອຕ຺ຖວິກປ຺ເປ ອຕ຺ຕເນາ ອຊ຺ຍາສເຍາ ອຕ຺ຕຊ຺ຍາສເຍາ. ປເຣສໍ ອຊ຺ຍາສເຍາ ປຣຊ຺ຍາສເຍາ. ປຸຈ຺ຉີຍຕີຕິ ປຸຈ຺ຉາ, ປຸຈ຺ຉິຕເພ຺ພາ ອເຕ຺ຖາ. ປຸຈ຺ຉາວເສນ ປວຕ຺ຕໍ ທສພລສ຺ສ ປຸຈ຺ຉາວສິກໍ, ຕເທວ ນິເກ຺ຂປສທ຺ທາເປກ຺ຂາຍ ປຸລ຺ລິຄ຺ຄວເສນ ວຸຕ຺ຕໍ – "ປຸຈ຺ຉາວສິເກາ"ຕິ. ຕຖາ ອຏ຺ຖຸປ຺ປຕ຺ຕິ ເອວ ອຏ຺ຖຸປ຺ປຕ຺ຕິເກາຕິ ເອວເມຕ຺ຖ ອເຕ຺ຖາ ເວທິຕເພ຺ພາ.

ອປິເຈຕ຺ຖ ປເຣສໍ ອິນ຺ຕ຺ຣິຍປຣິປາກາທິກາຣຫນິຣເປກ຺ຂຕ຺ຕາ ອຕ຺ຕຊ຺ຍາສຍສ຺ສ ວິສຸໍ ສຸຕ຺ຕນິເກ຺ຂປພາເວາ ຍຸຕ຺ເຕາ ເກວລໍ ອຕ຺ຕເນາ ອຊ຺ຍາສເຍເນວ ທຳມຕນ຺ຕິໍ ຖເປຕ຺ວາ ປວຕ຺ຕິຕເທສນຕ຺ຕາ. ປຣຊ຺ຍາສຍປຸຈ຺ຉາວສິການໍ ປນ ປເຣສໍ ອຊ຺ຍາສຍປຸຈ຺ຉານໍ ເທສນາປວຕ຺ຕິເຫຕຸພູຕານໍ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິຍໍ ປວຕ຺ຕິຕານໍ ກຖໍ ອຏ຺ຖຸປ຺ປຕ຺ຕິຍາ ອນວເຣາເທາ, ປຸຈ຺ຉາວສິກອຏ຺ຖຸປ຺ປຕ຺ຕິການໍ ວາ ປຣຊ຺ຍາສຍານຸເຣາເທນ ປວຕ຺ຕິຕານໍ ກຖໍ ປຣຊ຺ຍາສເຍ ອນວເຣາເທາຕິ? ນ ເຈາເທຕພ຺ພເມຕໍ. ປເຣສໍ ອພິນີຫາຣປຣິປຸຈ຺ຉາທິວິນິມຸຕ຺ຕສ຺ເສວ ສຸຕ຺ຕເທສນາກາຣຫຸປ຺ປາທສ຺ສ ອຏ຺ຖຸປ຺ປຕ຺ຕິພາເວນ ຄຫິຕຕ຺ຕາ ປຣຊ຺ຍາສຍປຸຈ຺ຉາວສິການໍ ວິສຸໍ ຄຫຓໍ. ຕຖາ ຫິ ພ຺ຣຫ຺ມຊາລທມ຺ມທາຍາທສຸຕ຺ຕາທີນໍ ວຓ຺ຓາວຓ຺ຓອາທິສຸປ຺ປາທາທິເທສນານິມິຕ຺ຕໍ "ອຏ຺ຖຸປ຺ປຕ຺ຕີ"ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ. ປເຣສໍ ປຸຈ຺ຉໍ ວິນາ ອຊ຺ຍາສຍໍ ເອວ ນິມິຕ຺ຕໍ ກຕ຺ວາ ເທສິເຕາ ປຣຊ຺ຍາສເຍາ, ປຸຈ຺ຉາວເສນ ເທສິເຕາ ປຸຈ຺ຉາວສິເກາຕິ ປາກເຏາຍເມວາຕິ. ອຕ຺ຕເນາ ອຊ຺ຍາສເຍເນວ ກເຖສີຕິ ທຳມຕນ຺ຕິໍ ຖເປຕ຺ວາ ກເຖສິ. ວິມຸຕ຺ຕິປຣິປາຈນີຍາ ທຳມາ ສທ຺ຘິໍ ອິນ຺ຕ຺ຣິຍາເທເຍາ. ອຊ຺ຍາສຍຕ຺ຖໍ

អធិប្បេតំ លក្ខិត្វា ឋិតិភិន្នាតព្វត្តិ យតត្តិ បញ្ញត្តិចិត្តំ អភិភវាទត្តិ បហិធនាតំ ពុទ្ធានុកាចត្តិ ពុទ្ធានុសភាចំ, បដិចិន្នេគាការេ ចា រូបកេក្កាតត្តិ បច្ចាសុ អាទេយ្យលោសុ រូបាទេយ្យលាកេក្កា រូបកេក្កា ចិត្តេត រូបភិក្ខា រូបបេលា រូបបញ្ញោទា រូបឥស្សតប្បសុតា រូបេបត អាកឌ្ឍិតហឥយា, តេវំ រូបកេក្កាតំ

បដិសេធត្តោតិ បដិក្ខេបត្តោ កស្ស បត បដិក្ខេបត្តោតិ? កិរិយាបធាតញ្ញោចាព្ទ, តស្វា “ត សយតុបស្សាមី”តិ សយតុបស្សតាកិរិយាបដិសេធត្តោ តេតាហ – “ព្ភយស្ស បត បឥស្សា”តិអាឌិ តយា បទោ ត ហោតិ, តសា អត្តាតិ លោកសយញ្ញាយត្តសិទ្ធិ សត្តសត្តាតំ សន្តាយ – “អហ”ត្តិ សត្តោ ចឥតិ, ត ពាហិរកបរិកប្បិតំ អហំការចិសយំ អហំការស្ស តៅធិមូលេយច សយុឆ្ឆិត្តតា លោកសយញ្ញាតតិក្កយត្តា ឲច ហិ ពុទ្ធាតំ លោកិយេ ចិសយេ ឥេសតាបចត្តិ កិក្ខចេតិ អាលបតេ ការណំ ហេដ្ឋា ចុត្តមេច អញ្ញាត្តិ អបេក្ខាសិទ្ធត្តា អញ្ញាតស្ស “ព្ភធាតិ ចត្តទ័ត្តាតិរូបតោ អញ្ញា”ត្តិ អាហ ឲកយ្បិ រូបត្តិ ឲកំ ចណ្ហាយតតំ សយំ ចិសយំ សយ្វា យាធាចតោ អតុ អតុ បស្សតីតិ សយតុបស្សតា, ពាលំ សំកិលិស្សតចសេត អតុ អតុ បស្សតីតិ សយតុបស្សតា, ឋិដ្ឋិ តេតា តិច្ចតោតិ ឲត្តូ ព្ភតិ-សន្ធោ អាឌិអត្តោ, ឲចយាឌិកោតិ អត្តោ តេត “ទុក្ខតោ សយតុបស្សតី”តិ ឲចយាឌីតិ សក្កហ្យាតិ ខ្ញលោកេត្តាបីតិ ឥេចយតុស្សចិយាតកប្បទុក្ខយហិកតកាឌិកេតាតិ រូបាតិ អតចសេសំ សត្តាញ្ញាតញ្ញាលោត ខ្ញលោកេត្តាបិ សាយញ្ញាចចតោបិ ឃំ-សន្ធោ “ឲករូបយ្បី”តិ រូបស្ស អធិកតត្តា រូបចិសយោ ព្ភច្ឆិតោតិ “ឃំ រូប”ត្តិ ចុត្តំ តធា បុរិសសន្ធោ បរិយាឌិយិតព្ពចិត្តបុក្កលចិសយោតិ រូបកេក្កស្សាតិ ចិសេសិតំ កហលំ “តេលបត”ត្តិ ច អធិប្បេតំ, បរិយាឥាតច្ចា ឋប្បត្តិតិចារលត្តិ អាហ – “ចតុក្ខយកកុសលចិត្ត”ត្តិ តញ្ញោរូបំ តាឌិសស្ស បរិត្តកុសលស្សបិ ឋប្បត្តិ តិចារេតិ, កិយត្ថិ បត យហក្កតាតុត្តរចិត្តស្សាតិ លោកុត្តរកុសលចិត្តស្សបិ ឋប្បត្តិយា តិចារលំ ហោតុំ សយត្តំ, លោកិយកុសលុប្បត្តិយា តិចារកេត្ត ចត្តត្តាយេច តត្តីតិ “ចតុក្ខយកកុសលចិត្តំ បរិយាឌិយិត្វា”តិ ចុត្តំ ត ហិ កាយកុលស្សាឥប្បសុតស្ស បុរិសស្ស ធាតាឌិចសេត សចិប្បទិកា កុសលុប្បត្តិ សយ្ភចតិ កល្យាណ តេលបត្តោតិ អត្តាតំ អស្សាតេត្វា បចត្តយាតស្ស អកុសលចិត្តស្ស បច្ចយោ ហោត្តំ បចត្តិតិចារណោត យដ្ឋិកតំ ចិយ កហេត្វា អតុប្បាឥតិទោធេត តេលបត្វា ចិយ តិដ្ឋតិ តាច យហតិ លោកសត្តិចាទេស តស្ស បរិយាឌិយដ្ឋាតំ អចិច្ឆេឥតោ លព្ភតីតិ អាហ – “តិដ្ឋតី”តិ យធា “បព្ពតា តិដ្ឋត្តិ, តឌ្ឍោ សត្ធតិ”តិ តេតាហ – “ព្ភឥ ឋ្កយយ្បិ ចដ្ឋតី”តិអាឌិ

យធយិឥត្តិ សត្តិចសេត អាការស្ស ទស្សត្តំ យការាកេយា ធាតិ អាហ – “យធា ព្ភឥ”ត្តិ ព្ភតិ្តយា រូបត្តិ ព្ភតិ្តសទិ្ទកតំ តប្បដិពទ្ធច្ចា រូបាយតតំ បទេយត្តស្ស តិទុច្ចេហា, បឥយំ សាធារណតោ សទ្ធសត្តលក្ខណាតិ ចិការចេតព្ពាតិ, បច្ឆា អសាធារណតោតិ តាតិ បាញព្ភចសេត ចិការចេតុំ – “ទុប្បតីតិ តោ…បេ… តេឥិតព្ព”ត្តិ អាហ តត្ត ទុប្បតីតិ សីតាឌិចិទោធិបច្ចយេហិ ចិការេ អាបាឌីយតិ, អាបដ្ឋតីតិ ចា អត្តោ ចិការុប្បត្តិ ច ចិទោធិបច្ចយសត្តិបាតេ ចិសឌិសុប្បត្តិ ចិក្ខតតោ, កុតោ បតាយំ ចិសេសោតិ ចេ? “សីតេតា”តិអាឌិចចតតោ ឲចច្ចា កត្វា តេឥតាឌីសុ អតចសេសរូបសយញ្ញា សាយញ្ញាលក្ខណត្តិ សព្ពរូបធម្មសាធារណំ ទុប្បតំ ព្ភធាតិ អត្តត្ថាទតយេត រូបសទ្ធំ សំចណ្ហេត្តា “អយំ បតា”តិអាឌិយាហ រូបក្ខេទ្ធ ចត្តតីតិ “ខ្ញញអាទិកំ ចា សុលុយំ ចា”តិអាឌិចចតតោ (យ និ ១.៦៩១; ៣.១៣៦; ៣.៦៩, ៦៩; ចិក ៣) រូបរូបបត្តិយាតិ ឲត្តូ រូបកេចា រូបំ ឋត្តុបឥលោបេត រូបកទុបបត្តិយាតិ អយតេញ្ញត្តូ អត្តោ កសិណាតិយិត្តេតិ បធចិកសិណាឌិសញ្ញាតេ បដិភាកតិយិត្តោ រូប្បតិ អត្តតោ ផលស្ស សភាចំ កតោតីតិ រូបំ, សភាចហេតុតិ អាហ – “សរូបិ…បេ… ឲត្តូ

បច្ចយេ”តិ៍ ពរចចរណាឌិអចឃចឃញ្ញូតការចេត ទ្វីយតិ តិទ្វីយតីតិ ទ្វបំ, ទ្វបការឃោតិ អាហ – “អាការេសា...ខេប... ឲតូ្វ សទិរេ”តិ៍

ទ្វបយតិ ចណ្ណចិការទ៌ អាបឌ្ឌយាត៌ ហឌឃក្កតកាចិ បការេសតីតិ ទ្វបំ, ចណ្ណាឃតត៌ិ អារេទាហបរិណាហាឌិរេកឌទ្វបពាំ សណ្ឌាតសយ្យត្តិ តិស្សាាឃ បសាឌិ អាបឌ្ឌយារេតា ទ្វបប្យារណាតិ ចុរេត្តាតិ អាហ – “ឲតូ្វ សណ្ឌារេត”តិ៍ បិឃទ្វបត្តិអាឌីសុ សកាចរេតូ្វ ទ្វបសេទ្គា៍ អាឌិសេទ្គត ទ្វបឌ្ឍាតាឌីត៌ សក្កេហា៍ “ទ្វី ទ្វបិតិ បស្សតី”តិ ឲតូ្វ អឌ្ឍត្តិ ពេសាឌីសុ បទិកយ្ុសឌ្ឍាចេសត បឌិលឌ្ឍទ្វបឌ្ឍាត៌ ទ្វបំ, តំ អស្ស អតី្វតិ ទ្វីតិ ចុរេត្តា៍ ឰតិ្វយា ចតុសយ្ឌ្ញាេត ចណ្ណតិ ឰតិ្វសទិទបរិយាបត្គូេយច ទ្វបំ ពហិតំ, តប្យឌិតាឌ្ឍចតូ្វាលក្កាទាឌិទ្វបយ្យិ បត បុទិសចិត្តស្ស បរិយាឌាយពំ ហោតីតិ ឌេស្សតុំ – “អបិចា”តិអាឌិ ចុត្តុំ៍ ពត្ឌចណ្ណកូហេណាត ចិលេបត៌ ចុត្តុំ៍ ពាយំ “អសុពាយ ឰតិ្វយា បសាឆត”ត្តិ សលួក្ខិតស្ស អពាយប្យឌិតាឌ្ឍស្សបិ ចេណ្ណា បឌិតាឌ្ឍចិត្តស្ស បុទិសស្ស ចិត្តំ បរិយាឌាយ តិទ្ឋេយ្យ, តំ បត ត ឲពត្តិពត្តិ ឲពត្តិពំ ឌេស្សេត្តា “ពាយប្យឌិតាទ្ធ”តិអាហ៍ ឌ្គបពប្យតីតិ ចិត្តស្ស បរិយាឌាតាយ ឌ្គបពប្យតិ៍ បុទិយេស្សចាតិ បុរេឌ្ឍ ចុត្តអតូ្វស្សេច ឌេ្យហីពរណតុំ្វ ចុត្តុំ ឃចា “ខ្វិល្លតុំ ពាត្ឌ សុពាត្ឌ”ត្តិ៍ តិពយតចេសត ចា ឲតំ ចុត្តត្តិ ឌឌ្ឋត្ថ៍ ឌូបយ្ុចេសត ចុត្តត្តិ “ឃំ ឲចំ បុទិសស្ស ចិត្តំ បរិយាឌាយ តិទ្ឋតី”តិ សពលេយចិឌំ បុទិយចឆត៌ ឌ្គបយាចេសត ចុត្តុំ, តតូ្វ បត ឌ្គបយាក្ខតំ អតុំ្វ ឌេស្សតុំ – “ឃឆឃិឌំ...ខេប... ឰតិ្វទ្វប”ត្តិ ចុត្តុំ៍ បរិយាឌារេត អាត្បការេចា សយ្ុ្កេចា បរិយាឌាតាត្បការេចា, តស្ស ឌស្សតចេសត ចុត្តុំ៍

ឰឌិ បត “ឰតិ្វទ្វប”ត្តិអាឌិចឆត៌ បរិយាឌាតាត្បការេច សារេឆតរេឌ្ឍ ឌីរេបតរេឌ្ឍ ចតូ្វ ពារណំ៍ តារេកា តាយ រេសា ទាឌា, ឌីឈឌាឌិពត្តា បត “យហាឌាឌិពតាពទាឌា”តិ ចុរេត្តា៍ អសំចទតិយារេយតាតិ ចក្លួទារិរពត អសំចទតីហាររេត៍ តិយិត្តំ ពរេហតូ្វាតិ ទាក្យប្យត្តិរេហតុក្ខតំ ទ្វបំ សុកតិយិត្តំ ពរេហតូ្វ៍ ចិសិពាឌស្សត៌ ពត្តូ្វតិ សិចឆិពឌស្សត៌ ពត្តូ្វ៍ តតូ្វ ហិ អាឌីតចាត្បស្សតា ឰឌ្ឍាតិ៍ ចតូ្វលេរិកត ព្យរេតា តាឌិសាឃ យរេណត្តិ អសទ្គហរេត្តា “យ្យល់ តុយ្យាពំ ទ្វាយចណ្ណ”ត្តិ រេត ឌហេសាយរេណារេទ ឌ្គប្យរេណ្ឌរេត្តា ចឌតិ៍

ទតតត្តរេយ សុប្យសត្តូតា ពាពចណ្ណតិស្សាឌីហិ ចិរេសសតតូ្វឌ្ឍា រេសា តិស្សយហាទាឌា សឌ្ឍាសេទ្គត ចិរេសរេសតូ្វា ចុច្ចតិ៍ ឌហទស្ស ចិត្តំ បរិយាឌាយតិទ្ឋតីតិ អឌិពារចេសត ចុត្តុំ៍ តិឌ្ឋិតុរេទ្គសពិរេទ្ធាតិ ពារេយ អសប្យាឃទ្វបឌស្សត៌ ឰយស្ស អតតូ្វាយ សិយាតិ អាចទិរេយត តិចាទិតពាយប្យរេចរេសា បទ្ធា តិឌ្ឋិតុរេទ្គសពិរេទ្ធា ហុតូ្វា ជិរេតា៍ រេតត ចុត្តុំ – “អតូ្វពាយាត៌ ចឆត៌ អក្កេហតូ្វា”តិ ៍ តិចតូ្វចតុំ្វ សឌ្ឍាតិតូ្វាតិ អត្តតា ឌិឌ្ឋឌិចេស តិចតូ្វចតូ្វ តស្សា យតឌិចេស សិចឆិពឌស្សតតុំ្វ ពរេតត លឌ្ឍ សឌ្ឍាតិតូ្វា៍ ឲចយ្យីតិ ឲចំ យរណាសយ្យាបតចេសតបិ៍ អឃំ តារេចតូ្វ អឌ្ឍពចាយ អត្តូ្វាតតូ្វឌីបតា៍

រេតត្តិតយចណ្ណតា

ឰឌាតិ បពរណតរេយត បិញ្ចឰយា អតូ្វចណ្ណត៌ ពទិស្សាយ៍ សា បត អតូ្វសំចណ្ណតា ឃស្មា រេឌសតាយ សយ្ឌ្ញាតប្យរេឃាឌតកាឌរេតសុ បិណ្ឌរេតូ្វសុ ច តិទ្ឍាទិរេតសុ សុពទា រេហាតិ សុចិរេឌ្ឍាឃ្យា ច, តស្មា សុត្តរេឌសតាយ សយ្ឌ្ញាតាឌីតិ បឆយំ តិទ្ឍារេឃិស្សាយ៍ តតូ្វ សយ្ឌ្ញាត៌ តាយ រេឌសតាតិឌាត៌, តំ សាឆារណាយសាឆារណត្តិ ទ្វិចិឆំ៍ តតូ្វ សាឆារណាយ្យិ អឌ្ឍត្តិពពាហិររេកឌរេតា ទ្វិចិឆំ៍ តតូ្វ សាឆារណំ អឌ្ឍត្តិពសយ្ឌ្ញាត៌

ຄາຍ ເລີໂກຕາຮສຸ ຍຫາກຣຸນາ ຕາຍ ຫິ ສຍຸສຸາຫິຕສຸ ຑາຈເວາ ເຈເສຍຸາຄ໌ ຄຍູເຄສຄາຍ ຍິຕຸ ຽຄປິຮິ, ຟໍ ສຄຸາຍ ຕຸຕຸ –

“ສເຕຸສຸ ຈ ກາຣຸຓຸຕໍ ປຊິຈຸ ຫຸຣຸຈກຸຄາ ເລີເກ໌ ເຈາເລີເກສີ”ຕິອາຊິ (ຍ. ຄິ. ໑.໑໗ບັ໑; ຍຫາຈ. ໘; ນ. ຄິ. ໑.໑ລິ໑). ໑ຕຸ ຈ

ເທຕາຈຕຸາຍປິ ຍຫາກຣຸນາຍ ສກຸເທາ ຮຸຊເຕຸາ ຍາຈເຮຈ ນໍສາຣຍເທາພເວາ ສຸຄຍູເຄສຄາທຕຸຮາເຄຫິ ສຕຸສຄຸາຣຕຸໍ

ຕຣຸປຸຕຸິເວາ. ຍຈາ ຈ ຍຫາກຣຸນາ, ໑ຈໍ ສຕຸຕຸາຕຸາຕໍ ຄສຄລາຕາຄເຍາ ຈ ເຄສຄາຍ ອຕຸຄຸຣສຍຸຊາຄກາເຈຄ ຈຕຸຕຸາ.

ສຕຸຕີຫຸາເຄາຍຸຄຍູ ເຕນໍ ເຮເສຕຸຕຸາກາຣ໌ ສຕຸາຄຸ ອາສຍາຣຸສຍາຊິ ຍາຈາຈເວາ ຂາຄເຕຸາ ຑາຈາ ຒາຄາຊຸາຄາຊີສຸ ເກາສເລູຄ

ເຈເຄຍຸຸສຍາຣຸຸປໍ ຍິຍິຕຸຄຍເຄສຄ໌ ປຈເຕຸສີຕິ. ຕີທິຣ໌ ປຄ ສາຄາຣຕໍ ສຍຸຊາຄ໌ ຄສສທສຸຍຫາເຕຫຸປຣິຈາຣສຸ

ສທຍຸຕິເຕຫຸເຄາ ອເຕຸສຄ໌. ຕຄເຕຸສຄຸຕຸຣກາລຕີຫຸຄຍູກຍູຣຕາປຈຸເຈກຸລາຂຄິຕໍ ອເປຍຸາສຸກຸຕໍ ປຊິປຸສຸຍຸເຕຸາ ຄຍູສຸາຍີ

ຄຍູເຄສຄາຍ ຽສຸາທຂາເວາ ອເທາສິ. ອສາຄາຣລາຍຸິ ອຕຸຄຸຣຕີທິຣເຄຄເວາ ຣຸຈິຄເຍຈ. ຕຕຸ ອຕຸຄຸຣ໌ ຍາຍ ຍຫາກຣຸນາຍ ເຍຄ

ຈ ເຄສຄາຕາກາເລຄ ຕຸຂໍ ສຸຕຸ ປຈຕຸິຕໍ, ຕຣຸກຍໍ ເຈຊິຕຕຸ. ຕີທິຣ໌ ປຄ ຣຸປກຣຸກາຄ໌ ປຸກຸລິຄ໌ ອຕຸຸສເຍາ. ຽຸາຍຍເຕຸ ອຊຸກາຈາຍໍ

ຕຸເຕຸາ ໑ຈ.

ປເຍາຂຄຍຸິ ສາຄາຣລາສາຄາຣລເວາ ຣຸຈິຄໍ. ຕຕຸ ສາຄາຣຕໍ ຍາຈ ອຄຸປິຄາປຣິຄິຕຸາຄ໌ ຈິຍຸຕຸິຣສຕຸາ ຑາຈເວາ ເຄສຄາຍ.

ເວເຄຈາທ – “໑ຕຄຕຸາ ກຈາ, ໑ຕຄຕຸາ ຍຄຸຄາ”ຕິອາຊິ. ອສາຄາຣຕໍ ປຄ ເຕນໍ ຣຸປກຣຸກາຄ໌ ປຸກຸລິຄ໌ ຣຸເປ ລຄຸຣາກສຸ ຂທາປຄ໌,

ຽຄຍເຍຸຕໍ ຕີທິຣເຍຈ. ສເຈ ປຄ ເຈເຄຍຸສຕຸາຄກຕຍຸິ ເຄສຄາຕລສິຄຸສຕຸາຕໍ ປເຍາຂຄ໌ ອຄິປຸາຍສຍິຕຸຄກາຈເວາ

ຍຈາຄິເປຸຕຕຸສິຄຸຍາ ຍຫາກາຣຸລິກສຸ ຑາຈເວາປິ ປເຍາຂຄເຍຈາຕິ ກເລຫຸຍຸ, ຕຸຍິຄາ ປຣິຍາເຍຄສຸ ອຕຸຄຸຣຕາປິ ສິຍາ.

ອປິຈ ເຕນໍ ຣຸປກຣຸກາຄ໌ ປຸກຸລິຄ໌ ຣຸປສຸິ ຈິຂູຍາຄສຸ ອາຊີຄຈສຸ ຍາຈາຈເວາ ອຄຈເຕີເຄາ ຕຸຍິສຸາ ເຄສຄາຍ ສຍຸຊາຄ໌,

ຕຄຈເຕີເຄາ ປເຍາຂຄ໌. ເສາ ຫິ ຕຸຍາຍ ເຄສຄາຍ ຑາຈຄຸ ປເຍາເຂຕິ ຕຄຸິປຸາຄຄປຣາຍໍ ເຄສຄາຕິ ກຕຸາ. ຍຕີຫຸເຄສຄາຍ

ສາເຄຕຸຕຸ ຍລໍ, ຕໍ ອາກຸຕຸຕຸຕຸາ ເຄສກ໌ ເຄສຄາຍ ປເຍາເຂຕີຕິ ປເຍາຂຄຸຕຸ ຕຸຈຸຕິ. ຕຈາ ເຕນໍ ປຸກຸລິຄ໌ ຕຄເຕຸາສຈຸ

ເຈເຄຍຸາຄ໌ ຣຸປຍຸເລຄ ປຈຸາສຸ ຽປິຄາຄກຸເຄຸສຸ ອາຊີຄຈຄສຸຄເຈຸຕຸ ປເຍາຂຄ໌. ຕຈາ

ນໍສາຣຈກຸຄິຈຕຸິສຄຸຍູຈກຸປຸຈຕຸິສສຸຕາຊິຍິຈຸາຈາຄຄິຣາກຣຕໍ ສຍູາຈາຄປຸເຣກຸາເຣາ ອກຸສລຍູລສຍູທຄຄ໌ ກຸສລຍູລສຍາເຣາປຄ໌

ອປາຍຕຸາຣປິຄທຄ໌ ສກຸຍກຸຕຸາຣຈິຈຣຕໍ ປຣິຍຸຊາຄຈຸປສຍຄ໌ ອຄຸສຍສຍຸຸຕຄ໌ “ຍຸເຕຸາ ເຍາເຈສຸາຍີ”ຕິ ປຸຣິຍປຊິຕຸາຈິນໍຈາຄຄ໌

ຕປຸຊິປກຸຍາຣຍເຄາຣຈຈິນໍຈາຄຄ໌ ຕິຕຸິຍຄຍູຄິຍູຈຄ໌ ຫຸຣຸຄຍູປຕິຊຸາປຄຕຸິ ໑ຈຍາຊີຄິປິ ປເຍາຂຄາຄິ ຕຸຄ ເຈຊິຕຕຸາຄິ.

ຍຈາ ເຕ ປຸກຸລີ ຣຸປກຣຸກາ, ໑ຈໍ ຕຄເຕຸາ ຈ ສກຸາຍກຣຸກາ ສກຸາຍສຸິ ອລີຄາ ສຕຸຕຄຍູາຄ໌ ສຍູາສຍູຊສຸ ຈ ປຊິປຕຸິ ອຂາຄຕຸາ

ອສຸຄຍູສຸຈຄສາຄາຣລາປຣິຈຣິຍຍຄສິການປຣາ ສຸຄຍູສຸຈຄຄາຣລາປຣິຈຍປຸຊິເຈຄຈິຍຸລາ ຈ ຑຈຈິປຸເຍາເຣກຸສິເຄາ ເຈເຄຍຸາ

ຕຸຍິສຸາ ເຄສຄາຍ ຑາຂຄ໌.

ປິຕຸຕຸາ ເຈຕຸ ຣຸປກຸທເລາຄ ຣຸປຄາຕຸຣຸປິຍຕາຄຣຸປກຸຄຸປຣິກຸລາຄ໌ ຣຸປຍຸເລຄ ຈຕຸຄຍູາຄ໌ ຈຊຸຕຸຍຈິເຄຸຄຄຸປິເຍາ

អារេចាឈាខីចិចេចត៌ អកិតត្ថតតិចារលាអដ្ឋតិក្កេយា ចិចាឌយ្យលបរិច្ចារេកា បិក្លត្តឃាត្យុខយារេកា បហាតត្តឃតឹបតា នយឆចិបប្បតាត្ថ្វាត៌ កាចតាងដ្ឋិកិរិយាសិន្ត្តិ ខុចយាឌេឃា ខេចឌិតន្តា៊

ន្តខេតា បទិ បត ខេរាត្យអរ ហារា ឌខេបូតន្តា៊ តត្វ “ទូប”ន្តិ ឧហឌាតា តប្យ តិប្បយក្ខុតា តប្យឹង្គ ច ឧខេត្ត ទូបិទូបឆយ្យា តល្យាចន្លា ត្វក្កសច្ចិ៊ ត៌ឧយ្ហូរាបិកា តឌាទេយ្យលា ច តល្យា ឧយុត្ឋយសច្ចិ៊ តក្ខុតខេយស៍ អប្បចត្តិ តិខេទាឆសច្ចិ៊ តិខេទាឆប្យឌាតតា បឌិបតា យក្កសច្ចិ៊ តត្វ ឧយុត្ឋខេយត អប្បារេឌា, ត្យុខេក្លត អាតឹតខេចា, យក្កតិខេទាឆេហិ តិប្បទេលំ, ទូបិខេយ្យលាប្យ អក្យុសលចិត្តប្យ ក្យុសលចិត្តប្យ ច បទិយាឌាត៌ ឋល៊ ឃតិ្យាខេឌរតាឃ យាខេឆតន្តិ បខេយាឌត៌, ត៌ ឋលត្តិ ត្យុខេត្តាចាឃយខេត្ត៊ តឌត្វ៌ ហិឌ៌ ស្យុត្តំ កពចតា ខេឌសិតត្តិ៊ ឃឆា ត៌ ក្យុសលចិត្ត៌ ត បទិយាឌិយតិ, ខុច៌ បឌិសន្តាតកាចតាឌាលបទិក្កហិតា ន្តត្តិខេយ្យុ ក្យុត្តក្ខាទេតា ក្ខបិខេយា៊ ប្បុទិឧប្យ ក្យុសលចិត្តបទិយាឌាខេតតប្យ ទូបប្យ អញ្ញាទូបិរាឆាទេលាតាឌប្យតាបខេឌខេរត អត្វកាខេយហិ តខេតា ចិត្ត៌ រាត្យុត៌ ទក្កិតន្តា៊ អឃខេយត្វ កពចខេតា អាលត្តិតិ អយ៌ ខេឌរតាហាខេទា៊ អប្បាឌាឌិរត្ថប្បតចិកាចតលក្ខលា ហិ ខេឌរតាហាខេទា៊ ត្យុត្តខេត្យាត៌ ខេតត្តិប្បកទេលា –

“អប្បាឌាតឹតចតា, តិប្បទេលាបិ ច ឋល៌ ក្ខបិខេយា ច;

អាលត្តិ ច កពចខេតា, ខេយាកឹត៌ ខេឌរតាហាខេទា”តិ៊ (ខេតត្តិ៊ ៥ តិខេទ្ទរចារ);

ខេឌឹរយតិ រិចល្លីយតិ ខុតាយ ស្យុត្តខេត្វាតិ ខេឌរតា, ខេឌរតាយ រហចទេលខេតា ចា ខេឌរតា៊ តត្យ ច អញ្ញាបិ ហារា ខេឌរតារន្តាតប្យ ស្យុត្តប្យ អត្វរិចល្លតារខេតា ខេឌរតាយ រហចាទិខេតា ចាតិ? រច្ចខេយត៌, អយ៌ បត ហារា ខេយត្យុខេត្យត ឃចាទ្យុតចរេសខេតច ចិន្តាយយាខេតា ខេឌរតាយ រហ ចទេតិតិ ចត្តន្តាត៌ អទហតិ, ត តចាបខេទ៊ ត ហិ អប្បាឌាតឹតចតិប្បទេលាឌិរត្ថប្បតទហិតា ស្យុត្តខេឌរតា អត្វិ៊ កិ បត ខេតាស៌ អប្បាឌាតឹត៌ អតចខេរសាត៌ ចចត៌ ខេឌរតាហាខេទា, ក្ខឌាហ្យុ ខុកច្ចាតត្តិ? តិទេចខេរសាត៌ខេយច៊ ឃឬិតិ្យាស្យុខេត្ត អប្បាឌាតឹតចតិប្បទេលាតិ រទ្ទុបខេតា អាកាតាតិ, តត្វ ចត្តន្តាខេយច តត្តិ៊ ឃត្វ បត ខុកាខេឌរត អាកាតាតិ, ត ច រទ្ទុខេបត, តត្វ អតាកាត៌ អត្វចខេរត តិទ្ទាខេទ្វា ហាខេទា ខេយាខេឌតន្តា៊

រយ៌ រយត្តចក្កកាចខេតា ត៌ឌប្យខេតត រកាចខេតា ច “អហ”ន្តិ ត្យុត្ត៊ កិក្លតសិលតាឌិក្យុលខេយាកខេតា អតិយុតិកាទេលាត្វច្ចា, “កិក្លូខេច”តិ ត្យុត្ត៊ អត្វាកាចខេតា អបខេតាឌប្យតត្វច្ចា “អញ្ញា”ន្តិ ត្យុត្ត៊ ខុកាប្យ អត្យុបលត្វឌប្យតត្វ អខេតកាកាចប្យឹខេរឆតត្វច្ចា “ខុកទូបបិ”តិ ត្យុត្ត៊ តាឌិរប្យ ទូបប្យ អកាចខេតា អឌប្យតខេតា ច “ត រយត្យុបប្បាមិ”តិ ត្យុត្ត៊ តប្យ បក្ខាយរតខេតា អតិឃខេតា ច “ឃ”ន្តិ ត្យុត្ត៊ ន្តឌាតិ ត្យុច្ចយាតាការបរាយរតខេតា តឌញ្ញាការតិខេរឆតខេតា ច “ខុច”ន្តិ ត្យុត្ត៊ ចិរកាកិន្ត្តិយចត្វខេតា រកាកចត្វប្បិ តឌកាចខេតា ច “ប្យុទិរប្បា”តិ ត្យុត្ត៊ តិបិត្តក្កាហប្យ ចត្វកាចខេតា តឆា បទិកប្បិតត្វា ច “ចិត្ត បរិយាឌាយ តិដ្ឋតី”តិ ត្យុត្ត៊ ខុចត្តិ ត្យុត្តាការបរាយរតត្វខេយ្យាច តិខេឌប្យតត្វច្ចា “ឃឆា”តិ ត្យុត្ត៊ អត្វខេតា បច្ចក្កកាចខេតា កិក្លូត៌ បច្ចក្កទេលាត្វច្ចា “ន្តឌ”ន្តិ ត្យុត្ត៊ ន្តត្តិរត្វាតបរិយាបត្តខេតា តប្យឹតត្ថកាចខេតា ច “ន្តត្តិទូប”ន្តិ ត្យុត្តន្តិ ខុច៌ អត្យុបឌចិឆយខេតា ចិចខេយា ហារា៊ ចិឌិយត្តិ ខុខេតាត, ខុត្វ

ᩅᩤ ᨷᨴᨷᨬ᩠ᩉᩣᨴᨿᩮᩣᨲᩥ ᩅᩥᨧᨿᩮᩣ, ᩅᩥᨧᩥᨲᩥ ᩅᩩᨧ ᩅᩤ ᨴᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨧᨿᩮᩣ. ᨷᨴᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᨷᩩᨻ᩠ᨻᩣᨷᩁᩣᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ ᩋᩔᩣᨴᩣᨴᩦᨶᨬ᩠ᨧ ᩅᩥᩈᩮᩈᨶᩥᨴ᩠ᨵᩣᩁᨱᩅᩈᩮᨶ ᨷᩅᩥᨧᨿᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣ ᩉᩥ ᩅᩥᨧᨿᩮᩣ ᩉᩣᩁᩮᩣ. ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨧᩮᨲᩴ –

“ᨿᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᨬ᩠ᨧ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩥᨲᨬ᩠ᨧ, ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨿᩣ ᨧ ᩋᨶᩩᨣᩦᨲᩥ;

ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨿᩮᩣ ᨷᩅᩥᨧᨿᩮᩣ, ᩉᩣᩁᩮᩣ ᩅᩥᨧᨿᩮᩣᨲᩥ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ”ᨲᩥ. (ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥ. ᪓ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩅᩣᩁ);

ᩋᨶᩣᨴᩥᨾᨲᩥ ᩈᩴᩈᩣᩁᩮ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨷᩩᩁᩥᩈᩣᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩁᩪᨷᩣᨽᩥᩁᩣᨾᨲᩣᨿ “ᩍᨲ᩠ᨳᩥᩁᩪᨷᩴ ᨷᩩᩁᩥᩈᩔ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩁᩥᨿᩣᨴᩣᨿ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩦ”ᨲᩥ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥᩉᩣᩁᩮᩣ. ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨲ᩠ᨳᩣᨶᩴ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨿᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᨽᩣᨣᩅᩥᨽᩣᩅᨶᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣ ᩉᩥ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥᩉᩣᩁᩮᩣ. ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨧᩮᨲᩴ –

“ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩴ ᩉᩣᩁᩣᨶᩴ, ᨿᩣ ᨽᩪᨾᩦ ᨿᩮᩣ ᨧ ᨣᩮᩣᨧᩁᩮᩣ ᨲᩮᩈᩴ;

ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨿᩩᨲ᩠ᨲᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣ, ᩉᩣᩁᩮᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ”ᨲᩥ. (ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥ. ᪓ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩅᩣᩁ);

ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨧ ᩏᨷᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᩣᨵᨶᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥ, ᩍᨵ ᨷᨶ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥᩅᩥᨧᩣᩁᨱᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᨷᨴᩃᩮᩣᨷᩮᨶ “ᩁᩪᨷᨽᩅᩮᩣ ᩁᩪᨷ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨳᩣ. ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥᩈᩉᨧᩁᨱᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥ.

ᩍᨲ᩠ᨳᩥᩁᩪᨷᩴ ᩋᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣ ᩒᩃᩮᩣᨠᩥᨿᨾᩣᨶᩴ ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩮᩈᩩ ᩋᨣᩩᨲ᩠ᨲᨴ᩠ᩅᩣᩁᨲᩣᨿ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᨿᩣ ᨠᩩᩈᩃᩣᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩋᨽᩣᩅᨶᩣᨿ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᨿᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩔᨷᩥ ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᨷᨠ᩠ᨡᩔ ᨷᩁᩥᩅᩩᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ. ᨻ᩠ᨿᨲᩥᩁᩮᨠᨲᩮᩣ ᨷᨶ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᩁᩪᨷᩴ ᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣ ᩒᩃᩮᩣᨠᩥᨿᨾᩣᨶᩴ ᩈᨲᩥᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᨽᩣᩅᨶᩣᨿ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᨿᩣ ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩣᨶᩴ ᨽᩣᩅᨶᩣᨷᩣᩁᩥᨷᩪᩁᩥᨿᩣ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᨿᩣ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩦᨶᩴ ᨷᩣᩁᩥᨷᩪᩁᩥᨿᩣ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᨠᩩᩈᩃᩔ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᨷᩁᩥᨿᩣᨴᩣᨶᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨽᩥᨶᩥᩅᩮᩈᩔ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᩈᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣᨶᩴ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩔᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ ᨽᩅᨧᨠ᩠ᨠᩴ. ᨻ᩠ᨿᨲᩥᩁᩮᨠᨲᩮᩣ ᨷᨶ ᨠᩩᩈᩃᩔ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨷᩁᩥᨿᩣᨴᩣᨶᩴ ᨲᩮᩈᩴ ᨲᩮᩈᩴ ᨠᩩᩈᩃᩣᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩣᨿ ᨷᩣᩁᩥᨷᩪᩁᩥᨿᩣ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨲᩣᩅ ᩋᩅᩥᩈᩮᩈᨲᩮᩣ ᨶᨿᩮᩣ. ᩅᩥᩈᩮᩈᨲᩮᩣ ᨷᨶ ᩈᩦᩃᩔ ᩋᨷᩁᩥᨿᩣᨴᩣᨶᩴ ᩋᩅᩥᨷ᩠ᨷᨭᩥᩈᩣᩁᩔ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᩋᩅᩥᨷ᩠ᨷᨭᩥᩈᩣᩁᩮᩣ ᨷᩣᨾᩮᩣᨩ᩠ᨩᩔᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨿᩣᩅ ᩋᨶᩩᨷᩣᨴᩣᨷᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᨶᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ. ᩋᨿᩴ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩣ ᩉᩣᩁᩮᩣ. ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᨣᨲᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᨽᩪᨲᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨲᩮᩈᨬ᩠ᨧ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᨽᩪᨲᩮᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩮᩣ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᨽᩪᨲᨵᨾ᩠ᨾᨶᩥᨴ᩠ᨵᩣᩁᨱᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣ ᩉᩥ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩣ ᩉᩣᩁᩮᩣ. ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ –

“ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨲᩥ ᨩᩥᨶᩮᩣ, ᨲᩔ ᨧ ᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᨿᩴ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ;

ᩍᨲᩥ ᨿᩣᩅ ᩈᨻ᩠ᨻᨵᨾ᩠ᨾᩣ, ᩑᩈᩮᩣ ᩉᩣᩁᩮᩣ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩣ”ᨲᩥ. (ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥ. ᪓ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩅᩣᩁ);

ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩈᨶ᩠ᨶᨠᩣᩁᨱᩴ᪨ ᩍᨵ ᨷᨶ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩅᩥᨧᩣᩁᨱᩣ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥᩉᩣᩁᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨

ᩑᨠᩁᩪᨷᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᩁᩪᨷᩣᨿᨲᨶᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ ᩃᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᩉᩥ ᨻᩣᩉᩥᩁᩣᨶᩴ ᩋᩣᨿᨲᨶᩣᨶᩴ ᨣᩉᨱᩴ ᨻᩣᩉᩥᩁᩣᨿᨲᨶᨠᩣᩁᩮᨶ ᩑᨠᩃᨠ᩠ᨡᨱᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨶᩣᨿᨲᨶᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ ᩃᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᩉᩥ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨶᩴ ᩋᩣᨿᨲᨶᩣᨶᩴ ᨣᩉᨱᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨿᨲᨶᨠᩣᩁᩮᨶ ᩑᨠᩃᨠ᩠ᨡᨱᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᨶᩣᨾᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶᨷᩥ ᩑᨠᩃᨠ᩠ᨡᨱᨲᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩋᨿᩴ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣ ᩉᩣᩁᩮᩣ᪨ ᩃᨠ᩠ᨡᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶ, ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᩣ ᩑᨠᩃᨠ᩠ᨡᨱᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨷᩥ ᩑᨠᩅᨧᨶᩮᨶᩣᨲᩥ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ ᩋᨶᩣᨣᨲᩮᨷᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩮ ᩋᩣᨣᨲᩮ ᩅᩥᨿ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩣ ᩈᩴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ, ᩈᩮᩣ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣ ᩉᩣᩁᩮᩣ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᩉᩥ ᨧᩮᨲᩴ –

“ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᩉᩥ ᩑᨠᨵᨾ᩠ᨾᩮ, ᨿᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩑᨠᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣ ᨠᩮᨧᩥ;

ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ, ᩈᩮᩣ ᩉᩣᩁᩮᩣ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᪨ (ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᪔ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩅᩤᩁ);

ᨶᩥᨴᩣᨶᩮ ᩍᨾᩥᩔᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᩁᩪᨷᨣᩁᩩᨠᩣᨶᩴ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣᨶᩴ ᩁᩪᨷᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨶᩣᨴᩦᨶᩅᨴᩔᩥᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ, “ᨠᨳᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩍᨾᩮ ᩍᨾᩴ ᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩪᨷᩮ ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᨴᩔᨶᨾᩩᨡᩮᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᩈ᩠ᨾᩥᨾ᩠ᨷᩥ ᨲᩮᨽᩪᨾᨠᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩮᩣ ᨨᨶ᩠ᨴᩁᩣᨣᩴ ᨷᩉᩣᨿ ᩈᨠᩃᩅᨭ᩠ᨭᨴᩩᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᨾᩩᨧ᩠ᨧᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ, ᨷᩁᩮ ᨧ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨷᩮᨿ᩠ᨿᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨷᨴᨶᩥᨷ᩠ᨹᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨶᩥᩁᩩᨲ᩠ᨲᩥᩴ, ᨲᩴ “ᩑᩅ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩥᨴᩣᨶᨷᨴᩣᨶᩴ “ᨶᩣᩉᩴ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨷᩣᩊᩥᨷᨴᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᨲᩔᩣ ᩃᩦᨶᨲ᩠ᨳᨷ᩠ᨷᨠᩣᩈᨶᩣᨿ ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩣᨶᩩᩈᩣᩁᩮᨶ ᩈᩩᨠᩁᨲ᩠ᨲᩣ ᨶ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᨿᩥᨾ᩠ᩉᩣ

ᨷᨴᨷᨴᨲ᩠ᨳᨴᩮᩈᨶᩣᨴᩮᩈᨶᩣᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩈᩩᨲ᩠ᨲᩈᨶ᩠ᨵᩥᩅᩈᩮᨶ ᨷᨬ᩠ᨧᩅᩥᨵᩣ ᩈᨶ᩠ᨵᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨴᩔ ᨷᨴᨶ᩠ᨲᩁᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᨷᨴᩈᨶ᩠ᨵᩥ᪨ ᨷᨴᨲ᩠ᨳᩔ ᨷᨴᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩁᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᨷᨴᨲ᩠ᨳᩈᨶ᩠ᨵᩥ, ᨿᩮᩣ “ᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨠᩤᩁᨠᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨶᩣᨶᩣᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥᨠᩔ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨲᩴᨲᩴᩋᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩦᩉᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ, ᩑᨠᩣᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥᨠᩔ ᨧ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩣᨷᩁᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣᩈᨶ᩠ᨵᩥ, ᨿᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ “ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥ, ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩣᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥ, ᨿᨳᩣᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩦ”ᨲᩥ ᨲᩥᨵᩣ ᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩮᩣ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨲᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩮᩣ ᨷᩁᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩮᩣᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩥᨵᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨴᩮᩈᨶᩣᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩈᨶ᩠ᨵᩥ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩣᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩈᨶ᩠ᨵᩥ ᨷᨶ ᨷᨮᨾᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩅᩈᩮᨶᩮᩅ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ “ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩍᨴᨾᩮᩅ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨷᩁᩥᨿᩣᨴᩣᨶᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨮᨾᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨿᨾᨶᩩᨿᩮᩣᨣᩮᩣ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᨶ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ᪨ ᩋᨷᩥᨧ ᩍᨴᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩣᨴᩥᨾᨲᩥ ᩈᩴᩈᩣᩁᩮ ᨷᩁᩥᨻ᩠ᨽᨾᨶ᩠ᨲᩣ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨷᩩᩁᩥᩈᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᨷᨬ᩠ᨧᨠᩣᨾᨣᩩᨱᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩁᩪᨷᩣᨽᩥᩁᩣᨾᩣ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᩍᨲ᩠ᨳᩦ ᨷᩩᩁᩥᩈᩔ ᩁᩪᨷᩮ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩥᨴ᩠ᨵᩣ ᨣᨵᩥᨲᩣ ᩃᨣ᩠ᨣᩣ ᩃᨣ᩠ᨣᩥᨲᩣ ᩋᩣᩈᨲ᩠ᨲᩣ, ᨿᩣ ᨧᩔᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᩈᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨶ᩠ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩮᨮᩥᨿᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ ᩁᩪᨷᩮ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨲᩔ ᨶᩥᩔᩁᨱᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᩴ ᨷᩣᨲᩩᩁᩮᩣᨻᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᨾᩪᩃᨽᩪᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩉᩥ ᨽᨣᩅᩣ “ᨠᨳᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨾᩣᨲᩩᨣᩣᨾᩮ ᨷᨭᩥᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪒.᪒᪐᪓) ᨷᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ “ᩋᨴᩔᨶᨾᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩋᩅᩮᩣᨧ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨽᨣᩅᩣ ᨷᨬ᩠ᨧᩈᩩ ᨠᩣᨾᨣᩩᨱᩮᩈᩩ ᩁᩪᨷᩮ ᨨᨶ᩠ᨴᩁᩣᨣᨷ᩠ᨷᩉᩣᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩍᨴᨾᩮᩅ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨮᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᩈᩥ᪨ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩣᨵᩥᨣᨾᩣᨿ ᨷᨭᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᩣᨴᩥ ᨴᩮᩈᩣ ᨷᨭᩥᨷᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨿᩴ ᨷᨶ ᩑᨠᩥᩔᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᨴᩮᩈᨶᨶ᩠ᨲᩁᩮᨶ ᩈᩴᩈᨶ᩠ᨴᨶᩴ, ᩋᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᨴᩮᩈᨶᩣᩈᨶ᩠ᨵᩥ᪨ ᩈᩣ ᨷᨶ ᩑᩅᩴ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ “ᨶᩣᩉᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ... ᨷᩮ... ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨴᩮᩈᨶᩣ᪨ “ᨿᩮ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩣ ᩁᩪᨷᩣ ᩍᨭ᩠ᨮᩣ ᨠᨶ᩠ᨲᩣ ᨾᨶᩣᨷᩣ ᨷᩥᨿᩁᩪᨷᩣ ᨠᩣᨾᩪᨷᩈᩴᩉᩥᨲᩣ ᩁᨩᨶᩦᨿᩣ, ᨲᨬ᩠ᨧᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᨲᩥ ᩋᨽᩥᩅᨴᨲᩥ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᩈᩣᨿ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ, ᨲᩔ ᨲᩴ ᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᨲᩮᩣ ᩋᨽᩥᩅᨴᨲᩮᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᩈᩣᨿ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩮᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩮᨠᩮ ᨷᩣᨷᨠᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ”ᨲᩥ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪔.᪑᪑᪘) ᩍᨾᩣᨿ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᩈᩴᩈᨶ᩠ᨴᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣ “ᩁᩪᨷᩮ ᨾᨬ᩠ᨬᨲᩥ, ᩁᩪᨷᩮᩈᩩ ᨾᨬ᩠ᨬᨲᩥ, ᩁᩪᨷᨲᩮᩣ ᨾᨬ᩠ᨬᨲᩥ, ᩁᩪᨷᩴ ‘ᨾᩮ’ᨲᩥ ᨾᨬ᩠ᨬᨲᩥ᪨ ᩁᩪᨷᩴ,

ភិក្ខវេ, អនភិជានំ អបរិជានំ អវិរាជយំ អប្បជហំ អភព្វោ ទុក្ខក្ខយាយា”តិ (សំ។ និ។ ៤។១១៧) ឯវមាទីហិ ទេសនាហិ សំសន្ទីតីតិ អយំ ចតុព្យូហោ ហារោ។ វិព្យូហីយន្តិ វិភាគេន បិណ្ឌីយន្តិ ឯតេន, ឯត្ថ វាតិ ព្យូហោ, និព្វចនាទីនំ ចតុន្នំ ព្យូហោតិ ចតុព្យូហោ, ចតុន្នំ វា ព្យូហោ ឯត្ថាតិ ចតុព្យូហោ។ និព្វចនាធិប្បាយាទីនំ ចតុន្នំ វិភាគលក្ខណោ ហិ ចតុព្យូហោ ហារោ។ តេនាហ –

“នេរុត្តមធិប្បាយោ, ព្យញ្ជនមថ ទេសនានិទានញ្ច;

បុព្វាបរានុសន្ធី, ឯសោ ហារោ ចតុព្យូហោ”តិ។ (នេត្តិ។ ៤ និទ្ទេសវារ);

“តាហំ, ភិក្ខវេ, អញ្ញា...បេ... បតិរូប”ន្តិ ឯវមេត អយោនិសោមនសិការោ ទីបិតោ។ យំ តត្ថ ចិត្តំ បរិយាទិយតិ, តេន យោនិសោមនសិការោ។ តត្ថ អយោនិសោមនសិការតោ តណ្ហាវិជ្ជា បរិវត្តន្តិ, តាសុ តណ្ហាគ្គហណេន ភវ តណ្ហាមូលកា ធម្មា អាវដ្ដន្តិ, អវិជ្ជាគ្គហណេន អវិជ្ជាមូលកំ សព្វំ ភវចក្កំ អាវដ្ដតិ, យោនិសោមនសិការគ្គហណេន ច យោនិសោមនសិការមូលកា ធម្មា អាវដ្ដន្តិ, ចតុព្ពិធានិ សម្បត្តិចក្កានិ។ អយំ អាវដ្ដោ ហារោ។ អាវដ្ដយន្តិ ឯតេន, ឯត្ថ វា សភាគវិសភាគា ច ធម្មា, តេហិ វា អាវដ្ដន្តីតិ អាវដ្ដោ។ ទេសនាយ គហិតធម្មានំ សភាគវិសភាគធម្មវសេន អាវដ្ដនលក្ខណោ ហិ អាវដ្ដោ ហារោ។ តេនាហ –

“ឯកម្ហិ បទដ្ឋានេ, បរិយេសតិ សេសកំ បទដ្ឋានំ;

អាវដ្ដតិ បដិបក្ខេ, អាវដ្ដោ នាម សោ ហារោ”តិ។ (នេត្តិ។ ៤ និទ្ទេសវារ);

រូបំ ចតុព្ពិធំ កម្មសមុដ្ឋានំ, ចិត្តសមុដ្ឋានំ, ឧតុសមុដ្ឋានំ, អាហារសមុដ្ឋានំ, តថា ឥដ្ឋំ ឥដ្ឋមជ្ឈត្តំ អនិដ្ឋំ អនិដ្ឋមជ្ឈត្តន្តិ។ ឥធ បន ឥដ្ឋំ អនិស្សិតំ ចិត្តំ កុសលចិត្តមេវ ចេតិតព្វំ។ តំ កាមាវចរំ, រូបាវចរំ, អរូបាវចរំ, លោកុត្តរន្តិ ចតុព្ពិធំ។ ចេតនាទិសម្បយុត្តធម្មភេទតោ អនេកវិធន្តិ អយំ វិភត្តិហារោ។ វិភជីយន្តិ ឯតេន, ឯត្ថ វា សាធារណាសាធារណានំ សំកិលេសវោទានធម្មានំ ភូមិយោតិ វិភត្តិ។ វិភជនំ វា ឯតេសំ ភូមិយោតិ វិភត្តិ។ សំកិលេសធម្មេ វោទានធម្មេ ច សាធារណាសាធារណតោ បទដ្ឋានតោ ភូមិតោ វិភជនលក្ខណោ ហិ វិភត្តិហារោ។ តេនាហ –

“ធម្មញ្ច បទដ្ឋានំ, ភូមិញ្ច វិភជ្ជតេ អយំ ហារោ;

សាធារណេ អសាធារណេ ច នេយ្យោ វិភត្តី”តិ។ (នេត្តិ។ ៤ និទ្ទេសវារ);

ឥដ្ឋានិដ្ឋរូបំ បុរិសស្ស ចិត្តំ បរិយាទាយ តិដ្ឋតិ អយោនិសោ មនសិការតោ, យោនិសោ មនសិការតោ ន បរិយាទិយតិ សុភនិមិត្តេ យត្វា

ᩈᩦᩃᩮᩈᩩ ᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩔᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩣᩁᩮᩣ᪨ ᨷᨭᩥᨷᨠ᩠ᨡᩅᩈᩮᨶ ᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩦᨿᨲᩥ ᨬᩣᨿᩥᨶᩣ, ᩅᩩᨲ᩠ᨲ ᩅᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨵᨾ᩠ᨾᩣ, ᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶᩴ ᩅᩣ ᨴᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨷᨭᩥᨷᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣ ᩉᩥ ᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩣᩁᩮᩣ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩥ –

“ᨠᩩᩈᩃᩣᨠᩩᩈᩃᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ, ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᨽᩣᩅᩥᨲᩮ ᨷᩉᩦᨶᩮ ᨧ;

ᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ ᨷᨭᩥᨷᨠ᩠ᨡᩮ, ᩉᩣᩁᩮᩣ ᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᪨ (ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᪔ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩅᩣᩁ);

ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩮᨧ, ᩈᨾᨱᩣ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣᨲᩥ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩅᨧᨶᩴ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᨷᩁᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩦᨲᩥ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩅᨧᨶᩴ᪨ ᩁᩪᨷᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩅᨧᨶᩴ᪨ ᩈᨾᩩᨷᩔᩣᨿᩥ ᨩᩪᩃᩮᩃᩥᨠᩮᩔᩣᨿᩥ ᨡᩣᨲᩣᨿᩦᨲᩥ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩅᨧᨶᩴ᪨ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩴ ᨮᩣᨿᩴ ᨷᨠᩣᩁᨲ᩠ᨲᩥ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩅᨧᨶᩴ᪨ ᨷᩩᩁᩥᩈᩔ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔᩣᨲᩥ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩅᨧᨶᩴ᪨ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᨾᨶᩮᩣᨲᩥ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩅᨧᨶᩴ᪨ ᨷᩁᩥᨿᩣᨴᩣᨿ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᨮᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩅᨧᨶᩴ᪨ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ ᨵᩁᨲᩥ ᨮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩅᨧᨶᩴ᪨ ᨿᨳᩣ ᨿᩮᨶ ᨷᨠᩣᩁᩮᨶ ᨿᩮᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨶᩣᨲᩥ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩅᨧᨶᩴ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩦ ᨶᩣᨾᩦ ᨿᩣᨲᩩᨠᩣᩁᩮᨿᩣᨲᩥ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩅᨧᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᩅᩮᩅᨧᨶᩮᩣ ᩉᩣᩁᩮᩣ᪨ ᩅᩥᩅᩥᨵᩴ ᩅᨧᨶᩴ ᩑᨠᩔᩮᩅᨲ᩠ᨳᩔ ᩅᩣᨧᨠᨿᩮᩅᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩅᩥᩅᨧᨶᩴ, ᩅᩥᩅᨧᨶᨾᩮᩅ ᩅᩮᩅᨧᨶᩴ᪨ ᩅᩥᩅᩥᨵᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣᨲᩥ ᩅᩣ ᩅᩥᩅᨧᨶᩴ, ᩅᩥᩅᨧᨶᨾᩮᩅ ᩅᩮᩅᨧᨶᩴ᪨ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩮ ᩋᨶᩮᨠᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩈᨴ᩠ᨴᨷ᩠ᨷᨿᩮᩣᨣᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣ ᩉᩥ ᩅᩮᩅᨧᨶᩮᩣ ᩉᩣᩁᩮᩣ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩥ –

“ᩅᩮᩅᨧᨶᩣᨶᩥ ᨻᩉᩪᨶᩥ ᨲᩩ, ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᩑᨠᨵᨾ᩠ᨾᩔ;

ᨿᩮᩣ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᨴᩪ, ᩅᩮᩅᨧᨶᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩈᩮᩣ ᩉᩣᩁᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ (ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᪔ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩅᩣᩁ);

ᩁᩪᨷᩴ ᨠᩣᨿᩋᨾᨶᩣᨿᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᩋᨶᩮᨠᨵᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᩋᨶᩮᨠᨵᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩁᩥᨲ᩠ᨲᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᩋᨶᩮᨠᨵᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩴ᪨ “ᨷᩁᩥᨿᩣᨴᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ ᨷᩁᩥᨿᩣᨴᩣᨶᩴ ᨷᩁᩥᨿᩣᨴᩣᨿᨠᩣᨶᩴ ᨷᩣᨷᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᨮᩦᨲᩥᨠ᩠ᨡᨿᨷᩁᩥᨿᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨴᩥᨶᩣ ᨧ ᩋᨶᩮᨠᨵᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨿᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩉᩣᩁᩮᩣ᪨ ᨷᨠᩣᩁᩮᩉᩥ, ᨷᨽᩮᨴᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᨬᩣᨷᩦᨿᨲᩥ ᨬᩣᨿᩥᨶᩣ, ᩅᩩᨲ᩠ᨲ ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣᨲᩥ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᨠᩮᨠᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᩋᨶᩮᨠᩣᩉᩥ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩦᩉᩥ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣᨠᩣᩁᩅᩥᨽᩣᨣᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣ ᩉᩥ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩉᩣᩁᩮᩣ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩥ –

“ᩑᨠᩴ ᨽᨣᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ, ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩦᩉᩥ ᩅᩥᩅᩥᨵᩣᩉᩥ ᨴᩮᩈᩮᨲᩥ;

ᩈᩮᩣ ᩋᩣᨠᩣᩁᩮᩣ ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ, ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩦ ᨶᩣᨾ ᩈᩮᩣ ᩉᩣᩁᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ (ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᪔ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩅᩣᩁ);

ᩅᩥᩁᩮᩣᨵᩥᨷᨧ᩠ᨧᨿᩈᨾᩅᩣᨿᩮ ᩅᩥᩈᨴᩥᩈᩩᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᩁᩩᨷ᩠ᨷᨶᩅᨱ᩠ᨱᩅᩥᨠᩣᩁᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨲᩴᩈᨾᨦ᩠ᨣᩦᨶᩮᩣ ᩉᨴᨿᨦ᩠ᨣᨲᨽᩣᩅᨷ᩠ᨷᨠᩣᩈᨶᩴ ᩁᩪᨷᨭ᩠ᨮᩮᩣᨲᩥ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᨲᩣᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨩᩣᨲᩁᩪᨷᩴ, ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᩔ ᨷᨶ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨲᩣᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ, ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᨧ ᩋᨶᨲ᩠ᨲᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᨲᩣᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨩᩣᨲᩁᩪᨷᩴ᪨ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᨶᩮᩣᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨵᩣᨲᩩ, ᨲᩔᩣ

បរិយាទាយិកា តណ្ហា តទេកដ្ឋា ច បាបធម្មា ធម្មធាតូតិ ធាតុមុខេន ឱតរណំ។ ឯវំ ខន្ធាយតនាទិមុខេហិបិ ឱតរណំ វត្តព្ពន្តិ អយំ ឱតរណោ ហារោ។ ឱតារីយន្តិ អនុប្បវេសីយន្តិ ឯតេន, ឯត្ថ វា សុត្តាគតា ធម្មា បដិច្ចសមុប្បាទាទីសូតិ ឱតរណោ។ បដិច្ចសមុប្បាទាទិមុខេន សុត្តត្ថស្ស ឱតរណលក្ខណោ ហិ ឱតរណោ ហារោ។ វុត្តញ្ហេតំ –

“យោ ច បដិច្ចុប្បាទោ, ឥន្ទ្រិយខន្ធា ច ធាតុអាយតនា;

ឯតេហិ ឱតរតិ យោ, ឱតរណោ នាម សោ ហារោ”តិ។ (នេត្តិ។ ៣ និទ្ទេសវារ);

នាហំ, ភិក្ខវេ...បេ... សមនុបស្សាមីតិ អារម្ភោ។ ឯវំ បុរិសស្ស ចិត្តំ បរិយាទាយ តិដ្ឋតីតិ បទសុទ្ធិ, ន បន អារម្ភសុទ្ធិ។ យថយិទន្តិអាទិ បទសុទ្ធិ ចេវ អារម្ភសុទ្ធិ ចាតិ អយំ សោធនោ ហារោ។ សោធីយន្តិ សមាធីយន្តិ ឯតេន, ឯត្ថ វា សុត្តេ បទបទត្ថបញ្ហារម្ភាតិ សោធនោ។ សុត្តេ បទបទត្ថបញ្ហារម្ភានំ សោធនលក្ខណោ ហិ សោធនោ ហារោ។ វុត្តញ្ហេតំ –

“វិស្សជ្ជិតម្ហិ បញ្ហេ, គាថាយំ បុច្ឆិតាយារព្ភ;

សុទ្ធាសុទ្ធបរិក្ខា, ហារោ សោ សោធនោ នាមា”តិ។ (នេត្តិ។ ៣ និទ្ទេសវារ);

អញ្ញន្តិ សាមញ្ញតោ អធិដ្ឋានំ កស្សចិ វិសេសស្ស អនាមដ្ឋត្តា។ ឯករូបម្បីតិ តំ អវិកប្បេត្វា វិសេសវចនំ។ យថយិទន្តិ សាមញ្ញតោ អធិដ្ឋានំ អតិយបចចនភាវតោ។ ឥត្ថិរូបន្តិ តំ អវិកប្បេត្វា វិសេសវចនន្តិ អយំ អធិដ្ឋានោ ហារោ។ អធិដ្ឋីយន្តិ អនុប្បវត្តីយន្តិ ឯតេន, ឯត្ថ វា សាមញ្ញវិសេសភូតា ធម្មា វិនា វិកប្បេនាតិ អធិដ្ឋានោ។ សុត្តាគតានំ ធម្មានំ អវិកប្បនវសេនេវ សាមញ្ញវិសេសនិទ្ធារណលក្ខណោ ហិ អធិដ្ឋានោ ហារោ។ វុត្តម្បិ ចេតំ –

“ឯកត្តតាយ ធម្មា, យេបិ ច វេមត្តតាយ និទ្ទិដ្ឋា;

តេ ន វិកប្បយិតព្វា, ឯសោ ហារោ អធិដ្ឋានោ”តិ។ (នេត្តិ។ ៣ និទ្ទេសវារ);

រូបស្ស កម្មាវិជ្ជាទយោ កម្មចិត្តាទយោ ច ហេតូ។ សមនុបស្សតាយ អាវជ្ជនាទយោ។ កុសលស្ស ចិត្តស្ស យោនិសោ មនសិការាទយោ។ បរិយាទាយាតិ ឯត្ថ បរិយាទានស្ស អយោនិសោមនសិការាទយោតិ អយំ បរិក្ខារោ ហារោ។ បរិករោតិ អភិសង្ខរោតិ ផលន្តិ បរិក្ខារោ, ហេតុ បច្ចយោ ច។ បរិក្ខារំ អាចិក្ខតីតិ បរិក្ខារោ, ហារោ។ បរិក្ខារវិសយត្តា, បរិក្ខារសហចរណតោ វា បរិក្ខារោ។ សុត្តេ អាគតធម្មានំ បរិក្ខារសង្ខាតហេតុបច្ចយេ និទ្ធារេត្វា សំវណ្ណនាលក្ខណោ ហិ បរិក្ខារោ ហារោ។ វុត្តញ្ហេតំ –

“យេ ធម្មា យំ ធម្មំ, ជនយន្តិប្បច្ចយា បរម្បរតោ;

ហេតុមវកឌ្ឍយិត្វា, ឯសោ ហារោ បរិក្ខារោ”តិ។ (នេត្តិ។ ៣ និទ្ទេសវារ);

បុរិសស្ស ចិត្តំ បរិយាទាយ តិដ្ឋតីតិ ឯត្ថ បរិយាទាយិកា វិសេសតោ តណ្ហាវិជ្ជា វេទិតព្ពា តាសំ វសេន បរិយាទាតព្ពតោ។ តាសុ តណ្ហាយ រូបមធិដ្ឋានំ, អវិជ្ជាយ អរូបំ។ វិសេសតោ តណ្ហាយ សមថោ បដិបក្ខោ, អវិជ្ជាយ វិបស្សនា។ សមថស្ស ចេតោវិមុត្តិ, ផលវិបស្សនាយ បញ្ញាវិមុត្តិ។ តថា ហិ តា រាគវិរាគា អវិជ្ជាវិរាគាតិ វិសេសេត្វា វុត្តន្តិ អយំ សមារោបនោ ហារោ។ សមារោបីយន្តិ ឯតេន, ឯត្ថ វា បទដ្ឋានាទិមុខេន ធម្មាតិ សមារោបនោ។ សុត្តេ អាគតធម្មានំ បទដ្ឋានវេវចនភាវនាបហានសមារោបនវិចារលក្ខណោ ហិ សមារោបនោ ហារោ។ វុត្តញ្ហេតំ –

“យេ ធម្មា យំ មូលំ, យេ ចេកត្ថា បកាសិតា មុនិនា;

តេ សមារោបយិតព្ពា, ឯស សមារោបនោ ហារោ”តិ។ (នេត្តិ។ ៣ និទ្ទេសវារ);

ឧត្តានតោ ច –

“ទេសនា វិចយោ យុត្តិ, បទដ្ឋានោ ច លក្ខណោ;

ចតុព្យូហោ ច អាវដ្ដោ, វិភត្តិ បរិវត្តនោ។

វេវចនោ ច បញ្ញត្តិ, ឱតរណោ ច សោធនោ;

អធិដ្ឋានោ បរិក្ខារោ, សមារោបនោ សោឡស”តិ។ (នេត្តិ។ ១ ឧទ្ទេសវារ) –

ឯវំ វុត្តា សោឡស ហារា ទស្សិតាតិ វេទិតព្ពា។ ហរីយន្តិ ឯតេហិ, ឯត្ថ វា សុត្តគេយ្យាទិវិសយា អញ្ញាណសំសយវិបល្លាសាតិ ហារា។ ហរន្តិ វា សយំ តានិ, ហរណមត្តមេវ វាតិ ហារា ផលូបចារេន។ អថ វា ហរីយន្តិ វោហរីយន្តិ ធម្មសំវណ្ណកធម្មបដិគ្គាហកេហិ ធម្មស្ស ញាតគ្គហណវសេនាតិ ហារា។ អថ វា ហារា វិយាតិ ហារា។ យថា ហិ អនេករតនាវលិសមូហោ ហារសង្ខាតោ អត្តនោ អវយវភូតរតនសមូហេហិ សមុបជនិយមានហិលាទសុខោ ហុត្វា តទុបភោគិជនសរីរសន្តាបំ តិកាយបរិឡាហូបជនិតំ វូបសមេតិ,

ឯវមេវ តេបិ នានាវិធបរយត្តរតនប្បពន្ធា សំវណ្ណនាវិសេសា អត្ថតោ អវយវក្ខបរយត្តរតនាធិករេន សមុប្បាទិយមានតិដ្ឋិតិវុតា ឆព្វប្បដិក្កាហកពជនហទយបរិតាបំ កាមរាគាទិកិលេសហេតុកំ វូបសមេន្តីតិ។ អថ វា ហារយន្តិ អញ្ញាណាទិកិលេសហារំ អបគមំ ករោន្តិ អាវិក្ខន្តីតិ វា ហារា។ អថ វា សោតុជនចិត្តស្ស ហរណតោ រមណតោ ច ហារា និរុត្តិនយេន យថា “ភវេសុ វន្តគមនោ ភគវា”តិ (វិសុទ្ធិ. ១.១៣៣; បារា. អដ្ឋ. ១.វេរញ្ជកណ្ឌវណ្ណនា)។

ឥតោ បរំ បន នន្ទិយាវដ្ដាទិបញ្ចវិធនយា វេទិតព្ពា – តត្ថ តណ្ហាវិជ្ជា សមុទយសច្ចំ, តាសំ អធិដ្ឋានាទិភូតា រូបធម្មា ទុក្ខសច្ចំ, តេសំ អប្បវត្តិ និរោធសច្ចំ, និរោធប្បជាននា បដិបទា មគ្គសច្ចំ។ តណ្ហាគហណេន ចេត្ថ មាយាសាឋេយ្យមានាតិមានមទប្បមាទបាបិច្ឆតាបាបមិត្តតាអហិរិកអនោត្តប្បាទិចេតសិក អកុសលបក្ខោ នេតព្ពោ។ អវិជ្ជាគហណេន វិបរីតមនសិការកោធុបនាហមក្ខបឡាសឥស្សាមច្ឆរិយ- សារម្ភទោវចស្សតាភវទិដ្ឋិវិភវទិដ្ឋិអាទិចេតសិក អកុសលបក្ខោ នេតព្ពោ។ វុត្តវិបរិយាយតោ កុសលបក្ខោ នេតព្ពោ។ កថំ? អមាយាអសាឋេយ្យាទិចេតសិក អវិបរីតមនសិការាទិចេតសិក ច។ តថា សមថបក្ខិយានំ សទ្ធិន្ទ្រិយាទីនំ , វិបស្សនាបក្ខិយានំ អនិច្ចសញ្ញាទីនញ្ច វសេន វោទានបក្ខោ នេតព្ពោតិ អយំ នន្ទិយាវដ្ដស្ស នយស្ស ភូមិ។ យោ ហិ តណ្ហាអវិជ្ជាហិ សំកិលេសបក្ខស្ស សុត្តត្ថស្ស សមថវិបស្សនាហិ វោទានបក្ខស្ស ច ចតុសច្ចយោជនមុខេន នយនលក្ខណោ សំវណ្ណនាវិសេសោ, អយំ នន្ទិយាវដ្ដនយោ នាម។ វុត្តញ្ហិ –

“តណ្ហញ្ច អវិជ្ជម្បិ ច, សមថេន វិបស្សនាយ យោ នេតិ;

សច្ចេហិ យោជយិត្វា, អយំ នយោ នន្ទិយាវដ្ដោ”តិ។ (នេត្តិ. ៣ និទ្ទេសវារ);

នន្ទិយាវដ្ដស្ស វិយ អាវដ្ដោ ឯតស្សាតិ នន្ទិយាវដ្ដោ។ យថា ហិ នន្ទិយាវដ្ដោ អន្តោ ឋិតេន បធានាវយវេន ពហិទ្ធា អាវដ្ដតិ, ឯវមយម្បិ នយោតិ អត្ថោ។ អថ វា នន្ទិយា តណ្ហាយ បមោទស្ស វា អាវដ្ដោ ឯត្ថាតិ នន្ទិយាវដ្ដោ។

ហេដ្ឋា វុត្តនយេន គហិតេសុ តណ្ហាវិជ្ជាតប្បក្ខិយធម្មេសុ តណ្ហា លោភោ, អវិជ្ជា មោហោ, អវិជ្ជាយ សម្បយុត្តោ លោហិតេ សតិ កុទ្ធោ វិយ តណ្ហាយ សតិ សិន្នេហតោ អាឃាតតោ ទោសោ ឥតិ តីហិ អកុសលមូលេហិ គហិតេហិ, តប្បដិបក្ខតោ កុសលចិត្តគហណេន ច តីហិ កុសលមូលានិ គហិតានិ ឯវ ហោន្តិ។ ឥធាបិ លោភោ សត្តាតិ វា សាសវកុសលមូលានិ សមុទយសច្ចំ, តន្និព្វត្តា តេសំ អធិដ្ឋានគោចរភូតា ឧបាទានក្ខន្ធា ទុក្ខសច្ចន្តិអាទិនា សច្ចយោជនា វេទិតព្ពា។ ផលំ បនេត្ថ វិមោក្ខត្តយវសេន និទ្ធារេតព្ពំ, តីហិ អកុសលមូលេហិ តិវិធទុច្ចរិតសំកិលេសមលវិសមអកុសលសញ្ញាវិតក្កាទិចេតសិក អកុសលបក្ខោ នេតព្ពោ, តថា តីហិ កុសលមូលេហិ តិវិធសុចរិតសមកុសលសញ្ញាវិតក្កសម្មាសមាធិវិមោក្ខមុខាទិចេតសិក វោទានបក្ខោ នេតព្ពោតិ អយំ តិបុក្ខលស្ស នយស្ស ភូមិ។ យោ ហិ អកុសលមូលេហិ សំកិលេសបក្ខស្ស កុសលមូលេហិ វោទានបក្ខស្ស សុត្តត្ថស្ស ច ចតុសច្ចយោជនមុខេន នយនលក្ខណោ សំវណ្ណនាវិសេសោ, អយំ តិបុក្ខលនយោ នាម។ តីហិ អវយវេហិ លោភាទីហិ សំកិលេសបក្ខេ, អលោភាទីហិ ច វោទានបក្ខេ បុក្ខលោ

សោភនោតិ តិបុក្ខលោ។ វុត្តញ្ហេតំ –

“យោ អកុសលេ សមូលេហិ,

នេតិ កុសលេ ច កុសលមូលេហិ;

ភូតំ តថំ អវិតថំ,

តិបុក្ខលំ តំ នយំ អាហូ”តិ។ (នេត្តិ។ ៣ និទ្ទេសវារ);

វុត្តនយេន ហិ តេសុ តណ្ហាវិជ្ជាតប្បក្ខិយធម្មេសុ វិសេសតោ តណ្ហាទិដ្ឋីនំ វសេន អសុភេ “សុភ”ន្តិ, ទុក្ខេ “សុខ”ន្តិ ច វិបល្លាសា, អវិជ្ជាទិដ្ឋីនំ វសេន អនិច្ចេ “និច្ច”ន្តិ, អនត្តនិ “អត្តា”តិ វិបល្លាសា វេទិតព្ពា។ តេសំ បដិបក្ខតោ កុសលចិត្តគ្គហណេន សិទ្ធេហិ សតិវីរិយសមាធិបញ្ញិន្ទ្រិយេហិ ចត្តារិ សតិបដ្ឋានានិ សិទ្ធានិយេវ ហោន្តិ។

តត្ថ ចតូហិ ឥន្ទ្រិយេហិ ចត្តារោ បុគ្គលា និទ្ទិដ្ឋា។ កថំ? ទុវិធោ ហិ តណ្ហាចរិតោ មុទិន្ទ្រិយោ តិក្ខិន្ទ្រិយោតិ, តថា ទិដ្ឋិចរិតោ។ តេសុ បឋមោ អសុភេ “សុភ”ន្តិ វិបរិយេសគ្គាហី សតិពលេន យថាភូតំ កាយសភាវំ សល្លក្ខេន្តោ ភាវនាពលេន តំ វិបល្លាសំ សមុគ្ឃាតេត្វា សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមតិ។ ទុតិយោ អសុខេ “សុខ”ន្តិ វិបរិយេសគ្គាហី “ឧប្បន្នំ កាមវិតក្កំ នាធិវាសេតី”តិអាទិនា (ម។ និ។ ១.២៦; អ។ និ។ ៤.១៣; ៦.៥៨) វុត្តេន វីរិយសំវរភូតេន វីរិយពលេន បដិបក្ខំ វិនោទេន្តោ ភាវនាពលេន តំ វិបល្លាសំ វិធមេត្វា សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមតិ។ តតិយោ អនិច្ចេ “និច្ច”ន្តិ វិបល្លាសគ្គាហី សមាធិពលេន សមាហិតចិត្តោ សង្ខារានំ ខណិកភាវំ សល្លក្ខេន្តោ ភាវនាពលេន តំ វិបល្លាសំ សមុគ្ឃាតេត្វា សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមតិ។ ចតុត្ថោ សន្តតិសមូហកិច្ចារម្មណឃនវច្ឆន្នតាយ ផស្សាទិធម្មបុញ្ជមត្តេ អនត្តនិ “អត្តា”តិ មិច្ឆាភិនិវេសី ចតុកោដិកសុញ្ញតាមនសិការេន តំ មិច្ឆាភិនិវេសំ វិទ្ធំសេន្តោ សាមញ្ញផលំ សច្ឆិករោតិ។ សុភសញ្ញាទីហិ ចតូហិបិ វា វិបល្លាសេហិ សមុទយសច្ចំ, តេសមធិដ្ឋានភូតា បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា ទុក្ខសច្ចន្តិអាទិនា សច្ចយោជនា វេទិតព្ពា។ ផលំ បនេត្ថ ចត្តារិ សាមញ្ញផលានិ, ចតូហិ ចេត្ថ វិបល្លាសេហិ
ចតុរាសវោឃយោគគន្ថអគតិតណ្ហុប្បាទសល្លវិញ្ញាណដ្ឋិតិអបរិញ្ញាទិវសេន អកុសលបក្ខោ នេតព្ពោ, តថា ចតូហិ សតិបដ្ឋានេហិ ចតុជ្ឈានវិហារាធិដ្ឋានសុខភាគិយធម្មអប្បមញ្ញាសម្មប្បធានិទ្ធិបាទាទិវសេន វោទានបក្ខោ នេតព្ពោតិ អយំ សីហវិក្កីឡិតស្ស នយស្ស ភូមិ។ យោ ហិ សុភសញ្ញាទីហិ វិបល្លាសេហិ សកលស្ស សំកិលេសបក្ខស្ស សទ្ធិន្ទ្រិយាទីហិ ច វោទានបក្ខស្ស ចតុសច្ចយោជនាវសេន នយនលក្ខណោ សំវណ្ណនាវិសេសោ, អយំ សីហវិក្កីឡិតោ នាម។ វុត្តញ្ហេតំ –

“យោ នេតិ វិបល្លាសេហិ,

កិលេសេ ឥន្ទ្រិយេហិ សទ្ធម្មេ;

ឯតំ នយំ នយវិទូ,

សីហវិក្កីឡិតំ អាហូ”តិ. (នេត្តិ. ៣ និទ្ទេសវារ);

អសន្តាសនជវបរក្កមាទិវិសេសយោគេន សីហោ ភគវា, តស្ស វិក្កីឡិតំ ទេសនា វទីកមុក្ខតោ វិហារោតិ កត្វា វិបល្លាសតប្បដិបក្ខបរិទីបនតោ សីហស្ស វិក្កីឡិតំ ឯត្ថាតិ សីហវិក្កីឡិតោ, នយោ. ពលវិសេសយោគទីបនតោ វា សីហវិក្កីឡិតសទិសត្តា នយោ សីហវិក្កីឡិតោ. ពលវិសេសា ចេត្ថ សទ្ធាទិពលំ, ទសពលានិ ឯវ ច.

ញេយ្យំ បន តិណ្ណំ អត្ថនយានំ សិទ្ធិយា វោហារនយទ្វយំ សិទ្ធេយេវ ហោតិ. តថា ហិ អត្ថនយត្តយទិសាភាវេន កុសលាទិធម្មានំ អាលោចនំ ទិសាលោចនំ. វុត្តញ្ហេតំ –

“វេយ្យាករណេសុ ហិ យេ,

កុសលាកុសលា តហិំ តហិំ វុត្តា;

មនសា វោលោកយតេ,

តំ ខុ ទិសាលោចនំ អាហូ”តិ. (នេត្តិ. ៣ និទ្ទេសវារ);

តថា អាលោចិតានំ តេសំ ធម្មានំ អត្ថនយត្តយយោជនេ សមានយនតោ អង្កុសោ វិយ អង្កុសោ. វុត្តញ្ហេតំ –

“ឱលោកេត្វា ទិសលោចនេន, ឧក្ខិបិយ យំ សមានេតិ;

សព្ពេ កុសលាកុសលេ, អយំ នយោ អង្កុសោ នាមា”តិ. (នេត្តិ. ៣ និទ្ទេសវារ);

តត្ថ យថាវ អត្ថនយានំ ទិសាភូតធម្មានំ លោចនំ ទិសាលោចនំ, តេសំ សមានយនំ អង្កុសោតិ បញ្ចបិ នយានិ យុត្តានិ ហោន្តិ.

ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᩅᨲᩣ ᨧ –

“ᨸᨮᨾᩮᩣ ᨶᨶ᩠ᨴᩥᨿᩣᩅᨭ᩠ᨭᩮᩣ, ᨴᩩᨲᩥᨿᩮᩣ ᨧ ᨲᩥᨸᩩᨠ᩠ᨡᩃᩮᩣ;

ᩈᩦᩉᩅᩥᨠ᩠ᨠᩦᩊᩥᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾ, ᨲᨲᩥᨿᩮᩣ ᨶᨿᩃᨬ᩠ᨩᨠᩮᩣ.

ᨴᩥᩈᩣᩃᩮᩣᨧᨶᨾᩣᩉᩴᩈᩩ, ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᨶᨿᨾᩩᨲ᩠ᨲᨾᩴ;

ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩮᩣ ᩋᨦ᩠ᨠᩩᩈᩮᩣ ᨶᩣᨾ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᨸᨬ᩠ᨧ ᨶᨿᩣ ᨣᨲᩣ”ᨲᩥ. (ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥ. ᪁ ᨴ᩠ᩅᩤᨴᩈᨸᨴ) –

ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨸᨬ᩠ᨧᨶᨿᩣᨸᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨴᩔᩥᨲᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ. ᨶᨿᨲᩥ ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᩴ ᩅᩮᩣᨴᩤᨶᨬ᩠ᨧ ᩅᩥᨽᩣᨣᨲᩮᩣ ᨬᩣᨸᩮᨲᩦᨲᩥ ᨶᨿᩮᩣ, ᩃᨬ᩠ᨩᩮᨲᩥ ᨸᨠᩣᩈᩮᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩥ ᩃᨬ᩠ᨩᨠᩮᩣ, ᨶᨿᩮᩣ ᨧ ᩈᩮᩣ ᩃᨬ᩠ᨩᨠᩮᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᨶᨿᩃᨬ᩠ᨩᨠᩮᩣ. ᨴ᩠ᩅᨦ᩠ᨣᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩮᩣᩊᩈᩅᩥᨵᩮ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᨽᩣᨣᩥᨿᩴ ᨻ᩠ᨿᨲᩥᩁᩮᨠᨾᩩᨡᩮᨶ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩮᨵᩣᩈᩮᨠ᩠ᨡᨽᩣᨣᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ. ᩋᨭ᩠ᨮᩅᩦᩈᨲᩥᩅᩥᨵᩮ ᨸᨶ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᨵᨾ᩠ᨾᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨬᩣᨱᨬᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨴᩔᨶᨽᩣᩅᨶᩴ ᩈᨠᩅᨧᨶᩴ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᩦᨿᩴ ᨠᩩᩈᩃᩣᨠᩩᩈᩃᩴ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ.

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩮᩣᩊᩈᩅᩥᨵᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨶᩣᨾ “ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᨽᩣᨣᩥᨿᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩅᩣᩈᨶᩣᨽᩣᨣᩥᨿᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩮᨵᨽᩣᨣᩥᨿᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩋᩈᩮᨠ᩠ᨡᨽᩣᨣᩥᨿᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᨽᩣᨣᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᩅᩣᩈᨶᩣᨽᩣᨣᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᨽᩣᨣᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩮᨵᨽᩣᨣᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᨽᩣᨣᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᩋᩈᩮᨠ᩠ᨡᨽᩣᨣᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩅᩣᩈᨶᩣᨽᩣᨣᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩮᨵᨽᩣᨣᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩅᩣᩈᨶᩣᨽᩣᨣᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᩋᩈᩮᨠ᩠ᨡᨽᩣᨣᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩮᨵᨽᩣᨣᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᩋᩈᩮᨠ᩠ᨡᨽᩣᨣᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᨽᩣᨣᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᩅᩣᩈᨶᩣᨽᩣᨣᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩮᨵᨽᩣᨣᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᨽᩣᨣᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᩅᩣᩈᨶᩣᨽᩣᨣᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᩋᩈᩮᨠ᩠ᨡᨽᩣᨣᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᨽᩣᨣᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩮᨵᨽᩣᨣᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᩋᩈᩮᨠ᩠ᨡᨽᩣᨣᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩅᩣᩈᨶᩣᨽᩣᨣᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩮᨵᨽᩣᨣᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᩋᩈᩮᨠ᩠ᨡᨽᩣᨣᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᨽᩣᨣᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᩅᩣᩈᨶᩣᨽᩣᨣᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩮᨵᨽᩣᨣᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᩋᩈᩮᨠ᩠ᨡᨽᩣᨣᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶᩮᩅ ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᨽᩣᨣᩥᨿᩴ ᨶ ᩅᩣᩈᨶᩣᨽᩣᨣᩥᨿᩴ ᨶ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩮᨵᨽᩣᨣᩥᨿᩴ ᨶ ᩋᩈᩮᨠ᩠ᨡᨽᩣᨣᩥᨿᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥ. ᪈᪙) ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩈᩮᩣᩊᩈᩈᩣᩈᨶᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᩥ.

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩴᨠᩥᩃᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩣ, ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᨽᩣᨣᩮ ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩮ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᨽᩣᨣᩥᨿᩴ. ᩅᩣᩈᨶᩣ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᨽᩣᩅᨶᩣ, ᩅᩣᩈᨶᩣᨽᩣᨣᩮ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩣᩈᨶᩣᨽᩣᨣᩥᨿᩴ, ᩅᩣᩈᨶᩴ ᨽᨩᨲᩦᨲᩥ ᩅᩣ ᩅᩣᩈᨶᩣᨽᩣᨣᩥᨿᩴ. ᩃᩮᩣᨽᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩣᨴᩦᨶᩴ ᨸᨴᩣᩃᨶᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩮᨵᩮᩣ, ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩮᨵᨽᩣᨣᩮ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩮᨵᩴ ᨽᨩᨲᩦᨲᩥ ᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩮᨵᨽᩣᨣᩥᨿᩴ. ᨸᩁᩥᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᩈᩮᨠ᩠ᨡᩣ, ᩋᩈᩮᨠ᩠ᨡᨽᩣᨣᩮ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩴ, ᩋᩈᩮᨠ᩠ᨡᩮ ᨽᨩᨲᩦᨲᩥ ᩅᩣ ᩋᩈᩮᨠ᩠ᨡᨽᩣᨣᩥᨿᩴ. ᨲᩮᩈᩩ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨴᩥᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩣ ᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩍᨴᩴ ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᨽᩣᨣᩥᨿᩴ. ᨿᨲ᩠ᨳ ᨴᩣᨶᩣᨴᩥᨸᩩᨬ᩠ᨬᨠᩥᩁᩥᨿᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩴ, ᩍᨴᩴ ᩅᩣᩈᨶᩣᨽᩣᨣᩥᨿᩴ. ᨿᨲ᩠ᨳ ᩈᩮᨠ᩠ᨡᩣ ᩈᩦᩃᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩣᨴᨿᩮᩣ ᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩣ, ᩍᨴᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩮᨵᨽᩣᨣᩥᨿᩴ. ᨿᨲ᩠ᨳ ᨸᨶ ᩋᩈᩮᨠ᩠ᨡᩣ ᩈᩦᩃᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩣᨴᨿᩮᩣ ᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩣ, ᩍᨴᩴ

ᩋᩈᩮᨠ᩠ᨡᨠᩣᩁᩥᨿᩴ. ᨬᩣᨱᩣᨴᩦᨶᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᩮᩣᨴᩥᩔᨠᨶᨿᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ. ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᨧᩮᨲᩮᩣᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩣᨴᩦᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨠᩣᩁᩥᨿᩴ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᩉᩥ ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩈᩩᨧᩁᩥᨲᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩈᩮᨠ᩠ᨡᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᩈᩮᨠ᩠ᨡᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨧ ᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩣ. ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨠᩣᩁᩥᨿᩴ ᨷᨶ “ᨷᩔᩴ ᨶ ᨷᩔᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩴ ᩁᩪᨷᩣᨴᩥᩋᨶᩩᩅᩣᨴᩅᨧᨶᩴ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ.

ᩋᨭ᩠ᨮᩅᩦᩈᨲᩥᩅᩥᨵᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨷᨶ “ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩴ, ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩴ, ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᨬ᩠ᨧ, ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨬ᩠ᨧ, ᨬᩣᨱᩴ, ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩴ, ᨬᩣᨱᨬ᩠ᨧ ᨬᩮᨿ᩠ᨿᨬ᩠ᨧ, ᨴᩔᨶᩴ, ᨽᩣᩅᨶᩣ, ᨴᩔᨶᨬ᩠ᨧ ᨽᩣᩅᨶᩣ ᨧ, ᩈᨠᩅᨧᨶᩴ, ᨷᩁᩅᨧᨶᩴ, ᩈᨠᩅᨧᨶᨬ᩠ᨧ ᨷᩁᩅᨧᨶᨬ᩠ᨧ, ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᩦᨿᩴ, ᩋᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᩦᨿᩴ, ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᩦᨿᨬ᩠ᨧ ᩋᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᩦᨿᨬ᩠ᨧ, ᨠᨾ᩠ᨾᩴ, ᩅᩥᨷᩣᨠᩮᩣ, ᨠᨾ᩠ᨾᨬ᩠ᨧ ᩅᩥᨷᩣᨠᩮᩣ ᨧ, ᨠᩩᩈᩃᩴ, ᩋᨠᩩᩈᩃᩴ, ᨠᩩᩈᩃᨬ᩠ᨧ ᩋᨠᩩᩈᩃᨬ᩠ᨧ, ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ, ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᨬ᩠ᨧ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ, ᨳᩅᩮᩣ ᨧᩣ”ᨲᩥ (ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥ. ᪁᪁᪁) ᩅᩥᨿᩣᨠᨲᩣᨶᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᩅᩦᩈᨲᩥ ᩈᩣᩈᨶᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᩥ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᨶᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩅᩣ ᩅᩥᨴᩥᨲᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩮᩣ. ᩍᨵ ᨷᨶ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩴ. ᨲᨳᩣ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩴ. ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨷᨶ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨷᨴᩮᩈᩮᨶ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩴ, ᨷᨴᩮᩈᩮᨶ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩴ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᨬ᩠ᨧ. ᩈᨲ᩠ᨲᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩈᨲ᩠ᨲᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨾᩩᨡᩮᨶ ᨴᩮᩈᩥᨲᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ. ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩈᩮᨶ ᨴᩮᩈᩥᨲᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ. ᩏᨽᨿᩅᩈᩮᨶ ᨴᩮᩈᩥᨲᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨬ᩠ᨧ. ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᩈᩮᩈᨷᨴᩮᩈᩩ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ. ᨳᩩᨲᩥᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨶ ᨳᩩᨲᩣᨽᩥᨲ᩠ᨳᩅᩅᩈᩮᨶ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨳᩅᩮᩣ ᨶᩣᨾ –

“ᨾᨣ᩠ᨣᩣᨶᨭ᩠ᨮᨦ᩠ᨣᩥᨠᩮᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣ, ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩴ ᨧᨲᩩᩁᩮᩣ ᨷᨴᩣ;

ᩅᩥᩁᩣᨣᩮᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ, ᨴ᩠ᩅᩥᨷᨴᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨾᩣ”ᨲᩥ (ᨵ. ᨷ. ᪂᪇᪃; ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥ. ᪁᪇᪀; ᨷᩮᨭᨠᩮᩣ. ᪃᪀) ᩋᩣᨴᩦᨶᩥ ᩅᩥᨿ –

ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥᨶᨿᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ.

᪁. ᩈᨴ᩠ᨴᩁᩪᨷᩣᨴᩦᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨠᨳᩣᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ. ᩋᩣᩈᨿᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩅᩈᩮᨶ. ᩁᩩᨧᩥᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮᩣᨷᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᩅᩥᨽᩣᨣᨲᩮᩣ ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨷᨶ ᨶᩣᨶᩣᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩮᩣᨲᩥ “ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᨠᨳᩥᨲᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᩣᩃᩣᨷᩣᨴᩥᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨣᩦᨲᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩈᩁᩮᨶ ᩅᩣᨿᨶᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩈᨴ᩠ᨴᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᨲᩔᩣᨷᩥ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᨶ ᩋᩔᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ. ᨲᩮᨶᩣᩉ – “ᩋᨷᩥ ᨧ ᨡᩮᩣ ᨵᩣᨲᩩᨠᩣᨿᩔ ᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᩈᩩᨱᩣᨲᩥ ᨴᩥᩁᩮᩣᨣᩩᨱ᩠ᨮᩣ ᩅᩣ ᨴᩥᩁᩮᩣᨷᩥᩉᩥᨲᩣ ᩅᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩅᩣ ᨩᩃᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩅᩣ ᨠᩣᨿᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩅᩣ, ᩈᩮᩣ ᨶᩥᩔᩁᩮᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ. ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨶᩥᨧ᩠ᨨᩣᩁᨱᩔᩣᨲᩥ ᨹᩃᩥᨲ᩠ᨳᩔ ᨶᩥᨧ᩠ᨨᩣᩁᨱᩔ. ᩋᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᩔᩣᨲᩥ ᨿᨾᨠᩣᨴᩥᨠᩔ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᩔ. ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨷᨭᩥᨷᨴ᩠ᨵᨠᩣᩁᨱᨲᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᨲᩮᨶᩣᩉ – “ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩣᨷᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ. ᩋᨷᩥᨵᩣᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣᨲᩥ ᨲᩔ ᩉᨲ᩠ᨳᨠᩩᩃᩔ ᨶᩥᨧ᩠ᨨᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣ ᩋᨷᩥᨵᩣᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣ ᨠᩣᨿᩈ᩠ᨷᩈᨷᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣᨲᩥ ᨷᩣᨿᩮᩣᨣᩥᨠᩮᩣᨷᨾᩣᨴᩥᨠᨷᩁᩥᨿᩣᨴᩥᨠᩮᨶ ᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᨷᨲᩮᩣ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᨠᩣᩁᩮᨶ ᨩᨷ᩠ᨷᨲᩥ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦᨲᩥ ᨾᩩᨣ᩠ᨣᨷᨲᩥ ᨣᨧ᩠ᨨᩣ.

ᨠᨳᩥᨲᨾ᩠ᨷᩥᨠᩣᩁᩮᨶ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩮᩈᩩ ᩋᨲ᩠ᨳᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨲᩥ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣ, ᩈᩩᨶᩥᨧ᩠ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩥᨲᩣᨿ ᨿᨳᩣᨷᩃᩥᨲᩣᨿ ᨧ ᩈᩦᩉᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨿᩮᩣ ᨶᩮᩣ ᩅᩥᨿᩣᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᨶᩮᩣ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᩁᩮᨶ ᨶᨷ᩠ᨷᩮᨿ᩠ᨿ ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥ, ᨲᩴ ᩁᩪᨷᨲᩮᩣ ᩋᩣᨿᨲᩴ ᨶᨿᨲᩮᩔᩣᨲᩥ

អាយតនកល្លុតេត្វា។ អជ្ជំ ឧច តចោ ឧតស្សាតិ អជ្ជត្តចោ។ តេភាកិក្ខុតាតិ តេភ យិកេភ អកិក្ខុតា អនេជ្ជាត្តុខេដា តិច្ចលក្កហិតោ ហុត្វា។ កេ្រហ៊ ក្រោយឹតិ កាក្រូញ្ញបតេ្តា ហុត្វា តេរាភាយិ ចិរចាយិ។ បច្ចត្តិកកឃតោ យុត្តិ ភាយ ឃខា តខា សហាឃចតោ ហោតិ, ភ ឧកាកិតោតិ

អាហ – “យា ទេហ យំ ឋិហយំ ឌតេហឃ្យា”តិ។ តត្ត យា ទេហ យត្តិ យំ ឧចទ្ទុបំ ញ្យសត់ បត្តិ អត្តតោ ឋិហយំ ឋិឃសាយិក៌ ត្តំ យាទេហ ឌហិ។

ក្យេប្ហា កិទិក្យេដ រយតិ អកិរយតិ, តត្ត ចា ចិចរតិ, តេកាញ្ញភាភ៌ ភ៊ខេត្តា ចា ចិចរតិ, ក្យ ចា បឆចិ, តឆកិឃាតេភ ឌិរតិតិ ក្យញ្ញតេរា។ សជ្ជិហាឃភត្តិ ឌាតិយា សជ្ជិចស្សាកាលស្មិ ក្យញ្ញរា ចាតេយភ បរិហាឃត្តិ, តំ សត្តាឃ ឧចយាហ។ បចញ្យា ចាក្យុទត្តាឃាតិ ចក្សុ ឌិសាស្ស សប្បជ្ជិំ បត្វា ជិតាឃ ចាក្យុទត្តាឃ បចចិយា។ ស្សុបរិយោតិ ស្សុ បិយោ។ តេសំ ត្តំ ចាទិខោ សេដ្ឋោតិ តេឃ សយុខ្ណ ចា កក្កាឃ ចា ឃយុភាឃ ចា ភយុខាភខិយា ចា ក្យញ្ញ្ញរា, តេសំ សខ្ញោសំ ចណ្ណសយជ្ជិយា យហត្តខេត្តភ ច ចាទិយិដ្ឋាតត្វា ចាទិខោ ត្តេយច សេដ្ឋោ បសត្តតេរា។ យុក្ហា តេរាឆត្តិយា បតិត្តិ សខ្ញោសំ សេដ្ឋត្តា តយេច ឃាចាយិ, តេរាឆយាភាឃ យឃិ្យាសាយិក៌ យុក្ហា។ អចាតិ កហហស្ស សិឆិលកេហាសយភត្តុតេយច។ ឧតស្សាតិ បជិសត្តុយច្ចភស្ស។

បត្តាតកហត់ តិស្សាឃាតិ តិខេស្យា បត្តាតរាខិយោ អតិក្កុមិត្វា ចក្សុត្តាឃ បត្តាតរាខិឃំ បត្តាតកហត់ ក្កបតិស្សាឃ។ ឧចំ ចឆតិតិ “ក្កចេតឃំ ចក្ខុយា”តិអាខិភា (ឌា។ ១។១០៧) ត្តខំ ញុត្តយភ្ជិ យតេ្តតេ្តា ចឆតិ។

តត្ត ក្កចេតិតិ ឋិចិភេលិកឆាក្យតោ ក្កក្កច្ឆតិ។ ចក្ខុយាតិ សកលចក្កចាញ្យអចាសិត់ អត្តកាទំ ចិឆយិត្វា ចក្ខុប្យជិលិកកាទេហាភ ឃតេ្តភ តេសំ ខិភ្តំ ចក្ខុ, តេភ ចក្ខុភា ចក្ខុយា។ ឧកទាឌាតិ សកលចក្កចាញ្យុឧ អាទេលិកកោទាត់ អត្តខេ សេដ្ឋេភ ទេ្ញាភេភ ច ឧកទាឌា។ ហទិស្សចណ្ណាតិ ហទិសយាភចណ្ណា, ស្សចណ្ណចណ្ណាតិ អតេ្ថា។ បចចិ បកាសេតិតិ បចចិប្យកាសេតា។ តំ តំ ភយស្សាឃីតិ តស្មា តំ ឧចទ្ទុបំ កចត្តិ ភយស្សាយិ ចក្ខាយិ។ តឃាឆ្ជ ក្យត្តា ចិហតេយ្យិចសត្តិ តឃា អឆ្ជ ទក្កិតា ហុត្វា ត្តខំ ឌិចសំ ចក្យុត្តទិឃាបចចិហាតេភ ស្យុងំ ចិហតេឃ្យាយ។

ឧចំ តៅឌិសតេ្តា ត្តឃាឃ កាចាឃ ស្សុទិឃំ ភយស្សិត្វា ក្យុតិឃកាចាឃ អតីតេ បរិភិត្តុតេ ញុតេ្ឋ ចេច ញុត្ថក្យេលោ ច ភយស្សតិ “តេឃ ត្រោហុលហា”តិអាខិភា។ តត្ត តេឃ ត្រោហុលហាតិ តេឃ ឌាហិតបិបិ បរិស្សុទ្ធា ត្រោហុលហា។ ចេចក្យុតិ ចេចកាត់ បិទំ កតា, ចេចចេហិ បិទំ កតាតិ ចា ចេចក្យុ។ ត្តលឆ បភ សខ្ញោ សត្តាតឆយុ ចិឌិតោ ឋិកេដ កត្វា កតាតិ ចេចក្យុ។ តោភេចាហ – “សខ្ញាឆយុ”តិ។ សខ្ញោ ឈត្តាឃតភឆាក្យឆយុ សលក្កហសាយញ្ញាលក្កហចសេភ អត្តតោ ចាកាហស្ស ចិឌិតោ ឋិកេដ កត្វា តិហ្គឹ យាទាត់ យត្តក៌ យជ្ជិត្វា សយុាសខ្ញោឌំ បត្តា, សំសាទំ ចា អតិក្កន្តាតិ អតេ្ថា។ តោ តេយ ភតេយាតិ តោ យយ ត្តខំ ភយក្កាទំ បជិញ្ញត្វា។ តោ ច យំ ឋិលឃត្វាតិ ឧចំ យឃា ភយស្សិតា ច តោ ភកចតេ្តា យំ ឋិលឃត្តា ទក្កត្តា។ ភយត្ត ញុត្ថាត់...បេ... ចិមុត្តិយាតិ អឃំ យយ ភយក្កាតេរា អតីតាត់ បរិភិត្តុតាត់ ញុត្ថាត់ អត្តុ, តេសំតេយច ចក្សុ ចតេលស្ស ខាកាហសភ្លាតាឃ តៅឌិយា អត្តុ, តខា តេសសេ្ញាច អទហត្តចលចិមុត្តិយា ចិមុត្តាត់ អត្តុ, ឃា ច តេសំ តឆភ្ជចិក្កុតូសយុទ្ធេឆប្យជិប្យស្សត្តិតិស្សទេហាសភ្លាតា បញ្ចាចិឆា ចិមុត្តិ, តាឃ ចិមុត្តិយាបិ អឃំ យឃិ្យាភយក្កាតេរា អត្តុតិ អតេ្ថា។ ត្តខំ សេរា បរិត្តំ កត្វា, តេយាតេរា ចរតិ ឧសតាតិ ត្តគំ បភ បឆច្ចឃំ សត្វា អកិសត្តុខេ្ឋា ហុត្វា អាហ។ តស្សុតេ្តា – កិក្កុខេ, សេរា តេយាតេរា ត្តខំ បរិត្តំ ត្តខំ

រក្ខ កត្វា អត្តនោ គោចរក្ខេត្តំ បុប្ផផលាទីនំ អត្ថាយ នានប្បការាយ ឯសនាយ ចរតីតិ។

ឯវំ ទិវសំ ចរិត្វា សាយំ បច្ចាគមត្តកេ និសីទិត្វា អត្តំ គន្ធំ សុរិយំ ជោលេត្វា ធូមគ្គេហិ អាចមេត្វា និទាឃច្ឆនេ រក្ខាចរិត្តាយ បុន ព្រាហ្មណត្តំ ចរន្តោ "អបេតយ"ន្តិអាទិមាហ។ តេនេវាហ – "ទិវសំ គោចរំ គហេត្វា"តិអាទិ។ តត្ថ អបេតីតិ អបយាតិ អត្តំ គន្ធតិ។ ទានំ សោ បរិត្តំ កត្វា មោមោ ចារេយកប្បំ យីតិ ទានមេវ អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា អាហ។ តស្សត្ថោ – កិន្តុ ខោ, សោ មោមោ ទានំ បរិត្តំ ទានំ រក្ខ កត្វា អត្តនោ និចារដ្ឋានេ ចារំ សំកប្បយិត្វាតិ។ បរិត្តកមុខោ បុរេតរមេវាតិ បរិត្តកមុខរោហតោ បុរេតរមេវ។ មោមោកុក្កុដិកាយាតិ កុក្កុដិការូបិនាយ មោមោរស្សបិកាយ។

១។ តតិយេ រូបិយតនស្ស វិយ កណ្ណាយតនស្សបិ សមុដ្ឋាបកបច្ចយភេទេន វិសេសោ នត្ថីតិ អាហ – "ចតុសមុដ្ឋានិក"ន្តិ។ ទាសិយា សរីរកណ្ណស្ស កាយារូបហអនុលោមតាទិកណ្ណស្ស ច តប្បដិពទ្ធកាចតោ អវិសេសេន គហណប្បសង្គេ ទាសាទិប្បេតាគន្ធំ និទ្ធារេន្តោ "រូបាយ"ន្តិអាទិមាហ។ តត្ថ ទាសិយាតិ បិលតិកាយ ទាសិយា។ ទុក្ខន្តោតិ បិលតិកាយ ទាសិយា សរីរកណ្ណកាចតោ ទុក្ខន្តោ ហោតិ។ ទាសាទិប្បេតាតិ ទាទ្ធកាចតោ អស្សាភិមតត្តាតា ចុត្តំ។ កថំ បន ទាសិយា សរីរកណ្ណស្ស ទុក្ខត្តការោចាតិ អាហ – "ឯកក្ខា ហិ"តិអាទិ។ តត្ថ អស្សស្ស វិយ កណ្ណា អស្សា អត្ថីតិ អស្សកណ្ណី។ មេណ្ឌកស្ស វិយ កណ្ណា អស្សា អត្ថីតិ មេណ្ឌកកណ្ណី។ សោនស្ស វិយ កណ្ណា អស្សា អត្ថីតិ សោនកណ្ណី។ សោលិតស្ស វិយ កណ្ណា អស្សា អត្ថីតិ សោលិតកណ្ណី។ រជ្ជតេចាតិ អនាទិយតិ សំសារេ អវិជ្ជាទិកិលេសចារនាយ បរិកប្បិតហនយត្តា មោហដ្ឋប្បស្សានកនិតចិត្តតាយ ច អត្តពាលេលិ ឯវរូបិយបិ ទុក្ខសរីរាយ ទាសិយា រជ្ជតិមេវ។ បិលតិកាយ ទាសិយា សរីរកណ្ណស្ស ទុក្ខត្តកាចំ ទស្សេត្វា ទានាតិ វិសិដ្ឋាយ ឯកក្ខាយ ទាសិយា តនកាចំ ទស្សេតុំ – "ចក្ខុចត្តិនោបនា"តិអាទិមាហ។ យទិ ឯវំ ព្រាទិសាយ ទាសិយា សរីរកណ្ណោបិ ទាន កស្មា នាទិប្បេតាតិ អាហ – "អយំ ន សព្ពាសំ ហោតី"តិអាទិ។ តិរច្ឆានគតាយ ទាសិយា ឯកក្ខាយ ច មនុស្សិត្តិយា សរីរកណ្ណស្ស អតិវិយ អស្សាភិមតត្តកាចទស្សនតោ បុន តម្បិ អវិសេសេន អនុជានន្តោ "ទាសិកាមេ កណ្ណា ចា ហោតុ"តិអាទិមាហ។ ទាសិកណ្ណា ទេវ ចេទិតព្ពាតិ តប្បដិពទ្ធកាចតោ ចុត្តំ។

៣។ ចតុត្ថាទីសុ កិំ តេនាតិ ទិច្ឆាទិមត្តព្ពេមេ ទាសាទិប្បេតោ កិំ តេន អចយចរណាទិនា ចុត្តេន បយោជនំ។ ជដ្ឋម្ពំ សមុត្តត្ថីតិ ជដ្ឋម្ពសមុត្តនោ, ពេច្ឆាអាទីនិ។ អាទិសទ្ទេន ជដ្ឋម្ពសមុត្តនោ តម្ពលមុខចារាទិនេសោ គហណំ។ សន្តោ សោ ទាសិនេសោតិ ទាសិយាចស្ស គហេតព្ពតា។

៤។ ទាសិមោហដ្ឋព្ពាតិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ។ យទិ បនេត្ថ ទាសិកតានិ រូបរូមណាទីនិ អវិសេសតោ បុរិសស្ស ចិត្តំ បរិយាទាយ តិដ្ឋន្តិ, អថ កស្មា កមចតា តានិ ចិសុំ ចិសុំ គហេត្វា នេសិតានីតិ អាហ – "ទាតិ សត្វា"តិអាទិ។ យថា ហីតិអាទីនា តមេវត្ថំ សមត្ថេតិ។ គមេតីតិ ចិចុប្បំ គមេតិ, អយមេវ ចា បិមោ។ គមេតីតិ ច សជ្ជមេតិ។ ន តថា មេសា សង្គាមយា, ន តថា រូបាទីនិ អារម្មណានីតិ ឯវេតន សមត្តសុ រូបាទិការុកតា អសំកិណ្ណា វិយ ទស្សិតា, ន មោ បនេតំ ឯវំ ទដ្ឋព្ពំ អនេកាចិនត្តា សត្តានំ អជ្ឈាសយស្សាតិ ទស្សេតុំ – "ឯកច្ចស្ស ចា"តិអាទិ ចុត្តំ។ បញ្ចារុកចរិតោតិ បញ្ចារម្មណរុកចរិតោ។ ឯកច្ចស្ស ហិ បុរិសស្ស យថាចុត្តេសុ បញ្ចសុបិ អារម្មណេសុ រុកតា

ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᩔ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᩥᨷᨿᩮᩈᩩ, ᩏᨠ᩠ᨠᩴᩈᩮ ᩅᩣ, ᨲᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨷᩥ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨠᩩᩈᩃᩮᨶᩮᩅ ᨧᩮᨲᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᨿᨳᩣ “ᩈᨲ᩠ᨲᩥᩈᨲᩮᨶ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ᩼ ᨶ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨠᩩᩈᩃᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᩈᩩ ᩏᨠ᩠ᨠᩴᩈᩮᨶ ᨠᩩᩈᩃᩔ ᨶᩣᨾᩮᨷ᩠ᨿᨲᩥᨲ᩠ᨲᩣ᩼ ᩏᨠ᩠ᨠᩴᩈᩮᨶ ᨠᩩᩈᩃᩣᨶᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨶᩴ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩥᨶᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩴ ᨡᩣᨲᨠᩴ “ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨠᩩᩈᩃᨡᩣᨲᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩼ ᨿᩮᨶ ᩏᨷᩴ ᨲᩮᨶ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨧ ᨷᩮᩈᩣᨡᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ – “ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨧᨲ᩠ᨳᩣᩈᩣ”ᨲᩥ᩼ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨳᩮᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᩪᨷᩥᨶᩥᨠᩩᩈᩃᨲᩣᨿ ᩏᨲᩮ ᩋᨶᩈᨬ᩠ᨬᩈᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨶᩮᩈ᩠ᨿᨲ᩠ᨿᩴ ᨠᨳᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᩼

᪙-᪑᪐᩼ ᨲᩮᩈᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ᩼ ᩁᩪᨷᩮᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩃᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩦᨲᩥ ᨲᩔ ᨽᩣᨣᩴ ᨧᩥᩁᩪᨷᨽᩣᩅᩩᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᨶ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ᩼ ᩋᨶᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩈᩴᩈᨶ᩠ᨲᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ᩼ ᨨᩮ ᩉᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨲ᩠ᨲᩣᨶᩦᨲᩥ ᨨᩮ ᩁᩪᨷᩃᩥᨶᩦ ᩉᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨲᩣᨶᩥ᩼ ᨷᩉᩣᨶᩣᨠᩣᩁᩮ ᨶᩮᩈ᩠ᨿᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨷᩁᩣᩉᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩦᩉᩥ ᩏᨷᨠᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩴ, ᨿᨳᩣ ᨨᩮ ᩃᨴ᩠ᨵᩣᨶᩦᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᩩᨱ᩠ᨱᩣᨠᩣᩁᩮ ᨶᩮᩈ᩠ᨿᨲ᩠ᩅᩣ᩼ ᨷᩁᩮᩣᨶᩦᨲᩥ ᨲᩔᩣ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩈᩣᨾᩥᨠᩔ ᨾᩩᨡᨣᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ᩼ ᨲᩔ ᩉᩥ ᨾᩩᨡᩮᨲᩣ ᩁᩪᨷᩃᨣᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩣᨿᨲᩥ᩼ ᩉᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨮᩣᨶᩣ ᩋᨷᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ, “ᩉᩁᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ ᨧᩣ ᨷᩣᨮᩮᩣ, ᩋᨿᨾᩮᩅᨧᨲ᩠ᨳᩮᩣ᩼

ᩈᩣᨵᩩ ᩈᩣᨵᩪᨲᩥ ᨠᩣᨿᨲᩮᩣᨲᩥ ᨮᨾᩩᨣ᩠ᨣᨲᩣᨿ ᩋᨶᩩᨾᩮᩣᨴᨶᩅᩈᩮᨶ “ᩈᩣᨵᩩ ᩈᩣᨵᩪ”ᨲᩥ ᨠᩣᨿᨲᩮᩣ᩼ ᩁᩪᨷᩃᨴ᩠ᨵ ᨿᨳᩣᨠ᩠ᨠᨾᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᩁᩪᨷᩃᩥ ᩁᩪᨷᩃᨣᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩩᨡᩮᨲᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ᩼ ᩅᨯ᩠ᨰᩮᨾᩅ ᨠᨳᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨳᩣᨶᩩᨲᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩼ ᨿᨶᩮᨷᩥ ᩏᨷᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᨳᩣᨷᩥ ᨿᨳᩣᨶᩩᨲᨿᩮᩅ ᩋᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩥᩅᨯ᩠ᨰᩥ ᨶᩦᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨳᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨧᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩁᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᨠᩣᩈᩮᨲᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ᩼

ᩁᩪᨷᩣᨴᩥᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᩼

ᩍᨲᩥ ᨾᨶᩮᩣᩁᨳᨷᩪᩁᨱᩥᨿᩣ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᨲ᩠ᨲᩁᨶᩥᨠᩣᨿ-ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ

ᨷᨮᨾᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿ ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᨲ᩠ᨳᨴᩦᨷᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᩼

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៧. តិចទលប្យហាតចក្កចណ្ណតា

១០. ទុតិយឃ្សាតិ ទុតិយឃចក្កស្ស. ឲ្យកឆយ្ហេយ្សីតិ ឲ្យត្ត “ឲ្យកឯកាចយ្សិ”តិ ព្ទាយិតា ឯកាចទេត្វាយំ ឆយ្ហេឯទេគ្គ “ក្យុឯលិ ឆយ្ហោ”តិអាឌីស្យុ ចិឃាតិ ឌស្សិតំ ទេហាតិ. ឃឌទេក្កត ឆ ឯកាចទេត្វា, តឌទេក្កត តិស្សត្តទេត្វា ឯិទេគ្គ ឲ្យចាតិ “តិស្សត្តទេគ្គត ឆទេយ្ហោ ទេចឌិតទេព្វា”តិ ទុត្តំ. ឃុកតិយិត្តត្តិ ឆយ្ហេបទិឃាទេឃត ទុត្តំ. តឌ៉ិញ្ញអត្តទេតា កាយឆ្ឆទេគ្គា ចា ឯិឃា. ទេឯា ហិ អត្តទេតា កហលាកាទេទត ឃុកត្តិ, ទេតតាកាទេទត បចត្តតកាស្ស អព្ទាស្ស កាយឆ្ឆត្តស្ស តិយិត្តត្តា “ឃុកតិយិត្ត”ត្តិ ឆ ទុច្ចតិ. តស្ស អាទេយ្ហំ ចា ឃុកតិយិត្តំ. ព្ទុគ្គញ៉ិញ្ញព្ទុគ្គាកាទេទត ចា កឃ្យាឃាតំ ទ្វុបិឌិអាទេយ្ហំ “ឃុកតិយិត្ត”ត្តិ ទុច្ចតិ. អាទេយ្ហលទេយច ទេចត្តុ តិយិត្តំ. តឆា ហិ ចក្កូតិ – “ឃុកតិយិត្តត្តិ ទាកគ្គាតិយំ អាទេយ្ហល”ត្តិ. ឯយុច្ចឃទេត្វា ចា-ឯទេគ្គ អទេតកត្តត្តា តិបិតាតំ. កិទេឃ្យាកាចាឃាតិ បុតប្យុតំ កាចាឃ. ទេចបុល្លាឃាតិ ចិបុលកាចាឃ, ចឆ្លឺឃាតិ អទេត្វា. អឌាទេតា តិឌ្ឋាទេតា. ទេឯឯបឌាតិ តទេស្សច ទេចចតតាតិ. កាទេយឃ្វតិ បញ្ញាឃុ កាយក្យុទេលាឃុ. កាយឆ្ឆទេគ្គាតិ កាយឯព្ទាទេតា លទេគ្គា, ត កត្តកាយ្សតាលទេគ្គា ត ឆយ្ហឆ្ឆទេគ្គា. កាយតចទេឯត ទឌ្ឋតចទេឯត ឆ កាទេយា ឲ្យច ទាទេកា កាយទាទេកា. កាយតចទេឯត តគ្គតចទេឯត ឆ កាទេយា ឲ្យច តគ្គីតិ កាយតគ្គី. កាយតចទេឯត តញ្ញាឃតចទេឯត ឆ កាយតញ្ញា. អាឌិឯទេគ្គត “កាយទេឃ្កទេហា កាយបទិឡអាទេហា កាយយុឆ្ឆា កាយទេព្ទ្យាឯាត”ត្តិ ឲ្យទេតឯំ បឌាតំ ឯក្កទេហា ឌគ្គទេព្វា. តត្ត ទុត្តតទេឃទេតច កាយត្ត ចិឌិត្វា ឯិទេតហតទេគ្គត កាយទេឃ្កទេហា, បទិឡអាហតទេគ្គត កាយបទិឡអាទេហា, យុឆ្ឆតទេគ្គត កាយយុឆ្ឆា, កិលិត្វា បទិតិគ្គាបតទេគ្គត កាយទេព្ទ្យាឯាតំ ទេចឌិតព្វា. កាយឆ្ឆទេគ្គា ឲ្យច ក្យុឯលប្យចត្តិទេតា ចិត្តស្ស តិចទលទេគ្គត កាយឆ្ឆត្តតិចទលំ, ទេឯាតិ កាយឆ្ឆទេគ្គា. អឯយុឌាចាទចទេឯតាតិ អឯយុឌាចាទកាទេចត. អតត្យុក្វតាទេយ្ហលចទេឯតាតិ “ព្ទាឌំ តាទេយត”ត្តិ ចត្តុចទេឯត ក្វត្វា តឃ្សិ អត្តកាទេច អតត្យុក្វតស្ស អាទេយ្ហលស្ស ចទេឯត. ទ្វុបឯទេគ្គាឌិទេកឌំ បត អាទេយ្ហំ ឲ្យកឃ្សិយ្សិ អត្តកាទេច អតត្យុក្វតំ តាយ តទេត្វច, កិយគ្គំ បត អតាឌិយតិ ឯំឯាទេទ.

ឃំ ទុត្តំ – “អឯយុឌាចាទចទេឯត ចា”តិអាឌិ, តំ អតិឯំលិត្តត្តិ ចិត្តាទទេតា ឌទេស្សត្យុំ – “តត្វា”តិអាឌិយាហ. តត្វ កចក្កហទេលាត យហក្កតកទេចា កហិទេតា. ទេឯា ហិ ឡ្លឡអាទិកកិទេលឯឯយុឌាចាទទហិទេតា. តឌ្ឋតិឃកយ្ហេកតាឌិកាទេល បិទិចាឯិកកាទេល ឆ ចទិតព្វាតិ ទេគ្គអឯិតិ លុគ្គកចត្តាតិ តាយ. ត ហិ តាតិ ឯព្ទាឃុ អចត្វាឃុ ចទិតព្វាតិ, តយ្ហោ តាតិ ត យហាចទេត្តឃុ អទេត្តាកឆាតិតិ “ទុគ្គឯ យហាចត្តាតិ”តិ ទុត្តំ. តឆា អាកត្តុកចត្តអាចាឯិកកយិក-អតុទេយាឌតកត្តក្ក- បិណ្ឌចាទិកអាទេព្ទាកទេឯតាឯតឌត្តាឈទចច្ចក្យុឌិក្វបព្ទ្យាឃ-ឯឆ្លិចិហាទិកអាចទិឃ-អទេត្តចាឯិកចត្តាតិតិ ឲ្យតាតិ ទុគ្គឯ យហាចត្តាតិ តាយាតិ ទុត្តំ. ព្ទាតទាតិ បត “បិទិចាឯិកាតំ កិក្ខុតំ ចត្តំ បព្ទាទេបស្សាយិ”តិ (ក្វឡអច. លិ៍ម) អាទកិត្វា “ត ក្វបឯយ្សាទេឌតព្ទំ, ត លយាឃំ ចក្កយទេត្ត ចក្កទេយ ចក្កយិតព្វា”ត្តិ (ក្វឡអច. ប័៧) ទុត្តាតិ បកតទេត្ត ចទិតព្វចត្តាតិ លឯគ្គិ, តទេតា បទំ “ត, កិក្ខទេច, បិទិចាឯិទេកត កិក្ខុតា បិទិចាឯិកចុឆ្លតទេទត កិក្ខុតា ឯឆ្លិ, យ្វលិឃបឌិកស្សតាទទេហត, យាតត្តាទទេហត, យាតត្តចាទិទេកត, អគ្គាតាទទេហត កិក្ខុតា ឯគ្គិ ឲ្យកឆ្ឆទេត្ត អាចាទេឯ ចត្តព្វា”ត្តិអាឌីតិ បកតទេត្ត ចទិតព្វហិ អតព្ទាត្តា ចិឃុំ ចិឃុំ អកទេលត្វា បិទិចាឯិកចុឆ្លតាឌីឃុ បុក្កលត្តទេឃុ ចទិតព្វត្តា ទេតឯំ ចទេឯត ឯយ្សិទេល្លត្វា ឲ្យទេកក៌ កត្វា កលិតាតិ បញ្ចាតិ ឲ្យកឯត្តតិចត្តាតិ. ក្វទេល្លបតិឃកយ្ហេកតចទេត្តឃុ ចត្តបព្ទាបតចទេឯត ទុត្តំ – “ត បកតត្តស្ស កិក្ខុទេតា អកិចាឌតំ បច្ចក្វាតំ...ទេប... បិគ្គិបទិកយ្ហេ ឯាឌិតព្វា”ត្តិ ព្ទាឌំ អកិចាឌតាឌីតំ អស្សាឌិឃតំ ឲ្យកំ, “ត បកតទេត្វា កិក្ខុ ឃិលចិបត្តិឃា

អត្ថង្គេនេតព្ពា”តិអាឌីតិ (ធ្មានច៉ ១៥) ន ឥនាតិ ឲចំ ក្ខាលីតិ ទោត្ថិ៍ ឲទោទេ្វច បគ កាគិចិ តដ្ឋឹឃកយុក្ខតាឌិចត្តាតិ កាគិចិ បរិចានិកាឌិចត្តាតីតិ អក្កហិតក្កហទោលត ក្ខាចឹនតិចត្តត្តិ ទេចឌិតត្ថា៍ “ធុង្គន យហាចត្តាតី”តិ ចត្វាបិ “អាកត្ថុកាយិកចត្តាតិ ធា”តិ ញ្ញទេយនំ ចិរុំ កហល់ ញ្ញយាតិ អកិល្យាយប្ពុចត្តឹតិ កត្វា៍ កិទេលទេរា ឡកាន់ ត លកតិ នព្ពោងា ចត្តប្បដិបត្តិយំទេឃច ញ្ញាចដឌិត្តតាឃ៍ អទេឃាតិទេរាយតនិការេត្តិ អតិច្ចាឌីរុ “តិច្ច”ត្តិអាឌិតា បចត្តំ អតុបិឃយតនិការេ៉ ឯតិទេចាស្សក្កត្តិ ឯតិឃា ចិស្សជ្ជតំ, ឯតិចិទេហត្តិ អទេត្វា៍ ឲចយ្យីតិ ចក្កយាគារេបក្កាឃ អចុត្តឯយ្យិល្លុតទេត្វា បិ-ឯទេ្ខា៍

អតុឯត្ថិចទេឯតាតិ បុច្ឆាតុឯត្ថិអាឌិអតុឯត្ថិចទេឯត៍ បុព្ពាបរេចទេឯតាតិ បុព្ពាបរេកត្វឯល្លក្កលចទេឯត៍ កលត្តុស្សាតិ អាធទិឃយុលទេតា កលត្តុស្ស៍ ឯញ្ញាឃត្តុស្សាតិ អាធទិឃយុលទេតា ក្កហិតាកត្វ ឯញ្ញាឃត្តុស្ស៍ ចាទេធត្តុស្សាតិ បិឡុត្ថំ តឌត្វញ្ញា ក្កល្យាបតចទេឯត បទេទេនំ ចាទេធត្តុស្ស៍ ទេឌទេឯត្តុស្សាតិ ទេឌឯតាចទេឯត បទេទេនំ ឌយុំ ទេឌទេឯត្តុស្ស៍ បកាទេឯត្តុស្សាតិ អត្តទេតា អត្តទេតា និឯឃដ្ឋាទេត បុច្ឆត្តាតំ ឃាធាចទេតា អត្តំ បកាទេឯត្តុស្ស៍ កិទេលទេរា ឡកាន់ ត លកតិ ទេត្តិត្ថិចំ កត្វកទេយុរុទេឃច ញ្ញាចដឌិត្តតាឃ៍ ឲចយ្យីតិ ចុត្តឯយ្យិល្លុតទេត្វា បិ-ឯទេ្ខា៍ ឲចំ ទេឯទេឯរុបិ៍

ធុតក្កឌទេទា ទេហាតីតិ ចុត្តទេយចត្វំ បកាទេឯតិ “ទេតទេឯ ធុតក្កុទេល ឯយាឌាឃ ចត្តតី”តិ៍ ឌាហុល្លាឃាតិ ឌឹចទាឌិបច្ចឃឌាហុល្លាឃ៍ ឃធា ឌឹចទាឌទេឃា បច្ចឃា ឌាហុល់ ក្កប្បជ្ជត្តិ, តធា អាចត្តស្ស បចត្តុស្សាតិ អទេត្វា៍ បរិហឹតញ្ញាតស្សាតិ ឈាគត្តទាឃកទេទេត ចិឯកាកទ្វុបឌស្សតាឌិតា ទេពតចិ តិយិទេត្តុត បរិហឹតញ្ញាតស្ស៍ ចិស្សដ្ឋញ្ញាតស្សាតិ អឯយាបដ្ឋតចទេឯត បរិច្ចត្តញ្ញាតស្ស៍ កស្សាឌីរុតិ អាឌិ-ឯទេ្ខត កលឯក្កលិកតិខ្ចាតចកយុាឌិ ឯក្កល្យាតិ៍ ឯត្តុរុ ធា អតុបស្សតារុតិ ឲត្វ ឯត្ត អតុបស្សតា គាយ អតិច្ចាតុបស្សតា ទុក្ខាតុបស្សតា អតត្តាតុបស្សតា តិព្ពិឌាតុបស្សតា ចិទាកាតុបស្សតា តិទេទាឌាតុបស្សតា បដិតិស្សក្កាតុបស្សតា លឃាតុបស្សតា ចឃាតុបស្សតា ចិបរិណាយាតុបស្សតា អតិយិត្តាតុបស្សតា អប្បលិហិតាតុបស្សតា រុញ្ញាតាតុបស្សតា អឌិបញ្ញាឌយុចិបស្សតា ឃធាក្ខតធាណឌស្សតំ អាឌីតចាតុបស្សតា បដិឯត្តាតុបស្សតា ចិចដ្ឋាតុបស្សតាតិ ញ្ញយារុ អដ្ឋាទេឯរុ យហាចិបស្សតារុ អាឌិទេតា ចុត្តា អតិច្ចាតុបស្សតាឌិ-បដិតិស្សក្កាតុបស្សតាបរិឃត្តា ឯត្តា៍ ឲត្វ ឃំ ចត្តត្ថំ, តំ ចិរុត្ថិយក្កនំចណ្ណតាទេតា (ចិរុត្ថិ៍ យហាឌី៍ ២៍៧៤១) កទេហតត្ថា៍

អតាទេឯចតតាឃាតិ បុរិយត្តកាទេច ឈាទេតត ចិក្កយិក្ខិតកិទេលឯស្ស កាយច្ឆត្តាឌិអាទេឯចតាឃ អកាចទេតា៍ អតត្កុតបុព្ពាត្តិ តយ្យិ៍ អត្តកាទេច អតត្កុតបុព្ពា៍ ឌាទេតាតិ ឲតទេស្សច ទេចចចតំ ឯញ្ញាទេតាតិអាឌិ៍ គត្ន ធ លលិកត្តា ឯព្ពាឌយុាតំ ក្កប្បត្តុស្ស កាយច្ឆត្តុស្ស តក្កល់ទេឃច អចស្សំ តិទេទាឌឯប្ពុចទេតា តិទុទេន្ធ ធ តយ្យិ៍ បុត អញ្ញាទេស្សច ក្កប្បជ្ជតទេតា ធ កធំ តស្ស បុតប្បុតកាទេចា ទានិកាទេចា ធាតិ អាហ – “តត្វ ឯកិ ក្កប្បទេត្តា កាយច្ឆទេត្តា”តិអាឌិ៍ អដ្ឋាតទេយតត្តិ អកាទេលទេយតំ៍ ទេឃត កាទេលទេលត ក្កប្បទេត្តា កាយច្ឆទេត្តា ត តិទុញ្ញ្ញាតិ, តិទុទេន្ធា ធ ទេទ្វច បុត ក្កប្បជ្ជិស្សតិ, តាឌិនំ កាទេល់ គត្ថិតិ អទេត្វា៍

ទាកដ្ឋាតិឃត្តិ ទាកឌតក់៍ អតិច្ចាឌីរុ តិច្ចាឌិចទេឯត ចិបរីតយតនិការេទា, ញ្ញឌ អទេឃាតិទេរាយតនិការេទាតិ អាហ – “អតិទេច្ច តិច្ច”ត្តិអាឌិ៍ អទេឃាតិទេរាយតនិការេទាតិ អតុបិឃយតនិការេទា, កុឯលឌយុប្បចត្តិឃា អការេលក្ខទេតា យតនិការេទាតិ អទេត្វា៍ ក្កប្បឲយតនិការេទាតិ

ກຸສລຂຸຍປຸຍຈຕ຺ຕິຍາ ອຍກ຺ກຸເຕາ ຍຄນິການເຣາ. ນຈ຺ຈຸຈິປຸຍຈິກຸເລຄາຕິ ນຈ຺ຈຸາກິນຍຍສ຺ສ ອຄຸຄຸເລີຍຈເນຄ. ອາຈຊ຺ຊຄາຕິອາຊີຄາ ອາຈຊ຺ຊຄາຍ ປຈ຺ຈຸຍກ຺ຄຸຕາ ຕເຕາ ປຸຣິຍຸປຸຍຕ຺ຕາ ຍເຄາຄ຺ຄາຣິກາ ອກຸສລຂຈຄປຸຍຈຕ຺ຕິ ຜລເຈາຫາເຣຄ ຕຈາ ຈຸຕ຺ຕາ. ຕສ຺ສ ຫິ ຈເນຄ ນາ ອກຸສລປຸຍຈຕ຺ຕິຍາ ງປຄິສ຺ສເຍາ ເຫາຕິ. ອາຈຊ຺ຊຄາຕິ ກຈກ຺ກຈິຕ຺ຕໍ ອາຈຊ຺ຊຍຕີຕິ ອາຈຊ຺ຊຄາ. ອຄຸ ອຄຸ ອາຈເຊ຺ຊຕີຕິ ອຕ຺ຕາຈຊ຺ຊຄາ. ກຈກ຺ກາຣຍຸຫເຕາ ອຍ຺ຍາ ອາກຸຂຕີຕິ ອາເກາເກາ. ນຍຕ຺ຕາຫຣຕີຕິ ນຍຕ຺ຕາຫາເຣາ. ຕເຂຈາຣຍຸຫໍ ອຕ຺ຕາຄໍ ອຄຸຕາຄ຺ຄຕ຺ຕາ ງປຸຍຊ຺ຊຍາເຄາ ຍຄນິກາເຣາຕິ ຊເປຕີຕິ ຍຄນິກາເຣາ. ອຍໍ ຈຸຈ຺ຈຸຕິ ອເຍາຄິເນາຍຄນິກາເຣາຕິ ອຍໍ ອຄຸປິເຣີຍາປຸຍຜຍຄນິກາຣລກ຺ກເຫາ ອເຍາຄິເນາຍຄນິກາເຣາ ຄາຍ ຈຸຈ຺ຈຸຕິ.

໑໗. ດຸຕິເຍ ກຕ຺ຕຍ຺ຍາປຕ຺ຕິ ຈິຍາຕິ ກຕ຺ຕສ຺ສ ປຸຕິກາເຈຄ ຈິປຸຍກາຣປຸຍຕ຺ຕິ ຈິຍ, ຈິຕ຺ຕສ຺ສ ຍ຺ຍາປຊ຺ຊຄຕ຺ຕິ ຈິຕ຺ຕສ຺ສ ຈິກາຣກາຈາປິເຂຄໍ. ເຕເຄຈາຫ – "ປກຕິຈິຂຫຄກາເຈາ"ຕິ. ຍ຺ຍາປຊ຺ຊຕິ ເຕຄ ຈິຕ຺ຕໍ ປຸຕິກຸຍຸານາເຂເຍາ ຈິຍ ປຸຣິຍປກຕິ ຂຫຕີຕິ ຍ຺ຍາປິເຂາ. ປຈິເຍາເຍຈ ງປຣຸປຣິ ງປຸຍຊ຺ຊຍາຄສ຺ສ ປຈິຍສ຺ສ ຄິຍິຕ຺ຕກາຈເຕາ ປຈິຍຄິຍິຕ຺ຕໍ, ປຈິຍສ຺ສ ຈ ກາຣຫກ຺ຄໍ ອາຣຍຸຫໍ ປຈິຍຄິຍິຕ຺ຕຕ຺ຕິ ອາຫ – "ປຈິຍສ຺ສປິ ປຈິຍາຣຍຸຫສ຺ສປິ ໑ຕໍ ອຂິຈຈຄ"ຕ຺ຕິ. ອຊ຺ຊກຈາຍຕ຺ຕິ ຍຫາອຊ຺ຊກຈາຍໍ.

໑໘. ຕຕິເຍ ຂິຄຕາ ຂິຄໍ, ນປ຺ປິປິເຫ຺ຌາ ຈິຍ ອຈິປຸຍາຣິກຕາຍ ຈິຕ຺ຕສ຺ສ ຍຄກາເຈາ ພທ຺ທຕາຕິ ອເຕ຺ຕາ. ເຍຊຕີຕິ ຍິທ຺ທໍ, ອກຍ຺ຍ຺ຍາກາເຈຄ ຫິນຕີຕິ ອເຕ຺ຕາ. "ຍາ ຕສ຺ມິ ນຍເຍ ຈິຕ຺ຕສ຺ສ ອກລ຺ລຕາ"ຕິອາຊີຄາ (ຂ. ນ. ໑໑໖໑) ຂິຄສ຺ສ, "ຍາ ຕສ຺ມິ ນຍເຍ ກາຍສ຺ສ ອກລ຺ລຕາ"ຕິອາຊີຄາ (ຂ. ນ. ໑໑໖໑) ຈ ຍິທ຺ທສ຺ສ ອກິຂເຍ຺ຍ ຄິທ຺ທິຊ຺ຊຕ຺ຕາ ຈຸຕ຺ຕໍ – "ຈິຕ຺ຕສ຺ສ ອກຍ຺ຍ຺ຍາຕາ ຂິຄໍ, ຕິຫ຺ຫໍ ຂທ຺ທາຄໍ ອກຍ຺ຍ຺ຍາຕາ ຍິທ຺ທ"ນ຺ຕິ. ນຕິປິ ອຍ຺ຍາຍຍ຺ຍາຈິປຸຍເຍາເຄ ຈິຕ຺ຕກາຍລຫຸຕາຂີຄໍ ຈິຍ ຈິຕ຺ຕເຈຕສິກາຄໍ ຍຂາກ຺ກໍ ຕໍຕໍຈິເນເນາ ນິຍາ, ຍາ ເຕນໍ ອກລ຺ລຕາຂີຄໍ ຈິເນນປຈ຺ຈຸຍຕາ, ອຍເຍເຕນໍ ນກາເຈາຕິ ຂຊ຺ຊຍ຺ຍາ. ກປິຍິທ຺ທສ຺ສາຕິ ຈຸຕ຺ຕເຍຈຕ຺ຕໍ ຈິກາເຈຕິ "ປຈລິຍິກກາຈສ຺ສາ"ຕິ. ອກ຺ກິຂລິຄໍ ປຈລກາຈໍ ກເຣາຕີຕິ ປຈລິຍິເກາ, ປຈລິຍິກສ຺ສ ກາເຈາ ປຈລິຍິກກາເຈາ, ປຈລິຍິກຕ຺ຕຕ຺ຕິ ຈຸຕ຺ຕໍ ເຫາຕິ. ງກິຄ຺ຄຕ຺ຕິ ຂິຄຍິທ຺ທາຄໍ. "ຈິຕ຺ຕາເຣາ ເຈຂິຕເຍ຺ຍາ"ຕິ ຍ຺ຍຍິຄາ ນຍ຺ຍເຄ຺ຄາ ເຈຂິຕເຍ຺ຍາ. ຈິຕ຺ຕສ຺ສ ອກລ຺ລຕາຕິ ຈິຕ຺ຕສ຺ສ ກິລິຄກາເຈາ. ກິລິເຄາ ຫິ ອກລ຺ລເກາຕິ ຈຸຈ຺ຈຸຕິ. ຈິຄເຍປິ ຈຸຕ຺ຕໍ – "ຄາຫໍ, ກເຄ຺ຄ, ອກລ຺ລເກາ"ຕິ (ປາເຣາ. ໑໕໑). ກາລໍ ລຍຕີຕິ ຫິ ກລ຺ລໍ, ອເຣາຄຕາ, ຕສ຺ສໍ ຄິຍຸເຕ຺ຕາ ກລ຺ລເກາ, ຄ ກລ຺ລເກາ ອກລ຺ລເກາ. ອກຍ຺ຍ຺ຍາຕາຕິ ຈິຕ຺ຕເກລຍ຺ຍາຍຊ຺ຊາເຕາຈ ອກຍ຺ຍ຺ຍາຕາກາເຣາ. ອຸລີຍຄາຕິ ອຸລີຍຄາກາເຣາ. ອຸຣິຍາປຊ຺ຊປຕ຺ຕຍິຕຍ຺ຍຈິຕ຺ຕໍ ອຸຣິຍາປທໍ ນຕ຺ຕາເຣຕຸໍ ອນເກ຺ກາຄ຺ຄ ຣຸເກ຺ຂ ຈກ຺ກຸລິ ຈິຍ ລີເລ ລກ຺ກິຕຜາລີຕຈາເຣເກາ ຈິຍ ຈ ອຸລີຍຕິ ລຍ຺ຍຕິ, ຕສ຺ສ ຕໍ ອາກາເຣໍ ນຕ຺ຕາຍ – "ອຸລີຍຄາ"ຕິ ຈຸຕ຺ຕໍ. ດຸຕິຍປທໍ ງປນເກ຺ກຄ ຈທ຺ທິຕໍ. ກາຍສ຺ສາຕິ ເຈຂຄາຂັນ຺ທຄ຺ຄຍຍທ຺ທາຕສ຺ສ ຄາຍກາຍສ຺ສ. ອກລ຺ລຕາ ອກຍ຺ຍ຺ຍາຕາຕິ ເຫຊ຺ຊາ ຈຸຕ຺ຕຄຍເຍຈ. ເຍເຍາ ຈິຍ ອາກາເສໍ ອຸຄຍ຺ຍຕີຕິ ອຸຄາເຫາ. ອຸຄຍ຺ຍຕີຕິ ຈ ຫາເຂຕິ ອຈຕຸຣຕິ ຈາຕິ ອເຕ຺ຕາ. ນຍຸເຕາກາເຣາກ ອຸຄາເຫາຕິ ປຣິເຍາຄາເຫາ. ອຣຕິອາຂີຄໍ ອເຕ຺ຕາ ຈິກເຊ຺ຊ (ຈິກ. ປ໕໙) ຈຸຕ຺ຕຄເຍຄ ເຈຂິຕເຍ຺ຍາຕິ ຕຕ຺ຕ ຈຸຕ຺ຕປິຍ຺ຍຍາ ຂເນ຺ຍຕໍ – "ຈຸຕ຺ຕ ເຫຕ"ຕ຺ຕິອາຊີຍາຫ.

ຕຕ຺ຕ ປເຄ຺ຄຸສ຺ສຸຕິ ຄຸເຣສຸ, ຈິຈິເຕ຺ຕສຸ ຈາ. ອຂິກຸສເລສຸຕິ ນຍຜຈິປສ຺ສຄາຂເຍຸສຸ. ອຣຕີຕິ ຣຕິປຸຍຈິເກ຺ຂເປິ. ອຣຕິຕາຕິ ອເຣຍຄາກາເຣາ. ອຄກິຣຕີຕິ ອຄກິຣຕກາເຈາ. ອຄກິຣຍຄາຕິ ອຄກິຣຍຄາກາເຣາ. ງກ຺ກຊ຺ຊິຕາຕິ ງກ຺ກຊ຺ຊຄາກາເຣາ. ປຣິຕສ຺ສິຕາຕິ ງກ຺ກຊ຺ຊຄຈເນເຄຈ

បរិតស្សនា, ស្កាល្លិតស្សេច តត្ថ តត្ថ តល្យាយតាតិ ទុត្តំ ហោតិ៑ បរិតស្សិតាតិ ចា កយ្យតា៑ តគ្គិតិ ឌាតិអាលមិឃំ, បកតិអាលមិយត្តិ អទេត្ថា៑ តធា ហិ ក្យលកទលោ កាយស្ស អចិប្បាទិកតា លិតតា ឌាតិអាលមិឃំ តគ្គិ តាយ, ត ទេទាកោត្យឌាឌីហិ កាយកោលញ្ញា៑ តគ្គិយតាតិ តគ្គិយតាកាទេទា៑ តគ្គិយតតាតិ តគ្គិយា អកិក្ខតចិត្តតា៑ អលមស្ស កាទេចា អាលម្យំ, អាលម្យាយតាកាទេទា អាលម្យាយតា៑ អាលម្យាយិតស្ស កាទេចា អាលម្យាយិតត្តំ៑ ទ្ពតិ មទេទ្ធាហិបិ ទ្ពទេយហិ បទេឌហិ កិទេលមចទេមត កាយាលមិឃំ កឆិតំ៑ ឆិតយិទ្ធការលាតឡាទាកាឌីកិទេលមាតំ ចទេមត តាយកាយស្ស អាលមិឃំ, តទេឌច ទ្ធបកាយស្សាបីតិ ឌដ្ឋ្ញា៑ ឌយ្កតាតិ ថគ្គតា៑ បុតប្យុតំ ឌយ្កតា ចិឌយ្កតា៑ អាតយតាតិ បុទទេតា តយតា៑ ចិតយតាតិ បច្ឆទេតា តយតា៑ មត្តយតាតិ មយត្តទេតា តយតា៑ បលយតាតិ យធា តត្តទេតា ស្តឌិតទេបមកាទេទា កិម្ពិត្តិទេឆច ពទេហត្វា ស្កត្ថំ កាយំ ស្ករស្សាទេបតិ, ឲចំ កាយស្ស ស្កត្ថិ ឌបតា៑ ញាឌិយកត្តិ ស្កប្យត្តញាឌិតា៑ ទ្ពតិ មទេទ្ធាហិបិ ទ្ពទេយហិ បទេឌហិ ឆិតយិទ្ធការលាតំ ទាកាឌីកិទេលមាតំ ចទេមត កាយពទ្ធតទេយច កឆិតំ៑ ក្ខត្តាចិស្សាតិ ក្ខត្តចទេតា៑ កត្តយុឆ្ឋាតិ កត្តកោលញ្ញា៑ ពលចកទេត្តត ហិ យុឆ្ឋាបទេត្តា ចិយ ហោតិ៑ កត្តកិលយទេធាតិ កទេត្តត កិលត្តកាទេចា៑ កត្តបរិញ្ញអាទេហាតិ កត្តឌទេទធា៑ តម្ពិតិក្យាមយទេយ បរិញ្ញអាហុប្យត្តិយា ស្កបហតិគ្គិទេយា ហោតិ, កាទេយា ឌីទតីតិ៑ កាយឌ្ឍ្យលត្តិ កត្តំ តិស្សាយ កាយស្ស អកយុឆ្ញាតំ៑ អកល្យាតាតិអាឌិ ហេដ្ឋា ទុត្តតយទេយច៑ លិតត្តិ អចិប្បាទិកតាយ បឌិក្យឌិតំ៑ ទ្ពតទេទ ឌេទ្ធ អាកាទកាចតិទេដ្តមា៑ ឆិតត្តិ មប្បិបិទេល្ឋា ចិយ អចិប្បាទិកតាយ ឈតកាទេចត ឌិតំ៑ ឆិយតាតិ អាកាទតិទេដ្តមា៑ ឆិយិកាទេចា ឆិយិតត្តំ, អចិប្បាទចទេមតេច ពទ្ធតាតិ អទេត្ថា៑ ទ្ពទេយហិ បត មទេទ្ធាហិបិ បទេឌហិ ឆិតយិទ្ធការលាតំ ទាកាឌីកិទេលមាតំ ចទេមត ចិត្តស្ស កិលិតាកាទេទា កឆិទេតាតិ ទេចឌិតទេទ្ធា៑ បុទិយា ចត្តាទេទា ឌយ្ញាតិ អទតិ, តគ្គិ, ចិឌយ្កិតា, កត្តមយ្ញទេធាតិ ឲទេព ចត្តាទេទា ឌយ្ញា៑ យឌា ឆិតយិទ្ធិ ស្កប្យត្ត ហោតិ, តឌា អទតិអាឌីតយ្បិ មយ្កចទេតា "ស្កបតិស្សយទេកាឌិយា បត ហោតី"តិ ទុត្តំ, ស្កបតិស្សយទេកាឌិយា បច្ចទេយា ហោតីតិ អទេត្ថា៑

១៣៑ ចត្យទេត្ថ ស្កត្ថតស្ស កាទេចា ស្កត្ថច្ចំ៑ យស្ស ឌយ្ញស្ស ចទេមត ស្កត្ថតំ ហោតិ ចិត្តំ, តំមយ្យយុត្តា ចា ឌយ្ញា, ទេមា ឌទេយ្ញា ស្កត្ថច្ចំ៑ ក្យត្ថិតំ កតំ ក្យកតំ, ទុច្ចទិតំ ឃុចទិតញ្ច៑ អកតយ្បិ ហិ ក្យកតទេយច៑ ឲចតិក្យាចត្តាទេទា ហោត្តិ "យំ យយា ត កតំ, តំ ក្យកត"ត្តិ៑ ឲចំ កតាកតំ ទុច្ចទិតំ ឃុចទិតញ្ច ក្យកតំ, តំ អាទព្ភ ចិប្បឌិមាទចទេមត បចត្តំ បត ចិត្តំ ទ្ពឌ ក្យកតត្តិ ទេចឌិតត្តំ៑ តស្ស កាទេចា ក្យក្កុច្ចំ៑ ចិត្តស្ស ស្កត្ថតាកាទេទាតិ ចិត្តស្ស អច្ចុបមយាកាទេទាច ទុទេត្តា៑ អច្ចុបមយលក្ខណញ្ហិ ស្កត្ថច្ចំ៑ យធាបចត្តស្ស កតាកតាការចិម្ពិដ្ឋស្ស ទុច្ចទិតឃុចទិតស្ស អតុទេមាចតចទេមត ចិទ្ធបំ បឌិមទេលា ចិប្បឌិមាទេទា៑ ក្យក្កុច្ចស្សបិ កតាកតាតុទេមាចតចទេមត ចិត្តចិទេល្ខបកាចទេតា អច្ចុបមយាកាទេទា មយ្កចតីតិ អាហ –

"ទេចតទេមា អច្ចុបមទេយាតិ ស្កត្ថច្ចក្យក្កុច្ចទេស្សចតំ តាយ"ត្តិ៑ ទេម្ពច ច ទេចតទេមា អច្ចុបមទេយាតិ ស្កត្ថច្ចក្យក្កុច្ចទេយច តិទ្ទិដ្ឋំ៑ តច្ចា អត្តទេតាច អត្តតា មហឌាតំ ត ហោតីតិ អាហ – "អយំ បត ស្កបតិស្សយទេកាឌិយា បច្ចទេយា ហោតី"តិ៑ ស្កបតិស្សយបច្ចយតា ច បុទិយុប្បត្តចទេមត ទេចឌិតទ្ធា៑

១៤៑ បញ្ចាទេយ ចិកតា ចិកិច្ឆា អស្សាតិ ចិចិកិច្ឆា៑ មកាចំ ចិចិតទេត្តា តាយ កិច្ឆតីតិ ចា ចិចិកិច្ឆា៑

១៥៑ លទេដ្ឋ ហេតុំ ចា បច្ចយំ ចា ត លកតីតិ ឲត្ថ ហេតុក្កហទេលាត ឌតកំ ការលយាហ, បច្ចយក្កហទេលាត អតុបិលតកំ ការលំ៑ ហេតុត្តិ ចា ស្កបិឌាតការលំ៑ បច្ចយត្តិ មហការលំ ទុត្តំ៑ តត្តិ កិទេលមំ៑ ចិចទេដ្ឋត្វា អទហត្តំ កល្យាតីតិ ចិចឌ្ឍាកិយុល់ ចិត្តំ ទេបទេមត្វា ចិបស្សតំ

ᩅᩮᨯ᩠ᨰᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨹᩃᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣᨧᩣᩁᩮᩣ, ᨣᩮᩣᨧᩁᨣᩣᨾᩮᩔᨲᩴ ᩋᩈᩥᩅᩅᨲᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣᨧᩣᩁᩮ ᩅᨿᩴ ᩋᩣᨣᨾ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᨡᩣᩁᨠᩁᨱᩣᨶᩩᩁᩪᨸᩴ ᩅᨿᩴ ᩋᩣᨣᨾ᩠ᨾ᪨ ᩋᩣᨿᩪᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩋᨠ᩠ᨠᩣᩁᨸᨠ᩠ᨠᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩥᨲᨭ᩠ᨮᩥᨠᨠ᩠ᨠᩣᩁᩮᩔ ᨸᨠ᩠ᨠ᪨ ᨠᩥᩴ ᨽᩣᩁᩮᨾᨲ᩠ᨳᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨣᩁᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉ᪨ ᩒᩅᨾᩣᨲᩮᨸᨲᨠᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩒᩅᨾᩣᨲᩮᨶ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮᨶ ᨸᩮᨲᨠᩣᨧᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨸᩁᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮᨶᩮᩅ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨣᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩥᨲᩥᨿᩉᩮ᪨ ᨿᩣᩅ ᨡᩣᩁᩩᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᨡᩣᩁᩩᨱᩴ᪨ ᩅᩥᨸᩣᨠᩮᩣ ᨠᩥᨴᩥᩈᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦᨲᩥ ᨲᨿᩣ ᨠᨲᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᩋᩣᨿᨲᩥᩴ ᩋᨶᩩᨽᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩅᩥᨸᩣᨠᩮᩣ ᨠᩦᨴᩥᩈᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ᪨

ᩅᩥᩈᨦ᩠ᨡᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩃᩮᨯ᩠ᨯᩩᨴᨱ᩠ᨯᩣᨴᩦᩉᩥ ᩅᩥᨽᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩒᨸᨠ᩠ᨠᨾᩥᨠᨸᨠ᩠ᨡᩮᨽᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᨠᩣᨿᩔ ᩒᨸᨲᩮᨶ ᩏᨸᩁᩥᩃᨴ᩠ᨵᨶᩣᨿᩣ ᨾᩥᨣᨸᨠ᩠ᨡᩥᨶᩮᩣ, ᨿᩮᨶ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩴ ᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩮᩈᩣᨴᩣ ᩅᩮᨲᩴ ᩈᨵᨶᩩᨠᩣ ᩋᩣᨣᨲᩣᨣᨲᩮ ᨾᩥᨣᨸᨠ᩠ᨡᩥᨶᩮᩣ ᩅᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨ ᨡᩮᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨡᩩᨴ᩠ᨴᩋᨷᩥᨱ᩠ᨯᨷᩣᨲᩥᨠᨲᩥᩔᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮ᪨ ᨸᩃᩥᨵᩣ ᩋᨽᩥᩈᨦ᩠ᨡᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᩅᩥᨶ᩠ᨯᩣᨲᩣᩅᩥᨵᩮᨶ ᨸᩃᩥᨵᩣ ᩋᨽᩥᩈᨦ᩠ᨡᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨡᨸᩮᨿᩣᨣᨲ᩠ᨲᩮ ᨶᩮᨲᩴ ᨠᩁᩮᩣᩅᨲᩴ᪨ ᩋᨠ᩠ᨠᨸᨸᨭᩥᨣᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᨠᩁᩮᩣᩉᩴ, ᩅᩥᨸ᩠ᨸᩃᩥᨠ᩠ᨠᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩅᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨸᩔᨲ᩠ᨲᩮᩔᨧᩣᨲᩥ ᩋᨽᩣᨣᩮᩁ ᩈᩣᨾᩥᩅᨧᨶᩴ᪨ ᨲᩔ ᨡᩮᩁᩔᩣᨲᩥ ᨲᩔ ᨾᩥᩃᨠ᩠ᨡᩥᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩁᩔ᪨ ᨲᩔᩣᨲᩥ ᨲᩔᩣ ᩋᨠ᩠ᨠᨸᨸᨭᩥᨠᩣᨿ᪨ ᨸᨭᩥᨻᩃᩔᩣᨲᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩉᨱᩈᨾᨲ᩠ᨳᩣᨾᩣᨿᩈᩩ ᨸᨭᩥᨻᩃᩔ᪨ ᨴᩩᨠ᩠ᨡ ᩈᨸᨲᩥᩈᩣ ᨠᩣᩁᨱᩮᨾᨲᩥᩔᩣᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨸᨲᩥᩈᩣ, ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨲᩥᨻ᩠ᨻᨲᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩉᩮᨲᩩᨠᩣ ᩈᨯ᩠ᨰᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩅᨲ᩠ᨲᨾᩩᨡᩮᨶ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩔ ᨠᨳᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ “ᩅᨲ᩠ᨲᩈᩦᩈᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨸᩃᩥᩃᩅᩁᨱᨠᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᩃᩥᩃᨷᩩᨬ᩠ᨬᩴ᪨

ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨽᨳᩣᨲᩥ ᩈᨾᨳᩅᩥᨸᩔᨶᩣᩈᩩ ᩅᩦᩁᩥᨿᩴ ᨠᩁᩮᩣᨳ᪨ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᨾᨳᩣᨲᩥ ᨠᩮᩣᩈᨩ᩠ᨩᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨳ, ᨠᩣᨾᩣᨶᩴ ᩅᩣ ᨸᨶᩪᨴᨶᩣᨿ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨳ, ᩏᨽᨿᩮᨶᩣᨸᩥ ᩅᩦᩁᩥᨿᨾᩮᩅ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩅᩦᩁᩥᨿᨬ᩠ᩉᩥ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨽᨠᩅᩈᩮᨶ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨽᩮᩣ, ᨠᩮᩣᩈᨩ᩠ᨩᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶᩅᩈᩮᨶ “ᨶᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨿᩩᨬ᩠ᨩᨳ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩈᩣᩈᨶᩮᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨸᨭᩥᩅᩮᨵᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮ ᨲᩥᩅᩥᨵᩈᩣᩈᨶᩮ ᨿᩩᨬ᩠ᨩᨳ ᨿᩮᩣᨣᩴ ᨠᩁᩮᩣᨳ᪨ ᩑᩅᩴ ᨿᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩣ ᨾᨧ᩠ᨧᩩᨶᩮᩣ ᩈᩮᨶᩴ ᨵᩩᨶᩣᨳ ᩅᩥᨴ᩠ᨵᩴᩈᩮᨳ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᨧ᩠ᨧᩩᨶᩮᩣ ᩈᩮᨶᨶ᩠ᨲᩥ –

“ᨠᩣᨾᩣ ᨲᩮ ᨸᨮᨾᩣ ᩈᩮᨶᩣ, ᨴᩩᨲᩥᨿᩣ ᩋᩁᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ;

ᨲᨲᩥᨿᩣ ᨡᩩᨸ᩠ᨸᩥᨸᩣᩈᩣ ᨲᩮ, ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩦ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ ᨸᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨

“ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩴ ᨳᩦᨶᨾᩥᨴ᩠ᨵᩴ ᨲᩮ, ᨨᨭ᩠ᨮᩣ ᨽᩦᩁᩪ ᨸᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ;

ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩦ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣ ᨲᩮ, ᨾᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨳᨾ᩠ᨽᩮᩣ ᨲᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩮᩣ᪨

“ᩃᩣᨽᩮᩣ ᩈᩥᩃᩮᩣᨠᩮᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᩮᩣ,

ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᩃᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨧ ᨿᩮᩣ ᨿᩈᩮᩣ;

ឃោ ចត្តារិ ឋយុក្កិឋេឋយ,

បឋេ ច អចជាតាតិ។

“ឯសា ភយុចិ ទេ ឋេសតា, កណ្ហុស្សាភិប្បហារិតិ;

ភ ភំ អស្សុទោ ឌិភាតិ, ទេជាត្វា ច លកទេ សុល”ត្តិ។ (សុ។ និ។ ៣៧៥-៣៣៨) –

ឧចយាកតំ កាយាជិកេភិ យញ្ញូតោ ទេសភិ។ ឧត្ត ច យស្មា អាឌិទោាច អការិយក្ខុតោ សព្ពត្ត ចតុ្វការេយសុ កិលេសកាយា ទេយាសយត្តិ, ទេត អភិក្ខុយ្យ អភការិយកាចំ ឧបកតាភិ បទេត្តសុ ឋេសភាឋទេភសុ អញ្ញាតទញ្ញាតទេរសុ ចា អធិក្យសលេសុ ឆទេម្ហុសុ អទេតិ ឧប្បជ្ជតិ។ ទុត្តទេញ្ញ្ហាតំ –
“បញ្ញាឌិទោភ ខោ, អាចុទេសា, អភិទេតិ ទុក្ករា”តិ (សំ។ និ។ ៣។១៦១)។ តទេតា ទេត បទេប្បជិតច្ឆិឌ្ឋិចិកត្វា លុប្បិបិសា ឆាំឆតិ, តាឃ ឆាំឆិតាភិ បទិទេឃឋភតណ្ហា ចិត្តំ កិលយឃតិ។ អឆ ទេភសំ កិលត្តចិត្តាភិ ឆិភយិច្ឆិ ឌុក្កយតិ, តទេតា ចិទេឋឋយភធិកច្ឆត្តាភិ ទុទេកិឋយុក្ខទេចសុ
អទេញ្ញាចភបទេព្វសុ បទេត្តសុ ទេឋភាឋទេភសុ ចិហទេតំ ឧព្ភាឋបញ្ញាតា កិទុ ឌាឃតិ។ ទេតសំ ឧស្សក្កិតបទិឋក្កិតាភិ ឌិឈទេត្តំ
ចិទេចកទេឋយភស្សាឆឃយាភាភិ ចិហទេតំ “ភ សិឃា ភុ ខោ ឧស យទេក្កា”តិ បដិបត្តិឃំ ចិចិកិច្ឆា ឧប្បជ្ជតិ។ តំ ចិទេភាទេឌត្វា ចិហទេតំ
អប្បយត្តទេកភ ចិទេឋឋាធិកទេយភ យាភយក្កូចម្ហុ ឌាឃត្តិ។ ទេតបិ ចិទេភាទេឌត្វា ចិហទេតំ តទេតា អធិកតទិ ចិទេឋឋាធិកយតំ ភិស្សាឃ
លិកឋក្កាទេសិទេលិកា ឧប្បជ្ជត្តិ។ លិកាឌិហិ យុច្ឆិត្វា ឆយុប្បតិទុបកាតិ បកាទេឋទេត្តា យិច្ឆាឃសំ អធិកត្ត្វា តត្ត ជិតា ឌាតិអាឌិហិ អត្តាភិ
ឧក្កិទេឋត្តិ, បទិ ចយុក្ខត្តិ, តស្មា កាយាឌិភំ បឆយទេឋភាជិភាទេចា ទេចជិតទេញ្ញា។ ភញ្ជអាកាទេត្តិ ភញ្ជឧហិ ចិភច្ឆិតិណ្ឌត្តូកោតំ។

ចិហញ្ញតីតិ ឧក្កហណឋញ្ញាឃភយភសិកាទាឌិហិ ចិហទិស្សតិ។ ឌាតិសំឋាទេត្តិ បុភប្បុភំ ឌាតិឋក្កាតសំឋាទេចដ្ឋំ។ ទុក្កស្សត្តិ កទិស្សតីតិ ទុក្កស្ស
អត្តឋក្កាតំ ភិញ្ញាភិ ឋច្ឆិកទិស្សតិ។ បលិលបុញ្ញាហត្តិ បលិលបុញ្ញំ អហត្តិ បឆទេច្ឆទេចា។ តតិឃំ ឆាភត្តិ អភាកាយិចលំ ឋក្កាឃ ចឆតិ។

តិចស្សកិច្ចការលេតិ ឧបឋយុឆទេតា តីលិ ចស្សាភិ អស្សាតិ តិចទេស្សា, តិចទេស្សា ច ទេឋា កិច្ចុ ចាតិ តិចស្សកិច្ចុ, តស្ស, ទេតភ ចា
ឧបលក្កិទេតា កាទេលិ តិចស្សកិច្ចុការលិ, តស្មិំ។ ឃឆា ទេឋា តិចទេស្សា កិច្ចុ ភាឃ ទេហាតិ, តឆាតិ ទុត្តំ ទេហាតិ។ កម្មំ កទេទាតីតិ ភាចភាកម្មំ
កទេទាតិ។ កត្តកម្មុត្តិ កត្តចិឋឃំ ឧក្កហណាជិកម្មំ។ បិណ្ឌាបចិតិំ កត្វាតិ អទេត្តាចទេស្ស ទេតយាសំ ជិត្តុបិណ្ឌស្ស កិទេលឋក្កឃកទេទេណាភ អបចិតិំ បូជំ
កត្វា។ បិណ្ឌាបចិតិំ កទេទាទេត្តា ហិ កិច្ចុ ទេឃហិ អត្តទេតា ទេឃា បិណ្ឌបិទេតា ជិទេត្តា, ទេតសំ តស្ស យហប្ផលកាចំ ខ្ពច្ឆទេត្តា អត្តទេតា ឋត្តាភទេយច
កិទេលឋក្កឃកទេទេណាភ ចិទេឋាទេឆត្វា អទេហត្តំ កណ្ហាតិ។

យហាភូតីតិ ឧត្ត បូជាចចទេភា យហត្តឋទេក្ខា, ភូតីតិ ច ភាទេយកទេឌទេឋភ តិស្សភូតិទេត្វទិ អាលបតិ។ កចតិ ហិ ភាទេយកទេឌទេឋភបិ ទេចាហាទេទា

ឃឆា “ទេចទេត្វា ទេត្វា”តិ៍ យហាក្ខតីតិ ចា បិឃឃយុទាហារេនា, នេវា យហតិ ក្ខតិ ចិក្ខតិ បុព្ណាទាកាណាឌិរយ្យគា អយ្សាតិ យហាក្ខតិ៍ លត្ថិ នេរបល្លិកច្ចមួលត្តិ រាលាបលិរាឌីហិ លត្ថិ ឈតច្ចាយំ នេរបល្លិកច្ចមួល៍ អយុកកយុដ្ឋាត៌ បិទេកំ កត្វាតិ រេកវាឌិអយុកកោដ្ឋារកាចតាឃ បឌិលឌ្ឋិ ខ្ពបចារេរយាឌិ អប្យតារយាឌិ ចា បិទេកំ កត្វា៍ អយុកចិរយំ ខ្ពបចារព្ណាតាឌិកយុខេយេចេត្ត ខ្ពបទិ បចទេត្តតត្ថកាចតាកយុខ្ស កាវេណកាចទេតា ដាតត្តិ កយុដ្ឋាត៌

រហឃ្សត្វិរហឃ្សរក្លាយត្តត្តា “យហាកេណ”តិ ចុត្តំ៍ អត្តទេតា ចរតដ្ឋាតទេតា ទេឆេរស្ស រត្តិកំ កត្វាតិ អត្តទេតា ចរតដ្ឋាតទេតា អាកាវេរត កត្វា ចិហារេរឃិរេប ឌ្ហតទិត្វា ឌិចាដ្ឋារេត តិរិត្ថទេត្វរស្ស រត្តិកំ កត្វា៍ កិ អាកេតាឃឹតិ កិការេណា អាកេតាឃិ៍ រទេត្ថាឃុ ទត្តិឌិចរការេកឃុ ឌ្ហកាយំ អលកទេត្តាតិ នេវា កិទ ទេឆេទា “តុឃំឡូាឌ្ហកាវេរា ត កចិឃ្សតិ, អាចុរេរា”តិ ចុទេត្តបិ “ចិតក្កយាឡអកេ ឌិតការេល បុដ្ឋិឃ្សាយិ, កទេត្ត”តិ ចត្វា “តឃ្ហិ ដាទេត អទេព្ណា បុដ្ឋិឃ្សត្តី”តិ ចុទេត្ត “កិក្លាចារយទេក្ក, កទេត្ត”តិ ចត្វា “តទ្រាបិ អទេព្ណា បុឆ្នត្តី”តិ ចុទេត្ត ចុបដ្ឋតិចារតដ្ឋាទេត, រញ្ឈាឌិបិទុបតដ្ឋាទេត, បត្តតីហទេណដ្ឋាទេត, កាទេយ ចទិត្វា អារតរាលិឃ អាក្យបឹតការេល, កទេត្តតិ៍ តត្វាបិ ទេឆទា អត្តទេតា កញ្ញ ចិទេតាទេត្តិ, អាចុរេរាតិ៍ អទេត្តាកាយទេតា តិក្លយតការេល បុដ្ឋិឃ្សាយិ, កទេត្តតិ៍ តទ្រាបិ អទេព្ណា បុឆ្នត្តិ, អាចុរេរាតិ៍ អត្តទាយទេក្ក, កទេត្តតិ៍ ទេកាឌតរាលិឃ កត្តកិច្ចបទិទេឃាវាទេត, កទេត្ត៍ ឌិចាដ្ឋារេត បិទេទេឆាចតការេល, កទេត្តតិ៍ តទេតា បដ្ឋាឃ ឃាច អទ្រណា អបទេទ បុឆ្នត្តិ, អាចុរេរាតិ៍ ឥត្តកដ្ឋិ កទេហត្វា យុលទេឆាចតត្វំ កយតការេល, កទេត្តតិ៍ តទាបិ អទេព្ណា បុឆ្នត្តីតិ៍ យុលំ ទេឆាចិត្វា អាកាយតការេល, កទេត្តតិ៍ តទ្រាបិ អទេព្ណា បុដ្ឋិឃ្សត្តីតិ៍ ទេរតារត៌ បចិរិត្វា តិរិត្ថការេល, កទេត្តតិ៍ តទ្រាបិ អទេព្ណា បុឆ្នត្តិ, អាចុរេរាតិ៍ ឲចំ រទេត្ថាឃុ ទត្តិឌិចរការេកឃុ ឃាចយាទេតា ឌ្ហកាយំ ត លកិ, តំ រត្ថាទេឃតំ ចុត្តំ – “ឲចំ ឌ្ហកាវេរ អរតិ យទេណាឃ្ស កចំ ឌ្ហកាយំ លកិឃ្សឆា”តិ៍ កទេត្ត, តត្យ យុលំ ទេឆាចិត្វា ទេរតារត៌ បចិរិត្វា តទេឃា ចត្តារេទា បល្លទេក្ក ខ្ពញ្ញាទេបត្វា ទេឃាតិទេរាយតរិការេកយុំ កទេទាត្តាត៌ ឌ្ហកាវរលិទេកត កចិតត្ថំ រិឃាតិ អឌិប្បាទេឃត ចទតិ៍ យហិចទេណ្ណតិ ព្លត្តតីលយហិចទេណ្ណ៍

ឈទេដត្តទេឃ្សចាតិ ចាឃាយត្តទេឃ្សច៍ ចិរុទ្ធិបចារេណត្តិ “បទិរុទេទ្ធា អហ”ត្តិ ឲចំ បចត្តំ ចិរុទ្ធិបចារេណំ៍ អទេហត្តាតទេយច ទេហរា បចារេណា៍ កាឡអកំ ចាតិ យហត្តិ កាឡអកំ រត្ថាឃ ចទតិ, តិលទេកា ចាតិ លុទ្ធកំ រត្ថាឃ៍ ខ្ពកទេឃតបិ ឃឹលស្ស បទិរុទ្ធកាចទេយច ចិកាទេចតិ៍

បឆាតកយ្យិកាតិ បឆាតកទេយ្យ តិឃុត្តា៍ លទ្ធយក្កត្តិ លទ្ធបិឃំ, បផយទេយច លទ្ធបទេឌរត្តិ ចុត្តំ ទេហាតិ៍ អបត្តាតីតិ លឌ្ឋិតាតិ៍ អលិឡុទេតច រារទេឌតិ រទឌការេល ចាតាតបហតាតិ តត្វ តត្វ ចិប្យកិណ្ណអលិឡុតិ ចិឃ៍ ការេបិតកាតីតិ កទេបិតកចណ្ណាតិ៍ តាតិ ឌិត្វាត កា ទតីតិ តាតិ ឲចទ្ធបិតិ អដ្ឋិតិ ឌិត្វា តុយព្រាំ កា តាយ ទតិ, តត្យ អប្យយត្តកាបិ ទតិ កាតុំ ត ចដ្ឋតិទេឃចាតិ អទេត្វា៍ ក្ខតិឃកធំ អកធិតបុទេត្ថាតិ អត្តទេតា ចុទ្ធតទេទត រឌ្ឋិ ចុត្តចទតស្ស បច្ចតីកំ ក្ខតិឃកធំ អកធិតបុទេត្ថា៍

តទេទ្ទក្ក, តទក្កស្ស បហាត៌ តទក្កប្យហាត៌ ឃចិព្រាទត្តិកាទេក រយុទ្ធលិទេតត ឌិទេបត អត្ថការេស្ស ចិឃ ទេតត ទេតត ចិបស្សតាឃ អចឃចក្ខទេតត ទាកាណទេក្កត បឌិបក្លចទេរទេតច តស្ស តស្ស បហាតត្ថឆយ្យស្ស បហាតយិធំ តទក្កប្យហាត៌ តាយ៍ ឃឆា កាយច្ចត្តាទទេឃា ត ចិត្តំ បទិឃុដ្ឋាឃ តិដ្ឋត្តិ, ឲចំ បទិឃុដ្ឋាតស្ស តិទេរឆត៌ អប្យចត្តិកទេណំ ចិក្លយុត៌ ចិក្លយុតប្យហាត៌ ឃចិព្រារទេរចារេល ខ្ពទទេក បក្លិទេត្តត

ឈរេដត រេចាលស្ស ចិយ េតត េតត េលាកិយេយាឌិតា តិចរលាឌិត់ បច្ចតិកឆយ្ខាត់ ចិក្លុយ្កតយិជំ ចិក្លុយ្កតប្យហាត់ តាយ៎ េយ្ខា ្កបច្ឆិ្ឌត្តិ ឧេតត កិេលេសាតិ េយុេច្ឆេគា, បហីយន្តិ ឧេតត កិេលេសាតិ បហាត់, េយុេច្ឆេគេបក្លាត់ បហាត់ តិរេចេសេយប្យហាតន្តិ េយុេច្ឆេគប្យហាត់៎ យតិ្យអេបតិចិចក្កាកិហតស្ស រុក្លស្ស ចិយ អទិយេយក្កនាេលាត េរាេយាឌតាឌិត់ ឆយ្ខាត់ យថា ត បុត ចត្តត្តិ, ឧចំ បហាតយិជំ

េយុេច្ឆេគប្យហាត់ តាយ៎ បជិប្យស្សយុក្កតិ ចុបេយ្ខតិ កិេលេសេគេរេធា ឧតាយាតិ បជិប្យស្សឌ្ធិ, ឋលំ, សាេយច បហាតន្តិ បជិប្យស្សឌ្ធិប្យហាត់៎ េសេព្វ កិេលសា េសព្វេសក្លតា ចា តិស្សេរត្តិ អបាក្ឆត្តិ ឧេតតាតិ តិស្សេរលំ, តិព្វាត់, តេឝច បហាតន្តិ តិស្សេរលប្យហាត់៎ បជិប្យស្សយុក្កយាតន្តិ បជិប្យស្សយុំ្ក កិេលេសចុបេសំ ក្យុរុយាត់៎ េលាកិយេលាក្យត្តរេទហីតិ តេឝក្កចិក្លុយ្កតប្យហាតាត់ េលាកិយត្តា, ឆ្កតេទសំ េលាក្យត្តរត្តា ចុត្តំ៎

តិយិយតិ ឋលំ ឧេតត ្កប្យឌ្ឍតឌ្ការេត បក្លិបយាត់ ចិយ េហាតីតិ តិយិត្តំ, កាេរលេស្សាត់ អឆិចេចត់៎ អសុកស្ស តិយិត្តំ, អសុកេយច ចា តិយិត្តត្តិ អសុកតិយិត្តំ៎ អសុកតិស្សិតយិ ហិ ឥសាត់ តិស្សិេត តិស្សយេចាហារេត អសុកន្តិ េចាហទិយតិ យថា "យច្ចា ្កក្កូង៎ កេទាត្តិ"តិ៎ េតេតចាហ –
"គេសសុ អសុេកសុ ្កប្យត្តុំ សាេរយុលំ បឍយព្យាត"ន្តិ៎ អតិេច្ច អតិច្ចត្តិអាឌិតា តេយត ចុត្តស្សាតិ ឆ្កយិតា ចត្យុត្តិឆំ េយាតិេសាយតសិកាទំ គេស្សតិ៎ េហដ្ឋា េចត្វ ឆ្កឆ ច ចត្យុត្តិឆស្ស អេយាតិេសាយតសិការស្ស េយាតិេសាយតសិការស្ស ច កហលំ តិរេចេសេគស្សតត្វំ កតត្តិ គដ្ឋត្តំ៎ េតសុ បត អសុេក "អសុក"ត្តិ យតសិកាេរា ឆ្កឆាឌិេប្យតា, តគត្យក្កុលត្តា ចា ឆ្កតេទសយិ កហលំ គដ្ឋត្តំ៎

ឧកាគេសសុ អសុេកសុ បជិក្កុលិការស្ស ្កក្កលាតំ, យថា ចា តត្វ ្កក្កហតិយិត្តំ ្កប្យឌ្ឍតិ, តថា បជិបត្តិ អសុកតិយិត្តស្ស ្កក្កេហា៎ ្កបធារប្យតាចហាយ អសុកកាចតាយ អត្យយុព្ឌាត់ អសុកកាចតាត្យេយាេកា៎ េកាឌេត យត្តត្យ្ញេតា ចិតយិទ្ឋាកិកចាកាចា ឆ្កតាទំ អលកយាេតា កាយច្ឆេទ្ក្កា បហីយតីតិ ចេគត្តិ៎ េកាឌតតិស្សិតំ បត អាហាេរ បជិក្កុលេសព្វា, តព្វិបរិលាយស្ស តគាឆារស្ស តស្ស ច ្កេឝទិយក្យតស្ស អសុកតាគស្សត់, កាយស្ស ច អាហារ្កដ្ឋិតិកតាគស្សត់ េយា ្កប្យាេគតិ, េសា ចិេសេសេតា េកាឌេត បយាលព្វា តាយ, តស្ស ច កាយច្ឆេទ្ក្កា បហីយេតច៎ គេសចិឆតិ្យអសុកតិយិត្តត្តិ បិកាដចេសត ចុត្តំ៎ កាយកតាេសតិ បត កេហត្វា ឧកាគេសចិឆយិ អសុកតិយិត្តំ េចឌិតព្វំ៎

អត្យត្វា ្កគកំ បិេចតិ បិតីយស្ស ឆ្កកាេសគាតត្វំ ចត្តាេរា បញ្ចា អាេលាេប អត្យត្វា បិតីយំ បិេចយ្យាតិ អេត្វា៎ េតត ចុត្តំ – "ចត្យត្តុំបញ្ចត្តុំ អាេលាបិបិត់ ឆ្កកាេស សតី"តិ៎ អកិឆយុឌីកាកាេរត បេតត្វ "ចត្តាេរា បញ្ចា អាេលាេប, ត្យត្វាត ្កគកំ បិេច"តិ បិឌំ បទិកេប្យត្វា អព្វាធា អេត្វា ចល្លិេតា, េសា អដ្ឋកធាយ ត សេយតិ៎ អសុកកយ្ខិកតិស្សេត្វេរា គត្តដ្ឋិគស្សាចិ៎

១លិ៎ េសត្តេយ យិឌ្ឍតិ ហិតឋេលចេសត សិតិយ្យាតីតិ យិេត្តា, ហិេតសី បុក្កេលា, តស្ខិ យិេត្ត កចា, យិត្តស្ស ចា ឧសាតិ េយត្តា, ហិេតសិតា៎ តត្វ "េយត្តា"តិ ចុេត្ត អប្យតាបិ ្កបធាេរាបិ ចដ្កតិ សាឆារលាចចតកាចេតាតិ អាហ – "េយត្តាតិ ឧត្តាចតា បុព្វកាេកាបិ ចដ្កតី"តិ៎ អបិ-
េសទ្ក្កា អប្យត់ េសយិេល្ឌតិ៎ អប្យត់ អប្យត្តាយ េយត្តាយ សុ្ដ យុច្ចតស្ស អកាចេតា េចេតាចិយុត្តីតិ "អប្យតាច អឆិេប្យតា"តិ ចុត្តំ៎

សេត្តាសុ េយត្តាឃតស្ស ហិតូបសំហារស្ស ᥲប្បាទតំ បចត្តតំ េយត្តាតិយិត្តស្ស ᥲក្កេហា បធេប្បេត្តា េយត្តាឃតសិការេរា បវេតា ᥲប្បជ្ជតកស្ស ការណភាចេតា េយត្តាឃតសិការេរាច េយត្តាតិយិត្តំ កយ្ហេឃច សកំ ឲេតសត្តិ កយ្ហស្សកា, សត្តា, តញ្ញេចា កយ្ហស្សកតា, កយ្ហទាឃាទតា េទាសេយត្តាសុ ឃាទាចេតា អាទីតចាតិសំសាតំ បដិសង្ខាតចីយំសា ញ្ញាណ បដិសង្ខាតំ េយត្តាចិហារីកល្យាណយិត្តចត្តតា ញ្ញាណ កល្យាណយិត្តតា ឧបនិស្សកអនេតាឧបនិស្សកនិសាបទរណាតត្តិ អត្តអតិបិឃយជ្ឈាញុចេទិចេសេត ឧបនិស្សកតា, ឱយាសយុត្តេទ កេត អនេតាឧបនិស្សកតា, ឲកាឧិនិសាបទរណចេសេត និសាបទរណតា េយត្តាឃ ᥲក្កហេណ េចនិតញ្ញា ចិហាររដ្ឋកាយាឧិចេសេត ចា ឧបនិស្សកនិសាបទរណំ ចិហារាឧិក្កេក្ខសរហិតំ បុរត្តិយាឧិនិសាចេសេត អនេតាឧបនិស្សកនិសាបទរណំ ឲចំ ចា ក្ខិធា ᥲក្កហណំ សត្តាយ –

“ឧបនិស្សកអនេតាឧបនិស្សកនិសាបទរណ”ត្តិ ចុត្តំ ᥲក្កេហា ធ ឃាច ᥲបធារា ធដ្ឋេញ្ញា ᥲក្កហិតាឃ អារេសចតា ភាចតា តត្ថ សេញ្ញ សត្តា, បិណា, ក្សតា, បុក្កលិ, អត្តភាចបរិឃាបត្តាតិ ឲេតសំ ចេសេត បញ្ចចិធា ឲេកកស្មិំ អេចរា េហាត្តុ, អញ្ញាបញ្ញា, អតិឈា, សុធី អត្តាតំ បរិហរត្តិ ចត្ុធា បចត្តិេតា ចីសតិចិធា អនេតាធិេសាបទរណា េយត្តា សញ្ញា ញ្ញត្តិេឃា, បុរិសា, អរិឃា, អតរិឃា, េធចា, យតុស្សា, ចិតិបាតិកាតិ សត្តាធិករណចេសេត បចត្តា សត្តចិធា អដ្ឋចីសតិចិធា ចា, ធសហិ និសាហិ និសាធិករណចេសេត បចត្តា ធសចិធា ធ, ឲេកកាឃ ចា និសាឃ សត្តានិញ្ញត្តានិអេចរានិេភទេធត អសីតាធិកចតុសតប្បេភធា ធ ឧបនិេសាបទរណា េចនិតញ្ញា េយត្តំ ភារេចត្តស្សាតិ េយត្តាឝសាតំ ភារេចត្តស្សំ ក្ខំ ឲតស្ស កុេទ្ធាតិអាឧិ បញ្ចេចក្ខណាចិធិធស្សតំ អប្បដិក្ខិតបេហណកំ ចិឃាតិ អសយ្យដិក្ខិតបណ្ណាកា៑ ចិឃំ បដិសង្ខារេតតិ ចីយំសាយំ ចត្តតិអេចិយំ អត្តក្ុត្តេត្តរសនិេស

១០៉ អដ្ឋេយ កុសលធម្មេសម្បដិបត្តិឃា បដ្ឋបតសភាចតាឃ តប្បដិបក្ខាតំ ចិេសាឃតសភាចតាឃ ធ អារម្ភធាតុអាធិេតា បចត្តចីរិឃត្តិ អាហ – “បធយារម្ភចីរិឃ”ត្តិ៉ ឃស្មា បធយារម្ភយត្តស្ស េកាសជ្ជចិធយតំ ទាយកយតញ្ញា តត្ថិ, តស្មា ចុត្តំ – “េកាសជ្ជេតា តិក្ខត្តត្តា តេតា ពលចតរ”ត្តិ៉ ឃស្មា បត អបរាបរុប្បត្តិឃា លទ្ធាសេចតំ ᥲបទ្បរិ ចិេសសំ អាចហត្តិ អតិចិឃ ទាយកាតេយច េហាតិ, តស្មា ចុត្តំ – “បទំ បទំ ធាតំ អក្កយតេតា តេតាបិ ពលចតរ”ត្តិ៉ បត្ខធតាឃាតិ តីហរណាឃ៉ ឃថា យហេតា បលិឈស្ស ᥲឈ្ឈាដកដតស្ស យហេត្តា ᥲស្សាេហា ញ្ញដ្ឋិតេញ្ញា, ឲចយិធាបីតិ “តិក្កេយា េចតេសា បលិឈុញ្ញាដតាឃា”តិ ចុត្តំ៉ យហាបរក្កេយា ឲច បរេទត កតំ ពាត្តតំ ឈិេត្តឃ្យ, ឲចយិធាបីតិ ចុត្តំ – “បរក្កេយា េចតេសា ពាត្តតេច្ឆធតាឃា”តិ៉

អារទ្ធំ សំសាធិតំ បរិបុរិតំ ចីរិយំ ឲតស្សាតិ អារទ្ធចីរិេឃា, តិប្បត្តចីរិេឃា, អារទ្ធំ បដ្ឋបិតំ ចីរិយំ ឲតស្សាតិ អារទ្ធចីរិេឃា៉ ចីរិឃារម្ភប្បសុេតាតិ អាហ – “អារទ្ធចីរិឃស្សាតិ បរិបុណ្ណចីរិឃស្សេធច បក្កហិតចីរិឃស្ស ធា”តិ៉ ចតុេទាសាបកតត្តិ អតិលីតតាឧិហិ ចតូហិ េទាេសហិ អបកតំ៉ ចតុេទាសាបកតត្តេយច ចិភាេចតិ “ត ច អតិលីត”ត្តិអាឧិតា៉ អតិលីតញ្ញិកាចតាចិត្តំ េកាសជ្ជបក្ខិកំ សិឃា, អតិបក្កហិតញ្ច ᥲទ្ធច្ចបក្ខិកំ៉ ភាចតាចីធិ អតេញ្ញាកាេរហេត្វា សេក្កាធាបត្តិ អតិលីតតា៉ អញ្ញាកាេរហេត្វា អេត្តាសេក្កាេធា អជ្ឈត្តំ សំលិត្តតា៉ អតិបក្កហិតតា អច្ចារទ្ធចីរិឃតា៉ ពាហិទ្ធា ចិក្ខិត្តតា ពាហិចិសដចិតក្កាតុធាចតា៉ តេធតំ ចីរិយំ ចក្កយាឧិកាឃិកប្បេឃាកាចតំ កាឃិកំ, តធញ្ញំ េចតសិកំ៉ រត្តិទិចស្ស បញ្ច េកាដ្ឋាេសតិ បុព្ពណ្ហសាយតុហាធេយយជ្ឈិមបច្ឆិមឃាមេសដ្ឋាេត បញ្ច េកាដ្ឋាេស៉ តក្កយយ្យីតិ កាឃិកំ េចតសិកញ្ច ចីរិយំ៉ យិលក្ខិតិស្សេត្តរស្ស យហាសីចេត្តរស្ស ធ ចត្ថុ េហដ្ឋា ធស្សិតេយច៉

ປີຕິມລ຺ລກເຕ຺ຖຣສ຺ສ ວຕ຺ຖຸ ປນ ເອວໍ ເວທິຕພ຺ພໍ· ໂສ ກິຣ ຄິຫິກາເລ ມລ຺ລຍຸທ຺ຘາຍ ອາຫິຓ຺ຑນ຺ໂຕ ຕີສຸ ຣຊ຺ເຊສຸ ປຏາກໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຕມ຺ພປຓ຺ຓິທີປໍ ອາຄມ຺ມ ຣາຊານໍ ທິສ຺ວາ ຣຎ຺ຎາ ກຕານຸຄ຺ຄໂຫ ເອກທິວສໍ ກິລຎ຺ຈກາປນສາລາທ຺ວາເຣນ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ “ຣູປໍ, ພິກ຺ຂເວ, ນ ຕຸມ຺ຫາກໍ, ຕໍ ປຊຫຖ, ຕໍ ໂວ ປຫີນໍ ທີຄຣຕ຺ຕໍ ຫິຕາຍ ສຸຂາຍ ພວິສ຺ສຕີ”ຕິ (ສໍ· ນິ· ໓·໓໓-໓໔; ໔·໑໐໒; ມ· ນິ· ໑·໒໔໗) ນຕຸມ຺ຫາກວຄ຺ຄໍ ສຸຕ຺ວາ ຈິນ຺ເຕສິ – “ເນວ ກິຣ ຣູປໍ ອຕ຺ຕໂນ, ນ ເວທນາ”ຕິ· ໂສ ຕໍເຍວ ອງ຺ກຸສໍ ກຕ຺ວາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ມຫາວິຫາຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປພ຺ພຊ຺ຊໍ ຍາຈິຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິໂຕ ອຸປສມ຺ປນ຺ໂນ ເທ຺ວມາຕິກາ ປຄຸຓາ ກຕ຺ວາ ຕິໍສ ພິກ຺ຂູ ຄເຫຕ຺ວາ ອຄຣວາລິຍອງ຺ຄຓໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສມຓທມ຺ມໍ ອກາສິ· ປາເທສຸ ອວຫນ຺ເຕສຸ ຊນ຺ຓຸເກຫິ ຈງ຺ກມຕິ· ຕເມນໍ ຣຕ຺ຕິໍ ເອໂກ ມິຄລຸທ຺ທໂກ “ມິໂຄ”ຕິ ມຎ຺ຎມາໂນ ປຫຣິ, ສຕ຺ຕິ ວິນິວິຊ຺ຌິຕ຺ວາ ຄຕາ· ໂສ ຕໍ ສຕ຺ຕິໍ ຫຣາເປຕ຺ວາ ປຫາຣມຸຂານິ ຕິຓວຏ຺ຏິຍາ ປູຣາເປຕ຺ວາ ປາສາຓປິຏ຺ຐິຍໍ ອຕ຺ຕານໍ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ໂອກາສໍ ກາເຣຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນໍ ວຑ຺ເຒຕ຺ວາ ສຫ ປຏິສມ຺ພິທາຫິ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປຕ຺ວາ ອຸກ຺ກາສິຕສທ຺ເທນ ອາຄຕານໍ ພິກ຺ຂູນໍ ພ຺ຍາກຣິຕ຺ວາ ອິມໍ ອຸທານໍ ອຸທາເນສິ –

“ພາສິຕໍ ພຸທ຺ທເສຏ຺ຐສ຺ສ, ສພ຺ພໂລກຄ຺ຄວາທິໂນ;

ນ ຕຸມ຺ຫາກໍ ອິທໍ ຣູປໍ, ຕໍ ຊເຫຍ຺ຍາຖ ພິກ຺ຂໂວ· (ທີ· ນິ· ອຕ຺ຖ· ໒·໓໗໓; ມ· ນິ· ອຕ຺ຖ· ໑·໑໐໖);

“ອນິຈ຺ຈາ ວຕ ສງ຺ຂາຣາ, ອຸປ຺ປາທວຍຘມ຺ມິໂນ;

ອຸປ຺ປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ນິຣຸຊ຺ຌນ຺ຕິ, ເຕສໍ ວູປສໂມ ສຸໂຂ”ຕິ· (ທີ· ນິ· ອຕ຺ຖ· ໒·໓໗໓; ມ· ນິ· ອຕ຺ຖ· ໑·໑໐໖; ເຖຣຄາ· ໑໑໕໙);

ກຸຏຸມ຺ພິຍປຸຕ຺ຕຕິສ຺ສເຕ຺ຖຣສ຺ສປິ ວຕ຺ຖຸ ເອວໍ ເວທິຕພ຺ພໍ· ສາວຕ຺ຖິຍໍ ກິຣ ຕິສ຺ໂສ ນາມ ກຸຏຸມ຺ພິຍປຸຕ຺ໂຕ ຈຕ຺ຕາລີສ ຫິຣຎ຺ຎໂກຏິໂຍ ປຫາຍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອຄາມເກ ອຣຎ຺ເຎ ວິຫຣຕິ, ຕສ຺ສ ກນິຏ຺ຐພາຕຸຊາຍາ “ຄຈ຺ຉ, ຕໍ ຊີວິຕາ ໂວໂຣເປຫີ”ຕິ ປຎ຺ຈສເຕ ໂຈເຣ ເປເສສິ, ເຕ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເຖຣໍ ປຣິວາເຣຕ຺ວາ ນິສີທິໍສຸ· ເຖໂຣ ອາຫ – “ກສ຺ມາ ອາຄຕຕ຺ຖ ອຸປາສກາ”ຕິ? “ຕໍ ຊີວິຕາ ໂວໂຣເປສ຺ສາມາ”ຕິ· “ປາຏິໂພຄໍ ເມ ອຸປາສກາ ຄເຫຕ຺ວາ ອຊ຺ເຊກຣຕ຺ຕິໍ ຊີວິຕໍ ເທຖາ”ຕິ· “ໂກ ເຕ, ພນ຺ເຕ, ອິມສ຺ມິໍ ຐາເນ ປາຏິໂພໂຄ ພວິສ຺ສຕີ”ຕິ? ເຖໂຣ ມຫນ຺ຕໍ ປາສາຓໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອູຣຏ຺ຐີນິ ພິນ຺ທິຕ຺ວາ “ວຏ຺ຏຕິ ອຸປາສກາ ປາຏິໂພໂຄ”ຕິ ອາຫ· ເຕ ອປກ຺ກມິຕ຺ວາ ຈງ຺ກມນສີເສ ອຄ຺ຄິໍ ກຕ຺ວາ ນິປຊ຺ຊິໍສຸ· ເຖຣສ຺ສ ເວທນໍ ວິກ຺ຂມ຺ເພຕ຺ວາ ສີລໍ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂໂຕ ປຣິສຸທ຺ທສີລໍ ນິສ຺ສາຍ ປີຕິປາໂມຊ຺ຊໍ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິ· ຕໂຕ ອນຸກ຺ກເມນ ວິປສ຺ສນໍ ວຑ຺ເຒນ຺ໂຕ ຕິຍາມຣຕ຺ຕິໍ ສມຓທມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ອຣຸຓຸຄ຺ຄມເນ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປຕ຺ໂຕ ອິມໍ ອຸທານໍ ອຸທາເນສິ –

“ອຸໂພ ປາທານິ ພິນ຺ທິຕ຺ວາ, ສຎ຺ຎເປສ຺ສາມິ ໂວ ອຫໍ;

ອຏ຺ຏິຍາມິ ຫຣາຍາມິ, ສຣາຄມຣຓໍ ອຫໍ·

“ເອວາຫໍ ຈິນ຺ຕຍິຕ຺ວານ, ຍຖາກ຺ກມໍ ວິປສ຺ສິສໍ;

ສມ຺ປ຺ເປຕ຺ວາ ອນຸປ຺ປຕ຺ໂຕປິ,ຍ຺ຍອຣຫຕ຺ຕໍ ອປາປຸຓິ”ນ຺ຕິ (ວິສຸທ຺ຘິ. ໑.໗໐; ທີ. ນິ. ອຏ຺ຐ. ໒.໒໔໒; ມ. ນິ. ອຏ຺ຐ. ໑.໑໐໙);

ອຕິເຣກາຍເນນິມິຕ຺ຕ຺ຄາເຫຫີຕິ ອຕິເຣກເນ ວິນຍສ຺ສ ນິມິຕ຺ຕ຺ຄາເຫ, “ເອຕ຺ຕເກ ກເຕ ຕໍ ເກາຓໍ ວິນຍສ຺ສ ກາຣຓໍ ໂຫຕິ, ເອຕ຺ຕເກ ນ ໂຫຕີ”ຕິ ວິນຍສ຺ສ ກາຣຓາກາຣຓ຺ຄາເຫ ໂຫຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ. ວີຕິກ຺ກມເຣກເນ ເວທໍ ວຕ຺ວາ, ຕສ຺ມາ ເອຕ຺ຕເກ ກເຕ ຕໍ ເກາຓໍ ວິນຍສ຺ສ ກາຣຓໍ ນ ໂຫຕີຕິ ເກາຓເຕ ຍຕ຺ຕຍ຺ຍາຕາຍ ອຕ຺ໂຕ ທຬ຺ຫີຕາຕິ ທຏ຺ຐພ຺ພໍ. ເຕນາຫ – “ຕຕ຺ຖ ປຏ຺ຐ…ເປ… ຕໍ ນ ໂຫຕີ”ຕິ. ວິຈາ ສຸວິຍາເລາກົ໌ຕີ ວິຈາ ກຫິຕນິມິຕ຺ຕ ສຸວິຍາເລາກໍ ເວຕ຺ຕິຍໍ ປຕສິເກເຣາຕ຺ຕສ຺ສປີຕິ ເອຈເນຕ຺ວ ອເຕ຺ວ ເວຈີເຕເວ຺ຕາ ສຸຕກ຺ກາຕໍ ວີວິຍຕິສ຺ສິຕຕ຺ຕາ ວຸຕ຺ຕໍ – “ສຸຕກ຺ກຕິສ຺ສິຕສປ຺ປາຍກຖາຍປີ”ຕິ.

໑໘. ຕເວຍ ຌາເນນ ຈ ວິປສ຺ສນາຍ ຈ ອຸປສມິຕຈິຕ຺ຕສ຺ສາຕິ ຌາເນນ ຈ ວິປສ຺ສນາຍ ຈ ອນຸປສມການຸກິເລສວິກເຍເນນ ອຸປສມິຕຈິຕ຺ຕສ຺ສ. ກຸກ຺ກຸຈ຺ຈ຺ຍປິ ກຕາກຕານຸໂສຈນວເສນ ປວຕ຺ຕມານໍ ເຈຕໂສ ອນຸປສມາວຫຕາຍ ອຸທ຺ຘຈ຺ເຈນ ສມານລກ຺ຂຓຕ຺ຕາ ອຸທ຺ຘຈ຺ຈສ຺ສ ປຫານກາຣຓໍ ອທິກ຺ກຕ຺ວາ ວຸຕ຺ຕໍ. ພາຫຸສ຺ສຸຕສ຺ສ ກຕ຺ເຕາ ອຕ຺ເຖາ ຈ ສຸຕ຺ຕາທີສິ ວິຈາເຣຕ຺ວສ຺ສ ຕຕ຺ຖຫຸລວິຫາຣີເຕາ ອຕ຺ເຖຈາທິປ຺ປທິລຶກສມ຺ປເຈເຕາ ວິເກ຺ຂຸເປນ ນ ໂຫຕີຕິ ຍຖາ ວິທິປ຺ປທິປຕ຺ຕິຍາ ຍຖານຸຣູປປຕ຺ຕິກາຣປ຺ປວຕ຺ຕິຍາ ຈ ວິເກ຺ຂຸເປາ ຈ ກຕາກຕານຸໂສຈນຕ຺ຖາ ນ ໂຫຕີຕິ “ພາຫຸສ຺ເຈນປິ ອຸທ຺ຘຈ຺ຈກຸກ຺ກຸຈ຺ຈໍ ປຫີຍຕີ”ຕິ ອາຫ. ຍເທ຺ເກນ ພາຫຸສ຺ເຈນ ອຸທ຺ຘຈ຺ຈກຸກ຺ກຸຈ຺ຈໍ ປຫີຍຕິ, ຕເທ຺ເກນ ປຣິປຸຈ຺ຉກຕາວິນເຍ ປກຕຍ຺ຍຸຕາຫິປິ ຕໍ ປຫີຍຕີຕິ ທຏ຺ຐພ຺ພໍ. ວຸທ຺ເຘເສວິຕາ ຈ ວຸທ຺ຘສີລິຕໍ ອາວຫຕີຕິ ເຈຕໂສ ວູປສມກຣຕ຺ຕາ “ອຸທ຺ຘຈ຺ຈກຸກ຺ກຸຈ຺ຈປ຺ປຫານກາຣີ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ, ວຸທ຺ຘໍ ປນ ອເຕເປກ຺ຂິຕ຺ວາ ກຸກ຺ກຸຈ຺ຈວິໂນທກາ ວິນຍທຣາ ກລ຺ຍາຓມິຕ຺ຕາຕິ ວຸຕ຺ຕາຕິ ທຏ຺ຐພ຺ພໍ. ວິເກ຺ຂຸເປາປິ ຈ ປຏ຺ຐິຕານໍ ເວເສ຺ເນ ກຸກ຺ກຸຈ຺ຈເຫຕຸເກາ ໂຫຕີຕິ “ກປ຺ປິຍາກປ຺ປິຍປຣິປຸຈ຺ຉາພຫຸລສ຺ສາ”ຕິອາທິນາ ວິນເຍເວເຕຍ ປຣິປຸຈ຺ຉກຕາທເຍາ ນິທ຺ທິຏ຺ຐາ.

໑໙. ທເວເຍ ພາຫຸສ຺ສຸຕານໍ ທຸຍ຺ຍວົກາຈາທີເນທິວສມ຺ປຸທ຺ເທຕາ ວິຈິກິຈ຺ຉາ ອເທກາເວາ ເອວາຕິ ອາຫ – “ພາຫຸສ຺ເຈນປິ…ເປ… ວິຈິກິຈ຺ຉາ ປຫີຍຕີ”ຕິ. ກາມໍ ພາຫຸສ຺ສປຣິປຸຈ຺ຉກຕາຫິ ວິຍ຺ຍາປິ ອຏ຺ຐວັຕ຺ຖຸກາ ວິຈິກິຈ຺ຉາ ປຫີຍຕິ, ຕຖາປິ ຕິຕົນຕ຺ຕວິຈິກິຈ຺ຉາມູລິກາ ເສສວິຈິກິຈ຺ຉາຕິ ອາຫ – “ຕີສຸ ຣຕນາສິ ອາເທຍ຺ຍາ ປຣິປຸຈ຺ຉາພຫຸລສ຺ສປີ”ຕິ. ຣຕນຕ຺ຕຍວິຈິກິຈ຺ຉາຍ ປຫານເທເສາຫິ “ສຕ຺ເຖ ກງ຺ຂຕີ”ຕິອາທິວິຈິກິຈ຺ຉາຍ ອສມ຺ຄເວາຕິ ວິນເຍ ປກຕຍ຺ຍຸຕາ “ສິກ຺ຂາຍ ກງ຺ຂຕີ”ຕິ (ທ. ສ. ໑໐໐໘; ວິກ. ໙໑໕) ວຸຕ຺ຕາຍ ວິຈິກິຈ຺ຉາຍ ປຫານໍ ກເຣາຕີຕິ ອາຫ – “ວິນເຍ ຈິຓ຺ຓວສີພາວສ຺ສປີ”ຕິ. ອົກປ຺ປຕິຍສທ຺ທາສຏ຺ຐາຕອທິເມາກ຺ຂພາຫຸລສ຺ສາຕິ ສເທ຺ທຍ຺ຍເຈຕ຺ເຕາ ອຕຸປ຺ປວິສຕສທ຺ທາສຏ຺ຐາຕອທິເມາເກ຺ຂນ ອທິມຸຕ຺ຕພາຫຸລສ຺ສ. ອທິມຸຕ຺ຕຕຸຕ຺ຕາ ອທິເມາກ຺ຂປ຺ປາຄເຕເຍາຕິ ທຏ຺ຐພ຺ພໍ. ສທ຺ທາຍ ຈ ຕໍຕັຕ຺ຕປິລຓຕາ ອທິມຸຕ຺ຕິ ອທິເມາກ຺ໂຂ. ຕີຈເຣາຄາຕັ ປັຈ຺ຈຍສ຺ສ ເອເວ ປັຈ຺ຈຍຌາຕສ຺ສ ຈ ວິກາວິຕຕ຺ຕາ ວຸຕ຺ຕໍ – “ສທ຺ທາວິສເຍ ຄຫິຕ”ນ຺ຕິ.

ຕີເຣາລປ຺ປາຫານຈຕຸກ຺ກຈ຺ຉຖາ ນິຍ຺ຍິຕາ.

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១៣ អកយូតិយចក្កចណ្ហតា

១៦ តតិយស្ស បធេយ អកាចិតត្តិ សយឆចិបស្សតាកាចតាចេសត ត កាចិតំ តឆា អកាចិតត្តា តញ្ញា“អចឌ្ឍិត”ត្តិ ចុច្ចតិ បដិបក្ខាកិកេចត បរិទ្វ្រាហតាកាចេតា តេតាហ កកចា – “អកយូតិឃំ ហោតី”តិ

១៧ ទុតិយេ ចុត្តចិបរិយាយេត អតេ្ថា ចេជិតេដ្ឋា បធេយតិ តតិយចក្កស្ស បធេយសុត្តា ចឌ្ឍចេសតាតិ ចិបាកចឌ្ឍចេសត តេក្ខយកចឌ្ឍត្តិ តេក្ខយកចិបាកចឌ្ឍិ ចឌ្ឍបដិលិកាយ កយូត្តិ ចិបាកចឌ្ឍស្ស បដិលិកាយ ឌ្ឍបតិស្សយក្ខតំ កយុំ តស្ស សហាយក្ខតំ កិលេសចឌ្ឍយ្បិ កយូក្កហលោតេច សក្កហិតត្តិ ឥឌ្ឍដ្ឋា ចិចឌ្ឍបដិលិកាយ កយូត្តិ ចិចឌ្ឍាឆិកយស្ស ឌ្ឍបតិស្សយក្ខតំ កយុំ ឃំ បត ចរិយកចតិដ្ឋត្តកំ កយុំ តំ ចិចឌ្ឍប្បដិលិកាយ កយុំ ហោតិ ត ហោតីតិ? ត ហោតិ ចឌ្ឍបិឥកកាចេតា ចរិយកចបដិសត្តិ ចិឃ បត ចិចឌ្ឍបតិស្សយោតិ សក្កា ចិដ្ឋាតុំ ត ហិ កឥាធិ តិហេតុកបដិសត្តិយា ចិតា ចិសេសាឆិកេយា សយ្ហចតិ ឋ្ពេយសុ សុតេ្តសុតិ ឋ្ពេយសុ បត បធេយទុតិយសុត្តេសុ យឆាក្កយំ ចឌ្ឍចិចឌ្ឍេយច កឆិតំ

១៨ តតិយេ អកាចិតត្តិ ៤ត្ត កាចតា តាយ សយាឆិកាចតា សា យត្ត អាសក្កិតដ្ឋា, តំ កាយាចចរបធេយយហាក្យសលចិត្តាឌិអកាចិតត្តិ អឆិប្បេតត្តិ អាហ – “ឥចយត្សស្សយ្យត្តិយោ”តិអាឌិ

១៩ ចតុត្ថេ យស្មា ចិត្តត្តិ ចិចឌ្ឍចេសតេច ឌ្ឍប្បត្តចិត្តំ អឆិប្បេតំ, តស្មា ឌាតិឌរាញ្ញាឆិយរលាសោកាឌិទុក្ខស្ស អតិដ្ឋត្តតេតា យហេតា អត្ថាឃ សំចត្តតីតិ យោឌតា ចេជិតដ្ឋា

១៥-១៩ បច្ចាយលេឌ្ឍសុ ឌ្ឍប្បត្តិ អចិកត្សប្បាឥាឌិលលាត្តឃយ្បិ អកាចិតំ កាចតារហិតំ អបិតុក្ខតេយច បឈ្ឍិតសយូតស្ស ឌ្ឍប្បត្តកិច្ចស្ស អសារឆតេតា យឆា “អបុត្តោ”តិ សោ ហិ សយេត្តោ ហុត្វា បិតុ បុត្តកិច្ចំ អសារឆត្តោ អបុត្តោតិ លោកេ ចុច្ចតិ, ៤ចំ សយ្យឥយិឌំ តេតាហ – “កស្មា”តិអាឌិ តេសុ ឆយូស្សតិ លោក្យត្តរបិឥកញ្ញាតាឌីសុ ចេឆេទា បត យត្តកប្បត្តយេច កាចិតំ ចិត្តំ ឥស្សេត្តា “យក្កចិត្តយេចា”តិ អាហ

១៧-១៩ សត្តយឌ្ឍយេសុ បុតប្បុតំ អកតត្តិ កាចតាឥហុលីកាភចេសត បុតប្បុតំ ត កតំ ឋ្ពយាតិបិ ចេ្ចតិ ឋ្ពេយសុ ឌ្ឌិសុ សុតេ្តសុ អាកតាតិ ឋ្ពយាតិបិ ចេ្ច ចិត្តាតិ

១៨-២០ តចេយ អឆិចហតីតិ អាតេតិ ចុក្ខតាតិ កិដ្ឋតា ចុប្បសតេតាតិ ចុក្ខត បេសេតដ្ឋតេតា យត្តកប្បត្តំ ចិបស្សតាសុលំ បិកតិកញ្ញាតសុលតេតា សត្តតរបណីតតរយេចាតិ អាហ – “ឥសាតសុលតេតា ចិបស្សតាសុល”ត្តិ តេតាហ កកចា –

“ສຸຎ຺ຎາຄາຣໍ ປວິຏ຺ຐສ຺ສ, ສນ຺ຕຈິຕ຺ຕສ຺ສ ຠິກ຺ຂុເນາ;

ອມານຸສີ ຣຕິ ເຫາຕິ, ສມ຺ມາ ທມ຺ມໍ ວິປສ຺ສເຕາ.

“ຍເຕາ ຍເຕາ ສມ຺ມສຕິ, ຂນ຺ຘານໍ ອຸທຍພ຺ພຍໍ;

ລຠຕີ ປີຕິປາເມາຊ຺ຊໍ, ອມຕໍ ຕໍ ວິຊານຕ”ນ຺ຕິ (ຘ. ປ. ໓໗໔);

ຕຕິຍຈິຕ຺ຕໍ ວິສ຺ສຏ຺ຐຕ຺ຕວຊີຣສຊິສໍ ອເນຍາລກາວເຕາ.

ອກຸນຫືສວປ຺ປວລ຺ລຫາ ຫຶຎ຺ຎິຕາ.

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

໓. ອຄ຺ຕຈກ຺ກຈລ຺ລຕາ

໒໑-໒໔. ຣຕ຺ຕ຺ສ຺ສ ບເຣຍ ອຄ຺ຕ຺ຕິ ຮິຕ຺ຕກາຈຕາຍ ອິຕາ ຕ ຄຕ຺ຕ. ເຕຕາທ – “ສຕິສັຈຣຣທິຕ”ຕ຺ຕິ. ຣຕເຕ຺ຕ ຕຕິເຍ ຣຕ຺ຕຮິບຣິຍາເຍຕ ອເຕ຺ຕາ ເຈຮິຕເຕ຺ຕາ. ບຕ຺ຕາຍລເຕ຺ຕສ ບຸຣິຍສຮິເສາເຍຈາຕິ ຕຕິຍຣຕ຺ຕ຺ສຮິເສາ ໑ຈ.

໒໕-໒໗. ສຕ຺ຕຍເຕ຺ຕຍສ ຕບຍາ ບເຕຕ຺ຕາຕິ ຍຈາ ບເຣຍາຮຶສ ອຄ຺ຕຫຕ຺ຕິອສ຺ສາຄເຍາ ຕບຍາກາເຈຕ ກທິຕາ, ໑ຈເຍຕ຺ຕ ສຕ຺ຕຍເຕ຺ຕຍສ “ອສັຣຕຍຣຕ຺ຕາຣາຮິຈເສຕ ເຈຮິຕເຕ຺ຕາ”ຕິ ຣຕ຺ຕ.

໒໘-໓໐. ຕຈຍຄສເຍສ ຣຕ຺ທິບິ ບເຄທິຕິ ອຄ຺ຕາຮຶທິ ຣຕ຺ທິ ບເຄທິ ເຍາເຂຕ຺ຕາ ຕຈຍຄສຍາຕິ ສຕ຺ຕາຕິ ຣຕ຺ຕາຕິຕິ ເຍາຂຕາ.

ອຄ຺ຕຈກ຺ກຈລ຺ລຕາ ນິຕ຺ຕິຕາ.

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

ᩅᩮᨴᨿ᩠ᨿ᪨

ᨲᨳᩣ ᨷᩣᩁᩥᨧ᩠ᨨᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣᨷᨾᩮᨷᩥ “ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨾᨿᩮ ᨴᩮᩅᩣᨶᩴ ᨲᩣᩅᨲᩥᩴᩈᩣᨶᩴ ᨷᩣᩁᩥᨧ᩠ᨨᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣ ᨠᩮᩣᩅᩥᩊᩣᩁᩮᩣ ᨷᨱ᩠ᨯᩩᨷᩃᩣᩈᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨲ᩠ᨲᨾᨶᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨴᩮᩅᩣ ᨲᩣᩅᨲᩥᩴᩈᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᨿᩮ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨱ᩠ᨯᩩᨷᩃᩣᩈᩮᩣ ᨴᩣᨶᩥ ᨷᩣᩁᩥᨧ᩠ᨨᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣ ᨠᩮᩣᩅᩥᩊᩣᩁᩮᩣ, ᨶ ᨧᩥᩁᩔᩮᩅ ᨴᩣᨶᩥ ᨷᨶ᩠ᨶᨷᩃᩣᩈᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ...ᨷᩮ... ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᨿᩮ ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩮᩣ ᩋᨣᩣᩁᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨶᨣᩣᩁᩥᨿᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᨧᩮᨲᩮᨲᩥ, ᨷᨱ᩠ᨯᩩᨷᩃᩣᩈᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩮᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᨿᩮ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪇᪨᪆᪉) ᨷᨮᨾᩴ ᩁᩪᨷᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩮᩣᨷᨾᩮ “ᨷᩔᨳ ᨶᩮᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ,ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᨾᩩᩴ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩴ ᩋᩣᨴᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᩃᩥᨲᩴ ᩈᨩᩮᩣᨲᩥᨽᩪᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᨠᩥᩴ ᨾᨬ᩠ᨬᨳ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨠᨲᨾᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩅᩁᩴ ᨿᩴ ᩋᨾᩩᩴ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩴ ᩋᩣᨴᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᩃᩥᨲᩴ ᩈᨩᩮᩣᨲᩥᨽᩪᨲᩴ ᩋᩣᩃᩥᨦ᩠ᨣᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨷᨶᩥᩈᩦᨴᩮᨿ᩠ᨿ ᩅᩣ ᩏᨷᨶᩥᨷᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ ᩅᩣ, ᨿᩴ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᨠᨬ᩠ᨬᩴ ᩅᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᨠᨬ᩠ᨬᩴ ᩅᩣ ᨣᩉᨷᨲᩥᨠᨬ᩠ᨬᩴ ᩅᩣ ᨾᩩᨴᩩᨲᩃᩩᨶᩉᨲ᩠ᨳᨷᩣᨴᩴ ᩋᩣᩃᩥᨦ᩠ᨣᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨷᨶᩥᩈᩦᨴᩮᨿ᩠ᨿ ᩅᩣ ᩏᨷᨶᩥᨷᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ ᩅᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪇᪨᪇᪂) ᨷᨮᨾᩴ ᩁᩪᨷᩴᨿᩮᩅ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨶ ᨷᨶ ᨷᨮᨾᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨴᨶᩩᩁᩪᨷᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᩁᩪᨷᩴ ᨷᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᩮᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩥᨿ ᨷᩣᩁᩥᨧ᩠ᨨᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣᨷᨾᩋᨣ᩠ᨣᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩮᩣᨷᨾᩣᨴᩥᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩅᩥᨿ ᨧᩣ”ᨲᩥ ᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᨠᩮᨧᩥ ᨷᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩑᩅᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᨿᨶ᩠ᨲᩥ “ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨮᨾᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᨧ ᩁᩪᨷᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᩁᩪᨷᩴ ᨷᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᩮᨲᩥ ᨶᩣᨾ, ᩁᩪᨷᩴ ᨷᨶ ᨷᨮᨾᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩁᩪᨷᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᩮᨲᩥ ᨶᩣᨾ, ᨲᨴᩩᨽᨿᩔᩣᨷᩥ ᩋᩣᨣᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨶᩥᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ‘ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩥᨿᩣ’ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨿᩥᨴᩴ “ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᩁᩪᨷᩴ ᨷᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᩮᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩥᨿ ᨷᩣᩁᩥᨧ᩠ᨨᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣᨷᨾᩋᨣ᩠ᨣᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩮᩣᨷᨾᩣᨴᩥᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩅᩥᨿ ᨧᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᩑᩅᨬ᩠ᨧ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨾᩣᨶᩮ “ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᩁᩪᨷᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᩮᨲᩥ ᩃᩮᩣᨱᨾ᩠ᨻᩥᩃᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩥᨿᩣ”ᨲᩥ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ “ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩮᩣᨷᨾᩣᨴᩥᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩥᨿᩣ”ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᨴᩥᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩃᩮᩣᨱᨾ᩠ᨻᩥᩃᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮᨷᩥ ᩉᩥ –

“ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨷᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩩᩈᩃᩮᩣ ᩈᩪᨴᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᩅᩣ ᩁᩣᨩᨾᩉᩣᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩣ ᨶᩣᨶᨧ᩠ᨧᨿᩮᩉᩥ ᩈᩪᨷᩮᩉᩥ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᩋᩔ ᩋᨾ᩠ᨻᩥᩃᨣ᩠ᨣᩮᩉᩥᨷᩥ ᨲᩥᨲ᩠ᨲᨠᨣ᩠ᨣᩮᩉᩥᨷᩥ ᨠᨭᩩᨠᨣ᩠ᨣᩮᩉᩥᨷᩥ ᨾᨵᩩᩁᨣ᩠ᨣᩮᩉᩥᨷᩥ ᨡᩣᩁᩥᨠᩮᩉᩥᨷᩥ ᩋᨡᩣᩁᩥᨠᩮᩉᩥᨷᩥ ᩃᩮᩣᨱᩥᨠᩮᩉᩥᨷᩥ ᩋᩃᩮᩣᨱᩥᨠᩮᩉᩥᨷᩥ᪨

“ᩈ ᨡᩮᩣ ᩈᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩩᩈᩃᩮᩣ ᩈᩪᨴᩮᩣ ᩈᨠᩔ ᨽᨲ᩠ᨲᩩ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ ‘ᩍᨴᩴ ᩅᩣ ᨾᩮ ᩋᨩ᩠ᨩ ᨽᨲ᩠ᨲᩩᩈᩪᨷᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᩁᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᩍᨾᩔ ᩅᩣ ᩋᨽᩥᩉᩁᨲᩥ, ᩍᨾᩔ ᩅᩣ ᨻᩉᩩᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ, ᩍᨾᩔ ᩅᩣ ᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨽᩣᩈᨲᩥ᪨ ᩋᨾ᩠ᨻᩥᩃᨣ᩠ᨣᩴ ᩅᩣ ᨾᩮ ᩋᨩ᩠ᨩ ᨽᨲ᩠ᨲᩩᩈᩪᨷᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᩁᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᩋᨾ᩠ᨻᩥᩃᨣ᩠ᨣᩔ ᩅᩣ ᩋᨽᩥᩉᩁᨲᩥ, ᩋᨾ᩠ᨻᩥᩃᨣ᩠ᨣᩔ ᩅᩣ ᨻᩉᩩᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ, ᩋᨾ᩠ᨻᩥᩃᨣ᩠ᨣᩔ ᩅᩣ ᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨽᩣᩈᨲᩥ...ᨷᩮ... ᩋᩃᩮᩣᨱᩥᨠᩔ ᩅᩣ ᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨽᩣᩈᨲᩦ’ᨲᩥ᪨ ᩈ ᨡᩮᩣ ᩈᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩩᩈᩃᩮᩣ ᩈᩪᨴᩮᩣ ᩃᩣᨽᩦ ᨧᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᨧ᩠ᨨᩣᨴᨶᩔ, ᩃᩣᨽᩦ ᩅᩮᨲᨶᩔ, ᩃᩣᨽᩦ ᩋᨽᩥᩉᩣᩁᩣᨶᩴ᪨ ᨲᩴ ᨠᩥᩔ ᩉᩮᨲᩩ? ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᩈᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩩᩈᩃᩮᩣ ᩈᩪᨴᩮᩣ ᩈᨠᩔ ᨽᨲ᩠ᨲᩩ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨ ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩩᩈᩃᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨠᩣᨿᩮ ᨠᩣᨿᩣᨶᩩᨷᩔᩦ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ...ᨷᩮ... ᩅᩮᨴᨶᩣᩈᩩ...ᨷᩮ... ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮ...ᨷᩮ... ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩩᨷᩔᩦ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᩋᩣᨲᩣᨷᩦ ᩈᨾ᩠ᨷᨩᩣᨶᩮᩣ ᩈᨲᩥᨾᩣ ᩅᩥᨶᩮᨿ᩠ᨿ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩋᨽᩥᨩ᩠ᨫᩣᨴᩮᩣᨾᨶᩔᩴ᪨ ᨲᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩩᨷᩔᩥᨶᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾᩣᨵᩥᨿᨲᩥ, ᩏᨷᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᨷᩉᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨

“ស ខោ, ភិក្ខវេ, បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ កុសលោ ភិក្ខុ លាភី ចេវ ហោតិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សុខវិហារានំ, លាភី ហោតិ សតិសម្បជញ្ញស្ស។ តំ កិស្ស ហេតុ? តថា ហិ សោ, ភិក្ខវេ, បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ កុសលោ ភិក្ខុ សកស្ស ចិត្តស្ស និមិត្តំ ឧគ្គណ្ហាតី”តិ (សំ. និ. ៥.៣៧៤) –

ឯវំ បឋមំ ឧបមំ ទស្សេត្វា បច្ឆា អត្ថោ វុត្តោ។ “សុវណ្ណការស្សុទ្ធិយោបមាទិសុត្តេសុ វិយ វា”តិ ពទ្ធា ឧទាហរណមត្តេន សង្គហំ គច្ឆតិ សុវណ្ណការសុត្តាទីសុ បឋមំ ឧបមាយ អទស្សិតត្តា។ ឯតេសុ ហិ សុវណ្ណការោបមសុត្តេ (អ. និ. ៣.១០៣) តាវ –

“អធិចិត្តមនុយុត្តេន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនា តីណិ និមិត្តានិ កាលេន កាលំ មនសិ កាតព្វានិ, កាលេន កាលំ សមាធិនិមិត្តំ មនសិ កាតព្វំ, កាលេន កាលំ បគ្គហនិមិត្តំ មនសិ កាតព្វំ, កាលេន កាលំ ឧបេក្ខានិមិត្តំ មនសិ កាតព្វំ។ សចេ, ភិក្ខវេ, អធិចិត្តមនុយុត្តោ ភិក្ខុ ឯកន្តំ សមាធិនិមិត្តំយេវ មនសិ ករេយ្យ, ឋានំ តំ ចិត្តំ កោសជ្ជាយ សំវត្តេយ្យ។ សចេ, ភិក្ខវេ, អធិចិត្តមនុយុត្តោ ភិក្ខុ ឯកន្តំ បគ្គហនិមិត្តំយេវ មនសិ ករេយ្យ, ឋានំ តំ ចិត្តំ ឧទ្ធច្ចាយ សំវត្តេយ្យ។ សចេ, ភិក្ខវេ, អធិចិត្តមនុយុត្តោ ភិក្ខុ ឯកន្តំ ឧបេក្ខានិមិត្តំយេវ មនសិ ករេយ្យ, ឋានំ តំ ចិត្តំ ន សម្មា សមាធិយេយ្យ អាសវានំ ខយាយ។ យតោ ច ខោ, ភិក្ខវេ, អធិចិត្តមនុយុត្តោ ភិក្ខុ កាលេន កាលំ សមាធិនិមិត្តំ…បេ… បគ្គហនិមិត្តំ…បេ… ឧបេក្ខានិមិត្តំ មនសិ ករោតិ, តំ ហោតិ ចិត្តំ មុទុញ្ច កម្មនិយញ្ច បភស្សរញ្ច, ន ច បភង្គុ, សម្មា សមាធិយតិ អាសវានំ ខយាយ។

“សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, សុវណ្ណការោ វា សុវណ្ណការន្តេវាសី វា ឧក្កំ ពន្ធេយ្យ, ឧក្កំ ពន្ធិត្វា ឧក្កាមុខំ អាលិម្បេយ្យ, ឧក្កាមុខំ អាលិម្បិត្វា សណ្ឌាសេន ជាតរូបំ គហេត្វា ឧក្កាមុខេ បក្ខិបេយ្យ, ឧក្កាមុខេ បក្ខិបិត្វា កាលេន កាលំ អភិធមតិ, កាលេន កាលំ ឧទកេន បរិប្ផោសេតិ, កាលេន កាលំ អជ្ឈុបេក្ខតិ។ សចេ, ភិក្ខវេ, សុវណ្ណការោ វា សុវណ្ណការន្តេវាសី វា តំ ជាតរូបំ ឯកន្តំ អភិធមេយ្យ, ឋានំ តំ ជាតរូបំ ឌហេយ្យ។ សចេ, ភិក្ខវេ, សុវណ្ណការោ វា សុវណ្ណការន្តេវាសី វា តំ ជាតរូបំ ឯកន្តំ ឧទកេន បរិប្ផោសេយ្យ, ឋានំ តំ ជាតរូបំ និព្វាបេយ្យ។ សចេ, ភិក្ខវេ, សុវណ្ណការោ វា សុវណ្ណការន្តេវាសី វា តំ ជាតរូបំ ឯកន្តំ អជ្ឈុបេក្ខេយ្យ, ឋានំ តំ ជាតរូបំ ន សម្មា បរិបាកំ គច្ឆេយ្យ។ យតោ ច ខោ, ភិក្ខវេ, សុវណ្ណការោ វា សុវណ្ណការន្តេវាសី វា តំ ជាតរូបំ កាលេន កាលំ អភិធមតិ, កាលេន កាលំ ឧទកេន បរិប្ផោសេតិ, កាលេន កាលំ អជ្ឈុបេក្ខតិ, តំ ហោតិ ជាតរូបំ មុទុញ្ច កម្មនិយញ្ច បភស្សរញ្ច, ន ច បភង្គុ, សម្មា ឧបេតិ កម្មាយ។ យស្សា យស្សា ច បិឡន្ធនវិកតិយា អាកង្ខតិ, យទិ បដ្ដិកាយ យទិ កុណ្ឌលាយ យទិ គីវេយ្យកាយ យទិ សុវណ្ណមាលាយ, តញ្ចស្ស អត្ថំ អនុភោតិ។

“ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, អធិចិត្តមនុយុត្តេន ភិក្ខុ…បេ… សម្មា សមាធិយតិ អាសវានំ ខយាយ។ យស្ស យស្ស ច អភិញ្ញាសច្ឆិករណីយស្ស ធម្មស្ស ចិត្តំ អភិនិន្នាមេតិ អភិញ្ញាសច្ឆិកិរិយាយ, តត្រ តត្រេវ សក្ខិភព្វតំ បាបុណាតិ សតិ សតិអាយតនេ”តិ (អ. និ. ៣.១០៣) –

ឯវំ បឋមំ អត្ថំ ទស្សេត្វា តទតត្ថទំ ឧបមំ វត្វា បុនបិ អត្ថោ ឯវំ បឋមំ អត្ថំ ទស្សេត្វា តទគត្ថទំ ឧបមំ វត្វា បុនបិ អត្ថោ វុត្តោ។

សត្តស្វុរិយោបមេ ច –

“អតិច្ចា, ភិក្ខចេ, សង្ខារា, អធុចា, ភិក្ខចេ, សង្ខារា, អតស្សាសិកា, ភិក្ខចេ, សង្ខារា, យាចញ្ចិទំ, ភិក្ខចេ, អលយេច សព្ពសង្ខារេសុ តិព្ពិត្ទិតុំ អលំ ចិរជ្ជិតុំ អលំ ចិមុច្ចិតុំ។ សិតេរុ, ភិក្ខចេ, បព្ពតរាជា ចតុរាសីតិយោជនសហស្សាតិ អាយាមេត, ចតុរាសីតិយោជនសហស្សាតិ ចិត្ថារេត, ចតុរាសីតិយោជនសហស្សាតិ យហាសមុទ្ទេ អជ្ឈោគាឡ្ហោ, ចតុរាសីតិយោជនសហស្សាតិ យហាសមុទ្ទា អច្ចុគ្គតោ។ ហោតិ សោ ខោ, ភិក្ខចេ, សមយោ, យំ កទាចិ ករហចិ ទីឃស្ស អទ្ធុតោ អច្ចយេត ពហូតិ ចស្សាតិ ពហូតិ ចស្សសតាតិ ពហូតិ ចស្សសហស្សាតិ ពហូតិ ចស្សសតសហស្សាតិ ទេចោ ត ចស្សតិ, ទេចេ ខោ បត, ភិក្ខចេ, អចស្សន្តេ យេ កេចិមេ ពីជគាមភូតគាមា ឱសធិតិណចតប្បតយោ, តេ ឧស្សុស្សត្តិ ចិសុស្សត្តិ ត ភចត្តិ។ ឯចំ អតិច្ចា, ភិក្ខចេ, សង្ខារា, ឯចំ អធុចា, ភិក្ខចេ, សង្ខារា”តិអាទិតា (អ៑ តិ៑ សិ៑៩៩) –

បចយំ អត្ថំ ទស្សេត្វា តទតន្តរំ ឧបយំ ចត្វា បុតបិ អទេត្វា ចុទេត្វា៑ អឆ ចា “សុរិយស្ស, ភិក្ខចេ, ឧទយតោ ឯតំ បុព្ពង្គយំ ឯតំ បុព្ពតិយិត្តំ, យទិទំ អរុណុគ្គំ៑ ឯចមេច ខោ, ភិក្ខចេ, ភិក្ខុតោ អរិយស្ស អដ្ឋង្គិកស្ស យគ្គស្ស ឧប្បាទាយ ឯតំ បុព្ពង្គយំ ឯតំ បុព្ពតិយិត្តំ, យទិទំ កល្យាណយិត្តតា”តិ យទេតំ សំយុត្តតិកាយេ (សំ៑ តិ៑ ៥៑៣៥) អាគតំ, តំ ព្ពង សុរិយោបមសុត្តត្តិ អធិប្បេតំ សិយា៑ តម្បិ “កត្ថចិ ឧបយាយ អត្ថំ បរិចារេត្វា ទស្សេតិ”តិ ព្ពយិតា ត សមេតិ បចយំ ឧបយំ ចត្វា តទតន្តរំ អត្ថំ ទស្សេត្វា បុត ឧបយាយ អចុត្តត្តា៑ បចយមេច ហិ តត្ថ ឧបយា ទស្សិតា, “ព្ពយស្មិំ បត សាលិស្វុកោបមេ ឧបយាយ អត្ថំ បរិចារេត្វា ទស្សេត្តោ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខចេតិ អាទិយាហា”តិ៑ ព្ពទេម្បិ ចទតយសង្គហិតំ ចត្តុសុត្តស្ស ព្ពយស្ស ច ចិសេសាភាចតោ៑ ឧភយត្ថាបិ ហិ បចយំ ឧបយំ ទស្សេត្វា បច្ឆា អទេត្វា ចុទេត្វា , តស្មា ឯចមេត្ថ បិទេត ភចិតព្ពំ “តត្ថ ភគចា កត្ថចិ បចយំមេច ឧបយំ ទស្សេត្វា បច្ឆា អត្ថំ ទស្សេតិ ចត្ថុសុត្តេ ចិយ បរិច្ឆត្តសោបម- (អ៑ តិ៑ សិ៑៩៥) អគ្គិក្ខន្ធោបមាទិសុត្តេសុ (អ៑ តិ៑ សិ៑សិ៧) ចិយ ច, កត្ថចិ អទេត្វា ឧបយំ បរិចារេត្វា ទស្សេតិ សុចណ្ណការសត្តសុរិយោបមាទិសុត្តេសុ (អ៑ តិ៑ សិ៑៩៩) ចិយ, ព្ពយស្មិំ បត សាលិស្វុកោបមេ បចយំ ឧបយំ ទស្សេត្វា បច្ឆា អត្ថំ ទស្សេត្តោ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខចេតិ អាទិយាហា”តិ៑ អញ្ញថា យត្ថ៌សង្គហាយ ចិរុជ្ឈតិ៑ ព្ពឆាបិ ច បុព្ពេតាបរំ ត សមេតិ៑ យត្ថ៌សង្គហាយ ចុត្តតយេតេច ចា ព្ពឆាបិ បិទេជា គហេតព្ពោ៑

កលសទិសោ សាលិថលស្ស តុណ្ឌេ ឧប្បជ្ជតកចារេលិ សាលិស្វុកំ, តថា យចស្វុកំ៑ ស្វុកស្ស តគ្គភាចតោ ទេឧចតោ ទេភទា ភាតិយហា ហោតីតិ អាហ – “ភិត្ថិស្សតិ, ចចិ ចិត្ថិស្សតីតិ អទេត្វា”តិ៑ យថា ចិច្ឆាទបិតសាលិស្វុកាទិ អគ្គត្តម្បិ ហត្ថាទិំ ត ភិត្ថតិ ភិត្ថិតុំ អយោគ្គភាចេត ឋិតត្តា, ឯចំ អាចយកាយិចិត្តំ អចិជ្ជំ ត ភិត្ថតិ ភិត្ថិតុំ អយោគ្គភាចេត ឧប្បត្តត្តាតិ ព្ពយត្ថំ ទស្សេតិ “ចិច្ឆាទបិតេតា”តិអាទិតា៑ អដ្ឋសុ ឋាតេសុតិ “ទុក្ខេ អញ្ញាណ”ត្តិអាទិតា ចុត្តេសុ ទុក្ខាទីសុ ចតូសុ សច្ចេសុ បុព្ពត្តាទីសុ ចតូសុ ចាតិ អដ្ឋសុ ឋាតេសុ៑ ឃតពហលត្តិ ចិរកាលបរិភាចតាយ អតិចិយ ពហលំ៑ យហាចិសយតាយ យហាបដិបក្ខតាយ ពហុបរិចារតាយ ពហុទុក្ខតាយ ច យហតី អចិជ្ជាតិ យហាអចិជ្ជា៑ តំ យហាអចិជ្ជំ៑ យហាសទ្ទោ ហិ ពហុភាចេត្វាបិ ហោតិ “យហាជតោ”តិអាទីសុ ចិយ៑ តណ្ហាចាតតោ តិក្ខត្តភាចតាតិ តត្ថ តណ្ហាយ អភាចមេច ចទតិ៑

៣៦. ទុតិយេ បរិយេសតេ អចបម្ពិតេ អក្កតត្តិ ចុច្ចុយាតេ ហតេត្វ អចបម្ពិតំ អក្កត្តំ ចិយ អក្កតត្តិ ទុត្យហិ ហេមាតិ អាហ – “អក្កត្តតេត្តច ចុត្ត”ត្តិ. អទិយចោហាទោតិ អទិយមេសចាឃឹតំ ចោហាទោ. យហត្តិ អក្កហេត្វា អប្បយត្តកស្សេច កហលោ បយោឌតំ ឥស្សេតុំ – “កម្មា បតា”តិអាទិ អាទត្តំ. តេត “ចិចត្តបតិស្សយកុមលំ តាយ យោតិមោ ក្តប្បាឌិតំ អប្បក”ត្តិ ត ចិតេត្តតន្ត្ញំ, អត្យាក្កយេត លទ្ធបច្ចយំ ហុត្វា ចទ្ធយាតំ ឲុទ្ធកតឌឹ ចិយ បណ្ណត្តយហោឈា មយុទ្ធំ, អត្យាក្កយេត តិន្ទ្ញាតយហាមយុទ្ធយេច បុទិមំ បរិបេតិតិ ឌឹបេតិ. បទេច្ចកទៅឌិ ញុទ្ធក្ខុមិត្តិ ច បច្ចតេត្ត ក្តបយោកចចតំ. ចត្តចិចត្តំ កឌិតត្តិ យធាក្កយេត ចុត្តំ.

៣៦. តតិយេ គោរយេត បឌ្ឍចិត្តត្តិ មយុយុត្តឥយ្បាតំ, យម្ហិ មត្តាតេ ក្តប្បជ្ជតិ, តស្ស ច ទុមគេត ចិមមំមឌ្ឍប្បុតិយុត្តមឌិមេត គោរយេត បទុមិតចិត្តំ. អត្តនោ ចិតេត្តតាតិ អត្តនោ តេតោបទិយតោរលោត មន្តញ្ញាតញ្ញារលោត ចា មហិតេត ចិតេត្តត. បទិន្តិត្តិត្វាតិ តោរលោត បទិន្តិត្តិត្វា. ព្វានាកាទេត ឲុតឹតិ អយោ, មុចំ. មន្តយោ អយេតោ អយោ ឲុតស្ស, ឲុតម្ហាតិ ចា អបរយោ, កាឃិកស្ស តេតមិកស្ស ច ទុក្ខស្ស កតិ បចត្តិទ្ធាតត្តិ ទុក្ខិ, កាទលាចមេត ចិចិធំ ចិកាទេត ច តិបាតិយត្តិ ឲុត្វាតិ ចិតិបតោ, អប្បកោបិ តត្តិ អយោ មុចំ ឲុត្វាតិ តិទយោតិ ឲុចយេត្វ អតេ្វា ទេចតិតន្ត្ញា.

៣៣. ចតុទេ្វ មន្តបមាតេត បមត្តិ មន្តមន្តាតេត បមាតេត បមត្តំ, ត ឲ្យក្តិយាតំ អចិប្បមត្តតាយ. មុលស្ស កតិត្តិ មុលស្ស បចត្តិទ្ធាតំ. មុលយេចេត្វ កច្ចត្តិ, ត ទុក្ខត្តិ ចា មុកតិ. យតាបិយទុបិឌិតាយ មហ អក្កហិតិ មក្កុ, លោកិកំ.

៣៥. បញ្ចមេ បទិទុអាហទុបមយកទោ ទហគោ ឲុត្វាតិ ទហគោ, ក្តកបុណ្ណោ ទហគោ ក្តកាទហគោ. ក្តកំ ឥហតិ ឥាទេតឹតិ ក្តកាឥហោ. អាចិលោតិ កលលពាហុលតាយ អាកុលោ. តេតាហ – “អចិប្បមត្តោ”តិ. លុទ្ធត្តុលោតាតិ ចាតេត អាលោឡិត្តុលោតា. តេតាហ – “អបទិមណ្ណិតោ”តិ. ចាតាតិឈាតេត ចិចិតេទុយលមយាកុលតាយ ហិ បទិតោ ត មណ្ណិតោ ចា អបទិមណ្ណិតោ. ចាតាតិឈាតេត ក្តកាស្ស ច អប្បាកាចេត កលលឹក្ខុតោ កត្តយកាចប្បតេត្វាតិ អាហ – “កត្តឹក្ខុតោ”តិ. មិប្បិយោ យុត្តមិប្បិអាឥយោ. មន្តកា មន្តមលិកចិមេមា. ចទត្តប្បិ តិទ្ធត្តប្បិតិ យធាលិកចចតយេតំ ឥទ្ធន្ត្ញំ. តយេច ហិ យធាលិកចចតតំ ឥស្សេតុំ – “ឲុត្វា”តិអាទិ អាទត្តំ.

បទិយោតទ្ធតាតិ បដិច្ឆាឌិតេត. តឃិធំ កាទលោត អាចិលកាចស្ស ឥស្សតំ. ឌិទ្ធឥយ្យ ញុយម្ហិ អត្តកាទេច កទេចា ឌិទ្ធឥយ្យិកោ, មោ បត លោកិកោយោបិ ហោតិ លោកុត្តទោបីតិ អាហ – “លោកិកយលោកុត្តទមិស្សកោ”តិ. បេច្ច មយ្យទេតន្តុតោ មយ្យទាយោ, បទលោកោ. តេតាហ – “មោ ហិ បទេត្វ អតេ្វាតិ បទេត្វា”តិ. ព្វតិ ន្តិឥាបិ មកមត្តិបទិយាបមត្តោ ឲុច កហិតោតិ ព្វតទេប្បិ មក្កហេត្វា ឥស្សេតុំ – “អបិចា”តិអាឌិយាហ. អយត្តិ កុមលកម្មបធមន្តាតោ ឥមចិមោ ឥយ្យោ. មត្តត្តទកប្បាចមាតេតិ ព្វាធំ តស្ស អាមត្តកាធំ មត្តាយ ចុត្តំ. យស្ស កាស្សចិ អត្តទកប្បស្សាចមាតេតិ ចេឌិតន្ត្ញំ. អទិយាតំ យុត្តត្តិ អទិយាតំ អទិយកាចាយ យុត្តំ, តតោ ឲុច អទិយកាធំ កាតុំ មយត្តំ. ញាណាយេច ចោឃ្យស្ស បច្ចក្កាទលាទ្ធេត ឥស្សតត្តិ អាហ – “ញាណាយេច ហឹ”តិអាឌិ. កិំ បត តត្តិ អាហ – “ឌិន្តចក្ខ្ញុ”តិអាឌិ.

៣៩. លទ្ធេ អទ្ធោតិ តត្ថកោ. តត្ថកាចយេច ហិ មត្តាយ “អតាហលោ”តិ ចុត្តំ. យម្មា បមត្តោ តាយ អទ្ធោ ត ពាហលោ, តម្មា

“បសន្នោតិបិ វុច្ចតី”តិ វុត្តំ។ វិប្បសន្នោតិ វិសេសេន បសន្នំ។ សោ បន សព្វា បសន្នោ តាយ ហោតីតិ អាហ – “សុដ្ឋុ បសន្នោ”តិ។ អនាវិលោតិ អកលុសោ។ តេនាហ – “បរិសុទ្ធោ”តិអាទិ។ សង្ខន្តិ ល្ហុកសេវាលំ, យំ “តិលពីជក”ន្តិ វុច្ចតិ។ សេវាលន្តិ កណ្ណិកសេវាលំ។ បណកន្តិ ឧទកបលំ។ ចិត្តស្ស អាវិលភាវោ នីវរណហេតុកោតិ អាហ – “អនាវិលតាតិ បញ្ចនីវរណវិមុត្តតា”តិ។

៤៧. សត្តមេ រុក្ខជាតានីតិ ឯត្ថ ជាតសទ្ទេន បទវឌ្ឍនមេវ កតំ យថា “កោសជាត”ន្តិ អាហ – “រុក្ខានមេវេតំ អធិវចន”ន្តិ។ កោចិ ហិ រុក្ខោ វណ្ណេន អគ្គោ ហោតិ យថា តំ រត្តចន្ទនាទិ។ កោចិ គន្ធេន យថា តំ កាឡានុសារី។ កោចិ រសេន ផលិទារី។ កោចិ ផន្ទនាយ ចម្បកាទិ។ មុទុភាវបរិទហនាយ វិបស្សនាវសេន នាតិឯហិ ហិតំ “តត្ថ តត្ថេវ សក្កិរត្តំ បិបុណាតី”តិ (អ. និ. ២.១០២) វចនតោ “អភិញ្ញាបាទកចតុត្ថជ្ឈានចិត្តមេវ, អាវុសោ”តិ មុស្សមិត្តមេវោ វទតិ។

៤៨. អដ្ឋមេ ចិត្តស្ស បរិវត្តនំ ឧប្បាទនិរោធោ ឯវាតិ អាហ – “ឯវំ លហុំ ឧប្បជ្ជិត្វា លហុំ និរុជ្ឈនក”ន្តិ។ អធិប្បាយោ បនេត្ថ អតិក្កន្តុប្បាទនេត្ថ, បរិណាមិតតាយន្តិ អនេត្ថ។ តេនាហ – “អតិវិយ ន សុករា”តិ។ វក្ខមានាយបិ អធិប្បាយេនាតិ សព្វស្សបិ ចិត្តស្ស សមានលក្ខណត្តា វុត្តំ។ ចិត្តស្ស អតិវិយ លហុបរិវត្តិភាវំ ទេសនាវសេន ទីបេតុំ – “ធម្មំ បនេត្ថ”តិអាទិ វុត្តំ។ ចិត្តសន្តានោតិ សមប្បយុត្តចិត្តំ វទតិ។ វាហសតានំ ខោ, មហារាជ, វីហីនន្តិ បវត្តកោស លិខន្តិ, “វាហសតំ ខោ, មហារាជ, វីហីន”ន្តិ បន បាឡេន កថិតន្តិ មិលិន្ទបញ្ហេបិ (មិ. ប. ៤.១.២) ហិ កត្វា អយមេវ បាឡិ ទិស្សតិ។ “វាហសតាន”ន្តិ វា បច្ចត្តេ សាមិវចនំ ឥច្ចត្តមេវ វុត្តន្តិ វទន្តិ។ អឌ្ឍតេយ្យនាឡិ ទោណោ ទោណានំ ចតុ ឧបឌ្ឍំ កស្ស បន ឧបឌ្ឍន្តិ? អធិការតោ វាហស្សាតិ វិញ្ញាយតិ។ “អឌ្ឍតេរស”ន្តិ កេចិ។ “អឌ្ឍតេយ្យ”ន្តិ អបរេ។ សាធិកំ ទិយឌ្ឍសតំ វាហាតិ វទន្តំ កត្វា វទន្តិ, ទិយឌ្ឍំ វាហតេយ្យ តុម្ហេ តិទោណា ឥតេ្ថា វទន្តិ “សក្កា បន, ភន្តេ, ឧបមំ កាតុ”ន្តិ ឯវំ បវត្តាយ វិទ្ធាយ អភាវេន ន កតា ឧបមា។ ធម្មទេសនាបរិយោសានេតិ សត្ថុបតិតបរិសាយ យថារទ្ធធម្មទេសនាយ បរិយោសានេ។

៤៩. នវមេ បភស្សរន្តិ បរិយោទាតំ សភាវបរិសុទ្ធដ្ឋេន។ តេនាហ – “បណ្ឌរំ បរិសុទ្ធ”ន្តិ។ បភស្សរតាយោគោ នាម ចណ្ណទាតុយំ លក្ខណភាវេ សភាវតោតិ អាហ – “កិំ បន ចិត្តស្ស វណ្ណោ នាម អត្ថី”តិ? ន្តាតនោ អនុមតាយ “នត្ថី”តិ បដិក្ខិបិត្វា បរិយាយកថា អយំ ទាទិសស្ស ចិត្តស្ស បរិសុទ្ធភាវតាទីបនាយាតិ ទស្សេន្តោ “និលាទីន”ន្តិអាទិមាហ។ តថា ហិ “សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ បរិយោទាតេ”តិ (ទី. និ. ១.២៤៣-២៤៤; ម. និ. ១.៣៨៤-៣៨៦, ៤៣១-៤៣៣; បារា. ១២-១៣) វុត្តំ។ តេនេវាហ – “ភវង្គំ និរុបក្កិលេសតាយ បរិសុទ្ធន្តិ បភស្សរ”ន្តិ។ កិំ បន អរហតោ ចិត្តំ និរុបក្កិលេសន្តិ? អាម សភាវតោ និរុបក្កិលេសំ, អាគន្តុកេហិ បក្កិលេសេហិ វេន បន សិយា ឧបក្កិលិដ្ឋំ។ តេនាហ – “តញ្ច ខោ”តិអាទិ។ តត្ថ អត្ថតោ តេហិ ឥត្ថីតិ បច្ចត្តតោ បុគ្គលោ “ភវ”ន្តិ វត្វា ភវាទិ បច្ចាយសភាវេន “ត”ន្តិ អាហ។ ន-សទ្ទោ អត្ថទស្សនេ។ ខោ-សទ្ទោ វចនាលង្ការេ, អវធារណេ វា។ វក្ខមានស្ស អត្ថស្ស និច្ឆិតភាវតោ កុសលចិត្តេន សហាវដ្ឋានាភាវតោ ឧបក្កិលេសានំ អាគន្តុកតាតិ អាហ – “អសហជាតេហី”តិអាទិ។ រាគាទយោ ឧបបន្នចិត្តសន្តានំ កិលិស្សន្តិ វិពាធេន្តិ ឧបតាបេន្តិ វាតិ អាហ – “ឧបក្កិលេសេហីតិ រាគាទីហី”តិ។ កុសលចិត្តស្ស និប្បរិយាយតោ ឧបក្កិលេសេហិ ឧបក្កិលិដ្ឋតា នាម នត្ថិ អសំសដ្ឋភាវតោ, ឯកសន្តតិបរិយាបន្នតាយ បន សិយា ឧបក្កិលិដ្ឋតាបរិយាយោតិ អាហ – “ឧបក្កិលិដ្ឋំ នាមាតិ

ចុទ្ធតី”តិ៑ ឰឝាតិ តយត្ថុ ក្ទុបយាឃ ចិការចតុ៌ “ឃឆា ហឹ”តិអាឌិយាហ៑ ទេតភ កិត្ថុសត្ថាភកតាឃបិ ភាយ ឰរិឃាឃ ទេលិទេព ការឃ្យា
ឌិឃ្យតិ, បទេកច ឲពសត្ថាភកតាឃ ឰរិឃាឃាតិ ឰយំ ចិទេសង៑ ឝទេឃ្យតិ៑ ទេតភាហ – “ឌចភក្លូទេណ...ទេប... ក្ទុបក្កិលិង្ជំ ភាយ ទេហាតី”តិ៑

៦០៑ ឝសទេយ កចក្ខុចិត្តូទេយច ចិត្តត្តិ “បកឃ្យុទេយិឝំ, កិក្លូទេច, ចិត្ត”ត្តិ ចុត្ថុ កចក្ខុចិត្តូទេយច៑ ឃឝទេក្កូភ កចក្ខុចិត្តុ តាឌិសបឆ្ងឃសយចាទេឃ
ក្ទុបក្កិលិង្ជំ ភាយ ចុទ្ធតិ, តឝទេក្កូភ តត្ថឹក្ខុរបឆ្ងឃសយចាទេឃ ក្ទុបក្កិទេលសទេតា ចិយុត្តត្តិ ចុទ្ធតិ៑ ទេតភាហ – “ក្ទុបក្កិទេលសទេសហិ ចិប្បយុត្តុ ភាយ
ទេហាតី”តិ៑ ទេសសទេយត្ថុ ភចយឃុទេត្ថ ចុត្តភឃាតុឃាទេភ ទេចឌិតត្ថុ៑

បលិហិតអទ្ធចក្កូចណ្ណូភា តិដ្ឋិតា៑

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៩. អន្តរាយញ្ញាតចក្កចណ្ណតា

៦៨. ឈង្គស្ស បដេយ អស្សុតចាតិ ខុត្ត “សាត្ត បញ្ញាណចា ភទេរា”តិអាឌឹសុ (ឌា. ២.១ប័.១០១) អត្ថិតាយត្តស្ស ទៅឆេកា ចា-សន្ទោ. “សីលចា ហោតិ កល្យាណធម្មោ”តិអាឌឹសុ (យ. តិ. ២.២ប័១) បសំសាចិសិដ្ឋាឃ អត្ថិតាឃ. “បញ្ញាចា ហោតិ ឱ្ទឃត្តកាយិតិឃា បញ្ញាឃ សមន្នាគតោ”តិអាឌឹសុ (ឌឹ. តិ. ២.២១លិ; ឃ. តិ. ២.២៥) អតិសយត្តចិសិដ្ឋាឃ អត្ថិតាឃ, តស្មា ឃស្ស បសត្ថំ អតិសយេត ចា សុតំ អត្ថិ, សោ សុតចា, សំកិលេសចិទ្ធំសតសមត្តំ បរិយត្តិធម្មស្សចត់, តំ សុត្វា តចត្តាឃ បដិបត្តិ ច “សុតចា”តិ ខ្ពមិតា បដេត បកាសិតា. សោតព្ពយុត្តំ សុត្វា កត្តព្ពតិប្បត្តិចសេត សុណីតិ ចា សុតចា, តប្បដិក្ខេបេត ត សុតចាតិ អស្សុតចា.

អឃថិញ្ញអកាទោ “អហេតុកា ធម្មា (ធ. ស. ១ ទុកមាតិកា), អកិច្ចកោ អាចារសា”តិអាឌឹសុ (បរិធិ. ១០៣លិ) តំសមារឃោគតិចត្តិឃំ ឌិដ្ឋោ. “អប្បច្ចយា ធម្មា”តិ (ធ. ស. លិ ទុកមាតិកា) តំសម្ពន្ធិកាចតិចត្តិឃំ. បច្ចុប្បត្តថិញ្ញបច្ចយសម្ពន្ធីតិ អបច្ចុប្បន្នត្តា អតំសម្ពន្ធិតា ខុត្ត ខោតិតា. “អតិទស្សតា ធម្មា”តិ (ធ. ស. ៨ ទុកមាតិកា) តំសកាចតិចត្តិឃំ. តិទស្សតថិញ្ញខុត្ត ទ្ធដ្ឋតា. អឆ ចា បស្សតីតិ តិទស្សតំ, ចក្ខុចិញ្ញាណំ. តក្កហេតព្ពតាតិចត្តិឃំ, តឆា “អភាសចា ធម្មា”តិ (ធ. ស. ១៥ ទុកមាតិកា). “អប្បដិឃា ធម្មា (ធ. ស. ១០ ទុកមាតិកា) អភារម្មណា ធម្មា”តិ (ធ. ស. ៥៥ ទុកមាតិកា) តំកិច្ចតិចត្តិឃំ. “អទ្ទបិតោ ធម្មា អចេតសិកាធម្មា”តិ តំសកាចតិចត្តិឃំ. តទញ្ញតា ហិ ខ្ពឆ បកាសិតា. “អមគ្គស្សា”តិ តន្ទាចមត្តតិចត្តិឃំ. មគ្គស្សត្តមត្តំ ភត្តិ, អញ្ញា តំសឌិសត្តិ. សឌិសតា ហិ ខុត្ត ស្វចិតា. “អស្សមណា សមណបដិញ្ញា អព្រហ្មចារី ព្រហ្មចារិបដិញ្ញា”តិ (អ. តិ. ២.១៦) ច តំសម្ពាចតីឃក្ខណតិចត្តិឃំ. កទហា ហិ ខ្ពឆ ទាឃតិ. “កង្ខ កោរតា អភាយឃំ (ឌា. ១.១៥.១៣៩; ២.២០.១២៨) អភូតា កញ្ញា”តិ ច តងតប្បកាចតិចត្តិឃំ. “អត្ថប្បន្នា ធម្មា”តិ (ធ. ស. ១លិ តិកមាតិកា) តំសឌិសកាចតិចត្តិឃំ. អតីតាតថិញ្ញឧប្បត្តបុព្វត្តា ឧប្បាឌិធម្មាតច្ចា បច្ចុឃេកងេសសិទ្ធិឃា អារទ្ធប្បាងកាចតោតា កាលចិតិមុត្តស្ស ច ចិន្ទមាតត្តា ឧប្បត្តាតុក្ខលតា, បរោច បច្ចុប្បត្តាតត្តិ តព្វិទ្ធុទតា ហេតុ ចិញ្ញាឃតិ. “អនេសក្កា ធម្មា”តិ (ធ. ស. ១១ តិកមាតិកា) តងបរិយោឃាសាតតិចត្តិឃំ. តត្ថិដ្ឋានហេតុ្ត បកាសិតត្តិ ខុចំ អតេកេសំ អត្ថាតំ ខោតកោ. ខ្ពឆ បត “អទ្ទបិតោ ធម្មា (ធ. ស. ១១ ទុកមាតិកា), អចេតសិកា ធម្មា”តិអាឌឹសុ (ធ. ស. ៥លិ ទុកមាតិកា) ចិឃ តំសកាចតិចត្តិឃំ ទដ្ឋព្វា, អញ្ញាតេត្តិ អតេត្ត. ខុតេតស្ស សុតាឌិទាណចិទហំ ងស្សតិ. តេត ចុត្តំ – “អាកមាឌិកមាកាចា ទោទេឃ្យា អស្សុតចា ខ្ពតី”តិ.

ខ្ពងាតិ តស្សត្តំ ចិចទេត្តា “ឃោ ហិ”តិអាឌិមាហ. តត្ត ឃស្មា ឧត្តធាតាឌិកោសលេតបិ ឧបក្កិលេនិសាបក្កិលិដ្ឋាតំ ខាតតហេតុក្ខតំ ទាហុសត្ថំ ហោតិ. ឃទាហ – “កិត្តាចតា ត្ត ភោ, ភន្តេ, ពាហុស្សុតោ ហោតិ? ឃតោ ភោ, កិក្ខុ, ឧត្តក្ខុសលោ ហោតិ. ធាតុ...បេ... អាឃតត...បេ... បដិច្ចសមុប្បាទកុសលោ ហោតិ. ខុត្តាចតា ភោ, កិក្ខុ, ពាហុស្សុតោ ហោតី”តិ. តស្មា “ឃស្ស ច ឧត្តធាតុអាឃតតបច្ចយាការសតិបដ្ឋាតាឌីសុ”តិអាឌិ ចុត្តំ. តត្ត ចាទុក្កតកោណំ ឧក្កហោ. អត្តបរិបុច្ឆតំ បុរិបុច្ឆា. កុសលេហិ សហ ចោទទតាបរិហរណចសេត ចិតិច្ឆយកោណំ ចិតិច្ឆយោ. អាចរិយេ បត បយិរុបាសិត្វា អត្តធម្មាតំ អាកមតំ សុតមឃទាណចសេត អចព្ពុទ្ធតំ អាកមោ. មក្កផលតិព្វាតាតំ សច្ឆិកិរិឃា អធិកមោ.

ពាហុំ តាតប្បការាតំ សក្កាយទិដ្ឋាទីតំ អចិហតត្តា តា ឌេតេត្តិ, តាហិ ចា ឌតិតាតិ បុច្ចុជ្ជតា។ អចិឈាតយេច ចា ឌត-សទ្ទោ ចឥតិ។ បុច្ចុ សត្ថារាតំ យុព្វុស្លោកិកាតិ ឡូត្ត បុច្ចុ ឌតា សត្ថុបដិញ្ញា ឡូតេតសត្តិ បុច្ចុជ្ជតា។ សព្ពាកតីហិ អចុដ្ឋិតាតិ ឡូត្ត ឌេតេតព្ពា, ឌាឃត្តិ ចា ឡូត្ត សត្តាតិ ឌតា, កតិយោ, តា បុច្ចុ ឡូតេតសត្តិ បុច្ចុជ្ជតា។ ព្ភេតា បរេ ឌាឃត្តិ ឡូតេតហីតិ ឌតា, អភិសង្ខារាឌយោ, តេត ឡូតេតសំ បុច្ចុ ចិជ្ជត្តិតិ បុច្ចុជ្ជតា។ អភិសង្ខារាទិអត្ថេ ឡូច ចា ឌត-សទ្ទោ ឌដ្ឋព្ពោ។ ឱឈា កាយោឈាឌយោ។ រាកក្កិអាឌយោ សត្តាបិ។ តេត ឡូច សព្ពោបិ ចា កិលេសា បរិឡូអាហា។ បុច្ចុ បញ្ចសុ កាមកុណេសុ រត្តាតិ ឡូត្ត ឌាឃតីតិ ឌេតា, រាកោ កេឆោតិ ឡូចយាទិកោ, បុច្ចុ ឌតា ឡូតេតសត្តិ បុច្ចុជ្ជតា។ បុច្ចុសុ ឌតា ឌាតា រត្តាតិ ឡូចំ រាកាទិអត្ថេ ឡូច ចា ឌត-សទ្ទោ ឌដ្ឋព្ពោ។

រត្តាតិ ចត្ថុ ចិឃ រក្ខខាតេតត ចិត្តស្ស ចិបរិណាមកេរត ឈត្ថរាកេត រត្តា សារត្តា។ កិទ្ធាតិ អភិកង្ខតសការេចត អភិកិញ្ញ្ញតេត កិទ្ធា កេធំ អាបត្តា។ កធិតាតិ កត្ថិតា ចិឃ ក្រូមាចតឹយការេចត តត្ថ បដិពទ្ធា។ មុច្ឆិតាតិ កិលេសចេសេត ចិសញ្ញិក្ខុតា ចិឃ អតញ្ញាកិច្ចា មោហមាបត្តា។ អជ្ឈោបត្តាតិ អតញ្ញាសាធារណោ ចិឃ កត្វា កិលិត្វា បរិតិដ្ឋេបត្វា ឋិតា។ លក្កាតិ ចង្កកល្ពេក ចិឃ អាសត្តា, មហាបលិបេ ឃាច តាសិកក្កា បលិបត្តបុរិសោ ចិឃ ក្ខទ្ធរិតុំ អសក្កុណេយ្យការេចត តិមុក្កា។ លក្កិតាតិ មក្កដាលេបេ អាលក្កការេចត សមូសិតោ ចិឃ មក្កដោ បញ្ចត្ថុ ព្ភត្រ្ថិឃាតំ ចេសេត អាលក្កិតា។ បលិព្បុទ្ធាតិ សមុទ្ធា, ក្ខបទ្ទុតា ចា។ អាចុតាតិ អាចរិតា។ តិចុតាតិ តិចារិតា។ ឱចុតាតិ បលិកុណ្ឋិតា, បរិយោតទ្ធា ចា។ បិហិតាតិ បិទហិតា។ បដិច្ឆន្នាតិ ឈាទិតា។ បដិកុជ្ជិតាតិ ហេដ្ឋាមុខជាតា។

"អស្សុតចា"តិ ឡូតេត អចិជ្ជទ្ធតា ចុត្តាតិ អាហ – "អទ្ធបុច្ចុជ្ជតោ ចុតេត្តា"តិ។ ចិត្តដ្ឋិតិ ចិត្តបរិក្កហោ តត្ថិតិ ឃាឃ បដិបត្តិយា ចិត្តស្ស ក្ខបក្កិលេសំ តតោ ចិប្បមុត្តិញ្ច ឃថាសកាចតោ ជាតេតយ្យ, សា ចិត្តកាចតា ចិត្តដ្ឋិតិ។ ឡូការមុណោ សុដ្ឋុ សមាធាតចេសេត អចដ្ឋិតំ បរិកក់ កត្វា បចត្តិតា សម្មាយុត្តឆមុហិ តិស្សយារមុណេហិ ច សទ្ធិំ ចិត្តស្ស បរិក្កហសញ្ញិតា ចិបស្សតាកាចតាបិ តត្ថិ, ឃាឃ ចុត្តមត្ថុ ឃថាសកាចតោ ជាតេតយ្យ។

៦៦។ ចុតិយេ សុតចាតិ បឥស្ស អតេត្ថ អតត្តរសុតេត្ត ចុតេត្តាយេច។ អរិឃសាចកោតិ ឡូត្ត ចត្តុក្កិ សមុចតីតិ តំ ឥស្សេតុំ – "អត្ថិ អរិយោ"តិអាទិ អារទ្ធំ។ បចេច្ចកំ សច្ចាតិ ព្ភទ្ធចេត្តាតិ បចេច្ចកព្ភទ្ធា។ តត្ថ សព្ពោបិ អរិយា បចេច្ចកយេច សច្ចាតិ បដិចិជ្ឈត្តិ ឆម្មស្ស បច្ចត្តចេចតឹយកាចតោ? តយិទមីទិសំ បដិចេធំ សន្ធាយ ចុត្តំ។ ឃថា បត សាចកា អញ្ញេសំ តិស្សយេត សច្ចាតិ បដិចិជ្ឈត្តិ បរតោឃោសេត ចិតា តេតសំ ឥស្សតមក្កស្ស អតុប្បជ្ជតតោ។ ឃថា ច សម្មាសព្ពុទ្ធា អញ្ញេសំ តិស្សយការេចត សច្ចាតិ អភិសម្ពុជ្ឈត្តិ, ត ឡូចមេត, ឡូតេត បត អបរេតេយ្យា ហុត្វា អបរតាយកការេចត សច្ចាតិ បដិចិជ្ឈត្តិ។ តេតត ចុត្តំ – "បចេច្ចកំ សច្ចាតិ ព្ភទ្ធចេត្តាតិ បចេច្ចកព្ភទ្ធា"តិ។

អត្ថិ សាចកោ ត អរិយោតិ ឡូត្ត បេចុជ្ជតិកាយ សន្ធាយ រតេតត្តយេ អភិប្បសេត្តា សទ្ធាបិ កហិតោ ឡូច។ កិហី អតាកតផលេតិ ព្ភធំ បត តិឥស្សតមត្តំ ឌដ្ឋព្ពោ។ ឃថាចុត្តបុក្កលេ ហិ សរណាកមតេតា បដ្ឋាយ សោតាបត្តិផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបត្តោ ព្ភទ្ធេច ចត្តព្ពាតំ លកតិ។

ឞ្វាឃយទេ្វា ឥក្លិលាឋិឞុទ្ធិឞុទេ្វត (ឞ៉ ត៉ ១.១៤៩ អាគេឃា) ឌីរេបតទេ្ថា៉ ឞុតចាតិ ៤ត្តិ ទុត្តអទេ្វា តាយ អត្តហិតបរហិតប្បដិបត្តិ, តឞ្ស ចរេរត ឞុតរេយ្យទេ្ថា៉ ឃំ រេត្ថាយ ទុត្តំ – "រេឃា ច ហោតិ ឞុរេតត ក្នុបរេត្ថា, អប្បិច្ឆិ រេច រេហិតំ ការេយាតេតា"តិ ច អាទិ៉

អរិយរាចរោកាតិ ចេឌិតទេ្ថាតិ អរិយឞ្ស កាចរោតា ឥឞ្ឞុចតកិច្ច ឃុត្តប្បឃុត្តកាចរោតា ទុត្តំ ក្នុបក្លិលេរេហិ ឋិប្បឃុត្តិ អតុបក្លិលិទ្ធតា, តឞ្សា ឃចាយកាចជាតតំ ឥឮហតរាឃ ៤ច ឋិត្តកាចតាឃ រេតិ ហោតិ, ត អន្ញាឆាតិ "ពាលចឋិបញ្ញា ពងិតា"តិ ទុត្តំ

៤៦៉ តតិរេឃ អក្កិលុទេ្ថាបយឞុត្តត្តអទ្ទប្បត្តិឃត្តិ អក្កិលុទេ្ថាបយឞុទេ្វ (អ៉ ត៉ ៤៉.៤៦) ចេរេតាអទ្ទប្បត្តិឃំ ៉ តំចេរេតាហេតុកញ្ញាទុកច្ឆាតំ កិក្លុតំ ឋិច្ឆាបដិបត្តិ តិឋិត្តំ កទ្វា កាចា ឮឃំ ឞុត្តំ ចេរេឞិ៉ អឋិជហិតរេច ហោតិ រេញ្ញាកាលិ ឞុប្បតិទ្ធិតរេតិរេយ្យជញ្ញាតា៉ ឃប្ផា ព្ទទ្ធាតិ ទ្បុការេឃា ជាហិទេព្ទត្តទេហិ យរេលហិ អតុបក្លិលិទ្ធា ឞុរេឆាតជាតិយហិរេឌិរេឃា, តប្ផា ទុត្តំ – "ក្នុបទ្ធាកាតុក្កហត្តិ រេទិរចាឞុកត្តញ្ញា"តិ៉ ឋិតិតារេយទ្វាតិ ចលរេយាបត្តិហិ ឋិតិតារេយទ្វា៉ កាលបរិទេច្ឆទចរេត ឋិឋិត្តារេត ឋិតិតាយតំ ឋិរេចកត្តតាឃ រេចច បទេរំ

ឌិទ្ធាតុកាតិអាបញ្ញតទ្ទ្យា៉ តិចារេទ្វាតិ ឋិហារតិចារតបរិចត្តតចរេត តិចារេទ្វា៉ កោឋិ ៤កោឞ្ស, កោឋិ កិក្លុរេជ្ឈុបរិចុតឞ្ស, កោឋិ បកតិយា, កោឋិ បដិហារិយេហិ ចត្តយារេតហិ ច កាយប្បចរេឃា តចា តចា ឋិចេតត្តុប្បកុលចរេត៉ ក្នុបរំហរិទ្វាតិ

ហិយចត្តាឌឹរុ បុប្ផិតក្លាឌិរោតា អារេតទ្វា៉ ឆ្លាហត្តុល្លតាឃ ក្ខុរិយា រេទ្ធ បរេតិរេក្លុបរេយរេយ រេយកាចាបត្តិ, ឞុលរេយឞ្សឋិកាឞិតបទុរេយប្បដិច្ឆតច្ចា ឞុប្បតិទ្ធិតបាដិតាឃ តិឞ្សត្ថចលំ, ត ឮទ្ធិតិឃ្វាតំ៉ តិតឞ្សតយត្តទេច្ចតំ រេក្លុទាកាចលកាហ្មកាទ្ធកាលលិឌិអបរោយា ឞុឋិកាចាបត្តិតិ ៤ចយាឌឹតបិ្ប តចា លព្ទតរោតា៉

ឮត្តលិលឞ្ស អទេ្វា ចបិតយទេ្វតិ ឮតំ ឃាចរេច ចេរេតយ្យជតឋិតឃទ្វាឃ រេទ្ធ បាដិហារិយំ បចត្តត្តិ កទ្វា ទុត្តំ៉ ឥក្លិលាបារេទតិ ឮតំ ព្ទទ្ធាតំ រេញ្ញបឥក្លិលាតាឃ៉ "លញ្ញាល្លុទេព្វិរេយា"តិ ចទ្វាបិ "ឞុចល្លុរេបិញ្ញាទាតិ ឋិយា"តិ ឮតំ ព្ទទ្ធាតំ រេទិរេ បិតាកាឃ រេឃក្ខុតាឃ ទុត្តំ៉ យទុទេតាកាទេត រេទ្ធំ កទេរាត្តិ ទដ្ធញ្ញារាទេរឞ្ស ឌិទ្ធតាឃ៉ រេកទិអាឌឹតំ បត រេទ្ធាឃតំ ឥឞុតាច៉ បដិយាតត្តិតិ "ឞុទ្ធល្លកំ ឮតំ អញ្ញ អរេយត្តិ លព្ទតិ, រេឃ យឃំ ទ្ធានិរេត បលិទេតត អាហារេត កាចត្តិ ក្នុបទ្ធហាយា"តិ បតិតយាតរេា យាតត្តិ ប្បុរេជត្តិ៉ រេតរំ រេត្តាតាតិ ឆ្លេលិរេកទ្វាតិ រេតរំ តចា ក្នុបទ្ធាកាតំ ប្បុកុលិតំ អតិរេត ៤តទេហិ ច បចត្តឋិត្តរេត្តាតាតិ ឆ្លេលិរេកទ្វា៉ អទេហទេ្វ បតិទ្ធហត្តិតិ រេញ្ញទេ្ថា៉ តទ្វាតិ ឋិហារេ៉ កត្តយល្លលយាត្ត៤តិ ចត្តញ្ញាតិឃកទេ្ថត កតបរិកឡេ្ទ យល្លលយាត្ត៤៉

ទុល្លកា តលាតរេយ្យត្តិតិ រេតិបិ យតុឞ្សត្តប្បដិលិកេ បតិទ្បុចេរេចាទំរេត្រ្កិយារេចលល្លរេទ្ថាបដិលិកាចេរេឃា កុលា ទុល្លកាតិ អទេ្វា៉ ចាតុយហារាឌីក...បេ... ចរេចត្តិកចតំ កទ្ធត្តិតិ ឮតំ តទ្ធ ឞុញ្ញាឋិយាតាតិ រេទ្ថាឃ ទុត្តំ៉ កាចា កទ្ធកុដិ បចិឞិទ្វា បទ្ថាកត្តំ តរេឃា ការេក កទ្វា បចយការេក រេរេច អាកទ្ធតិ, ឥក្លិរោតត បរេឞ្សត ឞីហរេឃ្យ កាប្បតិ៉ រេរេច អាកទ្ធតិ, ព្ទទ្ធាឋិល្លចលរេយាបត្តិ រេយាបញ្ញតិ៉ អច ឃចាកាលបរិទេច្ឆទំ តរោតា ទុទ្ធហិទ្វា ទុតិឃការេក បច្ឆិយាយេយ តតិឃរោកាទ្ធារេរ ឋិឃ រេលិកំ រេចារេលិរោកតិ ចេរេតយ្យាតំ ជាកាលបរិបាកំ បញ្ញិតុំ៉ រោតាតាហ – "រេរេច អាកទ្ធតី"តិអាទិ៉

កាលយុត្តន្តិ បត្តកល្លំ, “ឋបិស្សា ចេលិយ ឋបស្ស ឲចំ ចត្តព្ពា”ន្តិ តំកាលិកត្ថម្បិ។ នយយុត្តន្តិ តស្សេច ចេចចតំ, អដ្ឋុប្បត្តិអត្ថម្បិ ចា។ នយយុត្តន្តិ ចា អរិយនយសំយុត្តំ។ ចេសកាលិកត្ថបយេច ហិ ព្យុឌ្ឍា កកចេត្តា ឆយុំ ចេសេន្តិ, ចេសេន្តា ច អរិយនយុតំ បដិច្ចសមុប្បាទគតយំ ឌីបេត្វាច ចេសេន្តិ។ អឆ ចា នយយុត្តន្តិ ហេតុឌាហរណសហិតំ។ កាលេត សាបចេសព្យាកកចា ឆយុំ ចេសេតិ, កាលំ ចិឌិត្វា បរិសំ ស្វេឃ្យារដេតិ, ត ឃាច នយត្ថការា ឆយុំ ចេសេតិ។

ស្វតំ កល្យាបេតិ, ត បត ឃលំ បក្ខលេតីតិ អឆិប្បាយោ។ ត ហិ កកចេតា ការេឃ ឧឌោឌល្លំ ស្វបលិប្បតីតិ។ តតោ តតោតិ អត្ថតោ អត្ថតោ ឌិចាដ្ឋាតាឌិតោ។ ឆកាសំ លកយាតាតិ បុទេកត្តបច្ឆាកត្តបុរិមឃារេយុ ឆកាសំ អលកិត្វា ឋឌាតិ ឃន្ថិមឃារេយ ឆកាសំ លកយាតា, កកចតា ចា កតោកាសតាឃ ឆកាសំ លកយាតា។ បច្ឆាកត្តស្ស តីសុ កាលេសុ បធយកាលេ សីហសេយ្យកប្បតំ ឲកត្តិកំ ត ហោតីតិ អាហ – “បុទេកត្តតោ បដ្ឋាឃ តិសន្ទាឋីឲព្ពតស្ស សទីរស្សា”តិ។ តោតេច ហិ តត្ថ “សេច អាកន្តតី”តិ តតា សីហសេយ្យកប្បតស្ស អតិពន្ធតា ចិកាចិតា។ កិលាសុកាចេ បរិស្សយោ។ សីហសេយ្យំ កប្បេតិ សទីរស្ស កិលាសុកាចយោចតត្តិ ឃោរេដតព្ពា។ ព្យុឌ្ឍចក្ខុតា ចលិកំ ចេចាលេកេតីតិ ឋឌំ បច្ឆិមឃារេយ កកចតោ ពាហុលំ អាចិណ្ណចេសេត ចុត្តំ។ អបេក្ខកា អចសិដ្ឋពាលពាពាលោហិ សត្តាត្យាតត្ថាលោតេច ច កកចា តយតំ សាឆេតីតិ។

ឋយល្លិយេច កិច្ចេតិ បន្ថិមឃាមកិច្ចេ។ ពាលចតា បច្ចុតាបេត សំចឌ្ឍយាតេត កេឌេកាឃ យហាបទិព្ពអាហេតា ស្វប្បន្នតីតិ អាហ – “តាមកាឃ សត្តតេព្ព កេឌេកាឃោ សត្តតេព្ពា”តិ។ តិឆាតកាតត្តិ សត្តិចិតលោហិតំ សន្តាឃ ចុត្តំ។ ស្វល្យាលោហិតំ មុលតោ ស្វកន្តីតិ លោហិតំ ស្វល្យាហុត្វា មុលតោ ស្វកន្តំ។ ឆាតត្តិ កិល្លបដិត្តា។ តំ ឋឋំ ចឌ្ឍាតត្តិ កិល្លបដិត្តាឃ អចិនហិតត្តា តឆា បចឌ្ឍាតឋឋំ។ អត្ថិយចត្តអត្តាបត្តាតម្បិ ស្វបិចេយេត បចត្តិយយាតោ ឃោតិសោយតសិកាទោ សាតុកោ ហោតិឃេចាតិ ឌេស្សេត្តា “ឌាតសំចេកា”តិអាឌិយាហ។ អតោ សលល្លិតត្តិ អតោ អតិចិឃ សលល្លចេត ឋតំ បចត្តិ។ កាសាចបន្ទោតាតិ កិល្លតំ ពាហុកាចតោ ឋតោ ឌិតោ ច ចិចេត្តាតំ តេសំ កាសាចឌុតិឃា បន្ទោតិតោ។ ឋសិចាតបទិចាតោតិ សីលល្ហត្តាឌិតំ តិព្ពាតស្ស ច ឲសតោ ឋសីតំ កិល្លតំ ក្យុលាកេត្ត ចេច ក្យុលាកត្តចាសិតោត សទីរកេត្ត ច បទិតោ សយត្តតោ ចាឃិតោ។

ឆយុសំចេកោ ស្វប្បន្នំ អតាចន្នេតេត បុទេព្ព តស្ស អត្តស្ស អសំចិឌិតត្តា។ ឆយុសំចេកាតិ ច តាឌិសេ អតេ្ត ឆយុតាចសេត ស្វប្បន្នតកំ សហោត្តប្បកាលំ។ អស្សាសដ្ឋាតត្តិ ចិត្តស្សាសការលំ កយ្ចដ្ឋាតំ។ សត្តាសំ កិច្ចាតំ បុត្តកាកោ សត្តបុត្តកាកោ។ “សត្តា សត្តា អចេទា ហោតូ”តិអាឌិតា ហិ ចិត្តស្ស បដ្ឋាតំ ស្វបដ្ឋាតំ ហិតផទលំ។ ឋតាតំ ឋតោ ចេតាកំ យហាត្តត្តិ កត្វា ឋឌំ “ធ្យូអច្ចទាសល្លាតសុត្ត”ត្តិ ចុត្តំ។ អច្ចទាសល្លតោ ចុច្ចតិ អង្គុលិចោដកល្លលោ អគ្គិតិមិសការលិ, ឃោ ឲកស្ស អគ្គុទស្ស ស្វច្ចាកលល្លលោ។ តេតាហ – “ឯ្វេ អង្គុលិយោ បហទិត្វា សង្កាកលាយត្ត”ត្តិ។ សត្តាសត្តាតំ ហិតផទលាចិត្តត្តិ សត្តាសម្បិ សត្តាតំ សយុចេច ហិតេសិតចេសេត បចត្តចិត្តំ។ អាចន្នេត្តា អាសេចតីតិ ហិតេសិតចេសេត អាចន្នេត្តា។ អាចន្នេតេត អាកុដេត្តាបិ អាសេចតិ តាឃ ពាកាលចិប្បយុត្តេត។ ឌាតេត្តាតិ តឆា ពាកាលយត្តំ ស្វប្បាទេត្តាបិ។ បស្សេត្តាតិ តឆា ពាកាលចក្ខុតា បច្ចុល្លតោ ចិឃ ចិបស្សេត្តាបិ។ បច្ចចេល្លេត្តាតិ តយតំ បតិ បតិ អចេល្លេត្តាបិ។ សន្ធាឃ អឆិមុច្ចេត្តាតិអាឌិ បញ្ចត្ត ឋត្រិ្លឃាតំ ចសេត ចុត្តំ។ អកិត្តាឃ្យត្តិអាឌិ ចតុសច្ចចសេត ចុត្តំ។ សត្តាយេច ចេចំ

ចិត្តាទតោ, សាយេណ្ណាត អាសេចភងស្សុភយេចាតិ ត្ថុឆាឆិប្បេតយេច អាសេចភត្តុ ងស្សុតុំ – “ត្ថុឆ បភា”តិអាឌិ ទុត្តំ៌

អទិត្តញ្ញាតោតិ អចិទហិតញ្ញាតោ៌ អតុន្ធញ្ញាតោតិ ឈាតេភ អតុទន្ធា៌ ចាគោ ចា ចេចចភត្តិ អាហ – “អបរិន្ធតញ្ញាតោ”តិ៌ ចិហទតីតិ បងស្សុ ចិកទ្គ (ចិក៌ ៣៣០) អាពតភយេឃភ អត្ថុ ងស្សុត្តា “ចិហទតីតិ ត្ថុទិឃតី”តិអាឌិយាហ៌ អឃំ បតេត្ត សទ្គទ្ថា – ចិហទតីតិ ទុត្ត ចិ-សទ្គា ចិទ្ធងត្តុទោតេភា៌ ហទតីតិ តេតិ, បចេត្តតីតិ អទ្ថា, ចិន្ធិត្ថិតា ហទតិ ចិហទតីតិ ទុត្តំ ហោតិ៌ សោ ហិ ទុពំ ត្ថុទិឃាបឆតីឆត់ អណ្ណាត ត្ថុទិឃាបឆេត ចិន្ធិត្ថិតា អបរិបតត្តិ អត្តកាថំ ហទតិ បចេត្តតិ, តស្វា “ចិហទតី”តិ ទុន្ធតិ៌ ត្ថុទិឃតីតិ ដាតតិសន្ធាឌិកិទិឃំ ពទោទត្តា បចត្តតិ៌ បចត្តតីតិ ដាតាឌិសយត្តី ហុត្វា បចត្តតិ៌ បិលេតីតិ ទុពំ ត្ថុទិឃាបឆតីឆត់ ត្ថុទិឃាបឆត្តទហិ ទត្តូត្តា បិលេតិ៌ ឃេបតិ ឃាបេតីតិ តស្សុច ចេចចត់៌ ទុពញិត្ថុទិឃាបឆតីឆត់ អណ្ណាត ត្ថុទិឃាបឆេត ចិន្ធិត្ថិតា អបរិបតត្តិ អត្តកាថំ បិលេត្តា ឃេបតិ ឃាបេតីតិ ទុន្ធតិ៌ ចទតីតិ ដាតតិសន្ធាឌិស្ស អណ្ណាតទសយត្តី ហុត្វា បចត្តតិ៌ ត្ថុយិភា បងេភាតិ “ចិហទតី”តិ ត្ថុយិភា បងេភ៌

ត្ថុទិឃាបឆចិហាទោតិ ទុត្ត ត្ថុទិឃត់ បចត្តត់ ត្ថុទិឃា, កាឃប្បយោគោ កាឃិពកិទិឃា៌ តស្សា បចត្តត្ថុបិឃកាចតោ ត្ថុទិឃាឃ បឆោ ត្ថុទិឃាបឆោ, ដាតតិសន្ធាឌិ៌ ត ហិ ដាតតិសន្ធាឌីហិ អចត្តុហិ ចិភា កិន្ធិ កាឃិពកិទិឃំ បចេត្តតុំ សក្កា៌ ដាតសយត្តី ចា ហិ ពាយេភ កិន្ធិ ពទេឃ្យ, កយភាឌីស្វុ អណ្ណាតទសយត្តី ចា៌ ចិហទណំ, ចិហទតិ ទុតេភាតិ ចា ចិហាទោ, ត្ថុទិឃាបឆោច ចិហាទោ ត្ថុទិឃាបឆចិហាទោ, សោ ច អត្ថុតោ ដាតតិសន្ធាឌិអាពាទប្បចេត្តា ចតុសត្តតិទូបប្បតេទ្ធា ទុច៌ ឌូចាដាតុសាឃតីត់ ទុពាតេកចាទាឌីចិសិទ្ធោយេច កេងោ, ត បត បទេយត្តតា តេសំ ភាភាពទេណត្តិ ងស្សុតុំ – “បទេយត្តតោ បភា”តិអាឌិយាហ៌ តត្ត ទុសេ ទុគោ ទុពទ្ធ តិអាឌីស្វុ ទុសោ ទុគោ ទុពទ្ធតិអាឌិភា អទ្ថោ ចេឌិតព្វា៌

ទ្ធស្ស , ទ្ធតោ ចា លទ្ធា បិណ្ឌា ទ្ធបិណ្ឌា៌ តេភាហ – “ពាតិបរិចទ្ធ បហាឃា”តិអាឌិ៌ តត្ថ “អយ្យាពយេត”តិ ចិណ្ណាឃត្តីតិ ពាតី, បិតាយហបិតុប្បត្តាឌិចយេភ បរិចទ្ធភទ្ធភ បរិចទ្ធា, ពាតិយេច បរិចទ្ធា ពាតិបរិចទ្ធា៌ ចេឃ្យបរិកោគោ ភាយ អភទហស្ស បរិកោគោ៌ កពចតា ហិ អត្តតោ សាសេភ សីលចតោ បន្ធឃា អភុញ្ញាតា, ភ ទុស្សីលស្ស៌ ដាឃពាភយិ សីលចតោ ទុច បរិន្ធាគោ, ភ ទុស្សីលស្ស អត្តតោ ពាទាត់ យហប្បលកាចស្ស បន្ធាសីសភតោ៌ ត្ថុតិ សត្តាទា អភុញ្ញាតត្តា ដាឃពហិ ច អបរិន្ធតត្តា សឈ្មុឃេប្បិ តិសិឌិត្វា បរិកុញ្ញត្តស្ស ទុស្សីលស្ស បរិកោគោ ចេឃ្យាឃ បរិកោគោ ចេឃ្យបរិកោគោ៌ ត្ថុណចយេភ បរិកោគោ ត្ថុណបរិកោគោ បដិក្កាហពតោ ភក្តុណាចិស្វុត្ថិឃា អកាចតោ ត្ថុណំ ពហត្វា បរិកោគោ ចិឃាតិ អទ្ថោ៌

ដាតត្ថុទ្ធភ ដាឃំ, តំ អាឌិឃត្តីតិ ដាឃាដា, បុត្តាភយេត់ អធិចចត់, តេសំ កាទេចា ដាឃន្ធ, ដាឃន្ធចយេភ បរិកោគោ ដាឃន្ធបរិកោគោ, បុត្តកាចេភ បរិកោគោតិ ទុត្តំ ហោតិ៌ សេក្ខា ហិ កិក្ខុ កពចតោ ឌូទសបុត្តា, តេ បិតុ សត្តកាត់ ដាឃាដា ហុត្វា តេ បន្ធឃេ បរិកុញ្ញត្តិ៌ កិ បត តេ កពចតោ បន្ធឃេ បរិកុញ្ញត្តិ, ន្ទដាហុ កិហីតត្តិ? កិហីហិ ឌិត្វាបិ កពចតា អភុញ្ញាតត្តា កពចតោ សត្តកា អភុញ្ញាតោតុ សទ្ធោភ សត្ថា បរិកោគាកាចតោ, អភុញ្ញាតោតុយេច ច បរិកោគសយត្តចតោ៌ ឆយ្ឌាឃាងស្វុត្តទ្ធោត្ថ សាឆពំ៌

ចិតរាកា ឲច តហ្យាយ គាវញ្ញ អតីតត្តា ឃាយិតោ ហុត្វា បរិក្ខារត្តិតិ អាហ – “សីលាវចស្ស បរិកោរកោ ឃាយិបរិកោរកោ តាយា”តិ៍ អចិតរាកាតញ្ញាតហ្យាបរចវតាយ បច្ចយបរិកោរកេ ឃាយិការចា តត្តិ, តគការចត ចិតរាកាតំ តត្ថ ឃាយិការចា ឃឆាវុចិបរិកោកវម្ពុចតោ៍ តឆា ហិ តេ បដិក្ខូលម្បិ អប្បដិក្ខូលិកាវេត, អប្បដិក្ខូលម្បិ បដិក្ខូលិកាវេត, តទុកឃម្បិ ចវេជ្ជត្វា អញ្ញុបក្ខូតាការេត បច្ចយេ បរិក្ខារត្តិ, គាឃកាតច្ចា យតោវធំ ប្ញូវេត្តិ៍ សេយា បតាយំ សីលចតោ បច្ចចេក្ខិតបរិកោរកោ, សេរា ព្ពលបរិកោកស្ស បច្ចតីកត្តា អាណញ្យបរិកោរកោ តាយ ហោតិ៍ ឃឆា ហិ ព្ពលាឃំកោ អត្តតោ វុចិយា ព្ពច្ឆិតំ គេឃំ កត្តុំ ត លកតិ, ឲចំ ព្ពលបរិកោកឃុតេ្តា លេរាកតោ តិស្សរិតុំ ត លកតីតិ តប្បដិបក្ខត្តា សីលចតោ បច្ចចេក្ខិតបរិកោរកោ “អាណញ្យបរិកោរកោ”តិ ច្ចុច្ចតិ, តស្វា តិប្បរិឃាឃតោ ចត្យបរិកោកចិតិមុត្តោ ចិស្សុវេឃចាយំ បរិកោរកោតិ ចេជិតត្តោ៍ សេរា ព្ពឆ ចិស្សុំ ត ចុត្តោ, គាឃជ្ជបរិកោរកេឃច ចា វក្កហំ កច្ឆតិ៍ សីលចាបិ ហិ ព្ពយាឃ សិក្ខូាឃ វយត្តាកតត្តា “សេលោ”តេ្វច ចុច្ចតិ៍ ព្ពលយុ បរិកោរកោវុ ឃាយិបរិកោរកោ គាឃជ្ជបរិកោរកោ ច អរិឃាតំ បុថុជ្ជតាតច្ចា ចដ្ឋតិ, ព្ពលបរិកោរកោ ត ចដ្ឋតិ៍ ធេយ្យបរិកោរកេ កឆាវេឃច តត្តិ៍ កធំ បតេត្ថ ឃាយិបរិកោរកោ គាឃជ្ជបរិកោរកោ ច បុថុជ្ជតាតំ វម្ពុចតិ? ដ្ឋបចារចវេត៍ សេយា ហិ បុថុជ្ជតស្សបិ វល្លេខប្បដិបត្តិយំ ចិតស្ស បច្ចយកោឆំ បហាយ តត្ថ អតុបលិត្តេត ចិត្តេត បរិកោរកោ, សេរា ឃាយិបរិកោរកោ ចិឃ ហោតិ៍ សីលចតោ បត បច្ចចេក្ខិតបរិកោរកោ គាឃជ្ជបរិកោរកោ ចិឃ ហោតិ គាឃកាតំ យតោវធស្ស អចិវាឆតតោ៍ កល្យាណបុថុជ្ជតស្ស បរិកោរកេ ចត្តត្តាឃេច តត្តិ តស្ស វេក្ខូវច្ចហតោ៍ វេក្ខូវុត្តំ (សំ៍ តិ៍ ៚៍១៣) ហេតស្ស អត្ថស្ស ឃាឆកំ៍

ព្ពយស្ស កិក្ខូតោតិ អច្ឆវាវញ្ញាតយត្តម្បិ កាលំ យេត្តចិត្តំ អាវេវចត្តស្ស កិក្ខូតោ៍ អយោវេឈា វដ្ឋបិណ្ឌបរិកោរកោតិ “អយំ បត្តាឌិតោ វយណោ កិក្ខូតិ អាយិវំ ឌេត្តាតំ តាឃ យេត្តាវេវចតាឃ អត្តតោ វត្តាវេត គោវយលស្ស ចា តគេកដ្ឋាតច្ចា ឞិបឆម្ពាតំ បត្តាឌតតោ ច្ឆបវយតតោ វំឃាវេ ច កឃស្ស វម្ពាច ព្ពក្ខូលាតោ អញ្ញាវឃស្ស អចិវំចាគតេតស្ស អយោវេឈា វដ្ឋបិណ្ឌបរិកោរកោ៍ យហដ្ឋិឃត្តិ យហត្តិកំ យហាបយោឌតំ៍ យហប្បលត្តិ ចិប្បុលប្បលំ៍ យហាតិវំវត្តិ យហាតិស្សត្ថប្បលំ៍ យហាទុតិកត្តិ យហាតុកាចំ៍ យហាចិប្បារត្តិ យហាចិត្តាវំ៍ ឲត្ថ ច បឆយំ កាវលំ យេត្តាវេវចតាឃ តស្ស កិក្ខូតោ ឃាយិអាឌិការចត វដ្ឋបិណ្ឌបរិកោការហតា, ទុតិឃំ បវេហិ ឌិត្តស្ស គាតស្ស យហដ្ឋិឃកាចកាវលំ៍ កោ បត ចារគោតិ យេត្តាឃ អាវេវចតយត្តម្បិ ឲចំយហាតុកាចំ, កោ បត ចារគោ ឆាហុលិកាវេ, ឲត្ថ ចត្តត្តាឃេច តត្តិ”តិ អវេត្ថា៍

៚៉ ចត្យេត្ថ ដ្ឋប្បារេគតិ ចវេឌ្ឍីតិ ឲត្ថ កាចតាវន្តស្ស ដ្ឋប្បាឆតចឌ្ឍតត្ថតា បុវេត្ត ចុត្តា ឲច៍

៚៉ បច្ចាវេយ ព្ពលយុ ដ្ឋិស្វតិ ចត្យត្ថបច្ចាវេយុ៍ “តតិឃេ ចុត្តតឃេតេច ចេជិតត្ត”ត្តិ ចត្វា តឆា ចេជិតត្តតំ គវេស្សតុំ – “សេយា ហិ អាវេវចតី”តិអាឌិ ចុត្តំ៍ តេត អាវេវចតាកាចតាយតវិកាវាតំ អត្ថចិវេឃាកាចយាហ៍ ឃឌិ ឲចំ វុត្តត្តស្ស គេវតា កឆត្តិ អាហ – “វម្ពាវម្ពុត្ត្ឌា បតា”តិអាឌិ៍ ឃាឃ ឆម្ពឆាត្យឃាតិ វត្តត្ញាតត្ញាណយាហ៍ តេត ហិ ឆម្ពាតំ អាកាវេកតំ ឌាត្វា តគត្ថុបំ ឲកម្បិ ឆម្ពុំ តឆា ចិកឌិត្វា កកចា គវេស្សតិ៍ តីហិ កោដ្ឋាវេវហីតិ អាវេវចតាកាចតាយតវិកាវការកោហិ៍ យេត្តា ហិ វត្តចត្ត្ឋេតា យេត្តាឃតចវេត អាតីតា វេវចតា អាវេវចតា, តស្សា ចឌ្ឍតា កាចតា, អចិស្សវេជ្ជត្វា យតវិ ឆបតំ យតវិកាវេរា៍

៣៩· ឈេដ្ឋ អភិយមិតចចត “ខ្ពេយ តាយា”តិ តិយមេយត្វា អចុត្តត្តា· តិយមិតចចត “អកុសលា”តិ សន្ទេបេតេច ចុត្តត្តា· អនេសនតោ បរិយាឌិន្នា ហោន្តិ អប្បកស្សបិ អកុសលកាកស្ស អក្កហិតស្ស អភាចតោ· អកុសលំ កដន្តីតិ អកុសលកាកិយា· អកុសលបក្ខេ កចាតិ អកុសលបក្ខិកា· តេនាហ – “អកុសលាទេយចា”តិអាទិ· បចយតទំ កច្ឆតីតិ បចយតទំ បចត្តតិ, បចយោ បឆានោ ហុត្វា ចត្តតីតិ អត្ថោ· ឲកុប្បាទាឌិចសេន ហិ ឲកជ្ជុបចត្តមានេសុ ចត្សុ អន្វបក្ខន្តេសុ អយមេច បចយំ ក្ខប្បជ្ជតីតិ ខ្ពង់ តត្ថិ, លោកុត្តរមេក្កេសុ ចិយ បត បញ្ញាត្តិយស្ស, លោកិយធម្មេសុ យតិត្តិយស្ស បុទេទតរស្ស ការេចា សាតិសយោតិ “សទ្ធាតេ យតោបុព្ពង្គយា”តិ ចុត្តំ· តថា ហិ អភិធម្មេបិ (ធ· ស· ១) “យស្មិំ សមយេ កាមាចចរំ កុសលំ ចិត្តំ ក្ខប្បន្នំ ហោតី”តិ ចិត្តំ បុព្វង្គមំ ដេដ្ឋំ ពត្វា ទេសនា បចត្តា· សុត្តន្តេបិ ចុត្តំ – “យតោបុព្វង្គមា ធម្មា (ធ· ប· ១, ៦), លច្ឆោរាធិបតិ រាជា”តិ (ធ· ប· អដ្ឋ· ៦·តុច្ឆចត្ថុ, ឲទេកបត្តភាកោរាជចត្ថុ)· តេនាហ – “ឲតេ ហី”តិអាទិ· តេនំ យតោ ក្ខប្បាទកោតិ ច យងក្កេត យតោ សម្បយុត្តធម្មានំ ដេដ្ឋកោ ហុត្វា បចត្តតិ, តងក្កេត តេ អត្តានំ អនុចត្តមានោ តេ តថា ក្ខប្បាទេន្តោ នាម ហោតីតិ ពត្វា ចុត្តំ· អដ្ឋកចាយំ បត ចិត្តស្ស ដេដ្ឋកភាចមេច សន្ធាយ រាជកាយតន្តោ ខេត សហុប្បត្តិបិ បចយុប្បត្តិ ចិយ ពត្វា ចុត្តាតិ អយមេត្ថ ឌស្សិតោ· អត្ថធេចាតិ ឲតេនេច ចិត្តស្ស ឈលាចសេន បចយុប្បត្តិយា អភាចា ឌីបិតោតិ ដដ្ឋេព្វា· តេនេតចាហ – “ឲកតោនេយចាតិ អត្ថោ”តិ·

៣៤· សព្វេទ ចតុក្ខុយកាបិ កុសលា ធម្មា កចិតាតិ “ទេយ ឧកចិ កុសលា ធម្មា”តិ អតចតេសបរិយាងាតតោ ចុត្តំ·

៣៦· អដ្ឋមេ ខ្ពងន្តិ លិង្គចិបល្លាសេន តិទ្ទេសោ, តិបាតបងំ ចា ឲតំ “យងិង”ន្តិអាឌីសុ ចិយាតិ អាហ – “អយំ បយានោតិ អត្ថោ”តិ· បយជ្ជតាការេទាតិ បយានាបត្តិ· ចិត្តស្ស ចោឈេក្កាតិ ខ្ពេយសុ ឲត្តកោសុ ធានេសុ សតិយា អតិក្កលិត្វា ចិត្តស្ស ចោឈជ្ជតំ សតិចិទហោ· ចោឈក្កាតុប្បាតន្តិ ចោឈក្កស្ស អតុ អតុ បងាតំ បុតប្បុតំ ចិស្សជ្ជតំ· អសក្កច្ចកិរិយតាតិ ឲតេនំ ងាតាឌីតំ កុសលធម្មានំ បចត្តតេ បុក្កលស្ស ចា ទេឃ្យធម្មស្ស ចា អសក្កច្ចកិរិយា· សតតភាចេចា សាតច្ចំ, សាតច្ចេត កិរិយា សាតច្ចកិរិយា, សាមេច សាតច្ចកិរិយតា, ត សាតច្ចកិរិយតា អសាតច្ចកិរិយតា· អតដ្ឋិតកិរិយតាតិ អតិដ្ឋិតកិរិយតា តិរន្តទំ ត អតដ្ឋិតកិរិយតា ច· ឆ្លីតចុត្តិតាតិ តិរន្តរកេរណាសក្ខាតស្ស ចិប្បាទស្ស អភាចេត ឆ្លីតចុត្តិតា· តិក្ខិត្តឆន្ទតាតិ កុសលកិរិយាយ ចិរិយឆន្ទស្ស តិក្ខិត្តភាចេចា· តិក្ខិត្តឆុរតាតិ ចិរិយឆុរស្ស ឆ្លទោបតំ, ឆ្លសក្កិតយាតសតាតិ អត្ថោ· អតធិដ្ឋាតន្តិ កុសលករណេ អប្បតិដ្ឋិតភាចេចា· អតតុយោកោតិ អតតុយុញ្ជតំ· កុសលធម្មេសុ អាសេចតាឌីតំ អភាចេចា អភាសេចតាងយោ· បយានោតិ សន្ទបតិទ្ទេសោ· បយជ្ជតាតិ អាការតិទ្ទេសោ· បយជ្ជិតត្តន្តិ ភាចតិទ្ទេសោ· បរិហាយន្តីតិ ខ្ពយិតា បយានស្ស សាចជ្ជតំ ងស្សេតិ· តយិងំ លោកិយានំ ចសេត, ត លោកុត្តរានន្តិ អាហ – “ក្ខប្បន្នា… បេ… ខ្ពង”ន្តិអាទិ·

៣៥· ភចមេ ត បយជ្ជតិ ឲតេនាតិ អប្បមាទោ, បយានស្ស បដិបក្ខោ សតិយា អចិប្បចាសោ· អត្ថតោ តិច្ចំ ក្ខបដ្ឋិតាយ សតិយា ឲតំ តាមំ· បមាទោ បត សតិយា សតិសម្បជញ្ញស្ស ចា បដិបក្ខភូតោ អកុសលចិត្តុប្បាទោ ងដ្ឋេព្វោ· តេនាហ – “បមាទស្ស បដិបក្ខចសេន ចិត្តោទតោ ទេចិតព្វោ”តិ·

᪙᪐᪨ ᨴᩈᨿᩮ ᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩴ ᩈᩦᨴᨲᩦᨲᩥ ᨠᩩᩈᩦᨲᩮᩣ ᨴ-ᨠᩣᩁᩔ ᨲ-ᨠᩣᩁᩮ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ, ᨲᩔ ᨽᩣᩅᩮᩣ ᨠᩮᩣᩈᨩ᩠ᨩᩴ, ᩋᩣᩃᩈᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᨬ᩠ᨬᩣᨲᨷᨠ᩠ᨠᨷᨾ᩠ᨾᨽᩣ ᨽᩥᨯ᩠ᨯᩥᨲᩣ᪨

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៤. ចីវិឃារយ្ខានិចក្កចណ្ណភា

៩០. សត្តមស្ស បឋមេ ចីនាតំ កាយត្តិ ចីវិឃំ, ចិនិភា ចា ច្ចរឃិតត្ថំ បចេត្តតត្តត្តិ ចីវិឃំ, តនេច ក្យលកិរិយាឃ បឆានេដ្ឋន អានយ្ខា ចីវិឃានយ្ខា អានឌ្ឍចីវិឃតា បក្កហិតចីវិឃតា បរិបុណ្ណចីវិឃតាតិ បនេច្ឆក់ ចីវិឃតាសង្ឃា ឃេយានេជតន្តា។

៩១. ទុតិយេ យថាតី ព្ទដ្ឋា ឧតស្សាតិ យហិនេដ្ឋា, តស្ស ភានេចា យហិដ្ឋតា។ យហាចិបឃេយា លេវិនេភា យហាលេវិនេភា យហត្តាតំ ចត្តត់ ពាហុគញ្ញ អភិកិន្តុគេតា។ ព្ទតរីតរាតិអាទិភា បត្តាទិតាតំ ខ្ញប្បដ្ឋភយហិដ្ឋតា ទុត្តា។ បច្ចាហិ កាយក្យេលហីតិអាទិ កហដ្ឋាតំ ចនេសក ទុត្តំ។ ព្ទដ្ឋាតិ សភាចតិនេដ្ឋនេសា។ ព្ទដ្ឋាកតាតិ ព្ទដ្ឋាបចត្តា។ យហិដ្ឋតាតិ យហាព្ទដ្ឋតា។ អត្ថេតា បភាឃំ រានេកា ឧចាតិ ទុត្តំ – “រានេកា សារានេកា”តិអាទិ។

៩២. តតិយេ អប្បិដ្ឋស្សាតិ ឧត្ត អប្ប-សនេដ្ឋា អភាចនេត្ថ “អប្បាពាិនេឆា នេហាតិ អប្បាតនេដ្ឋា”តិអាទីសុ (យ. តិ. ២.២០៣) ចិឃាតិ អាហ – “អភិដ្ឋស្សា”តិ។ លេវិនេក បិលកដស្ស ហិ អក្កិនេរាកក្យដ្ឋិនេរាកាទិកេជស្ស អាពាឆស្ស អភាចំ សន្ធាយ “អប្បាពាិនេឆា”តិ ទុត្តំ។ ព្ទជាតិ ទុត្តនេយចត្ថំ បិលកដតទំ កាតុំ “ឧត្ត ហី”តិអាទិ ទុត្តំ។ ញ្យញ្ញាតំ សាចនេសនំ ចិឃ បរិត្តនេកបិ អប្បសទ្ធស្ស ទិស្សយាគត្តា។ អនេត្ថ បគ តិរចនេសនេសា សត្តនេសា បច្ចយិដ្ឋាឃ អភាចស្ស អធិនេប្បតត្តា។ នេតភាហ – “គ ហី”តិអាទិ។

ព្ទដ្ឋាឃ អភានេចនេគច អប្បិនេដ្ឋា ភាឃ នេហាតីតិ ព្ទយយត្ថំ បកានេគ្គនេគ ជីនេបតុំ – “អបិចា”តិអាទិ ទុត្តំ។ អព្ទិដ្ឋតា ភាឃ អព្ទ អព្ទ ព្ទដ្ឋា។ អសត្តក្យលសយ្ខាចគតាឃ បិបិ លិឃិកា គិហិភា ព្ទដ្ឋា បិបិដ្ឋតា។ ឃាឃ បច្ចយុប្បាគតត្ថំ អត្ថតិ ចិជ្ជយាគក្យេល សយ្ខនេចតិ, បច្ចឃាតំ បដិក្កហនេល ច គ យត្តំ ឌាភាតិ, អឃំ យហិដ្ឋតា។ អសត្តក្យលសយ្ខាចគតាតិ អត្ថតិ អចិជ្ជយាភាតំ ក្យលាតំ ចិជ្ជយាភាតំ ចិឃ បនេសំ បកាសភា។ សត្តក្យលសយ្ខាចគតាតិ ព្ទដ្ឋាចានេរ ជត្វា អត្ថតិ ចិជ្ជយាគសិលទុតជយ្ខាទិក្យលចិភាចគា។ តាទិសស្សបិ បដិក្កហនេល អយត្តញ្ញុតាបិ នេហាតិ, សាបិ អភិជនេយ្យ អាកាតានេឃចាតិ សយ្ខនេដ្ឋា ទុស្សគ្គប្បនេយាតិ ទុត្តប្បនេយា។

អតិលុទ្ធភាចត្តិ បត្តជីចនេចនេសគ អតិចិឃ លុទ្ធភាចំ។ តជស្ស ទិដ្ឋា យគុស្សា “អឃំ អយក្កលទិចនេសា, សុយ្ខកសិតិដ្ឋបត្តជីចនេរា អនេយ្យា បុត្តាក្កនេយា កាតនេដ្ឋា”តិ ចិនេត្តត្វា, “ភនេត្ត, នេឆាកំ ពាហិ នេហាចា”តិ អាហំសុ។ ខ្ញយុដ្ឋីតិ យគុស្សាតំ អឌាគត្តាតំនេឃច បចចិឃំ គិយុដ្ឋីត្វា កល្យប្បត្តានេឃច ខ្ញយុដ្ឋី។ ឃតិ នេឆនេរា “សិលាសចភាចំ ឌាគត្ត”តិ ព្ទនេដ្ឋឃ្យ, គ តំ យគុស្សា “ពាហិ នេហាចា”តិ ចនេជឃ្យ, សិលាសចាតំ បគ តឆាទិត្តនេយច គ ខ្ញប្បនេជ្ជឃ្យ។

អប្បិដ្ឋតាបឆាតំ បុក្កលិទិដ្ឋាតំ ចត្តត្តិទិឆ្ហាបកេទំ ជនេយ្យត្វា បុគបិ បុក្កលិទិដ្ឋានេគគ ចត្តត្តិធំ ព្ទដ្ឋាកេទំ ជនេយ្យនេត្តា “អបនេរាបិ ចត្តត្តិនេឆា អប្បិនេដ្ឋា”តិអាទិយាហ។ បច្ចឃអប្បិនេដ្ឋាតិ បច្ចនេយសុ ព្ទដ្ឋានេហិនេតា។ ទុតក្កអប្បិនេដ្ឋាតិ ទុតក្យលសយ្ខាចភាឃ ព្ទដ្ឋានេហិនេតា។

បរិយត្តិអប្បិច្ឆោតិ ពហុស្សុតសម្ភាវនាយ ឥច្ឆារហិតោ។ អធិគមអប្បិច្ឆោតិ “អរិយោ”តិ សម្ភាវនាយ ឥច្ឆារហិតោ។ ទាយកស្ស វសន្តិ អប្បំ វា យំ ទាតុកាមោ ពហុំ វាតិ ទាយកស្ស ចិត្តស្ស វសំ, អជ្ឈាសយន្តិ អត្ថោ។ ទេយ្យធម្មស្ស វសន្តិ ទេយ្យធម្មស្ស អពហុភាវំ។ អត្តនោ ថាមន្តិ អត្តនោ បមាណំ។ យត្តកេន អត្តា យាបេតិ, តត្តកស្សេវ គហណំ។ យទិ ហីតិអាទិ សង្ខេបតោ វុត្តស្ស អត្ថស្ស វិវរណំ។ បមាណេនេវាតិ យាបនប្បមាណេនេវ។

ឯកភិក្ខុបិ នាញ្ញាសីតិ សោសានិកវត្តេ សម្មេវ វត្តិតត្តា ឯកោបិ ភិក្ខុ ន អញ្ញាសិ។ អន្តោគណន្តិ អវិច្ឆេទំ។ ទុតិយោ យំ ជានេយ្យាតិ ទុតិយោ សហាយភូតោបិ យថា យំ ជានិតុំ ន សក្កុណេយ្យ, តថា សង្ឃី វស្សាតិ តិរត្តំ វុសាតេ វសាមិ, តស្មា អហំ អនេហា សោសានិកុត្តមោ។ ឧបការោ ហុត្វាតិ ឧគ្គហបរិបុច្ឆាទីហិ បរិយត្តិធម្មវសេន ឧបការោ ហុត្វា។ ធម្មកថាយ ជនបទំ ខោភេត្វាតិ លោមហំសនសាធុការទានចេលុក្ខេបាទិវសេន សង្ខុភិតំ ឥតរដ្ឋា “កថំ នុ ខោ អប្បំ អយ្យស្ស សន្តិកេ ធម្មំ សោស្សាមា”តិ កោលាហលវសេន មហាជនំ ខោភេត្វា? យទិ ថេរោ ពហុស្សុតភាវំ ជានាបេតុំ ឥច្ឆេយ្យ, បុព្ពេវ ជនបទំ ខោភេន្តោ ធម្មំ កថេយ្យ គតោតិ “អហំ សោ, យេន រត្តិយំ ធម្មកថា កតា”តិ ជាននាការេន បរិយត្តិអប្បិច្ឆតាយ បុរារុណាវ គតោ។

តយោ កុលបុត្តា វិយាតិ បាចីនវំសទាយេ សាមគ្គិវាសំ វុត្ថា អនុរុទ្ធោ, នន្ទិយោ, កិមិលោតិ ឥមេ តយោ កុលបុត្តា វិយ។ ឯតេសុបិ ហិ អនុរុទ្ធត្ថេរេន ភគវតា “អត្ថិ បន វោ អនុរុទ្ធា ឯវំ អប្បមត្តានំ អាតាបីនំ បហិតត្តានំ វិហរន្តានំ ឧត្តរិមនុស្សធម្មា អលមរិយញាណទស្សនវិសេសោ អធិគតោ ផាសុវិហារោ”តិ (ម॰ និ॰ ១.២២៥) បុដ្ឋេន “ឥធ បន មយំ, ភន្តេ, យាវទេវ អាកង្ខាម, វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរាមា”តិអាទិនា (ម॰ និ॰ ១.២២៥) អនុបុព្ពវិហារសមាបត្តីសុ អារោចិតាសុ ឥតរេ ថេរា ន ឥច្ឆិំសុ។ តថា ហិ តេ បក្កន្តេ ភគវតិ អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធំ ឯតទវោចុំ – “កិន្នុ មយំ អាយស្មតោ អនុរុទ្ធស្ស ឯវមារោចិម្ហ ‘ឥមាសញ្ច ឥមាសញ្ច វិហារសមាបត្តីនំ មយំ លាភិនោ’តិ? យំ នោ អាយស្មា អនុរុទ្ធោ ភគវតោ សម្មុខាបិ អាសវានំ ខយំ បកាសេតី”តិ? ឈីការោបិ អត្តនោ អរិយភាវេ កិកិស្ស រញ្ញា ភវេតា អារោចិតេ ន អត្តមនោ អហេសុំ? តេនាហ – “ឈីការក្ខការោ វិយា”តិ។ ឥមស្មិំ បនេត្ថ “យថយិទំ, ភិក្ខវេ, អប្បិច្ឆតា”តិ វុត្ត អប្បិច្ឆតាសង្ខាតេ អត្ថេ ពលវអលោភតាតិ ឥច្ឆាហតប្បវត្តិកេន អលោភេន។

១៣។ ចតុត្ថេ នត្ថិ ឯតស្ស សន្តុដ្ឋីតិ អសន្តុដ្ឋិ, តស្ស ភាវោ អសន្តុដ្ឋិតា។ តំ បន សរូបតោ ទស្សេន្តោ “អសន្តុដ្ឋស្ស បុគ្គល...បេ... លោភោ”តិ អាហ។ សេវន្តស្សាតិអាទីនិ អញ្ញមញ្ញវេវចនានិ។

១៤-១៦។ បញ្ចមេ តុស្សនំ តុដ្ឋិ, សមំ, សកេន, សន្តេន វា តុដ្ឋិ ឯតស្សាតិ សន្តុដ្ឋិ, តស្ស ភាវោ សន្តុដ្ឋិតា។ យស្ស សន្តោសស្ស អត្ថិតាយ ភិក្ខុ “សន្តុដ្ឋោ”តិ វុច្ចតិ, តំ ទស្សេន្តោ “ឥតរីតរបច្ចយសន្តោសេន សមន្នាគតស្សា”តិ អាហ – ចីវរាទីសុ យេន កេនចិ ហីនេន វា បណីតេន វា បច្ចយេន សន្តុស្សនេន សមង្គីភូតស្សាតិ អត្ថោ។ អថ វា ឥតរំ វុច្ចតិ ហីនំ បណីតតោ អញ្ញត្តា, តថា បណីតម្បិ ឥតរំ ហីនតោ អញ្ញត្តា។ អបេក្ខាសិទ្ធា ហិ ឥតរតា។ ឥតិ យេន ធម្មេន ហីនេន វា បណីតេន វា ចីវរាទិបច្ចយេន សន្តុស្សតិ, សោ តថា បវត្តោ អលោភោ

ឥតរីតរបច្ចយសន្តោសោ, តេន សមន្នាគតស្ស ។ យថាលាភំ អត្តនោ លាភានុរូបំ សន្តោសោ យថាលាភសន្តោសោ។ សេសបទទ្វយេបិ ឯសេវ នយោ។ លព្ភតីតិ វា លាភោ, យោ យោ លាភោ យថាលាភោ, តេន សន្តោសោ យថាលាភសន្តោសោ។ ពលន្តិ កាយពលំ។ សារុប្បន្តិ ភិក្ខុនោ អនុច្ឆវិកតា។

យថាលទ្ធតោ អញ្ញស្ស អបត្ថនា នាម សិយា អប្បិច្ឆតាបិ បវត្តិអាការេនាតិ តតោ វិនិវេចិតមេវ សន្តោសស្ស សរូបំ ទស្សេន្តោ “លភន្តោបិ ន គណ្ហាតី”តិ អាហ។ តំ បរិវត្តេត្វា បកតិទុព្ពលាទីនំ គរុចីវរំ អផាសុភាវាវហំ សរីរខេទាវហញ្ច ហោតីតិ បយោជនវសេន ន អត្រិច្ឆតាទិវសេន តំ បរិវត្តេត្វា លហុកចីវរបរិភោគោ សន្តោសវិរោធិ ន ហោតីតិ អាហ – “លហុកេន យាបេន្តោបិ សន្តុដ្ឋោវ ហោតី”តិ។ មហគ្ឃំ ចីវរំ ពហូនិ វា ចីវរានិ លភិត្វា តានិ វិស្សជ្ជេត្វា តទញ្ញស្ស គហណំ យថាសារុប្បនយេ ឋិតត្តា ន សន្តោសវិរោធីតិ អាហ – “តេសំ...បេ... ធារេន្តោបិ សន្តុដ្ឋោវ ហោតី”តិ។ ឯវំ សេសបច្ចយេសុបិ យថាសារុប្បនិទ្ទេសេ អបិ-សទ្ទគ្គហណេ អធិប្បាយោ វេទិតព្ពោ។ មុត្តហរីតកន្តិ គោមុត្តបរិភាវិតំ, បូតិភាវេន វា ឆឌ្ឌិតំ ហរីតកំ។ ពុទ្ធាទីហិ វណ្ណិតត្តា អប្បិច្ឆតាសន្តុដ្ឋីសុ កិញ្ចិ និយោជេតុំ “បូតិមុត្តភេសជ្ជំ និស្សាយ បព្ពជ្ជា”តិអាទិនា (មហាវ. ៧៣, ១២៨) ពុទ្ធាទីហិ បសត្ថំ។ បរមសន្តុដ្ឋោវ ហោតិ បរមេន វុត្តប្បការេន សន្តោសេន សមន្នាគតត្តា។ យថាសារុប្បសន្តោសោវ អគ្គោតិ តត្ថ តត្ថ កិច្ចំ សារុប្បំយេវ និស្សាយ សន្តុស្សនវសេន បវត្តនតោ អគ្គោ។ លទ្ធសន្តេសុ នត្ថិ វត្តព្ពំ។

៩៨-៩៩។ អដ្ឋមនវមេសុ ន សម្បជានាតីតិ អសម្បជានោ, តស្ស ភាវោ អសម្បជញ្ញំ។ វុត្តប្បដិបក្ខេន សម្បជញ្ញំ វេទិតព្ពំ។

១០០។ ទសមេ បាបមិត្តា ទេវទត្តសទិសា។ តេ ហិ ហីនាចារតាយ, ទុក្ខស្ស ច សម្បាបកតាយ “បាបា”តិ វុច្ចន្តិ។ តេនាការេន បវត្តានន្តិ យោ បាបមិត្តស្ស អត្ថិ រុចិ អធិមុត្តិ តន្និន្នតាតំសម្បវង្កតាទិអាការោ, តេនាការេន បវត្តានំ។ ចតុន្នំ ខន្ធានមេតំ នាមន្តិ ចតុន្នំ អរូបក្ខន្ធានំ “បាបមិត្តតា”តិ ឯតំ នាមំ។ យស្មា អស្សទ្ធិយាទិបាបធម្មសមន្នាគតា បុគ្គលា វិសេសតោ បាបា បុញ្ញធម្មវិរោធិតាយ, តេ យស្ស មិត្តា សហាយា, សោ បាបមិត្តោ, តស្ស ភាវោ បាបមិត្តតា។ តេនាហ – “យេ តេ បុគ្គលា អស្សទ្ធា”តិអាទិ។

វីរិយារម្ភាទិវគ្គវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៨។ កល្យាណមិត្តាទិវគ្គវណ្ណនា

៨០។ អដ្ឋមស្ស បឋមេ ពុទ្ធា, សារិបុត្តាទយោ ច កល្យាណមិត្តា។ វុត្តបដិបក្ខនយេនាតិ “បាបមិត្តតា”តិ បទេន វុត្តស្ស បដិបក្ខនយេន។

៨១-៨២។ ទុតិយេ យោគោតិ សមង្គិភាវោ។ បយោគោតិ បយុញ្ជនំ បដិបត្តិ។ អយោគោតិ អសមង្គិភាវោ។ អប្បយោគោតិ អប្បយុញ្ជនំ អប្បដិបត្តិ។ អនុយោគតោតិ អនុយោគហេតុ។

៨៣។ ចតុត្ថេ ពុជ្ឈនកសត្តស្សាតិ ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ បដិវិជ្ឈនកបុគ្គលស្ស។ អង្គភូតាតិ តស្សេវ បដិវេធស្ស ការណភូតា។ យត្ថ ច ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ ពុជ្ឈតិ, អញ្ញាណនិទ្ទាយ វាបិ ពុជ្ឈតីតិ ពោធីតិ លទ្ធនាមោ អរិយសាវកោ ពុជ្ឈនកសត្តោ, តស្ស ពុជ្ឈនកសត្តស្ស។ ពោធិយាតិ តស្សា ធម្មសាមគ្គិសង្ខាតាយ ពោធិយា។ ពុជ្ឈនតោ ពោធិយា, ពោធិយា វា សច្ចសម្បដិពោធស្ស អង្គាតិ វុត្តំ “ពុជ្ឈតីតិ ពោជ្ឈង្គា”តិ។ វិបស្សនាទីនំ ការណានំ ពុជ្ឈិតព្ពានញ្ច សច្ចានំ អនុរូបំ ពុជ្ឈនតោ អនុពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា, បច្ចេកំ ពុជ្ឈនតោ បដិពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា, សម្មា អវិបរីតតោ ពុជ្ឈនតោ សម្ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គាតិ ឯវំ អត្ថវិសេសទីបកេហិ ឧបសគ្គេហិ អនុពុជ្ឈន្តីតិអាទិ វុត្តំ។ ពោធិសទ្ទោ សព្ពវិសេសយុត្តំ ពុជ្ឈនសាមគ្គិំ សង្គណ្ហាតិ។ ពោធាយ សំវត្តន្តីតិ ពោធិយា តស្សា ធម្មសាមគ្គិយា វុត្តំ ឯកត្តការណំ ទស្សេតិ។ វុត្តំ បនេតំ បដិ វិភត្តយេវាតិ វុត្តប្បការេន វុត្តំ “ពោជ្ឈង្គា”តិ (បដិ។ ម។ ២។១៧) បទំ និទ្ទេសេ បដិសម្ភិទាយន្តេ វិភត្តយេវ។

៨៤។ បញ្ចមេ យាថាវសរសភូមីតិ យាថាវសតោ សកិច្ចករណភូមិ។ រសាតិ យាថាវសរសភូមិ។ វិបស្សនាតិ ពលវវិបស្សនា។ កេចិ “កង្ខាវិតរណា បញ្ញា”តិ វទន្តិ។ វិបស្សនាយ បាទកជ្ឈានេ ច សតិអាទយោ ពោជ្ឈង្គបក្ខិកា វា បរិយាយពោធិបក្ខិយភាវតោ។ តត្ថាតិអាទិ ចតុត្ថជ្ឈានាទិ ពោជ្ឈង្គានំ ភូមិវិភាគទស្សនំ។

៨៥។ ឆដ្ឋេ ទោសំ អត្តនោតិ ទោសំ គិលានំ អត្តនោ។ ការំ សង្គីតិអារុឡ្ហវសេន អប្បកម្បិ វុត្តបទំ, ភាសា បនេត្ថ សង្ខិបិត្វា បរិយាយ អញ្ញាសយានុរូបំ វិត្ថារិតំ ភវេយ្យាតិ ភត្វា ឯតំ វុត្តំ – “យសេន ទេវតា ភវិស្សតី”តិ។ ការណភាវោ ឯត្ថ ភត្តីតិ តស្សា ភទាយ អតិរេកត្ថភាវទស្សនំ។ តថា ហិ សា បុព្ពេ ពាហុសច្ចេន អទោសមិ ពាហុបគ្គំ, ឥទានិ អប្បសច្ចេន អប្បបញ្ញត្តិ អនិច្ចតាយុបេតា និយ្យានិកបក្ខិកា ជាតា។ ឧតាយាតិ យថាវុត្តាយ បរិហានិយា។ បតិកិច្ចត្ថំ និហីនំ។ យំ សាសនេតិ ឯត្ថ កម្មស្សកតញ្ញាណបញ្ញាណម្បិ វិសេសនេយ្យំ។ តត្ថ ហេត្វម្បិ ហិ ធាតុវុទ្ធានំ តប្បញ្ញាធិករតោ សាតិសយមេវ សន្តាញាណុប្បាទំ ទេសនាយ លទ្ធវិសេសតោ វិវដ្ដូបនិស្សយតោ ច។

៨៦។ សត្តមេ ទោសំ វិត្តាចារេ ជាតុតិ តថា ពេចន្តានំ ទោសំ គិលានំ តត្ថ ឧបាយេនេន អត្តនោ ទេសនាយ ភាវនត្ថំ វិត្តុប្បត្តិ ជាតុ។

កប្ុស្សកតាឌឹតិ អាឌិឃឌ្ឌេត ឈាតបញ្ញាឌឹត៌ ចតុត្ថយ៉ិ បញ្ញាត៌ កហលា៍

លិប័-ប័០៍ អឌ្ឌយាឌឹឃុ ទេហឌ្ឌា ចុត្តតទេឃទេតចាតិ “ឃា ខុឃ យយ ឃាឃទេត”តិអាឌិតា ទេហឌ្ឌា ចុត្តតទេឃទេតច៍ ទេឃឃទេយត្តូ ក្តតាតត្តូទេយច៍

កល្យាឈយិត្តាឌិចក្កចណ្ហតា តិឌ្ឌិតា៍

ប័៨-ប័៧៍ តចទេយ ចទេក្ក តត្តិ ចត្តញ្ញា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

᪁᪀᪨ ᨴᩩᨲᩥᨿᨸᨾᩣᨴᩣᨴᩥᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪉᪈-᪁᪃᪉᪨ ᨴᩈᨾᩮ ᩅᨣ᩠ᨣᩮ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩮ ᨽᩅᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩥᨠᩴ᪨ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᨲᩮᩣ ᨻᩉᩥᨴ᩠ᨵᩣ ᨽᩅᩴ ᨻᩣᩉᩥᩁᩴ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨸᨭᩥᨸᨠ᩠ᨡᨶᨿᩮᨶᩣᨲᩥ “ᩋᩅᩥᨶᩣᩈᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩥᨶᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᩮᩣᨭᩥᨠᩮᨲᩥ “ᩋᨶᩩᨿᩮᩣᨣᩮᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣᨶᩴ , ᩋᨶᨶᩩᨿᩮᩣᨣᩮᩣ ᨠᩩᩈᩃᩣᨶᩴ, ᩋᨶᩩᨿᩮᩣᨣᩮᩣ ᨠᩩᩈᩃᩣᨶᩴ, ᩋᨶᨶᩩᨿᩮᩣᨣᩮᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪁᪨᪉᪆) ᩑᩅᩴ ᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᨣᨲᨶᨿᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨶᩣᩉᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩑᨠᨵᨾ᩠ᨾᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᨾᨶᩩᨸᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪁᪨᪁᪁) ᩋᩣᨣᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩈᨾᨬ᩠ᨬᩣ ᨩᩣᨲᩣ᪨

᪁᪃᪀᪨ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᨶᨿᩮ ᨿᨳᩣᩁᩮᩣᨵᩣᨣᨲᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩅᩥᨸᩁᩥᨿᩮᩈᨲᩴ, ᨲᩴᨲᩴᨵᨾ᩠ᨾᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᨲᩮᩣ ᨮᩣᨶᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨠᨲᩮᩣ ᨧ ᨸᩅᩮᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣᨲᩥ ᨴᩦᨸᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᩈᩴᨿᩮᩅ ᨸᨶ ᩋᩅᩥᨸᩁᩦᨲᨲᩮᩣ ᩋᨶᩩᩈᩣᩈᨶᩥᨠᨲᩮᩣ ᨧ ᨸᩅᩮᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣᨲᩥ ᨴᩦᨸᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᩅᩥᨶᨿᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᨿᨳᩣᩅᩥᨵᩥᨸ᩠ᨸᩅᩮᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣᨲᩥ ᨴᩦᨸᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣᩅᩥᨵᩥᨸ᩠ᨸᩅᩮᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣᨲᩥ ᨴᩦᨸᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᨸᨬ᩠ᨧᩅᩥᨵᩮᩣ ᩈᩴᩅᩁᩅᩥᨶᨿᩮᩣ ᨸᩉᩣᨶᩅᩥᨶᨿᩮᩣ ᨧ ᩅᩥᨶᨿᩮᩣ, ᨲᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᩋᩅᩥᨶᨿᩮᩣ᪨ ᩅᩥᨶᨿᨶᨿᩮᨶ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣᨴᩥᨠᩣ ᨿᨳᩣᩅᩥᨵᩥᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩑᩅ ᩅᩥᨶᨿᩮᩣ, ᨲᨻ᩠ᨻᩥᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᩋᩅᩥᨶᨿᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨵᩥᩈ ᨲᩥᩔᩮᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣ ᨸᩅᩥᩅᩮᨠᩥᨿᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥ-ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮ ᩋᩣᨴᩥᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩈᩮᨶ ᩈᩮᨠ᩠ᨡᨲᩩᨸᩥ ᨸᩅᩥᩅᩮᨠᩥᨿᩣ, ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨸᩅᩥᩅᩮᨠᩥᨿᩣ, ᩈᨲ᩠ᨲ ᩋᨵᩥᨠᩁᨱᩈᨾᨳᩣᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᩑᨠᨲᩥᩈ ᨲᩥᩔᩮᩣ ᨸᩅᩥᩅᩮᨠᩥᨿᩣᨲᩥ ᩑᩅ “ᩈᩮᨲᩩᨿᩣ ᨸᩅᩥᩅᩮᨠᩥᨿᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᨾᩈᨾᨿᩮ ᩅ ᩈᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᩮᨿ᩠ᨿ᪨

ᩋᨵᩥᨠᨲ᩠ᨳᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨠᩁᨱᩣ, ᨾᨣ᩠ᨣᨹᩃᩣᨶᩥ᪨ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᨸᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩁᩈᨽᩣᨣᨲᩮᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨶ ᨣᨿ᩠ᩉᨲᩥ᪨ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥ, ᩈᩥᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᨿᩈᨾᩣᨿᩮᩣᨣᩮᩣ᪨ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨸᩁᩥᨿᩣᨸᩩᨱᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ ᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥ, ᨸᩥᨭᨠᨲ᩠ᨲᨿᩴ᪨ ᨾᨣ᩠ᨣᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ ᨣᩉᩥᨲᩣᨸᩥ ᨲᨲᩥᨿᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨨᩊᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ “ᨲᩥᩔᩮᩣ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣ ᨨ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨶᨸᩥ ᨣᩉᩥᨲᩣ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᩁᩴ ᨨ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩴ ᨨ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨲᩥ, ᨶ ᨸᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨲᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ᪨ ᨲᩣᨲᩥ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨽᩣᨣᩮ ᨵᩣᨲᩩᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨣᩮᩣᨧᩁᩃᨿᩮ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨿ ᨶᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᨹᩃᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩩᨠ᩠ᨡᩅᩥᨸᩔᨠᩣ ᨶᩣᨾ, ᨿᨣ᩠ᨣᩮᩉᩥ ᨸᨶ “ᨵᩣᨲᩩᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ”ᨲᩥ ᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣ “ᩈᨾᨵᩥᩅᩥᨸᩔᨶᩴ ᨿᩩᨣᨶᨴ᩠ᨵᩴ ᨽᩣᩅᩮᨲᩦ”ᨲᩥ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪔᪨᪁᪗᪀) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ᪨ ᨸᨭᩥᨿᩣᨶᩥᩔᩣᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᨸᨭᩥᨿᩣᨶᩥᩔ᪨ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᩋᨸᩁᩥᩉᩣᨶᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ, ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨶ᩠ᨶᩔ ᨸᨶ ᨮᩥᨲᩥᩅᩥᨷᩁᩥᨿᩣᨿᨲᩣ ᩋᨵᩥᨣᨲᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨮᩥᨲᩥᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩣᨿ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨸᨬ᩠ᨧᨿᨶᩣᨿᨠ᩠ᨠᩥᨿᩣ ᩋᨶᨲᩥ ᨿᩣᩅ ᨮᩥᨲᩥᨷᩁᩥᩅᩮᨶᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨲᩥ, ᨲᩣᩅ ᩋᨵᩥᨠᨾᩔ ᩋᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᩑᩅᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ – “ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨶ᩠ᨶᩔ...ᨸᩮ... ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩔᩮᩅ ᨾᨶᩩᩔᩃᩮᩣᨠᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᨶ ᨧᩮᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩴ ᨴᩮᩣᩈᩴ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩣᨸᩥ ᨶ ᨧᩮᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᨶ ᩈᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᨠᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᩴ ᨶ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ “ᩋᩈᨠ᩠ᨠᨧ᩠ᨧᨠᩣᩁᩥᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨧ ᨸᨮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᩣᨳᩃᩥᨠᨲᩣᨿ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᩈᩩ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᨧ᩠ᨧᨠᩣᩁᩥᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᩈᨲᩮᨸᩥ ᩈᩉᩔᩮᨸᩥ ᨵᩁᨾᩣᨶᩮᨲᩥ ᨮᩥᨲᩴ ᨻᩣᩉᩩᩃ᩠ᩃᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨿᩅᨲ᩠ᨳᩩᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩅᨲ᩠ᨳᩪᩈᩩ ᨠᨲᩥᨸᨿᩅᨲ᩠ᨳᩪᩈᩩᨸᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩩ ᨵᩁᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ, ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩣ ᨵᩁᨶ᩠ᨲᩮ ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩉᩥᨲᩣ ᩑᩅ ᨶᩣᨾ

ហោតិ។ តេនេវាហ – “បដ្ឋិយកស្ស...បេ... អន្តរហិតា ហោតី”តិ។

អន្តេវាសិកោ ករោន្តិ អន្តេវាសិកោ សក្ករោន្តិ។ អត្ថេវេសតាតិ អដ្ឋកថាចេរិយា។ យត្ថកេតា បដ្ឋានាតិ ឧបរិទេតា បដ្ឋានំ។ ឧបេរិសតក្ខន្ធកបរត្តិ ចិតយាតិការិញ្ញាយាហ។ អាឡអចកបញ្ញាជិតំ ចិយ តេតេចស្ស បរិយត្តិយា បចត្តិ អប្បមាណត្តិ អាហ –
“យក្ខស្សន្ត”តិ។

ឆុជ្ជិចណ្ហត្តិ ឆុជ្ជាតំ អជ្ជិចណ្ហិ, ឥត្ថការាចំ ឧកំ វា ទេ្វ វា វារេ វឌ្ឍិត្វា ឥត្ថចណ្ហិ កត្វា ឆានេត្តីតិ ចុត្តំ ហោតិ។ កោរស្ស វា អលិយារបត្តីតិ តេត ការាវលេ្ខត កោរេរ តត្ត្ថា អលិយារបត្តិ។ កិច្ចកោត្តស្ស អកិកចតេតា ចិតាសតេតា កោឋក្ខុតា។ អឆ វា កោត្តំ ចុន្ទតិ សាឆារណំ តាមំ, យត្តសេក្ខា លុត្តតិជ្ជិតេជា, តស្មា “សមណា”តិ កោត្តយត្តំ អនុកចត្តិ ឆានេត្តីតិ កោឋក្ខុតា, តាមយត្តសមណាតិ អវេត្វា។ ការាវកាតកណ្ហតាយ, ការាវក្កហណហេត្វុប្បជ្ជតកេរោកតាយ វា ការាវកណ្ហា។ សញ្ញាតត្តិ សញ្ញាជ្ជិស្ស ជិត្វា សញ្ញាតំ។ តំ សរីរត្តិ តំ ឆាត្វសរីរំ។

តេនេវាតិ បរិយត្តិអន្តរធានមូលកត្តា ឧច ព្គតេអន្តរធានស្ស។ សេក្កា តេចរាឌា លោតកកេយ បរតីរេកយតាយ កិក្ខុឧស្សុក្កយការីតិ អធិប្បាយោ។ តេតិ ឧកេយបិ បំសុក្ខលិកតេ្វទេ ឆយុកធិកតេ្វទេ ច។ តេទរាតិ តត្វ ជិតា សក្កិក្ខុតា តេទរា។ ឆយុកធិកតេ្វទា “យាច តិដ្ឋត្តិសុត្តត្តា...បេ... យោកតេក្ខយា ត ឆំសតី”តិ ព្គត្តំ សុត្តំ អាហរិត្វា “សុត្តតេត្ថ រក្ខិតេ សតេត្ថ, បដិបត្តិ ហោតិ រក្ខិតា”តិ ព្គយិតា ចចតេត បំសុក្ខលិកតេ្វទេ អប្បដិការេត អកំស្ស។ ព្គតាតិ បរិយត្តិយា អតត្តរធានេយេច ព្គតេរសំ អតត្តរធានហេតុតិ ព្គយត្តំ ឆ្យតិទេរកតោ អត្ថយតោ ច ឧបយាហិ ចិការេចតំ “យធា ហី”តិអាទិ ចុត្តំ។ តំ សុចិតេព្វាឃ្យេយច។

ចុតិយបយាជិចក្កចណ្ហតា តិដ្ឋិតា។

១៣០-១៤០។ ឧកាឆសមេក្ខាឆសមចក្កា សុចិតេព្វាឃ្យា ឧច។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

᪁᪃᪨ ᩑᨠᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪁᪇᪀᪨ ᩑᨠᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔᩣᨲᩥ ᩑᨠᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩅᨣ᩠ᨣᩔ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ – “ᨷᨮᨾᩮ”ᨲᩥ᪨ ᩑᨠᩮᩣᨲᩥ ᨣᨱᨶᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ, ᨲᨲᩮᩣ ᩑᩅ ᨴᩩᨲᩥᨿᩣᨴᩥᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨷᨵᩣᨶᩣᩈᩉᩣᨿᨲ᩠ᨳᩮᩣᨷᩥ ᩑᨠᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨲᨶ᩠ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶᨲ᩠ᨳᩴ “ᨣᨱᨶᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥᨿᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥᨴᩮᩈᨶᩣ᪨ ᨷᩁᨾᨲ᩠ᨳᩔ ᨴᩮᩈᨶᩣ ᨷᩁᨾᨲ᩠ᨳᨴᩮᩈᨶᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥᨷᩁᨾᨲ᩠ᨳᨴᩮᩈᨶᩣᩈᩩ, ᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥᨷᩁᨾᨲ᩠ᨳᩮᩈᩩ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ – “ᩑᩅᩁᩪᨷᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥᨴᩮᩈᨶᩣ, ᩑᩅᩁᩪᨷᩥ ᨷᩁᨾᨲ᩠ᨳᨴᩮᩈᨶᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩕᩣᨿᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥᨷᩁᨾᨲ᩠ᨳᩣᨶᩴ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ – ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩮ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᩅᩣ ᩋᩅᨿᩅᩅᩥᨶᩥᨻ᩠ᨽᩮᩣᨣᩮ ᨠᨲᩮ ᨶ ᨲᩴᩈᨾᨬ᩠ᨬᩣ, ᩈᩣ ᨥᨭᨷᨭᩣᨴᩥᨷ᩠ᨷᨽᩮᨴᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥ, ᨲᨻ᩠ᨻᩥᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᨷᩁᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᨠᨠ᩠ᨡᩊᨹᩩᩔᨶᩣᨴᩥᩈᨽᩣᩅᩮ ᩈᩮᩣ ᨶᨿᩮᩣ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩁᩪᨷᩣᨴᩥᨵᨾ᩠ᨾᩈᨾᩪᩉᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩮᨶ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩴ ᩏᨷᩣᨴᩣᨿ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩮᩣᨲᩥ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥᨴᩮᩈᨶᩣ᪨ ᩈᩮᩈᨷᨴᩮᩈᩩᨷᩥ ᩑᩈᩮᩣ ᨶᨿᩮᩣ᪨ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩅᨿᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨽᩣᩅᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨶ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ – “ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩁᨾᨲ᩠ᨳᨴᩮᩈᨶᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩑᩈ ᨶᨿᩮᩣ ᩈᩮᩈᨷᨴᩮᩈᩩᨷᩥ᪨ ᨶᨶᩩ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᨴᩮᩈᨶᩣᨷᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᩁᩣᩈᨭ᩠ᨮᩣ ᩅᩣ ᩉᩥ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᨭ᩠ᨮᩣ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᨭ᩠ᨮᩣ ᩅᩣᨲᩥ? ᩈᨧ᩠ᨧᨾᩮᨲᩴ, ᩋᨿᩴ ᨷᨶ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᩣᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨿ ᨷᩁᨾᨲ᩠ᨳᩈᨶ᩠ᨶᩥᩔᨿᩣ ᨲᩔ ᩋᩣᩈᨶ᩠ᨶᨲᩁᩣ, ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩈᨬ᩠ᨬᩣᨴᨿᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨶ ᨴᩪᩁᩮᨲᩥ ᨷᩁᨾᨲ᩠ᨳᩈᨦ᩠ᨣᩉᩣ ᨠᨲᩣ᪨ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩈᩦᩈᩮᨶ ᩅᩣ ᨲᨴᩩᨷᩃᨠ᩠ᨡᩥᨲᩈᨽᩣᩅᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩑᩅ ᨣᩉᩥᨲᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧ ᩈᨽᩣᩅᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩣᨷᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥᨷᩩᩁᩮᨲᩮᩣ ᨴᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ, ᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥᩁᩪᨷᨲᩣᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩣᨷᩥ ᨴᩮᩈᨶᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥᨴᩮᩈᨶᩣᩅ ᩈᩥᨿᩣᨲᩥ? ᨶᨿᩥᨴᨾᩮᩅᩴ, ᨴᩮᩈᩮᨲᨻ᩠ᨻᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨽᩣᨣᩮᨶ ᨴᩮᩈᨶᩣᩅᩥᨽᩣᨣᩔ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩮᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩅᩥᨶᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨠᩣᩈᩮᨲᩦᨲᩥ᪨

ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥᩅᩈᩮᨶ ᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ “ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᨷᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨷᩁᩥᨲᩣᨷᨶᩣᨶᩩᨿᩮᩣᨣᨾᨶᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩴ (ᨷᩩ᪨ ᨷ᪨ ᪁᪇᪄) ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥᨾᩩᨡᩮᨶ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨭᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨲᨴᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨶ ᨧᨲᩩᩈᨧ᩠ᨧᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᩉ ᩅᩥᨷᩔᨶᩣᨿ ᨾᨣ᩠ᨣᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨷᨭᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨾᩮᩣᩉᩴ ᨷᩉᩣᨿᩣᨲᩥ ᨲᨴᩮᨠᨭ᩠ᨮᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩴ ᨾᩮᩣᩉᩴ ᨷᨩᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩅᩥᩈᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨣ᩠ᨣᨹᩃᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᩅᩥᩈᩮᩈᩴ᪨ ᨲᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩣᨴᩥᩈᩣᨶᩴ ᩅᩮᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ᪨ ᨷᩁᨾᨲ᩠ᨳᨴᩮᩈᨶᨶ᩠ᨲᩥ “ᨷᨬ᩠ᨧᩥᨾᩣᨶᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩣᨶᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩴ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪅᪨᪄᪇᪁-᪄᪇᪉ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᨷᩁᨾᨲ᩠ᨳᩅᩈᩮᨶ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᨴᩮᩈᨶᩴ᪨

ᨲᨲᩕᩣᨲᩥ ᨲᩔᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥᨴᩮᩈᨶᩣᨷᩁᨾᨲ᩠ᨳᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᨧ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿᩴ᪨ ᨴᩮᩈᨽᩣᩈᩣᨠᩩᩈᩃᩮᩣᨲᩥ ᨶᩣᨶᩣᨴᩮᩈᨽᩣᩈᩣᩈᩩ ᨠᩩᩈᩃᩮᩣ᪨ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᩅᩮᨴᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩅᨧᨶᩴ, ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᩅᩮᨴᩣᨶᩴ ᩈᩥᨷ᩠ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩉᨱᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᨾ᩠ᨷᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩈᩥᨷ᩠ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ ᨷᩁᨲᩮᩣ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩥᨷ᩠ᨷᩣᨶᩥ ᩅᩣ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨭ᩠ᨮᩣᨶᨠᩣᩁᨠᩮ ᨧᩮᨧᩅᨲ᩠ᨳᩣᨠᩈᩣᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᩅᩮᨴᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨠᩮᨧᩥ ᨷᨶ ᨠᨧ᩠ᨧᩣᨶᨠᩣᩁᨠᩮ ᨬᩣᨲᩥ, ᨶ ᨠᨲ᩠ᩅᩣᨧᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᨠᨲᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩣᨲᩥᨷᩥ ᨠᩮᨧ᩠ᨨᨲ᩠ᨳᨠᩣᩁᨠᩮᨲ ᨵᩣᨲᩩᩴ ᨵᩦᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩩᩉᩣ ᨷᩥᩃᩥ ᨲᩥᩉᩥᨲᩣ ᨶ ᨠᨿᩥᩁᩮᨲ᩠ᨳ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩣ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨲᩥ᪨ ᨶᩣᨶᩣᩅᩥᨵᩣ ᨴᩮᩈᨽᩣᩈᩣ ᩑᨲᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨶᩣᨴᩮᩈᨽᩣᩈᩣ᪨

ᨷᩁᨾᩮᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨷᩁᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩈᨽᩣᩅᩮᩣ᪨ ᩃᩮᩣᨠᩈᨦ᩠ᨠᩮᨲᨾᨲ᩠ᨲᩈᩥᨴ᩠ᨵᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥ᪨ ᨿᨴᩥ ᩑᩅᩴ ᨠᨳᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥᨠᨳᩣᨿ ᩈᨧ᩠ᨧᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ – “ᩃᩮᩣᨠᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥᨠᩣᩁᨱᩣ”ᨲᩥ, ᩃᩮᩣᨠᩈᨬ᩠ᨬᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨶᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩃᩮᩣᨠᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᩉᩥ ᩋᨶᨽᩥᨶᩥᩅᩮᩈᨶ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩣ, ᨶᩣᨬ᩠ᨬᩣᨷᨶᩣ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩔ ᩈᩩᨲᩔ ᩈᩣᨵᨶᩣ ᩅᩥᨿ ᨶ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨶᨲᩥᨵᩣᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ ᨲᩔᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ ᨠᨳᩣ – “ᨩᨶᨷᨴᨶᩥᩁᩩᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨶᩣᨽᩥᨶᩥᩅᩮᩈᩮᨿ᩠ᨿ, ᩈᨾᨬ᩠ᨬᩴ

នាតិធាវយេ”តិ ធម្មានត្ថិ សភាវធម្មានំ ក្វចការណាតិ យថាក្វចការណា យថាក្វចំ និស្សាយ បវត្តតោ សម្មុតិ វោហារត្តស្សាតិ “បុគ្គលោ, សត្តោ”តិអាទីសុ លោកវោហារោ វិយ។

ហិរោត្តប្បទីបកត្តា លោកបាលកិច្ចេ ហិរោត្តប្បញ្ញេវ កិច្ចតោ បកាសេតុំ តេសញ្ញាកិច្ចំ សត្តសត្តានេ ឯវ បាកដំ ហោតីតិ បុគ្គលាធិដ្ឋានាយ កថាយ តំ ចតុត្ថំ ឯស នយោ សេសេសុបិ។ យស្មិញ្ញាទិត្តប្បាទេ គរុំ ឧប្បន្នំ, តំសត្តានេ ឯវ តស្ស ផលស្ស ឧប្បត្តិ គរុស្សគតា ឯវញ្ញាគតចិត្តាហាតារេសា អគតាគរេយា ច នត្ថីតិ សា បុគ្គលាធិដ្ឋានាយ ឯវ ទេសនាយ ទីបេតព្ពា តេហិ សត្តេហិ កាតព្ពបុញ្ញកិរិយា បច្ចុប្បន្នការោ សោបិ សត្តានវសេន និទ្ទេសេតព្ពតោ បុគ្គលាធិដ្ឋានាយ ឯវ កថាយ ទីបេតព្ពោ។ អាត្តាទិយទីបកត្តា ឧត្តិអត្តានំ ផលំ អត្តានំ នាម, តស្មិំ អត្តនេ និយ្យាតិ តំនិព្ពត្តនេន អត្តនោការណាសីលោតិ, អត្តនោការណាបយោជនាតិ វាតិ អាត្តទិយាតិ, យាត្វញាតាទីតិ, តេសំ ទីបកត្តំ តាតិបិ ហិ សត្តានវសេន និទ្ទេសេតព្ពតោ “យាតនំ ទីឃិតា វោរោបេតិ”តិអាទីសា (បដ្ឋ. ១.១.៣១១) បុគ្គលាធិដ្ឋានាយ ឯវ កថាយ ទីបេតព្ពាតិ, តថា “សោ មេត្តាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហរតី”តិអាទីសា (ទី. និ. ១.៥៥៩; ៣.៣០៨; ម. និ. ១.៧៧; ២.៣០៩; ៣.៣៣០; វិភ. ៦៤៣-៦៤៣) “សោ អនេកវិហិតំ បុព្ពេនិវាសំ អនុស្សរតិ ឯកម្បិ ជាតិ”ន្តិអាទីសា (ទី. និ. ១.៣៥៥-៣៥៥; ម. និ. ១.៤៥៨, ៣៥៨, ៥៣១; បារា. ១៣), “អត្ថិ ទក្ខិណា ទាយកតោ វិសុជ្ឈតិ, នោ បដិគ្គាហកតោ”តិអាទីសា (ម. និ. ៣.៣៥៨) ច បវត្តា ព្រហ្មវិហារបុព្ពេនិវាសទក្ខិណាវិសុទ្ធិកថា បុគ្គលាធិដ្ឋានា ឯវ កត្វា ទីបេតព្ពា សត្តសត្តានវិសយត្តា “អដ្ឋ បុរិសបុគ្គលា (សំ. និ. ១.៣៥៨) ន សមយវិមុត្តោ បុគ្គលោ”តិអាទីសា (បុ. ប. ៣) ច បរមត្ថតោ គហេតព្ពាបិ លោកសម្មុតិយា អព្ពោហារត្ថំ បុគ្គលកថំ កថេតិ ឯវេតន ឧត្តានវសេនាយ កថាយ បុគ្គលាធិដ្ឋានការេន បយោជនំ សាមញ្ញវសេន សង្គហិតត្តិ ទដ្ឋព្ពំ ការណត្ថោតំ សព្ពំ អបរិញ្ញាតវត្ថុកានំ វសេន វុត្តំ, បរិញ្ញាតវត្ថុកានម្បិ បន ឯវំ ទេសនា សុខាវហា ហោតិ។

ឯកបុគ្គលោតិ វិសិដ្ឋសមានាសានបស្សយវិរហិតោ ឯកបុគ្គលោ។ ព្យាន្ធញ្ញិសីលាទិគុណេហិ សទេវកេ លោកេ វិសិដ្ឋោ នាម កោចិ នត្ថិ, តថា សទិសោបិ សមានការោ តេនាហ – “ន យិមស្មិំ លោកេ បរស្មិំ វា បន ពុទ្ធេន សេដ្ឋោ សទិសោ ច វិជ្ជតី”តិ (វិ. វ. ១០៣៧; កថា. ៧៩៩), តស្មា សទិសោបិ កោចិ នត្ថិ ហីនោបិ អបស្សយភូតោ នត្ថិ តេន វុត្តំ – “វិសិដ្ឋសមានាសានបស្សយវិរហិតោ ឯកបុគ្គលោ”តិ។ យេ ច សីលាទិគុណេហិ នត្ថិ ឯវំ សមាតិ អសមា, បុរិមកា សម្មាសម្ពុទ្ធា តេហិ សមោ សមញ្ញាទិត្តសុចណ្ណតក្ខ វិយ ទិដ្ឋិសិទ្ធោតិ អសមសមដ្ឋោបិ ឯកបុគ្គលោ អញ្ញស្ស តាទិសស្ស អភាវា តេន វុត្តំ – “អសមសមដ្ឋោ”តិអាទិ។

សត្តលោកោ អធិប្បេតោ សត្តនិកាយេ ឧប្បជ្ជនតោ។ មនុស្សលោកេ ឯវ ឧប្បជ្ជតិ ទេវព្រហ្មលោកានំ ព្យាទ្ធានំ ឧប្បត្តិយា អនោកាសការណតោ។ ការណេវេសលោកេ តាវ នុប្បជ្ជតិ ព្រហ្មវិរិយវាសស្ស អដ្ឋានការណតោ តថា អត្ថទ្ធិយការណតោ។ អទ្ធិយធម្មា ហិ ព្យាទ្ធា ករណេន្តោ តេនំ សា អទ្ធិយធម្មតា ឯវេតព្ពការេន ឋិតានំ លោកេ ន បាកដា ហោតិ យថា មនុស្សភូតានំ។ ឯវេវភូតេ ហិ សម្មាសម្ពុទ្ធេ ទិស្សមានេ ព្យាទ្ធានុភាវានំ ឯវេវភាវតោ លោកោ ឧបតិ, ន ព្យាទ្ធានុភាវតោ។ តថា សតិ “អយំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ”តិ នាធិមុច្ចតិ ន សម្បសីទតិ, ព្ពស្សគោច្ឆក្កាមំ ន វិស្សជ្ជតិ, ឯវេវការណស្ស ច វិនេយ្យាសវដ្ឋានតោ ឯកច្ចស្សបន្ធសាវតោ ន បវិយុត្តតិ។ ព្រហ្មលោកេ

នុប្បជ្ជតីតិ ឲត្តាបិ ឲនេច តនេយា· បត្តានំ តានិបក្កាហចិតិរេយាចតត្តិញាត្ថា កាចតេត្តា យត្ថុស្សុកាតិយំរេយច ឧប្បជ្ជន្តិ, ត

ទេចសុកាតិយំ· យស្មា ព្ពុមំ ចក្កចាឡអំ យឡេក្ខាគត្វា ព្ពុមិភា បថ្ថិ ចក្កចាឡអាតំ ឯសសហស្សស្សេច ឌាតិក្លុត្តតាកាទចា ឌីបិរេតា ព្ពុទេតា

អញ្ញាស្ស ញាត្ថាតំ ឧប្បត្តិដ្ឋាតស្ស តេបិឯរេក ញុត្ថចចនេត អាកាតដ្ឋាតស្ស អកាចតោ· តស្មា ចុត្តំ – “ព្ពុមស្មិំរេយច ចក្កចាឡុឲ ឧប្បជ្ជតី”តិ·

ព្ពុឆ ឧប្បជ្ជន្តោបិ កស្មា ឌប្ពុឌិរេប ឲច ឧប្បជ្ជតិ, ត រសរសឌិរេបស្តិ? រេពថិ តាច អាហុ – “យស្មា បឆចិយា តាកិក្ខុតា ញុត្ថកាចសហា

អចលដ្ឋាតក្ខុតា ទេពាដិយល្ពុក្ខុបិ ឌប្ពុឌិរេប ឲច , តស្មា ឌប្ពុឌិរេប ឲច ឧប្បជ្ជតី”តិ· ឲតេតតច “តត្ថ យញ្ញិយទេរេស ឲច ឧប្បជ្ជតី”តិ ឲតយ្យិ

យំចល្អិតត្តិ ឯដ្ឋញ្ញំ តឆា ព្ពុតរេរសយ្យិ អចិឌហិតដ្ឋាតាតំ តតេត្តុច លព្ភតោ· យស្មា បុរិមញុត្ថាតំ យហារេពាឌិសត្តាតំ បទេក្ខកញុត្ថាតញ្ញា

តិព្ពាត្តិយា សាចកទេពាឌិសត្តាតំ សាចកទេពាឌិយា អកិតិហារេរា សាចកបិរេមិយា សមុក្ខលាបរិបិចតញ្ញា ញុត្ថទេក្ខុត្តុក្ខុតោ ព្ពុមស្មិំរេយច

ចក្កចាឡុឲ ឌប្ពុឌិរេប ឲច ព្ពុឌ្ឍតិ, ត អញ្ញាត្ត· ទេចទេតយ្យុឌតចិតយតេត្វា ច ញុត្ថុប្បារេឌា, តស្មា

អក្កសាចកយហាសាចកាឌិទេចទេតយ្យុចិរេសសារេបក្ខាយ ព្ពុមស្មិំ ឌប្ពុឌិរេប ឲច ញុត្ថា តិព្ពាតត្តិ, ត រសរសឌិរេបសុ· អយញ្ញា តនេយា សព្ពាញុត្ថាតំ

អាចិល្លុសយាចិណ្ណាតិ តេពាំ ឧត្តុមបុរិសាតំ តតេត្តុច ឧប្បត្តិ សមុត្តិចក្កាតំ ចិយ អញ្ញាមញ្ញុបតិស្សុយតាយ ឯដ្ឋញ្ញា· តេតត ចុត្តំ – អដ្ឋកចាយំ

“តិសុ ឌិរេបសុ ញុត្ថា ត តិព្ពាតត្តិ, ឌប្ពុឌិរេប ឲច តិព្ពាតត្តីតិ ឌីបំ បស្សិ”តិ (ឌី· តិ· អដ្ឋ· ១·១៧; ញ· ច· អដ្ឋ· ១៧ អចិត្ថុរេតិឌាតកថា)·

ឧក្កុយយ្យិឌំ ចិប្បកាតចចតរេយច ឧប្បាឌកិរិយាយ ចត្តមាតកាលិកត្តា· ឧប្បជ្ជមាតោតិ ចា ឧប្បជ្ជិត្វា សយតេត្វា· សត្តិអតេត្វា ចាយំ មាត-

សទ្ទោ· យាចតា ហិ សាមត្ថិរេយត យហារេពាឌិសត្តាតំ ចរិមកទេច ឧប្បត្តិ ព្ពុធ្ធិតត្ថា, តត្តកាត ទេពាឌិសម្ភារសម្ភុរេតត បរិបុណ្ណត

សមត្ថាកេតាតិ អតេត្វា· ទេកទេឌាតិ ចិរេសរេសា· តរេមច ហិ តិចិឆំ ចិរេសសំ ឯរេស្សតុំ – “ឲស ហិ”តិអាឌិ ចុត្តំ· អដ្ឋក្កសមត្ថាកតស្ស

យហាកិតិហារស្ស សិទ្ធកាលតោ បដ្ឋាយ យហារេពាឌិសត្តោ ញុត្ថកាចាយ តិយតកាចប្បត្តតាយ ទេពាឌិសម្ភារបឌិបឆំ បឌិបជ្ជមាតោ

យឆាចុត្តសាមត្ថិយយោគេត ឧប្បជ្ជមាតោ តាមាតិ អតេត្វា ឧប្បាឌស្ស ឲកត្តិកត្តា· បរិរេយសរេត្តាតិ ចិចិតតេត្តា· បរិបក្កទេត ញាណេលតិ

ព្ពុមិភា តតេតា បុរេត្ត ញាណស្ស អបរិបក្កតាយ ឲច លឌ្ឋាចសរាយ កមុបិលោតិយា ចរេសត ទេពាឌិសត្តោ តឆា យហាបឆាតំ បឌហីតិ

ឯរេស្សតិ· អរហត្តផលក្ខរេណ ឧប្បត្តោ តាម “ឧប្បតេត្តា ហោតី”តិ ចត្តព្ពត្តា· អាករេតាច តាម ហេតុសម្បឌាយ សមុទេច តិប្ផត្តត្តា·

ហិតត្ថាយាតិ លោកិយលោកុត្តរស្ស ហិតស្ស សិទ្ធិយា· សុខត្ថាយាតិ ឲត្តាបិ ឲនេច តនេយា· តស្សាតិ តស្ស សត្តលោកស្ស· ឯសា បតាយំ

សត្តលោកោ ឯយត អត្ថុក្កយេត ឌយ្យាកិសយំ បិបុលំ, តំ តេតតច អត្ថុក្កយេត ឯស្សេត្តា “យហារេពាឌិយល្ពោ”តិអាឌិមាហ· យាចឌ្ឍឌិចសាតិ

ឲត្ត អឌ្ឍ-សទ្ទេត សាសតស្ស អចដ្ឋាតកាលំ ចឯតិ· ទេចយត្ថុស្សាតត្តិ ឧក្កដ្ឋតិទ្ទេសាតិ ឯរេស្សតុំ – “ត តេពចល”ត្តិអាឌិ ចុត្តំ· ឲតេតសយ្យិតិ

តាកស្សុបណ្ណាឌិតយ្យិ·

អយំ ពុទ្ធាតិ ព្ពុមិភា “កតេយា”តិ បឯស្ស សាមញ្ញតោ ពុទ្ធាកាទចា ឯស្សិតោ, ត ចិរេសសតោតិ តស្ស ពុទ្ធាចិរេសសកាចញាបតត្ថំ

យហាតិទ្ទេស (យហាតិ· ១៥០) អាកតា សព្ពាបិ ពុទ្ធា អត្ថុទ្ធារតយេត ឯស្សេតិ “ពុទ្ធា ច ភាវេយ្យា”តិអាឌិភា· អឌិដ្ឋំ ឌោតីយតិ

ឲតាយាតិ អឌិដ្ឋឌោតតា· ឌិដ្ឋំ សំសត្តិយតិ ឲតាយាតិ ឌិដ្ឋសំសត្តិតា· សំសត្តិញ្ញា សាកច្ឆាចសេត ចិតិច្ឆយករណំ· ចិមតិ ឆិត្តតិ

ᩑᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᩅᩥᨾᨲᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨠᨲᩣ᪨ ᩋᨶᩩᨾᨲᩥᨿᩣ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣ ᩋᨶᩩᨾᨲᩥᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣ᪨ “ᨲᩴ ᨠᩥᩴ ᨾᨬ᩠ᨬᨳ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣᨿ “ᨠᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩋᨶᩩᨾᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᨶᩩᨾᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨠᨳᩮᨲᩩᨠᨾ᩠ᨿᨲᩣᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣᨲᩥ ᨠᨳᩮᨲᩩᨠᨾ᩠ᨿᨲᩣᨿ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣ᪨ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᨬᩣᨲᩩᩴ ᩍᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩣ ᨿᩮᩣ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᩈᨽᩣᩅᩮᩣ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩮᨶ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᨬᩣᨱᩮᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨽᩣᩅᨾᩣᩉ᪨ ᩋᨴᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩔᨶᨽᩪᨲᩮᨶ ᨬᩣᨱᩮᨶ ᨷᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩴ ᩅᩥᨿ ᩋᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ᪨ ᩋᨲᩩᩃᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ “ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᩑᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩩᩃᨶᨽᩪᨲᩮᨶ ᩋᨲᩩᩃᩥᨲᩴ᪨ ᩋᨲᩦᩁᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩦᩁᨱᨽᩪᨲᩮᨶ ᩋᨠᨲᨬᩣᨱᨠᩥᩁᩥᨿᩣᩈᨾᩣᨷᨶᩴ᪨ ᩋᩅᩥᨽᩪᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨬᩣᨱᩔ ᩋᨷᩣᨠᨭᨽᩣᩅᩴ᪨ ᩋᩅᩥᨽᩣᩅᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨬᩣᨱᩮᨶ ᩋᨷᩣᨠᨭᩦᨠᨲᨽᩣᩅᩴ᪨

ᨿᩮᩉᩥ ᨣᩩᨱᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩉᩥ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨽᩪᨲᩮᩉᩥ ᨽᨣᩅᨲᩥ “ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᩈᨾᨬ᩠ᨬᩣ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᩴᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ “ᩋᨭ᩠ᨮᩉᩥ ᨠᩣᩁᨱᩮᩉᩥ ᨽᨣᩅᩣ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨣᩩᨱᨶᩮᨾᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᨶᩮᩅ ᩉᩥ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾᩣᨶᩥ᪨ ᨿᨳᩣᩉ –

“ᩋᩈᩘ᩠ᨡ᩠ᨿᩮᨿ᩠ᨿᩣᨶᩥ ᨶᩣᨾᩣᨶᩥ, ᩈᨣᩩᨱᩮᨶ ᨾᩉᩮᩈᩥᨶᩮᩣ;

ᨣᩩᨱᩮᨶ ᨶᩣᨾᨾᩩᨴ᩠ᨵᩮᨿ᩠ᨿᩴ, ᩋᨷᩥ ᨶᩣᨾᩈᩉᩔᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ (ᨵ᪨ ᩈ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪑᪓᪑᪓; ᩏᨴᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪕᪓; ᨷᨭᩥ᪨ ᨾ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪑᪨᪑᪨᪗᪖);

ᨲᨳᩣ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᨠᩣᩁᨶᩥᨿᨾᨶᩅᩈᩮᨶ ᩒᨷᨾ᩠ᨾᩈᨾ᩠ᨷᨭᩥᨷᩣᨴᨶᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨲᨳᩣ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ᪨ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᨩᩮᩣᨲᨶᩣᨷᩥ ᩉᩥ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮ ᩋᩅᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨷᨭᩥᨷᨴᩣᨣᨾᨶᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩋᩣᨣᨲ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ, ᨶ ᨬᩣᨱᨣᨾᨶᨲ᩠ᨳᩮᩣ “ᨲᨳᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪑᪨᪗; ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪑᪨᪑᪒; ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪒᪨᪓᪨᪗᪘; ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪑᪨᪑᪨᪑᪗᪐; ᩏᨴᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪑᪘) ᩅᩥᨿ, ᨶᩣᨷᩥ ᨠᩣᨿᨣᨾᨶᨲ᩠ᨳᩮᩣ “ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ ᨡᩮᩣ ᨾᩉᩣᩈᨾᨱᩮᩣ, ᨾᨣᨵᩣᨶᩴ ᨣᩥᩁᩥᨻ᩠ᨻᨩ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᪖᪓) ᩅᩥᨿ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᨴᩣᨠᩣᩁᨶᩥᨿᨾᨶᩅᩈᩮᨶ ᩒᨷᨾ᩠ᨾᩈᨾ᩠ᨷᨭᩥᨷᩣᨴᨶᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨲᨳᩣ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ, ᨲᩴᨠᩁᩩᨱᩣᨷᨵᩣᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨾᩉᩣᨠᩁᩩᨱᩣᨾᩩᨡᩮᨶ ᨷᩩᩁᩥᨾᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩋᩣᨣᨾᨶᨷᨭᩥᨷᨴᩴ ᩏᨴᩣᩉᩁᨱᩅᩈᩮᨶ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨿᩴ-ᨲᩴ-ᩈᨴ᩠ᨴᩣᨶᩴ ᩑᨠᨶ᩠ᨲᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᨽᩣᩅᨲᩮᩣ “ᨿᨳᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩃᩮᩣᨠ...ᨷᩮ... ᩋᩣᨣᨲᩣ”ᨲᩥ ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᨲᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶ ᨲᩴ ᨷᨭᩥᨷᨴᩴ ᨾᩉᩣᨷᨴᩣᨶᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪒᪨᪑ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᩈᨾ᩠ᨻᩉᩩᩃᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᨶ ᩈᩩᨷᩣᨠᨭᩣᨶᩴ ᩋᩣᩈᨶ᩠ᨶᩣᨶᩴ ᩅᩥᨷᩔᩦᩋᩣᨴᩦᨶᩴ ᨨᨶ᩠ᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᨶᩥᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨿᨳᩣ ᩅᩥᨷᩔᩦ ᨽᨣᩅᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩮᨶ ᩋᨽᩥᨶᩦᩉᩣᩁᩮᨶᩣᨲᩥ ᨾᨶᩩᩔᨲ᩠ᨲᩃᩥᨦ᩠ᨣᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᩉᩮᨲᩩᩈᨲ᩠ᨳᩩᨴᩔᨶᨷᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩣᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨴᩥᨣᩩᨱᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᩋᨵᩥᨠᩣᩁᨨᨶ᩠ᨴᩣᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᩋᨭ᩠ᨮᨦ᩠ᨣᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᨶ ᨾᩉᩣᨷᨱᩥᨵᩣᨶᩮᨶ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨲᨬ᩠ᨬᩣᨱᩣᨿ ᨠᩣᨿᨷᨱᩥᨵᩣᨶᩴ ᨷᩩᨾᩥᨲᩣᩅ ᩋᨽᩥᨶᩦᩉᩣᩁᩮᨶ ᩈᨾᩥᨩ᩠ᨫᨲᩦᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᨾᩉᩣᨽᩥᨶᩦᩉᩣᩁᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨶ “ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᨷᨴᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨠᩁᨵᨾ᩠ᨾᨷᩪᩁᨱᩅᩈᩮᨶ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ – “ᨿᨳᩣ ᩅᩥᨷᩔᩦ ᨽᨣᩅᩣ...ᨷᩮ... ᨠᩔᨷᩮᩣᨷᩥ ᨽᨣᩅᩣ ᨴᩣᨶᨷᩣᩁᨾᩥᩴ ᨷᩪᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨

ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣᨶᩴ ᨾᩉᩣᨻᩮᩣᨵᩥᨷᨭᩥᨷᨴᩣᨿ ᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᨩᨶᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨠᩣ ᨷᨶᩮᨲᩣ ᨷᩣᩁᨾᩥᨿᩮᩣ, ᨠᩮᨶᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨷᩣᩁᨾᩥᨿᩮᩣ, ᨠᨲᩥᩅᩥᨵᩣ ᨧᩮᨲᩣ, ᨠᩮᩣ ᨲᩣᩈᩴ ᨠᨾᩮᩣ, ᨠᩣᨶᩥ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩁᩈᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᩥ, ᨠᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ, ᨠᩮᩣ ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩣ, ᨠᩥᩴ ᩅᩮᩣᨴᩣᨶᩴ, ᨠᩮᩣ ᨷᨭᩥᨷᨠ᩠ᨡᩮᩣ, ᨠᩣ ᨷᨭᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥ, ᨠᩮᩣ ᩅᩥᨽᩣᨣᩮᩣ, ᨠᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ, ᨠᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᩣᨴᨶᩪᨷᩣᨿᩮᩣ, ᨠᩥᨲ᩠ᨲᨠᩮᨶ ᨠᩣᩃᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨷᩣᨴᨶᩴ, ᨠᩮᩣ ᩋᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩮᩣ, ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩮᨲᩣᩈᩴ ᨹᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩣᩁᨾᩦᩈᩩ ᩋᨿᩴ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᨠᨳᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩈᩣ ᨷᨶᩮᩈᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩮᨲ᩠ᨲᨶ ᨴᩦᨥᩣᨣᨾᨭᩦᨠᩣᨿᩴ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᨭᩦ᪨ ᪑᪨᪗) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᨶ ᨷᩩᨶ ᨴᩔᩥᨲᩣ᪨ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨷᨭᩥᨷᨴᩣᨿ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᨽᩣᨣᩣᨶᩴ ᨷᩣᩁᨾᩦᨶᩴ ᨷᩪᩁᩥᨲᨽᩣᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩣᩉ – “ᩈᨾᨲᩥᩴᩈ ᨷᩣᩁᨾᩥᨿᩮᩣ ᨷᩪᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ᪨

សតិបិ មហាបរិច្ចាគានំ ទានបារមិភាវេ បរិច្ចាគវិសេសភាវទស្សនត្ថញ្ចេវ សុទុក្ករភាវទស្សនត្ថញ្ច មហាបរិច្ចាគេហិ វិសុំ គហណំ។ តតោ យេវ ច អង្គបរិច្ចាគតោ វិសុំ នយនបរិច្ចាគគ្គហណំ, បរិច្ចាគភាវសាមញ្ញេបិ ធនរជ្ជបរិច្ចាគតោ បុត្តទារបរិច្ចាគគ្គហណញ្ច កតំ។ គតបច្ចាគតិកវត្តសម្បទាយ បុព្វភាគបដិបទាយ សទ្ធិំ អភិញ្ញាសមាបត្តិនិប្ផាទនំ បុព្វយោគោ។ ទានាទីសុយេវ សាតិសយប្បដិបត្តិនិប្ផាទនំ បុព្វចរិយា, យា វា ចរិយាបិដកសង្គហិតា។ “អភិនីហារោ បុព្វយោគោ, ទានាទិប្បដិបត្តិ វា កាយវិវេកវសេន ឯកចរិយា វា បុព្វចរិយា”តិ កេចិ។ ទានាទីនញ្ចេវ អប្បិច្ឆតាទីនញ្ច សំសារនិព្វានេសុ អាទីនវានិសំសានញ្ច វិភាវនវសេន សត្តានំ ពោធិត្តយេ បតិដ្ឋាបនបរិបាចនវសេន ច បវត្តា កថា ធម្មក្ខានំ។ ញាតីនំ អត្ថចរិយា ញាតត្ថចរិយា។ សាបិ ករុណាយនវសេនេវ។ អាទិ-សទ្ទេន លោកត្ថចរិយាទយោ សង្គណ្ហាតិ។ កម្មស្សកតាញាណវសេន អនវជ្ជកម្មាយតនសិប្បាយតនវិជ្ជាដ្ឋានបរិចយវសេន ខន្ធាយតនាទិបរិចយវសេន លក្ខណត្តយតីរណវសេន ច ញាណចារោ ពុទ្ធិចរិយា។ សា បន អត្ថតោ បញ្ញាបារមីយេវ, ញាណសម្ភារទស្សនត្ថំ វិសុំ គហណំ។ កោដីតិ បរិយន្តោ, ឧក្កំសោតិ អត្ថោ។ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ ភាវេត្វាតិ សម្ពន្ធោ។ តត្ថ ភាវេត្វាតិ ឧប្បាទេត្វា។ ព្រូហេត្វាតិ វឌ្ឍេត្វា។ សតិបដ្ឋានាទិគ្គហណេន អាគមនបដិបទំ មត្ថកំ បាបេត្វា ទស្សេតិ។ វិបស្សនាសហគតា ឯវ វា សតិបដ្ឋានាទយោ ទដ្ឋព្វា។ ឯត្ថ ច “យេន អភិនីហារេនា”តិអាទិនា អាគមនបដិបទាយ អាទិំ ទស្សេតិ, “ទានបារមិ”ន្តិអាទិនា មជ្ឈំ “ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ”តិអាទិនា បរិយោសានន្តិ វេទិតព្វំ។

សម្បតិជាតោតិ មុហុត្តជាតោ និក្ខន្តមត្តោ។ និក្ខន្តមត្តញ្ហិ មហាសត្តំ បឋមំ ព្រហ្មានោ សុវណ្ណជាលេន បដិគ្គហិំសុ, តេសំ ហត្ថតោ ចត្តារោ មហារាជានោ អជិនប្បវេណិយា, តេសំ ហត្ថតោ មនុស្សា ទុកូលចុម្ពដកេន បដិគ្គហិំសុ, មនុស្សានំ ហត្ថតោ មុច្ចិត្វា បថវិយំ បតិដ្ឋិតោ។ យថាហាតិអាទិនា មហាបទានទេសនាយ វុត្តវចនំ និទស្សេតិ។ សេតម្ហិ ឆត្តេតិ ទិព្វសេតច្ឆត្តេ។ អនុធារិយមានេតិ ធារិយមានេ។ ឯត្ថ ច ឆត្តគ្គហណេនេវ ខគ្គាទីនិ បញ្ច កកុធភណ្ឌានិ វុត្តានេវាតិ ទដ្ឋព្វំ។ ខគ្គតាលវណ្ដមោរហត្ថកវាលពីជនិឧណ្ហីសបដ្ដាបិ ហិ ឆត្តេន សហ តទា ឧបដ្ឋិតា អហេសុំ។ ឆត្តាទីនិយេវ ច តទា បញ្ញាយិំសុ, ន ឆត្តាទិគ្គាហកា។ សព្វា ច ទិសាតិ ទស ទិសា, នយិទំ សព្វទិសាវិលោកនំ សត្តបទវីតិហារុត្តរកាលំ។ មហាសត្តោ ហិ មនុស្សានំ ហត្ថតោ មុច្ចិត្វា បុរត្ថិមំ ទិសំ ឱលោកេសិ, តត្ថ ទេវមនុស្សា គន្ធមាលាទីហិ បូជយមានា, “មហាបុរិស, ឥធ តុម្ហេហិ សទិសោបិ នត្ថិ, កុតោ ឧត្តរិតរោ”តិ អាហំសុ។ ឯវំ ចតស្សោ ទិសា ចតស្សោ អនុទិសា ហេដ្ឋា ឧបរីតិ សព្វា ទិសា អនុវិលោកេត្វា សព្វត្ថ អត្តនា សទិសំ អទិស្វា “អយំ ឧត្តរា ទិសា”តិ សត្តបទវីតិហារេន អគមាសិ។ អាសភិន្តិ ឧត្តមំ។ អគ្គោតិ សព្វបឋមោ។ ជេដ្ឋោតិ សេដ្ឋោតិ ច តស្សេវ វេវចនំ។ អយមន្តិមា ជាតិ, នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោតិ ឥមស្មិំ អត្តភាវេ បត្តព្វំ អរហត្តំ ព្យាការាសិ។ “អនេកេសំ វិសេសាធិគមានំ បុព្វនិមិត្តភាវេនា”តិ សំខិត្តេន វុត្តមត្ថំ “យញ្ហី”តិអាទិនា វិត្ថារតោ ទស្សេតិ។ តត្ថ វុត្តន្តិ –

“អនេកសាខញ្ច សហស្សមណ្ឌលំ,

ឆត្តំ មរូ ធារយុមន្តលិក្ខេ;

ឞុចណ្ហចណ្ឌា ចិតិបពត្តិ ចាយទា,

ត ឌិយ្យូទេ ចាយទលត្តកាហកា”តិ៍ (ឞុ៍ ឝិ៍ ៩៥៦) –

ឮមិយ្យា កាចាឃ៍ ឞត្ថញ្ញាតញ្ញាលាខេយច ឞត្ថត្វ អប្យុជិហតចារតាឃ អគាចទលាខាលាត្តិ អាហ –
“ឞត្ថញ្ញាតាគាចទលាខាលាបជិលិកយ្យា”តិ៍ តចា អឃំ កកចាបិ កទតា…បេ… ឞុត្ថាគិមិត្តការចគាតិ ឲ្យទតត អកិខាតិឃំ ឆយ្ចតាចរេត
ឍ្យប្យូជ្ជគកចិរេឞឞា ឞត្ថទៅឝិឞត្តាគំ ឞាឆារលាតិ ចរេយ្យតិ៍ ឞារមិតាគិយ្យត្ថា ហិ ទតតិ៍

ចិក្កមិតិ អកយាឞិ៍ យខ្ទុតិ ចេចា៍ ឞយាតិ ចិរេលិកគឞយតាឃ ឞយា ឞជិឞិទេឃា៍ យហាបុទិរេឞា ហិ ឃចា ឲ្យក់ ជិឞំ ចិរេលិកេកឞិ, ឲ្យចំ
រេឞឞជិឞាបិ, ត កត្វចិ ចិរេលិកេត ចិគាតេគ្គា តយ្យ អរេហាឞីតិ៍ ឞយាតិ ចា ចិរេលិកេកត្យំ ឃុត្តាតិ អទេត្វា៍ ត ហិ តគា ទៅឝិឞត្តឞ្យ
ចិទុបគីកឆ្លចិឞយទុបាគិ ចិរេលិកេកត្យំ អឃុត្តាគិ ជិឞាឞុ ឍ្យបដ្ឋហត្តិតិ៍

“ឲ្យចំ តចា កទតា”តិ កាឃកយគេឌ្ឋគ កតឞច្ឆគ តចាកតឞច្ឆិ គិច្ឆិឞិត្វា ឮកាគិ ខាកាលកយគេឌ្ឋគ ធំ ចរេយ្យត្យំ – “អច ចា”តិអាជិយាហ៍
តត្វ រេគក្លុរេយ្ចគាតិ អរេលិកប្យឆារេគគ ក្យុឞលចិត្តប្យារេចគ៍ ក្យុឞលិ ហិ ឆយ្ចា ឮឆ រេគក្លូយ្ចំ, ត ឞត្ថជ្ជាខរេឃា៍ “ឞចយន្ទ្បារេគគា”តិ ច ចគត្តិ៍
ឞហាឃាតិ ឞខហិត្វា៍ កទតា អឆិកទតា, ឞជិឞគេត្តា ឍ្យត្តរិចិរេឞឞត្តិ អទេត្វា៍ ឞហាឃាតិ ចា ឞហាគរេហត្យុ, ឞហាគលក្ខណំ ចា៍
រេហត្យលក្ខណទេត្វា ហិ អឃំ ឞហាឃឞច្ឆា៍ កាយច្ឆត្តាជិប្យហាគរេហត្យកតិរ្យា“កទតា”តិ ឲ្យត្វ ទុត្តិ កយគំ អចទៅរេឆា, ឞជិឞត្តិ ឲ្យច ចា
កាយច្ឆត្តាជិប្យហាគរេគគ ច លក្ខិឃតិ៍ ឲ្យឞ គរេឃា ឞចារេលត្វាតិអាជិឞុបិ៍ អញ្ញាបិរេចគាតិ រេយត្តាឃ៍ អារេលិកឞត្ថាឃាតិ ចិក្ខុតំ កត្វា
យគឞិករេលាគ ឍ្យបដ្ឋិតអារេលិកឞត្ថាគរេគគ៍ អចិរេក្លុរេបគាតិ ឞយាជិគា៍ ឆយ្ចចត្វរេគគាតិ ក្យុឞលិជិឆយ្ចាគំ ឃាចាចគិច្ឆរេយគ៍
“ឞប្យច្ឆឃគាយទុបចចត្វរេគគា”តិបិ ចគត្តិ៍ ឲ្យចំ កាយច្ឆត្តាជិគិចទលាប្យហាគរេគគ “អកិច្ឆ្យរេលិកេក ឞហាឃា”តិអាជិគា (ចិក៍ ៩០៥)
ទុត្តាឃ ឞចយន្ទ្បាគយ្យ ឞុត្ថាកាប្យជិឞគាឃ កកចទតា តចាកតកាចំ ចរេយ្យត្វា ឮកាគិ ឞហ ឍ្យបិរេឃគ អដ្ឋហិ ឞយាឞត្តិហិ អដ្ឋារេឞហិ ច
យហាចិឞយ្យគាហិ ធំ ចរេយ្យត្យំ – “ខាទរេលាគា”តិអាជិយាហ៍ គាយទុបឞរិក្កហកញ្ញាចិតទលាគតិរ្យាចិតាគ្គក្ខតឞ្យ រេយាហឞ្យ គ្គទិកទរេលាគ
ខាកាតឞរិញ្ញាឃំ ជិតឞ្យ អគិច្ឆឞញ្ញាខរេឃា ឞិន្តត្តិ, តចា ឈាគឞយាឞត្តិឞុ អកិទតិគិមិទេត្តគ ឞារេយារេឌ្ឋគ តត្វ អគកិទតិឃា ចិរេគាជិតាឃ
ឈាគាគីគំ ឞយឆិកយាតិ ឞយាឞត្តិចិឞយ្យគាគំ អទតិចិរេគាចគអចិន្ត្យាឞចាលគាជិឍ្យបិរេឃា, ឍ្យប្យជិបិជិគិច្ឆេរេឞា ឞគ គីចទលាឞកាចាឃ
អចិន្ត្យាឃ រេហច្ឆា គីចទរេលាឞុបិ ឞក្កហចយ្យគត្វត្តិ ចច្ឆេត្តា៍ ឞយាឞត្តិចិហារប្យរេចឞចិតាគ្គរេគគ គីចទលាគិ កចាដឞជិឞាគីតិ អាហ –
“គីចទលាកចាដំ ឍ្យាញ្ញរេជត្វា”តិ៍

“ទត្តិ ចិតទក្កត្វា ចិចារេទត្វា ជិចា កយ្ចរេគ្គ ឞរេឃារេខតិ”តិ (យ៍ ឝិ៍ ១៍១៩០) ទុត្តច្ឆារេគ ចិតក្កចិចារា គ្ខុយាឃគា អឆិរេប្យតាតិ អាហ –
“ចិតក្កចិចារគ្ខុយ”គ្តិ៍ កិច្ឆាបិ ឞចយន្ទ្បាគ្ខុបចាររេរេយច ទុក្ខ, ចត្យតញ្ញារេគាបចាររេរេយច ច ឞុត្ថំ ឞហិឃតិ, អតិឞឃប្យហាគំ ឞគ

សង្គាយាហ – “ចតុត្ថញ្ញោតេត ឃុលទុក្ល បហាយា”តិ៍ ទ្ធបសញ្ញាតិ សញ្ញាសីសេត ទ្ធបិចចទ្ធញ្ញោតាតិ ចេច តគារម្ម៉ណាតិ ច ចុត្តាតិ៍ ទ្ធបិចចទ្ធញ្ញោតយ្បិ ហិ “ទ្ធប”ន្តិ ចុច្ចតិ ក្ខត្តរបចលេសិបេត “ទ្ធបិ ទ្ធបិតិ បឃ្សតិ”តិអាឌីឃុ (យ៍ តិ៍ ១៍១៣ប័; ១៍១១១; ឆ៍ ឃ៍ ១៣ប័; បឌិ៍ យ៍ ០៍ ១០៨)៍ តឃ្ស អារម្ម៉ណយ្បិ ពសិណទ្ធបំ “ទ្ធប”ន្តិ ចុច្ចតិ បុទិយបចលេសិបេត “ពាហិទ្ធា ទ្ធបិតិ បឃ្សតិ ឃុចណ្ណទុព្ពណ្ណានិ”តិអាឌីឃុ (ឌី៍ តិ៍ ១៍ ០លិ១-០លិ៣; យ៍ តិ៍ ១៍១៣៨; ឆ៍ ឃ៍ ១៣៣-១៣៥)៍ តឃ្ម៉ា ព្ទឆ ទ្ធេប ទ្ធបញ្ញោតេ តំសហកតសញ្ញា ទ្ធបសញ្ញាតិ ឲចំ សញ្ញាសីសេត ទ្ធបិចចទ្ធញ្ញោតាតិ ចុត្តាតិ៍ ទ្ធបំ សញ្ញា អឃ្សាតិ ទ្ធបសញ្ញំ, ទ្ធបឃ្ស តាយត្តិ ចុត្តំ ហោតិ៍ ឲចំ បឆចិពសិណាឌិភេឌឃ្ស តគារម្ម៉ណឃ្ស ចេតំ អឌិចចតត្តិ ចេឌិតព្ពំ៍ បឌិឃសញ្ញាតិ ចក្ខុឌីតំ ចត្ថុតំ ទ្ធបិឌីតំ អារម្ម៉ណាតញ្ច បឌិឃាតេតត បឌិហតតេត ចិសយិចិសយសមោធានេត សមុប្បន្នា ខ្ទិបញ្ចចិញ្ញាណសហកតា សញ្ញា បឌិឃសញ្ញា៍ តាតត្តសញ្ញាមោយាតិ តាតតេត្ត គោចទេ បចត្តា សញ្ញា, តាតត្តា ចា សញ្ញា តាតត្តសញ្ញា, អដ្ឋ កាយាចចរកុសលសញ្ញា, ទ្វាឆស អកុសលសញ្ញា, ឲកាឆស កាយាចចរកុសលចិបាកសញ្ញា, ទេ្វ អកុសលចិបាកសញ្ញា, ឲកាឆស កាយាចចរកិទិយសញ្ញាតិ ឲតាសំ ចតុចត្តាលិសសញ្ញាតេតំ អឌិចចតំ៍ ឲតា ហិ យឃ្ម៉ា ទ្ធបសញ្ញាឌិភេឌេ តាតតេត្ត តាតាសភាចេ គោចទេ បចត្តត្តិ, យឃ្ម៉ា ច តាតត្តា តាតាសភាចា អញ្ញាមញ្ញា អសឌិសា, តឃ្ម៉ា “តាតត្តសញ្ញា”តិ ចុច្ចត្តិ៍

អតិច្ចឃ្ស, អតិច្ចត្តិ ចា អតុបឃ្សតា អតិច្ចាតុបឃ្សតា, ពេតក្ខុយកឆយ្យាតំ អតិច្ចំ គហេត្វា បចត្តាយ អតុបឃ្សតាយេតំ តាមំ៍ តិច្ចសញ្ញាត្តិ សញ្ញាតឆយ្យ “តិច្ចា សឃ្សតា”តិ បចត្តំ ម៉ិច្ឆាសញ្ញំ៍ សញ្ញាសីសេត ឌិដ្ឋិចិត្តាតយ្បិ គហណំ ឌដ្ឋព្ពំ៍ ឲស តយោ ព្ទេតា បេទឃុបិ៍ តិព្ពិទាតុបឃ្សតាយាតិ សញ្ញាទេឃុ តិព្ពិទ្ធតាពារេត បចត្តាយ អតុបឃ្សតាយ៍ តត្តិត្តិ សបឿតិពពណ៌ា ចិរាកាតុបឃ្សតាយាតិ សញ្ញាទេឃុ ចិរជ្ជតាពារេត បចត្តាយ អតុបឃ្សតាយ៍ តិរោឆាតុបឃ្សតាយាតិ សញ្ញាទាតំ តិរោឆឃ្ស អតុបឃ្សតាយ៍ “ពេត សញ្ញាទា តិទុជ្ឈត្តិពេយច, អាយតិ៍ សមុកយចពេត តប្បជ្ជត្តិ”តិ ឲចំ ចា អតុបឃ្សតា តិរោឆាតុបឃ្សតា៍ ពេតតចាហ – “តិរោឆាតុបឃ្សតាយ តិរោឆេតិ, តោ សមុទេតិ”តិ៍ មុច្ចិតុកម្យតា ហិ អយំ ពលប្បត្តាតិ៍ បឌិតិឃ្សជ្ជតាពារេត បចត្តា អតុបឃ្សតា បឌិតិឃ្សក្កាតុបឃ្សតា៍ បឌិសង្ខា សត្តិដ្ឋតា ហិ អយំ៍ អាគាតត្តិ តិច្ចាឌិចសេត គហណំ៍ សត្តតិសម្ហកិច្ចារម្ម៉ណាតំ ចសេត ឲកត្តក្កហណំ ឃតសញ្ញា៍ អាឃ្ហតំ អភិសង្ខរណំ៍ អចត្វាចិសេឃាបត្តិ ចិបទិណាមោ៍ ឆុចសញ្ញាត្តិ ឌិទកាចក្កហណំ៍ តិមិត្តត្តិ សម្ហាឌិឃតចសេត សកិច្ចបរិច្ឆេឌតាយ ច សង្ខារាតំ សចិក្កហក្កហណំ៍ បណិឌិត្តិ រាកាឌិបណិឌិ៍ សា បតត្វេតា តណ្ហាចសេត សញ្ញាទេឃុ តត្តិតា៍ អភិតិចេសត្តិ អត្តាតុឌិដ្ឋិ៍

អតិច្ចទុក្ខាឌិចសេត សព្ពធម្មតីរណំ អឌិបញ្ញាធម្មចិបឃ្សតា៍ សារាតាតាភិតិចេសត្តិ អសារេ សារក្កហណចិបល្លាសំ៍ ព្ទឃ្សទកុត្តាឌិចសេត លេសិពោ សមុប្បន្តោតិ អភិតិចេសោ សម្មោហាភិតិចេសោ៍ ពេចិ បត “អហោសិំ តុ ខោ អហមតីតមទ្ធាតត្តិអាឌិតា បចត្តសំសយាបត្តិ សម្មោហាភិតិចេសោ”តិ ចឆត្តិ៍ សញ្ញាទេឃុ លេណតាណកាចក្កហណំ អាលយាភិតិចេសោ៍ “អាលយរតា អាលយសម្មុឌិតា”តិ (ឌី៍ តិ៍ ១៍ ៤៣; យ៍ តិ៍ ០៍១បំ០; ១៍១១លិ; សំ៍ តិ៍ ០៍០លិ១; យហាច៍ លិ) ចចតេតា អាលយោ តណ្ហា, សារេយច ចក្ខាឌីឃុ ទ្ធបិឌីឃុ ច អភិតិចេសចសេត បចត្តិយា អាលយាភិតិចេសោតិ ពេចិ៍ “ឲចំចិឆា សញ្ញារា បឌិតិឃ្សជ្ជីយត្តិ”តិ បចត្តំ ញាណំ បឌិសង្ខាតុបឃ្សតា៍ ចដ្ដេតា ចិកតត្វា ចិចដ្ដំ, តិព្ពាតំ៍ តត្វ អារម្ម៉ណករណសញ្ញាតេត អតុបឃ្សតេត បចត្តិយា ចិចដ្ដាតុបឃ្សតា, ពោ៣ក្ខ៍ សំយោកាភិតិចេសត្តិ សំយុជ្ជតចសេត សញ្ញាទេឃុ អភិតិចិសតំ៍ ឌិទេដ្ឋពទេដ្ឋតិ ឌិដ្ឋិយា សហជាតេតពេដ្ឋ បហាតេតពេដ្ឋ ច៍ ឌុព្ពអាទិពេតិ ក្ខបទិយក្កចទ្ធោកិលេសេ អបេក្ខិត្វា ចុត្តំ, អញ្ញាឆា ឆឃ្សតបហាតព្ពាបិ ទុតិយក្កចទ្ធោហិ ឌុព្ពអាទិកាតិ៍ អណុសហគតេតិ អណុក្ខេតា៍ ព្ទាធំ

ហេដ្ឋិមមគ្គញ្ចអបេក្ខិត្វា វុត្តំ សព្ពកិលេសេតិ អវសិដ្ឋសព្ពកិលេសេ។ ន ហិ បឋមាទិមគ្គេហិបិ បហីនា កិលេសា បុន បហីយន្តីតិ។

កល្លព្យអត្ថំ ពធិតការេន។ បច្ឆន្នំ ឆេទការេន។ លោកិយចាឃុតា កន្តាយ វិយ យេន តំតំកលាបស្ស ឧទ្ធុមាយតំ, ឆទ្ទការេន វា, តំ វិត្ថរុក្កំ។ វិជ្ជមានេបិ កលាបន្តររូបានំ កលាបន្តររូបេហិ ផុដ្ឋការេន តំតំរូបវិវិត្តតា រូបបរិយន្តោ អាកាសោតិ យេសំ យោ បរិច្ឆេទោ, តេហិ សោ អសម្ផុដ្ឋោវ, អញ្ញថា រូបានំ បរិច្ឆេទការេន ន សិយា ព្យាបិតភាវាបត្តិតោ។ យស្មិំ កលាបេ រូបានំ បរិច្ឆេទោ, តេហិ អសម្ផុដ្ឋការេន អសម្ផុដ្ឋលក្ខណំ។ តេនាហ – កពណា អាកាសធាតុនិទ្ទេសេ (ធ. ស. ៦៣៧) "អសម្ផុដ្ឋា ចតូហិ មហាភូតេហី"តិ។

វិទាធិបច្ចយសត្តិភាវេន វិសទិសុប្បត្តិ រូបនំ ចេតនាបធានត្តា សង្ខារក្ខន្ធធម្មានំ ចេតនាវសេនេតំ វុត្តំ – "សង្ខារានំ អភិសង្ខរណលក្ខណ"ន្តិ។ តថា ហិ សុត្តន្តភាជនីយេ សង្ខារក្ខន្ធវិភង្គេ (វិភ. ២១) "ចក្ខុសម្ផស្សជា ចេតនា"តិអាទិនា ចេតនាវ វិភត្តា។ អភិសង្ខរណលក្ខណា ច ចេតនា។ យថាហ – "តត្ថ កតមោ បុញ្ញាភិសង្ខារោ, កុសលា ចេតនា កាមាវចរា"តិអាទិ។ ផស្សំ សចិប្បាទិកតា។ អយូហិយតិ អយូហិយតេតុ។ និមិត្តទេត្ត ក្មុំ ឧស តេយោ រាសទ្ទោតិអាទីសុ។ វូបសមលក្ខណន្តិ កាយចិត្តបរិឡាហវូបសមលក្ខណំ។ លិត្ធន្ធទោហិតេ អដិចិទ្ធេ បវត្តមានេ បគ្គហតិគ្គហសម្បហំសនេសុ អព្យាបដតាយ អជ្ឈុបេក្ខនំ បដិសង្ខានំ បក្ខបាតុបច្ឆេទតោ។

មុសាវាទាទីនំ វិសំវាទនាទិកិច្ចតាយ លូខានំ អបរិគ្គាហកានំ បដិបក្ខភាវតោ បរិគ្គាហកសភាវា សម្មាវាចា, សិនិទ្ធភាវតោ សម្បយុត្តធម្មេ សម្មាវាចាបច្ចយសុភាសិតានំ សោតារញ្ច បុគ្គលំ បរិគ្គណ្ហាតីតិ សា បរិគ្គហលក្ខណា។ កាយិកកិរិយា កិញ្ចិ កត្តព្វំ សមុដ្ឋាបេតិ, សយញ្ច សមុដ្ឋហនំ ឃដនំ ហោតីតិ សម្មាកម្មន្តសង្ខាតា វិរតិបិ សមុដ្ឋានលក្ខណា ទដ្ឋព្វា, សម្បយុត្តធម្មានំ វា ឧក្ខិបនំ សមុដ្ឋាបនំ កាយិកកិរិយាយ ភារុក្ខិបនំ វិយ។ ជីវមានស្ស សត្តស្ស, សម្បយុត្តធម្មានំ វា ជីវិតិន្ទ្រិយបវត្តិយា, អាជីវស្សេវ វា សុទ្ធិ វោទានំ។ "សង្ខារា"តិ ឥធ ចេតនា អធិប្បេតាតិ វុត្តំ – "សង្ខារានំ ចេតនាលក្ខណ"ន្តិ។ តស្សា អាយូហនរសតា អាយតនំ បវត្តនំ។ អាយតនវសេន ហិ អាយសង្ខាតានំ ចិត្តចេតសិកានំ បវត្តិ។ តណ្ហាយ ហេតុលក្ខណន្តិ វដ្ដស្ស ជនកហេតុភាវោ, មគ្គស្ស បន និព្ពានសម្បាបកត្តំ អយមេតេសំ វិសេសោ។

តទលក្ខណំ អភិបីតិសការេន។ ឧពទ្ធសោ អញ្ញាមញ្ញាភាវិតត្តំ អត្ថានីកការេន។ យុគនទ្ធា សមថវិបស្សនាវ "សទ្ធាបញ្ញា បគ្គហាវិក្ខេបា"តិបិ វទន្តិ។ ខយោតិ កិលេសក្ខយោ មគ្គោ។ អនុប្បាទបរិយោសានតាយ អនុប្បាទោ ផលំ។ បស្សទ្ធិ កិលេសវូបសមោ ឆន្ទស្សាតិ កត្តុកាមតាឆន្ទស្ស។ មូលលក្ខណំ បតិដ្ឋាការេន។ សមុដ្ឋានលក្ខណំ អារម្មណប្បដិបាទកតាយ សម្បយុត្តធម្មានំ ឧប្បត្តិហេតុតា។ សមោធានំ វិសយាទិសន្និបាតេន គហេតព្ពាការោ, យា សង្គតីតិ វុច្ចតិ។ សមំ, សហ ឱទហន្តិ អនេន សម្បយុត្តធម្មាតិ វា សមោធានំ, ផស្សោ។ សមោសរន្តិ សន្និបតន្តិ ឯត្ថាតិ សមោសរណំ។ វេទនាយ វិនា អប្បវត្តមានា សម្បយុត្តធម្មា វេទនានុភវននិមិត្តំ សមោសដា វិយ ហោន្តីតិ ឯវំ វុត្តំ។ គោបានសីនំ កូដំ វិយ សម្បយុត្តានំ បាមោក្ខការេន បមុខលក្ខណំ។ តតោ, តេសំ វា សម្បយុត្តធម្មានំ ឧត្តរិ បធានន្តិ តទុត្តរិ។ បញ្ញុត្តរា ហិ កុសលា ធម្មា។ វិមុត្តិយាតិ ផលស្ស។ តទេវ អមតំ និព្ពានំ សារោ។ បរិយោសានការេន សារោ។ អយញ្ច

លក្ខណវិភារកោ ឆធាតុបញ្ចឈានង្គាទិវសេន តំតំសុត្តបទានុសារេន បោរាណដ្ឋកថាយំ អាគតនយេន ច គតោតិ វុត្តំ. តថា ហិ បុព្ពោ វុត្តោបិ កោចិ ធម្មោ បរិយាយន្តរប្បកាសនត្ថំ បុន ទស្សិតោ, តតោ ឯវ ច “ឆន្ទមូលកា កុសលា ធម្មា មនសិការសមុដ្ឋានា ផស្សសមោធានា វេទនាសមោសរណា”តិ, “បញ្ញុត្តរា កុសលា ធម្មា”តិ, “វិមុត្តិសារមិទំ ព្រហ្មចរិយ”ន្តិ, “និព្ពានោគធញ្ហិ អាវុសោ, ព្រហ្មចរិយំ និព្ពានបរិយោសាន”ន្តិ (សំ. និ. ៥.៥១២) ច សុត្តបទានំ វសេន “ឆន្ទស្ស មូលលក្ខណ”ន្តិអាទិ វុត្តំ.

តថធម្មតាយ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ អវិបរីតសភាវត្តា. តថាតិ តំសភាវត្តា, អវិតថាតិ អមុសាសភាវត្តា, អនញ្ញថាតិ អញ្ញាការរហិតត្តា. ជាតិបច្ចយសម្ភូតសមុទាគតដ្ឋោតិ ជាតិបច្ចយា សម្ភូតំ ហុត្វា សហិតស្ស អត្តនោ បច្ចយានុរូបស្ស ឧទ្ធំ ឧទ្ធំ អាគតភាវោ, អនុបវត្តត្ថោតិ អត្ថោ. អថ វា សម្ភូតដ្ឋោ ច សមុទាគតដ្ឋោ ច សម្ភូតសមុទាគតដ្ឋោ, ន ជាតិតោ ជរាមរណំ ន ហោតិ, ន ច ជាតឹ វិនា អញ្ញតោ ហោតីតិ ជាតិបច្ចយសម្ភូតដ្ឋោ, ឥត្ថញ្ច ជាតិតោ សមុទាគច្ឆតីតិ ជាតិបច្ចយសមុទាគតដ្ឋោ. យា យា ជាតិ យថា យថា បច្ចយោ ហោតិ, តទនុរូបំ បាតុភាវោតិ អត្ថោ. អវិជ្ជាយ សង្ខារានំ បច្ចយដ្ឋោតិ ឯត្ថាបិ ន អវិជ្ជា សង្ខារានំ បច្ចយោ ន ហោតិ, ន ច អវិជ្ជំ វិនា សង្ខារា ឧប្បជ្ជន្តិ. យា យា អវិជ្ជា យេសំ យេសំ សង្ខារានំ យថា យថា បច្ចយោ ហោតិ, អយំ អវិជ្ជាយ សង្ខារានំ បច្ចយដ្ឋោ, បច្ចយភាវោតិ អត្ថោ.

ភគវា តំ ជានាតិ បស្សតីតិ សម្ពន្ធោ. តេនាតិ ភគវតា. តំ វិភជ្ជមានន្តិ យោជេតព្ពំ. តត្ថ រូបាយតនំ. ឥដ្ឋានិដ្ឋាទីតិ អាទិ-សទ្ទេន មជ្ឈត្តំ សង្គណ្ហាតិ, តថា អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នបរិត្តអជ្ឈត្តពហិទ្ធាតទុភយាទិភេទំ. លព្ភមានកបទវសេនាតិ “រូបាយតនំ ទិដ្ឋំ, សទ្ទាយតនំ សុតំ, គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្ពាយតនំ មុតំ, សព្ពំ រូបំ មនសា វិញ្ញាត”ន្តិ (ធ. ស. ៩៦៦) វចនតោ ទិដ្ឋបទញ្ច វិញ្ញាតបទញ្ច រូបារម្មណេ លព្ភតិ. អនេកេហិ នាមេហីតិ “រូបារម្មណំ ឥដ្ឋំ អនិដ្ឋំ មជ្ឈត្តំ បរិត្តំ អតីតំ អនាគតំ បច្ចុប្បន្នំ អជ្ឈត្តំ ពហិទ្ធា ទិដ្ឋំ វិញ្ញាតំ រូបំ រូបាយតនំ រូបធាតុ វណ្ណនិភា សនិទស្សនំ សប្បដិឃំ នីលំ បីតក”ន្តិ ឯវមាទីហិ អនេកេហិ នាមេហិ. តេរសហិ វារេហីតិ រូបកណ្ឌេ អាគតេ តេរស និទ្ទេសវារេ សន្ធាយាហ. ទ្វេបញ្ញាសាយ នយេហីតិ ឯកេកស្មិំ វារេ ចតុន្នំ ចតុន្នំ វវត្ថាបននយានំ វសេន ទ្វេបញ្ញាសាយ នយេហិ. តថមេវាតិ អវិបរីតទស្សិតាយ អប្បដិវត្តិយទេសនតាយ ច តថមេវ ហោតិ. ជានាមិ អព្ភញ្ញាសិន្តិ វត្តមានាតីតកាលេសុ ញាណប្បវត្តិទស្សនេន អនាគតេបិ ញាណប្បវត្តិ វុត្តាយេវាតិ ទដ្ឋព្ពំ. វិទិត-សទ្ទោ អនាមដ្ឋកាលវិសេសោ វេទិតព្ពោ “ទិដ្ឋំ សុតំ មុត”ន្តិអាទីសុ (ទី. និ. ៣.១៨៨; ម. និ. ១.៧-៨; សំ. និ. ៣.១០៨; អ. និ. ៤.២៤) វិយ. ន ឧបដ្ឋាសីតិ អត្តត្តនិយវសេន ន ឧបគច្ឆិ. យថា រូបារម្មណាទយោ ធម្មា យំសភាវា យំបការា ច, តថា តេ បស្សតិ ជានាតិ គច្ឆតីតិ តថាគតោតិ ឯវំ បទសម្ពន្ធោ វេទិតព្ពោ. កេចិ បន “និរុត្តិនយេន បិសោទរាទិបក្ខេបេន វា ទស្សីសទ្ទស្ស លោបំ, អាគត-សទ្ទស្ស ចាគមំ កត្វា តថាគតោ”តិ វណ្ណេន្តិ.

យំ រត្តិន្តិ យស្សំ រត្តិយំ. អច្ចន្តសំយោគេ ចេតំ ឧបយោគវចនំ. តិណ្ណំ មារានន្តិ កិលេសាភិសង្ខារទេវបុត្តសង្ខាតានំ តិណ្ណំ មារានំ. អនុបវជ្ជន្តិ និទ្ទោសតាយ ន ឧបវជ្ជំ. អនូនន្តិ បក្ខិបិតព្ពាភាវេន ន ឩនំ. អនធិកន្តិ អបនេតព្ពាភាវេន ន អធិកំ. សព្ពាការបរិបុណ្ណន្តិ អត្ថព្យញ្ជនាទិសម្បត្តិយា សព្ពាការេន បរិបុណ្ណំ. នោ អញ្ញថាតិ “តទេវា”តិ វុត្តមេវត្ថំ ព្យតិរេកេន សម្បាទេតិ. តេន យទត្ថំ ភាសិតំ,

តទត្ថនិប្ផាទនតោ យថា ភាសិតំ ភគវតា, តថេវាតិ អវិបរីតទេសនតំ ទស្សេតិ។ គទត្ថោតិ ឯតេន តថំ គទតីតិ តថាគតោតិ ទ-ការស្ស ត-ការំ កត្វា និរុត្តិនយេន វុត្តន្តិ ទស្សេតិ។ តថា គតមស្សាតិ តថាគតោ។ គតន្តិ ច កាយស្ស វាចាយ វា បវត្តីតិ អត្ថោ។ តថាតិ ច វុត្តេ យំ-តំ-សទ្ទានំ អព្យភិចារិតសម្ពន្ធតាយ យថាតិ អយមត្ថោ ឧបដ្ឋិតោយេវ ហោតិ។ កាយវាចាកិរិយានញ្ច អញ្ញមញ្ញានុលោមេន វចនិច្ឆាយំ កាយស្ស វាចា, វាចាយ ច កាយោ សម្ពន្ធភាវេន ឧបតិដ្ឋតីតិ ឥមមត្ថំ ទស្សេន្តោ អាហ – “ភគវតោ ហី”តិអាទិ។ ឥមស្មិំ បន អត្ថេ តថាវាទិតាយ តថាគតោតិ អយម្បិ អត្ថោ សិទ្ធោ ហោតិ។ សោ បន វុត្តោ បការន្តរេន ទស្សិតោតិ អាហ – “ឯវំ តថាការិតាយ តថាគតោ”តិ។

តិរិយំ អបរិយន្តាសុ លោកធាតូសូតិ ឯតេន យទេកេ “តិរិយំ វិយ ឧបរិ អធោ ច នត្ថិ លោកធាតុយោ”តិ វទន្តិ, តំ បដិសេធេតិ។ ទេសនាវិលាសោយេវ ទេសនាវិលាសមយោ យថា “បុញ្ញមយំ ទានមយ”ន្តិអាទីសុ (ទី។ និ។ ៣។៣០៥; ឥតិវុ។ ៦០; នេត្តិ។ ៣៣)។ និបាតានំ វាចកសទ្ទសន្និធានេ តទត្ថជោតកភាវេន បវត្តនតោ គត-សទ្ទោយេវ អវគតំ អតីតញ្ច វទតីតិ អាហ – “គតោតិ អវគតោ អតីតោ”តិ។ អថ វា អភិនីហារតោ បដ្ឋាយ យាវ សម្ពោធិ, ឯត្ថន្តរេ មហាពោធិយានបដិបត្តិយា ហានដ្ឋានសំកិលេសនិវត្តីនំ អភាវតោ យថា បណិធានំ, តថា គតោ អភិនីហារានុរូបំ បដិបន្នោតិ តថាគតោ។ អថ វា មហិទ្ធិកតាយ បដិសម្ភិទានំ ឧក្កំសាធិគមេន អនាវរណញាណតាយ ច កត្ថចិបិ បដិឃាតាភាវតោ យថា រុចិ, តថា កាយវាចាចិត្តានិ គតានិ គមនានិ បវត្តិយោ ឯតស្សាតិ តថាគតោ។ យស្មា ច លោកេ វិធយុត្តគតបការសទ្ទា សមានត្ថា ទិស្សន្តិ, តស្មា យថាវិធា វិបស្សិអាទយោ ភគវន្តោ, អយម្បិ ភគវា តថាវិធោតិ តថាគតោ។ យថា យុត្តា ច តេ ភគវន្តោ, អយម្បិ ភគវា តថា យុត្តោតិ តថាគតោ។ អថ វា យស្មា សច្ចំ តត្តំ តច្ឆំ តថន្តិ ញាណស្សេតំ អធិវចនំ, តស្មា តថេន ញាណេន អាគតោតិ តថាគតោតិ ឯវម្បិ តថាគតសទ្ទស្ស អត្ថោ វេទិតព្វោ។

“បហាយ កាមាទិមលេ យថា គតា,

សមាធិញាណេហិ វិបស្សិអាទយោ;

មហេសិនោ សក្យមុនី ជុតិន្ធរោ,

តថាគតោ តេន តថាគតោ មតោ។

“តថញ្ច ធាតាយតនាទិលក្ខណំ,

សភាវសាមញ្ញវិភាគភេទតោ;

សយម្ភុញាណេន ជិនោ យមាគតោ,

តថាគតោ វុច្ចតិ សព្ពុត្តមោ។

“តថាតិ សច្ចាតិ សមត្តចក្ខុនា,

តថា វុត្តប្បច្ចយតោ ច សព្ពសោ;

អនញ្ញនេយ្យេន យតោ ចិកាចិតា,

យាថាវតោ តេន ជិនោ តថាគតោ។

“អនេកភេទាសុបិ លោកធាតុសុ,

ជិនស្ស រូបាយតនាទិគោចរេ;

វិចិត្តភេទេ តថមេវ ទស្សនំ,

តថាគតោ តេន សមន្តលោចនោ។

“យតោ ច ធម្មំ តថមេវ ភាសតិ,

ករោតិ វាចាយនុលោមមត្តនោ;

គុណេហិ លោកំ អភិភុយ្យិរិយតិ,

តថាគតោ តេនបិ លោកនាយកោ។

“យថាភិនីហារមតោ យថារុចិ,

ປຈ຺ຉາຊາຕາ ຕທຸປ຺ປັນ຺ນກາເຈວ;

ຍຖາວິທາ ເຍນ ປຸຣາ ມເຫສິໂນ,

ຕຖາວິໂທ ເຕນ ອິໂຕ ຕຖາຄໂຕ"ຕິ. (ທີ. ນິ. ຏີ. ໑.໕) –

ສງ຺ຄຫກາຣາ ຍຸຕ຺ຕຍຸຕ຺ຕຍົວ, ກສ຺ມາ? ອປ຺ປາຍຸກັງ ອິທ ສກລກຸສລສມ຺ປຍ຺ຍຸຕ຺ຕິຍາ ສຕ຺ຕາທ຺ຍຸປ຺ປາທັງ ສງ຺ຄຫຕຸຕ຺ຕາ. ເຕເນວາຫ –
"ສຕ຺ຕາກາເຣນາ"ຕິອາທິ. ເສສເມຕ຺ຖ ອຸຕ຺ຕານຕ຺ຖເມວ.

໑໕໑. ທຸຕິເຍ ອຸປ຺ປຕ຺ຕີຕິ ປຖມາຍ ຊາຕິຍາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ ຈ ຕຖາ ອປຣາຍ ຊາຕິຍາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ ເຈຕສ຺ສັ – "ນິພ຺ພຕ຺ຕີ"ຕິ ອາຫ. ຕຖາ ຫິ ສ຺ສ
ທຸຕິຍກາຍນິພ຺ພຕ຺ຕີຕິ. "ທຸລ຺ລເພາ"ຕິອາທິ ຈຕ຺ວາ ກາເລນສ຺ສ ທຸຣສມ຺ພາຣກາຍເຕາ ຕຕ຺ຖ ກາເລນ ເທສ຺ສເຕ຺ວາ "ຈກວາຣ"ຕ຺ຖິອາທິມາຫ. ຕັທັງ ທຸຕ຺ຕັ
ເຫາຕິ – ຕຕ຺ຖ ວາຣກາລຕາ ນາມ ມານສັທຸຕ຺ຖຣກປ຺ປກາລຕາທິກາ, ກປ຺ປານັງ ຈກັງ ອສງ຺ເຂ຺ຍ຺ຍັງ ເສ຺ວ ອສງ຺ເຂ຺ຍ຺ຍານິ ຕີນິ ອສງ຺ເຂ຺ຍ຺ຍານິປິ
ປາຣມິເຍາ ປູເຣຕ຺ວາປິ ທຸເລ຺ລພ ກທາຈິ ນ ສກ຺ກາ, ເຫຕຸມເກາຕິຍາ ປນ ຈຕ຺ຕາຣິ ອສງ຺ເຂ຺ຍ຺ຍານິ ກປ຺ປສຕສຫສ຺ສານິ ນິຣນ຺ຕຣັ ເອວ ປາຣມິເຍາ
ປູເຣຕ຺ວາ ທຸລ຺ລພັ ປຕ຺ຕັ ສກ຺ກາ, ນ ທູເຕາ ອຍ຺ຍາທາຕີ ທູມິຕາ ກາເລເນ ທຸລ຺ລເພາ ປາຕຸພາເວາ ທຸລ຺ລພຕ຺ຖິ.

໑໕໒. ຕຕິເຍ ນິຈ຺ຈັ ນ ເຫາຕີຕິ ອຕິທຸລ຺ລພຈິຕ຺ຕັງ ນ ເຫາຕິ ກທາຈິເທວ ສມ຺ພເຕາ. ເຍພຸເຍ຺ຍນ ມນຸສ຺ສາ ອຊ຺ຊຣິຍັງ ທິສ຺ວາ ອຊ຺ຊັ ປຫຣນ຺ຕິ, ຕັງ
ສນ຺ທາຍ ວຸຕ຺ຕັ – "ອຊ຺ຊັ ປຫຣິຕ຺ວາ ປສ຺ສິຕເພ຺ພາ"ຕິ. ສມຸນ຺ນາຄຕຕ຺ຕາຕິ ເອເຕນ ອຊ຺ຊຣິຍາ ຄຸຫົສມ຺ມາ ເອຕສ຺ມິັ ສນ຺ຕີຕິ ອຊ຺ຊຣິເຍາຕິ ທສ຺ເສຕິ. ອປິຈ
ອາທິເຕາ ປກຸຕິ ອຕິກ຺ກມາຣາທເຍາ, ຕເຕາ ປເຣປິ ອຕຕ຺ຕາມາທາເຣເນ ຄຸຫົສມ຺ເມ ອາທິຍ຺ຍາທາຕີ ອຊ຺ຊຣິເຍາຕິ ອາຫ – "ອາທິຍ຺ຍມນຸສ຺ສາຕິປິ
ອຊ຺ຊຣິຍມນຸສ຺ສາ"ຕິອາທິ. ມຫາເທາສິສານາເມວ ມຫຼັກຖຸ ມຫາເທາສິມເຫ຺ລາ. ສຕ຺ຕານຸຕ຺ຕານາມປຕ຺ຖານຕິຍ຺ຍມຄ຺ຄານາເລາ,
ມຄ຺ຄານາມປຕ຺ຖານນ຺ນຸ ສຕ຺ຕານຸຕ຺ຕານາເລາ "ມຫາເທາສີ"ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ. ອຕິຈຕ຺ຕເກາຕາຕິ ເທາສິຍາ ຕິມຕກາຈາປຕ຺ຕິຍາ ມຫາເທາສິສຕ຺ຕກາເຈຕາ
ອຕິຈຕ຺ຕຕສກາເຈາ. ທຸລ຺ລພາເກສມ຺ມາ ປູເຣຍ຺ຍັ ນ ອຍ຺ຍາສ຺ສ ກສ຺ສຈິ ອາທິຍ຺ຍຕ຺ຖິອາທິກາ ເຫຕຸອຈຕ຺ຕາຍ ຜລຈຕ຺ຕາຍ ສຕ຺ຕານັ
ອຸປກາຣຈຕ຺ຕາຍ ຈາຕິ ຕີສຸປິ ອຈຕ຺ຕາສຸ ໂລກຕາເຍາ ອຕຕ຺ຕາມາທາຣນານັ ຄຸຫົສມ຺ມານັ ອາທິຍ຺ຍຕາຍ ອຊ຺ຊຣິຍມນຸສ຺ສາ ຈູເຣຕ຺ວາຕິ ເທສ຺ເສຕິ.

໑໕໓. ຈຕຸເຕ຺ຖ ກາເລ ກິຣິຍາຕິ ກາລກິຣິຍາ. ເອກສ຺ມິັ ກາເລ ກີທິສີ ກິຣິຍາ. ສາມຍ຺ຍາເຊາຕກາ ຫິ ຈິເສສ ອຈຕິຊ຺ຈຕິ, ຈິເສສຕ຺ຖິກາ ຈ
ຈິເສເສາ ອຕຸປ຺ປເຍາທິຕເປ຺ປາຕິ ອາຫ – "ເອກສ຺ມິັ ກາເລ ປາກຊາ ກິຣິຍາ"ຕິ. ເອກສ຺ມິັ ປນ ເອກສ຺ມິັ ກາເລ, ກສ຺ມາ ປາກຊາຕິ? ກປ຺ປານັ
ສຕສຫສ຺ສາທິການິ ອເນການິ ອສງ຺ເຂ຺ຍ຺ຍານິ ອຕິກ຺ກມິຕ຺ວາ ຍຖາທິເປ຺ປຕປເຕາຣສປາຣິປູຣິຈເຣນ ສມຸປລທ຺ເທ ເອກສ຺ມິັ ກາເລ, ສເທເວເລາເກ
ອຕິທິມ ອຊ຺ຊຣິຍມນຸສ຺ສສ຺ສ ປຣິນິພ຺ພານຕ຺ຖິ ອຈ຺ຈຕ຺ຕປາກຊາ. ອນຸຕາປກຣາຕິ ເທເວເຖສຸ ລ຺ລຈຫາ. ທສສຫສ຺ສຈກ຺ກວາຍຸທສ຺ສຕິ ວຸຕ຺ຕັ ຕສ຺ສ
ທຸທ຺ເທຫຼຕ຺ຕກາເຈນ ປຣິທິທ຺ຖາຕ຺ວາ, ຕທເທ຺ຍາສ຺ຸຕາ ອຈິສມຕ຺ຕາ.

១៤៣. បច្ចេយ ទុតិយស្ស ពុទ្ធស្សាតិ ទុតិយស្ស សព្ពញ្ញុពុទ្ធស្ស អភាវា. សុតពុទ្ធោ នាម សុតវសេន ញាណេន ពុទ្ធិប្បត្តស្ស ពុទ្ធត្តា. ចតុសច្ចពុទ្ធោ នាម ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ អនវសេសតោ ពុទ្ធត្តា. បច្ចេកពុទ្ធោ នាម បច្ចេកំ អត្តនោយេវ យថា ចតុសច្ចសម្ពោធោ ហោតិ, ឯវំ ពុទ្ធត្តា. សម្មាសម្ពុទ្ធោ ឯវ ហិ យថា សទេវកស្ស លោកស្ស ចតុសច្ចសម្ពោធោ ហោតិ, ឯវំ សច្ចានិ អភិសម្ពុជ្ឈតិ. ចត្តារិ វា អដ្ឋ វា សោឡស វាតិ ឥទំ កតមហាភិនីហារានំ មហាពោធិសត្តានំ បញ្ញាធិកសទ្ធាធិកវីរិយាធិកវិភាគវសេន វុត្តំ. “បញ្ញាធិកានញ្ហិ សទ្ធា មន្ទា ហោតិ, បញ្ញា តិក្ខា. សទ្ធាធិកានំ បញ្ញា មជ្ឈិមា ហោតិ. វីរិយាធិកានំ បញ្ញា មន្ទា, បញ្ញានុភាវេន ច សម្មាសម្ពោធិ អធិគន្តព្វា”តិ អដ្ឋកថាយំ វុត្តំ. អវិសេសេន បន វិមុត្តិបរិបាចនីយធម្មានំ តិក្ខមជ្ឈិមមុទុភាវេន តយោបេតេ ភេទា យុត្តាតិ វទន្តិ. តិវិធា ហិ ពោធិសត្តា អភិនីហារក្ខណេ ភវន្តិ ឧគ្ឃដិតញ្ញុវិបញ្ចិតញ្ញុនេយ្យភេទេន. តេសុ ឧគ្ឃដិតញ្ញុ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស សម្មុខា ចាតុប្បទិកំ គាថំ សុណន្តោ តតិយបទេ អបរិយោសិតេយេវ ឆហិ អភិញ្ញាហិ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បត្តុំ សមត្ថុបនិស្សយោ ហោតិ. ទុតិយោ សត្ថុ សម្មុខា ឯកំ គាថំ សុណន្តោ អបរិយោសិតេយេវ ចតុត្ថបទេ ឆហិ អភិញ្ញាហិ អរហត្តំ បត្តុំ សមត្ថុបនិស្សយោ ហោតិ. ឥតរោ ភគវតោ សម្មុខា ចាតុប្បទិកគាថំ សុត្វា បរិយោសិតាយ គាថាយ ឆហិ អភិញ្ញាហិ អរហត្តំ បត្តុំ សមត្ថុបនិស្សយោ ហោតិ. តយោបេតេ វិនា កាលភេទេន កតាភិនីហារា លទ្ធព្យាករណា បារមិយោ បូរេន្តា យថាក្កមំ យថាវុត្តភេទេន កាលេន សម្មាសម្ពោធិំ បាបុណន្តិ, តេសុ តេសុ បន កាលភេទេសុ អបរិបុណ្ណេសុ តេ តេ មហាសត្តា ទិវសេ ទិវសេ វេស្សន្តរទានសទិសំ ទានំ ទេន្តាបិ តទនុរូបំ សីលាទិសេសបារមិធម្មេ អាចិនន្តាបិ អន្តរា ពុទ្ធា ភវិស្សន្តីតិ អការណមេតំ. កស្មា? ញាណស្ស អបរិបក្កតោ. បរិច្ឆិន្នកាលនិប្ផាទិតំ វិយ ហិ សស្សំ បរិច្ឆិន្នកាលេ និប្ផាទិតា សម្មាសម្ពោធិ តទន្តរា សព្ពុស្សាហេន វាយមន្តេនាបិ ន សក្កា បាបុណិតុន្តិ បារមិបូរី យថាវុត្តកាលវិសេសេន សម្បជ្ជតីតិ វេទិតព្វំ. សង្ខិត្តំ សមានកាលេ.

អសមាហារយោតិ និប្បរិយាយតោ វុត្តំ. សមអយនដ្ឋោ ហិ សមាយដ្ឋោ. បដិបត្តិវសេន ភគវតោ សហ សមំ អយនំ នាម កស្សចិបិ នត្ថិ. ហត្ថាទិអវយវតោ បដិ បដិ និក្ខិបន្តោ បដិយា វុច្ចតិ អត្តភាវោ. សមេត្វា នាម នត្ថីតិ ភេទោ វា មានោ វា ថម្ភោ វា កោចិ នត្ថិ. បដិសមោតិ បដិនិធិការេន សមោ. បដិភាគំ ទាតុន្តិ “ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា”តិអាទិនា វុត្តស្ស ធម្មភាគស្ស ធម្មកោដ្ឋាសស្ស បដិបក្ខភូតំ កត្វា ភាគំ កោដ្ឋាសំ បដិវចនំ ទាតុំ សមត្ថោ នាម នត្ថិ. នត្ថិ ឯតស្ស សីលាទិគុណេហិ បដិពិម្ពភូតោ បុគ្គលោតិ អប្បដិបុគ្គលោ. តេនាហ – “អនញ្ញោ កោចី”តិអាទិ. តិសហស្សិមហាសហស្សីនំ វិភាគោ បនេតា អាទិ ភវិស្សតិ. សេសមេត្ថ សុវិញ្ញេយ្យមេវ.

១៤៤. ឆដ្ឋានីសុ តស្មិំ បុគ្គលេតិ សម្មាសម្ពុទ្ធេ. នត្ថិ បញ្ញាចក្ក. បាតុភូតេយេវ ហោតិ តស្ស មហស្ស ឧប្បជ្ជនតោ. ឧប្បត្តីតិ ឧប្បជ្ជនំ. និប្ផត្តីតិ បរិវុទ្ធិ. កីវទ្ធុបស្សាតិ កីទិសស្ស. សាវកវិសយេវ ហត្ថគតំ បញ្ញាចក្ក នាម ឋិតំ អគ្គសាវកានំយេវាតិ អាហ – “សារិបុត្តត្ថេរស្សា”តិអាទិ. សមានបញ្ញាតិ សមានសហគតា បញ្ញា. “សមានំ វត្តតិកា និប្បតិសន្ធិអាទិវិសេសាវហា បញ្ញា”តិ កេចិ. អាលោកោតិ បញ្ញាអាលោកោ ឯវ. តថា ឱភាសោ. ទីលិបីតិ ទីលិបិ វុត្តានិ. លោកិយលោកុត្តរមិស្សកានីតិ បុព្ពភាគបញ្ញាយ អធិប្បេតត្តា វុត្តំ.

ឧត្តមភាវន្តិ អត្តនោ ឧត្តរិតរស្ស អភាវេន សេដ្ឋភាវំ។ ទដ្ឋព្ពតោ ទស្សនំ, ភគវតោ រូបកាយោ។ តត្រាបិ វិសេសតោ រូបាយតនំ។ តេនាហ – “ចក្ខុវិញ្ញាណេន ទិដ្ឋំ លភតី”តិ។ តត្ថ ឥតោ ឧត្តរន្តិ អនុត្តរំ, តទេវ អនុត្តរិយំ, ទស្សនញ្ច តំ អនុត្តរិយញ្ចាតិ ទស្សនានុត្តរិយំ។ សេសបទេសុបិ ឯសេវ នយោ។ អយំ បន បទវិសេសោ – សុយ្យតីតិ សវនំ, ភគវតោ វចនំ។ លព្ភតីតិ លាភោ, ភគវតិ សទ្ធា។ សិក្ខិតព្ពតោ សិក្ខា។ សីលសមាធិបញ្ញាបរិចរណំ បារិចរិយា, ឧបដ្ឋានំ។ អនុស្សរណំ អនុស្សតិ, សត្ថុ គុណានុស្សរណំ។ ឥមេសន្តិ យថាវុត្តានំ ឆន្នំ អនុត្តរិយានំ។ បាតុភាវោ ហោតីតិ តថាគតស្ស បាតុភាវា តប្បដិពទ្ធត្តា តន្និស្សយត្តា ច បាតុភាវោ ហោតិ។ “ទស្សនានុត្តរិយ”ន្តិ ច សទេវកេ លោកេ ឧត្តរិតរស្ស ភគវតោ រូបស្ស ន ទស្សនយត្តំ អធិប្បេតំ, អថ វា តស្ស រូបទស្សនយោគេន អវេច្ចប្បសាទេន ពុទ្ធគុណេ ឱកប្បេត្វា ឱគាហេត្វា ទស្សនំ ទិដ្ឋំ។ តេនាហ – “អាយស្មា ហិ”តិអាទិ។ ឥទម្បិ ទស្សនានុត្តរិយន្តិ វុត្តេ វុត្តតោ និព្ពិសេសត្តា វុត្តំ។ ទសពលំ ទស្សនាយ លភិត្វាតិ អាគន្ត្វា វិយ បសាទកត្តិយេត្វាបុត្តាកំ ទសពលំ ទស្សនាយ លភិត្វា។ ទស្សនំ វឌ្ឍេត្វាតិ ទស្សនយោគេន បវត្តំ វិបស្សនាចារំ វឌ្ឍេត្វា។ ទស្សនយោគេន យាវ អនុលោមញាណំ វិបស្សនាចារំ វឌ្ឍេត្វា តទនន្តរំ អដ្ឋមកមហាក្មំ ឱក្កមេត្វា ទស្សនំ សោតាបត្តិមគ្គំ បាបេតិ នាម។ ឥតោ បរតោ បវត្តំ ទស្សនំ ទស្សនមេវ នាម, មូលទស្សនំ បន សច្ចទស្សនស្សបិ ការណភាវតោ ទស្សនានុត្តរិយំ នាម។ ឯស នយោ សេសានុត្តរិយេសុបិ។

ទសពលេ សទ្ធំ បដិលភតីតិ សម្មាសម្ពុទ្ធេ ភគវតិ សទ្ធំ បដិលភតិ។ តិស្សោ សិក្ខា សិក្ខតីតិ តិស្សោ បុញ្ញភាគសិក្ខា សិក្ខតិ។ បរិចរតីតិ ឧបដ្ឋាតិ ភជតិ។ “ឥតិបិ សោ ភគវា”តិអាទិនា ពុទ្ធានុស្សតិវសេន អនុស្សតិញ្ញាណំ ឧប្បាទេត្វា តំ បទដ្ឋានំ កត្វា វិបស្សនំ វឌ្ឍេន្តោ “អនុស្សតិំ វឌ្ឍេត្វា”តិ វុត្តោ។

សច្ឆិកិរិយា ហោតីតិ បច្ចក្ខករណំ ហោតិ។ មគ្គក្ខណេ ហិ លព្ភមានា បដិសម្ភិទា ផលក្ខណេ សច្ឆិកតា នាម ហោតិ តតោ បរំ អត្ថាទីសុ យថិច្ឆិតំ វិនិយោគក្ខមភាវតោ។ ចតស្សោតិ គណនបរិច្ឆេទោ។ បដិសម្ភិទាតិ បភេទា។ កស្ស បន បភេទាតិ? “អត្ថេ ញាណំ អត្ថបដិសម្ភិទា”តិអាទិវចនតោ (វិភ។ ៧០៨-៧១១) ញាណស្សេតា បភេទា។ តស្មា ចតស្សោ បដិសម្ភិទាតិ ចត្តារោ ញាណប្បភេទាតិ អត្ថោ។ អត្ថបដិសម្ភិទាតិ អត្ថេ បដិសម្ភិទា, អត្ថបភេទស្ស សលក្ខណវិភាវនវវត្ថានករណសមត្ថំ អត្ថេ បភេទគតំ ញាណន្តិ អត្ថោ។ តថា ធម្មបភេទស្ស សលក្ខណវិភាវនវវត្ថានករណសមត្ថំ ធម្មេ បភេទគតំ ញាណំ ធម្មបដិសម្ភិទា។ និរុត្តិបភេទស្ស សលក្ខណវិភាវនវវត្ថានករណសមត្ថំ និរុត្តាភិលាបេ បភេទគតំ ញាណំ និរុត្តិបដិសម្ភិទា។ បដិភានបភេទស្ស សលក្ខណវិភាវនវវត្ថានករណសមត្ថំ បដិភានេ បភេទគតំ ញាណំ បដិភានបដិសម្ភិទា។

អត្ថេសុ ញាណន្តិអាទីសុ អត្ថោតិ សង្ខេបតោ ហេតុផលំ។ តញ្ហិ ហេតុអនុសារេន អរណីយំ គន្តព្ពំ បត្តព្ពំ, តស្មា “អត្ថោ”តិ វុច្ចតិ។ បភេទតោ បន យំ កិញ្ចិ បច្ចយុប្បន្នំ, និព្ពានំ, ភាសិតត្ថោ, វិបាកោ, កិរិយាតិ ឥមេ បញ្ច ធម្មា “អត្ថោ”តិ វេទិតព្ពា។ តំ អត្ថំ បច្ចវេក្ខន្តស្ស តស្មិំ បភេទគតំ ញាណំ អត្ថបដិសម្ភិទា។ ធម្មោតិ សង្ខេបតោ បច្ចយោ។ សោ ហិ យស្មា តំ តំ ទហតិ វិទហតិ បវត្តេតិ ចេវ បាបេតិ ច ឋបេតិ ច, តស្មា “ធម្មោ”តិ វុច្ចតិ។ បភេទតោ បន យោ កោចិ ផលនិព្ពត្តកោ ហេតុ អរិយមគ្គោ ភាសិតំ កុសលំ អកុសលន្តិ បញ្ចិមេ ធម្មាតិ

វេទិតព្វោ, តំ ធម្មំ បច្ចវេក្ខន្តស្ស តស្មិំ ធម្មេ បវត្តំ ញាណំ ធម្មបដិសម្ភិទា។

អត្ថធម្មនិរុត្តាភិលាបេ ញាណន្តិ តស្មិំ អត្ថេ ច ធម្មេ ច សភាវនិរុត្តិសង្ខាតំ អារម្មណំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តស្ស តស្មិំ សភាវនិរុត្តិអភិលាបេ បវត្តំ ញាណំ។ ឯវមយំ និរុត្តិបដិសម្ភិទា សទ្ទារម្មណា នាម ជាតា, ន បញ្ញត្តិអារម្មណា។ កស្មា? យស្មា សទ្ទំ សុត្វា “អយំ សភាវនិរុត្តិ, អយំ ន សភាវនិរុត្តី”តិ បជានាតិ។ បដិសម្ភិទាប្បត្តោ ហិ “ផស្សោ”តិ វុត្តេ “អយំ សភាវនិរុត្តី”តិ ជានាតិ, “ផស្សា”តិ វា “ផស្ស”ន្តិ វា វុត្តេ “អយំ ន សភាវនិរុត្តី”តិ ជានាតិ។ វេទនាទីសុបិ ឯសេវ នយោ។ អយំ បនេស នាមាខ្យាតោបសគ្គាព្យយបទម្បិ ជានាតិយេវ សភាវនិរុត្តិយា យាថាវតោ ជាននតោ។ ញាណេសុ ញាណន្តិ សព្វត្ថកញាណំ អារម្មណំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តស្ស បវត្តំ ញាណំ។

ឥមា បន ចតស្សោ បដិសម្ភិទា សេក្ខភូមិយំ អសេក្ខភូមិយន្តិ ទ្វីសុ ឋានេសុ បភេទំ គច្ឆន្តិ។ អធិគមេន បរិយត្តិយា សវនេន បរិបុច្ឆាយ បុព្វយោគេនាតិ ឥមេហិ បញ្ចហិ ការណេហិ វិសទា ហោន្តិ។ អធិគមោ នាម សច្ចប្បដិវេធោ។ បរិយត្តិ នាម ពុទ្ធវចនំ។ តញ្ហិ ឧគ្គណ្ហន្តស្ស បដិសម្ភិទា វិសទា ហោន្តិ។ សវនំ នាម ធម្មស្សវនំ។ សក្កច្ចំ ធម្មំ សុណន្តស្សាបិ ហិ បដិសម្ភិទា វិសទា ហោន្តិ។ បរិបុច្ឆា នាម អដ្ឋកថា។ ឧគ្គហិតបាឡិយា អត្ថំ កថេន្តស្សាបិ ហិ បដិសម្ភិទា វិសទា ហោន្តិ។ បុព្វយោគោ នាម បុព្វយោគាវចរតា។ ហរណបច្ចាហរណនយេន បដិបាកដកម្មដ្ឋានស្សាបិ បដិសម្ភិទា វិសទា ហោន្តីតិ។ លោកិយលោកុត្តរា ចាតិ ឯត្ថ តិស្សោ បដិសម្ភិទា លោកិយា, អត្ថបដិសម្ភិទា សិយា លោកិយា, សិយា លោកុត្តរាតិ ឯវំ វិភជិត្វា អត្ថោ វេទិតព្វោ។

ពុទ្ធុប្បាទេយេវាតិ អវធារណេន ពុទ្ធុប្បាទេ ឯវ លព្ភនតោ, អពុទ្ធុប្បាទេ អលព្ភនតោ អនញ្ញសាធារណោ បដិវេធោ អធិប្បេតោ។ ឯវញ្ច កត្វា “យតោ ចក្ខុស្សា”តិអាទីសុ បញ្ញាយហត្ថាទិកម្បិ អនញ្ញសាធារណមេវ អធិប្បេតន្តិ ទដ្ឋព្វំ។ តថា វិជ្ជាវិមុត្តិផលសច្ឆិកិរិយាទយោបិ បនេវំ តព្ភាវាវហា ទដ្ឋព្វា។ យា កាចិ ធាតុយោ លោកិយា លោកុត្តរា វា, សព្វា តា ពុទ្ធានេវ សក្ខិតា, ឯវញ្ច អនេកធាតូតិ វុត្តំ – “ពុទ្ធានំ អដ្ឋារស ធាតុយោ នានាសភាវតោ នានាធាតុយោ”តិ។ ឋាយមេត្ថ អនេកធាតុនានាធាតុញាណវិភង្គេន (វិភ. ៧៥១) ទីបេតព្វោ។ “សច្ឆិកិរិយា”តិ វុត្តត្តា “វិជ្ជាតិ ផលេ ញាណ”ន្តិ វុត្តំ។

៣៥៧។ យស្មា ចក្កតិ អបរាបរំ បរិវត្តតីតិ ចក្កំ, តស្មា ឥរិយាបថាបិ អបរាបរំ បរិវត្តនដ្ឋេន ចក្កសទិសត្តា ចក្កន្តិ វុត្តា, តថា បតិរូបទេសវាសាទិសម្បត្តិយោ។ តតោ បដ្ឋាយ ធម្មចក្កំ អភិនីហរតិ នាមាតិ ឯត្ថ តទា មហាសត្តោ អត្តានំ អភិនីហារយោគ្យំ ករោន្តោ “ធម្មចក្កំ អភិនីហរតិ នាមា”តិ វុត្តោ។ តតោ បដ្ឋាយ ធម្មចក្កាភិនីហារវិពន្ធករធម្មានុប្បជ្ជនតោ។ អភិនីហដំ នាមាតិ ឯត្ថាបិ អយមេវ នយោ។ អរហត្តមគ្គំ បដិវិជ្ឈន្តោបិ ធម្មចក្កំ ឧប្បាទេតិយេវ នាម តទត្ថំ ញាណំ បរិបាចេតីតិ កត្វា។ អរហត្តផលក្ខណេ ធម្មចក្កំ ឧប្បាទិតំ នាម តស្មិំ ខណេ ធម្មចក្កស្ស ឧប្បាទនាយ កាតព្វកិច្ចស្ស កស្សចិ អភាវា។ បដិវេធញាណមេវេត្ថ “ធម្មចក្ក”ន្តិ អធិប្បេតំ។ ពុទ្ធានិ ទេសនាញាណវសេន ធម្មចក្កំ ទស្សេតុំ – “កទា បវត្តេតិ នាមា”តិអាទិមាហ។ ន កេវលំ ថេរស្សេវ, អថ ខោ សព្វេសម្បិ សាសនិកានំ ធម្មកថា ភាវតោ ធម្មទេសនា ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ ចតុន្នំ ឯកត្តាទិនយានំ អវិរាធនតោតិ ទស្សេតុំ – “ឯសា ហិ ពោធិ កិច្ច វា”តិអាទិ អារទ្ធំ។ សេសំ សុវិញ្ញេយ្យមេវ។

ᬳᬦᬬᬸᬓ᭄ᬓᬮᬘᬓ᭄ᬓᬘᬫ᭄ᬫᬪ ᬪᬶᬤᬶ᭄ᬤᬢ᭄

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

᪑᪓. ᩑᨲᨴᨣ᩠ᨣᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ

(᪑᪓) ᪑. ᨷᨮᨾᩑᨲᨴᨣ᩠ᨣᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ

ᩑᨲᨴᨣ᩠ᨣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪘᪘. ᩑᨲᨴᨣ᩠ᨣᩮᩈᩩ ᨷᨮᨾᩅᨣ᩠ᨣᩔ ᨷᨮᨾᩮ ᩋᩣᨴᩥᨿᩥᨭ᩠ᨮᩔᩣᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᨣ᩠ᨣᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩮᩣᨴᩮᨲ᩠ᨳᩣ. ᩋᨩ᩠ᨩᨲᨣ᩠ᨣᩮᨲᩥ ᩋᨩ᩠ᨩᨴᩥᩅᩈᩴ ᩋᩣᨴᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ. ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᨣ᩠ᨣᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩣ. ᩋᨾ᩠ᨻᩥᩃᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨾ᩠ᨻᩥᩃᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩴ. ᨠᩮᩣᨭᩥᨠ᩠ᨡᨲᩣᨲᩥ ᨷᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᨠᩮᩣᨭᩥᨠ᩠ᨡᨲᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨮᩣᨶᩮ ᨲᩣᨴᩥᩈᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨶᩴ ᩋᨽᩣᩅᨲᩮᩣ. ᨲᨲᩮᩣ ᩑᩅ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥᨷᩥ ᩋᨣ᩠ᨣᩣ. ᩑᨲᨴᨣ᩠ᨣᩈᨬ᩠ᨬᩥᨲᩮᨷᩥᨲᩥ ᩑᨲᨴᨣ᩠ᨣᩮ ᨮᨷᩥᨲᩴ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᨲ᩠ᨲᩁᩣᨴᩦᩉᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩉᩥᨷᩥ ᨠᩣᩁᨱᩮᩉᩥ. ᨾᩉᩣᨷᨬ᩠ᨬᨲᩣᨿ ᨳᩮᩁᩮᨶ ᩑᨲᨴᨣ᩠ᨣᨭ᩠ᨮᩣᨶᩔ ᩃᨴ᩠ᨵᨠᩣᩁᨱᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ – “ᨠᨳ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ. ᩋᨲ᩠ᨳ ᨷᨠᨲ᩠ᨳᩁᩣᨲᩦᨲᩥ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨷᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶ ᨿᨳᩣᨷᨭ᩠ᨮᨷᩮᨲᩦᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᨵᩣᨲᩮᩈᩩ ᩅᩮ ᨷᨠᩣᩈᩥ ᨴᩮᩔᨲ᩠ᩅᩣ. ᨾᩉᩣᨷᩦᨮᨠᨲ᩠ᨳᩥ ᨿᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩩᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᩴ ᨧᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨾᩉᩣᨠᨷᩦᨮᩴ, ᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩮᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᩋᨧᩥᨶ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ. ᨲᩮᨶᩣᩉ – “ᩏᨧ᩠ᨧᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᨲ᩠ᨳᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ. ᨠᩣᨿᩈᨠ᩠ᨡᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨶᩣᨾᨠᩣᨿᩮᨶ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᩈᨾ᩠ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩅᩈᩮᨶ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᨽᩪᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ. ᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨠᨲᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩣ ᩋᩣᨣᨲ᩠ᩅᩣ, ᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨴᩣ ᩋᨽᩥᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᨦ᩠ᨠᩃᨿᩣᨲᩥ.

ᨷᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨲᩥ ᨿᨾᨠᨷᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᩔ ᨠᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ. ᨷᩔᨴ᩠ᨵᩣᨲᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᨻᩉᩩᨠᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᩋᩔᩣᨲᩥ ᨾᨶᩩᩔᨾᨿᩪᩉᩔ ᩏᨠ᩠ᨠᩣᨶᩴ. ᩋᩣᨠᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨠᩣᩁᩮ. ᨾᩉᩣᨶᩮᩣᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨶ᩠ᨶᩮ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨾᩉᩣᨶᩮᩣ. ᨾᩣ ᨶᩥᨶᩣᨾᨴᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣᨧ᩠ᨨᩮᨶ᩠ᨶᨲᨾ᩠ᨸ᩠ᨸ, ᨶᩣᨶᩮᨶ ᩃᩮᩣᨠᩔᨶᨿᩥ ᨶᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣᨧ᩠ᨨᩮᨶ᩠ᨶᨲᩮᨶ “ᩋᨶᩩᨷᩩᨻ᩠ᨻᩥᨠᩣᨿᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨿ ᨧᩥᨿ ᩑᨠᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᨾ᩠ᨷᩁᩥᩅᩮᨲᩣᨷᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩋᨶᩮᩅᩈᩮ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᨧᩣ ᨶᨿᨶᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ”ᨲᩥ. ᩈᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩈᨾᨷᨬ᩠ᨬᩣᩈᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᩉᩥ ᨿᨳᩣ ᨠᩣᩁᩮᨿᨶ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩣᩁᩮᨶᩮᨲ᩠ᨲ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ, ᩋᨶ᩠ᨲᩮ ᩈᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ.

ᨷᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᨷᨬ᩠ᩉᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ ᨷᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᨷᨬ᩠ᩉᩣᨴᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩴ ᩃᩮᩣᨠᩣᩈᩅᨷᨬ᩠ᩉᨷᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩴ ᨷᨬ᩠ᩉᨷᨬ᩠ᩉᩴ. ᨷᨮᨾᩴ...ᨷᩮ... ᨷᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣᨲᩥ ᨷᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩅᩥᩈᨿᩮ ᨷᨬ᩠ᩉᩴ ᨷᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ. ᨷᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣ ᨿᨳᩣᨽᩥᨶᩦᩉᩣᩁᩴ ᨿᨳᩣᩈᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨷᩔᨶᩣᨽᩥᨶᩦᩉᩣᩁᩮᨶ ᨷᨮᨾᨽᩪᨾᩥᨿᩣᨶᨿᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨶᩅᩥᩈᨿᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ – “ᨲᩮ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᨶᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᨶᩣ ᨷᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣᩅᩥᩈᨿᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨳᨿᩥᩔ”ᨲᩥ. ᨴᩩᨲᩥᨿᩅᩥᩈᨿᩮ ᨷᨬ᩠ᩉᩣᨷᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣᨲᩥ –

“ᨿᩮ ᨧ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᨵᨾ᩠ᨾᩣᩈᩮ, ᨿᩮ ᨧ ᩈᩮᨡᩣ ᨷᩩᨳᩪ ᩍᨵ;

ᨲᩮᩈᩴ ᨾᩮ ᨶᩥᨷᨠᩮᩣ ᩍᩁᩥᨿᩴ, ᨷᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨷᨻ᩠ᩁᩪᩉᩥ ᨾᩣᩁᩥᩈᩣ”ᨲᩥ. (ᩈᩩ. ᨶᩥ. ᪑᪐᪓᪓) –

ឥទំ បញ្ហាបុច្ឆំ។ តត្ថ សទ្ធាតព្វាយាតិ សទ្ធាតា ញាតា ចតុសច្ចព្វាយា, យេ ច សទ្ធាតព្វាយា ចតូហិ មគ្គេហិ បដិវិទ្ធចតុសច្ចព្វាយាតិ អត្ថោ។ ឥមិនា អសេក្ខា គហិតា។ ពុទ្ធ-សេក្ខា ឧភយត្ថបិ ថោមេតព្វា “យេ ពុទ្ធ សទ្ធាតព្វាយា, យេ ច ពុទ្ធ សេខា”តិ។ តេសន្តិ តេសំ ទ្វិន្នំ សេក្ខាសេក្ខបុគ្គលានំ ទេវ បុដ្ឋោតិ ថោមេតព្វំ, យថា បុដ្ឋោតិ អត្ថោ។ ឥរិយន្តិ សេក្ខាសេក្ខព្វឹយា អាគមនបដិបទំ។ ឥរិយតិ គច្ឆតិ សេក្ខព្វឹ អសេក្ខព្វឹភាវំ ឧតាយាតិ ឥរិយា, តំ តេសំ ឥរិយំ អាគមនបដិបទំ យថា បុដ្ឋោ បព្រូហិ កថេហីតិ អត្ថោ។ ឧចំ ភគវា

ពុទ្ធទិសទេ បញ្ហាបុច្ឆិត្វា “ឥមស្ស នុ ខោ, សារិបុត្ត, សំខិត្តេន ភាសិតស្ស កថំ វិត្ថារេន អត្ថោ ទដ្ឋព្វោ”តិ អាហ។ ថេរោ បញ្ហា

ឧបលក្ខេត្វា “សត្ថា មំ សេក្ខាសេក្ខានំ អាគមនបដិបទំ បុច្ឆតី”តិ បរិញ្ញាតិក្កមេន ហុត្វា “អាគមនបដិបទា នាម ខន្ធាទិវសេន

ពាហុហិបិ មុខេហិ សក្កា កថេតុំ, កតរាការេន នុ ខោ កថេន្តោ សត្ថុ អជ្ឈាសយំ គណ្ហិតុំ សក្ខិស្សាមី”តិ អជ្ឈាសយេ កង្ខិ, តំ សន្ធាយេតំ វុត្តំ – “ឆម្ពេសនាបតិ…បេ… ន សក្កោតី”តិ។ បុរិមបញ្ហាវិស្សជ្ជនំ បដិភានេ អសតិ វិសាវិលោកនំ សត្ថានំ សការេចាតិ វេទស្សន្តោ, “បុរត្ថិម…បេ… នាសក្ខិ”តិ អាហ។ តត្ថ បញ្ហុប្បត្តិដ្ឋានន្តិ បញ្ហុប្បត្តិការណំ។

ទេវស្សកិលមថភាវំ ជានិត្វាតិ “សារិបុត្តោ បរិញ្ញាតិក្កមេន, អជ្ឈាសយេ មេ កង្ខមានោ កិលមតី”តិ ទេវស្ស កិលមថភាវំ ជានិត្វា។ ចតុមហាភូតិកកាយបរិគ្គហន្តិ ឧទេន លក្ខណុទេន នាមរូបបរិគ្គហោ ចុទេត្វា “ភូតមិទន្តិ, សារិបុត្ត, សមនុបស្សសី”តិ ហិ ចរន្តេន ភគវតា លក្ខណវសេន នាមរូបបរិគ្គហោ ទស្សិតោ។ ឧចំ កិរស្ស ភគវតោ អហោសិ “សារិបុត្តោ យថា នយេ អទិន្នេ កថេតុំ ន សក្ខិស្សតិ, ទិន្នេ បន នយេ មមជ្ឈាសយំ គហេត្វា លក្ខណវសេន កថេស្សតី”តិ។ ទេវស្ស សហ នយទានេន សោ បញ្ហា នយសតេន នយសហស្សេន ឧបដ្ឋាសិ។ តេនាហ – “អញ្ញាតំ ភគវា, អញ្ញាតំ សុគតា”តិ។

អរូបិធម្មេ បដិសន្ធិ នាម ន ហោតីតិ ទោសិនិសក្ខរសក្ខរណស្ស អនោកាសភាវតោ វុត្តំ។ តេនាហ – “អកដ្ឋដ្ឋានត្តា”តិ, លក្ខណុញ្ញាករណានំ ទោសិនិសត្តានំ ឧប្បត្តិយា អកដ្ឋានេសត្តាតិ អត្ថោ ។ រូបិធម្មេ និដ្ឋាតិតិ គមុចសិតាសក្ខចទោ អរូបិធម្មេ អនិដ្ឋាតិត្វា រូបិធម្មេ និដ្ឋាតិ។

បរោបរហស្សន្តិអាទិកា បរោបរហស្សជាតកំ ទស្សេតិ។ តត្ថ បរោបរហស្សម្បីតិ អតិរេកបរហស្សម្បិ។ បមាណតោត្តិ បន្តិបតិតានំ ភាសិតស្ស អត្ថំ ជានិតុំ អសក្កោន្តានំ តាបសានំ គន្ថេស្ស តេ វស្សសតំ អបដ្ឋាតិ តេ ឧចំ បមាណតា អបដ្ឋា ឥមេ តាបសត្តា សរា វិម ចស្សសតម្បិ ចស្សសហស្សម្បិ ទោទេយ្យុំ បរិទេវេយ្យុំ ទោទមានាបិ បន អត្ថំ ចា ការណំ ចា នេច ជានេយ្យុន្តិ ឌីបេតិ។ ឧភោច សមេឡា បុរិសា សមេឡាតិ ឧចរូបានំ តាបសានំ បរោបរហស្សតោបិ ឧកោ បណ្ឌិតបុរិសោច សមេឡា ចរតរោតិ អត្ថោ។ កីទិសោ សមេឡាតិ អាហ – “យោ ភាសិតស្ស វិជានាតិ អត្ថ”ន្តិ, អយំ ជេដ្ឋន្តេវាសិកោ វិយ យោ ភាសិតស្ស អត្ថំ ជានាតិ, សោ តាទិសោ សមេឡា ចរតរោតិ អត្ថោ។ ទុតិយេ បរោបរតជាតកេ ឍារេយ្យន្តិ យាចាចនោ អត្ថំ ជានិតុំ សមាហិតា ហុត្វា វិចក្ខណំ សេសមេត្ថ វុត្តនយមេវ។

តតិយជាតកេ ឯវ សញ្ញីភោតិ ឧបេត្វា នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនលាភិតោ អចេតសចិត្តកសត្ត ទស្សេតិ។ តេបិ ទុក្កាតិ តស្សា នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសមាបត្តិយា អលាភិតោ តេបិ ទុក្ខា ទុក្ខុបគតា សញ្ញីភវេ “សញ្ញា រោគោ សញ្ញា គណ្ឌោ សញ្ញា សល្ល”ន្តិ

(ម· និ· ១·១៣) ហិ ទេវ វណ្ណាយ អាគឹតទេស្សិនោ· ឥមេបិ អវណ្ណិតោតិ អវណ្ណិកេន តិត្ថទេ្ត អចិត្តកាវទេ្ត ឥស្សតិ· ទេវបិ ត្វមិស្សាមេច វមាបត្តិយា អលិកទេវា ទ្រក្ខតាមេច· ឥសាតវុត្តិ អតក្កំ តិទ្ធោរំ មឆាចុត្តទោរាកាចទេវា· ពលចចិត្តកក្កតាវកាទេចតបិ តំ អតក្កំ តាយ ជាតំ· ទេតចវណ្ណិ តាវណ្ណិតិ អាហាតិ អតីតេ កិរ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ អរញ្ញាយតនេ កាលំ ករោន្តោ អនត្តចារិកោហិ បុត្តោ “ទេតចវណ្ណិ តាវណ្ណិ”តិ អាហ· បុរិមជាតកេ ចុត្តតមេតេច តាបសា ទេដ្ឋន្តេចារិកស្ស ពចំ ត កហិយ្យស្ស· ពោធិសត្តោ អាកស្សទេវា អាគន្ត្វា អាកាសេ ឋត្វា ធម្មំ កាឆយាហ· ទេវត ចុត្តំ – “ទេវសំ ចុត្តតមេតេច ទេចឌិតព្ពា”ន្តិ·

ចតុត្ថជាតកេ (ជា· ១·១·១៤) ចន្ទស្ស ចិយ អាកា ឲតស្សាតិ ចន្ទាភំ, ឆដ្ឋជាតកវណ្ណ· សូរិយាភន្តិ សូរិយស្ស ចិយ អាភា ឲតស្សាតិ សូរិយាភំ, បឋមកវណ្ណ· ទេយាឆ បញ្ញាយ កាឆតីតិ ទេយា បុគ្គលោ ឥមំ វត្ថលោកេ ពុទ្ធំ កវិលក្ខណំ បញ្ញាយ កាឆតិ, អាទមូលំ កត្វា អនុប្បចិវតិ, តត្ថ ចា បតិដ្ឋហតិ· អចិតក្កេត ទុតិយជ្ឈានេត អាកស្សរូបកោ ទេហាតីតិ ទេវា បុគ្គលោ តថា កត្វា បដិលទ្ធេត ទុតិយេត ឈានេត អាកស្សរព្រហ្មលោកូបកោ ទេហាតិ· ទេវសំ បុរិមតមេតេចទេចឌិតព្ពន្តិ ពុមិតា ពុទ្ធំ ឥស្សតិ (ជា· អដ្ឋ· ១·១·១៤ ចន្ទាភជាតកវណ្ណនា) – អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ អរញ្ញាយតនេ កាលំ ករោន្តោ អនត្តចារិកោហិ បុដ្ឋោ ទេវា “ចន្ទាភំ សូរិយាភ”ន្តិ ចត្វា អាកស្សរេ តិព្វត្តោ· តាបសា ទេដ្ឋន្តេចារិកស្ស ន សទ្ទហិំសុ· ពោធិសត្តោ អាគន្ត្វា អាកាសេ ឋិតោ ពុទ្ធំ កាឆំ អកាសិ·

បញ្ចមជាតកេ អាសីសេថេវាតិ អាសាទេឆ្ឆំ អកត្វា អត្តនោ ករមូសុ អាសំ ករោថេវ· ន តិព្វិន្ទេយ្យាតិ ន តិព្វិន្ទំ ឧប្បាទេយ្យ, ន ឧក្កណ្ឋេយ្យាតិ អត្ថោ· ទេវាតិ តិបាតមត្តំ· មថា ពុទ្ធិត្តិ អហមេវាបដិហត្ថា តទកា ឧដ្ឋាតំ ពុទ្ធិំ, ទេវាមិព្រហ្មទេឆ ជាទេវា, តទេវា ឧដ្ឋិទេវាមេចាតិ ឌីទេបតិ·

អតីតេ (ជា· អដ្ឋ· ៣·១៩·សរភមិគជាតកវណ្ណនា) កិរ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ សរភមិគយោនិយំ តិព្វត្តិត្វា អរញ្ញេ បដិវសតិ· រាជា មិគវិត្តកោ អហោសិ ថាមសម្បន្នោ· ឲកឹចសំ កត្វា អមច្ចេ អាហ – “យស្ស បស្សេន មិគោ បលាយតិ, ទេវតេច ទេវា ទាតព្វោ”តិ· អថេកទិវសំ សរភមិគោ ឧដ្ឋាយ រញ្ញោ ឋិតដ្ឋានេត បលាយិ· អថ តំ អមច្ចា ឧប្បណ្ឌិំសុ· រាជា ចិន្តេសិ – “ពុទ្ធេ មំ បរិហាសន្តិ, មម បមាណំ ន ជានន្តី”តិ កាច្ឆំ តិចាទេត្វា បត្តិកោច វក្កំ អាទាយ “សរភំ កហិស្សាមី”តិ ទេចទេកត បក្ខន្តិ· អថ តំ ទិស្វា តីណិ ទេយាជនានិ អនុពន្ធិ· សរទេភា អរញ្ញំ បាវិសិ· រាជាបិ បាវិសិទេមច· តត្ថ សរភមិគស្ស កមនមគ្គេ សដ្ឋិហត្ថមត្តោ មហាប្ញតិបាតនរកអាចារេជា អត្ថិ, ទេវា តិំសហត្ថមត្តំ ឧទទេកត បុណ្ណោ តិទេលាហិ ច បដិច្ឆន្នោ· សរទេភា ឧទកគន្ធំ ឃាយិត្វាច អាចារកាចំ ញត្វា ទេចាកំ ឆ្វក្កិត្វា កទេវា· រាជា បន ឧជុកទេមច អាកច្ឆន្តោ តស្មិំ បតិ·

សរទេភា តស្ស បទសទ្ទំ អសុណន្តោ តិចត្តិត្វា តំ អបស្សន្តោ “នរកអាចារេ បតិទេវា ភវិស្សតី”តិ ញត្វា អាគន្ត្វា ឆ្វទេលាកេន្តោ តំ កម្ភីរេ ឧទទេក អប្បតិដ្ឋេ កិលមន្តំ ទិស្វា ទេវត កតាបរាធំ ហទទេយ អកត្វា សញ្ជាតការុញ្ញោ “មា មយិ បស្សន្តេ ចរាកោ នស្សតុ, ពុមមេនំ ទុក្ខា ទេមាទេចស្សាមី”តិ អាចារតីរេ ឋិទេវា “មា ភាយិ, មហារាជ, អហំ តំ ទុក្ខា ទេមាទេចស្សាមី”តិ ចត្វា អត្តទេនា បិយបុត្តំ ឧទ្ធរិតុំ ឧស្សាហំ

ករោន្តោ វិយ តស្សុទ្ធរណត្ថាយ សិលាយ យោគ្គំ កត្វា “វិជ្ឈិស្សាមី”តិ អាគតំ រាជានំ សង្គហេត្វា នរកា ឧទ្ធរិត្វា អស្សាសេត្វា បិដ្ឋិំ អារោបេត្វា អរញ្ញា នីហរិត្វា សេនាយ អវិទូរេ ឱតារេត្វា ឱវាទមស្ស ទត្វា បញ្ចសុ សីលេសុ បតិដ្ឋាបេសិ។ រាជា សេនង្គបរិវុតោ នគរំ គន្ត្វា “អជ្ជតោ បដ្ឋាយ សកលរដ្ឋវាសិនោ បញ្ច សីលានិ រក្ខន្តូ”តិ ភេរិំ ចរាបេសិ។ មហាសត្តេន បន អត្តនោ កតការណំ កស្សចិ អកថេត្វា សាយំ នានគ្គរសភោជនំ ភុញ្ជិត្វា អលង្កតសយនេ សយិត្វា បច្ចូសកាលេ មហាសត្តស្ស គុណំ សរិត្វា ឧដ្ឋាយ សយនបិដ្ឋេ បល្លង្កេន និសីទិត្វា បីតិបុណ្ណេន ហទយេន ឧទានំ ឧទានេន្តោ “អាសីសេថេវ បុរិសោ”តិអាទិកា ឥមា ឆ គាថា អភាសិ។

តត្ថ អហិតា ហិតា ចាតិ ទុក្ខផស្សា សុខផស្សា ច, មរណផស្សា, ជីវិតផស្សាតិបិ អត្ថោ។ សត្តានញ្ហិ មរណផស្សា អហិតា, ជីវិតផស្សា ហិតា។ តេសំ អចិន្តិតោ មរណផស្សោ អាគច្ឆតីតិ ទស្សេតិ។ អចិន្តិតម្បីតិ យថា “អាវាដេ បតិស្សាមី”តិ ន ចិន្តិតំ, “សរភំ មារេស្សាមី”តិ ចិន្តិតំ។ ឥទានិ បន មេ ចិន្តិតំ នដ្ឋំ, អចិន្តិតមេវ ជាតន្តិ ឧទានវសេន វទតិ។ ភោគាតិ យសបរិវារា, ឯតេ ចិន្តាមយា ន ហោន្តិ។ តស្មា ញាណវតា វីរិយមេវ កាតព្ពន្តិ វទតិ។ វីរិយវតោ ហិ អចិន្តិតម្បិ ហោតិយេវ។

តស្សេតំ ឧទានំ ឧទានេន្តស្សេវ អរុណំ ឧដ្ឋហិ។ បុរោហិតោ បាតោវ សុខសេយ្យបុច្ឆកត្តំ អាគន្ត្វា ទ្វារេ ឋិតោ តស្ស ឧទានគីតសទ្ទំ សុត្វា ចិន្តេសិ – “រាជា ហិយ្យោ មិគវំ អគមាសិ, តត្ថ សរភមិគំ វិទ្ធោ ភវិស្សតិ, តេន មញ្ញេ ឧទានំ ឧទានេតី”តិ។ ឯវំ ព្រាហ្មណស្ស រញ្ញោ បរិបុណ្ណព្យញ្ជនំ ឧទានំ សុត្វា សុមជ្ជិតេ អាទាសេ មុខំ ឱលោកេន្តស្ស ឆាយា វិយ រញ្ញា ច សរភេន ច កតការណំ បាកដំ អហោសិ, សោ នខគ្គេន ទ្វារំ អាកោដេសិ។ រាជា “កោ ឯសោ”តិ បុច្ឆិ។ “អហំ, ទេវ, បុរោហិតោ”តិ។ អថស្ស ទ្វារំ វិវរិត្វា “ឥតោ ឯហាចរិយា”តិ អាហ។ សោ បវិសិត្វា រាជានំ ជយាបេត្វា ឯកមន្តំ ឋិតោ “អហំ, មហារាជ, តយា អរញ្ញេ កតការណំ ជានាមិ, ត្វំ ឯកំ សរភមិគំ អនុពន្ធន្តោ នរកេ បតិតោ, អថ តំ សោ សរភោ សិលាយ យោគ្គំ កត្វា នរកតោ ឧទ្ធរិ, សោ ត្វំ តស្ស គុណំ សរិត្វា ឧទានំ ឧទានេសី”តិ វត្វា “សរភំ គិរិទុគ្គស្មិ”ន្តិអាទិកា ទ្វេ គាថា អភាសិ។

តត្ថ អនុសរីតិ អនុពន្ធិ។ វិក្កន្តន្តិ ឧទ្ធរណត្ថាយ កតបរក្កមំ។ អនុជីវសីតិ ឧបជីវសិ, តស្សានុភាវេន តយា ជីវិតំ លទ្ធន្តិ អត្ថោ។ សមុទ្ធរីតិ ឧទ្ធរណំ អកាសិ។ សិលាយ យោគ្គំ សរភោ ករិត្វាតិ សិលាយ សោបានសទិសាយ នរកតោ ឧទ្ធរណយោគ្គំ ករិត្វា។ អលីនចិត្តន្តិ សង្កោចំ អប្បត្តចិត្តំ។ ន មិគំ វទេសីតិ សុវណ្ណសរភមិគំ អជ្ជ សិរិសយនេ និបន្នោ វណ្ណេសិ។ តំ សុត្វា រាជា, “អយំ មយា សទ្ធិំ ន មិគវំ អាគតោ, សព្ពញ្ញា បវត្តិំ ជានាតិ, កថំ នុ ខោ ជានាតិ, បុច្ឆិស្សាមិ ន”ន្តិ ចិន្តេត្វា – “កិំ ត្វំ នុ តត្រេវា”តិ តតិយគាថមាហ។ តត្ថ កិំសុប្បត្តិ កិំ នុ ខោ តេ ញាណំ ពលវជាតិកំ, តេនេតំ ជានាសីតិ វទតិ។ ព្រាហ្មណោ “នាហំ សព្ពញ្ញុតញ្ញាណេន, ព្យញ្ជនំ អមក្ខេត្វា តយា គីតគាថាយ បន មយ្ហំ អត្ថោ ឧបដ្ឋាតី”តិ ទីបេន្តោ “ន ទេវហ”ន្តិ ចតុត្ថគាថមាហ។ តត្ថ សុភាសិតានន្តិ ព្យញ្ជនំ អមក្ខេត្វា សុដ្ឋុ ភាសិតានំ។ អត្ថំ តទានេន្តីតិ យថា តេសំ អត្ថោ, តំ អានេន្តិ ឧបធារេន្តីតិ អត្ថោ។ តទា បុរោហិតោ ធម្មសេនាបតិ អហោសិ។ តេនេវាហ – “អតីតេបី”តិអាទិ។ សេសំ វុត្តនយមេវ។

អញ្ញាសិកោណ្ឌញ្ញត្ថេរវត្ថុ

អញ្ញាសិកោណ្ឌញ្ញោត្វទាគេយោតិអាទីសុ បន ឃាតាចរេសក្យាលចរេនតាតិ ឃតារសកាចក្យាលចរេនត៍ បញ្ញាខ្ញាចរេនត បជិរេចឆចរេនត សុចិរំ សុតិបុណ៌ រត្តិត្ថិចបរិច្ឆេទខាតតចរេនត ច រត្តញ្ញុតា រេចតិតញ្ញាតិ តំ ឥរេស្សត្តា "ផរេបត្វា ហិ នយ្ទានព្ទុឌ្ឍ"ត្តិអាទិយាហ៍ បិពេជិច រេហាតីតិ នតិបញ្ញារេចបុល្លប្បត្តិរេកា បិពេជិ ចិក្ខុរេតា រេហាតិ៍ អញ្ញាសិកោណ្ឌញ្ញោតិ នាចរេកសុ នញ្ញាបផមំ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ ញាតរេកាណ្ឌញ្ញោ៍ នរេញ្ញាសុបិ ខុតឥរេក្ខុតិ នរេញ្ញាសុបិ ខុតឥក្ខុរេត្តសុ, នរេញ្ញាសុ ចា ខុតឥក្ខុបរេតសុ៍

ឥុរេបត្តាតីតិ បត្តាតំ បយុលក្ខុតាតិ ខាហិរេបត្តាតិ៍ តត្ថុតិហត្វាតីតិ មជ្ឈិមបុរិសស្ស ហរេត្វត តត្ថុតិរេតតាតិ៍ បឥុរេយរេតច តំ តំ បរេឥសំ ដ្ឋត្តរេតិ អតិក្កមតីតិ បឥុមុត្តរេរា, កកចា៍ កត្តឌាយយាលិងាយាទីហីតិ អាទិសេត្ត បត្តងាយាដិ នក្ខល្យាតិ៍ តត្វ កត្តឌាកេយហិ ពតយាលិ កត្តឌាយំ៍ លចក្កតរេក្កាលខាតិបុបប្ឆាទីហិ ពតយាលិ យាលិងាយំ៍ តយាលបត្តាទីហិ ពតយាលិ បត្តងាយំ៍ ចក្កបរេដ្ឋតិ ចក្កឥរេស ដ្ឋប្បត្តឈតសុលុមចរេត្វ៍ ដ្ឋត្តមសុលុមចត្វត្តិ កាសិពចត្វយាហ៍

រេតបរិចរេដ្ឋឆមុចក្កប្បចត្តតសុត្តត្តបរិរេយាសារេតតិ ខុត្វ "ឥទំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ"ត្តិអាទិតា សច្ចចរេនត, "ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ បរិញ្ញេយ្យំ"ត្តិអាទិតា កិច្ចចរេនត, "ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ បរិញ្ញាត"ត្តិអាទិតា ពតចរេនត ច តីហិ អាការរេហិ បរិចរេដ្ឋត្វា ចតុន្នំ សច្ចានំ ឥេសិតត្វា តរេយា បរិចដ្ឋា ខុតស្ស អត្ថីតិ តិបរិចដ្ឋំ, តិបរិចដ្ឋមេវ រេតបរិចដ្ឋំ, រេតបរិចដ្ឋញ្ញា តំ ឆមុចក្កប្បចត្តតញ្ញាតិ រេតបរិចដ្ឋឆមុចក្កប្បចត្តតំ, តរេឥវ សុត្តត្តំ, តស្ស បរិរេយាសារេតតិ អរេត្វា៍

សាលិកត្ថុំ ចារេលត្វា អាឥាឃាតិ សាលិកត្ថុំ ចារេលត្វា តត្វ លត្ថុមាតំ សាលិសីររេរសំ អាឥាឃ៍ អត្ថុច្ឆិពត្តិ ញុត្ឌាតំ អត្ថុច្ឆិពំ សីរេបិយសំ បចារេបម៍ រេចលិរេយា បុរិសកាចចរេនត ខាត្តិត្វា ពលិបករេណា ពលិបក្កិ៍ ឥរេល ពលិបិតំ ផបតទិចរេស ឥលក្កិ៍ មជ្ឈិត្វា ចីហិតំ រាសិករេលទិចរេស ឥលកណ្ឌក្កិ៍ រេកាដ្ឋេសុ ហិ ឆញ្ញស្ស បក្ខិបតទិចរេស រេកាដ្ឋក្កិ៍

រេឥ្វ ពតិរេយាតិ រេឥ្វ ខុច តិប្បត្តិរេយា, រេឥ្វ តិដ្ឋាតិ អរេត្វា៍ តស្មិំ ក្ខុមារេរ នញ្ញាញ្ញុតំ បរេត្តតិ រេកាណ្ឌញ្ញាមាលចរេស្សច លឌ្ឋិមំ ផត្វា ញុតរេរបិ ល ខតា បុរេត្ត អត្ថុសាសិសុ៍ រេខាឌីរុក្ខមូរេល បិចីតបស្សំ អចលដ្ឋាតំ តាម, មំ "ចខិរាសត"ត្តិបិ ខុច្ចតិ៍ មហតំ មហតិរេយា ចហតីតិ "បិចីតមុរេលា"តិ អចត្វា "បិចីតរេលិកធាតុអកិមុរេលា"តិ ខុត្តំ៍ មំសចក្កិបិ រេលិកតាឆស្ស អប្បជិឈាតំ មហាចិសមញ្ញាតិ៍ ចតុរឌ្គសមត្ថាកតត្តិ "កាមំ តរេចា ច ត្ឋារុ ច, អដ្ឋិ ច អចសិស្សតុ"តិអាទិតា (ម៉ តិ៍ ១ៈ១៤៤; សំ៉ តិ៍ ១ៈ១១, ១១៣; អ៉ តិ៍ ១ៈ៣; មហាតិ៍ ១៨៩) ខុត្តចតុរឌ្គសមត្ថាកតំ៍

ឋានំ បន សត្ថរេមចាតិ "កស្ស នុ ខោ អហំ បឋមំ ធម្មំ ទេសេយ្យាមី"តិអាទិតយប្បចត្តំ (ម៉ តិ៍ ១ៈ១៤៤; ១ៈ១៣១; មហាច៍ ១០) សត្ថរេមច៍ បរិចិតក្កមត្តរេមច តចា អត្វសិន្ឌិយា អកាចរេតា៍ បុប្ផិតផលិតំ ពត្វាតិ អកិញ្ញាបជិសម្ភិតាហិ សត្ថុបិលិច្ចុល្លំ, មក្កផរេលហិ សត្ថុរេសា ផលតាររតិតញ្ញា ពររេរាត្វា បុប្ផិតំ ផលិតំ ពត្វា៍ អបក្កមិតុការេយា ហុត្វាតិ រេឥ្វបិ អក្កុសាចរេក អត្តរេតា តិបច្ចការំ ពររេរាត្តុ ដិន្វា រេតសំ

ᨣᩩᨱᩣᨲᩥᩁᩮᨠᩴ ᨻᩉᩩ ᨾᨬ᩠ᨬᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᩋᨷᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩤ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ᪨

ᩈᩣᩁᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲ-ᨾᩮᩣᨣ᩠ᨣᩃ᩠ᩃᩣᨶᨲ᩠ᨳᩮᩁᩅᨲ᩠ᨳᩩ

᪁᪈᪉-᪁᪉᪀᪨ ᨴᩩᨲᩥᨿᨲᨲᩥᨿᩮᩈᩩ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨾᨶ᩠ᨲᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨾᩉᩣ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᨲᩥᩈᨿᨲ᩠ᨳᩅᩥᩈᨿᩮᩣᨲᩥ ᨳᩮᩁᩔ ᩋᨲᩥᩈᨿᩅᩥᩈᩮᩈᨴ᩠ᨵᩥᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ – "ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨾᨶ᩠ᨲᩣᨶ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᩉ ᨷᩴᩈᩩᩉᩥ ᨠᩦᩊᩥᩴᩈᩪᨲᩥ ᩈᩉᨷᩴᩈᩩᨠᩦᩊᩥᨲᩣ᪨ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩅᩮᩃᩣᨠᨲ᩠ᨳᨠᩣᩁᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩅᩮᩃᩣᨠᨲ᩠ᨳᨠᩣᩁᨾᩮᩅ᪨ ᩈᩮᩣᩊᩈᩅᩥᨵᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨮᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᨶᩥᨠᩣᨿᩮ ᩋᨶᩩᨷᨴᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿ "ᨾᩉᩣᨷᨬ᩠ᨬᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᩣᩁᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨷᩩᨳᩩᨷᨬ᩠ᨬᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᩣᩁᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩉᩣᩈᨷᨬ᩠ᨬᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᩣᩁᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨩᩅᨶᨷᨬ᩠ᨬᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᩣᩁᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨲᩥᨠ᩠ᨡᨷᨬ᩠ᨬᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᩣᩁᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩮᨵᩥᨠᨷᨬ᩠ᨬᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᩣᩁᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ"ᨲᩥ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪃᪨᪉᪃) ᩑᩅᨾᩣᨣᨲᩣ ᨾᩉᩣᨷᨬ᩠ᨬᩣᨴᩥᨠᩣ ᨨ, ᨲᩔᩮᩅ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᨣᨲᩣ ᨶᩅᩣᨶᩩᨷᩩᨻ᩠ᨻᩅᩥᩉᩣᩁᩈᨾᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨷᨬ᩠ᨬᩣ, ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨾᨣ᩠ᨣᨷᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᩍᨾᩣ ᩈᩮᩣᩊᩈᩅᩥᨵᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩈᨱ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨮᩥᨲᩮᩣ᪨

ᨷᨬ᩠ᩉᩈᩣᨠᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨬ᩠ᩉᩔ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᨶᩅᩈᩮᨶ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᩅᩈᩮᨶ ᨧ ᩈᩣᨠᨧ᩠ᨨᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᨠᩮᩉᩥ ᩁᩪᨷᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲᩴ ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩔ ᨠᩣᩁᨱᩅᨧᨶᩴ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᩈᩥᨿᩣ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨷᩥᨭᩮᨲᩣ ᨷᩥᨭᩮᨲᩣ ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩥᨿᩴ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩴ ᨷᩥᨭᩮᨲᩣ ᨷᩥᨭᩮᨲᩣ ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᨶᩣᨾ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᨠᩮᩉᩥ ᩁᩪᨷᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᩴ, ᨩᩣᨶᨲᩣ ᨧᩮᩅ ᩁᩪᨷᨠᩮᨲᩣ ᨧ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᨠᩮᩉᩥ ᩋᨾᩮᩉᩥ ᨾᩁᨱᩴ ᩈᨲᩥ ᩋᨾᩮᨲᨶ᩠ᨷᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨠᩴ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩁᩪᨷᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ, ᩋᨶᩩᨾᩣᨶᨩᩣᨶᨶᩮᨶ ᩁᩪᨷᨠᨲ᩠ᩅᩤ ᨩᩣᨲᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨷᩁᩥᨿᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩤᨲᩥ ᩑᩅᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

ᨶᩮᨲᩴ ᨷᩁᩥᩈᩣᨿᩣᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩮᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩈᩣᩅᨠᩣᨶᩴ ᨷᩁᩥᩅᩣᩁᨽᩪᨲᨷᩁᩥᩈᩣᨿ᪨ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩋᨣ᩠ᨣᩈᩣᩅᨠᩮᨲᩥ ᩈᩣᩁᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩣᨣ᩠ᨣᩃ᩠ᩃᩣᨶᩮ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨾᩉᩣᨳᩮᩁᩮ ᩈᩣᩅᨠᩮ᪨ ᨵᩣᨲᩩᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᨲᩥ ᩋᨣ᩠ᨣᩈᩣᩅᨠᨲ᩠ᨲᩈᨬ᩠ᨬᩥᨲᩮ ᨵᩣᨲᩩᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮ ᨮᨷᩮᩈᩥ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᨶᩮᨲ᩠ᨳ "ᩋᨣ᩠ᨣᩈᩣᩅᨠᩮ"ᨲᩥ ᩋᩅᨲ᩠ᩅᩤ "ᨾᩉᩣᩈᩣᩅᨠᩮ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨾᩉᩥᨴ᩠ᨵᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨷᩥ ᨾᩉᩣᨳᩮᩁᩣ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣᨴᩥᨣᩩᨱᩅᩥᩈᩮᩈᩈᨾᩣᨿᩮᩣᨣᩮᨶ "ᨾᩉᩣᩈᩣᩅᨠᩣ"ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨲᩴ ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮᩈᨾ᩠ᨷᩮᨶ ᨷᨶ ᩈᩣᩅᨠᩮᩈᩩ ᩋᨶᨬ᩠ᨬᩈᩣᨵᩣᩁᨱᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩅᨲᩣ "ᨾᩉᩣᩈᩣᩅᨠᩣ"ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ "ᨴ᩠ᩅᩮᨷᩥ ᨾᩉᩣᩈᩣᩅᨠᩮ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᨾᩉᩣᨠᩔᨷᨲ᩠ᨳᩮᩁᩅᨲ᩠ᨳᩩ

᪁᪉᪁᪨ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩮ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨵᩩᨲᩅᩣᨴᨵᩩᨲᨵᨾ᩠ᨾᨵᩩᨲᨦ᩠ᨣᩣᨶᩥ ᨵᩩᨲᨾᩪᩃᨠᩣᨶᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ "ᨵᩩᨲᩮᩣ ᨩᩣᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ"ᨲᩥ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩴ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᩃᩮᩈᩮ ᨵᩩᨶᩥ ᨵᩩᨲᩅᩣᨴᩦᨲᩥ ᨵᩩᨲᩮᩣ, ᨵᩩᨲᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ, ᨠᩥᩃᩮᩈᨵᩩᨶᨶᩮᩣ ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ, ᨠᩥᩃᩮᩈᨵᩩᨶᨶᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣᨲᩥ ᨧ ᩈᨷ᩠ᨷᨭ᩠ᨮᨠᩣᩁᨠᩮᩣ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩮᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩴ ᨵᩩᨲᩈᨬ᩠ᨬᩥᨲᩴ ᨠᩥᩃᩮᩈᨵᩩᨶᨶᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩅᨴᨲᩥ, ᨷᩁᩮ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨷᩮᨲᩦᨲᩥ ᨵᩩᨲᩅᩣᨴᩮᩣ᪨ ᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩮ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩦᨲᩥ ᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ – "ᩑᨠᩮᩣ ᨷᨶᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩴ᪨ ᨲᩈᩥᨶ᩠ᨴᨲ᩠ᨳᩥ ᨶᩥᨷᩣᨲᩮᩣ, ᨲᩔ ᩈᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨵᩩᨲᨦ᩠ᨣᩔ ᨵᩩᨲᨦ᩠ᨣᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨵᩩᨲᨵᨾ᩠ᨾᩣ᪨ ᩋᨷ᩠ᨷᩥᨧ᩠ᨨᨲᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ ᩈᩃ᩠ᩃᩮᨡᨲᩣ ᨷᩅᩥᩅᩮᨠᨲᩣ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᨷ᩠ᨷᩥᨧ᩠ᨨᨲᩣ ᨶᩥᩃ᩠ᩃᩮᩣᨽᨲᩣ, ᨠᩥᩃᩮᩈᩮ ᩈᩃ᩠ᩃᩥᨡᨲᩦᨲᩥ ᩈᩃ᩠ᩃᩮᨡᩮᩣ, ᨠᩥᩃᩮᩈᩈᩴᩃᩮᨡᨶᩴ, ᨲᩔ ᨽᩣᩅᩮᩣ ᩈᩃ᩠ᩃᩮᨡᨲᩣ᪨ ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥᨷᩥ ᨠᩣᨿᩮᩉᩥ ᩅᩥᩅᩥᨧ᩠ᨧᨲᩦᨲᩥ ᨷᩅᩥᩅᩮᨠᩮᩣ, ᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᨻᩉᩩᩃᩮᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ, ᨲᩔ ᨽᩣᩅᩮᩣ ᨷᩅᩥᩅᩮᨠᨲᩣ᪨ ᨠᩩᩈᩃᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨶᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩍᨴᨾᨭ᩠ᨮᩥ ᨲ-ᨠᩣᩁᩔ ᨭ-ᨠᩣᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩤ, ᨲᩔ ᨽᩣᩅᩮᩣ ᩍᨴᨾᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ,

ញ្ញេយហិ ចា ក្សលឆេយ្ញហិ អត្ថិ ញ្ញាឥយដ្ឋិ, េឃត ទាោលេត “បញ្ញឌិេតត តាយ ឋិស្ក្ខលិកញ្ញាឌីស្ ឋតិដ្ឋិេតត កចិតញ្ញ”ត្តិ ឃចាត្សដ្ឋិ

ស្តក្សេណ សយាឌិឃតិ េចច បរិហរតិ ច, ឋំ ទាោលំ ញ្ញាឥយដ្ឋិតា៊ េតភាហ – “ញ្ញាឥយដ្ឋិតា ទាោលេយចា”តិ៊ ស្តឆេយ្ញា តាយាតិ

ស្តញ្ញេសចតាឃ បដិបក្ខក្ខតាត៌ ឋិបឆេយ្ញាត៌ ស្តតចេសត បចត្តិឃា ស្តេតាតិ លឌ្ឍតាយាឃ ស្តញ្ញេចតាឃ ដ្ឋបការេកា ឆេយ្ញាតិ កត្វា

ស្តឆេយ្ញា តាយ ៍ អត្សបតត្តិតិ ពឥេត្តាកឆា តប្សរិឃាបត្ថា េហាត្តិ តក្សកឃេស្សច បចត្តិចិេសសកាចេតា៊ បដិេក្ខបចត្វស្តិ

ស្តញ្ញេសចតាឃ បដិក្ខិបិតញ្ញចត្វស្ ឋហាតញ្ញចត្វស្៊

ឋិស្ក្ខលិកញ្ញ៉...េប... េតសឌ្ខិកញ្ញត្តិ ដ្ឋេដ្ឋេសាបិ េបឃ្យាលតេឃត ឥស្សិេតា៊ ឃេឥត្វ ចត្តញ្ញាំ, ឋំ សញ្ញា ចិស្ដ្ឋិេកេ (ចិស្ដ្ឋិ៊ ១៊១១ អាឥេឃា)

ចិត្វាេតា ទុត្តិ៊ ស្តចាឥក្ខហេលតេច េឆេស្ស ស្តកាេចាបិ កហិេតា េហាតីតិ “ស្តចាឥាត”េត្តច ទុត្តិ៊ អឃំ ឋហាតិ

អកិតិហារាឌិឋហត្តតាឃបិ សាសតស្ស ដ្ឋបការិតាឃបិ អឃំ េឆេរា ឋហា, ក្សលឋហត្តតាឃ បសំសាចចតេឋច ចា ៨ឋំ េឆេស្ស ឃឌិឥំ

ឋហាកស្សេបិតិ ឃចា “ឋហាេឋាក្កលាេតា”តិ៊

សត្វ ឆេយ្ញេឥសតាឃ ចត្វត្តេឋ សញ្ញាតប្សសាឥតាឃ ដ្ឋបិសកកាេច ឌិតញ្ញា ទុត្តិ – “ដ្ឋេបិសចត្តាត៌ អឆិដ្ឋាឃា”តិអាឌិ៊ ៨តស្ស

អក្កកាចស្សាតិ េឃាេឌតញ្ញ៊ សច្ចការេាតិ សច្ចកាចាចេហា កាេរា, អចិសំចាឥតចេសត ចា តឥត្វសាឆេតាតិ អេត្វា៊ េកាលិហលត្តិ

ក្សត្វហលចិប្សារេា៊ សត្វា សត្តេឋ សត្តេឋ សំចន្ធេរ ឆេយ្ញ កេឆេត្តា សត្តាត៌ សចតេឃាក្ក កាលំ សល្លេក្ខេត្តា ឌិចា សាឃត្សប្សឋឃំ កេឆតិ,

រត្តិឃំ សកលឃាឋំ៊ េតភាហ – “ព្រាហ្មេណា ព្រាហ្មេណ អាហ – ‘េកាតិ កិំ រត្តិ ឆេយ្ញ ស្ហិស្សបិ ឌិចា’”តិ៊ ចិស្សាសិេកាតិ

ចិស្សាសិកកាេចា៊ “តេតា បដ្ឋាឃ េសា”តិ ចា ឋិេចា៊

េឌ្វអសេញ្ញស្សាតិ ឋុរិតឋិេរឋិស្សាតិ ញ្ញឌំ សា បេឋ្យរាឃ េសាតបតិតំ អត្វិ កេហត្វា អាហ៊ អឌិត្តចិឋិកស្សាតិ អចិបក្ខចិឋិកស្ស៊ កដ្ឋេកា

កាេលតិ ឃុេត្ត កាេល៊ តក្ខត្តត្តិ តក្ខេត្តត លក្ខិតំ លណំ៊ តិស្ស៊ តិស្សិឌិក្សាតក្ខេត្ត អត្សកចិតញ្ញលណាតិ តក្ខត្តាតិ តាយ, ញ្ញតរាតិ បត លណាតិ

តាយ៊ សេយ្ញាបតិតក្សក្ខេតា ចិេឃាចេតត តេតា តិឃ្យាភាចហតាឃ ញ្ញន្តិតត្វស្ស លកាបតេតា ច តិឃ្យាតិកំ៊ េតសត្តិ សុចណ្ណបក្សឃាត៌៊

ឌ្ឋលឌ្ឋកាតិ សុចណ្ណេតតចិចិត្តា េតតឥាយា៊ បុញ្ញាតិឃាេយតាតិ បុញ្ញាត្សកាចសិេឌ្ឍត តិឃាេយត៊ ដ្ឋស្ស ចារាលសិេឌ្ឍ ឥាតុំ កេតាកាេសា៊

ឋុស្សេឆត្តិ ឃក្កលេឆ៌៊ េសតន្ធិត្វាហឹប្សចាលពិឌតិល្កុេឃហិបិឌ្យកាតិ បញ្ចចិឌំ រាឌកក្សឥកល្ឌត្តិ ចឥត្តិ៊ ញ្ញឥ បត េសតន្ធត្តិ ចិស្ំ កហិតត្តិ

សិហាសត៌ បញ្ចាឋំ កត្វា ចឥត្តិ៊ ឋិរុបតកល្ឌត្តិ ឋិរុបតចត្វស្ស ឥសត្តិ៊ ឌិញ្ញចត្វឥាយិបុញ្ញាត្សកាចេចាឌិេតា “តត្ តាតា ត្វល”ត្តិ អាហ៊

អេហា តបស្សិតិ អេហា កបេណា អហំ រាឌាតិ អេត្វា៊ ត្សឌ្ឍាត៌ សដ្ឋហិត្វាតិ ត្សឌ្ឍាត៌ សាសត៌ សដ្ឋហិត្វា៊ ចក្កឋតសតាតីតិ ញ្ញតិ-សេឌ្ឍា

អាឥ្សេត្វា៊ េតត ហិ អក្កិសាលិឌីតិ បញ្ញឌិតសារុប្សាតិ ផាតាតិ សក្កណ្ហាតិ៊

សាស្តកិច្ចញ្ញតត្តិ អរិឃាត៌ បរិតិញ្ញតដ្ឋាេត កាតញ្ញសក្កាេរ ចឥតិ៊ តប្សឃឌ្ឋិ, តិេរាកា អឃ្យាតិ បុន្តិតាកាេឥស្សត៌៊ បរិតិញ្ញតា េឥចាតិ េឥចិ

បដិចឥត៌ អឥាសិ៊ បដិឃាេឥត្វាតិ តិឃ្យាេតត្វា៊ សេឋណកបញ្ញឌ្ឍត្តិ សឋិតឋិេបហិ អរិេឃហិ អត្សដ្ឋាតញ្ញបញ្ញឌ្ឋ៊ េសា ហិ រាឌា

បេច្ចកត្សឌ្ឍាត៌ េចសស្ស ឌិដ្ឋតញ្ញា “ញ្ញឥេឃច កដ្ឋក”ត្តិ តាឌិសំេឃច លិក្ក កហិ្យា តតត្វចាតិ ព្រាហ្មេលិេក ៨ច៊ ឌិសតិេឋ ចស្ស សប្សេត្វតិ

អាហរិត្វា សព្ពេន្ធា។ ព្រហ្មលោកតោ ចវិត្វា និព្វត្តត្តា, ព្រហ្មចរិយាធិការស្ស ច ចិរកាលសម្ភូតត្តា “ឯវរូបំ កម្មំ យា ករេយ្យា”តិ អាហ។ ចិរសតិ ធនរាសិ និក្ខត្តិ ចកត្តិ, បញ្ចាបល់ និក្ខត្តិ អបរេ។ ព្ពត្តាកេរាតិ ព្ពត្តិរេតស្ស ឧប្បត្តិដ្ឋានំ អយ្យធិតាតិ អយ្យាកំ អយ្យស្ស ធិតា, កដ្ឋកាបិលិតីតិ អនេត្វា។ សយាតបណ្ណត្តិ សធិសបណ្ណិ សធិសលោកំ កុយារស្ស កុយារិកាយ ច ឃុត្តំ បណ្ណលោកំ។ នេត បុរិសា សយាកតដ្ឋានតោ យកធរេដ្ឋ យហាតិត្តកាយំ យធ្ធរេដ្ឋ សាកលតករញ្ចា ឧដ្ឋិស្ស អបក្កយន្តា អញ្ញាយញ្ញា ចិស្សជ្ជន្តា តាយ ទោហត្តីតិ “ព្វទោ ច ឧទេត្វា ច ទេបេសុ”ន្តិ ចុត្តា។

បុប្បគាយត្តិ ហត្ថិហត្ថប្បយាណំ បុប្បគាយំ។ តាតីតិ តាតិ ឧទេកាហិ កត្វាបិតាតិ ឧទ្ធ បុប្បគាយាតិ។ ទោតិ ឧទេកា កដ្ឋា ទេចច បិប្បលិកុយារេរា ច ។ លោកាយិទេសតាតិ កាយស្សាទេគ។ អសំសដ្ឋាតិ ត សំឃុត្តា ឈទេដ ឌលទេត្តត ចិយ បធីទេបត អញ្ញាសទេយ សយុជ្ជលទេត្តត ចិទេយាក្ខពីទេឌត សយុស្សាហិតចិត្តត្តា។ ឃត្តពាដ្ឋាតីតិ សស្សសយ្យាគតត្ថំ តត្ថ តត្ថ ដ្ឋារកចាដទេឃាឌតចទេសត ពាដ្ឋាតិ និក្ខយតព្វាតិ។ កយុទេត្តាតិ កសិកយុកទេលដ្ឋានំ គាសិកកាយាតិ គាសាគំ ចសតកាយា។ ឆ្លសារទេត្វាតិ បក្ខិបិត្វា។ អាកប្បកុត្តចទេសតាតិ អាកាទេចទេសត កិរិយាចទេសត។ អតត្ថដ្ឋចិកត្តិ បព្ពជិតកាចស្ស អតត្ថរូបំ។ តស្ស យត្តទេកាតិ ឧទ្ធធាបចស្ស ដ្ឋិធាក្ខតដ្ឋានេគ។ ឧទេតសំ សដ្ឋហំ កាតុំ ចដ្ឋតីតិ តិសីឌតីតិ សព្ពទេន្ធា។ សា បត តត្ថ សត្វ តិសជ្ជា ឧឌីសីតិ ឌទេស្សតុំ – “តិសីឌទេត្តា បតា”តិអាឌិ ចុត្តំ។ តត្ថ ឃា ព្យដ្ឋាតំ អបរិមិតកាលសម្ភូតាចិទេត្តឃ្យាបរិទេព្ហាឃ្យបុព្ហាសម្ភារូបចយតិព្ពត្តា រូបប្បកាចព្យដ្ឋកុលចិទេជ្ជាតិតា ដ្ឋត្តិសយហាបុរិសលក្ខណអសីតិអត្យព្យញ្ជនសយុជ្ជលិតា ព្យាមប្បការកេតុមាលាលង្កតា សកាចសិទ្ធិតាយ អកិត្តិមា រូបកាយសិរី, តំទេឃច យហាកស្សបស្ស អដិដ្ឋបុព្ពប្បសាឌសំចន្ធតត្ថំ អតិក្កហិត្វា តិសិទេន្តា កកចា “ព្យដ្ឋទេចសំ កទេហត្វា...ទេប... តិសីឌី”តិ ចុទេត្តា។ អសីតិហត្ថប្បទេឌសំ ព្យាទេបត្វា បចត្តិឃា អសីតិហត្វាតិ ចុត្តា។ សតសារទេលាតិ ពាហុសារទេលា អទេតកសារទេលា។ សុចណ្ណចណ្ណោច អទេហាសិ តិរទេត្តរំ ព្យដ្ឋរស្មិហិ សយត្តទេតា សទេយាកិណ្ណកាចទេតា។

តីសុ ធារេតឃ្វតិ ទ្វរទេតា តាតិទ្វរេ អាសទេន្តតិ តីសុ ធារេតសុ។ តីហិ ឱ្វចារេឌហីតិ “តស្មាតិហ ទេត, កស្សប, ឯវំ សិក្ខិតព្ពំ ‘តិព្វំ ទេយ ហិទេរាត្តប្បំ បច្ចុបដ្ឋិតំ ភចិស្សតិ ទេថរេសុ តទេចសុ យជ្ឈិយេសូ’តិ។ ឯវញ្ហិទេត, កស្សប, សិក្ខិតព្ពំ។ តស្មាតិហ ទេត, កស្សប, ឯវំ សិក្ខិតព្ពំ ‘ឃំ កិញ្ចិ ធម្មំ សុណិស្សាមិ កុសលូបសំហិតំ, សព្ពំ តំ អដ្ឋិំ កត្វា យតសិ ករិត្វា សព្ពំ ទេចតសា សមន្នាហរិត្វា ឱហិតទេសាទេតា ធម្មំ សុណិស្សាមី’តិ, ឯវញ្ហិទេត, កស្សប, សិក្ខិតព្ពំ។ តស្មាតិហ ទេត, កស្សប, ឯវំ សិក្ខិតព្ពំ ‘សាតសហកតា ច ទេយ កាយកតាសតិ ត ចិជហិស្សតី’តិ, ឯវញ្ហិទេត, កស្សប, សិក្ខិតព្ពន្តិ (សំ។ តិ។ ១។១៥៤) ព្វទេយហិ តីហិ ឱ្វចារេឌហិ។ ឯត្ថ ហិ កកចា បឋយំ ឱ្វចាឌំ ទេថរស្ស ព្រាហ្មណជាតិកត្តា ជាតិយាតប្បហាតត្ថយកាសិ, ឌុតិយំ ពាហុសច្ចំ តិស្សាយ ឧប្បជ្ជតកអហំការប្បហាតត្ថំ, តតិយំ ឧបធិសម្បត្តិំ តិស្សាយ ឧប្បជ្ជតកអត្តសិទេតហប្បហាតត្ថំ ។ ឃុត្កា ទេលា ព្យាឃត្តិ ឃុត្កា ទេលា ទេត អឃំ។ កស្មា បត កកចា ឯវយាហ? ទេថទេរត សហ ចីចរំ បរិចទេត្តតុកាយតាយ។ កស្មា បរិចទេត្តតុកាទេយា ជាទេតាតិ? ទេថរំ អត្តទេតា ធារេត ធទេបតុកាយតាយ។ កិំ សារិបុត្តទេយាគ្គល្លានា តត្ថីតិ? អត្ថិ, ឯវំ បតស្ស អទេហាសិ “ព្វទេយត ចិរំ ធស្សត្តិ, កស្សទេបា បត ចីសតិចស្សសតាយុទេកា, ទេសា យយិ បរិតិព្វុទេត សត្តបណ្ណិគុហាយំ ចសិត្វា ធម្មចិតយសដ្ឋហំ កត្វា យយ សាសតំ បញ្ចចស្សសហស្សបរិមាណកាលប្បចត្តតកំ ករិស្សតីតិ អត្តទេតា ធារេត ធទេបសិ។ ឯវំ តិក្ខ កស្សបស្ស សុស្សូសិតព្វំ យញ្ញិស្សត្តី”តិ។ តស្មា ឯវយាហ។

ចក្ខុបយោតិ ចក្ខុសំយោ ហុត្វា៍ កឹ បរិយណ្ឌលតាឃ? គោ, អបិច គោ ឃឆា ចក្ខុ កាកតាលំ បណ្ណត្តយាគោ ត ពោគចិ សង្ឌិ សត្តុចំ ចា សិគេហំ ចា អាលឃំ ចា ពគេទាតិ, ត ច ត ហោតិ ឃហាឌតស្ស បិគោឃា ឃតាគេបិ, អឃឃិ ឲចំ ពោគចិ សង្ឌិ សត្តុចាឌីតំ អពទគេលាត ពាហុឌតស្ស បិគោឃា ឃតាគេបិ ចក្ខុបយោ ហុត្វា ឈត្តិឃក្យលិឌីតិ ចត្តារិ ក្យលិតិ ប្បសប្តយតីតិ អនេត្វា៍ អបកស្សេច កាឃំ អបកស្ស ចិត្តត្តិ គេតគេច សត្តុចាឌីតំ អពទគេលាត កាឃញ្ចា ចិត្តញ្ចា អបកឡ្លិត្វា, អបគេត្វាតិ អនេត្វា៍ តិច្ចំ តចោតិ តិច្ចតចគោច, អាកត្តុកសឌិសោ ហុត្វាតិ អនេត្វា៍ អាកត្តុគោកា ហិ បដិបិដិឃា សឃ្យត្តគោហំ បចិសិត្វា សគេច តំ ឈគេសាឃិកា ឌិស្វា “អឃ្យាឃឃិ ប្ញត្តកាតគោ ចិប្បចាសំ កត្វា ឲចំ ចិចទិ ស្វ”តិ អត្ថពាឃ្យាគា តិសិឌាគេបត្វា គោគេឌត្តិ, ក្យត្តឃគេត្តាគេឃច “ត្យឃ្យាតំ កាឌតំ ពណ្យតា”តិ ជ្ជាឃ បក្កយតិ, ត តេហិ សង្ឌិ សត្តុចំ ចា ពគេទាតិ, កិច្ចករណីឃាតិ ចា សំចិឌហតិ, ឲចឃឃិ បដិបិដិឃា សឃ្យត្តំ ឈទំ បចិសិត្វា ឃំ ប្លទិឃាបគេឆ បគត្វា ឃត្យស្សា គេឌត្តិ, តំ កហេត្វា លិត្តុសត្តុចា តេតំ កិច្ចករណីឃេ អញ្ញាចគេដិ ហុត្វា តិក្កយតីតិ ឌីគេបតិ៍

អប្បកត្ថុទាតិ តប្បកត្ថុទា, អដ្ឋដ្ឋាគេតត កាឃបាកត្តិគេឃត, ចតុដ្ឋាគេតត ចឌីបាកត្តិគេឃត, អគេតកដ្ឋាគេតត ឃគេតាបាកត្តិគេឃត ច ចិទហិគេតាតិ អនេត្វា៍ អដ្ឋដ្ឋាតំ កាឃបាកត្តិឃំ តាឃ សញ្ញាកលាប្បកុលគោឌតសាលឌត្តាឈទគេហាតតិត្តកិត្តាចាទឃគេក្កុស្ស អត្តទឈទបគេចសគេត ច ពាគេឃត អប្បតិទ្ធុបកទណំ៍ ចតុដ្ឋាតំ ចឌីបាកត្តិឃំ តាឃ សញ្ញាកលាប្បកុលអត្តទឈគេទស្ស អប្បតិទ្ធុបចាចាតិច្ឆាទណំ៍ អគេតកដ្ឋាតំ ឃគេតាបាកត្តិឃំ តាឃ តេតស្ស តេតស្ស ធាគេតស្ស កាឃចាចាហិ អញ្ញាចាទំ អតាបជ្ជិត្វាបិ ឃគេសា កាឃចិតក្កាឌីតំ ចិតក្កតំ៍ សគេត្តាសឃិ ប្លុគេឃសំ បាកត្តិឃាតំ អភាគេចត អប្បកត្ថុទា ហុត្វា ក្យលិតិ ប្បសប្តយតីតិ អនេត្វា៍ ពស្សបសំឃុគេត្តត ច ចក្ខុបឃប្បដិបធាឌិគេឆទស្ស ត្ញតចាគេធស្ស អក្កកាចស្ស គោធឌិតត្តា ចុត្តំ “ឲតគេធច ពស្សបសំឃុត្តំ អដ្ឋប្បត្តិំ ពត្វា”តិ៍

អត្ថុទុទ្ធគេត្វទចត្ថុ

១៥៧៍ បញ្ចគេឃ គោឌតបបញ្ចឃត្តត្តិ គោចគោគេឃ បិណ្ឌាឃ ចទណាហាទបរិគោកាសឌ្ឍាតំ គោឌតបបញ្ចឃត្តំ៍ ឌីបទុក្ខាគតត្តិ គេលាហឌត្តកដ្ឋឃឃាតំ ឃហត្តាតំ ឌីបទុក្ខាតំ៍ គេលាហឃគេឃស្សុបិ ហិ តេតស្ស ឌីបាឆាគេទស្ស ឌីបទុក្ខកាតិ ទ្ធញ្ញហិគេទសា ឌដ្ឋញ្ញា៍ ឌ្បលប្ឋកឌីបយណ្ឌលឌីបសញ្ចទណឌីបាឌិកា គេសសឌីបា៍

អត្ថបទិឃាឃិ បឌក្កិណាកទណាចគេសត៍ អហំ តេតាតិ គេឃត ត្យឃំ្យអនេត្វា, អហំ តេត បចាគេទឃិ, តស្វា តំ អាហទាគេបត្វា ពណ្យាតិ អនេត្វា៍ ស្វចណ្ណបាតិឃំគេឃចស្ស កត្តំ ប្បប្បឌ្ឍីតិ គេឌចតាត្ថកាគេចត ប្បប្បឌ្ឍី, ត កិញ្ចិ បចតកិច្ចំ អត្ថិ៍ សត្ត ឃហាបុរិសចិតគេក្ក ចិតគេក្កសីតិ “អប្បិច្ឆស្សាឃំ ឆគេម្មា, តាឃំ ឆគេម្មា ឃហិច្ឆស្សា”តិអាឌិគេក សត្ត ឃហាបុរិសចិតគេក្ក ចិតគេក្កសិ៍ អដ្ឋគេឃតិ “តិប្បបញ្ចារាឃស្សាឃំ ឆគេម្មា, តាឃំ ឆគេម្មា បបញ្ចារាឃស្សា”តិ ឲតស្មិំ បុរិសចិតគេក្ក៍

ឃឃ សក្កប្បឃត្តាឃាតិ “អប្បិច្ឆស្សាឃំ ឆគេម្មា, តាឃំ ឆគេម្មា ឃហិច្ឆស្សា”តិអាឌិតា (ឌី៍ តិ៍ ៣៍៣៥៨; អ៍ តិ៍ ៨៍៣០)

យហាបុរិសចិតក្កួចរសត អារទ្ធយត្តុំ យត្តុក៌ ឋិរេបត៌ុ អសយត្តុការេចត ធិត៌ យយ សដ្កប្ប៊ ខាតិត្វា៍ យតោយរយតាតិ យតោយរយត ចិយ យតសា តិយ៉ុិតសធិរេសត, បរិណាយិរេតតាតិ អរេត្វា៍ ត្ថុដ្ឋិយាតិ “អយ៉ំ ការេយា ត្ថុធ៌ ចិត្តំ ចិយ រេហាត្វ”តិ ៧ចិ បចត្តាយ អធិដ្ឋាតិដ្ឋិយា៍

យតា រេយ អហុ សដ្កប្បោតិ យស្មិ៍ ការេល យយ៉្ហ“កិធិរេសា តុ រេលា អដ្ឋរេយា យហាបុរិសចិតរេក្កា”តិ បរិចិតរេក្កា អរេហាសិ, យតា រេយ អហុ សដ្កប្បោ, តតោ យយ សដ្កប្បយដ្ឋាយ ត្ថុដ្ឋិយា ដ្ឋបរសដ្ឋយិ, ដ្ឋត្វារិ រេតសយីតិ រេឃាតតា៍ ដ្ឋត្វារិ រេតសយីតិ “តិប្បបញ្ចារាយស្សាយំ ធរេយ្ហា តិប្បបញ្ចារតិរេតា , តាយំ ធរេយ្ហា បបញ្ចារាយស្ស បបញ្ចារតិរេតា”តិ (ធី៍ តិ៍ ៣៍៧៥ប័; អ៍ តិ៍ ប័៍១០) ត្ថុយំ អដ្ឋយំ យហាបុរិសចិតក្កំ បូរេរត្វា ដ្ឋបរិ រេតសយិ៍ តំ បត រេតសិតំ តស្សរេត្វា អាហ – “តិប្បបញ្ចារេតា ត្យុរេទ្ធា, តិប្បបញ្ចាយរេតសយី”តិ, បបញ្ចា តាយ រាកាតរេយា កិរេលសា, រេតរិ ធុបសយតតាយ តតកាចរេតា ច រេលិកុត្តរធរេយ្ហា តិប្បបញ្ចា តាយ៍ យតា តំ បិបុណាតិ, តតា ធយុំ រេតរេសសិ, សាយុត្តិសិក៌ ចតុសច្ចរេតសត៌ អរេតសយីតិ អរេត្វា៍

តស្សាហំ ធយ្ហយដ្ឋាយាតិ តស្ស សត្ថុ រេតសតាធយុំ ខាតិត្វា៍ ចិហាសិត្តិ យតាតុសិដ្ឋំ បដិបដ្ឋរេត្វា ចិហរិ៍ សាសរេត រតាតិ សិក្ខត្តយសដ្ឋរេហ សាសរេត អភិរតោ៍ តិរេស្សា ចិដ្ឋា អតុប្បត្តាតិ បុរេព្វតិចាសញាណំ, ធិព្វចក្ខុញាណំ, អាសចក្ខយញាណត្តិ ត្ថុយា តិរេស្សា ចិដ្ឋា យយា អតុប្បត្តា សត្ថិកតា៍ តតោ ៧ច កតំ ត្យុទ្ធស្ស សាសតំ, អតុសិដ្ឋិ ឱចារតោ អតដ្ឋិរេតាតិ អរេត្វា៍

កដ្ឋិយរេត្វរចត្ត

១៨៧៍ លទ្ធេ ដ្ឋក្ខ-សរេទ្ធត សយាតរេត្វា ដ្ឋក្ខា-សរេទ្ធាតិ អាហ – “ដ្ឋក្ខាក្យុលិកាតត្តិ ដ្ឋរេក្ខ ក្យុរេល ខាតាត”ត្តិ៍ កាឡុថ្រា សា រេតចីតិ កាឡុអចណ្ណតាយ កាឡុថ្រា សា រេតចី៍ ក្យុលិត្យុក្កយត រទ្ធាតុប្បត្តិ យហាក្យុលិតរេស្សចាតិ ធុត្តំ – “រេសារេយច ចា”តិអាធិ៍

លក្យុណ្ណកកដ្ឋិយរេត្វរចត្ត

១៨៨៍ សត្តរេយ ទិត្តរេកាតិ រេតឃ្យចត្តុហិរេតា៍ ក្យុរេណ អាចរេឌ្ឋត្វាតិ កកចរេតា ធុបក្យុរេណ ចេច អាកប្បសយប្បតាធិក្យុរេណ ច អត្តរេតា អធិប្បាយំ ញាត្វា អត្តបក្កស្ស បដិក្កហណំ បរិក្យុញ្ញាតត្តិ ៧ចយាធិរេក យតាត្ថុបដ្ឋិរេត ក្យុរេណ អាចរេឌ្ឋត្វា៍

បិរេណ្ណាលការទ្វាដរេត្វរចត្ត

១៨៩៍ អដ្ឋរេយ អភិតតាតការេចត សីហស្ស ចិយ តារេតា សីហតារេតា, រេសា ៧រេតរំ អត្ថិតិ សីហតាធិកា, រេតរំ សីហតាធិកាត៌ ករហិតត្តប្បំសិតត្តធរេយ្ហុ យាតាចរេតា ខាតត្តុរេស្សច ករហា បរំសា ច យុត្តរូបាតិ អាហ – “ត្យុទ្ធា ច តាយា”តិអាធិ៍ សីហា ខាតីតិអាធីហិ បច្ចរេចក្ខណាការាណស្ស ក្យុយិ តស្សតិ៍ រេតត ហិ ញារេណត អរិយសាចរេកា បច្ចរេចក្ខតត្វា “សីហា ខាតី”តិអាធិ បខាតាតិ៍

ᨠᨲᨾᩣ ᨷᨶᩔ ᨩᩣᨲᩥ ᨡᩦᨱᩣ, ᨠᨳᨬ᩠ᨧ ᨷᨩᩣᨶᩣᨲᩦᨲᩥ? ᨶ ᨲᩣᩅᩔ ᩋᨲᩦᨲᩣ ᨡᩦᨱᩣ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᩅ ᨡᩦᨱᨲ᩠ᨲᩣ, ᨶ ᩋᨶᩣᨣᨲᩣ ᩋᨶᩣᨣᨲᩮ ᩅᩣᨿᩣᨾᩣᨽᩣᩅᨲᩮᩣ, ᨶ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩣ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨿᩣ ᨷᨶ ᨾᨣ᩠ᨣᩔ ᩋᨽᩣᩅᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ ᩑᨠᨧᨲᩩᨷᨬ᩠ᨧᩅᩮᩣᨠᩣᩁᨽᩅᩮᩈᩩ ᩑᨠᨧᨲᩩᨷᨬ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᨷ᩠ᨷᨽᩮᨴᩣ ᨩᩣᨲᩥ, ᩈᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩔ ᨽᩣᩅᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨶᩩᨷ᩠ᨷᩣᨴᨵᨾ᩠ᨾᨲᩴ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᨶᩮᨶ ᨡᩦᨱᩣ᪨ ᨲᩴ ᩈᩮᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᨽᩣᩅᨶᩣᨿ ᨷᩉᩦᨶᨠᩥᩃᩮᩈᩮ ᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩥᩃᩮᩈᩣᨽᩣᩅᩮ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᩣᨿᨲᩥᩴ ᩋᨷ᩠ᨷᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᨠᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨩᩣᨶᩣᨲᩥ᪨

ᩅᩩᩈᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᩁᩥᩅᩩᨲ᩠ᨳᩴ, ᨠᨲᩴ ᨧᩁᩥᨲᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨣ᩠ᨣᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩴ᪨ ᨷᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨠᩮᨶ ᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᨲ᩠ᨲ ᩈᩮᨠ᩠ᨡᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩴ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨾ, ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨳᩅᩣᩈᩮᩣ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩅᩣᩈᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩅᩩᩈᩥᨲᩴ ᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨩᩣᨶᩣᨲᩥ᪨ ᨠᨲᩴ ᨠᩁᨱᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᨲᩪᩈᩩ ᩈᨧ᩠ᨧᩮᩈᩩ ᨧᨲᩪᩉᩥ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩉᩥ ᨷᩁᩥᨬ᩠ᨬᩣᨷᩉᩣᨶᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨽᩣᩅᨶᩣᩅᩈᩮᨶ ᩈᩮᩣᩊᩈᩅᩥᨵᨾ᩠ᨷᩥ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨷᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨷᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨠᩣᨴᨿᩮᩣ ᩉᩥ ᨲᩴ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩮᩣ ᨠᨲᨠᩁᨱᩦᨿᩮᩣ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨠᩁᨱᩦᨿᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨠᨲᩴ ᨠᩁᨱᩦᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨩᩣᨶᩣᨲᩥ᪨ ᨶᩣᨷᩁᩴ ᩍᨲ᩠ᨳᨲ᩠ᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨷᩩᨶ ᩍᨲ᩠ᨳᨽᩣᩅᩣᨿ ᩑᩅᩴ ᩈᩮᩣᩊᩈᨠᩥᨧ᩠ᨧᨽᩣᩅᩣᨿ, ᨠᩥᩃᩮᩈᨠ᩠ᨡᨿᩣᨿ ᩅᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᨽᩣᩅᨶᩣᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨾᩮ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨷᨩᩣᨶᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ ᩍᨲ᩠ᨳᨲ᩠ᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᩍᨲ᩠ᨳᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᩅᩴᨷᨠᩣᩁᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩣ ᩋᨷᩁᩴ ᨡᨶ᩠ᨵᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩍᨾᩮ ᨷᨶ ᨷᨬ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩣ ᨷᩁᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨾᩪᩃᨠᩣ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᩅᩥᨿ, ᨲᩮ ᨧᩁᩥᨾᨠᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩮᨶ ᩋᨶᩩᨷᩣᨴᩣᨶᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨩᩣᨲᩅᩮᨴᩮᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨿᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨷᨩᩣᨶᩣᨲᩥ᪨

ᨾᨶ᩠ᨲᩣᨱᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᨷᩩᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨳᩮᩁᩅᨲ᩠ᨳᩩ

᪑᪕᪙᪨ ᨶᩅᨾᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩁᩈᩈᩩᨷᩥ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᨶᩥᨷ᩠ᨹᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ “ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩥᨷ᩠ᨷᩮᩈᩩ ᨠᩮᩣᩅᩥᨴᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨽᩥᨿᩣᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩅᩉᩔᩮᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩁᩪᨷᩃᨠ᩠ᨡᨱᨲᩮᩣ “ᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ – “ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩅᩮᨴᨲ᩠ᨲᨿᩴ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨲᨴᩣ ᩉᩥ ᩋᨶᩮᨶ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩥᨷᩁᩥᨿᩩᨴ᩠ᨵᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᨴᩩᩃ᩠ᩃᨽᩴ, ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨷᩁᩥᩅᩣᩁᩣᨶᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨶᩴ ᩈᨾᩣᨷᨲ᩠ᨲᩦᨶᩴ ᩃᩣᨽᩥᨲᩣᨿ ᩈᨿᩴ ᩑᨠᨴᩮᩈᩮᨶ ᩁᩪᨷᩈᨶ᩠ᨲᩣ ᨷᩁᨾᩩᨠ᩠ᨠᩴᩈᨣᨲᩴ ᩁᩪᨲ᩠ᨲᨾᨴᨾᨵᩈᨾᨻᩴ ᩋᨶᨬ᩠ᨬᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩴ ᨽᨣᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩋᨿᩴ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨷᩥᨭᨠᩣᨶᩥ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦᨲᩥ ᨹᩃᨠᩣᨩᨶᩣᨶᩥ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩔᩣᨾᩥᨠᩣᨿ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᩣᩁᩅᩅᩈᩮᨶ ᨻᩉᩩᩅᨧᨶᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ ᨠᨲᩮᩣ᪨ ᨷᩁᩥᨠᩩᨩ᩠ᨩᩦᨲᩥ ᨴᩮᩅᨲᩣᩉᩥ ᨷᨠ᩠ᨠᨲ᩠ᨲᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥ ᩅᨶᨾᩪᩃᨹᩃᩣᨹᩃᩴ ᨷᩁᩥᨠᩩᨩ᩠ᨩᩥ᪨ ᨷᨲ᩠ᨲ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨷᩥᨲᩈᨾᨶᨶ᩠ᨲᩁᨾᩮᩅ ᩉᩥ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᩮᩣᨩᩴ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᨾ᩠ᨾᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨧ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩣᨷᩩᨱᩥᩔᨲᩥ ᨾᩉᩣᨴᩮᩅᨴ᩠ᩅᩁᩔ ᩋᨶᩩᨾᩮᩣᨴᨶᨠᨳᩣᨿ ᩋᨶᩩᨷᩩᨻ᩠ᨻᩥᨠᨳᩣᩈᨠ᩠ᨠᩣᨿ ᩈᩩᩅᩥᩈᩮᩣᨵᩥᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩮᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩣᨷᩩᨱᩥᩔ᪨

ᨴᩈᩉᩥ ᨠᨳᩣᩅᨲ᩠ᨳᩪᩉᩦᨲᩥ ᩋᨷ᩠ᨷᩥᨧ᩠ᨨᨠᨳᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩥᨠᨳᩣ ᨷᩅᩥᩅᩮᨠᨠᨳᩣ ᩋᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᨠᨳᩣ ᩅᩦᩁᩥᨿᩣᩁᨾ᩠ᨽᨠᨳᩣ ᩈᩦᩃᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨠᨳᩣ ᩈᨾᩣᨵᩥᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨠᨳᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨠᨳᩣ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨠᨳᩣ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨬᩣᨱᨴᩔᨶᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨠᨳᩣᨲᩥ ᩍᨾᩮᩉᩥ ᨴᩈᩉᩥ ᨠᨳᩣᩅᨲ᩠ᨳᩪᩉᩥ᪨ ᨩᩣᨲᩥᨽᩪᨾᩥᩁᨭ᩠ᨮᩅᩣᩈᩥᨶᩮᩣᨲᩥ ᨩᩣᨲᩥᨽᩪᨾᩥᩅᨲ᩠ᨳᩮᨿ᩠ᨿᩅᩣᩈᩥᨶᩮᩣ, ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨩᩣᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩅᩣᩈᩥᨶᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᩦᩈᩣᨶᩩᩃᩮᩣᨠᩥᨠᩮᩣᨲᩥ ᨷᩩᩁᨲᩮᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩮᩣ ᩈᩦᩈᩴ ᩋᨶᩩ ᩋᨶᩩ ᨷᩔᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩒᨠᩣᩈᩴ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩈᩣᨠᨧ᩠ᨨᩣᨿ ᩋᩅᩈᩁᩴ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩈᨲ᩠ᨲᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨠ᩠ᨠᨾᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩦᨲᩥ “ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩈᩦᩃᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨳᩴ ᨽᨣᩅᨲᩥ ᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩴ ᩅᩩᩔᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪒᪕᪗) ᩈᨲ᩠ᨲ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨿᩮᩣ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩥᨠᩣᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨮᨷᩮᩈᩥ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨶ ᨴᩈᨠᨳᩣᩅᨲ᩠ᨳᩩᩃᩣᨽᩥᨲᩣᨿ᪨

យហាកច្ចានត្ថេរចត្ថុ

១៥លិ៍ ៈ ឥសរេយ សំលិរេត្តក កមិតឆយ្ុស្សាតិ យន្សុបិល្លិកស្ុត្តត្តរោសតាស្ុ ចិឃ សរេដ្ឋបេត រោសិតឆយ្ុស្ស ៈ តំ រោសត៌ ចិត្តាររេត្តាតិ តំ សរេដ្ឋបរោសត៌ អាឃតតាឌិចរេសត ចិត្តាររេត្តា ៈ អត្តំ ចិកឌយាតាតត្តិ តស្សា សរេដ្ឋបរោសតាឃ អត្តំ ចិកឌិត្តា កេឆត្តាត៌ ៈ អត្តចរេសត ចាតិ "ឲត្តកា ឲតស្ស អត្តា"តិ អត្តចរេសត ចា រោសត៌ ប្ុរេទត្ំ សរេក្កាត្តិ ៈ ញ្ញាតចរេសត ចាតិ "ឲត្តកាតិ ឲត្ត ញ្ញាតាតិ រោសតាចរេសត ចត្តត្តាតិ"តិ ញ្ញាតចរេសត ចា ប្ុរេទត្ំ សរេក្កាត្តិ ៈ អឃំ បត យហាកច្ចានត្ថេរោ ក្ខឃចរេសតបិ សរេក្កាតិ តស្ស សរេដ្ឋបេត ក្ខិដ្ឋស្ស ចិត្តាររេត សត្ថុ អញ្ញាសយាត្ុន្ទុបំ រោសតរោតា, តស្មា តត្ត អរេក្កាតិ ច្ុរេត្តា ៈ ច្ុត្តតរេឃរេតចាតិ "បរេតាច ស្ុរេកាឌត៌ ក្ុឌ្ឍិត្តា ក្ខរេបិសឆក្កាតិ អធិដ្ឋាឃា"តិអាឌិតា រេហដ្ឋា ច្ុត្តតរេឃរេតច ៈ អរេញ្ញាហិតិ អញ្ញាសំ ឍ្លត្តិត៌ រោកេសហិ អតិចិឃ ឌីឈា ៈ ត រោកចលច្ចា ឌីឈា ឲច, អឆ រោតា សិតិដ្ឋតិលយ្ុក្ុកច្ចិកា ច ៈ តិរេក្កសិតិ អប្ុរេកសិ ឃឆា "អត្ុឌរា កញ្ញា"តិ ៈ

បហិឃត្តិ ចិរេក្កតត្តកល្លិ ៈ អាចរេជ្ជត្តាតិ ក្ខបតិស្សឃំ រោកសាត៌ បកតិកាចាបត្តិច្ចា អាចរេជ្ជត្តា ៈ ការរេចតាតិ យុល្លសិសាបិ រេឆរេរ ការរេចត ឲកចចរេតរេតច អាកត្តា ៈ តិយរេត្តត្តាតិ ស្វាតតាឃ តិយរេត្តត្តា ៈ ឍ្លយិស្សា ឍ្លត្តិឃាតិ ឃឆាច្ុត្តរេសដ្ឋិឌិតរេយាហ ៈ ឌិដ្ឋឆយ្ុិរេកាចាតិ អចឆាររេហំ អដ្ឋាតបឃុត្តំ, ឌិដ្ឋឆយ្ុិរេកា ឃសបដិលិរេកាច អរេហាសិតិ អរេត្តា ៈ ឃសបដិលិរេកាតិ ន កចសយ្យុត្តិបដិលិរេកា ៈ សត្តស្ុ ហិ ឌចតរេចតតាស្ុ បផយា ឌិដ្ឋឆយ្ុរេចគតិឃចលិ, បឆ្ចិយា ក្ខបបជ្ជរេចគតិឃចលិ, យរេឡ្យបច្ចា អបរាបរិឃរេចគតិឃចលិ, តស្មា បផយំ ឲកំ រេចតត៌ ផរេបត្តា រេសសា ឃឆាសក៌ បរិបុណ្ណចលគាឃិរេតា រេហាត្តិ, បផយរេចតតាឃ បត ឌិដ្ឋឆយ្ុិរេកា ឃសបដិលិរេកាច អរេហាសិ ៈ

បផយឲតគក្កចក្កចណ្ណតា តិដ្ឋិតា ៈ

១៣ ៈ ឲតគក្កចរេក្កា

(១៣) ១ ៈ ទុតិឃឲតគក្កចក្កចណ្ណតា

ក្ុញ្ញអបត្តកេត្ថេរចត្ថុ

១៥ប៉-១០០ ៈ ទុតិឃស្ស បផរេយ យរេតត តិឍ្លាត្តិតត្តិ អកិញ្ញាយរេតត ក្ខប្បាឌិតំ ៈ យរេតត កតការរេឃាតិ អកិញ្ញាចិរេត្តត រោសត្តទំ បត្តការរេឃា ៈ យរេតត តិឍ្លាត្តិតការរេឃាតិ អកិញ្ញាយតសា តិយ្ុិតការរេឃា "អញ្ញា កាឃំ អកិតិយ្ុិតាតិ"តិអាឌិស្ុ (ឌី ៈ តិ ៈ ១ ៈ ១៦៩-១៦លិ៍; បដិ ៈ យ ៈ ១ ៈ ១៣) ចិឃ ៈ ឲកសឌិរេសរេឃចាតិ អត្តសឌិរេសរេឃច ៈ ឲកចិឆរេយចាតិ អត្តតា កតប្យុការរេយច ៈ ឲតប្យុររេយា ហិ រេឃក្ុរេឈ្យុត សាចកាត៌ ឍ្លដ្ឋិតិយ្ុាតចិឆិ ៈ អរេក្កា តាឃ ឌារេតា ឲករោសរេសត សត្តុ ឍ្លដ្ឋិតិយ្ុាតាត្ុចិឆាតរេតា ៈ

លិកិតាឃាតិ ៩ត្ត លិកឹតិ ថ្ងាកាៈនា អតិរយេត្វា៍ ខេត ខេឆរស្ស ចត្យុត្ត ទ្ធបិចចរឝ្លាតាត់ អតិរយេត រចិរេសលិកិត់ ឥស្សេតិ៍ អទ្ធបិចចរឝ្លាតាត់ លិកិតាឃាតិ ៩ត្វាបិ ៩រេច តយោ៍ ត ខេពចលទ្ទោតា ខេចេតាយខ្ញាចិចខ្ចក្យុសលតា ទ្ធបិទ្ធបខ្ញាតលិកិតាឃ ៩ច,

អឆ ខេលា ខ្ពេខហិបិ កាៈលោហឹតិ ឥស្សេត៌ – "ទ្ធូអបត្ថកោ ចា"តិអាឥិ ចុត្ត៌ ខេចខេតាតិ ខេចត្ត ចិត្តឹរេត ខយាឥិ ចុខេត្ថា, តម្ពា ខេចតខេសា ខយាឥិស្ស ចិចខ្ចត់ ខេចខេតាចិចខេខ្ចា, ៩កម្ពិខេឃចាៈខ្ញុលោ ខយាឥិចិត្ត ចិចខេខ្ចត្វា ខេហខ្ជិយស្ស ខេហខ្ជិយស្ស ខ្ពបទ្ធបរិ ហាបតខេតា ទ្ធបិចចរឝ្លាតលិកឹ ខេចខេតាចិចខ្ចក្យុសលិ តាយ៍ "សត្ថខេសា ទ្ធបសខ្ញាត"ត្តិអាឥិតា (ឆ៍ ម៍ ១៩៥) ចុត្តសខ្ញា អតិក្កមិត្វា "អាកាសាតឆ្ទាយតតសខ្ញាសហកត់...ខេប... តេចសខ្ញាតាសខ្ញាយតតសខ្ញាសហកត"ត្តិ (ឆ៍ ម៍ ១៩៥-១៩ប៍) សខ្ញាឹរេត ចុត្តឝ្លាតាត់ ចិចខ្ចក្យុសលិ, តឆា ខ្ពត្តិបុរិសាឥិសខ្ញា តិទ្ធសខ្ញាឥិខេតា ចិត្ត ចិចខេខ្ចត្វា ខេពចខេល ទ្ធបិទ្ធបឆខ្ញុខេត្ត អសខ្លខេត តិខ្ចាខេត ច ចិរេសខេតា ចខ្ចតខេតា ច ឃុខ្ញាតាត្យុបឃ្សតាខាហុខេលិ សខ្ញាចិចខ្ចក្យុសខេលិ៍ ខយាឥិក្យុសលតាឃ ខេចខេតាចិចខ្ចក្យុសលតា តខ្ពាហុលចិហារិតាឃ៍ តឆា ចិបឃ្សតាក្យុសលតាឃ សខ្ញាចិចខ្ចក្យុសលតា៍ ៩ខេកាតិ ទ្ធូអបត្ថកខេត្វទ៍ ចឥតិ៍ ខយាឥិលក្ខលោតិ សចិតក្កសចិចារាឥិខយាឥិសការេច៍ ឃុត ៩ខេកាតិ យហាបត្ថកខេត្វរយាហ៍ ចិបឃ្សតាលក្ខលោតិ សត្តអត្យុបឃ្សតា អខ្ជារសយហាចិបឃ្សតាឥិចិបឃ្សតាសការេច៍ ខយាឥិកាត្យខេហាតិ ខយាឥិម្ពិ ខ្ពកាត្យហចិខេត្វា ឃុកាចិតកាចតតា៍ អខ្កុរ៉លិខេត្តតិ ចត្យុខ្ចិកតិចខ្ចិកាឥិចរេត ឥសាតខ្ចាត់ សខ្លិបខេត៍ អាៈខ្ញុលាសំលិខេត្តតិ កសិល្ឈាឥិយាកាសាឥិតិខ្ចាត្តខេតត កសិលាឥិអាៈខ្ញុលាត់ រ៉លិបខេត៍ អខ្កុចចត្វាបខេតតិ ចិតក្កាឥិត់ ឥសាតខ្ចាត់ ចចត្វាបខេត៍ អាៈខ្ញុលាចចត្វាបខេតតិ បឆចិកសិលាឥិឝ្លាតាៈខ្ញុលាត់ ចចត្វាបខេត៍

ឥសាតខេខ្កហឹតិ ទ្ធបិចចរឝ្លាតខេខ្កហិ, ឥសាតខ្ចាខេតច ឥសាត់៍ ឃុត ឥសាតខេខ្កហឹតិ អទ្ធបិចចរឝ្លាតខេខ្កហិ៍ កាតាតិ ខេខ្ជកាតា៍ អឃ្សាតិ ក្យុខ្ពុម្ពិយស្ស៍ ឃុចល្លឃុឥត្តិ ខេសាចល្លុយឃំ ឃុឃ្យឃុឥំ កត្វា៍ ខេឥចឃុខេទតិ តាចតិ៍សកចខេត ឃុឥស្សតយហាតកខេទ៍ អក្កុខ្ចាខេទតាតិ តម្ពិ ឥិចរេ អក្កុ សត្ថបឥយំ ចិចខេខត តកាខ្ចាខេទត តិក្ខមិត្វា៍

ខេកាកតឥត្តិ បឥុយចិរេសត់ ឃឆា "ខេកាកាសក"ត្តិ៍ ត់ កិរ ខាហុបត្ត ចល្លសយ្យត្ត អតិឃុកត្ថ្ទា ខេហាតិ៍ "ខេកាកតឥំ តាយ ខេសតបឥុយ"ត្តិបិ ចឥត្តិ៍ បិខេតាតិ បខេកច៍ អឃខេញ្ញត្ត អខេត្វា – ឃឆា ខេកាកតឥសខ្លាត់ បឥុយំ បិខេតា ឃ្សុរិឃ្យក្កុយតខេចលិឃំ ឲ្យស្លិ ចិកសិត់ អឌិតាកត្ថ សិឃា ចិខេទាចយាត់, ៩ចំ សឹរកខេត្ថត ក្យុលាកខេត្ថត ច ឃុកត្ថ សខេឥកាខេល អត្តលិខេក្ល អាឥិទ្ធយិច អត្តខេតា ខេតឌសា តបត្ត អខេខ្កហិ តិទ្ធខេលាកឥុតិឃា អខ្ជិរសំ សយ្យុាសត្យុឥំ បឃ្សាតិ៍

ទ្ធូអបត្ថកោ កិរ កឃ្សបសយ្យុាសត្យុឥកាខេល បត្ពឥិត្វា បខ្ញាចា ហុត្វា អខ្ញាតរស្ស ឥត្ថកិក្លខេតា ខ្ពខេឥ្ឥសកាហលាកាខេល បរិហាសខេកត្យុត្តិ អកាសិ៍ ខេសា កិក្ល ខេតត បរិហាសខេត លខ្ជិខេតា តេច ខ្ពខេឥ្ឥសំ កល្យុាត សខ្ញាឃយកាសិ៍ ខេតត កខេយុតាឃំ បត្ពឥិត្វាច ឥខេត្ថា ឌាខេតា, តម្ពា កហិតាកហិតបឥំ ខ្ពបរិខ្ពបរិបឥំ កល្យុាត្តស្ស តស្សេតិ៍ ខ្ពត្ថិឃា អកិសខ្លរិត្វា ឃុត្ថិ ខេចាត្យអលុត្ថិ អឥាសឹតិ តស្ស ឃុត្ពខេហត៌ ឥិស្វា តឥត្យុទ្ធខេប កយុខ្ជាខេត តិខេយាខេឌខេត្តា ឃុត្ថិ ខេចាត្យអលុត្ថិ អឥាសិ៍ ខេសា កិរ ឃុខេត្តា ទាឌា ហុត្វា តកាទ៍ បឥក្លិលំ កខេទាខេត្តា តលិខេខេតា ខេសខេឥ យុទ្ធខេត្ត បរិឃុខេត្ថត សាខេខេកត តលិខំ ឃុត្ថិ, សាខេខេកា កិលិខេខ្ជា អខេហាសិ៍ ខេសា "ខ្ពុយំ សឹរិទំ តិឃ្សាឃ ៩ចទ្ធខេបិ បរិឃុត្ថសាខេខេកា បកាតិ៍ ឌហិត្វា

កិលិដ្ឋោ ជាតោ, អនិច្ចា វត សង្ខារា”តិ អនិច្ចសញ្ញំ បដិលភិ។ តេន ការណេនស្ស រជោហរណេនេវ បច្ចយោ ជាតោ។

លោឡិយាតីតិ ចោឡអវណ្ណតត្តកតអំសុកេ វទតិ។ “កិលិដ្ឋគាត្រកានី”តិ កិលិដ្ឋសរីរានិ។ ឯវំកាតិកមេវាតិ ធនំ ទិដ្ឋម្បិ នវត្តុវសេន បកតិយា បណ្ឌរំ បរិសុទ្ធំ រាគាទិសម្បយុត្តធម្មវសេន សំកិលិដ្ឋំ ជាតន្តិ ទស្សេតិ។ ចិត្តំ សមាធេត្វាតិ ចិត្តំ សមន្នាហរិត្វា, អាវជ្ជេត្វាតិ អត្ថោ។ ទិព្វអារក្ខត្តាយាតិ ទិព្វអារក្ខំ គោចរត្តាយ។ ជលបទកម្មិកោនាតិ សមុទ្ទកម្មិកោន។ វារិន្តិ តាទិតត្ថាតិលំ។ សង្ខារន្តិ សង្ខារាវរំ ការំ, “អត្តនា គហិតេ ករណ្ឌេ អញ្ញំ ន ជាតព្ព”ន្តិ វត្វា ជាតព្ពលជ្ជន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ តតិយេន បដិហារេនាតិ តតិយេន សារសេន។ បត្តិកា ហុត្វាតិ សាមិកា ហុត្វា។

អប្បកេនបីតិ ថោកេនបិ បរិត្តេនបិ។ មេធាវីតិ បញ្ញវា។ បិនេតនាតិ នណ្ឌុលេន។ វិវត្តនោតិ ថោហារកុសលោ។ សមុដ្ឋាបេតិ អត្តានន្តិ មហន្តំ ធនំ យសញ្ច ឧប្បាទេត្វា តត្ថ អត្តានំ សណ្ឋាបេតិ បតិដ្ឋាបេតិ ។ យថា កិំ? អណុំ អគ្គិំ វ សន្ធមំ, យថា បណ្ឌិតោ បុរិសោ បរិត្តកំ អគ្គិំ អនុក្កមេន គោមយចុណ្ណាទីនិ បក្ខិបិត្វា មុខវាតេន ធមេន្តោ សមុដ្ឋាបេតិ វឌ្ឍេតិ, មហន្តំ អគ្គិក្ខន្ធំ ករោតិ, ឯវមេវ បណ្ឌិតោ ថោកម្បិ បាភតំ លភិត្វា នានាឧបាយេហិ បយោជេត្វា ធនញ្ច យសញ្ច វឌ្ឍេតិ, វឌ្ឍេត្វា បុន តត្ថ អត្តានំ បតិដ្ឋាបេតិ។ តាយ ឯវ វា បន ធនស្ស មហន្តតាយ អត្តានំ សមុដ្ឋាបេតិ, អភិញ្ញាតំ បាកដំ ករោតីតិ អត្ថោ។

សុក្ខិតិត្ថេរវត្ថុ

១០១-១០១។ តតិយេ រជោតិ ហិ រាគាទយោ កិលេសា វុច្ចន្តីតិ “សរជា សទោសា”តិអាទីសុ (ធ។ ស។ ១០០ មូលដីកា) រាគាទយោ កិលេសា “រជោ”តិ វុច្ចន្តិ។ រជន្តិ ឯតេហីតិ រជោ។ យេហិ អភិភូតា សត្តា នានប្បការេន រជ្ជន្តិ បរិទេវន្តិ, តស្មា តេ រាគាទយោ “រជោ”តិ វុត្តា។ ទេសិតនិយាមេនាតិ អនេកាការរូបីត្វាតិ ទេសិតានេកាការនេតា អនុបគន្ត្វា ទេសេតិ, សត្ថារា ទេសិតនិយាមេនេវ អនោទិស្សកំ កត្វា ធម្មំ ទេសេតីតិ វុត្តំ ហោតិ។ ឯវន្តិ ឯវំ មេត្តាធរោនោ វុឌ្ឍាយ កិច្ចាកហណេ សតិ។ កិច្ចាទាយកានំ មហប្ផលំ នវិស្សតីតិ ញាណំ វុត្តអង្គុត្តរសញ្ញាតសុត្តេន (អ។ និ។ ១។៧១ អាទយោ) ទីបេតព្ពំ។ អង្គុត្តរសញ្ញាតមេត្តម្បិ ហិ ការំ មេត្តចិត្តំ អាសេវន្តស្ស កិច្ចនោ ទិន្នទានំ មហប្ផលំ ហោតិ មហានិសំសំ, តេន ច សោ អមោឃំ រដ្ឋបិណ្ឌំ ភុញ្ជតីតិ អយមេត្ថ អាកោតោវេទោ។ និមិត្តំ គណ្ហាតីតិ អាការំ សល្លក្ខេត្វា។

លដិរចតិយត្ថេរវត្ថុ

១០១។ បច្ចយេ វនសកាគន្តិ សកាគំ វនំ, សកាគន្តិ ច សម្បាយន្តិ អត្ថោ។ យតោ្ហបកតិចិន្ទ្រុន្ទំ ញាណវិចិន្ទ្រុន្ទំ ន ហោតិ, តំ “សកាគ”ន្តិ វុច្ចតិ។ ឧទកសកាគន្តិអាទីសុបិ ឥមិនាវ នយេន អត្ថោ វេទិតព្ពោ។ កល្យាណកម្មាយូហនក្ខណេតិ កល្យាណកម្មុបចយស្ស ឧបការោ។ តិណ្ណំ ករិកាវន្តិ ឧបតិស្សោ, វង្គោ, ឧបសេនោតិ ឥមេសំ តិណ្ណំ ជេដ្ឋករិកានំ។ តិស្សត្ថេរា នរិនីវន្តិ ចាលិ, ឧបចាលិ, សិសុបចាលីតិ

ᩍᨾᩮᩈᩴ ᨲᩥᩔᨶ᩠ᨶᩴ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᨽᨣᩥᨶᩦᨶᩴ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨧ ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩈᨿᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩣᩃᩥ, ᩏᨸᨧᩣᩃᩥ, ᩈᩦᩈᩩᨸᨧᩣᩃᩥᨲᩥ ᨲᩥᩔᩮᩣ ᨽᨣᩥᨶᩥᨿᩮᩣ, ᨧᩩᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩏᨸᩈᩮᨶᩮᩣᨲᩥ ᩍᨾᩮ ᨽᩣᨲᩁᩮᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᩈᩥ, ᩁᩮᩅᨲᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ ᩑᨠᨠᩮᩣᩅ ᨣᩮᩉᩮ ᩋᩅᩈᩥᩔᨲᩥ. ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ – “ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ...ᨸᩮ... ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᨳᩣ”ᨲᩥ. ᨾᩉᩃ᩠ᩃᨠᨲᩁᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᨲᩁᩮᩣ. ᨬᩣᨲᨠᩣ ᨠᩩᨾᩣᩁᩥᨠᩣᨿ ᨧᩥᩁᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᩋᨽᩥᨠᨦ᩠ᨡᨾᩣᨶᩣ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ. ᩈᩣ ᨠᩥᩁ ᨲᩔ ᩋᨿ᩠ᨿᩥᨠᩣ ᩅᩦᩈᨲᩥᩅᩔᩈᨲᩥᨠᩣ ᨡᨱ᩠ᨯᨴᨶ᩠ᨲᩣ ᨸᩃᩥᨲᨠᩮᩈᩣ ᩅᩃᩥᨲ᩠ᨲᨧᩣ ᨲᩥᩃᨠᩣᩉᨲᨣᨲ᩠ᨲᩣ ᨣᩮᩣᨸᩣᨶᩈᩥᩅᨦ᩠ᨠᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ. ᩅᩥᨶᩣᩅᨲᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨶᩣᩅᨲᨠᩦᩊᩥᨲᩴ. ᨲᩥᩔᨶ᩠ᨶᩴ ᩅᨿᨲ᩠ᨳᩦᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩔ ᩅᩅᨲ ᨾᨶᩩᩔᨸᩉᩮᩣᩁᨠᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᩣᨿ ᨶᩮᨲᩥ, ᨾᨶᩩᩔᨸᩉᩮᩣᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨧ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩃᩥᩔ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩥᨶ᩠ᨶᩣᨿᩣᨲᩥ “ᩈᩦᨧᩃᩥᨲᩣ ᨠᨲᨸᩩᨬ᩠ᨬᩔ ᩅᩥᨸᩣᨠᨬᩣᨱᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾᩥᨴ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨬᨲ᩠ᩅᩤ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨠᩣᨱᨭ᩠ᨮᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾᩴ ᨶᩮᩈᩴ.

ᨲᩴ ᨽᩪᨾᩥᩁᩣᨾᨱᩮᨿ᩠ᨿᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᩋᩁᩉᨶ᩠ᨲᩣ ᨣᩣᨾᨶ᩠ᨲᩮ ᨠᩣᨿᩅᩥᩅᩮᨠᩴ ᨶ ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩥ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩅᩥᩅᩮᨠᩴ ᨸᨶ ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩮᩅ. ᨲᩮᩈᨬ᩠ᩉᩥ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᨸ᩠ᨸᨭᩥᨽᩣᨣᩣᨶᩥᨸᩥ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩣᨶᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᩣᩃᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨣᩣᨾᩮᩣ ᩅᩤ ᩉᩮᩣᨲᩩ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩣᨴᩦᨶᩴ ᩅᩤ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩴ, ‘ᨿᨲ᩠ᨳ ᩋᩁᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩴ ᨽᩪᨾᩥᩁᩣᨾᨱᩮᨿ᩠ᨿᨠᩴ’, ᩈᩮᩣ ᨽᩪᨾᩥᨸ᩠ᨸᨴᩮᩈᩮᩣ ᩁᨾᨱᩦᨿᩮᩣ ᩑᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ.

ᨠᨦ᩠ᨡᩣᩁᩮᩅᨲᨲ᩠ᨳᩮᩁᩅᨲ᩠ᨳᩩ

᪑᪐᪓. ᨨᨭ᩠ᨮᩮ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩮᩣ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨣᩩᩊᩮᩣᨲᩥ ᩅᨧᨶᩴ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᨣᩩᩊᨠᩁᨱᩴ ᩒᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩩᩊᩮ ᨸᩥᨭ᩠ᨮᨾ᩠ᨸᩥ ᨨᩣᩁᩥᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᨶ᩠ᨲᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩮᩣ ᨣᩩᩊᩮᩣ, ᩈᩣᨾᩥᩈᩮᩣ ᨶ ᨠᨸ᩠ᨸᨲᩥ ᨣᩩᩊᩮᩣ ᩅᩥᨠᩣᩃᩮ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᩣᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᨧᨶᩴ. ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩣ ᨾᩩᨣ᩠ᨣᩣᨲᩥ ᩅᨧᨶᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᩅᨧ᩠ᨧᩮ ᨾᩩᨣ᩠ᨣᩴ ᨩᩣᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩣ ᨾᩩᨣ᩠ᨣᩣ, ᨸᨠ᩠ᨠᩣᨸᩥ ᨾᩩᨣ᩠ᨣᩣ ᨩᩣᨿᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᩣᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᨧᨶᩴ. ᩈᩮᩈᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨶᨲ᩠ᨳᨾᩮᩅ.

ᩈᩮᩣᨱᨠᩮᩣᩊᩥᩅᩥᩈᨲ᩠ᨳᩮᩁᩅᨲ᩠ᨳᩩ

᪑᪐᪔. ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮ ᩉᩣᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ ᩋᨧ᩠ᨧᩣᩁᨴ᩠ᨵᩅᩦᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᨧ᩠ᨧᩮᨶ ᩈᨾᩩᨸᨻ᩠ᨻᩪᩊ᩠ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩏᨴ᩠ᨵᨧ᩠ᨧᩮᨶ ᨧᩃᩴ ᩏᩔᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩁᩣᩈᩥᨠᨲᩮ ᩉᩁᩥᨲᩩᨸᩃᩥᨲ᩠ᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᨣᩮᩣᨾᨿᨸᩁᩥᨽᨱ᩠ᨯᨠᨲᩣᨿ. ᩅᩦᨱᩣᨿ ᨲᨶ᩠ᨲᩥᩔᩁᩮᨲᩥ ᩅᩦᨱᩣᨿ ᨲᨶ᩠ᨲᩥᩔᩁᩮ ᨽᩮᨴᩮ ᨠᩣᩁᨱᩮ ᨠᩩᩈᩃᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩦᨱᩣᨿ ᨲᨶ᩠ᨲᩥᩔᩁᩮᩈᩩ ᨠᩩᩈᩃᩮᩣ. ᨲᩥᨿᩮᨶᩣᨸᩁᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩁᩥᨿᩮᩣᨵᩣᨿ ᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨸᩁᩥᩈᩮᩣᨵᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᩥᨲᩮ ᨲᨶ᩠ᨲᩩᩃᩮᨲᩥ ᩈᩮᩣᩈᩮᨶᨲ᩠ᨳᩣ ᩈᩮᩈᩮᩣ ᨾᨩ᩠ᨫᩮᨲᩥ ᩈᩮᩈᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩣᨲᩥ “ᨲᩴ ᨠᩥᩴ ᨾᨬ᩠ᨬᩈᩥ, ᩈᩮᩣᨱ, ᨿᨴᩤ ᨲᩮ ᩅᩦᨱᩣᨿ ᨲᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᩋᨧ᩠ᨧᩣᨿᨲᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨸᩥ ᨶᩩ ᨲᩮ ᩅᩦᨱᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᨿᩮ ᩈᩁᩅᨲᩦ ᩅᩤ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᨬ᩠ᨬᩣ ᩅᩤᨲᩥ? ᨶᩮᩣ ᩉᩮᨲᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ...ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨡᩮᩣ, ᩈᩮᩣᨱ, ᩋᨧ᩠ᨧᩣᩁᨴ᩠ᨵᩅᩦᩁᩥᨿᩴ ᩏᨴ᩠ᨵᨧ᩠ᨧᩣᨿ ᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᩋᨲᩥᩃᩦᨶᩅᩦᩁᩥᨿᩴ ᨠᩮᩣᩈᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ. ᨲᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥᩉ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᩈᩮᩣᨱ, ᩅᩦᩁᩥᨿᩈᨾᨲᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩉ, ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᩈᨾᨲᩴ ᨸᨭᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᩣ”ᨲᩥ (ᨾᩉᩣᩅ. ᪑᪓᪑) ᩑᩅᩴ ᩅᩦᨱᩪᨸᨾᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᨶ ᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩮᩣᩅᩣᨴᩮᨶ. ᩅᩦᩁᩥᨿᩈᨾᨲᩴ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩅᩦᩁᩥᨿᩔ ᩈᨾᨲᩴ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ.

ᩈᩮᩣᩊᩥᨠᩮᩣᨭᩥᨠᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨳᩮᩁᩅᨲ᩠ᨳᩩ

១០៩។ អដ្ឋមេ កុដិកណ្ណោតិ វុច្ចតីតិ “កោដិកណ្ណោ”តិ វត្តព្វេ “កុដិកណ្ណោ”តិ វោហរីយតិ។ កុលឃរេ ភវា កុលឃរិកា។ សា កិរ អវន្តិរដ្ឋេ កុលឃរេ មហាវិភវស្ស សេដ្ឋិស្ស ភរិយា។ ទសពលស្ស ធម្មកថំ សុត្វា សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋាយ ចិន្តេសីតិ ឥទំ អង្គុត្តរភាណកានំ មតេន វុត្តំ។ សុត្តនិបាតដ្ឋកថាយំ បន “សបរិសោ ភគវន្តំ ឧបសង្កម្ម ធម្មទេសនំ អស្សោសិ, ន ច កញ្ចិ វិសេសំ អធិគច្ឆិ។ កស្មា? សោ ហិ ធម្មំ សុណន្តោ ហេមវតំ អនុស្សរិត្វា ‘អាគតោ នុ ខោ មេ សហាយកោ, នោ’តិ ទិសាទិសំ ឱលោកេត្វា តំ អបស្សន្តោ ‘វញ្ចិតោ មេ សហាយោ, យោ ឯវំ វិចិត្តប្បដិភានំ ភគវតោ ទេសនំ ន សុណាតី’តិ វិក្ខិត្តចិត្តោ អហោសី”តិ វុត្តំ។

យស្មា បដិសន្ធិជាតិអភិនិក្ខមនពោធិបរិនិព្វានេសុ ទ្វត្តិំស បុព្វនិមិត្តានិ ហុត្វាវ បដិវិគច្ឆន្តិ, ន ចិរដ្ឋិតិកានិ ហោន្តិ, ធម្មចក្កប្បវត្តនេ (ទី។ និ។ ដី។ ១០ប៉១; បដិ។ ម។ ១។១០) បន តានិ សវិសេសានិ ហុត្វា ចិរតរំ ឋត្វា និរុជ្ឈន្តិ, តស្មា វុត្តំ – “តិយោជនសហស្សំ ហិមវន្តំ អកាលបុប្ផិតំ ទិស្វា”តិអាទិ។ អគ្គពលកាយាតិ សព្វបុរតោ គច្ឆន្តា ពលកាយា។ តេន បុប្ផិតកានិ ជាតានីតិ តេន ការណេន ហិមវន្តស្ស បុប្ផិតកានិ ជាតានីតិ, យេន ការណេន ឥទំ អកាលបុប្ផប្បាដិហារិយំ ជាតំ, តំ ជាតានីតិ វុត្តំ ហោតិ។ តស្ស បវត្តិតការណត្តំ តស្ស ធម្មចក្កស្ស ភគវតា បវត្តិតការណំ។ សត្ថុ និមិត្តំ គណ្ហិ សត្ថុ អាការេ សល្លក្ខេសិ។ តេនាហ “អហំ ‘ឯតំ អមតធម្មំ តយិ ជានាសិ បស្សាមី’តិ តវ សន្តិកំ អាគតោម្ហិ”តិ ឥទំ វុត្តំ, តទត្ថរត្តិ អវោច។

សាតាគិរោ ហេមវតស្ស វុត្តប្បការំ គហេត្វា តំ ភគវតោ សន្តិកំ អានេតុកាមោ “អជ្ជ បន្នរសោ”តិអាទិគាថមាហ។ តត្ថ (សុ។ និ។ អដ្ឋ។ ១។១៥៣) អជ្ជាតិ អយំ រត្តិន្ទិវោ បក្ខគណនតោ បន្នរសោ, ឧបវសិតព្វតោ ឧបោសថោ។ តីសុ វា ឧបោសថេសុ អជ្ជ បន្នរសោ ឧបោសថោ, ន ចាតុទ្ទសិកូបោសថោ, ន សាមគ្គីឧបោសថោ។ ទិវិ ភវានិ ទិព្វានិ, ទិព្វានិ ឯត្ថ អត្ថីតិ ទិព្វា។ កានិ តានិ? រូបានិ។ តញ្ហិ រត្តិំ ទេវានំ ទសសហស្សិលោកធាតុតោ សន្និបតិតានំ សរីរវត្ថាភរណវិមានប្បភាហិ អព្ភាទិឧបក្កិលេសវិរហិតាយ ចន្ទប្បភាយ ច សកលជម្ពុទីបោ អលង្កតោ អហោសីតិ អតិវិយ អលង្កតោ ច បរិវិសុទ្ធទេវស្ស ភគវតោ សរីរប្បភាយ។ តេនាហ – “ទិព្វា រត្តិ ឧបដ្ឋិតា”តិ។

ឯវំ រត្តិគុណវណ្ណនាបទេសេនបិ សហាយស្ស ចិត្តំ បសាទំ ជនេន្តោ ពុទ្ធុប្បាទំ កថេត្វា អាហ – “អនោមនាមំ សត្ថារំ, ហន្ទ បស្សាម គោតម”ន្តិ។ តត្ថ អនោមេហិ អលាមកេហិ សព្វាការបរិបូរេហិ គុណេហិ នាមំ អស្សាតិ អនោមនាមោ។ តថា ហិស្ស “ពុជ្ឈិតា សច្ចានីតិ ពុទ្ធោ, ពោធេតា បជាយាតិ ពុទ្ធោ”តិអាទិនា (មហានិ។ ១៩២; ចូឡនិ។ បារាយនត្ថុតិគាថានិទ្ទេស ៩៧; បដិ។ ម។ ១។១៦២) នយេន ពុទ្ធោតិ អនោមេហិ គុណេហិ នាមំ។ “ភគ្គរាគោតិ ភគវា, ភគ្គទោសោតិ ភគវា”តិអាទិនា (មហានិ។ ៨៤) នយេន ភគវាតិ អនោមេហិ គុណេហិ នាមំ។ ឯស នយោ “អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ”តិអាទីសុ។ ទិដ្ឋធម្មិកាទិអត្ថេហិ ទេវមនុស្សេ អនុសាសតីតិ “ឥមំ បជហថ, ឥមំ សមាទាយ វត្តថា”តិ សត្ថា។ តំ អនោមនាមំ សត្ថារំ។ ហន្ទាតិ វចសាយត្ថេ និបាតោ។ បស្សាមាតិ តេន អត្តានំ សហ សង្គហេត្វា បច្ចុប្បន្នពហុវចនំ។ គោតមន្តិ គោតមគោត្តំ។ ឯវំ វុត្តំ ហោតិ – “សត្ថា, ន សត្ថា”តិ មា វិមតិំ អកាសិ, ឯកន្តព្ពុទ្ធវសេនេវ ហុត្វាវ ឯហិ បស្សាម គោតមន្តិ។

ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨳᩮᩁᩮᨶ "ᩋᨿᩴ ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩮᩣ 'ᩋᨶᩮᩣᨾᩣᨿᨾᩣᨿᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁ'ᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩔ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨲᩴ ᨷᨠᩣᩈᩮᨲᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨲᩮᩣ ᨧ ᨴᩩᩃ᩠ᩃᨽᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮ, ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨷᨭᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᩉᩥ ᨻᩉᩪᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᨴᩥᩔᨲᩮ᩶ ᩈᩮᩣ ᨷᨶ ᨿᨴᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩪ, ᩋᨴ᩠ᨵᩣ ᨲᩣᨴᩥᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᨷᩔᩮᨿ᩠ᨿ ᨠᨳᩮᩔᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᩑᩅᩴ ᨠᨳᩮᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᨴᩥᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ – "ᨠᨲ᩠ᨳ ᨣᨲᩮᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᩶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣ᩶ ᨣᨲᩮᩣᨲᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ᩶ ᩈᩩᨷᨱᩥᩉᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᨮᨷᩥᨲᩮᩣ ᩋᨧᩃᩮᩣ ᩋᩈᨾ᩠ᨷᩅᩮᨵᩦ᩶ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩔ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᩈᨭ᩠ᨮᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ᩶ ᨲᩣᨴᩥᨶᩮᩣᨲᩥ ᨲᩣᨴᩥᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩔᩮᩅ ᩈᨲᩮᩣ᩶ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣ ᩑᩅ ᩅᩣ ᩋᨿᩴ "ᩈᩮᩣ ᨲᩅ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩈᨭ᩠ᨮᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᨲᩣᨴᩥᨶᩮᩣ, ᨠᩦᨴᩥᩈᩮᩣ ᨣᨲᩮᩣ"ᨲᩥ᩶ ᨷᩩᩁᩮ ᩋᨲᩦᨲᩮᩅᩣᨲᩥ ᩑᩅᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨽᩮᩣ᩶ ᩈᨾ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᩣᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ᩶ ᩅᩥᨶᩥᨾ᩠ᨾᩥᨲᩣᨲᩥ ᩅᩴ ᨣᨾᩥᨲᩣ᩶ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᨿᩴ ᨲᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩅᨴᩈᩥ, ᨲᩔ ᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨳᩩᨶᩮᩣ ᨠᨲ᩠ᨳ ᨲᩣᨴᩥᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᨲᩮᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᨣᨲᩮᩣ ᩈᩩᨷᨱᩥᩉᩥᨲᩮᩣ, ᨠᩥᨾᩣᩉᩩ ᨿᩣᩅ ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᩴ ᨶ ᩃᨽᨲᩥ, ᨲᩣᩅ ᩈᩩᨷᨱᩥᩉᩥᨲᩮᩣ ᨧᩥᨿ ᨮᩣᨿᨲᩥ᩶ ᩈᩮᩣ ᩅᩣ ᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨠᨲ᩠ᨳ ᩈᨭ᩠ᨮᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᨲᩣᨴᩥ, ᨠᩥᨾᩣᩉᩩ ᨣᨲᩮᩣ, ᨿᩮ ᨧ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩩᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨽᩮᩣᨱᩔ ᩁᩣᨣᨴᩮᩣᩈᨧᩮᩈᨲ ᩈᨾ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᩣ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩮᩣᨲᩥᩴ, ᨷᩣᨿᩔ ᨠᨲ᩠ᨳ ᨧᩦᨲᩥᨲᩣ, ᨠᩥᨾᩣᩉᩩ ᨠᨳᩣᨴᩥ ᨲᩮᩈᨾ᩠ᨷᩥ ᨧᩮᩈᨲ ᨧᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ᩶

ᨲᩦᨱᩥ ᩅᩔᩣᨶᩦᨲᩥ ᩈᩮᩣᩊᩈᩔ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥᨲᩣᩅᩈᩮᨶ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨲᩦᨱᩥ ᩅᩔᩣᨶᩥ᩶ ᨲᨴᩣ ᨠᩥᩁ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩅᩔᩴ ᩅᩔᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨿᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨷᩥᨶᩮᩈᩮᩅᩮᨶ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᩥᨷᨿᩣ ᩑᩅ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᩶ ᨲᩮ ᨧ ᩑᨠᨴ᩠ᩅᩮ ᨶᩥᨠᩣᨿᩮ ᩑᨠᩣ ᨴ᩠ᩅᩮᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ, ᨲᩮᩈᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨠᨲᩥᨷᨿᩮ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩣᩈᩩ ᩋᩣᨶᩦᨿᨾᩣᨶᩮᩈᩩ ᨻᩩᨴ᩠ᨵ ᩋᩣᨶᩦᨲᩣ ᨲᩮᨶᨧᩥᨶ᩠ᨶᩮᩈᩮ ᨠᩁᩥᨾᩮᨿᨶ ᨷᨭ᩠ᨮᨿᩥᩴᩈᩩ, ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨠᩣᩃᩴ ᩋᩣᨣᨲᩮᨿᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩩᨶ ᨲᩮᩈᩩ ᩋᩣᨶᩦᨿᨾᩣᨶᩮᩈᩩ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᨷᨭ᩠ᨮᨿᩥᩴᩈᩩ, ᩑᩅᩴ ᨻᩩᨶᨷ᩠ᨷᩩᨶᩴ ᩋᩣᨶᨿᨶᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᨷᩥᩈᩮᩣ ᨧᩥᩁᩁᩮᩈᨶ ᩋᩉᩮᩈᩥ, ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨧ ᨲᨴᩣ ᩑᨠᨧᩥᩉᩣᩁᩦ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᩶ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ – "ᨲᩦᨱᩥ ᩅᩔᩣᨶᩥ ᨠᩴ ᨷᩁᩥᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ"ᨲᩥ᩶ ᨲᩦᨱᩥ ᩅᩔᩣᨶᩦᨲᩥ ᨧ ᩋᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩈᩴᨿᩮᩣᨣᩮ ᩏᨷᨿᩮᩣᨣᩅᨧᨶᩴ᩶ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩋᨽᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩋᩣᨱᩣᨷᩮᨲᩮᨲᩮᩅ "ᨻ᩠ᨿᩣᨾᩥᨲᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩑᨠᨠᨾ᩠ᨾᨯ᩠ᨰᩴ ᨧᩥᩁᨠᩣᩃᩴ ᨠᨳᩣ"ᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩋᨽᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩴ ᨬᩣᨲ᩠ᩅᩣ᩶ ᨠᨳᩣ ᨠᩥᩁ ᨿᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩑᨠᨠᨾ᩠ᨾᨯ᩠ᨰᩴ ᨧᩥᩁᨠᩣᩃᩴ, ᨲᩔ ᩈᩮᩣᨲᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᩋᩣᨲᩩᩁᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨱᩣᨷᩮᨲᩥ᩶

ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᩮᩈᩩ ᨧᩦᩅᩁᩣᨿᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᩮᩈᩩ ᨠᩥᩁᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨧᩦᩅᩁᩣᨿᩮᨲ᩠ᩅᩣ᩶ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨠᨳᩣ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨲᩮᩣ ᩈᩮᩣᨱᩔ ᩈᨿᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩈᨿᩣᨷᨴ᩠ᨵᩮᨲᩮᨶ ᨷᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᨠᩮᩣᩁᩥᨠᨱ᩠ᨱᩮ ᩋᩅᨶ᩠ᨲᩥᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩣᨷᨳᩮ ᩈᨶ᩠ᨵᩣ ᩈᨿᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩃᩦᨶᨷᩈᩥᩃᩦᨶᩴ ᩈᨿᩣᨷᨴ᩠ᨵᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨬᩣᨲ᩠ᩅᩣᨶᩮᨧ ᩁᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᩮᩈᩩ ᨠᩥᩁᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨧᩦᩅᩁᩣᨿᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩥᨶᩮ ᨷᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩥᩉᩣᩁᩴ ᨷᩥᨧᩥᩈᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣᨷᩥ ᩈᩮᩣᩁᩮᨱ ᨠᨳᩮᨶᨲᩮᩣ ᩋᨽᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨴᨶᩩᩁᩪᨷᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣ ᨲᩣ ᩈᨿᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩈᨿᩣᨷᨴ᩠ᨵᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨬᩣᨲ᩠ᩅᩣᨶᩮᨧ ᩁᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᩮᩈᩩ ᨠᩥᩁᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨧᩦᩅᩁᩣᨿᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩥᨶᩮ ᨷᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩥᩉᩣᩁᩴ ᨷᩥᨧᩥᩈᩦᨲᩥ ᨧᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᩶ ᨷᨧᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ ᨠᨳᩮᨲᩣ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩮᩣ ᨧᩦᨧᩁᨲᩥᩁᩣᨠᩁᨱᩥᨿᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨳᩮᨶᨲᩮᩣ ᨷᩥᨶᩮᨷᩔ ᨠᩥᩁᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨧᩦᩅᩁᩣᨿᩮᩈᩥ᩶ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩈᩦᨲᩥ ᩋᩣᨱᩣᨷᩮᩈᩥ᩶ ᨷᨭᩥᨠᩣᨿ ᨲᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨴᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨠᩣᩈᩥᨿᨲ᩠ᨳᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨿᩴᨿᩮᨴᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨠᩣᩈᩥᨿᩴ ᩈᨷ᩠ᨷᨴᩣᨿ, ᨬᩣᨲᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲ ᩋᩣᨠᨮᨿ, ᨿᨳᩣᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᨿᨳᩣᨷᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩃᩣᩉᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᩶ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᨾᩣᨶᩦᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨶᩣᨶᩥ ᨠᩣᨿᨷᨲ᩠ᨳᩣᨶᩥᩈᩮᩣᨲᩣᨿᨲᨶᩣᨶᩥ (ᨿᨳᩣᨶᩥ᩶ ᪑)᩶ ᩈᩩᨷᩥᩉᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᩈᩩᨷᩥᩉᩥᨲᩮᩣ᩶ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨧᩁᩁ ᨿᩣᨧᩦᨲᩥ ᨧᩥᨲᨿᨩᩁᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᨿᨲ ᨣᨶᩮᩣᨲ ᩈᨷᩈᨾ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᩣ ᨶᩩᨧᨠ᩠ᨡᩣᨶᩴ ᨧᨿᩣᨲᩩᩁᨱᩴ ᨣᨶᩩᨠ᩠ᨠᨾᩣᨷᩥᨲᩴ ᨧᩦᨧᩁᨧᩥᨷ᩠ᨷᩮᩣᩁᩈᩣᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᨷᨻ᩠ᨻᩣ ᨧᩁᩁ ᨿᩣᨧᩥ᩶ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨣᨲᩮᩈᩣᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᨷᩥᨬ᩠ᨬᨻᩩᨿᩴ ᩋᩣᨣᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᨧᨴᨲᩥ᩶

ᩈᩦᩃᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨧᨲ᩠ᨲ

១០៤៍ ភចចេយ សាកច្ចិត្វា សាកច្ចិត្វាតិ ទញ្ញា សង្គិ បដិចិន្តួគចសេត បុគប្យត់ សាកច្ឆុ កត្វា៍ ក្យអដសិត្តិ បត្តិក្ន ក្យអសដិសំ ពដិគដសិ៍ អតិអច្ឆិតុត្តិ អតិចិឃ អាកច្ឆិតុំ៍ កច្ឆិឃំ ចារេហត្វាតិ ដសិយត្តុំ បចារេហត្វា, បទិស្សារេចត្វាតិ អទេត្វា៍ "ដសិទោ កច្ឆិឃំ ករេហត្វា"តិបិ បិរេធា៍ តត្តិ ស្ញប្យចាសំ៍ ពឹឌបច្ឆិ ឞុសារេបត្តិតិ ពួយិតា សយួទេត្វ៍ ឃាច ត ក្លាក្ខស្តិតិ ឃាច ដារេត ត ក្លាក្ខស្តិ, ដាតុកាយាច ទេហាត្តិតិ អសិប្យារេឃា យហាក្យក្លុ អត្យេការិតិ បសចតិពាត្វត់ យហត្តិ ក្យក្លុ អត្យេការិ៍ សាយិកំ អាយទេត្តុត្វាតិ សត្តាហំ យួវ្យហកត្ថា តិទ្ធាហិ ឈទាហិ ក្យក្លុទេចដតាហិ ឞុដ្ឋា "សយួាសយួទេត្វ ចព ទេសា កកចា, ទេឃា ព្ទុយស្ស ខុចទ្ធបស្ស ក្យក្លុស្ស បហាតាឃ ឆយុំ ទេដទេសតិ៍ ស្ញប្យដិបទេត្វា ចព ពស្ស កកចទេពា សាចកសទ្ធោ, ទេឃា ព្ទុយស្ស ខុចទ្ធបស្ស ក្យក្លុស្ស បហាតាឃ បដិបទេត្វា៍ ស្ញស្ញុលំ ចព តិទ្ធាត់, ឃត្តុំដំ ខុចទ្ធបំ ក្យក្លុ ត សំចិឌ្ឍតិ"តិ (ក្លុដា៍ ១ប័) ព្ទុទេយហិ ពឹហិ ចិពទេក្លហិ ពំ ក្យក្លុ អសិចារេសត្តិ សត្តុ សត្តិកំ ទេបទេសតុកាយពាឃ សាយិកំ អាយទេត្តុត្វា៍ បុទេទ យទលាតិ យទលទេពា បុទេទពទទេយច៍ ព្ទុក្តិពត្តិ អាកាទំ៍ ឌីចិពកត្តុត្តិ ឌីចិពសំសទេឃ ដាពព្ទាកត្តុំ៍ សព្ទាកយុក្លុទេយា អទេហាសិតិ សត្តុចស្សិទេកហិ ដាទទេកហិ កាពត្វុំ ឃំ កិច្ឆិ៍ កយុំ កាពុំ សយត្តុពាឃ សព្ទាស្ស កយូស្ស ឈទេយា អទេហាសិ៍ ទេពទេតច ទេសា សត្តាហំ យហាដារេត ឌឹឃយារេត ឌាពឌិចសទេពា បដ្ឋាឃ ឆយុំកទលំ អាដាឃ សដ្ឋស្ស ក្លុដកំ បទិស្សារេចត្វា អដាសិ៍

ទេឃាយត្តិអាឌិកាធាឃ "ទេឃា កិក្លុ ព្ទុយំ ទាកបលិបឆទេត្វាច កិទេលសក្យក្លុត្វា សំសារចដុត្វា ចពុត្តុំ សត្វាត់ អបប្យដិចិន្តួគកទេយាហត្វា អតឹទេពា ចត្តារេទា ឌុទេឈ ពិទេណ្ណា ហត្វា បិទំ អត្យប្យទេត្វា, ក្យចិទេឆត ឈារេតត ឈាឃឹ, ពលាឃ អការេចត អទេតទេឌា, កចិកធាឃ អការេចត អកចិកឌឹ, ក្លុបិដាតាត់ អការេចត អត្យបិឌឹឃិត្វា កិទេលសតិទ្ធារេតត តិទ្ធទេពា, ពយហំ ព្រាហុលំ ចដាយឹ"តិ អទេត្វា៍

សទេព្ទសំទេឃច បត ទេកសាត់ ឌុទេទាបតត្វា អទហត្តុសច្ឆិកិទិយា ច អបដ្ឋាអបុទិយា អទេហាសិតិ ព្ទុយិតា ទេធទស្ស ល្ងទេក្ខុទេឃច អទហត្តុប្យត្តិ ឌឹបិពា៍ ខុកទេច្ឆុ បត អាចទិយា ខុចំ ចដត្តិ "ទេហដ្ឋា ក្យត្តុតទេឃត ឆយុំទេសតាបតិតា ឌុចារេដ ដិទេក្ន 'ឃំ យឃា កាពុំ សក្លា, ពយហំ ឌាតិស្សាឃឹ'តិ បត្តុឌិត្វា ចិបស្សតាកយុដ្ឋាត់ ករេហត្វា ពំ ដិចសំទេឃច អក្កាពទំ ចិចិត្តុ ក្យុដិកំ ដិក្វា បចិសិត្វា យាពុក្យច្ឆិឃំ សត្តុ ចស្សាតិ អត្តុតា អត្យក្វុចក្យក្លុ អត្យស្សទិត្វា ពដត្យសារេទត អតឹពាតាករេព កោលំ ទេតត្តុស្ស អាឌិត្តា ចិឃ ពទេឃា កចា ក្លុបដ្ឋហិស្យ៍ កោលស្ស បទិបិកំ កពត្តា ចិបស្សតាចិឌិ ឌុពទិត្វា ពាចទេដច យក្កប្យដិបិឌិឃា សទេព្ទបិ អាសទេច ទេលទេបទេត្វា អទហត្តុំ បិបុលឹ"តិ៍ ក្លុកឃធាបិ ទេធទស្ស អទហត្តុប្យត្តិទេឃច បកាសិតា, ទេធទេទា បត បកិត្តុប្យដិ សយុិទេដា ឈក្យអកិទេណ្ណា អទេហាសិ៍

ចក្កលិទេត្វទេចត្តុ

១០ប័៍ ដសទេយ អាហារេកទលទេចលត្តិ ទេកាឌតកិច្ឆុទេចល៍ អសិកទេច្ឆុ បដំ សត្តុត្តិ សក្លាទ្ធបសយំ ស្ញលត្តិ លដ្ឋតាយំ សត្តុ បដំ តិទ្ធាត់ អសិកទេច្ឆុយ្យ៍ បធយបិទេដត បព្ទទេព ដិទេពារេឃចាតិ បធទេយត បិទេដត កិញ្ញារេដ បព្ទទេព ដិទេពារេឃច៍ ទេសសទេយត្វ ស្ញចិទេព្ទាឃ្យទេយច៍

ក្យតិឃខុពដក្កចក្កចណ្ណតា តិដ្ឋិពា៍

១៣. ឯតទគ្គវគ្គោ

(១៣) ៣. តតិយឯតទគ្គវគ្គវណ្ណនា

រាហុល-រដ្ឋបាលត្ថេរវត្ថុ

២០៩-២១០. តតិយស្ស បឋមទុតិយេសុ តិស្សោ សិក្ខាតិ អធិសីលអធិចិត្តអធិបញ្ញាសង្ខាតា តិស្សោ សិក្ខា. ឆន្ទស ភត្តច្ឆេទេ កត្វាតិ សត្តាហំ និរាហារតាយ ឯកេកស្មិំ ទិវសេ ឆិន្ទំ ភត្តច្ឆេទានំ វសេន ឆន្ទស ភត្តច្ឆេទេ កត្វា.

តេសន្តិ តេសំ តាបសានំ. ខារិកាជភាជបរិក្ខារេ សំចិនាយាតិ ខារិកាជភាជតាបសបរិក្ខារេ សំចិនិត្វា. សបរិឡាហការជាតុកោតិ ឧស្សន្នពិត្តតាយ សបរិឡាហការកោ. សតសហស្សាតិ សតសហស្សបរិមាណា. សតសហស្សំ បរិមាណំ ឯតេសន្តិ សតសហស្សា ឧត្តរបទលោបេន យថា “រូបភវោ រូប”ន្តិ, អត្ថិអត្ថេ វា អការបច្ចយោ ទដ្ឋព្វោ. បិលោតិបិបាតាធិអកុសលធម្មសមុទាចារសង្ខាតោ អាយកន្ទា ពហុបកន្ទា នត្ថិ ឯតេសន្តិ និរាយកន្ទា, យថាវុត្តកិលេសសមុទាចាររហិតាតិ អត្ថោ. កិលេសសមុទាចារោ ហេត្ថ “អាយកន្ទា”តិ វុត្តោ. កិំការណា? អយត្តញាតត្តា, កិលេសអសុចិមិស្សត្តា, សត្តិ និក្កន្តិតត្តា, បរេហិ ភក្ខិតាវចរហត្តា ច. តថា ហិ យេ យេ ឧស្សន្នកិលេសា សត្តា, តេ តេ អតិភក្ខិតា ហោន្តិ. តេនេវ និក្កិលេសានំ មហេសីនម្បិ ភក្ខិតំ ន ហោតិ. ជាតក្កបរិវេហនកោតិ ជាតក្កភូវេហនកោ. មាបកោតិ និវេស និវេស បរិមិតបរិច្ឆេទជាតវសេន ធញ្ញមាបកោ.

តិបល្លត្ថយន្តិ តិបល្លត្ថមិគជាតកំ អាហរិត្វា កថេសីតិ អតីតេ កិរ ពោធិសត្តោ មិគយោនិយំ និព្វត្តិត្វា មិគគណបរិវុតោ អរញ្ញេ វសតិ. អថស្ស ភគិនី អត្តនោ បុត្តកំ ឧបនេត្វា “ភាតិក ឥមំ ភាគិនេយ្យំ មិគមាយំ សិក្ខាបេហី”តិ អាហ. ពោធិសត្តោ “សាធូ”តិ បដិស្សុណិត្វា “គច្ឆ តាត, អសុកវេលាយំ នាម អាគន្ត្វា សិក្ខេយ្យាសី”តិ អាហ. សោ មាតុលេន វុត្តវេលំ អនតិក្កមិត្វា តំ ឧបសង្កមិត្វា មិគមាយំ សិក្ខិ. សោ ឯកទិវសំ វនេ វិចរន្តោ បាសេន ពទ្ធោ ពទ្ធរវំ វិរវិ. មិគគណោ បលាយិត្វា “បុត្តោ តេ បាសេន ពទ្ធោ”តិ តស្ស មាតុយា អារោចេសិ. សា ភាតុ សន្តិកំ គន្ត្វា “ភាតិក ភាគិនេយ្យោ តេ មិគមាយំ សិក្ខាបិតោ”តិ បុច្ឆិ. ពោធិសត្តោ “មា ត្វំ បុត្តស្ស កិញ្ចិ បាបកំ អាសង្កិ, សុគ្គហិតា តេន មិគមាយា, ឥទានិ តំ ហាសយមានោ អាគច្ឆិស្សតី”តិ វត្វា “មិគំ តិបល្លត្ថ”ន្តិអាទិមាហ.

តត្ថ មិគន្តិ ភាគិនេយ្យមិគំ. តិបល្លត្ថន្តិ សយនំ, ឧភោហិ បស្សេហិ ឧជុកមេវ ច និបន្នកវសេន តីហាការេហិ បល្លត្ថំ អស្ស, តីណិ វា បល្លត្ថានិ អស្សាតិ តិបល្លត្ថោ, តំ តិបល្លត្ថំ. អនេកមាយន្តិ ពហុមាយំ ពហុវញ្ចនំ. អដ្ឋក្ខុរន្តិ ឯកេកស្មិំ បាទេ ទ្វិន្នំ ទ្វិន្នំ វសេន អដ្ឋហិ ខុរេហិ សមន្នាគតំ. អឌ្ឍរត្តាបបាយិន្តិ បុរិមយាមំ អតិក្កមិត្វា មជ្ឈិមយាមេ អរញ្ញតោ អាគម្ម បានីយស្ស បិវនតោ អឌ្ឍរត្តេ អាបំ បិវតីតិ អឌ្ឍរត្តាបបាយិំ. “អឌ្ឍរត្តេ អាបបាយិ”ន្តិបិ បាឋោ. មម ភាគិនេយ្យំ មិគំ អហំ សាធុកំ មិគមាយំ ឧគ្គណ្ហាបេសិំ. កថំ? យថា ឯកេន សោតេន លយំ អស្សសន្តោ លហិ គលិហិ អតិកោតិ ភាគិនេយ្យោ. ឆដ្ឋំ វុត្តំ ហោតិ – អយម្បិ តាវ បុត្តំ តថា ឧគ្គណ្ហាបេសិំ, យថា

ឯកស្មិំ ឧបរិមនាសិកាសោតេ វាតំ សង្ឃដ្ដិត្វា បតមានំ អល្លីនេន ឯកេន ហេដ្ឋិមនាសិកាសោតេន តទេវ មយាមំ អប្បមត្តោ មហិ កលិហិ លទ្ធំ អតិក្កោតិ, មហិ កោដ្ឋាសេហិ អញ្ញាតូនិ ចណ្ឌាតីតិ អត្ថោ។ កតមេហិ មហិ? ចត្តារោ ឋានេ បវារេត្វា ឯកេន បទេស្សន សេយ្យាយ, ចូទេហិ តិណបុប្ផផលេន, ឧច្ឆាតិត្ថាមេន, ឧទរស្ស ឧទ្ធុមាតកាចការេណាន, ឧច្ចារបស្សាវចិប្បឌ្ឍេន, វាតស្ស និក្ខមនោកាសោ។ អថ វា តថា តំ ឧក្កណ្ឋាបេសិ, មថា ឯកេន សោតេន មយាមំ អប្បមត្តោ។ មហីតិ ហេដ្ឋា វុត្តេហិ មហិ ការណេហិ។ កលិហីតិ កលិមិស្សតិ, លទ្ធំ ចណ្ឌាស្សតីតិ អត្ថោ។ ខោតីតិ ករីតិ អាលបតិ។ ករីនេឃ្យាតិ ឯវំ មហិ ការណេហិ ចណ្ឌាតំ ករីនេឃ្យំ និដ្ឋិសតិ។

ឯវំ នោមិជិសេត្វា ករីនេឃ្យស្ស មិកមាមំ សាធុកំ ឧគ្គហិតកាវំ ឋបេត្វា ករីតិ សមស្សាសេសិ។ សោបិ មិកបេមនោ បរិស ធនេន្ត អតិធាតិត្វាមេវ ក្ខមិមំ មហាថាបុកបទេស្សន បារេ បវារេត្វា និបន្តោ បរាតំ អាសន្នដ្ឋានេ ចូទេហិ ឯវ បហរិត្វា បំបុច្ឆា តិណានិ ច ឧប្បាទេត្វា ឧច្ចារបស្សាវំ ចិប្បឌ្ឍេត្វា សិរំ បរិនេត្វា ឧច្ឆាតិត្ថាមេត្វា សរីរំ ធេញអកិលិត្ថំ កត្វា វាតគ្គហណេន ឧទរំ ឧទ្ធុមាតកំ កត្វា អក្ខីនិ បរិវត្តេត្វា ហេដ្ឋានាសិកាសោតេន វាតំ សញ្ចារេន្តោ ឧបរិមនាសិកាសោតេន វាតំ សង្ឃដ្ដិត្វា សកលសរីរំ ឆទ្ទកាវំ កាហារេត្វា មតកាការំ ទស្សេសិ, និលមក្ខិកាបិ តំ សម្បរិវារេសុំ, តស្មិំ តស្មិំ ឋានេ កាកា និលីយិំសុ។ លុទ្ធោ អាគន្ត្វា ឧទរេ ហត្ថេន បហរិត្វា “បាតោវ ពន្ធោ ភវិស្សតិ, បូតិកោ ជាតោ”តិ តស្ស ពន្ធនរជ្ជុំ មោចេត្វា “ឯត្ថេវ ទានិ តំ ឧក្កត្តិត្វា មំសំ អាទាយ គមិស្សាមី”តិ និរាសង្កោ ហុត្វា សាខាបលាសំ គហេតុំ អារទ្ធោ។ មិកបោតកោបិ ឧដ្ឋាយ ចតូហិ បាទេហិ ឋត្វា កាយំ វិធុនិត្វា គីវំ បសារេត្វា មហាវាតេន ឆិន្នវលាហកោ វិយ វេគេន មាតុ សន្តិកំ អគមាសិ។ សត្ថា “ន, កិន្នុ ខោ, រាហុលោ ពុទ្ធានំ សិក្ខាកាមោ, បុព្ពេបិ សិក្ខាកាមោ ឯវា”តិ ឯវំ មិកជាតកំ អាហរិត្វា ទេសេសិ។

អម្ពលដ្ឋិករាហុលោវាទំ ទេសេសីតិ “បស្សសិ នោ ត្វំ, រាហុល, ឥមំ បរិត្តំ ឧទកាវសេសំ ឧទកាធានេ ឋបិតន្តិ? ឯវំ, ភន្តេ។ ឯវំ បរិត្តកំ ខោ, រាហុល, តេសំ សាមញ្ញំ, យេសំ នត្ថិ សម្បជានមុសាវាទេ លជ្ជា”តិ ឯវមាទិនា អម្ពលដ្ឋិករាហុលោវាទំ (ម· និ· ២·១០៧ អាទយោ) ទេសេសិ។ គោហនិកំ វិតក្កំ វិតក្កេន្តស្សាតិ អាយស្មា កិរ រាហុលោ ភគវតោ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ គច្ឆន្តោ បាទតលតោ យាវ ឧបរិ កេសន្តា តថាគតំ ឱលោកេសិ, សោ ភគវតោ ពុទ្ធវេសវិលាសំ ទិស្វា “សោភតិ ភគវា ទ្វត្តិំសមហាបុរិសលក្ខណវិចិត្តសរីរោ ព្យាមប្បភាបរិក្ខិត្តតាយ វិប្បកិណ្ណសុវណ្ណចុណ្ណមជ្ឈគតោ វិយ វិជ្ជុលតាបរិក្ខិត្តោ កនកបព្ពតោ វិយ មន្តយន្តាកឌ្ឍិតរតនវិចិត្តសុវណ្ណអគ្ឃិកំ វិយ បំសុកូលចីវរប្បដិច្ឆន្នោបិ រត្តកម្ពលបរិក្ខិត្តកនកបព្ពតោ វិយ បវាឡលតាបដិមណ្ឌិតសុវណ្ណឃដិកំ វិយ ចីនបិដ្ឋចុណ្ណបូជិតសុវណ្ណចេតិយំ វិយ លាខារសានុលិត្តោ កនកថូបោ វិយ រត្តវលាហកន្តរតោ តង្ខណមុគ្គតបុណ្ណចន្ទោ វិយ អហោ សមតិំសបារមិតានុភាវេន សជ្ជិតស្ស អត្តភាវស្ស សិរិសម្បត្តី”តិ ចិន្តេសិ។ តតោ អត្តនោបិ ឱលោកេត្វា “អហម្បិ សោភាមិ, សចេ ភគវា ចតូសុ មហាទីបេសុ ចក្កវត្តិរជ្ជំ អការិស្ស, មយ្ហំ បរិណាយកដ្ឋានន្តរំ អទស្ស, ឯវំ សន្តេ អតិវិយ ជម្ពុទីបតលំ អតិសោភិស្សា”តិ អត្តភាវំ និស្សាយ គេហសិតំ ឆន្ទរាគំ ឧប្បាទេសិ។ តំ សន្ធាយេតំ វុត្តំ – “សត្ថុ ចេវ អត្តនោ ច រូបសម្បត្តិំ ទិស្វា គេហសិតំ វិតក្កំ វិតក្កេន្តស្សា”តិ។

ភកចាបិ បុនទោ កច្ឆន្តោច ចិន្តេសិ – “បរិបុណ្ណច្ឆចិវំណលៅហិនោ ឌាតិ រាហុលស្ស អត្តភាវោ, រជនីយេសុ រូបាទិសុ អារម្មណេសុ ចិត្តស្ស បក្ខន្ទនការណំ ឌានោ, គិបុរលតាយ ត្ ខោ រាហុលំ ចិតិភាវេបតិ”តិ៎ អថ មហាចេដ្ឋតោតេច បសន្តេ វុឌ្ឍោ យត្ថ ចិយ បរិសុទ្ធេ អាគាសយណ្ឌលេ យុលតិមិត្តំ ចិយ ច តស្ស តំ ចិត្តុប្បាទំ អទ្ទស, ទិស្វា ច “អយំ រាហុលោ យយ្ហំអម្ពុឌោ ហុត្វា យយ បច្ឆតោ អាកច្ឆន្តោ ‘អហំ សោភាយិ, យយ្ហំចណ្ណាយតនំ បសន្ន’ន្តិ អត្តភាវំ គិស្សាយ ពេហសិតំ លគ្គរាកំ ឧប្បាទេតិ, អតិទេ្ធ បក្ខន្ទោ, ឧប្បតំ បដិបន្តោ, អគោចរេ ចរតិ, ឌិសាម្មឡហអទ្ធិគោ ចិយ អកត្តព្ពំ ឌិសំ កច្ឆតិ, អយំ ខោ បនស្ស កិលេសោ អព្ភន្តរេ ចឌ្ឍន្តោ អត្តត្ថម្បិ យថាភូតំ បស្សិតុំ ន ទស្សិស្សតិ បរត្ថម្បិ ឧភយត្ថម្បិ, តតោ គិរយេបិ បដិសន្ធិំ កណ្ហាបេស្សតិ, តិរច្ឆានយោគិយម្បិ បេត្តិចិសយេបិ អសុរកាយេបិ សម្ពាធេបិ យាតុកុច្ឆិស្មិន្តិ អនមតគ្គេ សំសារចដ្ដេ បរិបិឡេតស្សតិ៎ យថា ខោ បន អនេកពរតនបូរា មហានាចា ភិន្នឋលកន្តរេន ឧទកំ អាទិយមានា មុហុត្តម្បិ ន អជ្ឈុបេក្ខិតព្ពា ហោតិ, ចេរេន ចេរេកស្សា ចិចរំ បិទហិតុំ ចដ្ដតិ, ឯចមេច អយម្បិ ន អជ្ឈុបេក្ខិតព្ពោ៎ យាចស្ស អយំ កិលេសោ អព្ភន្តរេ សីលរតនាទីនិ ន ចិនាសេតិ, តាចទេច តំ តិក្កហិស្សាមី”តិ អជ្ឈាសយំ អកាសិ៎ តតោ រាហុលំ អាមន្តេត្វា “យំ កិញ្ចិ, រាហុល, រូបំ អតីតានាកតបច្ចុប្បន្នំ អជ្ឈត្តំ ចា ពហិទ្ធា ចា ឱឡារិកំ ចា សុខុមំ ចា ហីនំ ចា បណីតំ ចា យំ ទូរេ សន្តិកេ ចា, សព្ពំ រូបំ ‘នេតំ យម, នេសោហយស្មិ, ន យេសោ អត្តា’តិ ឯចមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្ពន្តិ៎ រូបមេច ត្ ខោ ភកចា រូបមេច ត្ ខោ សុកតាតិ៎ រូបម្បិ រាហុល, ចេទនាបិ រាហុល, សញ្ញាបិ រាហុល, សង្ខារាបិ រាហុល, ចិញ្ញាណម្បិ រាហុលា”តិ យហារាហុលោចាទសុត្តំ (យ៎ និ៎ ១៎១១១ អាទយោ) អភាសិ៎ តំ ទស្សេតុំ – “យំ កិញ្ចិ រាហុល...បេ... ពទេថា”តិ ចុត្តំ៎

សំយុត្តកេ បន រាហុលោចាទោតិ រាហុលសំយុត្តេ ចុត្តរាហុលោចាទំ សន្ធាយ ចទន្តិ៎ តត្ថ “សាធុ មេ, ភន្តេ, ភកចា សំខិត្តេន ធម្មំ ទេសេតុ, យយហំ, ភន្តេ, ភកចតោ ធម្មំ សុត្វា ឯកោ ចូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ ចិហរេយ្យ”ន្តិ ថេរេន យាចិតោ “តំ កិំ យញ្ញសិ, រាហុល, ចក្ខុ និច្ចំ ចា អនិច្ចំ ចាតិ? អនិច្ចំ, ភន្តេ៎ យំ បនានិច្ចំ , ទុក្ខំ ចា តំ សុខំ ចាតិ? ទុក្ខំ, ភន្តេ៎ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ ចិបរិណាមធម្មំ, កល្លំ ត្ តំ សមនុបស្សិតុំ ‘ឯតំ យម, ឯសោហយស្មិ, ឯសោ មេ អត្តា’”តិអាទិនា រាហុលោចាទំ (សំ៎ និ៎ ១៎១៥៥ អាទយោ) អារភិ៎ ថេរស្ស ចិបស្សនាចារនេយ្យេច, ន បន យហារាហុលោចាទោ ចិយ ចិតក្កុបច្ឆេទាយ ចុត្តោតិ អធិប្បាយោ៎

អថស្ស សត្តា ពាលាបរិបាកំ ញាត្វាតិអាទីសុ ភកចតោ កិរ រហោកតស្ស បដិសល្លីនស្ស ឯចំ ចេតសោ បរិចិតក្កោ ឧទបាទិ “បរិបក្កា ខោ រាហុលស្ស ចិមុត្តិបរិបាចនីយា ធម្មា, យន្នូនាហំ រាហុលំ ឧត្តរិ អាសចានំ ខយេ ចិនេយ្យ”ន្តិ? អថស្ស ភកចា បុព្វណ្ហសមយំ និចាសេត្វា បត្តចីចរមាទាយ សាចត្ថិំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ អាយស្មន្តំ រាហុលំ អាមន្តេសិ – “កណ្ហាហិ, រាហុល, និសីទនំ, យេន អន្ធចនំ តេនុបសង្កមិស្សាម ទិចាចិហារាយា”តិ៎ “ឯចំ, ភន្តេ”តិ ខោ អាយស្មា រាហុលោ ភកចតោ បដិស្សុត្វា និសីទនំ អាទាយ ភកចន្តំ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អនុពន្ធិ៎ តេន ខោ បន សមយេន អនេកានិ ទេចតាសហស្សានិ ភកចន្តំ អភិចន្តិត្វា អនុពន្ធិតា ហោន្តិ “អជ្ជ ភកចា អាយស្មន្តំ រាហុលំ ឧត្តរិ អាសចានំ ខយេ ចិនេស្សតី”តិ៎ អថ ខោ ភកចា អន្ធចនំ អជ្ឈោកាហេត្វា អញ្ញតរស្មិំ រុក្ខមូលេ បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ៎ អាយស្មាបិ រាហុលោ ភកចន្តំ អភិចាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ៎ អថ អាយស្មន្តំ រាហុលំ អាមន្តេត្វា “តំ កិំ យញ្ញសិ, រាហុល, ចក្ខុ និច្ចំ ចា អនិច្ចំ ចាតិ? អនិច្ចំ, ភន្តេ៎ យំ បនានិច្ចំ, ទុក្ខំ ចា តំ សុខំ ចាតិ? ទុក្ខំ, ភន្តេ៎ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ ចិបរិណាមធម្មំ, កល្លំ ត្ តំ សមនុបស្សិតុំ ‘ឯតំ យម, ឯសោហយស្មិ, ឯសោ មេ អត្តា’”តិអាទិនា រាហុលោចាទំ (សំ៎ និ៎ ៤៎១២១)

អកាសិ។ តំ សន្ធាយេតំ វុត្តំ – “អន្ធវនេ និសិន្នោ ចូឡរាហុលោវាទំ កថេសី”តិ។

កោដិសតសហស្សទេវតាហីតិ អាយស្មតា រាហុលេន បទុមុត្តរស្ស ភគវតោ បាទមូលេ បថវិន្ធររាជកាលេ បត្ថនំ ឋបេន្តេន សទ្ធិំ បត្ថនំ ឋបិតទេវតាយេវ។ តាសុ បន កាចិ ភុម្មដ្ឋទេវតា, កាចិ អន្តលិក្ខដ្ឋកា, កាចិ ចាតុមហារាជិកាទេវលោកេ, កាចិ ព្រហ្មលោកេ និព្វត្តា, ឥមស្មិំ បន ទិវសេ សព្វា ឯកដ្ឋានេ អន្ធវនស្មិំយេវ សន្និបតិតា។

អាភិទោសិកន្តិ បារិវាសិកំ ឯករត្តាតិក្កន្តំ បូតិភូតំ។ ឯករត្តាតិក្កន្តស្សេវ ហិ នាមសញ្ញា ឯសា, យទិទំ អាភិទោសិកោតិ។ អយំ បនេត្ថ វចនត្ថោ – បូតិភាវទោសេន អភិភូតោតិ អភិទោសោ, អភិទោសោយេវ អាភិទោសិកោ។ កុម្មាសន្តិ យវកុម្មាសំ។ អធិវាសេត្វាតិ “ឯថ ហិ, តាត រដ្ឋបាល, អធិវាសេហិ ស្វាតនាយ ភត្ត”ន្តិ បិតរា និមន្តិតោ ស្វាតនាយ ភិក្ខំ អធិវាសេត្វា។ ឯត្ថ ច ថេរោ បកតិយា ឧក្កដ្ឋសបទានចារិកោ ស្វាតនាយ ភិក្ខំ នាម នាធិវាសេតិ, មាតុ អនុគ្គហេន បន អធិវាសេតិ។ មាតុ កិរស្ស ថេរំ អនុស្សរិត្វា អនុស្សរិត្វា មហាសោកោ ឧប្បជ្ជតិ, រោទនេនេវ ទុក្ខី វិយ ជាតា, តស្មា ថេរោ “សចាហំ តំ អបស្សិត្វា គមិស្សាមិ, ហទយម្បិស្សា ផលេយ្យា”តិ អនុគ្គហេន អធិវាសេសិ។ បណ្ឌិតា ហិ ភិក្ខូ មាតាបិតូនំ អាចរិយុបជ្ឈាយានំ វា កាតព្ពំ អនុគ្គហំ អជ្ឈុបេក្ខិត្វា ធុតង្គសុទ្ធិកា ន ភវន្តិ។

អលង្កតបដិយត្តេ ញាតិឃរេតិ បិតរា ឧយ្យោជិតេ ញាតិឃរេ។ បិតា កិរស្ស ទុតិយទិវសេ សកនិវេសនេ មហន្តំ ហិរញ្ញសុវណ្ណស្ស បុញ្ជំ ការាបេត្វា កិលញ្ជេហិ បដិច្ឆាទាបេត្វា អាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស បុរាណទុតិយិកាយោ “ឯថ តុម្ហេ, យេន អលង្ការេន អលង្កតា បុព្ពេ រដ្ឋបាលស្ស កុលបុត្តស្ស បិយា ហោថ មនាបា, តេន អលង្ការេន អលង្ករោថា”តិ អាណាបេត្វា បណីតំ ខាទនីយំ ភោជនីយំ បដិយាទាបេត្វា កាលេ អារោចិតេ អាគន្ត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសិន្នំ “ឥទំ តេ, រដ្ឋបាល, មត្តិកំ ធនំ, អញ្ញំ បេត្តិកំ, អញ្ញំ បិតាមហំ; សក្កា, តាត រដ្ឋបាល, ភោគេ ច ភុញ្ជិតុំ, បុញ្ញានិ ច កាតុំ? ឯហិ ត្វំ, តាត រដ្ឋបាល, សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ ហីនាយាវត្តិត្វា ភោគេ ច ភុញ្ជស្សុ, បុញ្ញានិ ច ករោហី”តិ យាចិត្វា តេន បដិក្ខិបិត្វា ធម្មេ ទេសិតេ “អហំ ឥមំ ឧប្បព្វាជេស្សាមី”តិ អាគមិំ, សោ “ទានិ មេ ធម្មកថំ កាតុំ អារទ្ធោ, អលំ មេ វចនំ ន ករិស្សតី”តិ ឧដ្ឋាយ គន្ត្វា តស្ស ឱរោធានំ ទ្វារំ វិវរាបេត្វា “អយំ វោ សាមិកោ, គច្ឆថ, យំ កិញ្ចិ កត្វាន គណ្ហិតុំ វាយមថា”តិ ឧយ្យោជេសិ។ តីសុ វយេសុ ឋិតា នាដកិត្ថិយោ ថេរំ បរិវារយិំសុ។ តាសុ អយំ អសុភសញ្ញំ ឧប្បាទេសិ។ តេន វុត្តំ – “អលង្កតបដិយត្តេ ញាតិឃរេ អសុភសញ្ញំ ឧប្បាទេត្វា”តិ។

ឋិតកោវ ធម្មំ ទេសេត្វាតិ –

“បស្ស ចិត្តកតំ ពិម្ពំ, អរុកាយំ សមុស្សិតំ;

អាតុរំ ពហុសង្កប្បំ, យស្ស នត្ថិ ធុវំ ឋិតិ។

“បស្ស ចិត្តកតំ រូបំ, មណិនា កុណ្ឌលេន ច;

អដ្ឋិំ តចេន ឱនទ្ធំ, សហ វត្ថេហិ សោភតិ។

“អលត្តកកតា បាទា, មុខំ ចុណ្ណកមក្ខិតំ;

អលំ ពាលស្ស មោហាយ, នោ ច បារគវេសិនោ។

“អដ្ឋាបទកតា កេសា, នេត្តា អញ្ជនមក្ខិតា;

អលំ ពាលស្ស មោហាយ, នោ ច បារគវេសិនោ។

“អញ្ជនីវ នវា ចិត្តា, បូតិកាយោ អលង្កតោ;

អលំ ពាលស្ស មោហាយ, នោ ច បារគវេសិនោ។

“ឱទហិ មិគវោ បាសំ, នាសទា វាគុរំ មិគោ;

ភុត្វា និវាបំ គច្ឆាម, កន្ទន្តេ មិគពន្ធកេ”តិ។ (ម. និ. ២.៣០២; ថេរគា. ៧៦៩-៧៧៣) –

ឥមាហិ គាថាហិ ឥទំ វុត្តំ។

អាកាសំឧប្បតិត្វាតិ អាកាសំ បក្ខន្ទិត្វា។ កស្មា បន ថេរោ អាកាសេន គតោ? បិតា កិរស្ស សេដ្ឋិ សត្តសុ ទ្វារកោដ្ឋកេសុ អគ្គឡានិ ទាបេត្វា មល្លេ អាណាបេសិ “សចេ និក្ខមិត្វា គច្ឆតិ, ហត្ថបាទេសុ នំ គហេត្វា កាសាយានិ ហរិត្វា គិហិវេសំ គណ្ហាបេថា”តិ។ តស្មា ថេរោ “ឯតេ មាទិសំ មហាខីណាសវំ ហត្ថេ វា បាទេ វា គហេត្វា អបុញ្ញំ បសវេយ្យុំ, តំ តេសំ មា អហោសី”តិ ចិន្តេត្វា អាកាសេន អគមាសិ។ មិគាជិនន្តិ ឯវំនាមកំ ឧយ្យានំ។ ចតុបារិជុញ្ញបដិមណ្ឌិតន្តិ ជរាបារិជុញ្ញំ, ព្យាធិបារិជុញ្ញំ, ភោគបារិជុញ្ញំ, ញាតិបារិជុញ្ញន្តិ ឥមេហិ ចតូហិ បារិជុញ្ញេហិ បដិមណ្ឌិតំ។ បារិជុញ្ញន្តិ ច បរិហានីតិ អត្ថោ។ សេសមេត្ថ សុវិញ្ញេយ្យមេវ។

កុណ្ឌធានត្ថេរវត្ថុ

១១០. តតិយេ សលាកំ គណ្ហន្តីតិ សលាកគាហកា. យុតាបទត្តឧតបង់ គណ្ឋេត្វាបិ បឋមមេវ សលាកំ គណ្ហាតិ សង្ឃត្ថោ. ឧទ្ទស្សត្តេទិ ឧទ្ទិ
វស្សានំ អក្ខត្តទេ. មេត្តីតិ មិត្តភាវេវា. ភេទកេ សតីតិ ភេទការកេ សតិ. គុណ្ឌសភាគតោតិ គុណ្ឌសមីបតោ, អយមេវ វា បាឋោ. ឋត្តី
ហុត្វាតិ ឋត្តី វិយ ហុត្វា, មនុស្សិត្តិចណ្ណំ មាបេត្វាតិ អត្ថោ. ឌីឃរត្តាភុវតោតិ ឌីឃកាលំ អនុពន្ធោ. ឧត្តកំ អទ្ធានន្តិ ឧត្តកំ កាលំ.
ហត្ថាចុវតោតិ គណ្ហាចុវតោ. អត្តំ កុហេត្វាតិ ភុតត្តំ កុហេត្វា, អយមេវ វា បាឋោ. កោរណ្ហា ឌាតោតិ ភូតោ្ត ឌាតោ.

យាវតាឝ ភវំ គញ្ចីតិ គញ្ចិ ឧកបុក្កលំ ភវំ មា អវតាឝ. ទុក្ខា បដិចមេយ្យ តត្តិ តយា បទេ ទុស្សីលិតិ ទុក្ខា តយ្យិ តទេឆច
បដិចមេយ្យ. ទុក្ខា ហិ សារមុក្ខគាតិ ឧសា ការលុត្តទា យុកក្កាហកឆា ភាយ ទុក្ខា. បដិមណ្ហា ឋុសេយ្យ តត្តិ កាយមណ្ហាឌីហិ បទំ
បហទត្តស្ស តាឌិសាច បដិមណ្ហា តច មត្វេក បទេតយ្យ.

សមេ ភទេទសិ អត្ថាភត្តិ សមេ អត្ថាភំ តិក្ខលំ កាតុំ សក្កុស្សសិ. កំវេសា វូបហទតា យឆាតិ មុលចដ្ឋិយំ លិត្តិត្វា តលមត្តំ កត្វា ផបិតំ
កំសតាលំ វិយ. តាឌិសត្បាហទេត្វហិ បិរេមហិ មណ្ហុភ ចា បហតយ្យិ សទ្ទំ ភ ករោតិ. ឧស បទត្តាសិ តិក្ខាភត្តិ សមេ ឧចទ្វេបិ ភចិតំ
សក្កុស្សសិ, ឋាមំ បដិបមំ បុរមយាទោភា ឧទេសា តុំ ឋាមាតិ អបុរត្តាបិ តិក្ខាភំ បទត្តាសិ ភាយ. សារមុក្ខា តេ ភ ចិជ្ជតីតិ “ឧចប្បា សតិ តុំ
ទុស្សីលេលិ, អហំ សុឌីលេលិ”តិ ឧចមាឌិកោ វត្តទិកានលចាចាលក្កណោ សារមុក្ខា តេ ភ ចិជ្ជតិ, ភ កចិស្សតិមេវចាតិ អត្ថោ.
បទិក្កិលេសេភាតិ សំកិលេសទេហតុភា.

ចក្កឹសទេទ្វទេចទ្ធ

១១១. ចតុត្ថេ សមុត្តបដិការាភត្តិ បរិបុណ្ណបដិការាភំ. ទុតិ ទេយា ទេឆ...បេ... សង្ឃាទេសាតិ ទេយា សត្តាភំ ទុតិប្បា បដិសត្ថិប្បា
សង្ឃាកាទេភ ឋិកេដំ កត្វា ឌាភាតិ, តំ អហំ អលក្កភតាយ អសត្តំ, បដិបត្តិយា សុដ្ឋុ គតត្តា សុកតំ, ចតុត្ថំ សច្ចាភំ សមុច្ឆេត្តា តុឆ្ឆំ ព្រាហ្មណំ
ចងាមីតិ អត្ថោ. យស្ស គតិត្តិ យស្សេត ទេចាងេយា គតិ ភ ឌាភត្តិ, តមហំ អាសចាភំ ខីណតាយ ខីណាសចំ, កិលេសេហិ អារកត្តា
អរហត្តំ ព្រាហ្មណំ ចងាមីតិ អត្ថោ.

វូបសេភចក្កត្តបុត្តទេទ្វទេចទ្ធ

១១២. បញ្ចមេ សង្ឃបរិសាដិកាភត្តិ សង្ឃសេសា បសាដំ ឌេតេត្តាភំ. កិត្តាយត្តិ កំ តេ អយំ. អតិលហុត្តិ អតិសីឃំ. យស្ស តស្មិំ អត្តការេច
វូបជ្ឈភាទហាភំ មក្កុមលិភំ វូបតិស្សយោ ភត្តំ, តំ ញុត្វា “ទេយាឈបុទិសោ”តិ ចងត្តិ អទិដ្ឋលិញ្ញូងាយអាឌិកេ វិយ. វូបតិស្សយេ សតិបិ
តស្មិំ ឍលោ មក្កេ ចា មលេ ចា អសតិ “ទេយាឈបុទិសា”តិ ចងត្តិមេច ឆតិយទេទ្វទាឌិកេ វិយ. ឋាមស្សបិ តស្មិំ ឍលោ មក្កុមលិភំ
អភាចទេតា “ទេយាឈបុទិសា”តិ អាហ. ញុច្ឆមនុស្សាតិ អទេទ្ធា. ឌាហុលាយាតិ បរិសឌាហុលាយ. អនេកបរិយាទេយភាតិ អនេកការណេហិ.

ព្ឋាយហំ, កិក្លួចេតិ ករចា កិទ គំ អឌ្ឍយាន់ ត ពង្ហ៊ា ទេពីឆតេឃ្យសត្ត៌ អង្កុស, តង្វ៉ា ឲចយាហ, ឲចំ សេត្តពិ តត្តិចសេត ឆយុឆេសតា ពត្តត្ថា សិឃា៉ ឃង្វ៉ា បតស្ស ឲតឥទេហាសិ – “យឃិ ឱ្ចកាន់ កាទេទ្ធា បជិសល្លីទេត កិក្លួ អឆឡ៉ិក់ ពតិកចត្ត៌ ពទិស្សត្តិ, គំ ក្តបទេសទេតា កិក្កិស្សតិ, អហំ តស្ស បសីជិត្វា កិក្លួតំ ឥស្សតំ អតុខាតិស្សាមិ៉ តទេតា ឃំ បស្សិតុកាមា ពហុ កិក្លួ ស្តពក្លាតិ សមាឌិឃិស្សត្តិ, អហគ្ចា ទេតហិ ក្តត្ថ៊ីសាសត្តពបច្ចយា សិក្លាបធំ បញ្ញាទេបស្សាមិ៊”តិ, តង្វ៉ា ឲចយាហ៉ ទេឆទស្សាតិ ក្តបទេសតទេត្តទស្ស៉ យតាបិតិ ទេត កិក្លួ បំសុក្ល្វលិតឹតិ “កិក្លួ តច ព្ពយាតិ បំសុក្ល្វលិតិ យតាបិតិ អត្តទេតា ទុចិឃា ឍត្តិឃា ពហិតាតឹ”តិ បុច្ឆតិ៉ ត ទេលា ទេយ, កទេត្ត, យតាបិតិ បំសុក្ល្វលិតឹតិ, កទេត្ត, ត យឃា អត្តទេតា ទុចិឃា ឍត្តិឃា ពហិតាតិ, ពលក្កាទេហត ចិឃ យត្តកតាឡអទេតត ចិឃ ច កាហិទេតា យឃាតិ ឥទេស្សតិ៉ បិឡព្ពឃំ អាពតទេយចាតិ ចិតឃបិឡព្ពំ សត្តាយ ចឥតិ៉

ឥត្ថាទេត្តទចត្ត៍

១០៣៉ លទេដ្ឋ អជ្ជាទេសស្ស យហាចិហាទេទស្មតិ ទាខពហស្ស សយត្តទេតា ជំទេតស្ស អជ្ជាទេសស្ស យហាចិហាទេទស្ស៉ ក្តបចិឌព្ញាតិ អាសត្តបស្មតិកាលិ៉ ទទេហាពទេតាតិ ទហសិ ពទេតា៉ សឈ្ឈស្ស ទេចឃ្យាចច្ចកទេលា កាឃំ ទេឃាទេឌតុកាទេយា ចិទេត្តសឹតិ ទេឆទេទា កិទ អត្តទេតា ពតកិច្ចកាចំ ជិង្វ៉ា “អហំ ព្ពឃំ សទិទំ ឆាទេទឃិ, តញ្ចា ទេលា ចាតយុទេល ជិតបឌីទេបិ ចិឃ អគិច្ចតាយុទេល ជិតំ តចិទទេស្សច តិព្ពាឃតឆឡុំ ឃាច ត តិព្ពាឃតិ, តាច កិ តុ ទេលា អហំ សឈ្ឈស្ស ទេចឃ្យាចច្ចំ ពទេឃ្យ”ត្តិ ចិទេត្តទេត្តា ព្ពតិ បជិសញ្ចិក្លួតិ “តិទេទាទេដ្ឋស្ស ពហុ កុលបុត្តា កកចត្តិ អឌិង្វ៉ាច បព្ពាឌត្តិ, ទេត ‘កកចត្តិ បស្សិស្សាម ទេចច ចត្តិស្សាមា’តិ ច ក្វទេតាបិ អាកច្ឆត្តិ, តពា ទេឃសំ ទេសតាសតំ តប្យទេហាតិ, ទេត សិលិបត្តទេពបិ ទេសឃ្យំ ពទេប្យត្តិ៉ បទេហាមិ ទេលា បតាហំ អត្តទេតា អាតុកាទេចត ទេតសំ ទេតសំ កុលបុត្តាតំ ព្ពច្ឆាចទេសត បិសាឥចិហាទេអឌ្ឍទេឃាកាឌីតិ យញ្ចាបីឥត្តទេលាតិ តិឡ៉ុតិត្វា ឥាតុំ? បុតឌិចទេស ទេចត្ត ឲពទេច្ច អតិចិឃ កិលត្តទុបិ ទេហាត្តិ, ទេត ពាទេចត កិក្លួតំ បុទេតា ឥត្វា កត្តាតិបិ ត ក្តិ៍សាទេបត្តិ, អហំ ទេលា បត ទេតសំ កត្តាតិបិ ក្តិ៍សិតុំ បទេហាមិ៊”តិ៉ ព្ពតិ បជិសញ្ចិក្លួទេត្តា “ឃំត្វតាហំ សឈ្ឈស្ស ទេសតាសតញ្ចា បព្ពាទេបឃ្យំ, កត្តាតិ ច ក្តិ៍ទេសឃ្យ”ត្តិ ចិទេត្តសិ៉ សកាពសកាពាតត្តិ ស្វត្តត្តិកាឌិក្យលចទេសត សកាពាតំ, ត យិត្តសត្តចចទេសត៉ ទេឆទេទា ហិ ឃាចតិកា ស្វត្តត្តិកា ទេហាត្តិ, ទេត ក្តិច្ចិតិត្វា ក្តិច្ចិតិត្វា ឲពទេតា ទេតសំ អតុទ្វបទេយច ទេសតាសតំ បព្ពាទេបតិ៉ ទេចតឃិកាកិឆឡ៉ិពកយដ្ឋាតិកកាឃឥឡហិពហុទេលស្សបិ ឲទេសច តទេឃា៉ ទេតទេតច បិឡព្ពឃំ (បិទេ៉ ១ប៉០) ចុត្តំ – “ទេឃទេត កិក្លួ ស្វត្តត្តិកា, ទេតសំ ឲពញ្ញទេសតាសតំ បព្ពាទេបតី”តិអាឌិ៉

អក្ខុលិឃា ឌលយាតាឃាតិ ទេតទេខាពសិលាចតុតញ្ញាតំ សយាបខ្ជិត្វា ចុដ្ឋាឃ អកិព្ញាទោាទេលាត អក្ខុលិឌលតំ អឆិដ្ឋហិត្វា ទេតទេតច ទេតទេខាឆាតុសយាបត្តិឌតិទេតត អក្កិខាទេលត អក្ខុលិឃា ឌលយាតាឃ៉ អឃំ យទេច្ចាតិអាឌិស្ស បត ទេឆទេទ “អឃំ យទេច្ចា”តិអាឌិ ចឥទេត្ត តិឡ៉ុតាបិ អត្តទេតា អត្តទេតា ពតដ្ឋាទេត “អឃំ យទេច្ចា”តិអាឌិ ចឥត្តិ៉ អឃញ្ញាតិឡ៉ុតាតំ ឆយុតា៉

“ឲពស្វ៉ិ កាសយាតស្វ៉ិ, សទេត្តា កាសត្តិ តិឡ៉ុតា;

ឧកស្មិំ ឝ្យហ្ហិយាសិតេ, សន្ទោ ឝ្យហ្ហិកចត្តិ ខេត”តិ៎ (ឌី៎ តិ៎ ១៎១៥៩);

ឃស្មិំ បត ចិហារេ យញ្ញាប៊ីធាឌីតិ ត បរិបូរេត្តិ, ឋត្ត អត្តនោ អាត្មការេចត បូរេត្តិ, ខេឋត តិម៉ិតាត់ អចត្តេក៌ ចឥត់ ត ខេហាតិ សន្ទាត្ត យញ្ញាប៊ីធាឌីត់ សន្ទាចខេតា៎ សន្ទាចិហារេរស្ម ច កយតយក្កេ សយប្បយារណោ កត្វា អធិដ្ឋាតិ៎ កតិកសណ្ឋាតាឌីត់ បត តាតប្បការេត្តា ឋស្មិំ ឋស្មិំ ចិហារេ កតិកចត្តាតិ ចិស្មំ ចិស្មំ កឆារេបតីតិ ខេធិតត្តា៎ អតិឃខេយត្វា តិម៉ិតាតញ្ញ“ឧកស្មិំ ការសយាតស្មិំ”ត្តិអាឌិឆម៉ិតា ច្បត្តា៎ ឋឆា ហិ ខេឃ ចណ្ហចឃសឹរាចឃចបរិក្ខារកិរិយាចិរេសសាឌីហិ តិឃមំ អកត្វា តិម៉ិតា ខេហាត្តិ, ខេត អតិឃខេយត្វា តិម៉ិតត្តា ឮឌ្ឋិយតា សឌិសាច ខេហាត្តិ៎ ធាតតិសន្ទាឌីស្ម ការសិតឝ្យហ្ហិកាចាឌីស្ម ចា ឃំ ឃំ ឮឌ្ឋិយា កខេរាតិ, ត៌ ឋខេឥច កខេរាត្តិ៎ សខេច បត តាតប្បការេ កាឝ្យការេយា ខេហាតិ, ខេកធិ បធយចខេឃ, ខេកធិ យញ្ញិយចខេឃ, ខេកធិ បន្ធិយចខេឃ, ឋឆា ឌីឈខេកខេស ក្តបឌ្ឋយុខេណ្ឋ មិស្សកខេកខេស ក្តបឌ្ឋខេត្តឌីចខេរ បណ្ឌកឌីចខេរ, បឥកាឈឆម៉ិកឆាសខេកញ្ញាបញ្ញប្បឆ្ឋតបញ្ញចិស្សន្ទតខេឌតបចតឌីចខេសិន្ទាតខេឆាចតាឌីតិ កខេរាខេត្តា, អបខេរបិ ចា តាតប្បការេ កាឝ្យការេយា ខេហាតិ, ខេឋត បិឥកញ្ញាតខេតា ច្បដ្ឋាឃ “ឧត្តកា កិក្ខុ បធយចឃា ខេហាត្តុ”តិអាឌិតា តខេឃត បរិកមំ កត្វា បូត សយាបន្និត្វា ច្បដ្ឋាឃ អធិដ្ឋិខេត អធិដ្ឋាតចិខេត្តត សន្ធិ ឮឌ្ឋិតិន្ធិតប្បការាខេឃច ខេហាត្តិ៎ បូត អត្តនោ ចសតដ្ឋាតខេយច អាកឆ្ឋតីតិ ខេតហិ សន្ធិ ឌតបឥកាធ៌ កខេឆខេត្តា អតិសីឌិត្វា អត្តនោ ចសតដ្ឋាត់ ខេចឡ្គចតខេយច បច្ចាកឆ្ឋតិ៎ បិឡព្ពាយត្តិ ចិតឃបិឡព្ពាឃំ៎

បិលិត្តចឆ្ឋខេត្តរចត្តុ

១៣៥៎ សត្តខេយ បិឃាតត្តិ បិឃាឃិតន្ទាត់៎ យតាបិតត្តិ យតចឌ្ឋតកាត់៎ បិលិខេត្តាតិ បតស្ស ខេកាត្តំ, ចខេឆ្ឋាតិ តាយត្តិ ឧត្តុ ច្បត្តចិបរិឃាខេឃតបិ ចឥត្តិ “បិលិខេត្តាតិ តាយំ, ចខេឆ្ឋាតិ ខេកាត្ត”ត្តិ៎ ខេឋខេតច អាចរិយឆម៉ិបិលខេត្តខេរត ខេឆរកាឆាសំចណ្ហតាឃ (ខេឆរកា៎ អដ្ឋ៎ ៣៎៥ បិលិត្តចឆ្ឋខេត្តរកាឆាចណ្ហតា) ច្បត្តំ – “បិលិខេត្តាតិស្ស តាយំ អក៌ស្ម, ចខេឆ្ឋាតិ បត ខេកាត្តំ៎ ខេឋត ខេសា អបរការេក បិលិត្តចខេឆ្ឋាតិ បញ្ញាឃិត្វា”តិ៎ សំសខេត្តត្វាតិ ឧកខេតា កត្វា៎

សត្តុ ឆម៉ិខេឥសត់ ស្មត្វា បឌិលឌ្ឋសខេឌ្ឋា បន្ទាឌិត្វាតិ ឮធំ អក្កត្តរកាឈកាត់ កឆាយខេក្កត ច្បត្តំ៎ អបខេរ បត កឈត្តិ – អត្មប្បខេត្តខេឃច អយ្យាក៌ កកចតិ សាចត្តិឃំ ត្រាហ្មិឈខេកខេហ តិន្ទាត្តិត្វា បិលិត្តចខេឆ្ឋាតិ បញ្ញាខេតា សំសាខេរ សំខេចកឝាហុលតាឃ បរិន្ទាឌកបន្ទាឌ្ឋំ បន្ទាឌិត្វា ធ្មឡអកត្តារំ តាយ ចិន្ទំ សាខេឆត្វា អាកាសចារី បរចិត្តចិត្មុ ច ហុត្វា រាឌកខេហ លិកក្កឃសក្កប្បខេត្តា បឌិចសតិ៎ អឆ ឃឥា អយ្យាក៌ កកចា អកិសម្ពុខេឌ្ឋា ហុត្វា អត្មក្កខេយត រាឌកហំ ក្តបកខេតា, ឋខេតា បដ្ឋាឃ ឝ្យឌ្ឋាត្មការេចត ឋស្ស សា ចិន្ទា ត សយ្បន្ទតិ, អត្តកិច្ចំ ត សាខេឆតិ៎ ខេសា ចិខេត្តសិ – “ស្មត៌ ខេលា បត ខេយត៌ ‘អាចរិយបិចរិយាត់ ការសយាតាត់ ឃត្តុ យហាកត្តារចិន្ទា ឆរតិ, ឋត្តុ ធ្មឡអកត្តារចិន្ទា ត សយ្បន្ទតី’តិ៎ សយឈស្ស បត ខេកាឋយស្ស អាកឋកាលខេតា បដ្ឋាឃ តាឃំ យយ ចិន្ទា សយ្បន្ទតិ, តិស្សំសឃំ សយខេណា ខេកាឋខេយា យហាកត្តារចិន្ទំ ឌាតាតិ, ឃត្មតាហំ ត៌ បឃិរុបិសិត្វា ឋស្ស សត្តិខេក ចិន្ទំ បរិឃាបុខេលាឃ្យ”ត្តិ៎ ខេសា កកចត្តំ ក្តបសក្កមិត្វា ឧឋឥខេចាច – “អហំ, យហាសយឈ, ឋច សត្តិខេក ឧក៌ ចិន្ទំ បរិឃាបុហិតុកាខេយា, ឱកាសំ ខេយ កខេរាហី”តិ៎ កកចា “ខេឋត ហិ បន្ទាឌា”តិ អាហ៎ ខេសា “ចិន្ទាឃ បរិកម៉ំ បន្ទាន្ទា”តិ យញ្ញាយាខេតា បន្ទាឌីតិ៎ បរចម្ភតចខេសតាតិ បខេរសំ កេរហតចខេសត៎

អកក្កសត្តិ អបទុំ ចិត្ថាបតិត្តិ អត្ថចិត្ថាបតិ៍ សន្តិ ក្វតត្ថ៍ ភាកិសទេតិ យាឃ កិទាឃ អត្ថា កុត្ថាបភចទេសភ ភ លកាទេបឃ្យ,
ឦលាសទេចា ភាយ ឲចទ្វបទេយច កិទ៍ ភ កាទេសឃ្យ, តស្វា តយហំ ទ្រាយិ ទ្រាហូលំ ចងាយីតិ អទេត្វា៍

អតុចិចិតិត្វាតិ អតុចិចាទេទត្វា៍ ចល្ហិកតំ កត្តត្តិ សីឈកតិយា កត្តត្តិ៍

ពាហិយទារុចីរិយទេត្ថរវត្ថុ

១១៩៍ អដ្ឋ ទយ ឲកទេត្តិចាទេសភ កត្ថាតិ ទេចតាត្វកាទេចភ កត្ថា៍ “ញុឌ្ឍាត្វកាទេចភា”តិបិ ចគត្តិ៍ ឲចំ កទេតា ច ចិហាទ៍ បចិសិត្វា សប្តហុទេល
កិក្វ ក្វត្តបិតទាទេស កាឃាលសិយចិទេយាចភត្វាឃ អត្ថទាកាទេស ចត្តយទេត្ត ជីស្វា “កហំ ឲតាទហិ សត្ថ”តិ បុច្ឆិ៍ កិក្វ “សាចត្ថិំ បិល្ហាឃ
បចិដ្ឋ”តិ ចត្វា តំ បុច្ឆិសុ – “ត្វំ បភ កុទេតា អាកទេតា”តិ? សុប្បាទេកា អាកទេតាយីម្ហិ៍ កងា តិក្កូទេត្តាសីតិ? ហិទេឃ្យា សាឃំ តិក្កូទេត្តាយីម្ហិ៍
ក្វទេតា អាកទេតា, តច បិទេឝ ទេឆាចិត្វា ទេតទេលភ យទេក្កូត្វា ទេចាកំ ចិស្សាយាហិ, អាកតកាទេល សត្ថទ៍ ឥក្កិស្សាមីតិ៍ អហំ, កទេន្ត, សត្ថុ ចា
អត្តទេតា ចា ជីចិតត្តទាឃំ ភ ជាភាមិ, ឲកាទេទត្តទេភចមិ ញាត្វចិ អដ្ឋត្វា អតិសីឌិត្វា ចិសទេយាជភសតិកំ យក្កុ អាកទេតា, សត្ថទ៍ បស្សិត្វាច
ចិស្សាមិស្សាមីតិ៍ ទេសា ឲចំ ចត្វា តទេយាភទ្វទេបិ សាចត្ថិំ បចិសិត្វា កកចត្តំ អទេតាបយាឃ ញុឌ្ឍសិរិយា បិល្ហាឃ ចទត្តំ ជីស្វា “ចិទេស្សំ ចត ទេយ
ជិទេដ្ឋ សម្មាសម្ពុទ្ធ”តិ ជិដ្ឋដ្ឋាភទេតា បដ្ឋាឃ ឈ្លាហតសរីទេទា កត្វា អត្តទេចិមិយទេយច បញ្ចាបតិដ្ឋិទេតាភ ចត្តិត្វា ទេកាប្ផទេកសុ ងព្វហំ
កទេហត្វា ឲចយាហ – “ទេងទេសតុ ទេយ, កទេន្ត, កកចា ឥម្មំ, ទេងទេសតុ ទេយ សុកទេតា ឥម្មំ, ឃំ យយស្ស ជីឈទត្តំ ហិតាឃ សុខាយា”តិ៍

អច តំ សត្វ “អកាទេលា ទេខា តាច, ពាហិយ, អត្តទេឈទ៍ បចិដ្ឋាមិ បិល្ហាយា”តិ បដិក្ខិបិ ៍ តំ សុត្វា ពាហិទេយា, “កទេន្ត, សំសាទេរ
សំសទេន្តេភ កពឡ្វប្រាកាទាហាទេទា ភ ទេភា លទ្ធបុទេព្វា, ញុយ្យាកំ ចា យយ្ហំចា ជីចិតត្តទាឃំ ភ ជាភាមិ, ទេងទេសច ទេយ ឥម្មា”ត្តិ៍ សត្វ ឲ្យតិយម្បិ
បដិក្ខិបិទេយច៍ ឲចំ កិទេស្ស អទេហាសិ “ពុយស្ស យំ ជិដ្ឋកាលទេតា បដ្ឋាឃ សកលសរីទ៍ បីតិយា តិទេន្តំ អទេត្ថាត្វដំ ទេហាតិ, ពលចបីតិទេចទេកភ
ឥម្មំ សុត្វាបិ ភ សក្កិស្សតិ បដិចិជ្ឈិតុំ, យជ្ឈត្តុបេក្ខា តាច តិដ្ឋតុ, ឲកាទេទត្តទេភច ចិសទេយាជភសតំ យក្កុ អាកតត្តា ឥទេរចាមិស្ស ពលចា,
ទេសាបិ តាច បដិប្បស្សម្ពតុ”តិ៍ តស្វា ទ្វិក្ខត្តុំ បដិក្ខិបិត្វា តតិយំ យាចិទេតា អត្តទេចិមិយំ ថិទេតាច “តស្វាតិហ ទេត, ពាហិយ, ឲចំ សិក្ខិតព្វំ
ជិដ្ឋ ជិដ្ឋយត្តំ កចិស្សតី”តិអាជីតា (ឧជា៍ ១០) ភទេយភ ឥម្មំ ទេងទេសតិ៍ ពុយយត្ថំ សំចិបិត្វា ជទេស្សទេន្តា “សត្ថទ៍ បិល្ហាឃ បចិដ្ឋ”ត្តិអាជីយាហ៍
តត្ថ អត្តទេឈទេតិ អត្តទេចិមិយំ៍

អបរិបុណ្ណបត្តចីចទេតាឃ បត្តចីចទ៍ បរិទេយសទេន្តាតិ ទេសា កិទ ចិសតិចស្សសហស្សាតិ សយលាឈម្មំ កទេទាទេន្តា “កិក្ខុតា ភាយ អត្តទេតា បដ្ឋទេយ
លកិត្វា អត្ថា អទេតាទេលាទេកត្វា សឃទេយច ក្វឌ្ឍិតំ ចដ្ឋតី”តិ ឲកកិក្ខុស្សបិ បទេត្តភ ចា ចីចទេទភ ចា សង្គហំ ភាកាសិ៍ ទេតភស្ស
“ឥទ្ធិមយបត្តចីចទ៍ ភ ឧប្បជ្ជិស្សតី”តិ ញាត្វា ឲហិកិក្ខុកាទេចភ បព្វជ្ជំ ភ អងាសិ៍ តាចទេឝច ច បព្វជ្ជំ យាចិទេតា “បរិបុណ្ណំ ទេត បត្តចីចទ”ត្តិ
បុច្ឆិត្វា “អបរិបុណ្ណ”ត្តិ ចុទេត្ត “ទេតភ ហិ បត្តចីចទ៍ បរិទេយសាហី”តិ ចត្វា បក្កាមិ៍ តស្វា ទេសា បត្តចីចទ៍ បរិទេយសទេន្តា សក្កាទដ្ឋាភទេតា

ចោទ្យអលង្កាតិ សំកេដ្ឋតិ។

សហស្សមបីតិ បរិច្ឆេទវចនំ។ ឯកសហស្សំ ទ្វេសហស្សានីតិ ឯវំ សហស្សេន ចេ បរិច្ឆិន្នា គាថា ហោន្តិ, តា ច អនត្ថបទសំហិតា អាកាសវណ្ណបព្ពតវណ្ណនាទីនិ បកាសកេហិ អនិដ្ឋានទីបកេហិ អនត្ថកេហិ បទេហិ សំហិតា យាវ ពហុកា ហោន្តិ, តាវ បាបិកា ឯវាតិ អត្ថោ។ ឯកំ គាថាបទំ សេយ្យោតិ “អប្បមាទោ អមតបទំ...បេ... យថា មតា”តិ (ធ॰ ប॰ ២១) ឯវរូបា ឯកគាថាបិ សេយ្យោតិ អត្ថោ។

កុមារកស្សបត្ថេរវត្ថុ

២១៤។ នវមេ ឯកំ ពុទ្ធានំ សម្មុត្តិ អត្ថុកថាមេតាតិ សាវកបារមិយា និយតតាយ បុញ្ញសម្ភារស្ស ច សាតិសយត្តា ចិត្តិបិតំ អកត្វា ឯកំ ពុទ្ធានំ ទេវេសុ ច មនុស្សេសុ ច សម្មុត្តិ អនុកម្បាយ “ឯកស្សា កុលទារិកាយ កុច្ឆិម្ហិ និព្ពត្តោ”តិ វត្វា តមេវស្ស ឧប្បត្តិកាលំ មូលំ កត្វា បវត្តាយ ទេសនាយ – “សា ច”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ សាតិ កុលទារិកា។ ច-សទ្ទោ ព្យតិរេកត្ថោ។ តេន វុត្តមត្ថំ វិសេសេតិ ទោតយតិ។ កុលឃរេ ត្តិ បតិកុលគេហំ។ គព្ភនិមិត្តន្តិ គព្ភស្ស សណ្ឋិតភាវវិញ្ញាណំ។ សតិបិ វិសាខាយ សាវត្ថិវាសិកុលបរិយាបន្នត្តេ តស្សា តត្ថ បសាទភាវសស្សុតត្តំ “វិសាខត្ថេរា”តិអាទិ វុត្តំ យថា “ព្រាហ្មណា អាគតា, វាសិដ្ឋោបិ អាគតោ”តិ។ កុមារកា វុត្តំ គហិតភាវត្តាតិ ឃោសនា។ យស្មា រាជបុត្តា លោកេ “កុមារា”តិ វោហរីយន្តិ, អយញ្ច រញ្ញា កិត្តិមបុត្តោ, តស្មា អាហ – “រញ្ញា...បេ... សញ្ជានិំសូ”តិ។

បញ្ហាបុច្ឆេនស បញ្ហាអភិសង្ខរិត្វាតិ “ភិក្ខុ, ភិក្ខុ, អយំ វម្មិកោ រត្តិំ ធូបាយតិ, ទិវា បជ្ជលតី”តិអាទិនា វម្មិកសុត្តេ (ម॰ និ॰ ១॰២៤៩) អាគតនយេន បញ្ហាបុច្ឆេនស បញ្ហាអភិសង្ខរិត្វា។ បាយាសិរញ្ញោតិ “នត្ថិ បរលោកោ, នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា, នត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោ”តិ (ទី॰ និ॰ ២॰៤១០, ៤១១) ឯវំលទ្ធិកស្ស បាយាសិរាជស្ស។ រាជា ហិ តទា អភិសិត្តោ ហុត្វា បវេសនិតា ពោធសលោក ទិដ្ឋិសមញ្ញការំ អញ្ញាវសេន្តោ ព្រូមំ ទិដ្ឋិំ គណ្ហិ បញ្ហាបុច្ឆេនហិ បញ្ហាហិ បដិមណ្ឌេត្វាតិ “តំ កិំ មញ្ញសិ, រាជញ្ញ, ព្រូហិ ចន្ទិមសូរិយា ព្រូមស្មិំ វា លោកេ បរស្មិំ វា ទេវា វា តេ មនុស្សា”តិ ឯវមាទីហិ (ទី॰ និ॰ ២॰៤១១) បញ្ហាបុច្ឆេនហិ បញ្ហាហិ បដិមណ្ឌិតំ កត្វា។ សុត្តន្តន្តិ បាយាសិសុត្តន្តំ (ទី॰ និ॰ ២॰៤០៩ អាទយោ)។

មហាកោដ្ឋិកត្ថេរវត្ថុ

២១៥។ ទសមំ ឧត្តានត្ថមេវ។

តតិយឯតទគ្គវគ្គវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

໑໓. ວຕ຺ຕກ຺ຂນ຺ທໂກ

(໑໓) ໓. ຈຕຸຕ຺ຖວຕ຺ຕກ຺ຂນ຺ທກວຓ຺ຓນາ

ອາຄນ຺ຕຸກວຕ຺ຖຸ

໑໐໕-໑໑໒. ຈຕຸຕ຺ຖວຄ຺ຄສ຺ສ ປຂເຍ ເທ຺ວາ ຣຸຕ຺ຕປ຺ປຍາລຕ຺ຕິ ເທ຺ວາ ເຄາລ຺ຬຍາເຕ຺ວຣສ຺ສ ວຕ຺ຖິຍິຕສ຺ສ ສຸປຕ຺ຕາຕິ ນຸຕິຫຕ຺ວາຕິ ເຫານ຺ຕິ, ເຄວໍ ຕີສຫຕ຺ວໍ, ຄລ຺ລິຄາ ທ຺ວາທສຫຕ຺ວາ, ປິເທນ ປຕິຏ຺ຐິຕຏ຺ຐານໍ ວຄາທສຫຕ຺ວນ຺ຕິ ວໍ ຣຸຕ຺ຕປ຺ປຍາລໍ. ຣເຍ຺ຍາ ເປເສສີຕິ ປນ຺ຕ຺ຕສ຺ສ ຄຸປິຕຄາຕໍ ອາເຣາເວຕ຺ວາ ເປເສສິ. ເຖຣຄາຖາວຓ຺ຓນາຍໍ (ເຖຣຄາ. ອຏ຺ຐ. ໑.໑໐໐໙ ອາຄນ຺ຕຸເກຣຄາຖາວຓ຺ຓນາ) ປນ “ປນ຺ຕ຺ຕສ຺ສ ຄຸປິຕຄາຕໍ ຣເຍ຺ຍາ ອນາເຣາເວຕ຺ວາ ສມເຍວ ຕໍ ວຸປສເຍສິ, ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ ຕຸຏ຺ຐມານເສາ ປຸຕ຺ຕໍ ປເຄ຺ຄາສາເປຕ຺ວາ ‘ວຣໍ ເຕ, ສຸຍນ, ວເຍ຺ຍ, ຄຓ຺ຫາຫີ’ຕິ ອາຫາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ນ ເຍຕໍ ຈິຕ຺ຕໍ ອຕ຺ຖີຕິ ຍຍ ວຈນຸປໍ ຈິຕ຺ຕໍ ນຕ຺ຖິ. ອຈຍ຺ຍາຕ຺ຕິ ອຕຸຏ຺ຐໍ. ອຍ຺ຍໍ ວເຣຫີຕິ ອຍ຺ຍໍ ປເຕ຺ວຫິ, ອຍ຺ຍໍ ຄຓ຺ຫາຫີຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ເຫາຕິ. ສຸຄຕິ ອທິຏ຺ຐານາຕິ “ສຸຄຕິ ເຫາຕຸ”ຕິ ອທິຏ຺ຐຫິຕ຺ວາ. ຄເຕນາຕິ ຄມເນນ. ນ ອາຍິສວຄ຺ຄາຕິ ຂີວຣາທິປຈ຺ຈຍສຄ຺ຄໍ ອາຍິສໍ ນ ຊຸເລີເຄນ຺ຕິ.

ວສນຏ຺ຐານສາກາເຄເຍວາຕິ ວສນຏ຺ຐານສຍີເປເຍວ. ວຄຕ຺ຕວລ຺ລເກາຕິ ສຸປຏ຺ຐາຄຏ຺ຐາເນ ວຄເຕ຺ຕນ ວລ຺ລເກ. ວຕເສ຺ສວາຕິ ວຕເສ຺ສວ ກິຄ຺ຄສ຺ສ. ເນ຺ຍ຺ຍາຄາ ນ ເຫານ຺ຕີຕິ ທິຄາກ຺ຕຄຄາ ນ ເຫານ຺ຕິ, ອເນຄກ຺ຕິຄຄາ ນ ເຫານ຺ຕີຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ເຫາຕິ. ອຕິຕທ຺ທາຕິ ອຕິຍຕາ. ເລາຫິເຕນ ຄລເຕ຺ຕນາຕິ ຂຸຕ຺ຕຍຸຕຄ຺ຄາເນ ຄຣລວວຕໍ, ຄລເຕ຺ຕນ ເລາຫິເຕນ ຍຸເຕ຺ຕາຕິ ອເຕ຺ວາ. ອຕ຺ຕາສເຕ຺ຕາຕິ ອນຸຄເຕາ. ສເຏ຺ຐຫິ, ອາວຸເສາ ອາຄນ຺ຕຸ, ສເຏ຺ຐຫິ, ອາວຸເສາ ອາຄນ຺ຕາຕິ ຕຸຣິເຕ ຄຣມາເຍຂິຕວວນ຺ຕໍ. ທຸປິເສນ ສເຄຄນາຕິ ສິຕຸເຄນ ສລຸເຄນ ວ. ຕິປິເສນ ເນຕ຺ຕເຄຏ຺ຐນາຕິ ຕຸເຏ຺ຐໍ ຍຫຕ຺ຕໍ ຍຍ຺ຍຍຕ຺ຕິ ວໍ ຕິປ຺ປຄາເຣນ ເນຕ຺ຕເຄຏ຺ຐນ. ນວ ວາເຣ ອນຸປຣິຍາຍຕີຕິ ສຕ຺ຕຣິ ປເຄ຺ຄາສເຕ຺ຕ ປຣິວວນນາຍ ຂິນຍິທ຺ທິເນາຄນຕ຺ວໍ ນວຄ຺ຄຕ຺ຕໍ ອນຸປຣິຍາຍຕິ. ເຕເນວາຫ – “ວວຕີຍ຺ຍສ຺ສ ອເຫາສີ”ຕິອາທິ. ເສສເມຕ຺ວ ສຸວິເຍ຺ຍຍ຺ຍເມວ.

ສຸຣເວລຄສ຺ສປວຕ຺ຖຸ

໑໑໓. ນຸຕິເຍ ຍໍ ວຕ຺ຕຍ຺ຍໍ, ຕໍ ວິຕ຺ວາເຣຕາ ວິນຍປິຍລໍ ອາຄຕເມວ.

ຄາຬຸທາຍິວຕ຺ຖຸ

໑໑໔. ຕຕິເຍ ຄປນາຄປ຺ປນ຺ຕິ ຄປນາຄາຣໍ. ເສສເມຕ຺ວ ສຸວຕ຺ຕາຕເມວ.

ពាកុលត្ថេរវត្ថុ

១១៩. ចតុត្ថេ អប្បាពាធានន្តិ អាពាធវិរហិតានំ។ យថា “ទ្វាវីសតិ ទ្វត្តិំសា”តិអាទីសុ ទ្វិសទ្ទេ “ពាវីសតិ ពាត្តិំសា”តិអាទីនិ ហោន្តិ, ឯវមេវំ ទ្វេ កុលានិ អស្សាតិ ទ្វិកុលោ, ទ្វិកុលោតិ វា វត្តព្ពេ ពាកុលោតិ វុត្តន្តិ អាហ – “ពាកុលោតិ ទ្វីសុ កុលេសុ វឌ្ឍិតត្តា ឯវំលទ្ធនាមោ”តិ។ ឧបយោគតោតិ អាតុរភាវេន។ ព្យាធិកាលេតិ អរោគកាលេ។ គទ្ទូហនមត្តម្បីតិ គោទុហនមត្តម្បិ កាលំ។ ថនំ បន ន សកលំ គោទុហនកាលោ អធិប្បេតោ, អថ ខោ កាចិ ថនេ គហេត្វា ឯកខីរពិន្ទុទុហនកាលមត្តំ អធិប្បេតំ។ អារោគ្យសាលន្តិ អាតុរានំ អរោគករណត្ថាយ កតសាលំ។

តិបុច្ឆាបុច្ឆិតចរិយតាតិ ខាណុប្បមាណោ ឧបរក ទោភាំយេច តិបុច្ឆាបុច្ឆិតចរិយតំ លទ្ធត្វា បលិឃំតិ យន្តស្ស យុគសយីទេបយេច លទ្ធត្វា បលិឃំ។ ការកស្ស តេនេវាតិ ការកស្ស បុញ្ញតេជេន។ យារិយយាតាច យន្តីតិ ចណ្ឌានីហិ បេរិតេត្វា យារិយយាតាច យន្តិ, ន ខាលេន ពទ្ធាយត្តេន អយារិយយាតា។ តីហដយត្តាច យតោតិ តីហដក្ខុលោយេច យតោ។ តេនស្ស យារណតំ ឧបក្កមោ ន ហោតិ, ឯវំ ឧបក្កមេន ការកស្ស អាពាធោ សិយា។ តត្ថ យដ្ឋិ សកលយេចាតិ អចិកលយេច បរិបុណ្ណាចយចយេច។ ន កេឡអាយតីតិ ន ភត្តុតិ, កិញ្ចិទ្ធិ ន យញ្ញាតិ។ បិដ្ឋិតោ ជាលេត្វីតិ ការកស្ស បុញ្ញតេជេន បិដ្ឋិតោ ជាលេត្វ។ កេសិ ចរាបេត្វាតិ “បុត្តំ លភី”ត្តិ ឧបញ្ញសតចរេសត កេសិ ចរាបេត្វា។ បកតិ អាចិក្ខីតិ អត្តនោ បុត្តភាវំ កថេសិ។ កុច្ឆិយា ធារិតត្តា អយាតា ការំ ន លភាតិ ជនកិកាចតោ អយាតា ការំ ន លភា។ យដ្ឋិ កល្យាណបីតិ យដ្ឋិ ចិក្កិលិត្វា កល្យាណបិ។ តថា កល្យាណា ច តប្បរិយាបន្នំ សន្តំ កល្យាណិ ភាយាតិ អាហ – “ចក្កយកតានីតិ ពាហិ កត្វា កល្យាណា ភាយ តត្វី”តិ។ អយម្បិ អយាតា ការំ ន លភាតិ ជិនបុត្តភាវតោ ន លភា។

សោភិតត្ថេរវត្ថុ

១២០. បញ្ចមំ ឧត្តានត្ថមេវ។

ឧបាលិត្ថេរវត្ថុ

១២១. ឆដ្ឋេ ភារុកច្ឆកវត្ថុម្ហិ អញ្ញតរោ កិរ ភារុកច្ឆវាសី ភិក្ខុ សុបិនន្តេ បុរាណទុតិយិកាយ មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវិត្វា “អស្សមណោ អហំ វិព្ភមិស្សាមី”តិ ភារុកច្ឆំ គច្ឆន្តោ អន្តរាមគ្គេ អាយស្មន្តំ ឧបាលិំ បស្សិត្វា ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ អាយស្មា ឧបាលិ, ឯវមាហ – “អនាបត្តិ, អាវុសោ, សុបិនន្តេនា”តិ។ យស្មា សុបិនន្តេ អវិសយត្តា ឯវំ ហោតិ។ តស្មា ឧបាលិត្ថេរោ ភគវតា អវិនិច្ឆិតបុព្ពម្បិ ឥមំ វត្ថុំ នយគ្គាហេន ឯវំ វិនិច្ឆិនិ។ គហបតិនោ ទ្វេ ទារកា ហោន្តិ បុត្តោ ច ភាគិនេយ្យោ ច។ អថ សោ គហបតិ គិលានោ ហុត្វា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯតទវោច – “ឥមំ, ភន្តេ, ឱកាសំ យោ ឥមេសំ ទារកានំ សទ្ធោ ហោតិ បសន្នោ, តស្ស អាចិក្ខេយ្យាសី”តិ។ តេន ច សមយេន តស្ស ច គហបតិនោ ភាគិនេយ្យោ សទ្ធោ ហោតិ បសន្នោ។ អថាយស្មា អានន្ទោ តំ ឱកាសំ តស្ស ទារកស្ស អាចិក្ខិ។ សោ តេន

ສາປເຕຍ຺ຍຳ ຄຸຕ຺ວາ ສັນ຺ນິເປສິ, ຍາຕເກ ປັຕ຺ຖເປສິ. ອຖ ຕສ຺ສ ຄະຫະປະຕິໂນ ປຸຕ຺ໂຕ ອາຍສ຺ມນ຺ຕຳ ອານນ຺ທຳ ເອຕທໂວຈ – "ໂກ ນຸ ໂຂ,

ພນ຺ເຕ ອານນ຺ທ, ປິຕຸໂນ ຍາຍເຕ຺ຖາ ປຸຕ຺ຕາ ຈ ກາລີເຍຍ຺ຍາ ຈ"ຕິ. ປຸຕ຺ໂຕ ໂຂ, ອາຈະຣິຍາ, ປິຕຸໂນ ຍາຍເຕ຺ຖາຕິ. ອາຍສ຺ມາ, ພນ຺ເຕ,

ອຍ຺ຍາ ອັນ຺ເຍ ອັນ຺ຍຳ ສາປເຕຍ຺ຍຳ ອັນ຺ຍຳ ເປຕກສ຺ສ ອາຈິກ຺ຂຕິ. ອສ຺ສເລາ, ອາຈະຣິຍາ, ໂສ ອັນ຺ເຍາຕິ. ອຖາຍສ຺ມາ ອັນ຺ເຍາ

ອາຍສ຺ມນ຺ຕຳ ອານນ຺ທຳ ເອຕທໂວຈ – "ເອຫິ ເທ, ອາຈະຣິຍາ ອານນ຺ທ, ຈິກິຈ຺ຉາ"ຕິ. ເຕ ອຸເປາປິ ອຸປາລິເຖເຣສ຺ສ ສັນ຺ຕິກຳ ອຄມິສ຺ສຸ. ອຖາຍສ຺ມາ ອຸປາລີ,

ອາຍສ຺ມນ຺ຕຳ ອານນ຺ທຳ ເອຕທໂວຈ – "ໂກ ນຸ ໂຂ, ອາຈະຣິຍາ ອານນ຺ທ, ສາມເນໂຣ 'ຖະປິ ອຸປາກາຍ ຖະປິຕ຺ວາຍສ຺ສ ອາຈິກ຺ຂາ'ຕິ ວຸຕ຺ຕາ, ຕສ຺ສ

ອາຈິກ຺ຂຕິ, ກິຳ ໂສ ອາປັຊ຺ຊຕີ"ຕິ? ນ, ພນ຺ເຕ, ກິນ຺ຈິ ອາປັຊ຺ຊຕິ ອັນ຺ຍເສາ ທຸກ຺ກຕສ຺ສາຕິ. ອຍຳ, ອາຈະຣິຍາ, ອາຍສ຺ມາ ອັນ຺ເຍາ ສາມເນໂຣ "ຖະປິ

ອຸປາກາຍ ຖະປິຕ຺ວາຍສ຺ສ ອາຈິກ຺ຂາ"ຕິ ວຸຕ຺ຕາ ຕສ຺ສ ອາຈິກ຺ຂຕິ, ອນາປັຕ຺ຕິ, ອາຈະຣິຍາ, ອາຍສ຺ມໂຕ ອັນ຺ຍກສ຺ສາຕິ. ກເຖາ ຕຳ ສຸຕ຺ວາ "ສຸກຖິຕຳ,

ກິລ຺ເລ, ອຸປາລິນາ"ຕິ ວັຕ຺ວາ ສາທຸກາຣຳ ທັຕ຺ວາ, ຕຳ ສັນ຺ທາເຍຕຳ ວຸຕ຺ຕຳ. ວິນະຍະປາລິປວັຕ຺ຕ (ອ. ນິ. ອັຕ຺. ໑.໑.໒໑໙) ປນ ເຫຕ຺ຖາ ອາຄຕເມວ.

ລທ຺ເທ ລທ຺ທິພາຄະຕິ ກຕິເຍາ ສັນ຺ຍາຍາ ອັນ຺ຍາຍຕ຺ຖາ ອານນ຺ທາ ກຸ ກິມິເລາ ເຈຕເຈຕາຕິ ທຸເວຍຳ ລທ຺ເທ ລທ຺ທິພາຄະ ປສາທເກາຕິ ຍຸຕ຺ຕິຍິຕາ.

ປິຍປຸຄ຺ຄລາຍຕ຺ຕິ ສັຊ຺ຊຸກົລລັກ຺ກປິຍປຸຄ຺ຄລາຍຕ຺ຕິ (ກຸຍອຈ. ໑໑໐ ອາຍເຍາ).

ພັຕ຺ຕັຄ຺ຄວັຕ຺ຖຸ

໑໑໔. ສັຕ຺ຕເມ ອຸກາສເມາຍາຕິ ອຸກາເສ ສເມາຍາເຕ, ອຸກາເສ ສັຕ຺ຕິປິເຕາຕິ ອັຕ຺ໂຖ. ເສສຳ ສຸວິເຍ຺ຍຍ຺ຍເມວ.

ພັຕ຺ຕວັຕ຺ຖຸ

໑໑໐. ອັຕ຺ເຖ ນ ຕຳ ຈຕຸສັຍເຍ຺ຍຍ຺ຍເມນ ອປະທິສ຺ສິຕ຺ວາ ຍຸເລິເກຕີຕິ ສາຕ຺ຕກປວາຍເກາຍເຖໂຍ ສັຍເຍ຺ຍປັນ຺ຕາຕຳ ຈຕຸຕ຺ຖ

ສັຍເຍ຺ຍາຕຳ ຈເນ ອປະທິສ຺ສິຕ຺ວາ ຕຳ ຍິນຳ ນ ຍຸເລິເກຕີ. ໂສ ຫິ ອາຍສ຺ມາ "ຍເມຈາຫຳ ພຸຕ຺ຕິເຍຍ ອກຸຕ຺ຕັນ຺ທເຕຳ ນິສ຺ສາຍ ສາເຍ

ອຕິນິສຳ ອາກິສຳ ກຳ ປຣຸປຕ຺ວາ, ຕເມ ສຸທ຺ທ ຕິກ຺ຂເຫສ຺ສາມີ"ຕິ ອຸສ຺ສາຫຍາເຕາ ທຳສົສົນາພຸຕ຺ເປ຺ຍາ, ຕຕ຺ຖ ນ ກຕາຍິການຕ຺ວາ ພຸຕ຺ຕິຍນຳເນໂຣ

ອຸກ຺ກຳສປິເຣເຍິເປຕ຺ວາ ຈຕຸສັຍເຍ຺ຍາ ອຍຸຕ຺ຖິຕາຈ ສັຕ຺ຕຍິນຳ ອາເລິເກຕີ. ວຸຕ຺ຕເຍຕຳ ກເຖຕາ –

"ສເນ, ກິລ຺ເລ, ຕຕ຺ຖສ຺ສ ປຸຣຕ຺ຖີຍາ ຍິນາ ອາເລິເກຕພ຺ພາ ເຫາຕິ, ສັຍ຺ເນາ ເຈຕເຍາ ສມຕ຺ຕາຫຣິຕ຺ວາ ຕເຖ຺ລາ ປຸຣຕ຺ຖີຍຳ ຍິນຳ ອາເລິເກຕິ 'ອຸທຳ ເມ

ປຸຣຕ຺ຖີຍຳ ຍິນຳ ອາເລິກາຍເຕາ ຕາກິຍ຺ຍາສາຍຕສ຺ສາ ປິປກາ ອກຸສລີ ທຍ຺ຍາ ອັຕ຺ຖາສຈິສ຺ສັນ຺ຕີ'ຕິ. ຍຕິທ ຕຕ຺ຖ ສັຍເຍາເຕາ ເຫາຕິ. ສເນ,

ກິລ຺ເລ, ຕຕ຺ຖສ຺ສ ປັຈ຺ຈິຍາ ຍິນາ, ອຸຕ຺ຕຣາ ຍິນາ, ທັກ຺ຂິຍາ ຍິນາ, ອຸທ຺ທຳ, ອເທາ, ອນຸຍິນາ ອນຸຈິເລິເກຕພ຺ພາ ເຫາຕິ, ສັຍ຺ເນາ ເຈຕເຍາ ສມຕ຺ຕາຫຣິຕ຺ວາ

ຕເຖ຺ລາ ອນຸຍິນຳ ອນຸຈິເລິເກຕິ 'ອຸທຳ ເມ ອນຸຍິນຳ ອນຸຈິເລິກາຍເຕາ...ເປ... ສັຍເຍາເຕາ ເຫາຕີ'"ຕິ (ອ. ນິ. ປ. ໕).

ອທິສເກເກາປເທເສເນອາຈາຫຍກ຺ກເລສຸຈຕ຺ຕຍາເນສ຺ວຕິ ຍາທ ຕີລິ ຍກ຺ກລິກິ ວຸຕ຺ຕາກິ, ຈິຕຍທ຺ທກາຈາຍຳ ປນ "ຕຳ ຍິຈສເຍຈ ພັຕ຺ຕັຄ຺ຄຍາເນສ຺ສ

ពោសចិឃ្សន្ទត់, បដ្ចពាន្ទោ, ឈរយក្ខល់, លេត្តាយក្ខល់, អាចាហយក្ខលត្តិ បញ្ចា យក្ខលិតិ ហោត្តិ”តិ ទុត្តំ៉ ពត្ត ក្យលយទិយាគចសេត ពោសោរោបត់ ពោសចិឃ្សន្ទត់៉ ឃុចរាឌបដ្ចពាន្ទត់ បដ្ចពាន្ទោ៉ អកិតចឈរប្យចេសតយហោ ឈរយក្ខល់៉ ចិចាហកោរលយហោ អាចាហយក្ខល់៉ ឃុចរាឌលេត្តាយហោ លេត្តាយក្ខល់៉

តត្ថក្យយារំ អកិសេកយក្ខល់ ត ពឆា បឹត្យឲសិ, ឃឆា ឌតបគកល្យាលិយា ទុត្តចចតត្តិ អញ្ញាហទិពត្ថា៉ ពគេច បត ចចត់ សទ្វបតោ គស្សោត់ – “បត្តិ អាគាឃ កយតកាលេ”តិអាគិ ទុត្តិ៉ ឌតបគកល្យាលិតិ ឌតបគយិក្សាល្យាលិ ដ្ឋត្តុយា ល សទិរគោសទហិតា បញ្ចា កល្យាលសយត្ថាកតា៉ សា ហិ ឃន្ធា តាតិឌីឈា តាតិទស្សា តាតិកិសា តាតិទ្ធលិ តាតិកាឡេគ្រ តារទ្ធាគាតាតិ អតិក្កត្តា យាត្សចណ្ណិ, អសយ្យត្តា ជិត្តាចណ្ណិ, ពន្ធា ល សទិរគោសទហិតា៉ លេចិកល្យាល់ យំសកល្យាល់ ត្យាក្រកល្យាល់ អដ្ឋកល្យាល់ ចឃកល្យាលត្តិ ត្ថលយហិ បត កល្យាលេហិ សយត្ថាកតត្តា បញ្ចា កល្យាលសយត្ថាកតា តាយ៉ ពស្សា ហិ អាកត្តុកោកាសកិច្ចំ តត្តិ, អត្តុតោ សទិរោការសតេច ក្ខាគសហត្តេ ផាត អារលិក់ កោទោតិ, បិឃក្ខុសាយា ចា ហោតិ សុចណ្ណសាយា ចា, អឃយស្សា លេចិកល្យាលតា៉ ចត្តារោ បតស្សា ហត្តុបិគា យុលបទិយោសាតញ្ចា លិលារសបទិកយុកត់ ចិឃ ទត្តុបចាឡអទត្តុកយ្ឌលសជិសំ ហោតិ, អឃយស្សា យំសកល្យាលតា៉ ឌីសតិ បត តលបត្តាតិ យំសតោ អយុត្តដ្ឋារត លិលារសប្ទទិតាតិ ចិឃ, យុត្តដ្ឋារត លឹរឆាោរាសជិសាតិ ហោត្តិ, អឃយស្សា ត្យាក្រកល្យាលតា៉ ដ្ឋត្តិស គត្តា សុថុសិតា សុឆោតចឌីរបត្តិ ចិឃ ពាឃត្តិ, អឃយស្សា អដ្ឋកល្យាលតា៉ ឌីសំចស្សសតិកាបិ សយាតា សោឡអសចស្សុទ្ធសិកា ចិឃ ហោតិ តិប្យលិតេត, អឃយស្សា ចឃកល្យាលតា៉ ត្ថតិ ត្ថលយហិ បញ្ចាហិ កល្យាលេហិ សយត្ថាកតត្តា “ឌតបគកល្យាលិ”តិ ទុច្ចតិ៉ ត្យចដត្តិ សឹឈ៉

ត្ថយស្និ ផាត តិចតេត្តុស្សតិ, ត្ថយស្និ ផាត តិចតេត្តុស្សតឹតិ ចិតេត្តត្តយចាតិ សោ កិទ ពឆាកតេ ការចចសេត “បត្តិ ចោ, កតេត្ត, កល្យាចា”តិ ចត្តុំ អចិសហត្តោ ឲចំ ចិតេត្តសិ – “សោបិតសឹសេ បត្តិ កល្យុឃ្សតឹ”តិ ៉ សត្តា ពន្ធិយ្យិ ផាត ត កល្យា ត្ថពោរា “សោបិតបិគយ្ទលេ កល្យុឃ្សតឹ”តិ ចិតេត្តសិ៉ សត្តា ពត្តាបិ ត កល្យា ត្ថពោរា “រាឌក្ខលោ កល្យុឃ្សតឹ”តិ ចិតេត្តសិ៉ សត្តា ពត្តាបិ ត កល្យា ឲចំ “ត្ថឆ កល្យុឃ្សតិ, ឲត្តុ កល្យុឃ្សតឹ”តិ ចិតេត្តត្តយច សត្តា ចិហារំ តេត្តា បត្ថារឌសិ៉

យហាកប្យិតេត្តុទចត្តុ

១៦១៉ តចយ សុតចិត្តកោតិ ឆយ្សចតបិយោ៉ បជិហារកស្សាតិ គោចាទិកស្ស៉ សច្ចការទតាតិ សច្ចកិរិយាយ៉ សត្តា “ដ្ឋប្យលចណ្ណា អាកច្ឆត្តុ”តិ ចិតេត្តសិ៉ ឆេទឹ អាកត្តា សត្តា បត្ថារឌត្តា កិក្ខុតិដ្ឋបស្សយំ កតាតិ ត្ថជំ អក្ខត្តុទកាលកាត់ កឆាយក្ខ គស្សតេត្តត ទុត្តិ៉ ពតេតច ឆយ្យបគដ្ឋកឆាយំ (ឆ៉ ប៉ អដ្ឋ៉ ៦៉យហាកប្យិតេត្តុទចត្តុ) ទុត្តិ –

“ពា សត្តារំ ចត្តិត្តា ឲកយត្តិ ជិពា បត្ថាឌ្ឋំ ឃាជិស្ស៉ ឲចំ កិទ ទុតេត្ត សត្តា ដ្ឋប្យលចណ្ណាឃ អាកយត់ ចិតេត្តសឹតិ ឲកតេច្ច ចគត្តិ៉ សត្តា បត ពា ដ្ឋបិសិកាយោ អាហ – ‘សាចត្តិ កត្តា កិក្ខុតិដ្ឋបស្សយេ បត្ថារឌឆា’តិ៉ ពា អត្សុតេត្តត ឌតបគចាទិក់ ចទយាតា អត្តុរាយក្ខ យហាឌតេត អកិហដសក្កាទសយ្ខាតា បគសាច ឌីសយោឌតសតិក់ យក្ខ កត្តា កិក្ខុតិដ្ឋបស្សយេ បត្ថាឌិត្តា អទហត្តុំ បិបុលិស្ស”តិ៉

ဓမ္မပီတီတိ ဓမ္မပါယကော, ဓမ္မံ ပိဝန္တောတိ အတ္ထော။ ဓမ္မော စ နာမေသ န သက္ကာ ဘာဇနေန ယာဂုအာဒီနိ ဝိယ ပါတုံ, နဝဝိဓံ ပန လောကုတ္တရဓမ္မံ နာမကာယေန ဖုသန္တာ အာရမ္မဏတော သစ္ဆိကရောန္တာ ပရိညာဘိသမယာဒီဟိ ဒုက္ခာဒီနိ အရိယသစ္စာနိ ပဋိဝိဇ္ဈန္တာ ဓမ္မံ ပိဝတိ နာမ။ သုခံ သေတီတိ ဒေသနာမတ္တမေတံ, စတူဟိပိ ဣရိယာပထေဟိ သုခံ ဝိဟရတီတိ အတ္ထော။ ဝိပ္ပသန္နေနာတိ အနာဝိလေန နိရုပက္ကိလေသေန။ အရိယပ္ပဝေဒိတေတိ ဗုဒ္ဓါဒီဟိ အရိယေဟိ ပဝေဒိတေ သတိပဋ္ဌာနာဒိဘေဒေ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မေ။ သဒါ ရမတီတိ ဧဝရူပေါ ဓမ္မပီတိ ဝိပ္ပသန္နေန စေတသာ ဝိဟရန္တော ပဏ္ဍိတော သပ္ပညော သဒါ ရမတိ အဘိရမတိ။ ဗာဟိတပါပတ္တာ “ဗြာဟ္မဏာ”တိ ထေရံ အာလပတိ။

သာဂတတ္ထေရဝတ္ထု

၃၂၃. ဒသမေ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာနံ ဝစနေနာတိ ကောသမ္ဗိကာ ကိရ ဥပါသကာ အာယသ္မန္တံ သာဂတံ ဥပသင်္ကမိတွာ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ ဌိတာ ဧဝမာဟံသု – “ကိံ, ဘန္တေ, အယျာနံ ဒုလ္လဘဉ္စ မနာပဉ္စ, ကိံ ပဋိယာဒေမာ”တိ? ဧဝံ ဝုတ္တေ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ ကောသမ္ဗိကေ ဥပါသကေ ဧတဒဝေါစုံ – “အတ္ထာဝုသော ကာပေါတိကာ, နာမ ပသန္နာ ဘိက္ခူနံ ဒုလ္လဘာ စ မနာပါ စ, တံ ပဋိယာဒေထာ”တိ။ အထ ကောသမ္ဗိကာ ဥပါသကာ ဃရေ ဃရေ ကာပေါတိကံ ပသန္နံ ပဋိယာဒေတွာ အာယသ္မန္တံ သာဂတံ ပိဏ္ဍာယ စရန္တံ ဒိသွာ ဧတဒဝေါစုံ – “ပိဝတု, ဘန္တေ, အယျော သာဂတော ကာပေါတိကံ ပသန္နံ, ပိဝတု, ဘန္တေ, အယျော သာဂတော ကာပေါတိကံ ပသန္န”န္တိ။ အထာယသ္မာ သာဂတော ဃရေ ဃရေ ကာပေါတိကံ ပသန္နံ ပိဝိတွာ နဂရမှာ နိက္ခမန္တော နဂရဒွါရေ ပတိ။ တေန ဝုတ္တံ – “ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာနံ ဝစနေန သဗ္ဗဂေဟေသု ကာပေါတိကံ ပသန္နံ ပဋိယာဒေတွာ”တိအာဒိ။ တတ္ထ ကာပေါတိကာ နာမ ကပေါတပါဒသမာနဝဏ္ဏာ ရတ္တောဘာသာ။ ပသန္နာတိ သုရာမဏ္ဍဿေတံ အဓိဝစနံ။ ဝိနယေ ပန သုရာပါနသိက္ခာပဒေ (ပါစိ. ၃၂၆ အာဒယော) အာဂတံ။

ရာဓတ္ထေရဝတ္ထု

၃၂၄. ဧကာဒသမေ သတ္ထာ သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ သညံ အဒါသီတိ ဗြာဟ္မဏံ ပဗ္ဗာဇေတုံ သညံ အဒါသိ, အာဏာပေသီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကဒါ ကိရ တံ ဗြာဟ္မဏံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အလဘိတွာ ကိသံ လူခံ ဒုဗ္ဗဏ္ဏံ ဥပ္ပဏ္ဍုပ္ပဏ္ဍုကဇာတံ ဒိသွာ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – “ကော, ဘိက္ခဝေ, တဿ ဗြာဟ္မဏဿ အဓိကာရံ သရတီ”တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “အဟံ ခေါ, ဘန္တေ, တဿ ဗြာဟ္မဏဿ အဓိကာရံ သရာမီ”တိ။ ကိံ ပန တွံ, သာရိပုတ္တ, ဗြာဟ္မဏဿ အဓိကာရံ သရသီတိ။ ဣဓ မေ, ဘန္တေ, သော ဗြာဟ္မဏော ရာဇဂဟေ ပိဏ္ဍာယ စရန္တဿ ကဋစ္ဆုဘိက္ခံ ဒါပေသိ, ဣမံ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, တဿ ဗြာဟ္မဏဿ အဓိကာရံ သရာမီ”တိ။ သာဓု သာဓု, သာရိပုတ္တ။ ကတညုနော ဟိ, သာရိပုတ္တ, သပ္ပုရိသာ ကတဝေဒိနော, တေန ဟိ တွံ, သာရိပုတ္တ, တံ ဗြာဟ္မဏံ ပဗ္ဗာဇေဟိ ဥပသမ္ပာဒေဟီတိ။ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယံ အာဂတောတိ အလီနစိတ္တဇာတကဿ (ဇာ. ၁.၂.၁၁-၁၂) အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယံ (ဇာ. အဋ္ဌ. ၂.၂.အလီနစိတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ) အာဂတော။

နိဓီနန္တိ တတ္ထ တတ္ထ နိဓဟိတွာ ဌပိတာနံ ဟိရညသုဝဏ္ဏာဒိပူရာနံ နိဓိကုမ္ဘီနံ။ ပဝတ္တာရန္တိ ကိစ္ဆဇီဝိကေ ဒုဂ္ဂတမနုဿေ အနုကမ္ပံ ကတွာ “ဧဟိ, တေ

ឃុរេលត ឌីចត្ថបិឃំ ឥរឃ្សុឃ្សាយី”តិ តិឆិដ្ឋាត់ រេតត្វា ហត្ថំ បឃារេទត្វា “ព្ទុយំ ករេហត្វា ឃុលំ ឌីចា”តិ អាឌិក្ខិតាទំ ចិឃៈ ចជ្ជុឥឃ្សិតត្តិ ឥទ្ធ ចជ្ជុឥឃ្សិរេតា “ព្ទុយិតា តំ អឃារុរេបាត ចា ឈលិរេតត ចា ឃឈ្ឍុយរ្សេត្តិក្កហិឃ្សាយី”តិ រទ្ធការេចឃរេកា ច, អតដ្ឋាតំ ឆាបតត្វាឃ ឆាតំ អត្ថក្កហតត្វាឃ ឃឹលរិឌីតយឃ្ស ថុទ្ធិកាយតាឃ តំ តំ ចដ្ឋិ ឌ្ឋុរេលិកាតេត ដ្ធល្លិយុតឃកាចឃហ្គិរេតា ចៈ អឃំ ព្ទុឆ អឆិរេបារេតាៈ ឃចា ហិ ទុក្កតាឃតុរឃ្សា “ព្ទុយំ កហាហឹ”តិ តរដ្ឋុតត្វាបិ របរិរេឆត្វាបិ តិឆិ ឥរឃ្សុរេត្ត រេកាបំ ត ករេទាតិ, បឃុតិរេតាច រេហាតិ, ឲុចរេយចំ ឲុចទ្វរេប បុក្កុរេល អឃារុប្បំ ចា ឈលិតំ ចា ឌិប្វា អាឌិក្ខុរេត្ត រេការេបា ត កាតរេជ្ជា, តុរេដ្ឋរេតច កចិតព្ទុំៈ “កររេត្តុ, យហត្ថំ រេចា ពយ្ទុំ ពតំ យឃ្ស៊ា អាចរិឃុបឆ្ឆាឃដ្ឋារេត ឥត្វា ឌ្ឋុចឥរេត្តហិ, បុតបិ យំ ចរេឥឃ្យាចា”តិ បចារេទតព្ទុរេយចៈ

តិក្កឃុចាឌិត្តិ ឲុករេច្ឆា ហិ ឃដ្ឋិចិហារិកាឌឹតំ អឃារុប្បំ ចា ឈលិតំ ចា ឌិប្វា “អឃំ រេយ យុរេលាឥកឥាតាឌីហិ ឃក្កុទ្ធំ ដ្ឋបដ្ឋហតិ, ឃរេច តំ ចក្កាយិ, ត យំ ដ្ឋបដ្ឋហិឃ្សតិ, ឲចំ រេយ បរិហាតិ កចិឃ្សតី”តិ តំ ចត្ថំ អចិឃហរេត្តា ត តិក្កឃុចាឌី តាយ រេហាតិ, រេឃា ព្ទុយថ្វិំ ឃាឃរេត ពចចទំ អាកិរេតិៈ រេឃា បត តចាទ្ធុបំ ចដ្ឋិ ឌិប្វា ចជ្ជាតុទ្ធុបំ តរដ្ឋុរេត្តា បហារេយរេត្តា ឥល្លពយុំ ពរេទារេត្តា ចិហារា តឹហរេត្តា ឃិក្ខារេបតិ, អឃំ តិក្កឃុចាឌី តាយ រេឃឃ្យចាបិ, ឃឃ្ទុឃព្ទុរេដ្ឋៈ ទុត្តរេញាពំ – “តិក្កឃុតិក្កឃុហំ, អាគត្ថ, ចក្កាយិ, បចឃុបចឃុ, អាគត្ថ, ចក្កាយិ, រេឃា ឃារេទា, រេឃា ឥឃ្សតី”តិ (យៈ តិៈ ១.៤៨៤)ៈ រេយឆាចិត្តិ ឆរេយុឌបញ្ញាឃ ឃយត្តាកតំៈ តាឌីឃត្តិ ឲុចទ្ធុបំ បហ្គិតំ ករេឌឃ្យ បឃិទុបិរេឃ្យៈ តាឌីឃពៀអាចរិឃំ ករេយាគឃ្ស អរេត្តចាឃិកឃ្ស រេឃរេឃ្យា រេហាតិ ត បិបិរេឃា, ចឆ្ថិរេឃច រេហាតិ, រេតា បរិហាតឹតិៈ

រេយាឈរាឌរេត្តុរេចត្ថុ

១១១ៈ ដ្ឋាឥឃរេយ ពដ្ឋចាហតតការេទតិ ពដ្ឋចាហរេតត កហិតត្វា ឲុចំលេទ្ធតាយរេក តការេទៈ អតឹរេត កិរ ឆារិទាហារិចាឃឹ ឲុរេកា ទុក្ខុចទ្ធុកិ ឃរេក អាចរិឃរេក អត្ថិរេឃាៈ តឃ្ស រេឃាឆ្ឋអរ ឃិឃ្សា ឲុករេយកឃ្ស ឃហឃ្ស៊ំ អរេត្តចាឃិកាៈ ឲចំ រេត ឃត្តុរេឃាឌិកា រេឃាឆ្ឋអរ ឃហឃ្សា អាចរិឃរេត្តចាឃិកា ឃរេត្តាបិ ឆារិទាហារិ ដ្ឋបតិឃ្សាឃ ឌីចិកំ ករេបាត្តា បព្ទុតឃយឹបំ កត្តុ ទុរេក្ខុ ករេហត្វា តរេត្ថុច តាតាបិឃាឥចិកតិរេឃា តិដ្ឋារេបត្វា កុល្លិ ឆត្តិត្វា កក្កាឃ ឆារិទាហារិ អារេតត្វា ឃរេច ទារេខា អត្ថិរេកា រេហាតិ, ររេជ្ជា ឲុកក្ខុយក់ ចា ឃត្តុក្ខុយក់ ចា បិឃាចំ រេឃារេឌត្វា រេឥត្តិៈ រេតា រេច, អរេជ្ជាឃយ្ទិ ចិក្កិហិត្វា បុត្តុឥាទំ របិរេឃត្តិៈ អច រេតឃំ ឲុកឌីចឃំ អាចរិរេឃា “ត ឃក្កា ចដ្ឋិការេយុត តិទ្ធំ ឌីចិតុំ, ទុក្ករេឆៀឌរាការេល ឲុតំ ពយ្ទុំ”ត្តិ ចិរេត្តត្វា អរេត្តចាឃិរេក អាឃរេត្តឃិ – “តាតា, ដ្ឋឥ្ស្សូរាឥរេឃា អប្បឃាររុរេក្ខុ អារេតថា”តិៈ រេត “ឃាទ្ធុ”តិ បដិឃ្សុលិត្វា អាតឃិទ្ធុៈ រេឃា រេតហិ ពដ្ឋឃក្កុលំ កត្វា តឃ្សុត្ថុតុទំ បចិឃិត្វា ចារេតត ឃត្តុំ ឃ្ទុរេទឃិៈ ពដ្ឋឃក្កុរេលា ឃុចល្ហហំឃរាខា ចិឃ អាការេឃ លឈ្ឈិត្វា ចតឃ្ស ដ្ឋបរិ ចរិត្វា អរេត្តចាឃឹតំ បុររេតា ឌ្ឋុទុហិៈ

អចាចរិរេឃា ឃិរេឃ្ស អាហ – “តាតា ព្វាឌីឃាតិ ពដ្ឋចាហតាតិ ពត្វា ឃក្កា ឃកលឌព្ទុឌីរេប ររេជ្ជ ករេហតុំ, តុរេយត្ថិ តាតា ឲុតាតិ ពរេទាច, រជ្ជ ករេហត្វា ឌីចិឃ្សាយ, ទុក្ខុទំ ចដ្ឋិកិឃិរេបាត ឌីចិតុ”ត្តិៈ រេត តចា ពត្វា អាចរិឃឃ្ស បដិរេចរេឥឃុំៈ តរេតា រេត អាចរិរេឃា អាហ – “ពតយំ តាតា រជ្ជ កហាយា”តិ? ឆារិទាហារិរជ្ជ អាចរិឃាតិៈ អលំ តាតា, យា ឲុតំ ទុចិត្ថុ, យឃឆ្ញតំ ករេហត្វាបិ “ចដ្ឋិរាឌា, ចដ្ឋិឃុចរាឌា”តិ ចដ្ឋិចាដា ត យុត្តិឃ្សាយ, យហរេត្តា ឌព្ទុឌីរេបិ, អព្ទុាត្តុ កច្ឆាយាតិៈ តរេតា ឃឃុត្តុឥារេកា ពដ្ឋចាហតាតិ អកិទុហិត្វា ឃជ្ជាទុឆា ហុត្វា

ຫິຍຈຕ຺ຕາກິຍຸຕາ ກຕ຺ວາ ຫິຍຈຕິ ອຊ຺ຌາຕກໍ ຕກໍ ປຕິສິຕ຺ວາ ຣເຊ຺ຌາ ຕິເຈນເຕເຍຈ ປຈ຺ຈິສຸ· ເຕ ຕຕ຺ຖ ຣຊ຺ເຊ ກເຫຕ຺ວາ ອາຈຣິຍໍ ຣຊ຺ເຊ

ອພິສິຍ຺ຈິສຸ· ເສາ “ກຊ຺ຈາຫເກາ ຣາຊາ”ຕິ ປາກເຕາ ອເຫາສິ, ຕໍ ຕກໍ ເຕນ ກຫິຕຕ຺ວາ “ກຊ຺ຈາຫຕກໍ”ເຕ຺ວຈ ນາມໍ ລພິ·

ຕປຈາຣຕ຺ຕິ ຕປຈເຣຕໍ· ປິໂລຕິເຈຕິເຍ ປິຊ຺ຈິປິໂລເຕ ຕິສີຊີຕິ ປິໂລຕິກເຈຕິຍຕ຺ຕິ ລຕ຺ຖເຈາຫາເຣ ປິຊ຺ຈິປິໂລເຕ ສເກ຺ກຕ ຍາປິເຕ

ຍຫາຍຕ຺ຖເປ ຕິສີຊີ· ຕຕ຺ຖ ກິຣ ຍຫເຕາ ປິໂລຕຍ຺ຍ ຊ຺ປຣິ ປຸເຕ຺ຕ ເຂຈຊ຺ຈາຕໍ ອເຫາສິ, ຊ຺ປຍ຺ເຕ຺ຕ ປຕ ກກຈຕິ ຊິຫາເຣາ ຊາເຕາ, ເສາ

ເຕເຕຈ ປຸຣິຍເຈາຫາເຣຕ “ປິໂລຕເຈຕິຍ”ຕ຺ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ·

ເຕຕປຸຕ຺ຖິເຕ ວຸຕິເຍາ ຫຸຕ຺ວາ ສຕ຺ຕາຕໍ ປຕິຍ຺ຍາປຸຕ຺ຖີຕິ –

“ຍຸຕ຺ຕິ ຍຸຕ຺ຕາຊິປິຕຕ຺ຊາ, ຊາຈຣີ ປຣິປຸຕ຺ຕິ;

ຕໍ ຍ຺ຍາກເຣາຫິ ກກຈາ, ກຊ຺ຈ ຊິກຍ ເກາ ຕຸເຣ”ຕິ· (ຢຸ· ຄື· ໑໐໑໑) –

໑ຈໍ ເຕກ ປເຕຍ຺ຍາປຸຕ຺ຖິເຕ ກກຈເຕາ ຈ –

“ອຊິຊ຺ຊາ ຍຸຕ຺ຕາຕິ ຊາກາຫິ, ຊິຊ຺ຊາ ຍຸຕ຺ຕາຊິປິຕິກີ;

ສຕ຺ຕາສຕິສຍາຊີຫິ, ເຈຕ຺ຖຊີຣິເຍກ ສິຍຸຕາ”ຕິ· (ຢຸ· ຄື· ໑໐໑໑) –

ປເຕຍ຺ຍາຊິຍ຺ຍຊ຺ຊິເຕ ວຸຕິເຍາ ຫຸຕ຺ວາ ປຕິຍ຺ຍາປຸຕ຺ຖີ·

ອຈຍ຺ຍ...ເປ... ປຕິຍ຺ຍາກເຈສີຕິ –

“ກຈໍ ເລາກໍ ອເຈກ຺ກຕ຺ຕໍ, ຍຈ຺ຈຣາຊາ ຕ ປຍ຺ຍຕີ”ຕິ· (ຢຸ· ຄື· ໑໑໑໓) –

ເຕກ ປເຕຍ຺ຍາປຸຕ຺ຖິເຕ –

“ສຸຊ຺ຌາເຕາ ເລາກໍ ອເຈກ຺ກຍ຺ຍ, ເຍາຈຣາຊ ສຊາ ສເຕາ;

អត្ថាត្យិដ្ឋិ ក្លាហច្ច, ឲច៎ យច្ចុតទោ សិឃា;

ឲច៎ លៅក៎ អចោក្ឈត្តិ, យច្ចុរាឌា ត បយ្សុតី”តិ៑ (យុ៑ តិ៑ ១១១៌) –

បធ៌ាចិយ្សខ្ជេសិ៑

សេសឌតាតិ តម្ពិ៎ សយាកេយ សត្ថិបតិតា សេសឌតា៑ ត គឆិឃត្តិតិ “ឲត្តកា សោតាបត្តា”តិអាឌិតា ត ចុច្ចត្តិ៑ ឲច៎ បិទាឃតេ ចត្តុ សយ្ជុិតត្តិ បិទាឃតចក្កេ ព្ពាឆ៎ ចត្តុ សយ្ជុិត៎៑

ចត្តុឲតឥក្កចក្កចឈ្ឈតា តិជ្ជិតា៑

ឆោរបិញ្ញត្តិនិចឈ្ឈតា តិជ្ជិតា៑

១៣៑ ឲតឥក្កចក្កា

(១៣) ៌៑ បច្ចាយឲតឥក្កចក្កចឈ្ឈតា

យហាបឌាបតិកោតយីឆេរិចត្តុ

១១៌៑ ឆេរិបិញ្ញត្តិនិចឈ្ឈតាឃ បឥយេ ឃឌិឆ៎ យហាកោតយីតិ ឲត្តូ “ឃឌិឆ៎ យហាបឌាបតិ កោតយី”តិ ច បឥត្តិ៑ តត្តូ កោតយីតិ កោតិ្ត៑ តាយកោលេឌិចេស បតយ្សា លត្ថសក្កាទា ឲោាហូលា លក្ខុលាសយ្សត្តិ ជិប្ចា “សចេ អឃំ ឆឹតរិ លកិយ្សតិ, ចក្កចត្តិរខ្ចា យហេឃឹ កចិយ្សតិ៑ សចេ បុត្តិ លកិយ្សតិ, ចក្កចត្តិរាឌា កចិយ្សតី”តិ ក្លកឃឆាបិ “យហតីឃេចយ្សា បឌា កចិយ្សតី”តិ ឰ្យាកទិ៍ យុ, តយ្ចា បុត្តបឌាឃ ចេច ឆឹតុបឌាឃ ច យហត្តតាឃ “យហាបឌាបតី”តិ ចោហទិ៍ យុ៑ តក្ខកឃំ បត និសេត្តូ “យហាបឌាបតិកោតយី”តិ ចុត្តិ៑ ចាទកិក្ខត្តិ ចាទេទត ឥាតត្ថាំ កិក្ខុ៑ តាយ៎ អក៎ស្សតិ កោតិ្តឃេច តាយ៎ អក៎យុ៑ យាតុច្ឆត្តិ ចុញ្ញអយាតទ៑ យាតុកពិតី ហិ យាតុច្ឆាតិ ចុច្ចតិ៑ គលហចិចាឥយុត្តបរិឃោសារតតិ “គុទោាបហ្វតា គលហា ចិចាតា”តិអាឌិតា យុត្តតិបិទេ អាគតយ្ស គលហចិចាឥយុត្តយ្ស (យុ៑ តិ៑ ប័៩ប័ អាឥឃោ) បរិឃោសារតេ៑ ព្ពាឥច្ចា អក្កុត្តកោលាកាត់ គឆាយក្កាតុសារេទត ចុត្តិ៑ អបេទ បត “តម្ពិ៎ឃេច យុត្តតិបិទេ ‘អត្តឥល្លាកឃំ ឌាត’ត្តិអាឌិតា អាគតយ្ស អត្តឥល្លយុត្តយ្ស (យុ៑ តិ៑ ៤៣១ អាឥឃោ) បរិឃោសារតេ”តិ ចឥត្តិ៑ តិក្ខុយិត្វា បត្តាឌិតាតត្តិ ឲត្តូ ឲហិកិក្ខុបត្តាខ្ចាឃ ឲទេ បត្តាឌិតាតិ ចឥត្តិ៑ ទេតេច យុត្តតិបិទេ អត្តឥល្លយុត្តនិចឈ្ឈតាឃ (យុ៑ តិ៑ អដ្ជ៑ ១៑៤៣១ អាឥឃោ) ចុត្តិ –
“ឥេសតាបរិឃោសារតេ បច្ចាសតា សាកិឃកុយាទា កោញ្ញត្តឃកុយាទា ច ឲហិកិក្ខុបត្តាខ្ចាឃ បត្តាឌិតា៑ ទេ គេហត្វា កកចា យហាចត់

បាថិសឹ"តិ. សេសេយត្ត ស្ចិន្នោឃ្យយេច.

ពលយានេឆទីចត្ន

១១៩. ទុតិយេ បរបរិយាបន្នា ហុត្វាតិ បទេសំ ឌាឋិ ហុត្វា. សុចណ្ហរសបិញ្ញូទោ អហោសិតិ សុចណ្ហរសបិញ្ញូទោ ចិយ អហោសិ.

យក្កុងកោចខាលត្តិ ឃឆា តាយ យក្កុងកោ សុត្តខាលំ កត្វា យញ្ញុដ្ឋានេត តាកិយណ្ឌលេ តិបន្នោ បរិឃត្តេ បតិតំ បដក្កុំ ចា យក្កិកំ ចា ចេចកេត កត្វា ចិន្ញុត្វា តស្ស រសំ បិចិត្វា បុតាកត្វា តស្មិំឃេច ធានេត តិបញ្ញូតិ, ឲចេយច ឃេ សត្តា ទាកត្តា ឆោរសបដ្ឋា យោហម្មញ្ញហា សឃំកតំ តល្យាយោតំ អតុបតត្តិ, តេ តំ សយតិក្កមិតុំ ត សក្កោត្តិ, ឲចំ ទុទតិក្កមំ ឲតយ្យិ លេត្វាត ចឌត្តិ ឌិទាតិ បណ្ឌិតា ឲតំ ពាត្តត្តិ លិត្តិត្វា អតរបក្កិតា តិទាលឃា ហុត្វា អទហត្តមក្កេត សព្វំ ទុក្ខំ បហាយ ចឌត្តិ កត្ថតីតិ អត្ថោ.

ក្បុលចណ្ហារឆទីចត្ន

១២០. តតិយំ ក្ចត្តាតត្ថមេច.

បដ៌ិទារឆទីចត្ន

១២១. ចតុត្ថេ បដិហារសតេតបីតិ ក្វារសតេតបិ. បដិហារសង្គ្រា ហិ ក្វាទេ ឆោចាទិកេ ច ជិស្សតិ. ក្យុលសកាកត្តិ អត្ថតោ កោហសមិបំ.

តាលាឃាតិ តាលកាចាឃ បតិដ្ឋាតត្វាឃ. ពាត្ថចាតិ បុត្តេ ច បិតទោ ច ឆបត្វា អចសេសា ញាតិសុហជ្ជា. អត្តកោតាឌិបត្តស្សាតិ យទលោត អភិក្កតស្ស. បចត្តិឃញ្ញាបុត្តាឆឃា អត្ថបិតាឌិឆាតេត ចេច ក្បុត្តកិច្ចតិត្តទលោត ច តាលា ហុត្វាបិ យទលាកាលេ កោតចិ ក្បិឃេត យទលំ បដិឆាហិតុំ អសយត្តតាឃ តាលត្វាឃ លេលត្វាឃ ត សត្តិ តាយ. តេតេច ទុត្តំ – "តត្តិ ញាតីសុ តាលតា"តិ.

ឲតយត្តចសត្តិ ឲតំ តេសំ អញ្ញាយញ្ញាស្ស តាលំ កចិតុំ អសយត្តកាចសញ្ញាតំ ការលំ ញាតិត្វា បណ្ឌិតោ ចតុបារិសុទ្ធិសីលេត សំចុតោ ទក្ខិតកោបិតោ ហុត្វា តិព្វាតកាយតំ អដ្ឋដ្ឋិកំ យក្កុំ សីឃំ សោធេយ្យាតិ អត្ថោ.

ឆយ្យខិត្តាឆទីចត្ន

១២២. បញ្ចមេ បទាឃត្តដ្ឋាតតិ បទេសំ ឌាសិដ្ឋាតេ. សុខាតត្តទស្ស អធិការកម្មំ កត្វាតិ សា កិទ អត្ថតោ កោតេ ចិក្កិលិត្វា

ឧគ្ឃាតេន្តស្ស តាយ អគ្គសាវកស្ស ឌាតំ ឥត្វា បត្តំ អកាសិ ។ តំ សន្តាយេតំ ចុត្តំ ហត្ថំ បសារេតីតិ តស្ស ហត្ថាវលម្ពនត្ថំ

ពុទ្ធាធិដ្ឋានេន ហត្ថំ បសារិតេ ។ សោ កិរ អភាកាយិ ហុត្វា គេហំ អាគច្ឆន្តោ យថា អញ្ញេសុ ទិវសេសុ ឋិតោ ទិតោ ច ជូលោកេន្តោ

សិតំ ករោន្តោ ហសមានោ អាគច្ឆតិ, ឯវំ អភាគន្ត្វា សន្តិន្ទ្រិយោ សន្តមានសោ ហុត្វា អគមាសិ ។ ធម្មទិន្នា សីហបញ្ជរេ ឋត្វា ចិទិ

ជូលោកយមានា តស្ស អាគមនាការំ ទិស្វា “កិំ នុ ខោ ឯត”ន្តិ ចិន្តេត្វា តស្ស បច្ចុគ្គមនំ ករោមានា សោបានសីសេ ឋត្វា ជូលម្ពនត្ថំ ហត្ថំ

បសារេសិ ។ ឧបាសកោ អត្តនោ ហត្ថំ សមិញ្ជេសិ ។ សា “បាតរាសភោជនកាលេ ជានិស្សាមី”តិ ចិន្តេសិ ។ ឧបាសកោ បុព្ពេ តាយ សទ្ធិំ

ឯកតោ ភុញ្ជតិ ។ តំ ទិវសំ បន តំ អនបលោកេត្វា យោគាវចរភិក្ខុ វិយ ឯកកោវ ភុញ្ជិ ។ តតោ អាហ – “ភុញ្ជមានោបិ ត្វំ ភទ្ទេ, ត្វំ

ហរធាតិ ន ព្យាហរី”តិ ។ តត្ថ ត្វំ ភទ្ទាតិ ត្វំ លាភិនី ចា ភោជនី ចា ភទ្ទេ ។ ត្វំ ហរធាតិ ត្វំ លាភិនី ចា ភោជនី ចា

អបហរធ ។ សន្តិចវចនេនាតិ កិលេសសន្តិចវចនេន ។ ទិវកាលបរិភោគិនាយ ឈាបនីបជាលិមេ ទិយ អញ្ញត្ថេវ ជិន្នាយតាយ តេហេវ សព្វត្តិយា

ចោទិយមានា អាហ – “ឯវំ សន្តេ…បេ… បព្វជ្ជំ អនុជានាថា”តិ ។

អយំ តាវ សេដ្ឋិ ឈាបនំ ជាលេត្វា ជ្ញានវិសុទ្ធិ អកាសីតិ សា កិរ “ធម្មទិន្នេ ឥមំ សាលានំ ពោធេសិ តត្ថ, អហំ បន អជ្ជ បដ្ឋាយ សន្តិចវចនេន…

បេ… កុលឈាំ កន្ទា”តិ វុត្តេ ឯវំ ចិន្តេសិ – “បកតិបុរិសោ ឯវំ វត្វា តាយ តត្ថ, អទ្ធា ឯតេន លោកុត្តរធម្មោ តាយ បដិវិទ្ធោ”តិ ។

តេនស្សា អយំ សន្និដ្ឋា អហោសិ “អយំ តាវ សេដ្ឋិ ឈាបនំ ជាលេត្វា ជ្ញានវិសុទ្ធិ អកាសី”តិ ។ មជ្ឈិមនិកាយដ្ឋកថាយំ (ម· និ· អដ្ឋ· ១·

៤៦០) បន “អថ ខោ មេ សទ្ធិំ មថាបកតិយា អាលាបសល្លាបមត្តម្បិ ន ករោថាតិ សោ ចិន្តេសិ – ‘អយំ លោកុត្តរធម្មោ តាយ ករណីយោ

ការិយោ ន បការសេតព្វោ; សចេ ខោ បនាហំ ន កថេស្សាមិ, អយំ ហទយំ ផាលេត្វា ឯត្ថេវ កាលំ ករេយ្យា’តិ តស្សា អនុគ្គហត្ថាយ

កថេសិ – ‘ធម្មទិន្នេ អហំ សត្ថុ ធម្មទេសនំ សុត្វា លោកុត្តរធម្មំ នាម អធិគតោ, តំ អធិគតស្ស ឯវរូបា លោកិយកិរិយា ន វដ្ដតី’”តិ វុត្តំ ។

បញ្ហាក្ខន្ធាទិវចនេន បញ្ហំ បុច្ឆីតិ “សក្កាយោ សក្កាយោតិ អយ្យេ វុច្ចតិ, កតមោ នុ ខោ អយ្យេ សក្កាយោ វុត្តោ ភគវតា”តិអាទិនា

ចូឡវេទល្លសុត្តេ (ម· និ· ១·៤៦០ អាទយោ) អាគតនយេន បុច្ឆិ ។ បុច្ឆិតំ បុច្ឆិតំ វិស្សជ្ជេសីតិ “បញ្ច ខោ អាវុសោ វិសាខ,

ឧបាទានក្ខន្ធា សក្កាយោ វុត្តោ ភគវតា”តិអាទិនា (ម· និ· ១·៤៦០ អាទយោ) តត្ថេវ អាគតនយេន វិស្សជ្ជេសិ ។ សុនិសិតត្តិ តិក្ខធារា

អសិនា គណ្ឌុប្បលនាឡំ ឆិន្ទន្តោ វិយ ឧបាសកស្ស ឧទ្ទេសេ ឋត្វា វិស្សជ្ជេសិ ។ អតិក្កមត្វា ឧបាសកស្ស វិសយេ ឋិតា តត្ថ បញ្ហេ ន ឧបដ្ឋាតីតិ អាហ – “ឧគ្គហេតុំ អសមត្ថោ បុច្ឆិ”តិ ។ តំ និទស្សេន្តីតិ

“វិមុត្តិយា បនាយ្យេ កិំ បដិភាគោ”តិ បុច្ឆិតេ “វិមុត្តិយា ខោ, អាវុសោ វិសាខ, និព្ពានំ បដិភាគោ”តិ (ម· និ· ១·៤៦៦) វុត្តេ

“និព្ពានស្ស, បនាយ្យេ, កិំ បដិភាគោ”តិ បុន បុច្ឆិតេ តំ និទស្សេន្តី “អច្ចសរាវុសោ វិសាខា”តិអាទិមាហ ។ តត្ថ អច្ចសរាតិ អបុច្ឆិតព្វំ

បុច្ឆន្តោ បញ្ហំ អតិក្កមិត្វា អហោសីតិ អត្ថោ ។ តាវសង្ខំ បញ្ហានំ បរិយន្តំ គហេតុន្តិ បញ្ហានំ បរិច្ឆេទប្បមាណំ គហេតុំ តាវសង្ខំ បញ្ហានញ្ហិ

បរិច្ឆេទំ គហេតុំ យុត្តដ្ឋានេ អដ្ឋត្វា តតោ បរំ បុច្ឆន្តោ តាវសង្ខំ បញ្ហានំ បរិយន្តំ គហេតុំ អប្បដិភាគធម្មស្ស ច បដិភាគំ បុច្ឆិ ។ និព្ពានំ

នាមេតំ អប្បដិភាគំ, ន សក្កា នីលំ វា បីតកំ វាតិ កេនចិ ធម្មេន សទ្ធិំ បដិភាគំ កត្វា ទស្សេតុំ, តញ្ច ត្វំ គហិតា អធិប្បាយេន បុច្ឆសីតិ

អត្ថោ ។ និព្ពានោគធន្តិ និព្ពានំ ឧគ្គាហេត្វា ឋិតំ, និព្ពានព្ភន្តរំ និព្ពានំ អនុប្បវិដ្ឋន្តិ អត្ថោ ។ និព្ពានបរាយណន្តិ និព្ពានំ បរំ អយនមស្ស

បរាគតិ, ន តតោ បរំ គច្ឆតីតិ អត្ថោ ។ និព្ពានំ បរិយោសានំ អវសានំ អស្សាតិ និព្ពានបរិយោសានំ ។

ປຸເຣຕິ ອຕີເຕສຸ ຂນ຺ເຘສຸ. ປຈ຺ຉາຕິ ອນາຄເຕສຸ ຂນ຺ເຘສຸ. ມຊ຺ເຌຕິ ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ເນສຸ ຂນ຺ເຘສຸ. ອກິຎ຺ຈນນ຺ຕິ ຍສ຺ສ ເອເຕສຸ ຕີສຸ ຐາເນສຸ ຕຓ຺ຫາຄາຫສງ຺ຂາຕໍ ກິຎ຺ຈນໍ ນຕ຺ຖິ, ຕມຫໍ ຣາຄກິຎ຺ຈນາທີຫິ ອກິຎ຺ຈນໍ ກສ຺ສຈິ ຄຫຓສ຺ສ ອພາເວນ ອນາທານໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓໍ ວທາມີຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ປຓ຺ຑິຕາຕິ ຘາຕຸອາຍຕນາທິກຸສລຕາສງ຺ຂາເຕນ ປຓ຺ຑິເຈ຺ຈນ ສມນ຺ນາຄຕາ. ວຸຕ຺ຕຎ຺ເຫຕໍ –

“ກິຕ຺ຕາວຕາ ນຸ ໂຂ, ພນ຺ເຕ, ປຓ຺ຑິໂຕ ໂຫຕີຕິ? ຍໂຕ ໂຂ, ອານນ຺ທ, ພິກ຺ຂຸ ຘາຕຸກຸສໂລ ຈ ໂຫຕິ ອາຍຕນກຸສໂລ ຈ ປະຕິຈ຺ຈສມຸປ຺ປາທກຸສໂລ ຈ ຐານາຐານກຸສໂລ ຈ, ເອຕ຺ຕາວຕາ ໂຂ, ອານນ຺ທ, ພິກ຺ຂຸ ປຓ຺ຑິໂຕ ໂຫຕີ”ຕິ.

ມຫາປຎ຺ຎາຕິ ມຫນ຺ເຕ ອຕ຺ເຖ ມຫນ຺ເຕ ຘມ຺ເມ ມຫນ຺ຕາ ນິຣຸຕ຺ຕິໂຍ ມຫນ຺ຕານິ ປະຕິພານານິ ປຣິຄ຺ຄຫເຓ ສມຕ຺ຖາຍ ປຎ຺ຎາຍ ສມນ຺ນາຄຕາ. ຕິສ຺ສາ ຫິ ເຖຣິຍາ ອເສສກປ຺ປປະຕິສມ຺ພິທາປຕ຺ຕາຍ ປະຕິສມ຺ພິທາໂຍ ປູເຣຕ຺ວາ ຐິຕາຍ ປຎ຺ຎາມຫຕ຺ຕໍ. ຍຖາ ຕໍ ຘມ຺ມທິນ຺ນາຍາຕິ ຍຖາ ຘມ຺ມທິນ຺ນາຍ ກິຕ຺ຕິກິຍາ ພ຺ຍາກຕໍ, ອຫໍ ເອວເມວ ພ຺ຍາກເຣຍ຺ຍນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ. ຕນ຺ຕິ ນິປາຕມຕ຺ຕໍ.

ນນ຺ທາເຖຣີວຕ຺ຖຸ

໑໕໐. ນເຄ ອຎ຺ຎາ ມຄ຺ຄໍ ອປສ຺ສນ຺ຕີຕິ ອຎ຺ຎາ ຣູປິນໍ ອປສ຺ສນ຺ຕີ. ປິສ຺ສຕ຺ວາຕິ ນິຣາສງ຺ຄາ. ຐຕ຺ວາຕິນິມິຕ຺ຕນ຺ຕິ ຐຕ຺ວາຍ ສຸກຕິມິຕ຺ຕໍ, ສຸກາກາຣນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ. ຘມ຺ມປເທ ຄາຖໍ ວຕ຺ວາຕິ –

“ອຕ຺ຖີນໍ ນຄຣໍ ກຕໍ, ມໍສໂລຫິຕເລປນໍ;

ຍຕ຺ຖ ຊຣາ ຈ ມຈ຺ຈຸ ຈ, ມາໂນ ມກ຺ໂຂ ຈ ໂອຫິໂຕ”ຕິ. (ຘ. ປ. ໑໕໐) –

ອິມໍ ຄາຖໍ ວຕ຺ວາ. ຕຕ຺ຖາຍມຘິປ຺ປາໂຍ – ຍເຖວ ຫິ ປຸພ຺ພຓ຺ຓາປຣຓ຺ຓາທີນໍ ໂອທຫນຕ຺ຖາຍ ກຏ຺ຐານິ ອຸສ຺ສາເປຕ຺ວາ ວລ຺ລີຫິ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ ມຕ຺ຕິກາຍ ວິລິມ຺ປິຕ຺ວາ ນຄຣສງ຺ຂາຕໍ ພຫິຘ຺ຘາ ເຄຫໍ ກໂຣນ຺ຕິ, ເອວມິທໍ ອຊ຺ຌຕ຺ຕິກມ຺ປິ ຕີຓິ ອຕ຺ຖິສຕານິ ອຸສ຺ສາເປຕ຺ວາ ນ຺ຫາຣຸພທ຺ຘໍ ມໍສໂລຫິຕເລປນໍ ຕຈປະຕິຈ຺ຉນ຺ນໍ ຊີຣຓລກ຺ຂຓາຍ ຊຣາຍ ມຣຓລກ຺ຂຓສ຺ສ ມຈ຺ຈຸໂນ ອາໂຣຄ຺ຍສມ຺ປທາທີນິ ປະຕິຈ຺ຈ ອຸປ຺ປຊ຺ຊນກມທສ຺ສ ມານສ຺ສ ສຸກຕກາຣຓວິນາສນລກ຺ຂຓສ຺ສ ມກ຺ຂສ຺ສ ຈ ໂອທຫນຕ຺ຖາຍ ນຄຣໍ ກຕໍ. ເອວຣູໂປເຍວ ຫິ ເອຕ຺ຖ ກາຍິກເຈຕສິໂກ ອາພາໂຘ ໂອຫິໂຕ, ອິໂຕ ອຸທ຺ຘໍ ກິຎ຺ຈິ ຄຍ຺ຫູປຄໍ ນຕ຺ຖີຕິ.

ຮຸຕ຺ຕໍ ອກາສີຕິ –

“ចទំ ចា ឃមិ ចា តិដ្ឋិ, តិសិតេក្កា ប្កច ចា សឃំ;

សមិតេព្ឋាតិ បសាតេទតិ, ឲសា កាឃស្ស ព្ទព្ឋាតា៍

“អដ្ឋិតហាទ្ធសំឃុតេត្តា, តចយំសាចតេលបតេតា;

លចិឃា កាតេឃា បដិច្ឆតេក្កា, ឃឆាក្វុតំ ត ជិស្សតិ”តិ៍ (ឃុ៍ តិ៍ ១៨៥-១៨៩) –

អាជិតា ឃុត្តយការិ៍

តេសាលាតេឆទឹចត្ត

១៣០៍ សត្តតេយ សតេព្ពបិ ចិស្នុំ ចិស្នុំ ឈទាចាតេស បតិដ្ឋាតេបសឹតិ ឲត្ត សតេព្ពបិ ចិស្នុំ ចិស្នុំ ឈទាចាតេស បតិដ្ឋាតេបត្វា “ឃុត្តាច យំ បជិឌក្កិស្សត្តិ, កិំ តេយ ចិស្នុំ ក្បុតេព្ពតា”តិ សព្ពុំ សាបតេឃ្យយ្បិ ចិកឌិត្វា អគាសឹតិ តេចជិតព្ពុា៍ តេតតេត ហិ តតេតា បដ្ឋាឃ “អយំ អយ្យាកំ កិំ កទិស្សតិ”តិ អត្តតេតា សត្តិកំ អាកតំ “ឃាតា”តិ សព្ពាយ្បិ ត កទិស្នុ៍ តឆា ហិ តំ កតិបិហច្ឆតេឃត តេដដ្ឋ ឃុត្តស្ស កទិឃា “អតេហា អយ្យាកំ អយំ តេដតេដ្ឋ ឃុតេត្តា តេយតិ តេច្ឆ តេកាដ្ឋាតេស ឥត្វា ចិឃ ព្ទយតេយច តេកហំ អាកច្ឆតិ”តិ អាហ៍ តេសសឃុត្តាតំ កទិឃាតេឃាបិ ឲចតេយចំ ចជិស្នុ៍ តេដដ្ឋឌឹតទំ អាជិ កត្វា តាសំ តេកហំ កតកាតេល តាបិ តំ ឲចតេយច ចជិស្នុ៍ សា អចឃាតប្បត្តា ហុត្វា “កិំ តេយ ព្ទយតេយសំ សត្តិតេក ចុតេត្តត, កិក្ខតិ ហុត្វា ឌីចិស្សាឃិ”តិ កិក្ខតិប្បសស្សឃំ កត្វា បព្ពាជ្ជំ ឃាចិ, តា តំ បព្ពាតេដស្នុ៍ ព្ទយតេយច ចត្តំ ឥតេស្សតេត្តា “ពាហុឃុត្តិកតេសាលា តេតសំ អត្តតិ អកាទចកាចំ ពាត្វា ‘ឈទាចាតេសត កិំ កទិស្សាឃិ’តិ តិក្ខយិត្វា បព្ពាជី”តិ អាហ៍

ចិហាទំ កច្ឆតិតេឃាតិ កិក្ខចិហាទំ កច្ឆតិតេឃា៍ ឆយ្យុឃុត្តយត្តិ តចចិឆតេលិកតាទឆយ្ញុ៍ តេសា ហិ ប្កត្តយឆតេយា តាយ តេឃា ហិ តំ ត បស្សតិ, តស្ស ចស្សសតយ្បិ ឌីចតតេតា តំ ឆយ្ញុំ បស្សត្តស្ស បដិចិទ្ធាត្តស្ស ឲកាហយ្បិ ឲកក្ខលយ្បិ ឌីចិតំ តេសតេយ្យា៍ អាកត្តកាដតេតាតិ ចិហាទកតំ កិក្ខតិដតំ សត្តាឃ ចដតិ៍ អត្បុឆាតេទត្វាតិ អសល្លតេក្ខត្វា៍

ពាក្យលិតេឆទឹចត្ត

១៣១៍ អដ្ឋឃំ ប្កត្តាតត្តតេយច៍

ក្បុព្ទលតេកសាតេឆទឹចត្ត

២៣២. ភវយេ ចតុក្កេតិ បីឡិតចតុក្កេ. ចតុត្ថំ សយាហារេវា ចតុក្កំ. ធារកេតាតិ ពន្ធភាការេតា. ខ្ពាបេដ្ឋតាតិ ខ្ពន្ធិត្វា.

មុហុត្តម្បិ ចិន្តេតីតិ មុហុត្តំ តង្ខណម្បិ ធាតុប្បត្តិកបញ្ញាយ តង្ខណានុរូបំ អត្ថំ ចិន្តេតិ សក្កោតេយ្យ. សហស្សម្បិ ចេ គាថា,

អនត្ថបទសំហិតាតិ អយំ គាថា ទារុចីរិយត្ថេរស្ស ភគវតា ភាសិតា, ពហុធាបិ ច សាវេយ្យ គាថា ទស្សិតា. ទេសិកាចារិយសណ្ឋានាយំ

អាចរិយធម្មបាលត្ថេរេនបិ កុណ្ឌលកេសិត្ថេរិយា វត្ថុម្ហិ អយមេវ គាថា វុត្តា. ធម្មបទដ្ឋកថាយំ បន កុណ្ឌលកេសិត្ថេរិយា វត្ថុម្ហិ

“យោ ច គាថាសតំ ភាសេ, អនត្ថបទសំហិតា;

ឯកំ ធម្មបទំ សេយ្យោ, យំ សុត្វា ឧបសម្មតី”តិ. (ធ. ប. អដ្ឋ. ១.១០២) –

អយំ គាថា អាគតា. តំតំភាណកានំ វចនបរម្បរាវសេន តត្ថ តត្ថ តថា វុត្តន្តិ ន ចោទេតព្ពំ អាចរិយស្ស បុព្ពាបរវិរោធោ សង្កិតព្ពោ.

កដ្ឋកាបិលិតីទេសី-កដ្ឋកច្ឆាតារទេសីវត្ថុ

២៣៣-២៣៤. ទសមំ ឯកាទសមញ្ច វុត្តនយេន

កិសាគោតមីថេរីវត្ថុ

២៣៥. ឆ្វាទសមេ តីហិ លក្ខណេហីតិ វត្ថលក្ខណភុត្តលក្ខណមេតលក្ខណសង្ខាតេហិ តីហិ លក្ខណេហិ. សិព្ពិតកិត្តិ សាយបតីវេ.

តំ បុត្តបកុរូបត្តន្តិ តំ រូបពាលិនិរូបត្តេ បុត្តេ ច បស្ស ច លភិត្វា “មម បុត្តា អភិរូបា ពលវន្តា បណ្ឌិតា វឌ្ឍកិច្ចករា, មម គោណា

អរោគា អភិរូបា មហាភារវហា, មម កាជី ពហុលីរា”តិ ឯវំ បុត្តេហិ ច បស្សេហិ ច វុត្តំ តនំ ព្យាវដមនសន្តិ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យាទីសុ

អារម្មណេសុ ហិរញ្ញសុវណ្ណាទីសុ បត្តចីវរាទីសុ វា យំ យំ លទ្ធំ ហោតិ, តត្ថ តត្ថេវ លគ្គតាយ សត្តមានសំ. សុត្តំ គាមន្តិ និទ្ទំ ឧបគតំ

សត្តកាយំ. មហោឃោ វាតិ យថា ឯវរូបំ គាមំ គម្ភីរោ វិត្ថារោ ច មហោឃោ មហាតលិមិឡោ អត្តមយោ ឥតលម្បិ អនវសេសំ

សត្តំ អាទាយ គច្ឆតិ, ឯវំ វុត្តប្បការំ តនំ មច្ចុ អាទាយ គច្ឆតីតិ អត្ថោ. អយំ បនត្ថិ មហោឃោហិ តំ គោរាណំ, អយំ មហាតិត្ថាតន្តិ

អត្ថោ. សេសមេត្ថ វុត្តនយេន.

និក្ខេបកថាវាទេសីវត្ថុ

᪒᪓᪗᪨ ᨲᩮᩁᩈᨾᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨶᨲ᩠ᨳᨾᩮᩅ᪨

(ᨷᨬ᩠ᨧᨾᩑᨲᨴᨣ᩠ᨣᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨)

ᨳᩮᩁᩦᨷᩣᩊᩥᩈᩴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪑᪓᪨ ᩑᨲᨴᨣ᩠ᨣᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ

(᪑᪓) ᪖᪨ ᨨᨭ᩠ᨮᩑᨲᨴᨣ᩠ᨣᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨲᨷᩩᩈ᩠ᩈ-ᨽᩃ᩠ᩃᩥᨠᩅᨲ᩠ᨳᩩ

᪒᪓᪘᪨ ᩏᨷᩣᩈᨠᨷᩣᩊᩥᩈᩴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿ ᨷᨮᨾᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᨷᨮᨾᩴ ᩈᩁᨱᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩴ ᨷᨮᨾᩴ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩁᨱᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ᪨ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨷᩁᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨲᩮᩣ ᨷᩁᩴ᪨ ᨠᩣᨿᨲ᩠ᨳᩩᨷᨧ᩠ᨨᩮᨴᩴ ᩋᨠᩣᩈᩦᨲᩥ ᨠᩣᨿᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨ ᨿᨳᩣ ᨲᩮ ᨣᩮᩣᨱᩣ ᩈᩩᩁᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩣ ᨷᩥᨷᩣᩈᩥᨲᩣᨷᩥ ᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᩋᨠᩣᩈᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨷᩩᩈ᩠ᩈᨽᩃ᩠ᩃᩥᨠᩣᨶᩴ᪨ ᩋᨵᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᩣᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨿᨠ᩠ᨡᩔ ᩋᩣᩅᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩣᩅᩮᨭ᩠ᨮᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᩮᩈᩮᩈᩩᨷᩥ᪨ ᩋᨲᩦᨲᨬᩣᨲᩥ ᩋᩣᨧᩥᨱ᩠ᨱᩣ ᩈᩣᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩣᨠᩣᩈᩦᨲᩥ ᩋᨲᩦᨲᨬᩣᨲᩥ ᩑᨠᩣ ᨽᩣᨲᩮᨶ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨬᩣᨲᩥᨧᩥᨱ᩠ᨱᩣ ᩈᩣᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩣᨠᩣᩈᩥ᪨ ᨴ᩠ᩅᩮᩅᩣᨧᩥᨠᩮ ᩈᩁᨱᩮ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨿᩣᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᩋᨶᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨵᨾ᩠ᨾᩅᩈᩮᨶ ᨴ᩠ᩅᩮᩅᩣᨧᩥᨠᩮ ᩈᩁᨱᩮ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨧᩮᨲᩥᨿᨭ᩠ᨮᩥ ᨷᩪᨩᨶᩦᨿᩅᨲ᩠ᨳᩩ᪨ ᩅᩥᩅᩮᨠᩈᨾ᩠ᨷᨠ᩠ᨡᩣᨿᩣᨲᩥ ᩅᩥᩅᩮᨠᨿᩣᨶᩔ ᨠᨳᩮᨲᩣ ᩅᩮᨠᩈᨾ᩠ᨷᨠ᩠ᨡᩣᨿᩣ᪨

ᩋᨶᩣᨳᨷᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᩅᨲ᩠ᨳᩩ

᪒᪓᪙᪨ ᨴᩩᨲᩥᨿᩮ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨣᩩᨱᩮᨶᩣᨲᩥ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨴᩣᨿᨠᨽᩣᩅᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮᨶ ᨣᩩᨱᩮᨶ᪨ ᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩣᨾᩈᨾᩥᨴ᩠ᨵᨲᩣᨿ ᩅᩥᨣᨲᨾᨧ᩠ᨨᩮᩁᨲᩣᨿ ᨠᩁᩩᨱᩣᨴᩥᨣᩩᨱᩈᨾᨦ᩠ᨣᩥᨲᩣᨿ ᨧ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨠᩣᩃᩴ ᩋᨶᩣᨳᩣᨶᩴ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨾᨴᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩣᩃᩴ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᩋᨶᩣᨳᩣᨶᩴ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᩮᩣ ᩑᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩋᨶᩣᨳᨷᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᩮᩣᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨡᩴ ᨣᨲᩮᩣ᪨ ᨩᩮᨲᩅᨶᨾᩉᩣᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩑᨠᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ “ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩣᨠᩴ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨲ᩠ᨲᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨾᩮᩅ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨠᩥᨱᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩮᩔᨶ᩠ᨲᩣ “ᨽᩮᩅᩈᩥᨠᩴ ᨷᨬ᩠ᨧ ᩈᩃᩣᨠᨽᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩃᩣᨠᩮᨶ ᨣᩣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩃᩣᨠᨽᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨠ᩠ᨡᩮ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨠᨽᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᩩᩁᩮᩣᨣᩮ ᩅᩮᨷᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩩᩁᨽᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩣᨶᩴ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᨽᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᩮᩈᩮᩈᩩᨷᩥ᪨ ᨷᨬ᩠ᨧ ᩋᩣᩈᨶᩈᨲᩣᨶᩥ ᨣᩮᩉᩮ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣᨶᩮᩅ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨣᩮᩉᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩣᨷᩮᨲᩩᩴ ᨷᨬ᩠ᨧ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨲᩣᨶᩴ ᨷᨬ᩠ᨧ ᩋᩣᩈᨶᩈᨲᩣᨶᩥ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ចិត្តគហបតិវត្ថុ

១៥០. តតិយេ មិគា ចេវ មិគទ្ធបិតិ. កិញ្ចិ សមាគារេបត្វាតិ, “ភន្តេ, មយ្ហំ អត្តុក្កហំ ករោថ, ឥធ និសីទិត្វា កិញ្ចិ កថេថា”តិ កិញ្ចិកថនត្ថំ សមាគារេបត្វា. ចិតត្ថំ ទិដ្ឋិស្ស ឧបចិតំ តិរោព្ភកាកិយក្យុសលំ ឧបតិស្សយោ. សញ្ញាយតនចិកត្តិមេច ខេមេសីតិ សញ្ញាយតនចិកាកប្បដិសំយុត្តមេច ឆព្ភគំ ករោមិ. ធេរោតាតិ តត្ថ សត្ថិហិតានំ សព្ពេសំ ជេដ្ឋេន មហាធេរេន. បញ្ហាចិស្សជ្ជនំ អសក្កោន្តេនាតិ ចិត្តេន គហបតិនា “យា ឥមា, ភន្តេ ធេរ, អនេកវិហិតា ទិដ្ឋិយោ លោកេ ឧប្បជ្ជន្តិ, ‘សស្សតោ លោកោ’តិ វា, ‘អសស្សតោ លោកោ’តិ វា, ‘អន្តវា លោកោ’តិ វា, ‘អនន្តវា លោកោ’តិ វា, ‘តំ ជីវំ តំ សរីរ’ន្តិ វា, ‘អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរ’ន្តិ វា, ‘ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណា’តិ វា, ‘ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណា’តិ វា, ‘ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណា’តិ វា, ‘នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណា’តិ វា យានិ ចិមានិ ទ្វាសដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតានិ ព្រហ្មជាលេ ភណិតានិ, ឥមា នុ ខោ, ភន្តេ, ទិដ្ឋិយោ កិស្មិំ សតិ ហោន្តិ, កិស្មិំ អសតិ ន ហោន្តី”តិ ឯវមាទិនា (សំ. និ. ៤.៣៤៥) បញ្ហំ បុដ្ឋេ តំ បញ្ហាចិស្សជ្ជនំ អសក្កោន្តេន. ឥមំ កិរ បញ្ហាយាចតតិយំ បុដ្ឋោ មហាធេរោ តុណ្ហីភូតោហោសិ. អថ ឥសិទត្តត្ថេរោ ចិន្តេសិ – “អយំ ធេរោ នេវ អត្តនា ព្យាករោតិ, ន អញ្ញំ អជ្ឈេសតិ, ឧបាសកោ ច កិលមិស្សតិ, អហមេតំ ព្យាករិត្វា ផាសុវិហារំ កត្វា ទស្សាមី”តិ. ឯវំ ចិន្តេត្វា ច អាសនតោ វុដ្ឋាយ ធេរស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា “ព្យាករោមហំ, ភន្តេ, ចិត្តស្ស គហបតិនោ ឯតំ បញ្ហ”ន្តិ (សំ. និ. ៤.៣៤៥) អាហ. ឯវំ វុត្តេ ធេរោ “ព្យាករោហិ ត្វំ, អាវុសោ ឥសិទត្ត, ចិត្តស្ស គហបតិនោ ឯតំ បញ្ហ”ន្តិ ឥសិទត្តំ អជ្ឈេសិ. តេន វុត្តំ – “បញ្ហាចិស្សជ្ជនំ អសក្កោន្តេន អជ្ឈិដ្ឋោ”តិ.

បញ្ហាចិស្សជ្ជនេនាតិ “យា ឥមា, គហបតិ, អនេកវិហិតា ទិដ្ឋិយោ លោកេ ឧប្បជ្ជន្តិ ‘សស្សតោ លោកោ’តិ វា, ‘អសស្សតោ លោកោ’តិ វា…បេ… យានិ ចិមានិ ទ្វាសដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតានិ ព្រហ្មជាលេ ភណិតានិ, ឥមា ខោ, គហបតិ, ទិដ្ឋិយោ សក្កាយទិដ្ឋិយា សតិ ហោន្តិ, សក្កាយទិដ្ឋិយា អសតិ ន ហោន្តី”តិអាទិនា នយេន បញ្ហាចិស្សជ្ជនេន. គិហិសហាយកភាវេន ញាតោតិ ធេរស្ស គិហិសហាយកភាវេន ចិត្តេន គហបតិនា ញាតោ. ចិត្តោ កិរ, គហបតិ, តស្ស បញ្ហាវេយ្យាករណេន តុដ្ឋោ “កុតោ, ភន្តេ, អយ្យោ ឥសិទត្តោ អាគច្ឆតី”តិ វត្វា “អវន្តិយា ខោ អហំ, គហបតិ, អាគច្ឆាមី”តិ វុត្តេ “អត្ថិ, ភន្តេ, អវន្តិយា ឥសិទត្តោ នាម កុលបុត្តោ អម្ហាកំ អទិដ្ឋសហាយោ បព្ពជិតោ, ទិដ្ឋោ សោ អាយស្មតា”តិ បុច្ឆិ. ធេរោ ច “ឯវំ, គហបតី”តិ វត្វា “កហំ នុ ខោ, ភន្តេ, សោ អាយស្មា ឯតរហិ វិហរតី”តិ បុន បុដ្ឋោ តុណ្ហីអហោសិ. អថ ចិត្តោ គហបតិ “អយ្យោ នោ, ភន្តេ, ឥសិទត្តោ”តិ បុច្ឆិត្វា “ឯវំ, គហបតី”តិ វុត្តេ អត្តនោ គិហិសហាយភាវំ អញ្ញាសិ.

តេនេវាភិរាបត្តិបាដិហារិយំ ទស្សេត្វាតិ ឯកស្មិំ កិរ ទិវសេ ចិត្តោ គហបតិ “សាធុ មេ, ភន្តេ, អយ្យោ ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិបាដិហារិយំ ទស្សេតូ”តិ មហាធេរំ យាចិ. ធេរោ “តេន ហិ ត្វំ, គហបតិ, អាឡិន្ទេ ឧត្តរាសង្គំ បញ្ញបេត្វា តត្ថ តិណករលាបំ ឱកិរា”តិ វត្វា តេន ច តថា កតេ សយំ វិហារំ បវិសិត្វា ច ឃដិកំ ទត្វា តថារូបំ ឥទ្ធាភិសង្ខារំ អភិសង្ខារេសិ, យថា តាឡច្ឆិគ្គឡេន ច អគ្គឡន្តរិកាយ ច អច្ចិ និក្ខមិត្វា តិណានិ ឈាបេតិ, ឧត្តរាសង្គំ ន ឈាបេតិ. អថ ចិត្តោ គហបតិ ឧត្តរាសង្គំ បប្ផោដេត្វា សំវិគ្គោ លោមហដ្ឋជាតោ

ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨳᩮᩁᩴ ᨻᩉᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩋᨽᩥᩁᨾᨳ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩋᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᨾᨧ᩠ᨨᩥᨠᩣᩈᨱ᩠ᨯᩮ, ᩁᨾᨱᩦᨿᩴ ᩋᨾ᩠ᨻᩣᨭᨠᩅᨶᩴ, ᩋᩉᩴ ᩋᨿ᩠ᨿᩔ ᩏᩔᩩᨠ᩠ᨠᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩥ ᨧᩦᩅᩁᨸᩥᨱ᩠ᨯᨸᩣᨲᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨣᩥᩃᩣᨶᨸᨧ᩠ᨧᨿᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᨴᩣ ᨳᩮᩁᩮᩣ “ᨶ ᨴᩣᨶᩥ ᩍᨵ ᩅᩈᩥᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ”ᨲᩥ ᨲᨾ᩠ᩉᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᩣᨾᩥ᪨ ᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩮᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ – “ᨲᩮᨩᩮᩣᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨸᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ‘ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩍᨵ ᩅᩈᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᨿᩩᨲ᩠ᨲ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨳᩣᩈᩩᨡᩴ ᨸᨠ᩠ᨠᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨸᩮ ᩋᨣ᩠ᨣᩈᩣᩅᨠᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᨿᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᩴ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᨲᩮᩣ ᩅᩥᨶᨿᨸᩥᨭᨠᩮ ᩋᩣᨣᨲᨾᩮᩅ᪨

ᩈᨴ᩠ᨵᩮᩣᨲᩥ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩣᨿ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ᪨ ᩈᩦᩃᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨣᩣᩁᩥᨿᩈᩦᩃᩴ ᩋᨶᨣᩣᩁᩥᨿᩈᩦᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᩅᩥᨵᩴ ᩈᩦᩃᩴ, ᨲᩮᩈᩩ ᩍᨵ ᩋᨣᩣᩁᩥᨿᩴ ᩈᩦᩃᩴ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩴ, ᨲᩮᨶ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨿᩈᩮᩣᨽᩮᩣᨣᩈᨾᨸ᩠ᨸᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᨿᩣᨴᩥᩈᩮᩣ ᩋᨶᩣᨳᨸᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᩣᨴᩦᨶᩴ ᨸᨬ᩠ᨧᩩᨸᩣᩈᨠᩈᨲᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮᩣ ᩋᨣᩣᩁᩥᨿᩮᩣ ᨿᩈᩮᩣ, ᨲᩣᨴᩥᩈᩮᨶᩮᩅ ᨿᩈᩮᨶ, ᨿᩮᩣ ᨧ ᨵᨶᨵᨬ᩠ᨬᩣᨴᩥᨠᩮᩣ ᨽᩮᩣᨣᩮᩣ, ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩈᨲ᩠ᨲᩅᩥᨵᩋᩁᩥᨿᨵᨶᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮᨶ ᨧᩣᨲᩥ ᨴᩩᩅᩥᨵᩮᨶ ᨽᩮᩣᨣᩮᨶ, ᨲᩮᨶ ᨧ ᩈᨾᨸ᩠ᨸᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨿᩴ ᨿᩴ ᨸᨴᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᩁᨲ᩠ᨳᩥᨾᩣᨴᩦᩈᩩ ᨴᩥᩈᩣᩈᩩ ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᩣ ᨠᩩᩃᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨿᩴ ᨿᩴ ᨸᨴᩮᩈᩴ ᨽᨩᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᨶ ᩃᩣᨽᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᩮᨶ ᨸᩪᨩᩥᨲᩮᩣᩅ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩉᨲ᩠ᨳᨠᩋᩣᩊᩅᨠᩅᨲ᩠ᨳᩩ

᪒᪕᪑᪨ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩮ ᨧᨲᩩᨻ᩠ᨻᩥᨵᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩅᨲ᩠ᨳᩩᨶᩣᨲᩥ ᨴᩣᨶᨸᩥᨿᩅᨧᨶᩋᨲ᩠ᨳᨧᩁᩥᨿᩣᩈᨾᩣᨶᨲ᩠ᨲᨲᩣᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮᨶ ᨧᨲᩩᨻ᩠ᨻᩥᨵᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩅᨲ᩠ᨳᩩᨶᩣ᪨ “ᩈ᩠ᩅᩮ ᨽᨲ᩠ᨲᨧᩣᨭᩥᨿᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩋᩣᩊᩅᨠᩔ ᨸᩮᩈᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᩣᨠᨭᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ – “ᨲᨲᩕᩣᨿᩴ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᩥᨠᨳᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨾᩥᨣᩅᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩴ ᨣᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᩣᩊᩅᨠᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᩅᩥᩅᩥᨵᨶᩣᨭᨠᩪᨸᨽᩮᩣᨣᩴ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩮᩣᩁᨸ᩠ᨸᨭᩥᨻᩣᩉᨶᨲ᩠ᨳᨬ᩠ᨧ ᨸᨭᩥᩁᩣᨩᨶᩥᩈᩮᨵᨶᨲ᩠ᨳᨬ᩠ᨧ ᨻ᩠ᨿᩣᨿᩣᨾᨠᩁᨱᨲ᩠ᨳᨬ᩠ᨧ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᨾᩥᨣᩅᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨻᩃᨠᩣᨿᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ “ᨿᩔ ᨸᩔᩮᨶ ᨾᩥᨣᩮᩣ ᨸᩃᩣᨿᨲᩥ, ᨲᩔᩮᩅ ᨽᩣᩁᩮᩣ”ᨲᩥ ᨠᨲᩥᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩥᨣᩅᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩴ ᨣᨲᩮᩣ᪨ ᩑᨠᩴ ᨾᩥᨣᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨮᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶ ᨸᩃᩣᨲᩴ ᩑᨱᩥᨾᩥᨣᩴ᪨ ᩋᨶᩩᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨲᩥᨿᩮᩣᨩᨶᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᩑᨠᨠᩮᩣᩅ ᩋᨶᩩᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨩᩅᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩥ ᩁᩣᨩᩣ ᨵᨶᩩᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩣᩅ ᨲᩥᨿᩮᩣᨩᨶᩴ ᨲᩴ ᨾᩥᨣᩴ ᩋᨶᩩᨻᨶ᩠ᨵᩥ᪨ ᨥᩣᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᨱᩥᨾᩥᨣᩣ ᨲᩥᨿᩮᩣᨩᨶᩅᩮᨣᩣ ᩑᩅ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩦᨱᨩᩅᩴ ᨲᩴ ᨾᩥᨣᩴ ᩏᨴᨠᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩴ ᨥᩣᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨴ᩠ᩅᩮᨵᩣ ᨨᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨶᩩᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩴ ᩃᨣᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᩣᨸᩥ ᨾᩴᩈᩮᨶ “ᨶᩣᩈᨠ᩠ᨡᩥ ᨾᩥᨣᩴ ᨣᩉᩮᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨸᩅᩣᨴᨾᩮᩣᨧᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨴ᩠ᩅᩮᨵᩣ ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨵᨶᩩᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩴ ᩃᨣᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩈᨶ᩠ᨴᨧ᩠ᨨᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨥᨶᨧ᩠ᨨᩣᨿᩴ ᨻᩉᩃᨸᨲ᩠ᨲᨸᩃᩣᩈᩴ᪨

ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮ ᩋᨵᩥᩅᨲ᩠ᨳᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᩊᩅᨠᩴ ᨿᨠ᩠ᨡᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᨴᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᩅᩁᩴ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᩉᩥᨠᩈᨾᨿᩮ ᨲᩔ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᨨᩣᨿᩣᨿ ᨹᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣᨠᩣᩈᩴ ᨸᩅᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᨸᩣᨱᩥᨶᩮᩣ ᨡᩣᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᨭᩥᩅᩈᨲᩥ᪨ ᩋᩣᩊᩅᨠᩔ ᨶᩥᩈᩦᨴᨶᨸᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩦᨲᩥ ᨿᨲ᩠ᨳ ᩋᨽᩥᩃᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩈᩩ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᨴᩥᩅᩈᩮᩈᩩ ᩋᩣᩊᩅᨠᩮᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩥᩁᩥᩴ ᩋᨶᩩᨽᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴᨿᩮᩅ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᩁᨲᨶᨸᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪨ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨣᨾᨶᩮ ᩋᩈᨾ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮ “ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨠᩣᩁᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩅᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨲᨴᩣ ᨠᩥᩁ ᩈᩣᨲᩣᨣᩥᩁᩥᩉᩮᨾᩅᨲᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨿᨠ᩠ᨡᩈᨾᩣᨣᨾᩴ ᨣᨾᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩈᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩣ ᨶᩣᨶᩣᨿᩣᨶᩮᩉᩥ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᩣᨠᩣᩈᩮ ᨧ ᨿᨠ᩠ᨡᩣᨶᩴ ᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᩋᩣᨠᩣᩈᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥ ᩅᩥᨾᩣᨶᩣᨶᩥ ᨸᩁᩥᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶᩮᩅ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᩣᩊᩅᨠᩔ ᨸᨶ ᩅᩥᨾᩣᨶᩴ ᨽᩪᨾᨭ᩠ᨮᩴ ᩈᩩᨣᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩣᨠᩣᩁᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩩᩈᩴᩅᩥᩉᩥᨲᨴ᩠ᩅᩣᩁᨭ᩠ᨭᩣᩃᨠᨣᩮᩣᨸᩩᩁᩴ ᩏᨸᩁᩥ ᨠᩴᩈᨩᩣᩃᩈᨬ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᨾᨬ᩠ᨩᩪᩈᩣᩈᨴᩥᩈᩴ

ពិធោឌនំ រុដ្ឋេឆន, តស្ស រូបម្បិ មកេ្កា ហោតិ, តេ តំ បទេសមាកម្ម កត្វុមសមត្វា អហេសុំ ញុទ្ធានញ្ចានិសិន្នោកាសស្ស រូបម្បិការោក

យាច កចក្កា កោចិ កត្វុមសមត្វេ, តស្មា អត្តនោ កាមេន អសមជ្ជមានេ “កិំ នុ ខោ ការណ”ន្តិ អាវជ្ជេសុំ តេសំ កថំ សុត្វា ចិន្តេសិ

យស្មា អស្សទ្ធស្ស សទ្ធាកថា ទុក្កថា ហោតិ ទុស្សីលស្ស សីលកថាទយោ វិយ, តស្មា តេសំ មក្ខានំ សត្តិកា នកវតោ បសំសំ សុត្វា ឧច

អក្កិមិ មក្ខិត្តលោលមក្ខរា វិយ អត្តនោ រូបញ្ញនោកាបន បនបនិយមានហទយោ ហុត្វា ចិន្តេសិ បដ្ឋានក្កនន្តិ កោលិសបដ្ឋានក្កនំ

ឋនោ បដ្ឋាយ អាចរិយកសុទ្ធិ ចិត្តានេទដ្ឋន្តិ សោ កិរ មនោសិលិតលេ វាមបិទេន ឋត្វា “បស្សថ ទានិ តុម្ហាកំ វា សត្វា

មហានុភាវតា, អហំ វា”តិ នក្ខលបិទេន សង្ខោយានមត្តំ កោលិសក្កនបដ្ឋនំ អក្កមិ, តំ អយោក្កនប្បហតោ វិយ និទ្ធន្តអយបិណ្ឌោ

បបដិកាយោ មុក្កិំ សោ តត្ថ ឋត្វា “អហំ អាចរិយកោ”តិ រូបញ្ញោសសិ, សកលជម្ពុទីបំ សទ្ទោ ឆទិំ តិយោឌនសហស្សចិត្តនហិមវាបិ

សម្បកម្បិ មក្ខស្សាន្តុការេវន សោ វាតមណ្ឌលំ សមុដ្ឋាបេសិ “ឧទេនេវ សមហំ បលាបេស្សាមី”តិ សោ បុរត្ថិមាទិភេទា វាតា

សមុដ្ឋហិត្វា អឌ្ឍយោជនយោជនទ្វិយោជនតិយោជនប្បមាណានិ បដ្ឋានក្កនានិ បទាលេត្វា វនកច្ឆរុក្ខាទីនិ រូមូលេត្វា អាចរិយកនំ

បក្ខន្តា ទិណ្ណហត្ថិយាលីទីនិ ទុណ្ណត្តា លទនិដ្ឋកា អាកាសេ នមន្តា នកវា “មា កស្សចិ រូបទោសោ ហោតុ”តិ អធិដ្ឋាសិ សោ វាតា

ទសពលំ បត្វា ចីវរកណ្ណមត្តម្បិ វាលេតុំ នាសក្ខិំសុ តតោ មហាវស្សំ សមុដ្ឋាបេសិ “រូទកេន អជ្ឈោត្ថរិត្វា សមហំ មារេស្សាមី”តិ

តស្សានុភាវេន រូបរូបរិ សតបដលសហស្សបដលាទិភេទា វលាហកា រូដ្ឋហិត្វា បវស្សិំសុ វុដ្ឋិធារាវេគេន បវនី ឆិទ្ទា អហោសិ

វនរុក្ខាទីនំ រូបរិ មហោឃោ អាគន្ត្វា ទសពលស្ស ចីវរេ រុស្សាវពិន្ទុមត្តម្បិ តេមេតុំ នាសក្ខិ តតោ បាសាណវស្សំ សមុដ្ឋាបេសិ

មហន្តានិ មហន្តានិ បដ្ឋានក្កនានិ ធូមាយន្តានិ បជ្ជលន្តានិ អាកាសេនាគន្ត្វា ទសពលំ បត្វា ទិព្វមាលាគុឡានិ សម្បជ្ជិំសុ តតោ

បហរណវស្សំ សមុដ្ឋាបេសិ ឯកតោធារា ឧភតោធារា អសិសត្តិខុរប្បាទយោ ធូមាយន្តា បជ្ជលន្តា អាកាសេនាគន្ត្វា ទសពលស្ស

បាទមូលេ ទិព្វបុប្ផានិ អហេសុំ

តតោ អង្គារវស្សំ សមុដ្ឋាបេសិ កិំសុកវណ្ណា អង្គារា អាកាសេនាគន្ត្វា ទសពលស្ស បាទមូលេ ទិព្វបុប្ផានិ ហុត្វា វិកិរិំសុ តតោ

កុក្កុឡវស្សំ សមុដ្ឋាបេសិ អច្ចុណ្ហោ កុក្កុឡោ អាកាសេនាគន្ត្វា ទសពលស្ស បាទមូលេ ចន្ទនចុណ្ណំ ហុត្វា និបតិ តតោ វាលិកវស្សំ

សមុដ្ឋាបេសិ អតិសុខុមា វាលិកា ធូមាយន្តា បជ្ជលន្តា អាកាសេនាគន្ត្វា ទសពលស្ស បាទមូលេ ទិព្វបុប្ផានិ ហុត្វា និបតិំសុ តតោ

កលលវស្សំ សមុដ្ឋាបេសិ តំ ធូមាយន្តំ បជ្ជលន្តំ អាកាសេនាគន្ត្វា ទសពលស្ស បាទមូលេ ទិព្វវិលេបនំ ហុត្វា និបតិ តតោ អន្ធការំ

សមុដ្ឋាបេសិ “ភិំសេត្វា សមហំ បលាបេស្សាមី”តិ វតុរង្គសមន្នាគតំ អន្ធការសទិសំ ហុត្វា ទសពលំ បត្វា សូរិយប្បភាវិហតមិវន្ធការំ

អន្តរធាយិ ឯវំ មារោ ឥមាហិ នវហិ វាតវស្សបាសាណបហរណង្គារកុក្កុឡវាលិកាកលលន្ធការវុដ្ឋីហិ នកវន្តំ

បលាបេតុមសក្កោន្តោ នានាវិធបហរណហត្ថអនេកប្បការរូបភូតគណសមាកុលាយ វតុរង្គិនិយា សេនាយ សមេនេវ នកវន្តំ

អភិកនោ សោ ភូតគណា អនេកប្បការវិការេ កត្វា “គណ្ហថ ហនថា”តិ នកវតោ រូបម្បិ អាគន្ត្វា វិយ ន ហោន្តិ អបិច នោ

និន្នត្ថលោហបិណ្ឌំ វិយ មក្ខិកា នកវន្តំ អល្លីយិតុមសមត្វា ឧច អហេសុំ

ឧចំ សមត្វេន្តិ អនេកប្បការវិភិំសាការទស្សនេនបិ នកវន្តំ វាលេតុមសក្កោន្តោ អាចរិយកោ ចិន្តេសិ – “យន្នូនាហំ កោនចិ អនេយ្យ

ᨴᩩᩔᩣᨧᩩᨲᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᨧᩮ ᩉᩥ ᩈᩮᩣ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩋᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨲᩴ ᨴᩩᩔᩣᨧᩩᨲᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿ, ᨲᩣᨴᩥᩈ ᩅᩥᩔᩣᨲᩥ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨶ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩈᨧᩮ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿ, ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨲᨬ᩠ᨬᩣᨱᩮᨶᩮᩅ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᨴᩥᩈᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᩴ ᨶ ᨻᩩᨩ᩠ᨫᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩈᨧᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿ, ᨲᨲ᩠ᨳᨠᨸᩥᩃᩮ ᨴᩮᨠᨴᩥᨭ᩠ᨮ ᩅᩥᨿ ᩈᨻ᩠ᨻ ᩈᩩᨶᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩈᨧᩮ ᨸᩥᨲᩁᩩᨸᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿ, ᨷᩃᩣᨷᩃᩴ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨠᩥᩁᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩈᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩅᩥᩈᨿᩉᩣᨲᩩᨠᩴ ᨴᩩᩔᩣᨧᩩᨲᩴ ᨴᨲ᩠ᨲᩥᩈᩣᨠᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᩈᩥ᪨ ᩑᨠᨸ᩠ᨸᩉᩣᩁᩮᨶ ᨴᩈᩈᩉᩔᩥᩃᩮᩣᨠᨵᩣᨲᩩᨴᩮᩅᨲᩣ ᩅᩮᨣᩮᨶ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨸᨲᩥᩴᩈᩩ “ᩋᨩ᩠ᨩ ᨠᨳᩣ ᩋᩣᩊᩅᨠᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩣᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨿᨠ᩠ᨡᩈᨾᩣᨣᨾᩴ ᨠᩣᨿᩣᨸᩥ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨸᨲᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᨠᩃᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᩣᨠᩣᩈᩴ ᨴᩮᩅᨲᩣᩉᩥ ᨸᩁᩥᨸᩩᨱ᩠ᨱᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳᩣᩊᩅᨠᩮᩣ ᨠᨳᩮᨲᩣ ᩈᨾᩦᨸᩮ ᩏᨸᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᩣᨧᩩᨲᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ ᨲᩴ ᩋᨶᨲᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨿ ᩋᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨠᩮᩁᨴᩅᩈᨠ᩠ᨠᩮ ᨣᩮᩁᩣᨲ᩠ᨲᩥ ᨲᩣᨿᩣᨿᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᨩ᩠ᨩᩃᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩔ ᨿᩣᨲᨿᨶ᩠ᨲᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩥᨲᨸᩩᨻ᩠ᨻᨲᩮᨧᩣᩊᩅᩴ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩥᨲᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᨶᩥᨸᨲᩥ᪨ ᩋᩣᩊᩅᨠᩮᩣ ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᩥᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨸᨭ᩠ᨭᩮ ᩅᩥᨿ ᨴᩥᨶᩮᨠᩣ, ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨴᩣᨶᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩈᩮᨷ᩠ᨸᩣ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᨲᩮᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᨶᩥᨸᩥᨲᩥᨲᨿᩣᨲᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩑᩅᨾᩥᨴᩴ ᩋᩣᩊᩅᨠᨿᨠ᩠ᨡᩴ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᩋᨭ᩠ᨮ ᨸᨬ᩠ᩉᩮ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩦᨲᩥ –

“ᨠᩥᩴ ᩈᩪᨵ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩩᩁᩥᩈᩔ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩴ,

ᨠᩥᩴ ᩈᩩ ᩈᩩᨧᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᩈᩩᨡᨾᩣᩅᩉᩣᨲᩥ;

ᨠᩥᩴ ᩈᩩ ᩉᩅᩮ ᩈᩣᨴᩩᨲᩁᩴ ᩁᩈᩣᨶᩴ,

ᨠᨳᩴ ᨩᩦᩅᩥᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᨾᩣᩉᩩ ᩈᩮᨭ᩠ᨮ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪗᪓; ᩈᩩ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪘᪓) –

ᩋᩣᨣᨲᩣ ᩋᨭ᩠ᨮ ᨸᨬ᩠ᩉᩮ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᩈᩦᨲᩥ –

“ᩈᨴ᩠ᨵᩦᨵ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩩᩁᩥᩈᩔ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩴ,

ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩈᩩᨧᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᩈᩩᨡᨾᩣᩅᩉᩣᨲᩥ;

ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᩉᩅᩮ ᩈᩣᨴᩩᨲᩁᩴ ᩁᩈᩣᨶᩴ,

ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨩᩦᩅᩥᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᨾᩣᩉᩩ ᩈᩮᨭ᩠ᨮ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪗᪓; ᩈᩩ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪘᪔) –

អានីតា ចិស្សន្ទេសិ៎ ចិក្កត្ថយាភាយាតិ អដ្ឋត្ថិ បរិនេចយាភាយ៎

យហាភាយបក្កចត្ថុ

១៥១៎ បញ្ចាមេ សត្វា តតោ បរំ បដិញ្ញា ភាតាសិីតិ សំចច្ឆរតោ បរំ និក្កាបតបញ្ញាត្តិយា បច្ចយប្បទារណាសានិយតស្ស ទារិតត្តា “បដិញ្ញា ភាតាសិី”តិ ចុត្តំ៎ តទា ហិ កកចា តតិយចារេបិ យហាភាយេត បរេក្កត “ពុទ្ធាយហំ, កន្តេ, បញ្ញាយាចខិចំ ករេបន្ទេត បចារេឆ្យុ”ត្តិ (បារិចិ៎ ១០៣-១០៥) ចុត្តេ “សាឆុ សាឆុ, យហាភាយ, តេត ហិ ត្វំ, យហាភាយ, បញ្ញាយាចខិចំ ករេបន្ទេត បចារេហិ”តិ បដិញ្ញា អតាសិមេច៎ ឲចំ បដិញ្ញា តត្វា បច្ឆា លញ្ញាក្កិមេហិ កិក្ខុហិ យហាភាយស្ស បក្កស្ស ចិតេចិតភាចំ ស្វត្វា លញ្ញាក្កិមេ កិក្ខុ ចិការហិត្វា និក្កាបតំ បញ្ញាបេសិ “អកិលរេតត កិក្ខុនា ទាឆ្យាមបប្បច្ចយបចារណា សានិតញ្ញា អញ្ញត្រ បុតប្បចារណាយ អញ្ញត្រ តិច្ចប្បចារណាយ៎ តតោ ចេ ឧត្តរិ សានិមេយ្យ, បរិចិត្តិយ”ត្តិ៎ តស្មា បឋមំ អតុញាតិត្វាបិ បច្ឆា និក្កាបតបាត្តតេត ទារិតត្តា “បដិញ្ញា ភាតាសិី”តិ ចុត្តំ៎

ឧក្កកហបត្យានីចត្ថុ

១៥៦-១៥៩៎ ឈដ្ឋ សត្តមអដ្ឋមតចយាតិ ស្វចិទេញ្ញាឃ្យាតេច៎

ភក្យលបិត្យាកហបតិចត្ថុ

១៥៤៎ តបមេ ស្វស្វយារកិរិភាកតេតិ ឲចំភាយតេ ភាកតេ៎ តស្ស កិរ ភាករស្ស ចត្ថុបរិក្កហនិចមេ អចិន្ទមេ ឧឝកាទហតេ ស្វស្វយារទោ បដ្ឋយកាសិ, កិរំ តិដ្ឋារេសិ៎ អឆ ភាកមេ អភត្ថុទារមេត យាបិតេ តមេច ស្វស្វយារកិរករណំ ស្វកតិមិត្តំ កត្វា “ស្វស្វយារកិរិ”ទេត្វចស្ស តាមំ អកំស្វ៎ ពេចំ បត “ស្វស្វយារបណ្ណាតត្តា ស្វស្វយារទោ ភាយ ឲពោ កិរិ, មេរា តស្ស ភាករស្ស បមីមេប, តស្មា តំ ស្វស្វយារកិរិ ឲតស្ស អត្ថិតិ ស្វស្វយារកិរិតិ ចុច្ចតី”តិ ចតត្តិ៎ កេសកញ្ញអាចតេតិ កេសកញ្ញអាភាយមេក ចតេ៎ “កេសកលាចតេ”តិបិ បារេឆា៎ ពចំ បត កកចតិ តេសំ បុត្តបញ្ញា បតិដ្ឋាសិតិ អាហ – “អយំ កិរា”តិអានិ៎ តហរេស្សុច តហរា អាតិតាតិ មេ តហរេស្សុច បរេតា តហរា អាតិតាតិ អទេត្វា៎ អតិចរិតាតិ អតិក្កមិត្វា ចរេត្ថា៎

(ឈដ្ឋ ឲតតក្កចក្កចណ្ណភា តិដ្ឋិតា៎)

ឧបាសកបាឡិញ្ញាសំចណ្ណភា តិដ្ឋិតា៎

១៣៎ ឲតតក្កចក្កា

(១៣) សិ៍ ឋត្តយទុពងគ្គចគ្គចណ្ណភា

សុឌាតាចត្ត

១៨៥៎ ក្ដបរិសិការបិឡូឡ្កសំចណ្ណភាឃ បធយំ សុខិរឡ្ឋាឃ្យរេបច៎

ខិឋាឍាចត្ត

១៨៦៎ ក្យតិរឃ យហាលតាបឋាឆតស្សាតិ យហាលតាបិឡូអគ្គតស្ស៎ តប្តិក្ដា បិឡូអគ្គរត ចតរស្សា ចខិរភាឡូឡ្កឃោ ក្ដបរឃោក៎ អកបំសុ៎ យុត្តាតំ ឲកាឆឋ ភាឡូឡ្កឃោ, បចាឡូអឃ្ស ក្ខាចិឋតិ ភាឡូឡ្កឃោ, បក្យឧាកយលឹតំ រតត្តិឋ ភាឡូឡ្កឃោ៎ ឡ្កតិ ឲរតហិ ច អរឡ្កាហិ ច ឡ្កគ្គតិលិឌិហិ តិលបិតរលិហិរតាគាតយឡ្លិដ្ឋ ឋាយកពរចណ្ណចរឋត ឋត្តចណ្ណហិ ចឧឧតរតហិ តិដ្ឋាតំ អកយាសិ, តំ សិរឋ បដិយុត្តិ ឃាច បិឆបិដ្ឋិ ឃា កស្សតិ, បក្ខាត្ត ហតិ្តតំ ពលំ ឆាឧឃយាភាច តំ ឡ្កតិ្ត ឆាឧរតុំ ឋរក្កាតិ៎ អរត្តាអគ្គិ ពហិ ត តិហរិតឡ្កាតិអាឌិតំ អរត្តា ក្ដបរិ អាចិ កចិស្សតិ៎ រឋឋយេត្ត សុខិរឡ្ឋាឃ្យរេបច៎

ពុខ្ចត្តឧា-ឋាយាចតិចត្ត

១៩០-១៩១៎ តតិឃចត្យត្តសុ បិឃាឋស្សាតិ ពហលតឧស្ស បិឃាឋស្ស៎ តំ បិឃាឋំ ក្យខ្លារត្តសុតិ តំ ពហលតរំ កក្យសិតិឌ្ឋ បិឃាឋំ ក្យខ្លារត្តសុ៎ ឌិឧារបតុំ អឋរក្ការរត្តាតិ អត្តឧាយរក្ក អប្បាហាររតាឃ យគ្គកហលិកត្តា ឌិឧារបតុំ អឋរក្ការរត្តា៎ ចាឡូអយិកដ្ឋារតតិ ចាឡូអយិរកហិ អឆិដ្ឋិតដ្ឋារត៎ អត្យចិឌ្ឋរត្តាតិ ខិចាររត្តា៎ ឋាលិតិ តឡូអកាឧឋាលិ៎ យុឆា ត កខិស្សតិតិ ឃ្យល្យំ ខិតា ត កខិស្សតិ៎ អាលិរយ្យសិតិ អគ្គិ អគាសិ, អគ្គិ ឌាលេសិតិ អរត្តា៎ រលក្ខាតិ អាករយហិ៎ ក្ដបឆិឋយ្យគាតិ ឋទិរឋយ្យត្តិ៎ ចដក្យក្លិ បត្តាតិ តិរក្រាឆក្យក្លិ បត្តា៎ សុចណ្ណកដរកតិ សុចណ្ណចលរឃ៎ អត្តុំ រយតិ រយ អចឆ្លីតិ អរត្តា៎ អរត្តា អរឋាឧឆត្តាតិ បណ្ណឋាលិឃ អរត្តា កស្សចិ អត្តិកាចំ ចា តត្តិកាចំ ចា អត្យបឆាររត្តា៎ រឋសំ សុខិរឡ្ឋាឃ្យរេបច៎

ក្ដត្តឧាតគ្គយាតាចត្ត

១៩១៎ បក្ខារយ ក្ដបតិស្សឃំ ឌិស្វាតិ ឡ្កយិតា ឃធា ខិរឋឋាឆិកយស្ស ឋតិបិ បក្ខុបុត្តបក្ខឃឋយចារឃ អចស្សំ ក្ដបតិស្សឃឋយ្យគា ឡ្កឆ្វិតត្តា, ឲចំ ឌិដ្ឋឆយ្យរចឆតិឃការចត ខិបក្ខតកស្ស កយ្យស្សបិ បក្ខុបុត្តឋយចារឃា ខិឃ ក្ដបតិស្សឃឋយ្យគាបិ ឋខិរឋឋា ឡ្កឆ្វិតត្តាតិ ឆរស្សតិ៎ តធា ហិ ក្ដក្កិឋកតឋប្យុទិស្វបតិស្សឃរឃាតិរឋាយតឋិការឧសុ លក្ខុយារតសុបិ ក្ដបតិស្សឃឧហិតស្ស ខិរឋឋាឆិករយា ត

សម្បជ្ជតេវាតិ។ កប្បិយំ កត្វាតិ យថា កប្បិយំ ហោតិ, តថា កត្វា។ បរេត្ថ បតិដ្ឋបេយ្យាតិ អាហារេ ទានមុខេ បរិច្ចជេយ្យ។ តីហិ ចេតនាហីតិ បុព្ពភាគមុញ្ចនអបរភាគចេតនាហិ។ វុត្តញ្ហិ –

“បុព្វេវ ទានា សុមនោ, ទទំ ចិត្តំ បសាទយេ;

ទត្វា អត្តមនោ ហោតិ, ឯសា បុញ្ញស្ស សម្បទា”តិ។ (អ។ និ។ ៦។៣៧; បេ។ វ។ ១០៣);

នវមំ សក្ការេហីតិ “អជ្ជ ភត្តំ ចិរាយិត”ន្តិ ភោជេត្វា នវ ចិត្តំ សក្ការេហិ, យា កញ្ញីតិ អនេត្វា។ ឧបលោកិនោ លោកិយត្ថានំ...បេ... សម្បត្តិក្កណ្ណា វិយ អនោហាសីតិ នោន បរិយត្ថានំ សន្តា សុវណ្ណភាជនបត្តិយា មហាភោគរាសិកិច្ចុបេហិ សញ្ញាត្តំ វិយ អនោហាសិ។ នាទីរេសតិ នយា សទីរេ។ ន ភោគេសមីតិ ន ជិនាសេមិ, ឱាតិយា ន ហិព្វយិ។ ព្រះ ភវោតីតិ សមាសម្ពទ្ធស្ស ព្រះ ភវោតិ។ អត្ថវចនត្តិ ភោជនន្តំ ភោតិ សព្វាឆនេ តិបិនោ។ ខេតិ អចព្ពាលបនំ។ សមំ អរិយសាវិកាភាវេនោ សមានវេន “សបិតិកា ឌីតា”តិ ចត្វា សន្ធ សមានា ឆមានវេនេន តស្សា វិសេសាធិកំ បច្ចាសីសន្តី “ឥសវាសេ ចសនេត្តេមេន ចបិស្សាមី”តិ អាហ។ ការិយន្តិ ឆដ្ឋមត្ថំ។

សុប្បវាសាវត្ថុ

១៩២។ ឆដ្ឋេ បណីតទាយិកានន្តិ បណីតរសវត្ថុទាយិកានំ។ អាយុនោ ឋិតិហេតុំ ភោជនំ ទេន្តី អាយុំ ទេតិ នាម។ ឯស នយោ វណ្ណំ ទេតីតិអាទីសុ។ តេនាហ – “បញ្ច ឋានានី”តិ។ កម្មសរិក្ខកំ ផលន្តិ ទស្សេន្តោ “អាយុំ ខោ បន ទត្វា”តិអាទិមាហ។ តត្ថ ទត្វាតិ ទានហេតុ។ ភាគិនីតិ ភាគវតី លទ្ធិ ភព្ពា។

សុប្បិយាវត្ថុ

១៩៣។ សត្តមេ គិលានុបដ្ឋាកីនន្តិ គិលានុបដ្ឋាកានំ។ អាគតផលា ចិញ្ញាតសាសនា អរិយសាវិកា អត្តនោ សរីរទុក្ខំ អគណេត្វា តស្ស គិលានស្ស រោគវូបសមមេវ បច្ចាសីសន្តី អត្តនោ ឩរុមំសំ ឆិន្ទិត្វា ទាសិយា អទាសីតិ អាហ។ តស្មិំ ហិ អត្តនោ ឩរុមំសំ ឆិន្ទិត្វា ទាសិយា អទាសិ។ សត្ថាបិ តស្សា តថាបវត្តំ អជ្ឈាសយសម្បត្តិំ ញត្វា “មម សម្មុខីភាវូបគមនេនេវស្សា វណោ រុហិត្វា សញ្ឆវិ ជាយតិ, ឆវិវណ្ណោ ហោតី”តិ ច ញត្វា “បក្កោសថ ន”ន្តិ អាហ។ សា ចិន្តេសីតិ “សត្ថា លោកស្ស ហិតានុកម្បកោ សត្វា ន មំ ទស្សនាយ បក្កោសតិ, អវស្សំ ការណ”ន្តិ ចិន្តេសិ។ អត្តនា កតការណំ សត្ថា ជានាតីតិ ព្រហ្មានុភាវបរិភាវនតំ ជានាតិ, ន អត្តនោ ទន្ធហព្យាសយតាយ បរិភាវនតំ គិលានុបដ្ឋាកីនំ អគ្គដ្ឋានេ ឋបេសីតិ អាគតិតត្តឆព្ពា គិលានានំ កិច្ចំ ពោលញ្ញាណុបសមនេន យុត្តប្បយុត្តាតិ គិលានុបដ្ឋាកីនំ អគ្គដ្ឋានេ ឋបេសីតិ។

កាតិយានីវត្ថុ

១៩៣។ អដ្ឋមេ អវេច្ចប្បសន្នានន្តិ រតនត្តយគុណេ យាថាវតោ ញត្វា បសន្នានំ, សោ បនស្ស បសាទោ មគ្គេនាគតត្តា កេនចិ អកម្បនីយោ។ អធិគតេនាតិ មគ្គាធិគមេនេវ អធិគតេន។ “អវិគតេនា”តិ វា បាឋោ, តស្សត្ថោ “កេនចិ អវិគច្ឆន្តេនា”តិ។ សោ អប្បធំសិយោ ច ហោតិ, តស្មា វុត្តំ – “អធិគតេន អចលប្បសាទេនា”តិ។ តត្ថ កាយសក្ខិ កត្វាតិ បយុតំ កត្វា, វចនត្ថតោ បន នាមកាយេន ទេសនាយ សម្បដិច្ឆនវសេន សក្ខិភូតំ កត្វាតិ អត្ថោ។ ឧម្មុក្កំ លភិត្វាតិ ឈរសក្ខិច្ឆេទេន អន្តោបវិសនយុគ្គ លភិត្វា។ ទុល្លភស្សវនន្តិ ទុល្លភសទ្ធេយ្យស្សវនំ។ មហាបថី បវិសិតព្ពា ភវេយ្យាតិ អធិធិប្បវេសនំ វទតិ។

នកុលមាតាវត្ថុ

១៩៤។ នវមេ វិស្សាសកថេនេវ នកុលមាតា នកុលបិតា ច សត្ថុវិស្សាសិកា នាម ជាតាតិ វុត្តំ – “វិស្សាសិកានន្តិ វិស្សាសកថំ កថេន្តីនំ ឧបាសិកាន”ន្តិ។ គហបតានីតិ គេហសាមិនី។ វុត្តមេវាតិ ឧបាសកបាឡិវណ្ណនាយំ នកុលបិតុកថាយំ វុត្តនយេន។

កាឡីកុររឃរិកាវត្ថុ

១៩៥។ ទសមេ អនុស្សវេនេវាតិ បច្ចក្ខតោ រូបទស្សនេន សត្ថុ សម្មុខា ធម្មស្សវនេន ច វិនា កេវលំ អនុស្សវនេនេវ បរស្ស វចនំ អនុគតស្សវនេនេវ ឧប្បន្នេន បសាទេន។ អនុស្សវិកប្បសាទន្តិ អនុស្សវតោ អាគតប្បសាទំ។

(ឯតទគ្គវគ្គវណ្ណនា និដ្ឋិតា។)

ឧបាសិកាបាឡិវណ្ណនា សមត្តា។

និដ្ឋិតា ច មនោរថបូរណិយា

អង្គុត្តរនិកាយ-អដ្ឋកថាយ

ឯតទគ្គវណ្ណនាយ អនុត្តានត្ថទីបនា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

๑๕. อฏฺฐานปาฬิ (ปฐมวคฺค)

(๑๕) ๑. อฏฺฐานปาฬิ-ปฐมวคฺควณฺณนา

๒๖๘. อฏฺฐานปาฬิวณฺณนายํ อวิชฺชมานํ ฐานํ อฏฺฐานํ, นตฺถิ ฐานนฺติ วา อฏฺฐานํ. อนวกาโสติ เอตฺถาปิ เอเสว นโย. ตทตฺถนิกามเนว หิ “เนตํ ฐานํ วิชฺชตี”ติ วจนนฺติ. เตนาห – “อุภเยนปี”ติอาทิ. ยนฺติ การเณ ปจฺจตฺตวจนํ. เหตุอตฺโถ เจตฺถ การณตฺโถติ อาห – “ยนฺติ เยน การเณนา”ติ. อุกฺกฏฺฐนิทฺเทเสเนตฺถ ทิฏฺฐิสมฺปตฺติ เวทิตพฺพาติ วุตฺตํ – “มคฺคทิฏฺฐิยา สมฺปนฺโน”ติ. กุโต ปนายเมตฺถ ลพฺภตีติ? ลิงฺคโต, ลิงฺคํ เจตสฺส นิจฺจโต อุปคมนปฺปฏิกฺเขโป. จตุภูมเกสุปิ อิทํ จตุภูมกสงฺขารานํ อริยสาวกสฺส วิสยภาวานุปคมนโต วุตฺตํ, น ปน เต อารพฺภ นิจฺจโต อุปคมนสมฺภวโต. วทนฺติ หิ “เตภูมเก จตุภูมกสงฺขารา ปนา”ติอาทินา. อภิสงฺขตสงฺขารอภิสงฺขรณกสงฺขารานํ สปฺปเทสตฺตา นิปฺปเทสสงฺขารคฺคหณตฺถํ “สงฺขตสงฺขาเรสู”ติ วุตฺตํ, โลกุตฺตรสงฺขารานํ ปน นิจฺจโต การณํ สเมว วกฺขติ. เอตํ การณํ นตฺถีติ ตถา อุปคเมน เสตุฆาโต นตฺถิ. เตน ทสฺเสตุนฺติ สํกิเลสวินยตเทตสฺส อภิภาวโต. ตถา หิ เต กปฺปิสการเวน ทกฺขสา อกุสลํ อารมฺมณํ น โหนฺตีติ. อิทํ ปน ปการณวเสน วุตฺตํ. อปฺปหีนวิปลฺลาสานํ ปุถุชฺชนานํ กุสลาพฺยากตานิปิ เต อารมฺมณํ น โหนฺติ.

๒๖๙. อสุเข สุขนฺติ วิปลฺลาโส จ อิธ สุขโต อุปคมนสฺส ฐานนฺติ ทสฺเสนฺโต “เอกนฺต…เป… อตฺตทิฏฺฐิวเสนา”ติ ปฐมทิฏฺฐิยาห. ภวนฺติ ภวฏฺฐานํ, ทิฏฺฐิยา นิฏฺฐานสฺส อวิสยภาวโต เหฏฺฐา วุตฺโต เอวาติ กสิณาทิปณฺณตฺติสงฺคหตฺถํ วุตฺตํ.

๒๗๐. ปริจฺเฉโทติ ปริจฺฉินฺนํ ปริจฺฉิชฺช ตสฺส คหณํ. ยสฺมา ยํ เยสุ นิจฺจาทิโต อุปคมนํ สมฺภวติ, เตนํ วเสนเยว กาตพฺพาติ ทสฺเสนฺโต “สงฺขาเรสุ วา”ติอาทิมาห. สงฺขาเรสูติ “นิจฺจโต อุปคจฺเฉยฺยา”ติอาทินา อาคเตสุ สงฺขาเรสุ สุตฺตปเทสุ. ปุถุชฺชโนติ หิ-สทฺโท เหตุอตฺโถ. ยสฺมา ยํ ยํ สงฺขารํ ปุถุชฺชโน นิจฺจาทิวเสน คณฺหาติ, ตํ ตํ อริยสาวโก อนิจฺจาทิวเสน คณฺหนฺโต ยาถาวโต ชานนฺโต ตํ คาหํ ตํ ทิฏฺฐึ วินิเวเฐติ, ตสฺมา ยตฺถ การณา, ตตฺถ วินิเวฐนาติ จตุภูมกสงฺขารา อิธ สงฺขารคฺคหเณน น คยฺหนฺตีติ อตฺโถ.

๒๗๑. ปุตฺตสมฺพนฺเธน มาตุปิตุสมญฺญา ทตฺตกิตฺติมาทิวเสนปิ ปุตฺตโวหาโร โลเก ทิสฺสติ, โส จ โข ปริยาเยนาติ นิปฺปริยาเยน สิทฺธํ ตํ ทสฺเสตุํ – “ชนิกาว มาตา, ชนโกว ปิตา”ติ วุตฺตํ. ตถา อานนฺตริยกมฺมสฺส อธิปฺเปตตฺตา “มนุสฺสภูตาว ขีณาสวา อรหาติ อธิปฺเปตา”ติ วุตฺตํ. “อฏฺฐานเมต”นฺติอาทินา “มาตุอาทีนํเยว ชีวิตา โวโรปเน อริยสาวกสฺส อภพฺพภาวโต ตทญฺญํ อริยสาวโก ชีวิตา โวโรเปตีติ อิทํ อตฺโถ อาปนฺนเมวา”ติ ยญฺญาเยน วทติ – “กึ ปน อริยสาวโก อญฺญํ ชีวิตา โวโรเปยฺยา”ติ? “อฏฺฐานเมตํ อนวกาโส, ยํ ทิฏฺฐิสมฺปนฺโน ปุคฺคโล สญฺจิจฺจ ปาณํ ชีวิตา

ເຈາເຣາເປຍ຺ຍ, ເຕທໍ ຉາຕໍ ຈິຊ຺ຊຕີ"ຕິ ຈຈຕເວາ "ຯຕຍິ ອຊ຺ຊາຕ"ຕ຺ຕິ ຈຸຕ຺ຕໍ ເວເຕຈາທ – "ນເຈ ທີ"ຕິອາທິ ຯຈໍ ນເຕ຺ຕ ກນ຺ຈາ

"ຍາວເຣ"ຕ຺ຕິອາທິກາ ຈິເນເນວ຺ຕາ ຈຸຕ຺ຕຕ຺ຕິ ອາທ – "ປຸຈຸຊ຺ຊຕກາຈນ຺ນ ປກາ"ຕິອາທິ ຕຕ຺ຖ ຄາລຶປຕ຺ຖຕ຺ຕິ ນຖ຺ຖາຄິຄາລນຍຕ຺ກາຍຶປຕ຺ຖໍ ອຣິຍເປ຺ຕກາກວນຖ຺ຖາຄິຄາລຈເນຕ ທິ ອຣິຍນາຈເກາ ວາຄິນໍ ນາຈຊ຺ຊ ຕ ກເຣາຕິ

໑໕໙. ປຖ຺ຖາທິ ກາເຣເລທີຕິ ຄ຺ຄເຣຍຕ຺ຖ ຄິປຍາຣກາຕິ ເວນໍ ປຸຖ຺ຖກາຄິຍາຕິ ຈ ກາເຣລາຕິ ກາເຣລກາຈນາຍເຖ຺ຕາຕ ຯກຊ຺ຊາເທວ຺ຕາ ຈຸຕ຺ຕໍ, ຕ ປຕ ນເຖ຺ຖນໍ ນຍາຕເຍາກ຺ກຍຕ຺ຕາ ອາກາເຣທີຕິ ກາເຣເລທີ ອຕຸນ຺ນາຈເຕຕາຕິ ອຕຸນ຺ປໍ ນາຈເຕຕ ເກຣນ຺ນ ອຕຸນ຺ປໍ ຍຉາ ເກເຣາ ເທາຕິ, ຯຈໍ ກິຕ຺ຕິວຖ຺ຖາຕໍ ກິຕ຺ຕໍ ອຕ຺ຕເຕາ ຈຈຕນ຺ນ ນາຈເຕຕ ຈິຖ຺ຖາປເຕຕ ເວຕາທ – "ຕຕ຺ ຕຸເຍ"ຕິອາທິ ກລ຺ລຸເລ ຈຄີເກຄໍ ກວ຺ຕາຕິ ຯເວຕ ປິກຄໍ ກວ຺ຕາ ເກຣກເຣຈຕ຺ຖຶປຕໍ ເຈາທາເຣາ, ຕຕ຺ຖ ອຕ຺ຕເຕາ ຄິຖ຺ຖິວຍຕ຺ຖ ຣທນ຺ນຈເນຕ ຈິຖ຺ຖາປຕໍ ອຕຸນ຺ນາຈຕຕ຺ຕິ ຄເນ຺ນຕິ

ກຍ຺ເຍຈ ຆເຈ຺ຈເນາ ຈາ ປຍາລຕ຺ຕິ ເວທິ ນຊ຺ຊເກຄນິຖ຺ຖເວາ ຈຸຕ຺ຕໍ, ຄ຺ຄວເຣ ປຕ ເວນໍ ນຍຸາຣກ຺ວາ ເວຕາທ – "ເຈາທາເຣາ"ຕິອາທິ ຕຕ຺ຖາຕິ ເຈາທເຣເລ ຈຸຕິອຕຕ຺ຕໍ ຫລໍ ອຕຕ຺ຕໍ ຕາຍ, ຕນ຺ນິ ອຕຕ຺ເຣ ຄິຍຸຕ຺ຕາຕິ, ຕຕ຺ຕຄ຺ຄາຕ຺ຕເຕຕ ອຕຕ຺ຕຣກາເຣລນຶລິຕິ, ອຕຕ຺ຕຣປຍເຍາຊຕາຕິ ຉາຕິ ອາຕຕ຺ຕິຍາຕິ, ວາຕິ ຯຈ ກຍຸາຕີຕິ ອາຕຕ຺ຕິຍກຍຸາຕິ

ກຍຸເວາຕິ "ຯຈໍ ອາຕຕ຺ຕິຍກຍຸໍ ເທາຕິ, ຯຈໍ ອາຕຕ຺ຕິຍກຍຸນິຍ"ຕ຺ຕິ ຯຈໍ ກຍຸຈິກາກເວາ ຖ຺ວາເຣເວາຕິ ກາຍຖ຺ວາເຣເວາ ກປ຺ປຕິ຺ຕິຍເວາຕິ "ຄ຺ຄຄໍ ກປ຺ປຕິ຺ຕິຍຈິປິກໍ, ຄ຺ຄຄໍ ຕ ກປ຺ປຕິ຺ຕິຍຈິປິກ"ຕ຺ຕິ ຯຈໍ ກປ຺ປຕິ຺ຕິຍຈິກາກເວາ ປິກນາຣາເຣລາຄີທີຕິ "ຄ຺ຄເຣຍຕ຺ຖ ຈິປຕຸຕິ, ຄ຺ຄຄໍ ຕ ຈິປຕຸຕີ"ຕິ ຈິປຕຸຕຈິກາກເວາ, ກທຊ຺ຊປຖ຺ຖາຄິຕາຕໍ ນາຣາເຣລານາຣາເຣລເວາ, ອາທິ-ນເຖ຺ຖຕ ເຈຄຕາຄິຈິກາກເວາ ຈ

ກຍຸເວາ ວາຈ ຈິຄິຖ຺ຖເຍາ ຈຸຖ຺ຖຕີຕິ ນຖ຺ຖເຕ຺ຕາ ຍນ຺ນາ ຍຕຸນ຺ນຕ຺ຕກາເຈ ຄິເວນ຺ນຈ ກຸນລຄຍຸາຕໍ ຕິກ຺ກຈິນຄກາຈາປຕ຺ຕິ, ຍຉາ ຕິກ຺ກຸ ເວາຄິນວ຺ຕາຕໍ ເວາຄິຕ຺ຕຍຄິຖ຺ຖຕ຺ຕິຍໍ, ຯຈໍ ຍຕຸນ຺ນກາເຈ ຄິເວນ຺ນຈ ຯຄີນາຕໍ ອກຸນລຄຍຸາຕຍິ ຕິກ຺ກຈິນຄກາຈາປຕ຺ຕີຕິ ອາທ –

"ຍຕຸນ຺ນກ຺ວເຕນ຺ນຈາ"ຕິ ປິກຕິກຍຕຸນ຺ນາຕຍິ ຈ ກຸນລຄຍຸາຕໍ ຈິເນນປປ຺ຕິ ຈິຍາຕຈຕ຺ຖອຊ຺ຊກຈາຍໍ ຈຸຕ຺ຕຕເຍເຕຈ ເຈຄິຕຖ຺ຖາ ຍຉາຈຸເຕ຺ຕາ ຈ ອເຕ຺ຖ ນຍາຕຂາຕິຍນ຺ນ ຈິເກາປເຕ ກຣຸວເຣາ, ຕ ວຉາ ຈິຂາຕິຍນ຺ນາຕິ ຈຸຕ຺ຕ – "ຍຕຸນ຺ນກ຺ວໍ ຍາວເຣ ຈາ ປິວເຣ ຈາ"ຕິ ລິກ຺ປຣິຈເຕ຺ຕ ຈ ເນາ ຯຈ ຯກກຍຸຄິຖ຺ຖເຕ຺ຕາ ກຈຊ຺ປປາເຕ຺ຖ ຂຶຈິຕິຍ຺ປາເຕ຺ຖ ຈ, ຕ ອເຖ຺ຖາຕິ ອາທ – "ອປິ ປຣິຈຕ຺ຕລິກ຺ກ"ຕ຺ຕິ ອເຣທຕ຺ຕໍ ປເຕ຺ຕປິ ຯເນຈ ຕເຍາ ວນ຺ນ ຈິປິກຕ຺ຕິອາທິ ກຍຸນ຺ນ ອາຕຕ຺ຕິຍກາຈນຍຕ຺ຖໍ ຈຕຸເກ຺ກາຂິຍເຖ຺ຖຕ຺ຖ ນຍຸຈຕິ ຕຕ຺ຖ ປຊຍາ ເກາຂີ ຄນ຺ນິຕາ, ຄ຺ຄວເຣານຸ ຈິນເຖ຺ຕກາຈໍ ຄເນ຺ນຖໍ – "ເຍາ ປຕາ"ຕິອາທິ ຈຸຕ຺ຕໍ ຍຄິປິ ຕຕ຺ຖ ຈິນເຖ຺ຕເວາ, ກຍຸໍ ປຕ ກຣຸວໍ ອາຕຕ຺ຕິຍນຄິນໍ ກາຍິຕຖ຺ຖາຕ຺ຕິ ອາທ –

"ກາຣິຍໍ...ເປ... ຕິຊ຺ຊຕີ"ຕິ ອຍໍ ປເຍາຄາຕິ ຄາປຄິຖ຺ຖາຄິຖ຺ຖຕ຺ຕາ ກຉາ

ອຄິນຖ຺ຖິຄາຕິ ອຄິປ຺ປາເຍຕ ອາຕຕ຺ຕິຍໍ ຫຸນຕີຕິ ຍເຣລາຄິປ຺ປາເຍເຕຈ ອາຕຕ຺ຕິຍຈຕ຺ຖເຕາ ຈິເກາປິຕຕ຺ຕາ ຈຸຕ຺ຕໍ ອາຕຕ຺ຕິຍໍ ຕ ຫຸນຕີຕິ ອາຕຕ຺ຕິຍຈຕ຺ຖອກາຈເວາ ອາຕຕ຺ຕິຍໍ ຕ ເທາຕິ ນຖ຺ຖຕ຺ຖ ທິ ປຸຣິຍໍ ອຄິນຖ຺ຖິຈິຕ຺ຕໍ ອປຍາຍໍ, ຈຄກຈິຕ຺ຕໍ ປຕ ວຄາຣຍຸໍ ຂຶຈິຕິຍ຺ປຍຸາ ອາຕຕ຺ຕິຍກາເຈ ປຍາລຕ຺ຕິ ຄຊ຺ຊຖ຺ຖາ ນຖ຺ຖາຍຈຕ຺ກ຺ກ ນຍຍຕ຺ຕຈເນຕ ເຍາເຊວຖ຺ຖາ ເຍາ ທິ ປເຣເນຕາຍ ອຖ຺ຖາຍຸາ ເຍາຄິ ປິວເຣຍຸາ ກຍຸໍ

ករោន្តោ ជិវ្ហា ភោជនស្ស វិសំ លិម្បតិ “ឯតំ វិជ្ជិត្វា មម បិតរំ វិជ្ជិស្សតី”តិ, យថាធិប្បាយំ កតេ បិតុឃាតកោ ហោតិ។ “ភោជនេ វិទ្ធេ មម បិតា បលាយិស្សតី”តិ លិម្បតិ, វិសំ អយថាធិប្បាយំ កត្វា បិតរំ មារេតិ, វោហារវចនេន បិតុឃាតកោតិ វុច្ចតិ, អាណត្តិយំ បន នត្ថីតិ។ ចោរវេត្យក្កំ បន យោ “ចោរំ មារេស្សាមី”តិ ចោរវចនេន កន្តិ បិតរំ មារេតិ, អាណត្តិយំ វុត្តនីតិអាជិតា យោជេតព្ពា។ តេនេវាតិ តេនេវ បយោគេន។ អរហន្តឃាតកោ ហោតិយេវាតិ អរហតោ មារិតត្តា វុត្តំ, បុថុជ្ជនស្សេវ តំ ជីវិតំ ហោតីតិ ឯវញ្ចាយមធិប្បាយោ – យថា វធកចេតនា បច្ចុប្បន្នារម្មណាបិ បពន្ធវិច្ឆេទវសេន ជីវិតិន្ទ្រិយំ អារម្មណំ កត្វា បវត្តតិ, ន ឯវំ ទានចេតនា។ សា ហិ វជ្ជិតត្ថវត្ថុំ អារម្មណំ កត្វា វជ្ជនមត្តមេវ ហោតិ, អញ្ញសន្តកភាវករណញ្ច តស្ស វជ្ជំ, តស្មា មស្ស តំ សន្តកំ កតំ, តស្សេវ ជីវិតំ ហោតីតិ។

លោហិតុប្បាទករណតោ អភិឃាតេន បក្កុប្បាទំ សន្ធាយ ហោតិ។ មហន្តតរត្តិ ករោតី។ សរីរប្បដិជគ្គនេ វិយាតិ សត្ថុរូបកាយប្បដិជគ្គនេ វិយ។

អសន្និបតិតេតិ ឯត្ថ សាមគ្គិយា ឧបតេ។ ភេទោ ច ហោតីតិ សង្ឃស្ស ភេទោ ច ហោតិ។ វដ្ដតីតិ សញ្ញាយាតិ “វគ្គំ កម្មំ សង្ឃភេទាយ ន ហោតី”តិ សញ្ញាយ។ តថា នវេតោ ឋានបរិសាយាតិ នវេតោ ឋានបរិសាយ ករោន្តស្ស តថាតិ យោជេតព្វា។ តថាតិ ច ឯមិនា “ន អានន្តរិយកម្ម”ន្តិ ឯតំ អាកឌ្ឍតិ, ន បន “ភេទោ ច ហោតី”តិ ឯតំ។ ហេដ្ឋិមន្តេន ហិ នវន្នំ វសេន សង្ឃភេទោ, ឧម្មាទាទិតោ អនវជ្ជាតិ យថាឧម្មំ អនវដ្ឋានតោ។ សង្ឃភេទស្ស បុព្វភាគោ សង្ឃរាជិ។

កាយទ្វារមេវ បូរេន្តីតិ កាយកម្មភាវេនេវ លក្ខិតព្វតោ។ សណ្ឋហន្តេហិ កប្ប...បេ... មុច្ចតីតិ ឯត្ថ កប្បដ្ឋកថាយ (កថា។ ៦៥៤ អាទយោ) ន សមេតិ។ តត្ថ ហិ អដ្ឋកថាយ (កថា។ អដ្ឋ។ ៦៥៤-៦៥៧) វុត្តំ – “អាបាយិកោតិ ឯត្ថ សុត្តំ យំ សោ ឯកំ កប្បំ អសីតិភាគេ កត្វា តតោ ឯកភាគមត្តំ កាលំ តិដ្ឋេយ្យ, តំ អាយុកប្បំ សន្ធាយ វុត្ត”ន្តិ។ កប្បវិនាសេយេវាតិ ច អាយុកប្បវិនាសេ ឯវាតិ អត្ថោ វេទិតព្វោ។ ឯត្ថ ច សណ្ឋហន្តេតិ ឯតស្សាបិ “សេវ វិនស្សិស្សតី”តិ វិយ អត្ថបរិកប្បនេន វុត្តំ។ ឯកដ្ឋវសេន ទិវសេ បច្ចតិ, តតោ បរំ កប្បាកាវេ អាយុកប្បស្សាបិ អភាវតោតិ អវិនោទតោ អត្ថយោជនា ឧដ្ឋាតព្វា។ សេសាតីតិ សង្ឃភេទតោ អញ្ញានិ អានន្តរិយកម្មានិ។

យទិ តានិ អហោសិកម្មសង្ខំ គច្ឆន្តិ, ឯវំ សតិ កថំ នេសំ អានន្តរិយតា វុត្តិអនន្តរំ វិបាកទានាភាវតោ។ អថ សតិ ផលទានេ វុត្តិអនន្តរោ ឯវ ឯតេសំ ផលកាលោ, ន អញ្ញោតិ ផលកាលនិយមេន និយតតា ពុជ្ឈិតា, ន ផលទាននិយមេន។ ឯវម្បិ និយតផលកាលានំ អញ្ញេសម្បិ ឧបបជ្ជវេទនីយានំ ទិដ្ឋធម្មវេទនីយានញ្ច និយតតា អាបជ្ជេយ្យ, តស្មា វិបាកធម្មធម្មានំ បច្ចយន្តរវិកលតាទីហិ អវិបច្ចមានានម្បិ អត្តនោ សភាវេន វិបាកធម្មតា វិយ ពលវតា អានន្តរិយេន វិបាកេ ជនិតេ អវិបច្ចមានានម្បិ អានន្តរិយានំ ផលទានេ និយតសភាវា អានន្តរិយសភាវា ច បវត្តីតិ អត្តនោ សភាវេន ផលទាននិយមេនេវ និយតតា អានន្តរិយតា ច វេទិតព្វា។ អវស្សញ្ហិ អានន្តរិយសភាវា តតោ ឯវ និយតសភាវា ច តេសំ បវត្តីតិ សម្បដិច្ឆិតព្វមេតំ, អញ្ញស្ស ពលវតោ អានន្តរិយស្ស អភាវេ សតិ វុត្តិអនន្តរំ ឯកន្តេន ផលទានតោ។

ននុ ឯវំ អញ្ញស្សាបិ ឧបបជ្ជវេទនីយានំ អញ្ញស្ស វិបាកទាយកេ អសតិ ទុតិអនន្តរមេវ ឯកន្តេន ផលទានតោ និយតសភាវា អានន្តរិយសភាវា ច បវត្តិ អាបជ្ជតីតិ? នាបជ្ជតិ អសមានជាតិកេន ចេតោបណិធិវសេន ឧបឃាតកេន ច និវត្តេតព្ពវិបាកត្តា អនន្តរេ ឯកន្តផលទាយកត្តាភាវា, ន បន អានន្តរិយានំ បឋមជ្ឈានាទីនំ ទុតិយជ្ឈានាទីនិ វិយ អសមានជាតិកំ ផលនិវត្តកំ អត្ថិ សព្ពានន្តរិយានំ អវីចិផលត្តា, ន ច ហេដ្ឋុបបត្តិំ ឥច្ឆតោ សីលវតោ ចេតោបណិធិ វិយ ឧបរូបបត្តិជនកកម្មផលំ អានន្តរិយផលំ និវត្តេតុំ សមត្ថោ ចេតោបណិធិ អត្ថិ អនិច្ឆន្តស្ស ច អវីចិបាតតោ, ន ច អានន្តរិយោបឃាតកំ កិញ្ចិ កម្មំ អត្ថិ, តស្មា តេសំយេវ អនន្តរេ ឯកន្តវិបាកជនកសភាវា បវត្តីតិ។ អនេកានិ ច អានន្តរិយានិ កតានិ ឯកន្តេន វិបាកេ និយតសភាវត្តា ឧបរតាវិបច្ចនសភាវាសង្កត្តា និច្ឆិតានិ សភាវតោ និយតានេវ។ តេសុ បន សមានសភាវេសុ ឯកេន វិបាកេ ទិន្នេ ឥតរានិ អត្តនា កត្តព្ពកិច្ចស្ស តេនេវ កតត្តា ន ទុតិយំ តតិយម្បិ ច បដិសន្ធិំ ករោន្តិ, ន សមត្ថតាវិឃាតត្តាតិ នត្ថិ តេសំ អានន្តរិយកតានិវត្តិ, គរុគរុតរភាវោ បន តេសំ លព្ភតេវាតិ សង្ឃភេទស្ស វិយ គរុតរភាវោតិ “យេន...បេ... វិបច្ចតី”តិ អាហ។ ឯកស្ស បន អញ្ញានិ ឧបត្ថម្ភកានិ ហោន្តីតិ ទដ្ឋព្ពានិ។ បដិសន្ធិវសេន វិបច្ចតីតិ វចនេន ឥតរេសំ បវត្តិវិបាកទាយិតា អនុញ្ញាតា វិយ ទិស្សតិ។ នោ វា តថា សីលវតីតិ យថា បិតា សីលវា, តថា សីលវតី នោ វា ហោតីតិ យោជនា។ សចេ មាតា សីលវតី, មាតុឃាតោ បដិសន្ធិវសេន វិបច្ចតីតិ យោជនា។

បកតត្តាតិ អនុក្ខិត្តោ។ សមានសំវាសកោតិ អបារាជិកោ។ សមានសីមាយន្តិ ឯកសីមាយំ។

១៥៩។ សត្ថុ កិច្ចំ កាតុំ អសមត្ថោតិ យំ សត្ថារា កាតព្ពកិច្ចំ អនុសាសនាទិ, តំ កាតុំ អសមត្ថោតិ ភគវន្តំ បច្ចក្ខាយ។ អញ្ញ តិត្ថករន្តិ អញ្ញ សត្ថារំ។ វុត្តញ្ហេតំ –

“តិត្ថំ ជានិតព្ពំ, តិត្ថករោ ជានិតព្ពោ, តិត្ថិយា ជានិតព្ពា, តិត្ថិយសាវកា ជានិតព្ពា។ តត្ថ តិត្ថំ នាម ទ្វាសដ្ឋិ ទិដ្ឋិយោ។ ឯត្ថ ហិ សត្តា តរន្តិ ឧប្លវន្តិ ឧម្មុជ្ជនិមុជ្ជំ ករោន្តិ, តស្មា តិត្ថន្តិ វុច្ចន្តិ។ តាទិសានំ ទិដ្ឋីនំ ឧប្បាទេតា តិត្ថករោ នាម បូរណកស្សបាទិកោ។ តស្ស លទ្ធិំ គហេត្វា បព្ពជិតា តិត្ថិយា នាម។ តេ ហិ តិត្ថេ ជាតាតិ តិត្ថិយា។ យថាវុត្តំ វា ទិដ្ឋិគតសង្ខាតំ តិត្ថំ ឯតេសំ អត្ថីតិ តិត្ថិកា , តិត្ថិកា ឯវ តិត្ថិយា។ តេសំ បច្ចយទាយកា តិត្ថិយសាវកាតិ វេទិតព្ពា”តិ (ម។ និ។ អដ្ឋ។ ១។១៣០)។

១៦០។ អភិជាតិអាទីសុ បកម្បនទេវតុបសង្កមនាទិនា ជាតចក្កវាឡេន សមានយោគក្ខមំ ទសសហស្សបរិមាណំ ចក្កវាឡំ ជាតិខេត្តំ។ សរសេន អាណាបវត្តនដ្ឋានំ អាណាខេត្តំ។ វិសយភូតំ ឋានំ វិសយខេត្តំ។ ទសសហស្សី លោកធាតូតិ ឥមាយ លោកធាតុយា សទ្ធិំ ឥមំ លោកធាតុំ បរិវារេត្វា ឋិតា ទសសហស្សី លោកធាតុ។ តត្តកានំយេវ ជាតិខេត្តភាវោ ធម្មតាវសេន វេទិតព្ពោ។ “បរិគ្គហវសេនា”តិ កេចិ, “សព្ពេសំយេវ ពុទ្ធានំ តត្តកំយេវ ជាតិខេត្តំ តន្និវាសីនំយេវ ទេវតានំ ធម្មាភិសមយោ”តិ ច វទន្តិ។ មាតុកុច្ឆិ ឱក្កមនកាលាទីនំ លទ្ធិ ឯវ គហណំ និទស្សនមត្តំ មហាភិនីហារាទិកាលេបិ តស្ស បកម្បនស្ស លព្ភនតោ។ អាណាខេត្តំ នាម យំ

ᩑᨠᨩ᩠ᨫᩴ ᩈᩴᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ ᩅᩥᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ ᨧ, ᩋᩣᨱᩣ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ ᩋᩣᨱᩣᨿ ᨲᨲ᩠ᨳᩅᩣᩈᩥᨴᩮᩅᨲᩣᨶᩴ ᩈᩥᩁᩈᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶᨲᩮᩣ, ᨲᨳᩣ ᨽᩮᩣ ᨽᩮᩣᨣᩃᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩋᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩅᩈᩮᨶ, ᨶ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩅᩈᩮᨶ᪨ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩅᩈᩮᨶ ᨷᨶ “ᨿᩣᩅᨲᩣ ᩅᩣ ᨷᨶ ᩋᩣᨠᩘ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪃᪨᪈᪁) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨷᩁᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᩣᨱᩣ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩮᨿ᩠ᨿ᪨

ᨶ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨷᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ “ᨶ ᨾᩮ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᩈᨴᩥᩈᩮᩣ ᨾᩮ ᨶ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪁᪨᪂᪈᪅; ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᪁᪁; ᨠᨳᩣ᪨ ᪄᪀᪅) ᩍᨾᩥᩔᩣ ᩃᩮᩣᨠᨵᩣᨲᩩᨿᩣ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨽᨣᩅᨲᩣ “ᨠᩥᩴ ᨷᨶᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩈᩣᩁᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲ, ᩋᨲ᩠ᨳᩮᨲᩁᩉᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᨾᨱᩣ ᩅᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ ᩅᩣ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᩈᨾᩈᨾᩣ ᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨵᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨷᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩋᩉᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ‘ᨶᩮᩣ’ᨲᩥ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪃᪨᪁᪖᪁) ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ – “ᩋᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾᩮᨲᩴ ᩋᨶᩅᨠᩣᩈᩮᩣ, ᨿᩴ ᩑᨠᩥᩔᩣ ᩃᩮᩣᨠᨵᩣᨲᩩᨿᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩋᩁᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᩋᨷᩩᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᨧᩁᩥᨾᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪁᪨᪂᪇᪇; ᩅᩥᨽ᪨ ᪈᪀᪉; ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪃᪨᪁᪂᪉; ᨾᩥ᪨ ᨷ᪨ ᪅᪨᪁᪨᪁) ᩋᩣᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᩮᨶᩣᨷᨲᩥᨶᩣ ᨧ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨡᩮᨲ᩠ᨲᨽᩪᨲᩴ ᩍᨴᩴ ᩃᩮᩣᨠᨵᩣᨲᩩᩴ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳ ᩋᨶᩩᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ᪨

ᩑᨠᨲᩮᩣᨲᩥ ᩈᩉ, ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩣᩃᩮᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᨷᨶ ᨠᩣᩃᩮᩣ ᨠᨳᩴ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣᨲᩥ ᨧᩁᩥᨾᨽᩅᩮ ᨷᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨿᩣᩅ ᨵᩣᨲᩩᨷᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ, “ᨲᨲ᩠ᨳ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩦᩈᩩᨷᩥ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮᩈᩩ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩣᨽᩣᩅᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨴ᩠ᩅᩦᩈᩩᨷᩥ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮᩈᩩ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩥᨿᨲᩣ, ᨠᩥᨾᨦ᩠ᨣᩴ ᨷᨶ ᨻᩉᩪᩈᩪᨲᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ, “ᨿᨴᩥ ᩅᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᨶᩣᨾ ᨾᩮᨩ᩠ᨫᨶᩥᨠ᩠ᨡᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᩅᩥᨿ ᩑᨠᩈᨴᩥᩈᩣᨲᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᨴᩮᩈᨶᩣᨷᩥ ᩑᨠᩁᩈᩣ ᩑᨠᨨᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ – “ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᨧ ᩅᩥᩈᩮᩈᩣᨽᩣᩅᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩑᨲᩮᨶᨷᩥ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩈᩣᨵᩮᨲᩥ᪨ ᩅᩥᩅᩣᨴᨽᩣᩅᨲᩮᩣᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶ ᩅᩥᩅᩣᨴᩣᨽᩣᩅᨲ᩠ᨳᩴ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᨶ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᩑᨲᩴ ᨠᩣᩁᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲᩴ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩥᨿᨲᩣᨴᩥᨠᩣᩁᨱᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨾᩥᩃᩥᨶ᩠ᨴᨷᨬ᩠ᩉᩮ᪨

ᩑᨠᩴ ᩑᩅ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨵᩣᩁᩮᨲᩦᨲᩥ ᩑᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᨵᩣᩁᨱᩦ᪨ ᩑᨲᩮᨶ ᩑᩅᩴᩈᨽᩣᩅᩣ ᩑᨲᩮ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨣᩩᨱᩣ, ᨿᩮᨶ ᨴᩩᨲᩥᨿᨻᩩᨴ᩠ᨵᨣᩩᨱᩮ ᨵᩣᩁᩮᨲᩩᩴ ᩋᩈᨾᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᨿᩴ ᩃᩮᩣᨠᨵᩣᨲᩪᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩅᩥᩈᩮᩈᨶᩥᨷ᩠ᨹᨶ᩠ᨶᩣᨶᨬ᩠ᩉᩥ ᨣᩩᨱᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨽᩣᩁᩥᨿᩮᩣ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ ᨾᩉᩣᨷᨳᩅᩥᨿᩣᨷᩥ ᨴᩩᩔᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩩᩴ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᩋᨽᩥᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨾᨿᩮ ᩏᨷᨠᨭ᩠ᨮᩔ ᩃᩮᩣᨠᨶᩣᨳᩔ ᨣᩩᨱᨽᩣᩁᩴ ᩋᨵᩥᩁᩪᩊ᩠ᩉᩔ ᨲᩦᩈᩩᨷᩥ ᨴᩥᩈᩣᩈᩩ ᨾᩉᩣᨷᨳᩅᩦ ᩈᨱ᩠ᨮᩣᨲᩩᩴ ᨶᩣᩈᨠ᩠ᨡᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᨶ ᨵᩣᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨾᩮᩅ ᩋᨵᩣᩁᨱᩴ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᨶ᩠ᨲᩁᩮᩉᩥ ᨷᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨧᩃᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧᩃᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨷᩁᩥᨷ᩠ᨹᨶ᩠ᨴᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨠᨾ᩠ᨷᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨷᩅᩮᨵᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨶᨾᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩑᨠᨷᩔᩮᨶ ᨶᨾᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩒᨶᨾᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩒᩈᩦᨴᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩅᩥᨶᨾᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩅᩥᩅᩥᨵᩴ ᨻᩩᨲᩮᩣ ᨵᨲᩮᩣ ᨧ ᨶᨾᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩅᩥᨠᩥᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩅᩣᨲᩮᨶ ᨳᩩᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩥ ᩅᩥᨿ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨠᩥᩁᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩅᩥᨵᨾᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩅᩥᨶᩔᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩅᩥᨴ᩠ᨵᩴᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩮᩣ ᩅᩥᨴ᩠ᨵᩈ᩠ᨲᩣ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨲᨳᩣᨽᩪᨲᩣ ᨧ ᨶ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ – “ᨶ ᨮᩣᨶᨾᩩᨷᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩅᩣᨵᩣᨽᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᨴᩔᨶᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ, “ᨿᨳᩣ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩑᨠᩮ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᨲᩥ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮ᪨ ᩈᨾᩩᨷᩣᨴᩥᨠᩣᨲᩥ ᩈᨾᩴ ᩏᨴ᩠ᨵᩴ ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ ᩈᨾᩩᨷᩣᨴᩥᨠᩣ, ᩏᨴᨠᩔ ᩏᨷᩁᩥ ᩈᨾᩴ ᨣᩣᨾᩥᨶᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ “ᩈᨾᩩᨷ᩠ᨷᩣᨴᩥᨠᩣ”ᨲᩥᨷᩥ ᨷᨮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨿᨾᩮᩅᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨶᩣᨲᩥ ᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶ᪨ ᨷᨾᩣᨱᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᩣᩁᩮᩣᩉᩮᨶ᪨ ᨠᩥᩈᨳᩪᩃᩮᨶᩣᨲᩥ ᨠᩥᩈᨳᩪᩃᨽᩣᩅᩮᨶ, ᨷᩁᩥᨱᩣᩉᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨷᩦᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩮᨷᩥ, ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᩅᩣ ᩈᩁᩦᩁᨽᩣᩁᩮᩣ᪨

ធាតោតិ ទោសេន្តោ រុចិំ ឧប្បាទេន្តោ។ តន្ទិកតោតិ តេន ភោជនេន តន្ទិភូតោ។ អនោនមិតទណ្ឌជាតោតិ យាវទត្ថំ ភោជនេន ថម្ភិតំ អសក្កុណេយ្យតាយ អនោនមទណ្ឌោ វិយ ឋានតោ។ សកិំ ភុត្តោ វមេយ្យាតិ ឯកម្បិ អាលោបំ អជ្ឈោហរិត្វា វមេយ្យាតិ អត្ថោ។

អតិធម្មភារេន បថវី ចលតីតិ ធម្មេន នាម បថវី តិដ្ឋេយ្យ។ សា កិំ តេនេវ ចលតិ វិនស្សតីតិ អធិប្បាយេន បុច្ឆតិ។ បុន ថេរោ “រតនំ នាម លោកេ ភូតំ សន្ធារេន្តំ អភិមតញ្ច លោកេន អត្ថតោ គរុភាវតាយ សកដភង្គស្ស ការណំ អតិភារភូតំ ទិដ្ឋំ។ ឯវំ ធម្មោ ច ហិតសុខវិសេសេហិ តំសមង្គិនំ ធារេន្តោ អភិមតោ ច វិញ្ញូនំ ពហុប្បមេយ្យភាវេន គរុភាវត្តា អតិភារភូតោ បថវីចលនស្ស ការណំ ហោតី”តិ ទស្សេន្តោ, “ឥធ, មហារាជ, ទ្វេ សកដា”តិអាទិមាហ។ ឯតេនេវ តថាគតស្ស មាតុកុច្ឆិនិក្ខមនាទិកាលេ បថវីកម្បនការណំ សង្គហិតន្តិ ទដ្ឋព្វំ។ ឯកស្សាតិ ឯកស្មា, ឯកស្ស វា សកដស្ស រតនំ, តស្មា សកដា គហេត្វាតិ អត្ថោ។

ឆាទិតន្តិ ឆាទិតំ, វុត្តន្តិ អត្ថោ។ អគ្គាតិ សព្ពសេដ្ឋេហិ អគ្គា។ ជេដ្ឋាតិ វុឌ្ឍតរា។ សេដ្ឋាតិ បសត្ថតរា។ វិសិដ្ឋេហិ សីលាទីហិ គុណេហិ សមន្នាគតត្តា វិសិដ្ឋា។ ឧក្កដ្ឋតមាតិ ឧត្តមា។ បវរាតិ តស្សេវ វេវចនំ។ នត្ថិ ឯតស្ស សមោតិ អសមោ។ អសមា បុព្ពពុទ្ធា, តេហិ សមោតិ អសមសមោ។ នត្ថិ ឯតស្ស បដិសមោ បដិបុគ្គលោតិ អប្បដិសមោ។ នត្ថិ ឯតស្ស បដិភាគោតិ អប្បដិភាគោ។ នត្ថិ ឯតស្ស បដិបុគ្គលោតិ អប្បដិបុគ្គលោ។

សភាវបកតិកាតិ សភាវភូតា អកិត្តិមា បកតិ។ ការណមហន្តត្តាតិ ការណានំ មហន្តតាយ, មហន្តេហិ ពុទ្ធការធម្មេហិ បារមិសង្ខាតេហិ ការណេហិ ពុទ្ធគុណានំ និព្ពត្តិតោតិ វុត្តំ ហោតិ។ បថវីអាទីនិ មហន្តានិ វត្ថូនិ, មហន្តា ចក្កវាឡាទយោ អត្ថតោ អត្ថតោ វិសយេ ឯកកាវ, ឯវំ សម្មាសម្ពុទ្ធោបិ មហន្តោ អត្ថតោ វិសយេ ឯកោ ឯវ។ កោ ច តស្ស វិសយោ? ពុទ្ធក្ខេត្តំ, យាវតកំ វា ញេយ្យំ។ “អាកាសោ វិយ អនន្តវិសយោ តថា ឯកោ ឯវ ហោតី”តិ វទន្តោ បរចក្កវាឡេសុបិ ទុតិយស្ស ពុទ្ធស្ស អភាវំ ទស្សេតិ។

ឥមិនា ច បទេនាតិ “ឯកិស្សា លោកធាតុយា”តិ ឥមិនា ឯវ បទេន។ ទស ចក្កវាឡសហស្សានិ គហិតានីតិ ជាតិខេត្តាបេក្ខាយ គហិតានិ។ ឯកចក្កវាឡេនេវាតិ ឥមិនា ឯវ ឯកចក្កវាឡេន, ន មេន ពេនវិ។ យថា “ឥមស្មិំ យេវ ចក្កវាឡេ ឧប្បជ្ជន្តី”តិ វុត្តេ ឥមស្មិម្បិ ចក្កវាឡេ ជម្ពុទីបេ ឯវ, តត្ថាបិ មជ្ឈិមទេសេ ឯវាតិ បរិច្ឆិន្ទិតព្វំ វដ្ដតិ, ឯវំ “ឯកិស្សា លោកធាតុយា”តិ ជាតិខេត្តំ អធិប្បេតម្បិ ឥមិនា ច ចក្កវាឡេន បរិច្ឆិន្ទិតព្វំ វដ្ដតិ។

បឋមចក្កវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១៥. អដ្ឋានបាឡិ (ទុតិយវគ្គ)

(១៥) ២. អដ្ឋានបាឡិ-ទុតិយវគ្គវណ្ណនា

២៧៨. វិវាទុបច្ឆេទតោតិ វិវាទុបច្ឆេទការណា. ទ្វីសុ ឧប្បន្នេសុ យោ វិវាទោ ភវេយ្យ, តស្ស អនុប្បាទោយេវេត្ថ វិវាទុបច្ឆេទោ. ឯកស្មិំ ទីបេតិអាទិនា ទីបន្តរេបិ ឯកជ្ឈំ ន ឧប្បជ្ជតិ, បគេវ ឯកទីបេតិ ទស្សេតិ. សោបិ បរិហាយេថាតិ វគ្គវាទស្ស បទេសេ ឯវ បវត្តិតព្ពត្តា បរិហាយេយ្យ.

២៧៩-២៨០. មនុស្សត្តន្តិ មនុស្សភាវោ. តស្សេវ បត្ថនាទិក្រិយានំ យោគ្គភាវតោ. លិង្គសម្បត្តីតិ បុរិសភាវោ. ហេតូតិ មនោវចីបណិធានសម្បត្តិកា ហេតុសម្បទា. សត្ថារទស្សនន្តិ សត្ថុ សម្មុខីភាវោ. បព្ពជ្ជាតិ កម្មកិរិយវាទីសុ តាបសេសុ, ភិក្ខូសុ វា បព្ពជ្ជា. គុណសម្បត្តីតិ អភិញ្ញាទិគុណសម្បទា. អធិការោតិ ពុទ្ធេ ឧទ្ទិស្ស អធិកោ ការោ, សវិសេសា ឧបការកិរិយា អធិកោ សក្ការោតិ វុត្តំ ហោតិ. ឆន្ទោ ច ឆន្ទតា, សម្មាសម្ពោធិំ ឧទ្ទិស្ស សាតិសយោ កត្តុកម្យតាកុសលច្ឆន្ទោ. អដ្ឋធម្មសមោធានាតិ ឯតេសំ អដ្ឋន្នំ ធម្មានំ សមោធានេន. អភិនីហារោតិ កាយបណិធានំ. សមិជ្ឈតីតិ និប្ផជ្ជតិ. អយមេត្ថ សង្ខេបោ, វិត្ថារោ បន បរមត្ថទីបនិយា ចរិយាបិដកវណ្ណនាយ (ចរិយា. អដ្ឋ. បកិណ្ណកកថា) វុត្តនយេន វេទិតព្ពោ. សព្ពាការបរិបូរមេវាតិ បរិបុណ្ណលក្ខណតាយ សព្ពត្តយាទីហិ សព្ពាការេន សម្បន្នមេវ. ន ហិ ឥត្ថិយា កោសោហិតវត្ថគុយ្ហាទិ សម្ភវតិ. ទុតិយបកតិ ច នាម បឋមបកតិតោ និហីនា ឯវ. តេនេវាហ – អនន្តរវារេ "យស្មា"តិអាទិ.

២៨១. ឋានំ បុរិសស្ស តត្ថ និព្ពត្តនតោតិ ឥមស្មិំ មនុស្សលោកេ បុរិសភូតស្ស តត្ថ ព្រហ្មលោកេ ព្រហ្មត្តភាវេន និព្ពត្តនតោ. តេន អសតិបិ បុរិសលិង្គេ បុរិសាការា ព្រហ្មានោ ហោន្តីតិ ទស្សេតិ. តមេវ ន បុរិសាការំ សន្ធាយ វុត្តំ ភគវតា "យំ បុរិសោ ព្រហ្មត្តំ ការេយ្យា"តិ. តេនេវាហ – "សមានេបី"តិអាទិ. យទិ ឯវំ ឥត្ថិយោ ព្រហ្មលោកេ ន ឧប្បជ្ជេយ្យុន្តិ អាហ – "ព្រហ្មត្ត"ន្តិអាទិ.

២៩០-២៩៥. "កាយទុច្ចរិតស្សា"តិអាទិបាឡិយា កម្មនិយាមោ នាម កថិតោ. សមង្គនំ សមង្គោ, សមង្គភាវោ, សោ ឯតស្ស អត្ថីតិ សមង្គី, សមង្គភូតោ, សមង្គនសីលោ វា សមង្គី, បុព្ពភាគេ ឧបករណសម្ភារចេតនា ហោតិ អាយូហនវសេន អាយូហនសមង្គិតា, សន្និដ្ឋាបកចេតនាវសេន ចេតនាសមង្គិតា. ចេតនាសន្តតិវសេន វា អាយូហនសមង្គិតា, តំតំចេតនាក្ខណវសេន ចេតនាសមង្គិតា. កតូបចិតស្ស អវិបក្កវិបាកស្ស កម្មស្ស វសេន កម្មសមង្គិតា. កម្មេ បន វិបច្ចិតុំ អារទ្ធេ វិបាកប្បវត្តិវសេន វិបាកសមង្គិតា. កម្មាទិកំ ឧបដ្ឋានកាលវសេន ឧបដ្ឋានសមង្គិតា. កុសលាកុសលកម្មាយូហនក្ខណេតិ កុសលកម្មស្ស អកុសលកម្មស្ស ច សមីហនក្ខណេ. តថាតិ ឥមិនា កុសលាកុសលកម្មបទំ អាកឌ្ឍតិ. យថា កតំ កម្មំ ផលទានសមត្ថំ ហោតិ, តថា កតំ ឧបចិតំ. វិបាការហន្តិ ទុតិយភវាទីសុ វិបច្ចនារហំ. ឧប្បជ្ជមានានំ ឧប្បត្តិនិមិត្តំ ឧបដ្ឋាតីតិ យោជនា. ឧប្បត្តិយា ឧប្បជ្ជនស្ស និមិត្តំ ការណន្តិ ឧប្បត្តិនិមិត្តំ, កម្មំ, កម្មនិមិត្តំ, គតិនិមិត្តញ្ច.

អដ្ឋពធាយំ បត ពតិតិយិត្តចរេសតេច រឃោឌតា ឥឃ្សិតា៍ ពយ្ទពយ្ទតិយិត្តាតយ្សិ ប្បដ្ឋាត់ ឃធាទហំ ឥដ្ឋត្ថា៍ “ឃាតិឃ្ស តាតិ ប្ញត្តា ពតាតិ ពយ្ទាតិ, តាតិឃ្ស តឃ្ទិ ឋយរឃ ឞលយ្ហត្តិ អទ្ឋេរ្យាលយ្ហត្តិ អកិលយ្ហត្តិ”តិ (យ៍ តិ៍ ១៍១៣ប័) ចចតេតា ឋាឃតេ្យយហត្តាត់ បទ្ឋាតក្សិជាត់ លាឃា ចិឃ អាឋត្តយទលាឃ្ស ឋត្តាឃ្ស ចិទេត្តា ឃ្យិតេ ចិឃ ចិបទ្ធិត្យំ ពតោពាឋំ ពយ្ទ, តឃ្ស តិយិត្តំ ពតិតិយិត្តំ ប្បតិដ្ឋទេតច៍ ចលតឹតិ បទិចត្តតិ៍ ៤រេពត ហិ ពយ្ទតា តទេដ្ឋ តិយិទេត្ត ប្បដ្ឋិទេត បទ្ធយចិរេឋឋចរេឋត តទេតា អទេត្ឋាត ពយ្ទតា តឥត្ឋាឃ្ស តិយិត្តឃ្ស ប្បដ្ឋាត់ បទិចត្តត់ រេឋឋា តិទ្ធលិ អចរេឋឋា ចត្យត្តិឆាបិ ឋយក្កិតា តិទ្ធលិ អបទិចត្តតទេតា៍

ឃ្យតលចាឌិរពាតិ ឃ្យតេលហិ យិពចាឌចរេឋត ចឌតឋឹរេលិ, ឃ្យតលុឥ្ហរពាតិ អទេត្វា៍ តលឋត្ហទលាឋ្យឌត្តិ ក្សយិតលឃ្ស ឃ្យទេយ្យហិ ឋត្ហទលាឋ្យឌ៍ អាឃ្សហតទេចតា ពយ្ទឋយក្កិតាចរេឋតាតិ ពាឃត្យទ្ធទិតឃ្ស អបទាបទ៌ អាឃ្សហតេតត ឋត្តិដ្ឋាបពទេចតតាឃ តទេឃ្សច បពប្យេត ពយ្ទក្កឃពទោរលាត អទេលបិតត្តា ឃត្ស្របចិតពយ្ទតា ច ឋយក្កិកាចឃ្ស ចរេឋត៍

ពយ្ទត្តិ អក្យឋលពយ្ទ៍ តឃ្ទិរេឃច លរេលាតិ អាឃ្សហតក្លរេលារេឃច៍ តឃ្សាតិ ពយ្ទឋយក្កិរេតា ប្យក្កលឃ្ស ឋទេក្កា ចាទិរេតា, តទេទ្ធា ពយ្ទ ចិបិពចាទ៌ លរេកឃ្សាតិ អឆិប្យារេឃា៍ ឋទេក្កា ចាទិរេតាតិ ច តិឥឃ្សតយត្តំ៍ យត្យឃ្សរេលារពាបិឃ្ស ចាទិរេតាចាតិ៍ អបរេទ បត ប្យទិរេយហិ ចិបិពាចទលាឃ្ស អត្យដ្ឋដត្តា “តឃ្ទិរេឃច លរេលា”តិ ច អចិរេឋរេឋត ត្យត្តត្តា តំ រេតាឋំ បទិហទិត្យំ “អាឃ្សហិតពយ្ទ តាយា”តិអាឌិយាហ៍ ឃតា ពយ្ទ ចិបិពចាទ៌ លកតឹតិ ត្ថាជំ ពតោពាឋឃ្ស អប្យជិតាហិឃត្តា ត្យត្តំ ៍ តធា ហិ កពចា តតិឃបិទាឌិពចត្យឃ្ទិ (បិទា៍ ១៩១ អាឥរេឃា) បជិឋល្លិឃំ, ត្ថាយឃ្ទិ ឃ្យទេត្ត “ពាឃត្យទ្ធទិតឋយក្កិ”តិ អាពតត្តា ចិបិពក្សបដ្ឋាតឋយក្កិតា ត លត្តត្តិ៍

(ត្យតិឃចក្កចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៍)

អដ្ឋាតបិញ្ញត្តិចណ្ណតាយំ អត្យត្តាតត្វឹបតា តិដ្ឋិតា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១៩. ឲុកឆយ្ហុបិញ្ញ

(១៩) ១. ឲុកឆយ្ហុបិញ្ញ-បឆយចក្កចណ្ណតា

១៥៩. ឲុកឆយ្ហុបិញ្ញចណ្ណតាឃំ ពា្ឆ ឆយុ-បង្កា បកាចទេ្ចា “ក្យសលិ ឆយ្ហ”តិអាឌីស្ សិឃាតិ អាហ – “ឲុកបកាទេចា”តិ. ឲុកទេ្គតាតិ ឲុក់សេត, អចស្សត្តិ អទេ្ចា. ចទេិតិ ង៉បារចទេិ. តិក្ខិត្តតក្ខាឃាតិ អតកិរយតក្ខាឃ. ចិរទ្ធតក្ខាឃាតិ អរទ្ធតក្ខាឃ. ចិរទ្ធតាឃាតិ បលុទ្ធតាឃ. ទេតទេចាហ – “ចិកយាឃា”តិ. រាកាឌឹត់ តិទេរាឆាឃាតិ យក្កទោរទេលាត រាកាឌឹត់ តិទេរាឆតក្ខាឃ. យក្កទោរទេលាត តិទេរាឆត់ តាយ អង្គត្តំ អបៀចត្តិកទេលាត្តិ អាហ – “អបៀចត្តិកទេលាតក្ខាឃា”តិ. ឃថា ឈាឆតឹឃស្ស យុទេឈ កត្វា ឈាឆត់ តាយ ឃាចទេឆច អទ្ធេ្លាហទេលាត្វំ, ឲុចំ រាកាឌឹត់ តិទេរាឆត់ ចទេិតិទេរាឆតក្ខទេយចាតិ ចុត្តំ – “ចទេិទេស្សច ចា តិទ្ធ្ត្តតក្ខាឃា”តិ. ឃស្វា កិទេលទេសស្ លឹទេលាស្ ព្លតរ់ ចទេិទ្ធឃបិ្យ លឹលាទេយច ទេហាតិ, តស្វា ឃូលទេយច កល្បក្ខា “ង្កបបយាឃាតិ កិទេលបច្ចបបយតក្ខាឃា”តិ អាហ. បក្លតឆយ្ហត់ អកិឌាតត់ តាយ តក្ខ លក្ខលាក្ខឃាទេរាបតយុទេឈទេតចាតិ អាហ – “អតិច្ចាឌិ...ទេប... អកិឌាតតក្ខាឃា”តិ. បយ្ហន្តិក្ខាត់ តាយ ចក្ខារិ អទិឃបច្ចាត់ តក្ខិតិយុក្ខស្ស ទោឃ្យស្ស អកាចទេតា. “ចក្យត្តំ បច្ចាត់ ព្ពុក្ខតក្ខាឃា”តិ ចក្វា តឃិឌំ ព្ពុត្តំ ឃស្ស ទោកាលស្ស ចទេសត ព្ពុត្តាំ, តស្ស ទោកាលស្ស ចទេសត ឌទេស្សតំ – “ទេពាឆិ ចុច្ចតី”តិអាឌិ ចុត្តំ. អបៀច្ចឃតិក្ខាតស្សាតិ អយតឆាត្យឃា.

ង្កស្សាហឌតតក្ខត្តិ កយ្ហោទេត អកិរុចិង្កបៀាឆតាឃ. ចិបកល្ហេកាតិ ក្យេឆអស្ស ចាលិឌបយព្ហា. “កិល្ហិព្ហិ ទេឆទេស ទេឆបកាបា”តិ ទេកចិ. ង្កដ្ឋរទេសា បយបិកបក្កោ ចុណ្ណាឌីហិ យិទេស្សក្វា បិល្ហិកទេតា ក្យេឆ្ឆ, អបិល្ហិកទេតា ចាលិត់. បិកចិទេសទេសត ល្ហល្ហទេសឌិទេតា លទេល្ហា, យលិកាចំ អាបទេត្វា បក្ករា.

បរតីតិ បតិ. អត្ អត្ បរតីតិ អត្យស្សតិ, អត្ អត្ទ្ធបិ បតីតិបិ អត្យស្សតិ. ត្បិឆំ ទេហាតីតិ បទេឃាឌតចទេសត ត្បិឆំ ទេហាតិ. ចិក្ខបយៀហំបតក្ខត្តិ បបាឆតឹឃចក្ខុបិ្ប បបាត្បៀាឆទេតត កាចតាចិក្ខស្ស បទិទេតាបតក្ខំ. ចិបស្សតក្ខត្តិ ចិបស្សតាស្ទេលក្ខំ. ង្កបចារបយាឆិតាហិ ចិទេក្ខ បយាហិទេត ចិបស្សតាស្ទេលត ព្ពុត្តាំ. ចិក្ខបៀាទេឆាតិ កាចតាចទេសត បចទេក្ខា ចិក្ខបៀាទេឆា. ង្កបហព្ហាតិ បតិហព្ហាតិ បដិក្ខលក្ខា អារយ្ហលស្ស. តទេតា ឲុច ង្កក្កល្ហតិ, កយ្ហោត់ ទិច្ចាតិ, តិរស្សាទេឆា ទេហាតិ កាចតស្សាឆស្ស អលក្ខតទេតា. បឃឹឆតិ ព្យត្តក្យលាត់ បបាឆតឹឃក្ខា. តថា ច កព្លាឌិទេចទេតាលិលិកាទេចត ចិតឹចទេណា ទេហាតិ. ឆទេយក្វាតិ តឹចទេលាតិរាកទេលាត តិក្ខិទេសចត់ កក្វា. ឲុចំ កយ្ហោតក្ខរាត្យឃុព្ហទេតត ចិក្ខបទិឆយតស្ស ង្កបយំ ឆទេស្សទេត្វា, “កឆ”ត្តិអាឌិយាហ.

ទេកា អឃំ...ទេប... អត្យស្សទឹតិ ទេកា អឃំ យយ អត្ថត្តទេទ ឆក្វា អត្យស្សទិ. បទិក្កល្បក្ខាតិ ពាហិទេកបទិកបៀិតស្ស អត្យស្សទេកស្ស បត្តទេសា អកាចឆស្សតទេយតំ. ទេតតាហ – “ត អទេព្ហា ទេកាឌី”តិ. ឌិស្វាតិ បទិទេឃបតតទេឃត ចុត្តបៀការ់ ចិក្ខទេយច អត្យស្សទឹតិ ឌិស្វា បត្តទេយ្យតត្តិ ឲុតំ ហឆឃចក្ខុអាឌិបៀទេកឆំ បត្តយិ្យ. ព្លឆព្វា ទ្ធបំ បុទិយព្វា អទ្ធបត្តិ ព្លឆំ ទ្ធបៀតបកាចក្ខា ទ្ធបំ, បុទិយំ អតំបកាចក្ខា អទ្ធបត្តិ បទេ្លបទេតា ទ្ធបិទ្ធបំ

ចចត្វេបត្វា បញ្ចក្ខន្ធេ ចចត្វេបត្វាតិ ឃោដតា សម្ពុចិកាតិ សម្ពដ្ឋាបិកា តស្សាតិ សមុទយសច្ចស្ស និទានេតិ និទានគិមិត្តំ អបាតាចារេទាតិ យថាវទ្ធាយ ទេសតាយ គិកយតចារេទា

១២៤៧ ឲ្យេសច តយោតិ ច្ចមិតា យ្វាយំ “តំ បនេតា”ត្តិអាទិតា អត្ថតយោ ញុទ្ធាត្រុស្សតិយំ ចិកាចិតោតិ អតិឌិសតិ, ទ្វាយំ អតិទេសោ បយោដតចេសត តចស្សបិ អត្រុស្សតីស្ស សាឆារហចេសត ចុរេត្តាបិ អាតាបាតស្សតិអាឌីស្ស តីស្ស ចិបស្សតត្វានេតច ហោត្តីតិ ច្ចមិតា អបចារេគត និចត្តិតោតិ តាសំ ឲ្យកប្បយោដតាច ដេដ្ឋាំ ឆយេ្ហ អត្រុស្សតិ ឆយ្ហាត្រុស្សតីតិ សយាសបឆចិកាកគស្សតយ្បិ ចចតត្វគស្សតបក្ខិកយេចាតិ អាហ – “អយំ បនេត្ថ ចចតត្វា”តិំ ឆយ្ហំ អារេក្ខាតិ ហិ ឆយ្ហស្ស អត្រុស្សតិយា ចិសយកាចគស្សតយេតិំ ឲ្យស តយោ សេសេស្សបិំ សីលំ អារេក្ខាតិ អត្ថតោ បរិទ្ធុទ្ធិសីលំ អារេក្ខំ ចាកំ អារេក្ខាតិ អត្ថតោ ចាកក្រុលំ អារេក្ខំ ទេចតា អារេក្ខាតិ ឲ្យត្វ ទេចតាក្រុលសឌិសតាយ អត្ថតោ សទ្ធាសីលស្សតចាកបញ្ញាស្ស ទេចតាសយញ្ញាំ កចតិ ហិ តំសឌិសេបិ តព្ពោហារេទា យថា “តាតិ ឋ្ឋសឆាតិ, ឲ្យស ព្រហ្មគត្វា”តិ ចំ តេតាហ – “ទេចតា សក្ខិដ្ឋានេ ឋបេត្វា”តិអាឌិំ តត្វ ទេចតា សក្ខិដ្ឋានេ ឋបេត្វាតិ “យថាទ្វេបិយ សទ្ធាយ សមន្នាកតា តា ទេចតា ច្ចតោ ច្រុតា តត្វ ដ្ឋបបន្នា, មយ្ហម្បិ តថាទ្វេបិ សទ្ធា សំចិជ្ជតិំ យថាទ្វេបត សីលេត, យថាទ្វេបត ស្សុតេត, យថាទ្វេបត ចាកេត, យថាទ្វេបិយ បញ្ញាយ សមន្នាកតា តា ទេចតា ច្ចតោ ច្រុតា តត្វ ដ្ឋបបន្នា, មយ្ហម្បិ តថាទ្វេបិ បញ្ញា សំចិជ្ជតី”តិ ឲ្យចំ ទេចតា សក្ខិដ្ឋានេ ឋបេត្វា អស្សាសបស្សាសគិមិត្តំ តាម តត្វ លក្ខណាប្បដិកាកគិមិត្តំ កតាតិ អារម្មណកេរហចេសត ដ្ឋបកតា បចត្តំ

ដ្ឋបសម្ពតិ ឲ្យត្វ ក្រុឌ្ឍត្តិ ដ្ឋបសយោ, តិន្នាគំ អច្ចត្តយេច ឲ្យត្វ ដ្ឋបសម្ពតិ ចដ្ឋត្តយត្តិ អច្ចត្តបសយោ, តិន្នាគយេចំ លិណោតិ ពេលបតិ កិលេសេតិ លយោ, អទិយេក្កាំ តេ ឲ្យច ដ្ឋបសយេតីតិ ដ្ឋបសយោ, អទិយេក្កា ឲ្យចំ លយោ ច សោ ដ្ឋបសយោ ចាតិ លឃុបសយោំ តព្រចាយំ ដ្ឋបសយោ ឆយ្ហោ ឲ្យចាតិ ឆយ្ហាត្រុស្សតិយា ដ្ឋបសយាត្រុស្សតិ ឲ្យកសក្កេហាតិ? សច្ចំ ឲ្យកសក្កេហា ឆយ្ហកាចសាយញ្ញា អឌិប្បេតា, សង្ខតឆយ្ហតោ បត អសង្ខតឆយ្ហោ សាតិសយោ ដ្ឋបអារេតយបណីតតយកាចតោតិ ឌីបេតុំ ចិសុំ តិហរិត្វា ច្រុត្តំ ច្ចមយេច ហិ ចិសេសំ សទ្ធាយ កកចា – “ឆយ្ហាត្រុស្សតី”តិ ចត្វាបិ ដ្ឋបសយាត្រុស្សតិំ អចោទ អត្រុស្សត្តស្ស សចិសេសំ សត្តបណីតកាចេត ដ្ឋបដ្ឋានតោំ ឲ្យចម្ពា កត្វា ច្ចឆ លឃុបសយក្កហណម្បិ សមត្តិតត្តិ ដេដ្ឋាំ យទេច ហិ សយាតេបិ លោក្រុត្តរឆយ្ហកាចេ “យាចតា, កិក្ខវេ, ឆយ្ហា សង្ខតា ចា អសង្ខតា ចា, ចិទាកោ តេសំ អក្កយក្ខាយតី”តិអាឌិចចតតោ (ច្ចតិច្រុំ ៤០) យក្កផលឆយ្ហហិ តិន្នាគឆយ្ហោ សាតិសយោ, ឲ្យចំ ផលឆយ្ហតោ យក្កឆយ្ហោ កិលេសប្បហាគេត អច្ចទិយឆយ្ហកាចតោ, តស្មា អច្ចត្តបសយេត សទ្ធិំ លឃុបសយោបិ កហិតោតិ ដេដ្ឋាំ ចិបស្សតត្វាគេតច ហោត្តីតិ កស្មា ច្រុត្តត្តិ? “ឲ្យកត្តតិច្ចិកាយាតិអាឌិចចតតោ”តិ កេចិ, តំ អការេណំ ញុទ្ធាត្រុស្សតិអាឌីស្សបិ តថា ទេសតាយ អាកតត្តាំ យថា បត ញុទ្ធាត្រុស្សតិអាឌីតិ កម្មដ្ឋាគាតិ ចិបស្សតត្វាតិ ហោត្តិ, តិមិត្តសម្បហំសតត្វាតិបិ ហោត្តិ, ត ឲ្យចមេតាតិ, ឲ្យតាតិ បត ចិបស្សតត្វាគេតចាតិ តថា ច្រុត្តំ

បឆមចក្កចណ្ណតា តិដ្ឋិតា

᪑᪙᪨ ᩑᨠᨵᨾ᩠ᨾᨷᩤᩊᩥ

(᪑᪙) ᪒᪨ ᩑᨠᨵᨾ᩠ᨾᨷᩤᩊᩥ-ᨴᩩᨲᩥᨿᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪘᪗᪨ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣ ᨸᩔᨲᩥ ᨲᩣᨿ, ᩈᨿᩴ ᩅᩤ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣ ᨸᩔᨲᩥ, ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩔᨶᨾᩮᩅ ᩅᩤ ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ, ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩅᩥᨸᩁᩦᨲᨴᩔᨶᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ – “ᨴ᩠ᩅᩤᩈᨭ᩠ᨮᩥᩅᩥᨵᩣᨿᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᩑᨲᩔᩣᨲᩥ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᩮᩣ᪨ ᨲᩔ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᩔ᪨

᪑᪘᪘᪨ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᨸᩔᨲᩥ ᨲᩣᨿ, ᩈᨿᩴ ᩅᩤ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᨸᩔᨲᩥ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩔᨶᨾᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩅᩤ ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ᪨ ᨸᨬ᩠ᨧᩅᩥᨵᩣᨿᩣᨲᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩔᨠᨲᩣᨫᩣᨶᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨾᨣ᩠ᨣᨹᩃᩅᩈᩮᨶ ᨸᨬ᩠ᨧᩅᩥᨵᩣᨿ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨫᩣᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᨸᩁᩥᨿᩣᨸᨶ᩠ᨶᩴ ᨬᩣᨱᩴ ᨫᩣᨶᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ, ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨬᩣᨱᩴ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ᪨

᪑᪐᪒᪨ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᩩ ᨡᨶ᩠ᨵᩮᩈᩩ “ᨶᩥᨧ᩠ᨧ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶᩩᨸᩣᨿᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣ᪨

᪑᪐᪓᪨ “ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩏᨸᩣᨿᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣ᪨ ᨿᩣᩅ ᨶᩥᨿᩣᨾᩮᩣᨠ᩠ᨠᨾᨶᩣᨲᩥ ᨿᩣᩅ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᨲ᩠ᨲᨶᩥᨿᩣᨾᩮᩣᨠ᩠ᨠᨾᨶᩣ᪨ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᨲ᩠ᨲᨶᩥᨿᩣᨾᩮᩣᨠ᩠ᨠᨾᨶᨲᩮᩣ ᨸᨶ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᨹᩃᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿᩴ ᨲᨭ᩠ᨭᩦᨠᩣᨿ ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

᪑᪐᪔᪨ ᩋᨿᩴ ᨲᩥᩅᩥᨵᩣ ᩈᨣ᩠ᨣᩣᩅᩁᨱᩣ ᨧᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᨸᨳᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨾᩉᩣᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᨣ᩠ᨣᩣᩅᩁᨱᩣᨿ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩅᩥᨻᨶ᩠ᨵᨠᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨾᩮᩅ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ – “ᨾᨣ᩠ᨣᩣᩅᩁᨱᩣ ᨧᩤ”ᨲᩥ᪨ “ᩈᩔᨲᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ ᨴᩈᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᨣ᩠ᨣᩣᩉᩥᨠᩣ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ᪨ ᨾᨣ᩠ᨣᩣᩅᩁᨱᩣᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩅᩥᨸᩁᩦᨲᨴᩔᨶᨽᩣᩅᨲᩮᩣ, ᨶ ᩈᨣ᩠ᨣᩣᩅᩁᨱᩣ ᩋᨠᨾ᩠ᨾᨸᨳᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨴ᩠ᩅᨶ᩠ᨶᩴ ᨸᨶ ᩅᩥᨵᩣᨶᩴ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩅᩥᨸᩁᩦᨲᨴᩔᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨶ ᨾᨣ᩠ᨣᩣᩅᩁᨱᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩅᩥᩁᩩᨴ᩠ᨵᨾᩥᩅ ᨴᩥᩔᨾᩣᨶᨽᩣᩅᨲᩮᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᩈᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᩉᩦᨶᩣᨿ ᩑᩅ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨿᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩣᨵᩥᨣᨾᩮᨶ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᨶ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᨵᩣᨶᩴ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ “ᨶ ᩈᨣ᩠ᨣᩣᩅᩁᨱᩣ”ᨲᩥ ᩈᨣ᩠ᨣᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᩅᩥᨻᨶ᩠ᨵᨠᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᩈᨣ᩠ᨣᩣᩅᩉᨲᩣᨸᩥ ᨶᩣᨾ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨲᩴ ᩅᩤᨴᩴ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᨶ᩠ᨲᩮᨶ “ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨶᩣᨾ ᩈᨣ᩠ᨣᩴ ᩏᨸᨶᩮᨲᩩᩴ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᩑᨠᨶ᩠ᨲᨣᩁᩩᨠᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᨽᩣᩅᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ – “ᩑᨠᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩁᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴᨿᩮᩅ ᨶᩥᨾᩩᨩ᩠ᨩᩣᨸᩮᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨

᪑᪐᪕᪨ ᩅᨯ᩠ᨰᩥ ᩅᩥᨴ᩠ᨵᩴᩈᩮᨲᩦᨲᩥ ᨾᨣ᩠ᨣᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᩅᨯ᩠ᨰᩥᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩅᨯ᩠ᨰᩥᨬ᩠ᨧ ᩅᩥᨴ᩠ᨵᩴᩈᩮᨲᩥ᪨ ᩅᩥᨸᩣᨠᩅᨯ᩠ᨰᩥᩴ ᨠᩣ ᨶᩩ ᩅᩥᨴ᩠ᨵᩴᩈᩮᨲᩥ ᨶᩣᨾ᪨ ᩑᩅᩴ ᨸᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩅᩥᨴ᩠ᨵᩴᩈᨶᩴ ᨹᩃᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨸᨭᩥᨻᩣᩉᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩅᩈᩁᩣᨽᩣᩅᨲᩮᩣ᪨ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨠᩩᩈᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩈᩴ ᩈᩮᨠ᩠ᨡᩣᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᨲᩴ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨿ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᩋᨶᩣᨣᨾᨶᩴ ᨠᩩᩈᩃᩴ ᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᩴ᪨ ᩈᨲ᩠ᨲ ᨽᩅᩮ ᨴᩮᨲᩦᨲᩥ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨾᨣ᩠ᨣᩔ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨽᩪᨲᩣ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨲᩔ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᩈᨲ᩠ᨲ ᨽᩅᩮ ᨴᩮᨲᩥ᪨ ᩑᩅᨾᨲ᩠ᨳᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᩅᩥᨵᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ – “ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩤ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨠᨳᩥᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᨶᩮᨲᨶ᩠ᨲᩥ “ᨶᩣᩉᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩑᨠᨵᨾ᩠ᨾᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᨾᨶᩩᨸᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨠᨳᩥᨿᨾᩣᨶᩮ ᩋᨲ᩠ᨳᩮ᪨ “ᩈᩩᨣᨲᩥᩴ ᩈᨣ᩠ᨣᩴ ᩃᩮᩣᨠᩴ ᩏᨸᨸᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ “ᩃᩮᩣᨠᩥᨠᩣ

ᨽᩅᨲᩥᨷ᩠ᨿᩣᨴᩥᨠᩣᩅ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ

᪁᪀᪉. ᨿᨳᩣᨠᩥᨬ᩠ᨧᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨬᩣᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩴ ᨿᨳᩣ-ᩈᨠᩴ, ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨷᨴᨽᩣᨩᨶᩮ ᩈᨿᩣᩈᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ – “ᨿᩣ ᨿᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩦ”ᨲᩥ, ᨲᩔᩣ ᨲᩔᩣ ᩋᨶᩩᩁᩪᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨲᩴᨲᩴᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᩋᨶᩩᩁᩪᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᩈᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨳ ᩋᨲᩥᨴᩮᩈᩴ ᨲᩮᨶᩣᩉ – “ᨸᩁᩥᨷᩩᨱ᩠ᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨷ᩠ᨷᩣᨠᩣᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨠᩥᨿᨬ᩠ᨬᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩣᩈᩮᨶᩣᨷᩥ ᩈᨷᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨠᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩋᨲᩥᩈᩩᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᩉ ᨿᩮᨶᩮᩅ “ᨿᩮᩣᨶᩮᩣᨧ ᨠᩣᨿᨠᨾ᩠ᨾ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨠᩣᨿᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨿᨳᩣᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᩴ ᨴᩥᨲᩥᨠᩣᨿᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩣ ᨷᨽ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ “ᨽᨲ᩠ᨲᩥ ᨲᩮᨲᩣᨲᩥᨠᩣᨲᩥ ᨸᩥᨷ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ ᨷᨧᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᩔᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᩴ ᨴᩥᨲᩥᨠᩔ ᨴᩥᨲᩥᨿᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨲᩥᩈᩩᨣ᩠ᨣᩔ ᨲᩴᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᨠᩔ ᨠᩣᨿᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᩈᩉᨩᩣᨲᩴ ᨠᩣᨿᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩔ ᨿᨳᩣᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᨠᩔ ᨷᩮᩁᩈᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᨿᩩᨴ᩠ᨵᩣᨴᩥᨠᩣ ᨧᩥᨱ᩠ᨱᩣᨷᨽᨠᩣᩁᩮᩃ ᨲᩣᨿ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨿᩣ ᩈᩉᨩᩣᨲᩴ ᨠᩣᨿᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨽ ᨧᩮᨲᩩ ᨧᨶᩦᨠᨾ᩠ᨾᩣᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩁᩩᨷ᩠ᨿᩣᨿᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᨷᩥᩃᩅᨪᩣᨲᩣᨶᩦᨲᩥᩅᩮᨿᨧ ᩋᨽᩥᨷ᩠ᨿᩮᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩥᨠᩴ ᨠᩣᨿᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨷᩮᩁᩈᩴ ᨷᩥᨠᩣᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩅᨧᩦ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨿᩣ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩥᨠᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨧᨲ᩠ᨲᩥᨲᩴ ᨠᩣᨿᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨲᩮᨶᩣᩉ – “ᩈᨿᩣᨠᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᨣᩉᩥᨲᩴ ᨷᩁᩣᨿᨴ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥᩋᩣᨠᩥ ᩈᩩᨧᩥᩁᨱ᩠ᨱᩣᨿᩮᨿᨧ ᩅᩩᩈᨧ ᨽᨿᩣᨲᩥ ᨠᩃᩥᨽᩣ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨿᩣ ᨴᩥᨲᨧᨶᩦᨠᨾ᩠ᨾᩴ, ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩈᩉᨩᩣᨲᩴ ᨧᨶᩦᨠᨾ᩠ᨾᩴ, ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩥᨠᩴ ᨧᨶᩦᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩥᩅᩥᨵᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩅᨧᨿᩣᨠᩥ ᩋᨲᩥᨴᩥᩈᨲᩥ ᨿᩥᨭ᩠ᨮᩣᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᨠᩔᩣᨲᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᨷᨽᨷ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨿᩥᨭ᩠ᨮᩣᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨿᩣ ᨿᩥᨭ᩠ᨮᩣᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᨠᩔ “ᨿᩣᨿ ᨠᩣᨿᨴᩥ ᨿᩥᨭ᩠ᨮᩣᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨿᩣ ᨿᩥᨭ᩠ᨮᩣᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᨠᩔ ᩈᩮᨲᩣ”ᨲᩥ ᩋᨷᩮᩁ

ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᩈᩉᨩᩣᨲᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨿᩣ ᩈᩉᨩᩣᨲᩣ ᨧᩮᨲᨶᩣ ᩅᩩᩈ ᨽᩮᨿᩣ ᩈᩮᩈᨷᨴᩮᩈᩩᨷᩥ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ “ᨾᩣᨴᩥ ᨽᩣᨿ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨬ᩠ᨬᩣᨷᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᨧᩮᨲᨶᩣᨷᩅᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨧᩮᩈᨲᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᨣᨲᩥᩈᩩᨲᩮᨧᨲᩈᩥᨠᨲᩥᨠᩣᨿᨽᩣᨲᩥ ᨧᩮᩈᨲ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨷᨽᩣᨲᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩔ ᨷᩃᩥᨩᩉᨲ ᨹᩔᩣᨴᩮᨿᩣᨲᩥ ᨧᩮᨲᨶᩣᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᨲᨬ᩠ᨬᩣᨴᩥᨧᩥᨲᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨹᩔᩣᨴᩥᨶᨿᩣ ᨿᨮᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨷᩥᨷᩥᨠᩣ, ᨲᨮᩣ ᨲᩔ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᩈᨯ᩠ᨰ ᨲᩮ ᨶᨿᩣ ᩋᨽᩥᨩ᩠ᨫᩣᨿ…ᨷᩮ… ᩈᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨿᩮᩣᨩᨲᩣ ᨷᩩᩁᩥᨾᩔᨧᩣᨲᩥ ᨲᩥᨲ᩠ᨲᨠᨷᨴᩮᩔᨧ ᨲᩥᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᨯᩩᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᩁᩪᨷᩴ ᨾᩣᨦ ᩋᨽᩥᨩ᩠ᨫᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩴ ᨴᩮᨭ᩠ᨮᩣ “ᨷᨭ᩠ᨮᩣ ᨲᩮ ᨠᨯᩩᨠᩴ ᨽᨧᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᨧᩥᨿ

ᩋᨭ᩠ᨮᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᩣ ᩋᨿᩴ ᨲᩮᨿᨧ ᨷᩩᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮᨿᨧ ᨷᩩᨭ᩠ᨮᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᨷᩁᩥᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨽᨧᩣᨽᩣᨠᩥᨷᩩᨩ᩠ᨩᩴ ᨽᩥᨧᩮᩈᩁᩮᨲᩥ ᨷᨧᩥᩈᩥᩴᩈᩩᩴ ᩋᩈᩣᨲᩈᨲ᩠ᨲᩥᨧᩣᩁᩮᩈᨽᩣᨲᩥ ᩋᨿᨭ᩠ᨮᩁᨲᩥᨭ᩠ᨮᩩᩃᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᨽ

ᨲᩴ ᨷᨽ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᩥᨲ᩠ᩅᩣ…ᨷᩮ… ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨭ᩠ᨮᩣᨷᩥ ᨿᩥᨭ᩠ᨮᩣᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩅᩩᨠ᩠ᨲᩈᩣᨧᨩ᩠ᨩᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨽᩥᨩ᩠ᨫᩣᨿ ᩅᩩᨠ᩠ᨠᩣᨿ ᩈᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨽᩥᨷ᩠ᨿᩣᨿᩮᨽ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨽᨲ᩠ᨲᩁᩩᨲ᩠ᨲᨲᩥ ᨴᩈᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨽᩦᨲᩥ ᨽᨧᨿᩩᨲ᩠ᨲᨧᩥᨿ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨽᩥᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨷᨽᩣᨧ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ ᨷᩃᩥᨴᩥ ᨧᩣᨲᩥ ᨧᨲ᩠ᨳᩴ

ᨴᩩᨲᩥᨿᨧᨠ᩠ᨠᨧ᩠ᨨᨠᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᨲᩣ

᪁᪉. ᩅᩩᨠᨧᨾ᩠ᨾᨷᩥᨭᨠ

(᪁᪉) ᪁. ᩅᩩᨠᨧᨾ᩠ᨾᨷᩥᨭᨠ-ᨲᨲᩥᨿᨧᨠ᩠ᨠᨧ᩠ᨨᨠᩣ

១០៨។ តតិយស្ស បជេយ អយាធាចដ្ឋិកោតិ អតិច្ឆានិការេចសុ ឆេយ្ខសុ តិច្ឆាតិអានិតា ប្បត្តដ្ឋិកោ។ ពេភាហ – “ពារេឃច យិច្ឆានិដ្ឋិឃា ចិបរិពកស្សតោ”តិ សង្ខ្ខាតិ ឲតួ សេក្តា បសេត្វា សុត្តេរា ឆេយ្ខា, រឃា យត្សុស្សឆេយ្ខាតិបិ ចុច្ចតិ។ ពេពា ហិ យិច្ឆានិដ្ឋិកោ បទិ ចុដ្ឋារេបឃ្យ, ត អរិឃឆយូពោ។ ពេភាហ – “កសក្សលកយូបឆឆយូពោ”តិ។ ឲចន្ទបិតិ ក្តយិភា បិធិកបុត្តានិគោ សក្កាញ្ញាតិ។

១០៩។ សន្តាញ្ញពោឆិសេត្តាតិ សន្តាញ្ញកាកឹ ពោឆិសេត្តា។ អានិ-សេត្គ ប្ញុទិតបិទយិកា បច្ចេកពោឆិសត្តា ឲកច្ចសាចកពោឆិសត្តា ច សក្កឃត្តិ។

១១០។ បរយាតិ យហាសាចឌ្ឍការេចត បរយា, ដ្កក្លិសកតាតិ អពេត្វា។ ពេសត្តិ អាតត្តរិឃកយាត៌។ បរិច្ឆេនកាតិ ចិបិកចរេសត បរិឃោសាត៌។ ចដ្ឋស្ស យុល់, ពពោ ពំសយក្កឹបុក្កលី ចដ្ឋស្ស លាល្ហុតិ ចុច្ចតិ។ ពេភាហ – “ពាឃា”តិអានិ។ ពេញ្ហ កាហំ ត ចិស្សុឌ្ឍតិ, ពស្ស បុតបិ ពគ្គាធាចហត្តា ចុត្តំ – “កចពោ ចុដ្ឋាត៌ តត្វឹ”តិ, ត បត សន្តុសោ ចុដ្ឋាតស្ស អកាចពោ។ ឃានិរេស ហិ បច្ចេឃ បដិច្ច អឃំ ពំ កស្សត៌ ឌ្លក្កត្តោ បុត កគានិ ពប្បដិបក្កេ បច្ចេឃ បដិច្ច ពពោ និសុក្លិបតយស្ស ត ហោតីតិ ត ចត្តន្ទ។ អក្យុសលញ្ញាតារេយព៌ អចាល់ ទុន្តាល់, ត ក្យុសល់ ចិឃ យហាពាល់។ អន្តុកធា សយូត្តតិឃារេយា ចិឃ យិច្ឆត្តតិឃារេយាបិ អច្ចត្តិកោ សិឃា, ត ច យិច្ឆត្តតិឃារេយា អច្ចត្តិកោ។ ពេតេច បបញ្ចសុតនិឃំ (ម។ តិ។ អដ្ឋ។ ១។១០០) –

“កិ បេតេស ឲកស្មិំរេឃច អត្តការេច តិឃពោ ហោតិ, ដ្ឋាហុ អន្តាស្មិំយ្យឹតិ? ឲកស្មិំរេឃច តិឃពោ, អារេសចតចរេសត កចត្តរេបិ ពំ និដ្ឋិ រេរារេចតិ ឲចា”តិ –

ចុត្តំ។ ពេពារេឃច ច សុយក្កលចិលិឃិតិឃយ្យិ (ឌី។ តិ។ អដ្ឋ។ ១។១៤០-១៤១) ចុត្តំ –

“រេឃ ចា បត ពេសំ លក្ខិ កេហត្វា រត្តិដ្ឋាតេត ឌិចាដ្ឋាតេត តិសិត្វា សន្តាយត្តិ ចិយំសត្តិ, ពេសំ ‘ការរេរាពោ ត ករិឃតិ បាបំ, តត្វឹ ហេត្យុ, តត្វឹ បច្ចេឃា, យពោ ដ្ឋិឌ្ឍតឹ’តិ ពស្មិំ អារេយូលោ យិច្ឆាសតិ សត្តិដ្ឋតិ, ចិត្តំ ឲកគ្គំ ហោតិ, ឌចតានិ ឌចត្តិ។ បឆយឌចរេត សពោកិច្ឆា ហោត្តិ, ពធា ត្សតិឃានិសុ។ សត្តរេយ ញុទ្ធាតយ្យិ អពោកិច្ឆា អតិចត្តិតោ អរិដ្ឋកលាលកសនិសា, ពត្វ កោធិ ឲកំ កស្សត៌ ឌ្លក្កយតិ, កោធិ ទ្វេ, កោធិ តីណិបិ, ឲកស្មិំ ឌ្លក្កត្តេបិ ទ្វីសុ តីសុ ឌ្លក្កត្តេសុបិ តិឃតយិច្ឆានិដ្ឋិកោច ហោតិ។ បត្តោ សក្កយក្កាចរោលខេញ្ញច រេយាគ្គយក្កាចរោលញ្ញា, អកខេត្តា ពស្សុត្តកាចស្ស អតត្តរិ សក្កយ្យិ កត្តំ, បរេកច រេយាគ្គា, ចដ្ឋលាល្ហុ តារេយស សេត្វា បឆចិកោបកោ, រឃក្សេយ្យេត ឲចន្ទបស្ស កចពោ ចុដ្ឋាត៌ តត្វឹ”តិ។

បិដ្ឋិចគ្គាចាព្យឲតិ ឈាឃយាតចគ្គាចាព្យអស្ស បរពោ ឲកស្មិំ ឌ្លកាសេ។ ឃំ ឈាឃយាតាត៌ អន្តាឃយាតាតញ្ញា ចគ្គាចាព្យអាតយត្តទិ, ឃត្វ រេលិកត្តរិកតិរេឃសយត្តា, ពានិរេស ឲកស្មិំ ឌ្លកាសេ។ បច្ចតិរេឃចាតិ ចគ្គាចាព្យឲ ឈាឃយារេត អន្តាឃយារេតបិ អត្តរេតា កយូពលេត

ᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅ᪨

᪑᪑᪑᪨ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩮ “ᨾᩣ ᨡᩃᩦ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩴ ᩏᨷᩣᨴᩣᨿ ᩑᩅᩴᩃᨴ᩠ᨵᨶᩣᨾᩮᩣᨲᩥ ᨲᩴ ᨠᩥᩁ ᩈᨠᨴ᩠ᨴᨾᩣᨿ ᨽᩪᨾᩥᨿᩣ ᨲᩮᩃᨥᨭᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩴ, “ᨲᩣᨲ, ᨾᩣ ᨡᩃᩦ”ᨲᩥ ᩈᩣᨾᩥᨠᩮᩣ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᩮᩣ ᨷᨾᩣᨴᩮᨶ ᨡᩃᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨾᩥᨠᩔ ᨽᨿᩮᨶ ᨷᩃᩣᨿᩥᨲᩩᩴ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩮᩣ᪨ ᩈᩣᨾᩥᨠᩮᩣ ᩏᨷᨵᩣᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨭᨠᨠᨱ᩠ᨱᩮ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩈᩣᨭᨠᩴ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨧᩮᩃᨠᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩃᩣᨲᩮᩣ ᨷᨱ᩠ᨱᩮᨶ ᩅᩣ ᨲᩥᨱᩮᨶ ᩅᩣ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩮᨲᩩᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨩᩣᨲᩁᩪᨷᩮᨶᩮᩅ ᩑᨠᩴ ᨣᩣᨾᩴ ᨷᩣᩅᩥᩈᩥ᪨ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩋᨿᩴ ᩈᨾᨱᩮᩣ ᩋᩁᩉᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᩥᨧ᩠ᨨᩮᩣ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩈᨴᩥᩈᩮᩣ”ᨲᩥ ᨷᩪᩅᨽᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᨶᩥ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩈᩣᨭᨠᩴ ᩋᨶᩥᩅᨲ᩠ᨳᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᩍᨴᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩈᩣᨭᨠᩴ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᨶ ᨶᩥᩅᩣᩈᩮᩈᩥ, ᨲᨴᩮᩅ ᨧ ᨷᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨷᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨷᩦᨲᩥ ᨷᨬ᩠ᨧᩈᨲᩣ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩮᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ – “ᨾᩣ ᨡᩃᩦᨲᩥ ᩅᨧᨶᩴ ᩏᨷᩣᨴᩣᨿ ᩑᩅᩴᩃᨴ᩠ᨵᨶᩣᨾᩮᩣ ᨲᩥᨲ᩠ᨳᨠᩁᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩈᨾᩣᨣᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨶᨴᩦᨶᩴ ᩏᨴᨠᨷ᩠ᨷᩅᩣᩉᩔ ᩈᨶ᩠ᨵᩥᨷᨲᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ᪨ ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩏᨴᨠᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩏᨴᨠᨷ᩠ᨷᩅᩣᩉᩣᨶᩴ᪨ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨾᨧ᩠ᨨᨣ᩠ᨣᩉᨱᨲ᩠ᨳᩴ ᨡᩥᨷᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ ᨡᩥᨷᩴ, ᨠᩩᨾᩥᨶᩴ, ᨲᨳᩮᩅ ᨷᨶ ᨡᩥᨷᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ – “ᨠᩩᨾᩥᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩏᨯ᩠ᨯᩦᨲᩥ ᩏᨯ᩠ᨯᩥᨠᩣᩈᩩᩉᩥ᪨ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩩᨷᩩᩁᩥᩈᩣ ᩋᩁᩥᨿᨵᨾ᩠ᨾᩣᩅᩣᩁᨱᨲᩮᩣ ᨬᩣᨱᨾᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᩉᩥ ᨲᩔ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨠᩩᨲᩮᩣ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ᪨ ᨾᨶᩩᩔᨡᩥᨷᩴ ᨾᨬ᩠ᨬᩮᨲᩥ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨷᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨻ᩠ᨿᩈᨶᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩒᨯ᩠ᨯᩥᨲᩴ ᨠᩩᨾᩥᨶᩴ ᩅᩥᨿ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ – “ᨾᩉᩣᨩᩣᩃᩔᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨

᪑᪑᪒᪨ ᨷᨬ᩠ᨧᩣᨿᨲᨶᩮᩈᩩ ᨻᩣᩉᩥᩁᨠᩈᩣᩈᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ – ᨲᩔ ᩈᨻ᩠ᨻᩔᩣᨷᩥ ᩋᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᩥᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨷᨭᩥᨬ᩠ᨬᩔᩣᨷᩥ ᩋᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨽᩣᩅᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ – “ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩉᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨣᨱᩮᩣᨲᩥ ᩈᩣᩅᨠᨣᨱᩮᩣ᪨ ᨲᨳᩣᨠᩁᨱᩣᨿᩣᨲᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨷᨭᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ᪨ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩩᨣᨲᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨻᩉᩪ ᩋᨶᩮᨠᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨾᨠᩮᨾᩅ ᩋᨠᩩᩈᩃᩴ ᩅᩥᨷᩩᩃᩣᨲᩦᨲᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩑᨠᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᨲᩣᨿᨷᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨠᩩᩈᩃᩮᨶ ᩈᨾᨠᩮᨾᩅ ᩋᨠᩩᩈᩃᩴ ᩅᩥᨷᩩᩃᩣᨲᩥ ᩑᨠᨩ᩠ᨫᨻᩉᩩᨠᩴ ᩈᨾᩣᩈᨿᩮᨷᩥ ᨲᨳᩣ ᩏᩔᩣᩉᨶᩔ ᨻᩃᩅᨠᩣᩁᨱᨲᩮᩣ᪨ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᩈᨾᩣᩈᨿᩮ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨾᩮᩅ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨿᨳᩣ ᩉᩥ ᨨᨶ᩠ᨴᩁᩩᨧᩥᨿᩣᨿᩴ ᩈᨾᨠᩮᨾᩅᩣᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨾᩥᨲ᩠ᨲᨲᩣ, ᩑᩅᩴ ᩋᨨᨶ᩠ᨴᩁᩩᨧᩥᨿᩣᨿᩴ ᩋᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨾᩥᨲ᩠ᨲᨲᩣᨲᩥ᪨

᪑᪑᪓᪨ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᩋᨠ᩠ᨡᩣᨲᩮᩣᨲᩥ ᩑᨠᨶ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᩥᨠᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩋᨠ᩠ᨡᩣᨲᩮᩣ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨧ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩪ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨶᩮᩣ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᩥᨠᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨠᨳᩮᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩩᨱᩮᨿ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨧ ᩈ᩠ᩅᩣᨠ᩠ᨡᩣᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨷ᩠ᨷᩅᩮᨴᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨣᨱᩮᩣ ᨧ ᩈᩩᨷ᩠ᨷᨭᩥᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩣ ᩈᩩᩅᩥᨶᩦᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩈᨾᩣᨴᨷᨠᩮᩣ ᩉᩦᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩈᩩᨷ᩠ᨷᨭᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨶᩥᨴᩔᨶᩴ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᪨

᪑᪑᪔᪨ ᨷᨾᩣᨱᩴ ᨩᩣᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ “ᩋᨿᩴ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩮᨶ ᨿᩣᨷᩮᨲᩥ, ᩍᨾᩔ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨴᩣᨲᩩᩴ ᨿᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨷᨾᩣᨱᩴ ᨩᩣᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩋᨲᩥᩁᩮᨠ...ᨷᩮ... ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨴᩩᩁᨠ᩠ᨡᩣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩔ᪨ ᨲᩔᩣᨲᩥ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩣᩉᨠᩔ᪨ ᩋᨷ᩠ᨷᩥᨧ᩠ᨨᨷᨭᩥᨷᨴᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨴᩩᩁᨠ᩠ᨡᩣᨲᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨶᨿᩮᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ᪨

᪑᪑᪕᪨ ᨴᩣᨿᨠᩔ ᩅᩈᩮᨶ ᨶᩣᨾ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᩋᩣᩁᩩᨷ᩠ᨷᩋᩣᩁᨲᩣᨠᩮᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩮᩣ᪨ ᨴᩮᨿ᩠ᨿᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᨷᨶ ᨳᩮᩣᨠᨻᩉᩩᨲᩣᨿ ᨴᩮᨿ᩠ᨿᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᩅᩈᩮᨶ ᨶᩣᨾ᪨ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨳᩣᨾᩮᩣᨲᩥ ᨿᩣᨷᨶᨷ᩠ᨷᨾᩣᨱᩴ᪨ ᨿᨴᩥ ᩉᩦᨲᩥᩋᩣᨴᩥ “ᨣᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩔ ᩅᩥᩅᩁᨱᩴ᪨ ᩋᨶᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩔᩣᨲᩥ ᩋᨶᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩋᩔ

ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ᪨ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨽᩪᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩔ ᨧᨠ᩠ᨡᩩ ᩅᩥᨿ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩈᩣᩈᨶᩴ ᨮᩥᨲᩥᨠᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩔ ᨸᩈᩣᨴᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᨧ ᨮᩥᨲᩥᨠᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ᪨

ᩍᨴ᩠ᨵᩥᨿᩅᩥᩉᩣᩁᩮᨶᩣᨲᩥ ᩍᨴ᩠ᨵᩥᨿᨠᩣᨿᩈᨠ᩠ᨡᩥᨲᩅᩥᩉᩣᩁᩮᨶ᪨ ᨹᩩᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣᨿᩣᨲᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨿᩮᩅ ᨠᩣᨿᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨹᩩᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣᨿ᪨ ᨠᩣᨿᩮᨶ ᨠᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣᨿᩣᨲᩥ ᨠᩣᨿᩮᨶ ᨸᨲᩥ ᨠᩣᨿᩮᨶ ᨠᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣᨿ᪨ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨶᩥᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᩴ᪨ ᩅᩥᨷᩔᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩔ ᨠᨲᩴ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩅᩥᨷᩔᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩮᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᩥᨿᩮᩣ ᨠᩅᩥᨲᩴ ᨿᨬ᩠ᨬᩣᨲᩦᨲᩥ ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩮᩣ ᩈᨾᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᩥᨿᩮᩣ ᨠᩅᩥᨲᩴ ᨿᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩩᨠᩣᨲᩥ᪨ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩮᨶ᪨ ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩔᩣᨲᩥ ᨻᩉᩩᨽᩪᨲᩔ᪨ ᩋᩅᩥᨲ᩠ᨲᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ᪨

᪑᪑᪙᪨ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨲᨸᨲᨸ᩠ᨸᨲᩴ ᨧᨲᩩᩈᩩ ᨸᩮᩔᩩᩈᩩ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩈᨲ᩠ᨲᩣᨸᩔ ᨳᨸᩁᩥ ᩈᩩᩁᩥᨿᩈᨲ᩠ᨲᩣᨸᩔ ᨧ ᨲᨸ᩠ᨸᨲᩴ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩮᩣ ᨣᩥᨿᩣᨿᩣᩃᩮ᪨ ᩃᩮᩣᨠᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᨲᩮᩣ ᨸᨲᨶᩴ ᨿᨴᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨸᨲᨶᩴ᪨ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᨬᩣᨱᩮᩈᩩ ᩋᩣᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨠᩥᨿᩩᨲᩣᨧᩣᩁᩴ ᩋᩣᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩩᨸᩁᩥᨧᨲ᩠ᨲᩴ᪨

᪑᪑᪕᪨ ᩋᨿᨿ᩠ᨿᩦᨲᩥ ᩈᩣᨠᩃᩮ ᨶᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨲᩮ ᨿ ᨣᩩᩈᩦᨲᩮᩣᨸᩥ᪨ ᩈᩣᨿᨬ᩠ᨬᩣᨲ᩠ᨲᩥ ᨲᨸᨶᩮᩁᩃ᪨ ᨴᩩᨸ᩠ᨸᩁᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥᨴᩴ ᨶᩥᨠᩥᩃᩥᨶᩴ᪨ ᨲᩥᩁᩮᩣᨿᩣᨿᩩᨸᨠᨯ᩠ᨰᩦᨲᩥ ᨲᩥᩁᩮᩣᨿᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᨲᩴ ᨠᨯ᩠ᨰᨲᩥ᪨

᪑᪑᪖᪨ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩮᨶᩣᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨲᨸᨲᨸ᩠ᨸᨲᩣᨶᩴ ᨠᩮ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩮ᪨

᪑᪑᪗᪨ ᩑᨧᨲ᩠ᨳᩥ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩣᨿ ᨶᩥᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᩈᩣᨴᨧᩴᨿᩈᩩᨸ᩠ᨸᩈᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ᪨ ᨲᩮᨶ ᩈᨿᩃᨵᨾ᩠ᨾᨠᩁᩃᩈᩩᩃᨬ᩠ᨬᩣ ᩈᨬ᩠ᨬᩃᩣᨲᩥ᪨

᪑᪒᪐᪨ ᨲᨧᨣᨲᩥᨸᩥᨲᩮᨲᩥ ᨮᩣᨿᩈᩥᩴᨿᩮᩅ ᩋᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨲᩁᨲᩥᨠᩣᩁᩮᨿ ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨿᩣᨲᩴ ᨲᨧᨣᨲᩥᨸᩥᨲᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨿᩣᩉ᪨ ᨲᨧ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩦᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᨠᨷ᩠ᨷᨸᩁᨿᩮᨠᩣᩃᩮᨠᩣᩃᩥᨠᩮᨿᩣ ᨲᨧ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩦ᪨ ᩈᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨮᩣᨿᩈᩥᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥᨴᩮᩈᩩ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ᪨

ᨲᨲᩥᨿᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪑᪙᪨ ᩑᨠᨵᨾ᩠ᨾᨸᩣᩊᩥ

(᪑᪙) ᪑᪨ ᩑᨠᨵᨾ᩠ᨾᨸᩣᩊᩥ-ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪒᪑᪨ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩔ ᨸᨮᨾᩮ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨲᩥ ᨳᩪᩃᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣ᪨ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨠᩈᨾᩣᨲᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩦᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨠᩈᨾᩣᨲᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨸᩁᩥᨿᩮᩣᨸᩥ᪨ ᨿᨳᩣ ᨴᩣᨲᩥ ᨧ- ᩈᨴ᩠ᨴᨠ ᨣᨿᨭ᩠ᨮᩣᨶᩩᨠ᩠ᨠᩣᨶᩥᨲᩴ ᨣᨸ᩠ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿᩥᨠᩣᨧᩴ ᩅᩥᨿ ᨿᩮᩣᨶᨲᩈᨲᩩᨭ᩠ᨮᨶᩣᨶᩥᨠᩣᨧᩴ ᩈᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ, ᨲ ᨸᨲ ᨣᨭ᩠ᨮᩣ ᨣᨭ᩠ᨮᩦᨸᩔ ᩅᩥᨿ ᨲᩮᩉᩥ

ອປເຣກາຍາຕາທີນໍ ສຎ຺ຎາລກາຈໍ ຣາຍເລາຍ຺ຍກນ຺ຕິ ຣຍລີຍກາຈໍ ເສສປເທ຺ຍຕິ ຈຕຣາຍເລາຍ຺ຍກາທິປເທ຺ຍ. ສຸກຸຕໍ ກຸສລໍ ສຸສ຺ສິຕກາເຣຈາ ໂອຕສ຺ສາຕິ ສຸກຸສລໍ, ຈິກຕໍ ອປກຕໍ ກຸສລໍ ໂອຕສ຺ສາຕິ ຈິກຸສລນ຺ຕິ ອາຫ – "ສຸຕ຺ວາຕ຺ຕານໍ ນິສ຺ສາຕ຺ນ"ນ຺ຕິ ຈ. ນນ຺ທິຍາຈຕຸຍຊ຺ຈປິເຕ຺ວເນຈາຕິ ກຸຊ຺ຊກກຸລິສກຍຊ຺ຈສຍ຺ຍາຕປິເຕ຺ວເນຈ.

໑໒໒. ນຕິຍາທີສຸ ຈຕ຺ຕາໂຣ ອປາຍາ ອຎ຺ຎຕ຺ຣ ມນຸສ຺ເສຫີຕິ ອຘິປ຺ເປຕາ, ນ ເທວາ ອຎ຺ຎຕ຺ຣ ມນຸສ຺ເສຫີຕິ ຫີນາຍ ຊາຕິຍາ ອຘິປ຺ເປຕຕ຺ຕາ. ອຸປາທາຍຸປາທາຍາປິ ມຊ຺ຌິມເທໂສ ລພ຺ຠຕິ, ຍຕ຺ຖ ຄຕິ ຠິກ຺ຂູນໍ ຠິກ຺ຂຸນີນໍ ອຸປາສການໍ ອຸປາສິການໍ ອຎ຺ເຎສມ຺ປິ ກມ຺ມຈາທິກິຣິຍຈາທິຈິຕ຺ຕກາຣາທິການໍ, ໂສ ປຕິຣູປເທໂສຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ. ເຕນາຫ – "ສກເລປິ ຫີ"ຕິອາທິ.

໑໒໓. ສຍ຺ຍາຕິ ໂທໂສ. ເຕນາຫ – "ນິທ຺ໂທສຍຸຕ຺ຕາຕິ ອຕ຺ໂຖ"ຕິ.

໑໒໔. ຕຖາຄຕສ຺ສ ກຸເລ ຊາຕຕ຺ຕາ ຈກ຺ຂຸໂຕປິ ທສ຺ສນໍ ທສ຺ສນເມວ, ອຊາຕຕ຺ຕາ ປນ ທສ຺ສນໍ ຫິຕາວຫຕາຍປິ ໂຫຕິເຍວາຕິ ອາຫ – "ເຍ ຕຖາຄຕສ຺ສ ກຸເລ ຊາຕຕ຺ຕາ"ຕິອາທິ.

໑໒໕. ປກາເສຕ຺ວາ ກຖິຕນ຺ຕິ ສຈ຺ຈາຕິ ປກາເສຕ຺ວາ ກຖິຕໍ.

໑໒໖. ສຸຕານໍ ຘມ຺ມານໍ ອສມ຺ໂມສາຍ ຘາເຣນ຺ຕີຕິ ອາຫ – "ຘາເຣນ຺ຕີຕິ ນ ປມຸສ຺ສນ຺ຕີ"ຕິ.

໑໒໗. ອຕ຺ຕານໍ ອຸປປຣິກ຺ຂຕີຕິ "ອຍໍ ວພິສ຺ສາ ປິຍ຺ພຍາ ອຕ຺ຕາ, ອຍໍ ນ ອຕ຺ຕາ"ຕິ ອຕ຺ຕານໍ ອຸປປຣິກ຺ຂຕິ. ອຕ຺ຕູປຣິຫາເຣນ ຫິ ອຕ຺ຕຄ຺ຄຫຓໍ ຍຖາ ອຎ຺ຎປຣິຈ຺ເຉເທນ ເຎຍ຺ຍປ຺ປຏິປຕ຺ຕິ.

໑໒໘. ອນຸໂລມປຏິປທນ຺ຕິ ນິພ຺ພານສ຺ສ ອນຸໂລມິກໍ ປຏິປທໍ.

໑໒໙. ສໍເວຄຊນເກສຸ ກາຣເຓສູຕິ ສໍເວຄຊນເກສຸ ຊາຕິອາທີສຸ ກາຣເຓສຸ. ສໍເວຊນີເຍສຸ ຐາເນສຸ ສໍເວຄປ຺ປຕ຺ຕານໍ ສໍເວໂຄ.

໑໓໐. ອຸປນິສ຺ສຍຕາຕິ ເຍນ ອຸປນິສ຺ສເຍນ ຈຕຸປ຺ປເທາ, ເຕນ ອຸປນິສ຺ສເຍນ ປຎ຺ຎາຕວີຣິຍໍ ກໂຣນ຺ຕີຕິ ຍຖາປຎ຺ຎາຕວີຣິຍໍ ກໂຣນ຺ຕິ ອຸປ຺ປາເທນ຺ຕິ.

໑໓໑. ຈກ຺ຂຸນີຍນ຺ຕິ ປິສ຺ສຸນີຍນ຺ຕິ ໂອຕ຺ຖ ສຎ຺ຎາຣາຕິ ຈກ຺ຂຸສ຺ໂສ, ອສຎ຺ຎຕາ ຘາຕຸຕິ ອາຫ – "ຈກ຺ຂຸສ຺ໂສ ວຸຈ຺ຈຕິ ນິພ຺ພານ"ນ຺ຕິ.

១២៣. ឧត្តមន្នានន្តិ ឧត្តមានំ បញ្ចន្នំ ភោជនានំ។ ឧត្តមរសានន្តិ ឧត្តមានំ រសានំ។ ឧញ្ឆាចារេនាតិ ឧញ្ឆាចរិយាយ កស្សចិ អបរិគ្គហភូតស្ស កិញ្ចិ អយាចិត្វា គហណំ ឧញ្ឆាចារោ។ ឯត្ថ ជាតិអាជិនា អន្នាជីនំ អគ្គការកោ នាម មនាបបរមោ ខជ្ជិតព្ពលាលិកោ, ន តេសំ លិខិតាយត្តន្តិ ទស្សេតិ។ បដិលភន្តីតិ ទេន្តិ បណីតការកំ។ ភត្តស្ស ឯកបិតីតិ ឯកបិតិបូរំ ភត្តំ។ ឆាតំ កិំ នាមាតិ “ឆាតំ អគ្គរសគ្គំ នាម ហោតិ, ន ហោតី”តិ បុច្ឆតិ។ ឧញ្ឆេន កបិលិភតេនាតិ មិស្សកភត្តេន។ យាបេន្តីតិ យាបនសីសេន យាបនហេតុំ ភត្តំ វទេតិ។ ឧបាទាយ អគ្គរសំ នាមាតិ តំ តំ ឧបាទាយុបាទាយ អគ្គគ្គរសគ្គំ ទេន្តិ ទស្សេតិ។ ចក្កវត្តិអាហារតោ ហិ ចាតុមហារាជិកានំ អាហារោ អគ្គោតិ ឯវំ យាវ បរនិម្មិតវសវត្តិទេវា នេតព្ពំ។

១២៧. អត្ថរសោ នាម ចត្តារិ សាមញ្ញផលានិ “អរិយមគ្គានំ ផលភូតោ រសោ”តិ វត្វា។ ធម្មរសោ នាម ចត្តារោ មគ្គា “សាមញ្ញផលស្ស ហេតុភូតោ រសោ”តិ វត្វា។ វិមុត្តិរសោ នាម អមតំ និព្ពានំ “សព្ពសង្ខារសមថោ”តិ វត្វា។

ចតុត្ថវគ្គវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ជម្ពុទីបបេយ្យាលោ និដ្ឋិតោ។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

᪑᪗᪨ ᨸᩈᩣᨴᨠᩁᨵᨾ᩠ᨾᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪓᪖᪖᪨ ᩋᨴ᩠ᨵᨾᩥᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨵᩥᩅᩈᩮᨶ ᨸᩤᩊᩥᨿᩴ ᩁᩔᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨾ-ᨠᩣᩁᩮᩣ ᨸᨴᩈᨶ᩠ᨵᩥᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ – “ᩋᨴ᩠ᨵᩣ ᩍᨴ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᨠᩴᩈᩮᩣ ᩑᩈᩣᨲᩥ ᩑᨠᩴᩈᩮᩣ ᩉᩮᨲᩩ ᩑᩈ ᩃᩣᨽᩣᨶᩴ᪨ ᨸᩤᨸᨠᩴ ᨶᩣᨾᩣᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᩤᨸᩴ ᨶᩣᨾ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩑᨠᩴᩈᩮᨶ ᨶ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩔᩣᨲᩥ ᨲᨳᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩔ ᩋᩔ᪨ ᩋᩣᩁᨬ᩠ᨬᩥᨠᨲ᩠ᨲᩴ…ᨸᩮ… ᨲᩮᨧᩦᩅᩁᩥᨠᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩮᩈᩴ ᨵᩩᨲᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨣᩉᨱᩮᨶᩮᩅ ᩍᨲᩁᩮᩈᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩴᩈᨽᩣᨣᩣᨶᩴ ᨣᩉᩥᨲᨽᩣᩅᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨳᩣᩅᩁᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮᩣᨲᩥ ᩈᩣᩈᨶᩮ ᨳᩥᩁᨽᩣᩅᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨳᩮᩁᨽᩣᩅᩮᩣ᪨ ᩋᩣᨠᨸ᩠ᨸᩔ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ “ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨾᩮ ᩋᩣᨠᨸ᩠ᨸᩮᩣ ᨠᩁᨱᩦᨿᩮᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᩣᨠᨸ᩠ᨸᩔ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᩮᩣᩃᨸᩩᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨠᩮᩣᩃᨸᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ – “ᨠᩩᩃᨸᩩᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩁᩪᨸᨲᩣᨲᩥ ᩁᩪᨸᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣ᪨ ᩅᨧᨶᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨿᩣᨲᩥ ᩅᨧᨶᨻ᩠ᨿᩣᩉᩣᩁᩔ ᨾᨵᩩᩁᨽᩣᩅᩮᩣ ᨾᨬ᩠ᨩᩩᩔᩁᨲᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩔ ᩃᩣᨽᩮᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨶ ᩃᩣᨽᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᨠᨸᩥᨿᨴᩔᨶᨸᨴᩴ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩑᩅᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩔ ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩔᩮᩅ ᩃᩣᨽᩮᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ ᩃᩣᨽᩔ ᩋᨻ᩠ᨿᨽᩥᨧᩣᩁᩉᩮᨲᩩᨴᩔᨶᨸᨴᩴ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨿᨳᩣᩉ –

“ᩋᩣᨠᨦ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿ ᨧᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩃᩣᨽᩦ ᩋᩔᩴ ᨧᩦᩅᩁᨸᩥᨱ᩠ᨯᨸᩣᨲᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨣᩥᩃᩣᨶᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᩦᩃᩮᩈ᩠ᩅᩮᩅᩔ ᨸᩁᩥᨸᩪᩁᨠᩣᩁᩦ”ᨲᩥ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪖᪕)᪨

ᨸᩈᩣᨴᨠᩁᨵᨾ᩠ᨾᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

១៥៉ អបរអដ្ឋារសវជ្ជាតចក្កចណ្ណតា

១៥៉១ ខ្ពុងយ្ប៉ិសុត្តត្តិ ឲត្ត បិ-សេដ្ឋា ហេដ្ឋា ទុត្តទុត្យអដ្ឋារសវជ្ជាតសុត្តំ សយ្ប៉ិវណ្ណេតិ ទុត្យអដ្ឋារសវជ្ជាតសុវត្ត អប្បត្តំ អប្បត្តាយ វេយត្តាយ តាចយហវត្តា ចិបិរកោ ងឃ្សិវតា, កិយដ្ឋ បត ខ្ពុយិស្សា អប្បតាប្បត្តាយ វេយត្តាយាតិ ងវស្សត្វំ – “អប្បតាប្បត្តាយ ហិ”តិអាឌិយាហ ចិបិកកឆាវយច តត្តិ៍តិ ចិបិវក កឆាវយច តត្តិ, អឃវយច ចា បិវជា កណតាត្បុត្តតាតិ កណតាត្បុត្តតាយ បជយំ វ្ហប្បត្តត្តិបិ បជយំ, បជយំ សយាបដ្ឋតិតិ ខ្ពុងំ បត ត ឲកត្តលក្កលំ ចិណ្ណចសិការចា ហិ អដ្ឋ សយាបត្តិលិកឹ អាឌិវតា បដ្ឋាយ យត្តុកំ បិវបវត្តាបិ សយាបត្តិត្វំ សវក្កាតិ, យត្តកវតា បដ្ឋាយ អាឌិ បិវបវត្តាបិ, អត្តទត្តទា ឡក្កវត្តាបិ សយាបដ្ឋិត្វំ សវក្កាតិ ឲច បុត្តប្បត្តិយវដ្ឋត បត បជយំ តាយ វហាតិ ចិកវក្កតិ ឍាតចិកវក្ក ចិបឃ្សត្តំ កឃិវយាតំ លក្កល្ហុបតិក្សាតកិច្ចំ យវក្កត សិក្សាតិ តក្កតសវយ្ប៉ាហចិខ្លិសតវតា អបិច ចិបឃ្សតាយ លក្កល្ហុបតិក្សាតំ យវក្កត វ្ហប្បវត្តត សិក្សាតិ ខ្ពុតទគា បទិចត្តតវតា, តស្វា យវក្កា លក្កល្ហុបតិក្សាតំ, ត អតិច្ចាឌិលក្កលាតំ អាទយ្ប៉ាកវលាវតា ឃឆា ឋលំ តិក្ខាតស្ស អសក្កតលក្កលំ អាទយ្ប៉ាកវលាចវសត វ្ហបតិក្សាយតិ, ឲចំ យវក្កាបិ ឲចយ្ប៉ិស្ស លក្កល្ហុបតិក្សាតតំ វចឌិតត្តា ចត្តត្តវយច តត្តិ អទិត្តក្សាតតាយ វសសំ ចិវសសំ, អទិត្តក្សាតា ឲចាតិ អវត្តា

១៥៉៤-១៥៉ស៊ិ ហិតាឋវលាត្តិ សវត្តសុ ហិតាត្ស្នុបំ ឍាតស្ស ឋទិត្វា បចត្តតំ វងវតាបដិបក្កវតា ចិយុច្ចតិ ឲតាយាតិ វងវតាចិយុត្តិ, អប្បតាប្បត្តា វេយត្តា វតតាហ – “ខ្ពុឆា”តិអាឌិ ឲសេច តវឃាតិ ខ្ពុយិតា កទ្រុលាឌិតយ្ប៉ិ អប្បតាប្បត្តតំ អតិឌិសតិ ចដ្ឋំ វហាត្តិ កយ្ប៉ចដ្ឋការចវតា ចដ្ឋបិរគា វហាត្តិតិ ចិបិកចដ្ឋស្ស ការលំ វហាត្តិ

១៥៨០ អដ្ឋត្តបទិកយ្ប៉ចវសតាតិ អត្តវតា វកសាឌិសុ បទិកយ្ប៉កវលាចវសត អដ្ឋាវសចិវឆតិ អដ្ឋាវសប្បវកវង ការវយតិ ទ្ទបការវយ ទ្ទបការវយា ហិ ខ្ពុឆ អក្កបច្ចក្កាតំ វកសាឌិតច្ចា ឆយ្ប៉ាតំ សយ្ប៉ាហវដ្ឋត ហត្តិកាយទឆកាយាងវយា ចិឃ ការវយាតិ អឌិវប្បវតា សយ្ប៉ាហចិសឃតាយ ចស្ស កាយសដ្ឋស្ស សយុតាឃ្នុបិវងតតាយ ច អសុកាការស្ស “ការវយ”តិ ឲកចចតំ តឆា អាទយ្ប៉លាឌិចិការវកត អវតកវកងកិត្តយ្ប៉ិ ចិត្តំ ចិត្តកាចសាយវត្តាត ឲកក្សាវហត្វា “ចិវត្ត”តិ ឲកចចតំ កតំ កាយាត្បុបឃ្សិតិ ខ្ពុយស្ស អត្តិ ងវស្សត្វំ – “តវយច កាយំ បត្តាយ អត្បុបឃ្សវត្តា”តិ អាហ តវយច កាយត្តិ ច អចឆាទវលាត វចងតាឌិអត្បុបឃ្សតំ តិចវត្តតិ វតត ច បុត កាយក្កហលស្ស បវឃាឌតំ ស្មុចិតត្តិ ងដ្ឋត្តា “ការវយ”តិ ហិ ចត្វាបិ បុត “កាយាត្បុបឃ្សិ”តិ ទុតិយំ កាយក្កហលំ អសយ្ប៉ិស្សវតា ចចត្វាតឈតចិតិត្តទាកាឌិងស្សតត្វំ កតំ វតត វចងតាងវយាបិ ឲត្ត សិតា, ឲត្ត បដិពទ្ធាតិ កាយវចងតាឌិអត្បុបឃ្សតប្បសវក្កបិ អាបវត្តត ត ការវយ វចងតាត្បុបឃ្សិ ចិត្តាត្បុបឃ្សិ ឆយ្ប៉ាត្បុបឃ្សិ ចា អឆ វលា កាយាត្បុបឃ្សិវយចាតិ កាយសក្កាតចត្វសិ៍ កាយាត្បុបឃ្សតាការវស្សច ងស្សវតត អសយ្ប៉ិស្សវតា ចចត្វាតំ ងឃ្សិតំ វហាតិ តឆា ត ការវយ អក្កបច្ចក្កចិតិយុត្តឲកឆយ្ប៉ាត្បុបឃ្សិ, តាបិ វកសវលិយាឌិចិតិយុទ្ធត្តិ៍បុទិសាត្បុបឃ្សិ វឃាបិ វចត្ត វកសវលិយាឌិវកា ក្នុបិគាយសយ្ប៉ាហសក្កាវតា ការវយា, កត្តបិ ត ក្នុបិគាយចិតិយុត្តឲកឆយ្ប៉ាត្បុបឃ្សិ, អឆ វលា ទឆសយ្ប៉ាទាត្បុបឃ្សវកា ចិឃ អក្កបច្ចក្កសយ្ប៉ាហាត្បុបឃ្សិ , តាកទាចឃចាត្បុបឃ្សវកា ចិឃ វកសវលិយាឌិសយ្ប៉ាហាត្បុបឃ្សិ, កងលិក្កត្តបត្តចដ្ឋចិតិត្តជ្ជវកា ទិត្តយដ្ឋចិតិវចជវកា ចិឃ ច ក្នុបិគាយសយ្ប៉ាហាត្បុបឃ្សិវយចាតិ

តាតប្យការេតា សម្ហុចសេនេច កាយសង្ខារស្ស ចត្វេតា ឥស្សតេត ឈតចិតិច្ចារេកា ឥស្សិតោ ហោតិ៍ ត ហេត្វ ឃចាចុត្តសម្ហុចិតិយុេត្តា កាយោ ចា ឲ្យតី្ត ចា បុរិសោ ចា អញ្ញោ ចា កោចិ ឥយ្យោ ឌិស្សតិ, ឃចាចុត្តឥយ្យុសម្ហុយត្តេយេច បត ពចា ពចា សត្តា យិច្ឆាកិតិចេសំ កេទាត្តិ៍

អដ្ឋារសចិនេតាតិ អដ្ឋារសចិនា៍ សតិបដ្ឋាតកាចកស្សាតិ សតិបដ្ឋាតកាចំ កាេចត្តស្ស៍ តឹសុ កេចសុ កិលេសេ អាតាបេតីតិ អាតាេបិ, ឌិរិយស្សេតំ តាមំ៍ យឌិបិ ហិ កិលេសាតំ បហាតំ អាតាបតត្តិ, តំ សម្ហុឌិដ្ឋិអាឌីតម្បិ អេត្ថច៍ អាតាបសេទ្ទោ ឌិយ បត អាតាបសេទ្ទោបិ ឌិរិយេច តិរុឡ្ហោ៍ អថ ចា បដិបក្ខប្បហាេត សម្បយុត្តឥម្មាតំ អត្តុស្សហតចេសេត បចត្តមាតស្ស ឌិរិយស្ស សាតិសយំ តេតាតាបតត្តិ ឌិរិយេច តថា ចុច្ចតិ, ត អញ្ញឥម្មា, តស្មា អាតាេបិតិ ឌិរិយស្ស តាមំ, សោ អស្ស អត្ថីតិ អាតាបី៍ អយញ្ហ ឲ្យាការោ បសំសាយ អតិសយស្ស ចា ឌីបកោតិ អាតាបិគ្គហេណាេត សម្មប្បឆាតសម្បត្តិំ ឥស្សេតិ៍ តេតេតចាហ – “អាតាបីតិ…បេ… ឌិរិយេត ឌិរិយចា”តិ៍ សម្បជាេនាតិ សម្បជញ្ញសង្ខាេតត ញាណេណ សមន្នាគេតា៍ តេតាហ – “អដ្ឋារសចិនេត…បេ… សម្មា បជាតន្តោ”តិ៍ អយំ បនេត្វ ចតេត្វោ – សម្មា សមត្តេតា សាមញ្ញ បជាតន្តោ សម្បជាតេតា, អសម្មិស្សេតា ចចត្វាតេត អញ្ញឥម្មាតុបស្សិតាកាចេត សម្មា អចិបរីតំ សព្វាការប្បជាតេតត សមត្តេតា ឱ្យបទ្ធុបរិចិេសសាចហកាចេត បចត្តិយា សម្មា បជាតន្តោតិ អេត្វោ៍

កាយោ ច ឲ្យឆ លុទ្ធតប្យលុទ្ធតេដ្ឋត លោេកាតិ អឌិប្បេតាតិ អាហ – “តស្មឹំយេច កាយសង្ខាតេ លោេក”តិ៍ បញ្ចកាយក្កហិកពលញ្ចុត្តិ រុបដឹស្សុ បញ្ចស្សុ កាយក្កលោសុ បចត្តមាតំ ពលំហ្វា ឃស្មា បនេត្វ អភិជ្ឈាគហេណាេត កាយច្ឆន្ទោ, ទោមនស្សគ្គហេណាេត ឲ្យាបាទោ សង្គហំ កច្ឆតិ, តស្មា តិចរណបរិយាបត្តពលចឥម្មុឈ្ឍឥស្សតេត តិចរណប្បហាតំ ចុត្តំ ហោតីតិ ចេឌិតព្វំ៍ ឌិសេសេត ចេត្វ អភិជ្ឈាចិតយេត កាយសម្បត្តិមូលកស្ស អតុទោឆស្ស, ទោមនស្សចិតយេត កាយចិបត្តិមូលកស្ស ចិទោឆស្ស, អភិជ្ឈាចិតយេត ច កាយេ អភិរតិយា, ទោមនស្សចិតយេត កាយកាចតាយ អតភិរតិយា, អភិជ្ឈាចិតយេត កាយេ អភុតាតំ សុកសុលកាចាឌីតំ បក្ខេបស្ស, ទោមនស្សចិតយេត កាយេ ភុតាតំ អសុកាសុលកាចាឌីតំ អបតយតស្ស ច បហាតំ ចុត្តំ៍ តេត យោកាចចរស្ស យោកាតុភាេចា យោកសមត្វតា ច ឌីបិតា ហោតិ៍ យោកាតុភាេចា ហិ ឲុស, ឃឌិទំ អតុទោឆចិទោឆចិប្បមុេត្តោ អរតិរតិសេហោ អភុតបក្ខេបភុតាបតយតចិរហិេតា ច ហោតិ៍ អតុទោឆចិទោឆចិប្បមុេត្តោ សេស អរតិរតិសេហោ អភុតំ អបក្ខិបន្តោ ភុតញ្ច អតបតេត្តោ យោកសមេត្វា ហោតីតិ៍ សុត្តរុបសម្មុសតេយេច តឌីតត្តិ ពេចលំ កាយាតុបស្សិតាកាចេតា ចុត្តំ៍

សុខាឌីកេតាសុ វេទតាស្វតិ សុខទុក្ខអទុក្ខមសុខាសាយំសតិទាយំសកេតាសុ វេទតាសុ៍ តត្វ សុខយតីតិ សុខា, សម្បយុត្តឥម្មេ កាយញ្ច លទ្ធស្សាេទ ករោតីតិ អេត្វោ៍ សុដ្ឋុ ចា ខាទតិ, ខតតិ ចា កាយិកំ ចេតសិកញ្ច អាពាឥត្តិ សុខា, សុខេទំ ឱ្យកាសទាតំ ឲតិស្សាតិ ចា សុខា៍ ទុក្ខយតីតិ ទុក្ខា, សម្បយុត្តឥម្មេ កាយញ្ច បីឡេឲតិ ចិពាឥតីតិ អេត្វោ៍ ឌុដ្ឋុ ចា ខាទតិ, ខតតិ ចា កាយិកំ ចេតសិកញ្ច សាតត្តិ ទុក្ខា, ទុក្ខេទំ ឱ្យកាសទាតំ ឲតិស្សាតិ ចា ទុក្ខា៍ ទុក្ខសុខប្បដិក្ខេបេត អទុក្ខមសុខាតិ ឱ្យបក្ខា ចុត្តា៍ វេទឌិយតិ អារម្មណរសំ អតុកចតីតិ វេទតា៍ វេទឌិយមាតោតិ អតុកចមាតោ៍ សុខំ វេទតំ វេទឌិយាមីតិ បជាតាតីតិ កាយិកំ ចា ចេតសិកំ ចា សុខំ វេទតំ វេទឌិយមាតោ “អហំ សុខំ វេទតំ វេទឌិយាមី”តិ បជាតាតីតិ អេត្វោ៍ តត្វ កាមំ ឱ្យត្តាតសេយ្យកាបិ ឌារកា ឥញ្ញាបិចតាឌីកាលេ សុខំ វេទតំ វេទឌិយមាតា “សុខំ

ចេតនំ ចេតយិស្សាមា”តិ បជានន្តិ, ន បនេតំ ឯវរូបំ បជាននំ សន្ធាយ វុត្តំ។ ឯវរូបញ្ហិ ជាននំ សត្តូបលទ្ធិំ ន ជហតិ, អត្តសញ្ញំ ន ឧគ្ឃាដេតិ, កម្មដ្ឋានំ វា សតិបដ្ឋានភាវនា វា ន ហោតិ។ ឥមស្ស បន ភិក្ខុនោ ជាននំ សត្តូបលទ្ធិំ ជហតិ, អត្តសញ្ញំ ឧគ្ឃាដេតិ, កម្មដ្ឋានញ្ចេវ សតិបដ្ឋានភាវនា ច ហោតិ។ ឥទញ្ហិ “កោ ចេតយតិ, កស្ស ចេតនា, កិំ ការណា ចេតនា”តិ ឯវំ សម្បជានន្តស្ស ចេតយនំ សន្ធាយ វុត្តំ។

តត្ថ កោ ចេតយតីតិ? ន កោចិ សត្តោ វា បុគ្គលោ វា ចេតយតិ។ កស្ស ចេតនាតិ? ន កស្សចិ សត្តស្ស វា បុគ្គលស្ស វា ចេតនា។ កិំ ការណា ចេតនាតិ? វត្ថុអារម្មណា ច បនស្ស ចេតនាតិ។ តស្មា ឯស ឯវំ បជានាតិ “តំ តំ សុខាទីនំ វត្ថុភូតំ រូបាទិំ អារម្មណំ កត្វា ចេតនាវ ចេតយតិ, តំ បន ចេតនាបវត្តិំ ឧបាទាយ ‘អហំ ចេតយាមី’តិ វោហារមត្តំ ហោតី”តិ។ ឯវំ “វត្ថុភូតំ រូបាទិំ អារម្មណំ កត្វា ចេតនាវ ចេតយតី”តិ សល្លក្ខេន្តោ ឯស “សុខំ ចេតនំ ចេតយាមី”តិ បជានាតីតិ វេទិតព្ពោ។

អបិ ច សុខំ ចេតនំ ចេតយាមីតិ បជានាតីតិ សុខចេតនាក្ខណេ ទុក្ខាយ ចេតនាយ អភាវតោ សុខំ ចេតនំ ចេតយមានោ “សុខំ ចេតនំយេវ ចេតយាមី”តិ បជានាតិ។ តេន យា បុព្ពេ ភូតបុព្ពា ទុក្ខា ចេតនា, តស្សា ឥទានិ អភាវតោ ឥមិស្សា ច សុខាយ ចេតនាយ ឥតោ បឋមំ អភាវតោ “ចេតនា នាម អនិច្ចា អធុវា វិបរិណាមធម្មា”តិ ឥតិហ តត្ថ សម្បជានោ ហោតិ។ ទុក្ខំ ចេតនំ ចេតយាមីតិ បជានាតីតិអាទីសុបិ ឯសេវ នយោ។

សាមិសំ វា សុខន្តិអាទីសុ បន្នា កិលេសេហិ អាមិសិតព្ពតោ អាមិសា នាម បញ្ច កាមគុណា។ អារម្មណករណវសេន សហ អាមិសេហីតិ សាមិសា, តស្មា សាមិសា សុខា នាម បញ្ចកាមគុណាមិសនិស្សិតា ឆសុ ទ្វារេសុ ឧប្បន្នា ឆគេហស្សិតា សោមនស្សចេតនា។ សាមិសា ទុក្ខា នាម ឆគេហស្សិតា ទោមនស្សចេតនា។ សា ច ឆសុ ទ្វារេសុ “ឥដ្ឋារម្មណំ នានុភវិស្សាមិ នានុភវាមី”តិ វិតក្កយតោ ឧប្បន្នា កាមគុណនិស្សិតា ទោមនស្សចេតនា វេទិតព្ពា។ និរាមិសា សុខា នាម ឆនេក្ខម្មស្សិតា សោមនស្សចេតនា។ សា ច ឆសុ ទ្វារេសុ ឥដ្ឋារម្មណេ អាបាថគតេ អនិច្ចាទិវសេន វិបស្សនំ បដ្ឋបេត្វា ឧស្សុក្កាបេតុំ សក្កោន្តស្ស “ឧស្សុក្កិតា មេ វិបស្សនា”តិ សោមនស្សជាតស្ស ឧប្បន្នា សោមនស្សចេតនា វេទិតព្ពា។

និរាមិសា ទុក្ខា នាម ឆនេក្ខម្មស្សិតា ទោមនស្សចេតនា។ សា បន ឆសុ ទ្វារេសុ ឥដ្ឋារម្មណេ អាបាថគតេ អនុត្តរវិមោក្ខសង្ខាតអរិយផលធម្មេសុ បិហំ បដ្ឋបេត្វា តទធិគមាយ អនិច្ចាទិវសេន វិបស្សនំ បដ្ឋបេត្វា ឧស្សុក្កាបេតុំ អសក្កោន្តស្ស “ឥមម្បិ បក្ខំ ឥមម្បិ មាសំ ឥមម្បិ សំវច្ឆរំ វិបស្សនំ ឧស្សុក្កាបេត្វា អរិយភូមិំ បាបុណិតុំ នាសក្ខិ”ន្តិ អនុសោចតោ ឧប្បន្នា ទោមនស្សចេតនា។

សាមិសា អទុក្ខមសុខា នាម ឆគេហស្សិតា ឧបេក្ខាចេតនា។ សា ច ឆសុ ទ្វារេសុ ឥដ្ឋារម្មណេ អាបាថគតេ គុឡបិណ្ឌកេ និលីនមក្ខិកា វិយ រូបាទីនិ អនុវត្តមានា តត្ថេវ លគ្គា លគ្គិតា ហុត្វា ឧប្បន្នា កាមគុណនិស្សិតា ឧបេក្ខាចេតនា។ និរាមិសា អទុក្ខមសុខា នាម

ឆនេក្ខម្មស្សិតា ឧបេក្ខាវេទនា។ សា បន ឆសុ ទ្វារេសុ ឥដ្ឋាទិអារម្មណេ អាបាថគតេ ឥដ្ឋេ អរជ្ជន្តស្ស, អនិដ្ឋេ អទុស្សន្តស្ស, អសមបេក្ខនេន អមុយ្ហន្តស្ស ឧប្បន្នា វិបស្សនាញាណសម្បយុត្តា ឧបេក្ខាវេទនា។ ឯវំ វុត្តន្តិ យថាសតិបដ្ឋានសុត្តេ វុត្តា។ សា ច វេទនា វេទិតព្ពាតិ ទុក្ខតប្បទុក្ខតេន សា វេទនា “រោគោ”តិ វេទិតព្ពា។

ឯវំ ចិត្តាទីនីតិ “សរាគំ វា ចិត្តំ សរាគំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ, វីតរាគំ វា ចិត្តំ...បេ... សទោសំ វា ចិត្តំ, វីតទោសំ វា ចិត្តំ, សមោហំ វា ចិត្តំ, វីតមោហំ វា ចិត្តំ, សំខិត្តំ វា ចិត្តំ, វិក្ខិត្តំ វា ចិត្តំ, មហគ្គតំ វា ចិត្តំ, អមហគ្គតំ វា ចិត្តំ, សឧត្តរំ វា ចិត្តំ, អនុត្តរំ វា ចិត្តំ, សមាហិតំ វា ចិត្តំ, អសមាហិតំ វា ចិត្តំ, វិមុត្តំ វា ចិត្តំ, អវិមុត្តំ វា ចិត្តំ ចិត្តន្តិ បជានាតី”តិ ឯវំ សតិបដ្ឋានសុត្តេ (ទី. និ. ២.៣៨១; ម. និ. ១.១១៣) ចិត្តោទេត្វា ទស្សិតេ សោឡសវិធេ ចិត្តេ។

តត្ថ សរាគន្តិ អដ្ឋវិធំ លោភសហគតំ។ វីតរាគន្តិ លោកិយកុសលាព្យាកតំ។ ឥទំ បន យស្មា សម្មសនំ ន ធម្មសមោធានំ, តស្មា ឥធ ឯកបទេបិ លោកុត្តរំ ន លព្ភតិ។ សេសានិ ចត្តារិ អកុសលចិត្តានិ នេវ បុរិមបទំ, ន បច្ឆិមបទំ ភជន្តិ។ សទោសន្តិ ទុវិធំ ទោមនស្សសហគតំ។ វីតទោសន្តិ លោកិយកុសលាព្យាកតំ។ សេសានិ ទស អកុសលចិត្តានិ នេវ បុរិមបទំ, ន បច្ឆិមបទំ ភជន្តិ។ សមោហន្តិ វិចិកិច្ឆាសហគតញ្ចេវ ឧទ្ធច្ចសហគតញ្ចាតិ ទុវិធំ។ យស្មា បន មោហោ សព្ពាកុសលេសុ ឧប្បជ្ជតិ, តស្មា សេសានិបិ ឥធ វដ្ដន្តិយេវ។ ឥមស្មិំយេវ ហិ ទុកេ ទ្វាទសាកុសលចិត្តានិ បរិយាទិន្នានីតិ។ វីតមោហន្តិ លោកិយកុសលាព្យាកតំ។

សំខិត្តន្តិ ថិនមិទ្ធានុបតិតំ។ ឯតញ្ហិ សង្កុចិតចិត្តំ នាម អារម្មណេ សង្កោចវសេន បវត្តនតោ។ វិក្ខិត្តន្តិ ឧទ្ធច្ចសហគតំ។ ឯតញ្ហិ បសដចិត្តំ នាម អារម្មណេ សមន្តតោ វិក្ខេបវសេន វិសដភាវេន បវត្តនតោ។ មហគ្គតន្តិ រូបារូបាវចរំ។ អមហគ្គតន្តិ កាមាវចរំ។ សឧត្តរន្តិ កាមាវចរំ។ អនុត្តរន្តិ រូបារូបាវចរំ។ តត្រាបិ សឧត្តរំ រូបាវចរំ, អនុត្តរំ អរូបាវចរមេវ។ សមាហិតន្តិ យស្ស អប្បនាសមាធិ វា ឧបចារសមាធិ វា អត្ថិ។ អសមាហិតន្តិ ឧភយសមាធិរហិតំ។ វិមុត្តន្តិ តទង្គវិក្ខម្ភនវិមុត្តីហិ វិមុត្តំ។ អវិមុត្តន្តិ ឧភយវិមុត្តិរហិតំ។ សមុច្ឆេទប្បដិប្បស្សទ្ធិនិស្សរណវិមុត្តីនំ បន ឥធ ឱកាសោវ នត្ថិ, ឱកាសាភាវោ ច សម្មសនចារស្ស អធិប្បេតត្តា ចេតិតព្ពោ។

ឧបាទានស្ស ខន្ធា ឧបាទានក្ខន្ធា, ឧបាទានស្ស បច្ចយភូតា ធម្មបុញ្ជា ធម្មរាសយោតិ អត្ថោ។ ឧបាទានេហិ អារម្មណករណាទិវសេន ឧបាទាតព្ពា វា ខន្ធា ឧបាទានក្ខន្ធា។ ឆ អជ្ឈត្តិកពាហិរាយតនានីតិ ចក្ខុ សោតំ ឃានំ ជិវ្ហា កាយោ មនោតិ ឥមានិ ឆ អជ្ឈត្តិកាយតនានិ ចេវ, រូបំ សទ្ទោ គន្ធោ រសោ ផោដ្ឋព្ពោ ធម្មោតិ ឥមានិ ឆ ពាហិរាយតនានិ ច។ ឯត្ថ បន លោកុត្តរធម្មា ន គហេតព្ពា សម្មសនចារស្ស អធិប្បេតត្តា។ សត្ត សម្ពោជ្ឈង្គាតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គាទយោ សត្ត សម្ពោជ្ឈង្គា។ សតិអាទយោ ហិ សម្ពោធិស្ស, សម្ពោធិយា វា អង្គាតិ សម្ពោជ្ឈង្គា។ តថា ហិ សម្ពុជ្ឈតិ អារទ្ធវិបស្សកតោ បដ្ឋាយ យោគាវចរោតិ សម្ពោធិ, យាយ វា សោ សតិអាទិកាយ ធម្មសាមគ្គិយា សម្ពុជ្ឈតិ, កិលេសនិទ្ទាតោ ឧដ្ឋាតិ, សច្ចានិ វា បដិវិជ្ឈតិ, សា ធម្មសាមគ្គី សម្ពោធិ, តស្ស សម្ពោធិស្ស, តស្សា វា សម្ពោធិយា អង្គាតិ សម្ពោជ្ឈង្គា។

ចត្តារិ អរិយសច្ចានីតិ “ទុក្ខំ ទុក្ខសមុទយោ ទុក្ខនិរោធោ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា”តិ (ទី· និ· ៣·១០៤១-១០៤៧) ឯវំ វុត្តានិ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ· តត្ថ បុរិមានិ ទ្វេ សច្ចានិ វដ្ដំ បវត្តិហេតុភាវតោ· បច្ឆិមានិ វិវដ្ដំ និវដ្ដតទុបាយភាវតោ· តេសុ កិច្ចតោ វដ្ដេ កម្មដ្ឋានាភិនិវេសោ ហោតិ សរូបតោ បរិគ្គហសម្ភវតោ· វិវដ្ដេ នត្ថិ អភិនិវេសោ អវិសយត្តា អវិសយត្តេ ច បយោជនាភាវតោ· បញ្ញា វុត្តមេវាតិ សតិបដ្ឋានសុត្តេ វុត្តមេវ· សុទ្ធអរូបសម្មសនវសេនាតិ រូបេន អមិស្សិតត្តា កេវលំ អរូបសម្មសនវសេន· ឆដ្ឋាយតនធម្មកោដ្ឋាសានំ បញ្ចក្ខន្ធសង្គហតោ “រូបារូបសម្មសន”ន្តិ វុត្តំ· បុព្ពភាគិយានមេវ សតិបដ្ឋានានំ សង្គហិតត្តា “លោកិយលោកុត្តរមិស្សកានេវ កថិតានី”តិ អាហ·

១៨៥· អតិក្កន្តាតិ អជាតានំ· បរេមានំ បរក្កមន្តិ ឯត្ថ កុសំ វាយាមោ បវាយាមោ, បវាយាមោវ បរក្កមោ, បវាមាមវសេន បរក្កមន្តិ អត្ថោ· វិត្តំ វណ្ណិបតីតិ កោសជ្ជបក្ខេ បតិតំ អបនាមនវសេន វណ្ណិបតិ· បធានវីរិយន្តិ សម្មប្បធានលក្ខណប្បត្តវីរិយំ· លោកិយាតិ លោកិយសម្មប្បធានកថា· សព្ពបុព្ពភាគេតិ សព្ពបឋមំ បុព្ពភាគេ· កស្សបសំយុត្តបរិយាយេនាតិ កស្សបសំយុត្តេ អាគតនយេន “អនុប្បន្នា មេ បាបកា អកុសលា ធម្មា អនុប្បជ្ជមានា អនត្ថាយ សំវត្តេយ្យុ”ន្តិ (សំ· និ· ២·១៤៥) អាគតត្តា· សា លោកិយាតិ វេទិតព្ពា·

សមថវិបស្សនាវាតិ អវធារណេន មគ្គំ និវត្តេតិ តស្ស និវត្តនេ ការណំ វទន្តោ, “មគ្គោ បន”តិអាទិមាហ· សកិំ ឧប្បជ្ជិត្វាតិ ឯកំ ខណំ ឯកវារំ ឧប្បជ្ជិត្វា· និរុជ្ឈនតោ បន អនុប្បជ្ជនតោ “ន កោចិ គុណោ”តិ អាសង្កេយ្យាតិ អាហ – “សោ ហី”តិអាទិំ· អត្ថតោ យេវ យថា ឆលំ ឧប្បជ្ជតិ, តថា បវត្តិយមានស្ស បច្ចយភាវំ បុរិមស្មិំ “អនុប្បន្នា មេ កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជមានា អនត្ថាយ សំវត្តេយ្យុ”ន្តិ ឯត្ថាបិ· វុត្តន្តិ វេទិតព្ពំ· តំ បន តថាវុត្តវចនំ ន យុត្តំ វុត្តិយម្បិ វិយ បុរិមស្មិំ មគ្គស្ស អគ្គហណេ ការណាភាវតោ· បុរិមស្មិំ អគ្គហិតេ មគ្គេ អនុប្បជ្ជមានោ មគ្គោ អនត្ថាយ សំវត្តេយ្យាតិ អាបជ្ជេយ្យ, ន ចេតំ យុត្តំ អាបជ្ជមានេ តស្មិំ បធានត្ថសម្ភវតោ· វុត្តកិច្ចសាធនតោ វសេនាតិ អនុប្បន្នាកុសលានុប្បាទនាទិវុត្តកិច្ចសាធនតោ វសេន·

វុត្តនយេនាតិ “អសមុទាចារវសេន វា អននុភូតារម្មណវសេន វា”តិអាទិនា វុត្តនយេន· វិជ្ជមានាតិ ធរមានសភាវា· លទ្ធាយមបរិយាយត្តា ឧប្បាទាទិសមង្គិនោ វត្តមានភាវេន ឧប្បន្នំ វត្តមានុប្បន្នំ· តទិទំ ឧប្បាទតោ បដ្ឋាយ យាវ ភង្គា ឧទ្ធំ បន្នំ បត្តន្តិ និប្បរិយាយតោ “ឧប្បន្ន”ន្តិ វុច្ចតិ· អនុភវិត្វា ភវិត្វា ច វិគតំ ភូតាវិគតំ· អនុភវនភវនានិ ហិ ភវនសាមញ្ញេន ភូតា-សទ្ទេន វុត្តានិ· សាមញ្ញមេវ ហិ ឧបសគ្គេន វិសេសីយតិ· ឥធ វិបាកានុភវនវសេន តទារម្មណំ អវិបក្កវិបាកស្ស សព្ពថា អវិគតត្តា ភវិត្វាវិគតមត្តវសេន កម្មំ “ភូតាវិគតុប្បន្ន”ន្តិ វុត្តំ· ន អដ្ឋសាលិនិយំ វិយ រជ្ជនាទិវសេន អនុភូតាបគតំ ជវនំ ឧប្បជ្ជិត្វា និរុទ្ធតាវសេន ភូតាបគតញ្ច· សង្ខតំ ភូតាបគតុប្បន្នន្តិ· តស្មា ឥធ ឱកាសកតុប្បន្នំ វិបាកមេវ វទតិ, ន តត្ថ វិយ កម្មម្បិ· អដ្ឋសាលិនិយម្បិ ភូតាវិគតុប្បន្នំ ឱកាសកតុប្បន្នញ្ច អញ្ញថា វណ្ណិតំ· វុត្តម្បិ ហេតំ (ធ· ស· អដ្ឋ· ១ កាមាវចរកុសលបទភាជនីយ) –

“អារម្មណរសំ អនុភវិត្វា និរុទ្ធំ អនុភូតាបគតសង្ខាតំ កុសលាកុសលំ, ឧប្បាទាទិត្តយំ អនុប្បត្វា និរុទ្ធំ ភូតាបគតសង្ខាតំ សេសសង្ខតញ្ច

ភូតាបគតុប្បន្នំ នាម។ ‘យានិស្ស តានិ បុព្វេ កតានិ កម្មានី’តិ ឯវមាទិនា នយេន វុត្តំ កម្មំ អតីតម្បិ សមានំ អញ្ញំ វិបាកំ បដិពាហិត្វា អត្តនោ វិបាកស្សោកាសំ កត្វា ឋិតត្តា, តថាកតោកាសញ្ច វិបាកំ អនុប្បន្នម្បិ សមានំ ឯវំ កតេ ឱកាសេ ឯកន្តេន ឧប្បជ្ជនតោ ឱកាសកតុប្បន្នំ នាមា”តិ។

ឥធ បន សម្មោហវិនោទនិយំ វុត្តនយេន ភូត្វាវិគតុប្បន្នំ ឱកាសកតុប្បន្នញ្ច ទស្សេតុំ។ វុត្តញ្ហិ សម្មោហវិនោទនិយំ (វិភ. អដ្ឋ. ៣០៩) –

“កម្មេ បន ជហិតេ អារម្មណរសំ អនុភវិត្វា និរុទ្ធោ វិបាកោ ភូត្វាវិគតំ នាម។ កម្មំ ឧប្បជ្ជិត្វា និរុទ្ធំ ភូត្វាវិគតំ នាម។ តទុភយម្បិ ភូត្វាវិគតុប្បន្នន្តិ សង្ខ្យំ គច្ឆតិ។ កុសលាកុសលំ កម្មំ អញ្ញកម្មស្ស វិបាកំ បដិពាហិត្វា អត្តនោ វិបាកស្ស ឱកាសំ ករោតិ។ ឯវំ កតេ ឱកាសេ វិបាកោ ឧប្បជ្ជមានោ ឱកាសករណតោ បដ្ឋាយ ឧប្បន្នោតិ វុច្ចតិ។ ឥទំ ឱកាសកតុប្បន្នំ នាមា”តិ។

តត្ថ អដ្ឋសាលិនិយា អយមធិប្បាយោ – “សតិបិ សព្ពេសម្បិ ចិត្តុប្បាទានំ សំវេទយិតសភាវា អារម្មណានុភវនេ សវិបល្លាសេ បន សន្តានេ ចិត្តាភិសង្ខារវសេន បវត្តិតោ អព្យាកតេហិ វិសិដ្ឋោ កុសលាកុសលានំ សាតិសយោ វិសយានុភវនាការោ។ យថា វិកប្បគាហវសេន រាគាទីហិ តត្ថោបក្កមេហិ ច អកុសលំ កុសលញ្ច និប្បរិយាយតោ អារម្មណរសំ អនុភវតិ, ន តថា វិបាកោ កម្មវេគក្ខិត្តត្តា, នាបិ កិរិយា អហេតុកានំ អតិទុព្ពលតាយ, សហេតុកានញ្ច ខីណកិលេសស្ស ឆឡង្គុបេក្ខាវតោ ឧប្បជ្ជមានានំ អតិសន្តវុត្តិត្តា, តស្មា រជ្ជនាទិវសេន អារម្មណរសានុភវនំ សាតិសយន្តិ អកុសលំ កុសលញ្ច ឧប្បជ្ជិត្វា និរុទ្ធតាសាមញ្ញេន សេសសង្ខតញ្ច ភូតាបគត”ន្តិ វុត្តំ។ សម្មោហវិនោទនិយា បន វិបាកានុភវនវសេន តទារម្មណំ អវិបក្កវិបាកស្ស សព្វថា អវិគតត្តា ហុត្វាវិគតមត្តវសេន កម្មំ ភូត្វាវិគតន្តិ វុត្តំ។ តេនេវ តត្ថ ឱកាសកតុប្បន្នន្តិ វិបាកមេវាហ, ន កម្មម្បិ, តស្មា ឥធាបិ សម្មោហវិនោទនិយំ វុត្តនយេន ភូតាបគតុប្បន្នំ ឱកាសកតុប្បន្នញ្ច វិភត្តិ ឥដ្ឋំ។

បញ្ចក្ខន្ធា បន វិបស្សនាយ ភូមិ នាមាតិ សម្មសនស្ស ឋានភាវតោ វុត្តំ។ តេសូតិ អតីតាទិភេទេសុ។ អនុសយិតកិលេសាតិ អប្បហីនា មគ្គេន បហាតព្ពា អធិប្បេតា។ តេនាហ – “អតីតា វា…បេ… ន វត្តព្ពា”តិ។ ហោតុ តាវ “អតីតា”តិ វា “បច្ចុប្បន្នា”តិ វា ន វត្តព្ពា, “អនាគតា”តិ បន កស្មា ន វត្តព្ពា, ននុ ការណលាភេ ឧប្បជ្ជនារហា អប្បហីនដ្ឋេន ថាមគតា កិលេសា អនុសយាតិ វុច្ចន្តីតិ? សច្ចមេតំ, អនាគតភាវោបិ នេសំ ន បរិច្ឆិន្នោ ឥតរានាគតក្ខន្ធានំ វិយាតិ “អនាគតា វាតិ ន វត្តព្ពា”តិ វុត្តំ។ យទិ ហិ នេសំ បរិច្ឆិន្នោ អនាគតភាវោ សិយា, តទា “បច្ចុប្បន្នា, អតីតា”តិ ច វត្តព្ពា សិយុំ, បច្ចយសមវាយេ បន ឧប្បជ្ជនារហតំ ឧបាទាយ អនាគតវោហារោ តត្ថ វេទិតព្ពោ។

ឥទំ ភូមិលទ្ធុប្បន្នំ នាមាតិ ឥទំ យថាវុត្តំ កិលេសជាតំ អប្បហីនដ្ឋេន ភូមិលទ្ធុប្បន្នំ នាម ការណលាភេ សតិ វិជ្ជមានកិច្ចករណតោ។ តាសុ តាសុ ភូមីសូតិ មនុស្សទេវាទិអត្តភាវសង្ខាតាសុ ឧបាទានក្ខន្ធេសុ។ អារម្មណករណវសេន ហិ ភវន្តិ ឯត្ថ កិលេសាតិ ភូមិយោ,

ឧបិទាកក្ខន្ធា៑ អសយុត្តាតាកតាតិ តស្មិំ តស្មិំ សន្តានេត អនុប្បត្តិធម្មតំ អនាបាទិតតាយ សមុត្តតំ សមុច្ឆេទំ ន គតាតិ អសយុត្តាតាកតា៑

ភូមិលទ្ធុប្បន្នំ នាមាតិ ឯត្ថ លទ្ធភូមិកំ ភូមិលទ្ធន្តិ វុត្តំ អគ្គិអាហិតោ វិយ៑ ឧកាសកតុប្បន្នម្បិ ច អដ្ឋសាលិនិយំ (ធ៑ ស៑ អដ្ឋ៑ ១ កាមាវចរកុសលបទភាជនីយ) អាកតនយេន ឧកាសោ កតោ ឯតេន កុសលាកុសលកម្មេន, ឧកាសោ កតោ ឯតស្ស វិបាកស្សាតិ ច ទុវិធម្បិ ឯវមេវ គតសទ្ទស្ស បរតិបាតោ វេទិតព្វោ៑ ឥធ បន ឧកាសកតុប្បន្នមេត្ត វិបាកស្សេវ គហិតត្តា "ឧកាសោ កតោ ឯតស្ស វិបាកស្សា"តិ ឯវំ វិគ្គហោ ទដ្ឋព្វោ៑

ពលវត្តយសមត្ថិតាយ សមុទាចារប្បត្តំ សមុទាចារុប្បន្នំ ខេតាហ – "សម្បតិ វត្តមានំយេវា"តិ៑ អារម្មណំ អធិគ្គយ្ហាធម្មំ គហេត្វា បវត្តំ អារម្មណាធិគ្គហិតុប្បន្នំ វិក្ខម្ភនប្បហានវសេន អប្បហីនា អវិក្ខម្ភិតា៑ សមុច្ឆេទប្បហានវសេន អប្បហីនា អសយុត្តាតិតា៑ និមិត្តគ្គាហវសេន អារម្មណស្ស អធិគ្គហិតត្តា តំ អារម្មណំ អនុស្សរិតានុស្សរិតក្ខណេ កិលេសុប្បត្តិហេតុភាវេន ឧបតិដ្ឋនតោ អធិគ្គហិតមេវ នាមំ ហោតីតិ អាហ – "អារម្មណស្ស អធិគ្គហិតត្តា"តិ៑ ឯត្ថ ច អាហដខីរុក្ខោ វិយ និមិត្តគ្គាហវសេន អធិគ្គហិតំ អារម្មណំ, អនាហដខីរុក្ខោ វិយ អវិក្ខម្ភិតតាយ អន្តោគតកិលេសអារម្មណំ ទដ្ឋព្វំ៑ និមិត្តគ្គាហិកា អវិក្ខម្ភិតកិលេសា វា បុគ្គលោ វា អាហដានាហដខីរុក្ខសទិសា៑ បុរិមនយេនេវាតិ អវិក្ខម្ភិតុប្បន្នេ វុត្តនយេនេវ៑ វិត្ថារេតព្ពន្តិ "អមុកស្មិំ នាម ឋានេ នុប្បជ្ជិស្សន្តី"តិ ន វត្តព្វា៑ កស្មា? អសយុត្តាតិតត្តា៑ យថា កិំ? យថា សចេ ខីរុក្ខំ កុឋារិយា អាហនេយ្យុំ, អមុកស្មិំ នាម ឋានេ ខីរំ ន និក្ខមេយ្យាតិ ន វត្តព្វំ, ឯវំ៑ ឥទំ អសយុត្តាតិតុប្បន្នំ នាមាតិ ឯវំ យោជេត្វា វិត្ថារេតព្វំ៑

ឥមេសុ ឧប្បន្នេសូតិ យថាវុត្តេសុ អដ្ឋសុ ឧប្បន្នេសុ៑ ឥទំ ន មគ្គវជ្ឈអប្បហាតព្វត្តា៑ មគ្គវជ្ឈមគ្គេន បហេយ្យត្តា៑ វេត្តាតិ វាទេន សមន្តាគតោ៑ ឯស តយោ វុទ្ធោ មួត្តោហោតិ ឯត្តាបិ៑ វិកិណោន្តោតិ មាតសំយោជនេន វិទ្ធំ និតាន្តិតោ៑ បរាមដ្ឋោតិ ទិដ្ឋិបរាមាសេន ធម្មសភាវំ អតិក្កម្ម បរតោ អាមដ្ឋោ៑ អតិដ្ឋគ្គតោតិ និដ្ឋំ អគតោ, សំសយាបន្នោតិ អត្ថោ៑ ធាមគតោតិ អនុសយវសេន ធម្មហតំ ឧបគតោ៑ យុគនទ្ធាតិ បហាតព្វប្បហាយកយុគេ នទ្ធា វិយ ចត្តនកា ឯកកាលិកត្តា៑ សំកិលេសិកាតិ សំកិលេសធម្មសហិតា៑

បិឋព្វឋយត្តិ បដិសម្ភិទាបិឋព្វឋយំ (បដិ៑ ម៑ ១៑១១)៑ តិកាលិកេសុបិ កិលេសេសុ វាយាមាភាវវស្សនត្ថំ អជាតផលតរុណរុក្ខោ បិឋព្វឋយំ និជស្សិតោ, អដ្ឋកថាយំ បន ជាតោ សត្វោ អសមុទាហដកិលេសោ នាម នត្ថីតិ "ជាតផលរុក្ខេន ទីបេតព្វា"ន្តិ វត្វា តមត្ថំ វិទនិតុំ "យថា ហិ"តិអាទិ វុត្តំ៑ អច វា មគ្គេន បហីនកិលេសានមេវ អតីតាទិភេទេន តិធា នវត្តព្វតំ បិឋាទិ កាតុំ អជាតផលរុក្ខោ ឧបមាវសេន បិឋព្វឋយំ អាភតោ, អតីតាទីនំ អប្បហីនតាទស្សនត្ថម្បិ "ជាតផលរុក្ខេន ទីបេតព្វា"ន្តិ អដ្ឋកថាយំ វុត្តំ៑ តត្ថ យថា អច្ឆិន្នេ រុក្ខេ និព្វត្តនារហានិ ផលានិ ឆិន្នេ អនុប្បជ្ជមានានិ ពលាវិ សសភាវានិ អហេសុំ, ហោន្តិ, ភវិស្សន្តីតិ វាតិ អតីតាទិភេទេន ន វត្តព្វានិ, ឯវំ មគ្គេន បហីនកិលេសា ច ទដ្ឋព្វា មគ្គេ អនុប្បន្នេ ឧប្បត្តិរហានំ ឧប្បន្នេ សន្តានេ សន្តំ អភាវតោ៑ យថា ច ឆេទេ អសតិ ផលានិ ឧប្បជ្ជិស្សន្តីតិ ឆេទនស្ស សាត្ថកតា, ឯវំ មគ្គភាវនាយ ច សាត្ថកតា យោជេតព្វា៑ នាបិ ន បជហតីតិ ឧប្បជ្ជនារហានំ បជហនតោ វុត្តំ៑ ឧប្បជ្ជិត្វាតិ លក្ខណេ ត្វា-បច្ចយោ៑ មគ្គស្ស ឧប្បជ្ជនកិរិយាយ ហិ សមុទយប្បហានកិច្ចានុសិក្ខាករិយា វិយ ពក្ខាតំ

បរិជាននកិរិយា លក្ខីយតិ។

តេបិ បជហតិយេវាតិ យេ តេហិ កិលេសេហិ ជនេតព្ពា ឧបាទិន្នក្ខន្ធា, តេបិ បជហតិយេវ តន្និមិត្តស្ស អភិសង្ខារវិញ្ញាណស្ស និរោធនតោ។ តេនាហ – “វុត្តម្បិ ចេត”ន្តិអាទិ។ អភិសង្ខារវិញ្ញាណស្ស និរោធនតោតិ កម្មវិញ្ញាណស្ស អនុប្បត្តិធម្មតាបាទនេន។ ឯត្ថាតិ ឯតស្មិំ សោតាបត្តិមគ្គញាណេន ហេតុភូតេ។ ឯតោតិ នាមរូបសញ្ញិតា សង្ខារា។ សព្ពភវេហិ វុដ្ឋាតិយេវាតិបិ វទន្តីតិ អរហត្តមគ្គោ សព្ពភវេហិ វុដ្ឋាតិយេវាតិ វទន្តិ តទុប្បត្តិតោ ឧទ្ធំ ភវុប្បត្តិយា កិលេសស្សបិ អភាវតោ។

ឯកចិត្តក្ខណិកត្តា មគ្គស្សាតិ អធិប្បាយេន “កាមំ អនុប្បន្នានំ...បេ... ឋិតិយា ភាវនា ហោតី”តិ វុត្តំ។ មគ្គប្បវត្តិយាយេវ ឧភយកិច្ចសិទ្ធិតោ អាហ – “មគ្គប្បវត្តិយាយេវា”តិ។ មគ្គោ ហីតិអាទិនា តមត្ថំ វិវរតិ។ អនុប្បន្នោ នាម វុច្ចតិ, តស្មា តស្ស ភាវនា អនុប្បន្នានំ ឧប្បាទាយ ភាវនា វុត្តាតិ យោជេតព្ពា។ វត្តុំ វដ្ដតីតិ យាវតា មគ្គស្ស បវត្តិយេវ ឋិតិ, តត្តកានេវ និព្ពត្តិតលោកុត្តរានិ។

៣៩៩-៤០១។ កត្តុកម្យតាឆន្ទំ អធិបតឹ កត្វា បដិលទ្ធសមាធិ ឆន្ទសមាធីតិ អាហ – “ឆន្ទំ និស្សាយ បវត្តោ សមាធិ ឆន្ទសមាធី”តិ។ បធានសង្ខារាតិ ចតុកិច្ចសាធកស្ស សម្បយុត្តវីរិយស្សេវ អធិវចនំ។ តេនាហ – “បធានភូតា សង្ខារា បធានសង្ខារា”តិ។ តត្ថ បធានភូតាតិ វីរិយភូតា។ សង្ខតសង្ខារាទិនិវត្តនត្ថំ បធានគ្គហណន្តិ។ អថ វា តំ តំ វិសេសំ សង្ខរោតីតិ សង្ខារោ, សព្ពំ វីរិយំ។ តត្ថ ចតុកិច្ចសាធកតោ សេសនិវត្តនត្ថំ បធានគ្គហណន្តិ, បធានភូតា សេដ្ឋភូតាតិ អត្ថោ។ ចតុព្ពិធស្ស បន វីរិយស្ស អធិប្បេតត្តា ពហុវចននិទ្ទេសោ កតោ។ តេហិ ធម្មេហីតិ ឆន្ទសមាធិនា បធានសង្ខារេហិ ច។ ឥទ្ធិបាទន្តិ ឯត្ថ ឥជ្ឈតីតិ ឥទ្ធិ, សមិជ្ឈតិ និប្ផជ្ជតីតិ អត្ថោ។ ឥជ្ឈន្តិ វា ឯតាយ សត្តា ឥទ្ធា វុទ្ធា ឧក្កំសគតា ហោន្តីតិបិ ឥទ្ធិ។ បឋមេនត្ថេន ឥទ្ធិ ឯវ បាទោ ឥទ្ធិបាទោ, ឥទ្ធិកោដ្ឋាសោតិ អត្ថោ។ ទុតិយេនត្ថេន ឥទ្ធិយា បាទោតិ ឥទ្ធិបាទោ, បាទោតិ បតិដ្ឋា, អធិគមុបាយោតិ អត្ថោ។ តេន ហិ យស្មា ឧបរូបរិវិសេសសង្ខាតំ ឥទ្ធិំ បជ្ជន្តិ បាបុណន្តិ, តស្មា បាទោតិ វុច្ចតិ។ តេនាហ – “ឥទ្ធិយា បាទំ, ឥទ្ធិភូតំ វា បាទំ ឥទ្ធិបាទ”ន្តិ។

អថ វា ឥទ្ធិបាទន្តិ និប្ផត្តិបរិយាយេន ឥជ្ឈនដ្ឋេន, ឥជ្ឈន្តិ ឯតាយ សត្តា ឥទ្ធា វុទ្ធា ឧក្កំសគតា ហោន្តីតិ ឥមិនា វា បរិយាយេន ឥទ្ធីតិ សង្ខំ គតានំ ឧបចារជ្ឈានាទិកុសលចិត្តសម្បយុត្តានំ ឆន្ទសមាធិបធានសង្ខារានំ អធិដ្ឋានដ្ឋេន បាទភូតំ សេសចិត្តចេតសិករាសិន្តិ អត្ថោ។ តេនេវ ឥទ្ធិបាទវិភង្គេ (វិភ។ ៤៣៣-៤៣៥) “ឥទ្ធិបាទោតិ តថាភូតស្ស វេទនាក្ខន្ធោ...បេ... វិញ្ញាណក្ខន្ធោ”តិ វុត្តំ។ សា ឯវ ច តថាវុត្តា ឥទ្ធិ យស្មា ហេដ្ឋិមា ហេដ្ឋិមា ឧបរិមាយ ឧបរិមាយ តស្សា ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារា បាទភូតា អធិដ្ឋានភូតា, តស្មា វុត្តំ “ឥទ្ធិភូតំ វា បាទ”ន្តិ។ តថា ហេដ្ឋា ធម្មា ឥទ្ធិបិ ហោន្តិ ឥទ្ធិបាទាបិ, សេសា បន សម្បយុត្តកា ចត្តារោ ខន្ធា ឥទ្ធិបាទាយេវ។ វីរិយចិត្តវីមំសាសមាធិប្បធានសង្ខារសង្ខាតាបិ តថា តថា ធម្មា ឥទ្ធិបិ ហោន្តិ ឥទ្ធិបាទាបិ, សេសា បន សម្បយុត្តកា ចត្តារោ ខន្ធា ឥទ្ធិបាទាយេវ។

អបិច បុព្ពការកោ បុព្ពការកោ ព្ឌិបិរោគា ភាយ, បដិលិកោ បដិលិកោ ព្ឌិ ភាយាតិ ចេដិតព្ពា។ អឃយេត្វា ក្ខុបចារេភ ចា ចិបស្សភាឃ ចា ឌឹរេបតព្ពោ។ បឞយញ្ញាភបរិកយ្ខុញ្ញាព្ឌិបិរោគា ភាយ, បឞយញ្ញាត់ ព្ឌិ ភាយ។ ទុតិឃឞសាភ... តតិឃឞសាភ... ចតុត្ថឞសាភ... អាកាសានញ្ចាយតភ... ចិញ្ញាណញ្ចាយតភ... អាកិញ្ចញ្ញាយតភ... រេភចសញ្ញាភាសញ្ញាយតភបរិកយ្ខុ ព្ឌិបិរោគា ភាយ, រេភចសញ្ញាភាសញ្ញាយតត់ ព្ឌិ ភាយ។ សោតាបត្តិយក្កស្ស ចិបស្សតា ព្ឌិបិរោគា ភាយ, សោតាបត្តិយក្កោ ព្ឌិ ភាយ។ សកទាកាយិ-អភាកាយិ-អរហត្តយក្កស្ស ចិបស្សតា ព្ឌិបិរោគា ភាយ, អរហត្តយក្កោ ព្ឌិ ភាយ។ បដិលិកេភបិ ឌឹរេបត់ ចដ្ឋតិឃេច។ បឞយញ្ញាតញ្ញា ព្ឌិបិរោគា ភាយ, ទុតិឃញ្ញាត់ ព្ឌិ ភាយ។ ទុតិឃញ្ញាត់ ព្ឌិបិរោគា ភាយ, តតិឃញ្ញាត់ ព្ឌិ ភាយ...បេ... អភាកាយិយក្កោ ព្ឌិបិរោគា ភាយ, អរហត្តយក្កោ ព្ឌិ ភាយ។

សេសេសុបីតិ ចីរិយសយាធិអាឌីសុបិ។ តត្ថ ហិ ចីរិយំ, ចិត្តំ, ចីមំសំ អធិបតិំ ករិត្វា បដិលទ្ធសយាធិ ចីរិយសយាធិ, ចិត្តសយាធិ, ចីមំសាសយាធីតិ អេត្វា ចេដិតព្ពា។ លក្ខាឌីសុ ឲកត្ថិ លក្ខាឌីសុ ចតុសុ អាឌិរេតា ទុត្តត្តា អាឌិក្ខតំ ឲកំ បធាត់ លក្ខត្តិ អធិប្បាយោ។ តេភេតចាហ – "តធាស្ស បឞយិឌ្ឌិបិរោគា"តិ។ ឲចំ សេសាបីតិ ឲកេតភ ចីរិយំ ចិត្តំ ចីមំសំ គិស្សាយ ចិបស្សត់ ចឌ្ឍេត្វា អរហត្តំ បិបុណន្តាត់ ចសេភ ទុតិឃចីរិយិឌ្ឌិបិរោគាឌយោ យោជេតព្ពាតិ ឌស្សេតិ។ ព្ពមិតា ហិ សុត្តន្តេភ ចតុត្ថំ គិព្វត់ យត្វកប្បត្តំ កយ្ឌាត់ ឌស្សិតំ។ ឲកោ ហិ គិព្វុ លក្ខំ អចស្សយតិ, កត្វកយ្យតាក្យសលធយ្ឆន្ទេភ អត្ថិតិប្បត្តិយំ សតិ "អហំ លោកុត្តរធយ្មំ គិព្វត្តេស្សាយិ, ភត្ថិ យយ្ហាឲតស្ស គិព្វត្តេភ ការោរា"តិ លក្ខំ ធេដ្ឋកំ លក្ខំ ធុរំ លក្ខំ បុព្វង្គយំ កត្វា លោកុត្តរធយ្មំ គិព្វត្តេតិ។ ឲកោ ចីរិយំ អចស្សយតិ, ឲកោ ចិត្តំ, ឲកោ បញ្ញំ អចស្សយតិ, បញ្ញាយ អត្ថិតិប្បត្តិយំ សតិ "អហំ លោកុត្តរធយ្មំ គិព្វត្តេស្សាយិ, ភត្ថិ យយ្ហាឲតស្ស គិព្វត្តេភ ការោរា"តិ បញ្ញំ ធេដ្ឋកំ បញ្ញំ ធុរំ បញ្ញំ បុព្វង្គយំ កត្វា លោកុត្តរធយ្មំ គិព្វត្តេតិ។

កថំ? យថា ហិ ចតុសុ អយច្ចបុត្តេសុ ឋាភត្តរំ បត្ថេត្វា ចិចរេត្តេសុ ឲកោ ក្ខុបដ្ឋាត់ អចស្សយតិ, ឲកោ សូរភាចំ, ឲកោ ជាតិំ, ឲកោ យត្តំ។ កថំ? តេសុ ហិ បឋយោ ក្ខុបដ្ឋាភេ អប្បយាឌការិតាឃ អត្ថិតិប្បត្តិឃា សតិ លព្ភយាត់ "លទ្ធរយតំ ឋាភត្តរ"ត្តិ ក្ខុបដ្ឋាត់ អចស្សយតិ។ ទុតិយោ ក្ខុបដ្ឋាភេ អប្បយេត្តាបិ "ឲកេច្ចា សង្គាមេ បច្ចុបដ្ឋិតេ សណ្ឋាត់ ភ សក្កោតិ, អចស្សំ បភ រេញ្ញោ បច្ចុត្ថោ កុប្បិស្សតិ, តស្មិំ កុប្បិតេ រធស្ស បុរតោ កយ្មំ កត្វា រាជាត់ អារាធេត្វា អាហរាបេស្សាយេតំ ឋាភត្តរ"ត្តិ សូរភាចំ អចស្សយតិ។ តតិយោ "សូរភាវេចបិ សតិ ឲកេច្ចា ហីភជាតិកោ ហោតិ, ជាតិំ សោរាធេត្វា ឋាភត្តរំ ធេរេត្តា យយ្ហាធស្សតី"តិ ជាតិំ អចស្សយតិ។ ចតុត្ថោ "ជាតិយាបិ ឲកោ អយត្តិកោ ហោតិ, យត្តេភ កត្តព្ពកិច្ចំ ក្ខុប្បេត្តា អាហរាបេស្សាយេតំ ឋាភត្តរ"ត្តិ យត្តំ អចស្សយតិ។ តេ សព្វេបិ អត្តភោ អត្តភោ អចស្សយពលេភ ឋាភត្តរានិ បិបុណិំសុ។

តត្ថ ក្ខុបដ្ឋាភេ អប្បយេត្វា ហុត្វា ឋាភត្តរំ បត្វា ចិយ លក្ខំ អចស្សាយ កត្វកយ្យតាក្យសលធយ្ឆន្ទេភ "អត្ថិតិប្បត្តិយំ សតិ អហំ លោកុត្តរធយ្មំ គិព្វត្តេស្សាយិ, ភត្ថិ យយ្ហាឲតស្ស គិព្វត្តេភ សារោរា"តិ លក្ខំ ធេដ្ឋកំ លក្ខំ ធុរំ លក្ខំ បុព្វង្គយំ កត្វា លោកុត្តរធយ្មគិព្វត្តកោ ធដ្ឋបាលត្ថេរោ ចដ្ឋបិលត្ថេរោ (យ។ គិ។ ១។១៨០) ចិយ។ សោ ហិ អាយស្មា "លទ្ធេ សតិ កថំ ភាសុជាតិស្សត្តិ"តិ សត្តាហម្បិ ភត្តាតិ អភុញ្ជិត្វា យាតាបិតរោ អភុជាភាបេត្វា បព្ពជិត្វា លទ្ធមេច អចស្សាយ លោកុត្តរធយ្មំ គិព្វត្តេសិ។ សូរភាវេចភ រាជាត់ អារាធេត្វា

ផាតត្តាំ បរតោ ចិយ ចិរិយំ ឌេដ្ឋកំ ចិរិយំ ឆុរំ ចិរិយំ បុព្វាក្កយំ កត្វា លោកុត្តរឆេយ្យតិព្វាតុកោ ជដ្ឋេព្វា ឧលោលោតេត្ថេរា (យហាច៎ ១៖១ អាឌយា) ចិយ៎ ឧលោ ហិ អាឃព្វា ចិរិយំ ឆុរំ កត្វា លោកុត្តរឆេយ្យំ តិព្វាតេត្តសិ៎

ឌាតិឧយត្តិយា ផាតត្តាំ បរតោចិយ ចិត្តំ ឌេដ្ឋកំ ចិត្តំ ឆុរំ ចិត្តំ បុព្វាក្កយំ កត្វា លោកុត្តរឆេយ្យតិព្វាតុកោ ជដ្ឋេព្វា ឧយ្យក្ខតេត្ថេរា (ឆេរកា៎ អដ្ឋ៎ ១ ឧយ្យក្ខតេត្ថរកាឆាចណ្ណតា) ចិយ៎ ឧលោ ហិ អាឃព្វា ចិត្តំ ឌេដ្ឋកំ ចិត្តំ ឆុរំ ចិត្តំ បុព្វាក្កយំ កត្វា លោកុត្តរឆេយ្យំ តិព្វាតេត្តសិ៎ យត្តិ អចឃ្សាយ ផាតត្តាំ បរតោ ចិយ ចិមំសំ ឌេដ្ឋកំ ចិមំសំ ឆុរំ ចិមំសំ បុព្វាក្កយំ កត្វា លោកុត្តរឆេយ្យតិព្វាតុកោ ជដ្ឋេព្វា ឆេរោ យោឈរាឌា (ឃុ៎ តិ៎ ១១១១ អាឌយា; ក្ខឡអតិ៎ យោឈរាឌយាលាចបុត្ថាតិឌ្ឋេឧលា ប៉ែ) ចិយ៎ ឧលោ ហិ អាឃព្វា ចិមំសំ ឌេដ្ឋកំ ចិមំសំ ឆុរំ ចិមំសំ បុព្វាក្កយំ កត្វា លោកុត្តរឆេយ្យំ តិព្វាតេត្តសិ៎ តឃ្ស ហិ ករចា "ឃុព្វាតោ លោកំ អចេក្លឃ្ស្វ"តិ (ឃុ៎ តិ៎ ១១១៥; ក្ខឡអតិ៎ យោឈរាឌយាលាចបុត្ថាតិឌ្ឋេឧលា ប៉ប៉) ឃុព្វាតាកធំ ករឆេសិ៎ បព្វាតិឃ្សិតយាតតិក្កហត្តេញ្ញា ឌ្ពិក្លត្តំ បុត្ថិតោ បព៌្យាត ករឆេសិ៎ ៩ត្ត ច បុតប្សុតំ លត្ស្យាឌតំ តោរសំ ចិយ តោតីតិ លត្តឃ្ស ឌ្ឋបដ្ឋាតឧឌិសតា ក្សត្វា, ឆាយកាចតោ ចិរិយឃ្ស ឃ្សត្វឧឌិសតា, "លត្ថ្ករាឌិបតិ រាឌា"តិ (ឆ៎ ប៎ អដ្ឋ៎ ១៎៩រកបត្តតាករាឌចត្តុ) ចចតតោ បុព្វាក្កយតា ចិត្តឃ្ស ចិសិដ្ឋឌាតិឧឌិសតា៎

៣០១-៣០៩៎អត្តតោ ឧត្ថ្លាឆុរតិ អត្តតោ ឧត្ថ្លាកិច្ចេ ឧត្តហតកិរិយាយ៎ ព្វាត្ថ្ឋំ ការតីតិ អត្តចត្តតចឧត ឧយ្យឃុត្តឆេយ្យុ ព្វាត្ថ្ឋំ ការតិ, តព្វា អាឌិបតោឃ្សដ្ឋេត ឧត្ថ្លា ៩ច ព្វាត្ត្រិយត្តិ ឧត្ត្រិយំ៎ តឆា ចិរិយាឌិតំ ឧកឧកកិច្ចេឃ្សតិ អាហ – "ចិរិយិត្ត្រិយាឌិឃ្សុបិ ៩ឧច តយា"តិ៎ ចិឧលាឆេត្តាតិ ចិបក្លចិចឌ្ឍតឧបក្លតិឧចតឧរិក្ល្វបតិឃ្សយឧក្កលា្យតលក្លលាហិ តីហិ ការលាហិ ចិឧលាឆតចឧត ឧលាឆេត្តា៎

អឃ្សេត្ថ្ល បុក្កល បរិចឌ្ឍយតោតិ ព្យត្ថ្លាឌិឃ្ស បឧាឌសិតហាការចត ឧត្ថ្លារហិតោ ល្វុលបុក្កល ឧព្វាឧលា ចឌ្ឍយតោ៎ ឧត្ថ្ល បុក្កល ឧចតោតិ ព្យត្ថ្លាឌិឃ្ស ឧត្ថ្លាឌិយុត្តេ ចក្កលិតេត្ថរឧឌិឧ ឧចតោ៎ បឧាឌតីយេតិ បឧាឌាចហេ ឧយ្យឧាឌតីយឃ្សុត្តាឌិកេ (ឌី៎ តិ៎ ១៎១៣១ អាឌយា)៎ បច្ចេក្លតោតិ បិឡ្យព្វតោ អត្តតោ ច បតិ បតិ អចេក្លត្តឃ្ស ចិត្តត្តឃ្ស៎ ចិឃ្សញ្ញីតិ បដិបក្លយលចិកយតោ បច្ចយចឧត ឧកាចសំឃ្សុត្ថិតោ ចិឃ្សត្ថឋលតិព្វាតិ្តតោ ច ឧត្ត្រិយំ ចិឃ្សញ្ញី៎ ៩ឧ តយា ឧឧឧឃ្សុបិ៎ ឧយ្យប្សឆាតតិ ឧយ្យប្សឆាតប្សដិសំឃុត្តេ (សំ៎ តិ៎ ៥៎៩៥១-៩៩១ អាឌយា) ឃ្សុត្តត្តោ៎ ៩ឧ តយា ឧឧឧឃ្សុបិ៎ ឈាតចិយោក្លតិ បផយញ្ញាតាឌិញ្ញាតាតិ ឆេច បផយចិយោក្លាឌិចិយោក្ល ច៎ កាយត្ថ្លោត្ត ឈាតាតិយេច ចិយោក្លា, បចត្តិអាការចឧត បត ចិឃុំ កហលំ៎

កម្ពិរតាលាចរិយត្តិ កម្ពិរាតំ តាលាតំ បចត្តិដ្ឋាតំ៎ តតាហ – "ឧលព្យុព្យ"ត្តិអាឌិ៎ លត្ថត្តរត្តិ ឧកាចឌាតិក្ខុមិអាឌិចឧត លត្ថ្លាតំ តាតត្តំ៎ ៩ឧ តយា ឧឧឧឃ្សុបិ៎ អកតាកិតិចឧលាតិ បុព្វា អកតកាចតាកិតិចឧលា៎ ឧត្ថ្លាឆុរាឌិឃ្សតិ ឧត្ថ្លាឆុរេ បព្វាឆុរេ ច៎ អចឧាតតិ កាចតាបរិយាយឧាត៎ ចិចដ្ឋេត្វាតិ ឧព្វារារយ្យុលតោ ចិចដ្ឋេត្វា តិព្វាតំ អារយ្យុលំ កត្វា៎ អរហត្តំ កល្យាតីតិ យក្កបរយ្យរាយ អរហត្តំ កល្យាតិ៎ អកយ្យិយដ្ឋេតាតិ បដិបត្លហិ អកយ្យិយការចត៎ ៩តេតចឃ្ស ឧយ្យឃុត្តឆេយ្យុ ឆិរការចាបិ ចិកាចិតោ ជដ្ឋេព្វា៎ ត ហិ ឧយ្យឃុត្តឆេយ្យុ ឆិរការចត ចិតា បដិបត្លហិ អកយ្យិយតា ឧយ្យុចតិ៎ ឧយ្យឃុត្តឆេយ្យុ ឆិរការចតច ហិ

អកុសលានំ អព្យាកតានញ្ច តេសំ ពលវការុប្បត្តិ អប្បដ្ឋិតេ សតិ អប្បដ្ឋិតហេតុ និមិត្តវេ ហោតិ ភុម្មវចនំ ឯវំ នយោ សេសេសុបិ។

៣១៥. អាទិបទានន្តិ សតិអាទិបទានំ។ សរណដ្ឋេនាតិ ចិរកតចិរភាសិតានំ អនុស្សរណដ្ឋេន។ ឧបដ្ឋានលក្ខណាតិ កាយាទីសុ អសុភាការាទិសល្លក្ខណមុខេន តត្ថ ឧបតិដ្ឋនសភាវា។ ឧបតិដ្ឋនំ អារម្មណំ ឧបគន្ត្វា ឋានំ, អវិស្សជ្ជនំ វា អារម្មណស្ស។ អបិលាបនលក្ខណាតិ អសម្មុស្សនសភាវា, ឧទកេ អលាពុ វិយ អារម្មណេ ប្លវិត្វា គន្តុំ អប្បទានំ, បាសាណស្ស វិយ និច្ចលស្ស អារម្មណស្ស ឋបនំ សារណំ អសម្មុដ្ឋករណំ អបិលាបនំ។ សាបតេយ្យន្តិ សត្តកំ។ អបិលាបនំ អសម្មុដ្ឋំ ករោតីតិ អបិលាបេតិ, សាមំ បិតដ្ឋោ ធនានំ ឥស្សរិយសម្បត្តិំ សល្លក្ខាបេតិ សារេតីតិ អត្ថោ។ កណ្ហសុក្កសប្បដិភាគេ ធម្មេតិ កណ្ហសុក្កន្តេ សប្បដិភាគេ ធម្មេ។ កណ្ហា ហិ ធម្មា សុក្កេន, សុក្កា ច កណ្ហេន សប្បដិភាគា។ វិត្ថារ-សទ្ទោ អាទិសទ្ទត្ថោ។ តេន “ឥមេ ចត្តារោ ធម្មា សម្មប្បធានា, ឥមេ ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា, ឥមានិ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ, ឥមានិ បញ្ច ពលានិ, ឥមេ សត្ត ពោជ្ឈង្គា, អយំ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ, អយំ សមថោ, អយំ វិបស្សនា, អយំ វិជ្ជា, អយំ វិមុត្តិ, ឥមេ លោកុត្តរធម្មាតិ ឯវំ ខោ, មហារាជ, អបិលាបនលក្ខណា សតី”តិ (មិ॰ ប॰ ២.១.១៣) ឥមំ បិណ្ឌត្ថេសំ សង្គណ្ហាតិ។ វេទេតាតិ នានាសភាវេន។ សោ ហិ ធម្មានំ កិញ្ចិ លក្ខណំ កត្វា អវេក្ខតិ “អបិលាបនលក្ខណា សតិ, អាលោកនលក្ខណា វិតក្កា”តិអាទិនា។ ឯវំ ធម្មា សុវិចារា ហោន្តីតិ។ សម្មោសបច្ចត្ថិកំ កិញ្ចិ អសម្មោសោ, ន សម្មោសាភាវមត្តន្តិ អាហ – “អសម្មោសរសា វា”តិ។ យស្ស ធម្មស្ស ពលេន សម្បយុត្តធម្មា អារម្មណាភិមុខា ភវន្តិ, សា សតិ។ តស្មា សា វេតំ អារម្មណាភិមុខភាវំ បច្ចុបដ្ឋាបេតិ, សយំ វា អារម្មណាភិមុខភាវេន បច្ចុបតិដ្ឋតីតិ វុត្តំ – “វិសយាភិមុខីភាវបច្ចុបដ្ឋានា”តិ។ សម្មា បវត្តោ ថិរសញ្ញាបទដ្ឋានាតិ សម្មាសញ្ញាបទដ្ឋានា។ ថិរីភូតា ចក្ខុមាកាយ ធម្មសមាយុក្តិយា, ថិរីភិស្ស ច អរិយសាវកស្ស អនន្តាតិ ថិរសញ្ញា។ មា ហីតិអាទិនា តមេវ សង្ខេបតោ វុត្តមត្ថំ វិវរតិ។ “មា ហិ អយំ ធម្មសាមគ្គី”តិ ឯតស្ស “ថិរីតិ វុត្តី”តិ ពាធិតា សម្មគ្គិ ធម្មសាមគ្គិយាតិ ធម្មសម្មុខេន, មាមម ធម្មសាមគ្គិយាតិ សម្មគ្គិ បតិដ្ឋានាមុខេន មហាវត្តបច្ចុបដ្ឋានំ (ទី॰ និ॰ អដ្ឋ॰ ១.១.១) “កិលេសវសេន បតិដ្ឋាតិ, អភិសង្ខារវសេន អាយូហតិ។ តណ្ហាទិដ្ឋិវសេន បតិដ្ឋាតិ, អវសេសកិលេសាភិសង្ខារេហិ អាយូហតិ។ តណ្ហាវសេន បតិដ្ឋាតិ, ទិដ្ឋិវសេន អាយូហតិ។ សស្សតទិដ្ឋិយា បតិដ្ឋាតិ, ឧច្ឆេទទិដ្ឋិយា អាយូហតិ។ លីនវសេន បតិដ្ឋាតិ, ឧទ្ធច្ចវសេន អាយូហតិ។ កាមសុខល្លិកានុយោគវសេន បតិដ្ឋាតិ, អត្តកិលមថានុយោគវសេន អាយូហតិ។ សព្ពាកុសលាភិសង្ខារវសេន បតិដ្ឋាតិ, សព្ពលោកិយកុសលាភិសង្ខារវសេន អាយូហតី”តិ ឯវំ វុត្តេសុ សត្តសុ បការេសុ ឥធ អវុត្តានំ វសេន វេទិតព្ពោ។ បដិបក្ខភាវាយាតិ ឯត្ថ លីនប្បតិដ្ឋានកាមសុខល្លិកានុយោគាភិនិវេសានំ ធម្មវិចយវីរិយបីតិប្បធានា ធម្មសាមគ្គី បដិបក្ខោ, ឧទ្ធច្ចាយូហនអត្តកិលមថានុយោគសស្សតាភិនិវេសានំ បស្សទ្ធិសមាធិឧបេក្ខាប្បធានា ធម្មសាមគ្គី បដិបក្ខោ។ សតិ បន ឧភយត្ថាបិ ឥច្ឆិតព្ពា។ តថា ហិ សា “សព្ពត្ថិកា”តិ វុត្តា។

កិលេសសន្តានតិក្ខានិយានហតីតិ ឯវេន និព្ពាបយុត្តវិបស្សនាយ សហគតាតយិ សតិអាទីនំ ពោជ្ឈង្គភាវំ ទស្សេតិ។ វុដ្ឋានគាមិនីវិបស្សនា ហិ កិលេសេ និទ្ទាលេន្តី ឯវ បវត្តតីតិ។ ចត្តារិ ចាតិអាទិនា បន មគ្គផលសហគតានំ ពោជ្ឈង្គភាវំ ទស្សេតិ។ សព្ពេហិ ពោជ្ឈង្គេហិ ការិតេហិ សច្ចប្បដិវេធោ ហោតីតិ កថមិទំ ញាតព្ពន្តិ ចោទនំ សន្ធាយាហ – “យថាហា”តិអាទិ។ ធាតុក្ខយក្ខានេយា វិយាតិ ឯវេន ពោធិពោជ្ឈង្គានំ សមុទាយាវយវវិសយតំ ទស្សេតិ។ សេនង្គរថង្គាទយោ វិយាតិ ឯវេន បុគ្គលបញ្ញត្តិយា

អចិន្តយាតបញ្ញត្តិកាចំ ជនេយ្យាតិ។

ទោសាយ សំចត្តត្តិតិ ទោជ្ញញ្ញាតិ ការលេត្វា អក្ខសន្តោតិ កត្វា ចុត្តំ។ ពាជ្ញត្តិតិ ទោសិនយោ, ទោសិនយោ ឧច អក្ខាតិ ទោជ្ញញ្ញាតិតិ ចុត្តំ – “ពាជ្ញត្តិតិ ទោជ្ញញ្ញា”តិ។ ចិបយ្យតាឌិតំ ការលាឌិតំ ពាជ្ញិញ្ញាត្តាតជ្ជា សច្ចាតំ អត្សូបំ បច្ចក្ខការចេត បជិយុលំ អចិបរិតតាយ សយ្ហា ច ពាជ្ញត្តិតិ ឧចំ អត្តចិសេសឌិបកេហិ ខ្លួបសក្កេហិ “អត្សូពាជ្ញត្តិ”តិអាឌិ ចុត្តំ។ ទោសិសន្តោ ហិ សត្តាចិសេសយុត្តពាជ្ញត្តំ សាយទ្ធាត សក្កុលាតិ។ សំ-សន្តោ បសំសាយំ សុត្តរការេច ច ជិយ្យតិតិ អាហ – “បសត្វា សុត្តទោ ច ទោជ្ញទ្ធា សទ្ធាជ្ញទ្ធា”តិ។

ឆសយ្ហ ចិចិតតិតិ ឆយ្ហចិចយោ។ តត្វ ឆសយ្ហតិ ចត្សច្ចឆសយ្ហ តត្តិតិយុត្តស្ស សកាចឆយ្ហស្ស អកាចទោតា។ តទោតា ឧច ទោសា បចិចយលក្ខណោ។ ឈ្លការសតទទោសាតិ ចិសយោការសតទទោសា។ អសយ្ហយ្យភាកាទេត បច្ចុបតិដ្ឋតិតិ អសយ្ហាហបច្ចុបដ្ឋានតា។

ចិទស្ស ការេចា, កយ្ហំ ចាតិ ចិរិយំ។ ក្រួទយិតត្តាទោតាតិ បចទោត្តតត្តាទោតា។ បក្កហលក្ខលាត្តិ ទោការឌ្ឍបទក្ខ បតិត្បំ អឌត្វា សយ្យយុត្តឆយ្ហាតំ បក្កហលក្ខលំ។ តទោតា ឧច សយ្យយុត្តឆយ្ហ ខ្លួបត្វយ្ហកទសំ។ អទោតាសិឌតំ អសំសិឌតំ។

បិលាយតិតិ តទប្បតិ។ បិលាតកិច្ចេត សយ្យយុត្តឆយ្ហាតំ ចិយ តំសយ្ហដ្ឋាតបលិតទូរបហិ កាយស្សាញ្ញបតំ។ ឲទលាបិតិចសេត ទេហតំ លក្ខលំ ចុត្តំ, តឆា ទសោតិ។ ខ្លួឆក្កការេចា ឈ្លឆក្ប, តំ បច្ចុបដ្ឋេបតិតិ ឈ្លឆក្បបច្ចុបដ្ឋានតា។ ខ្លួទ្ធាកបិតិចសេត ទេចតំ ចុត្តំ។

កាយចិត្តឌទឆប្បស្សយ្ហតទោតាតិ កាយឌទឆស្ស ចិត្តឌទឆស្ស ច បស្សយ្ហតទោតា ចូបសយតទោតា។ ទោតភាហ – “ខ្លួបសយលក្ខលា”តិ, កាយចិត្តឌទឆាតំ ចូបសយតលក្ខលាតិ អទ្ធោ។ ការយោតិ ទេចត្វ ទេចឌតាឌយោ តយោ លន្ធា។ ឌទទេឆា សារម្ភា, ទក្ខទោយតស្សបច្ចយាតំ ខ្លួឌ្ឍច្ចាឌិកាតំ កិទេលសាតំ, តឆាបចត្តាតំ ចា ចត្សក្ខ លន្ធាតយេតំ អឌិចចតំ។ ឌទឆតិយ្យឌ្ឍទេតត បរិញ្ញអាហបរិប្បត្តតចិទហិទោតា សិតិការេចា អបរិប្បត្តតសិតិការេចា។

សយ្ហា ចិត្តស្ស ឌបតំ សយាឆាតំ។ អចិទក្ខទេបិ សយ្យយុត្តាតំ អចិក្ខិត្តតា។ ទេយត សយ្យយុត្តា អចិក្ខិត្តា ទោហាត្តិ, ទោសា ឆទេយ្យា អចិទក្ខទេបិ។ អចិសាទោរា អត្តទោតា ឧច អចិសទលាការេចា។ អឆ ចា ចិទក្ខបប្បជិបក្ខតាយ អចិទក្ខបលក្ខណោ។ ត្យាតិយច្ចុល្លស្ស ខ្លួឌកំ ចិយ សយ្យយុត្តឆយ្ហាតំ សយ្យិល្ហតកិច្ចតាយ អចិសារការេចត លក្ខិតទ្ធា អចិសារលក្ខណោ។ តិចារេត ឌិបដ្ឋិដ្ឋិតិ ចិយ ទេចតទោសា ឋិតិការេចត បច្ចុបតិដ្ឋតិតិ ចិត្តដ្ឋិតិបច្ចុបដ្ឋានតា។

អញ្ញុបក្ខតទោតាតិ សយប្បចទោត្តសុ អទេយ្យសុ សារទឌិ ចិយ សយ្យយុត្តឆយ្ហាតំ អញ្ញុបក្ខតទោតា។ បជិសន្ទាតលក្ខលាតិ យញ្ញត្តការេច ឌត្វា ចិយំសតសន្ទាតប្បជិសន្ទាតលក្ខលា។ សយចាហិតលក្ខលាតិ សយំ អចិសយំ យឆាសកកិច្ចេសុ សយ្យយុត្តឆយ្ហាតំ បចត្តតលក្ខលា។ ខ្លួទាសិតការេចត បចត្តយាតាបិ ទេសសយ្យយុត្តឆយ្ហ យឆាសកកិច្ចេសុ បចទោត្តតិ, យឆា រាឌា ត្យូលិត្យាតិសិទក្ខាបិ អត្តកាទោល ឆយ្ហដ្ឋ

ឃធាសកំ កិច្ចស្ស អប្បយេត្វា បវត្តតីតិ៑ អលីតាត្ថ្វតប្បចត្តិបច្ចយត្វា ក្តាតាឆិកតិចារលារសា៑ បក្ខបិត្យបច្ឆេគតរសាតិ “ខ្ពង់ តិហឹតកិច្ចំ ហោត្យ, ខ្ពង់ អតិរេកតរកិច្ច”ន្តិ ៧ចំ បក្ខបិតតចរេសត ចិយ បចត្តិ បក្ខបិតោ, តំ ក្តបច្ចិន្តត្តឹ ចិយ ហោតីតិ បក្ខបិត្យបច្ឆេគតរសា៑

សប្បយុត្តឆម្មាតំ សកសកកិច្ចេ បញ្ញត្តកាវេចត បត្ថបតិដ្ឋតីតិ បញ្ញត្តកាចបត្ថបដ្ឋានតា៑ ចេខ្ពញ្ញាតំ ក្តបទុបរិ ក្តប្បាគតយេច ទ្វាហតំ ចដ្ឋតច្ចាតិ អាហ – “ក្តប្បាគេតី”តិ៑

សតិ ច សប្បជញ្ញញ្ច សតិសប្បជញ្ញំ, សតិបឆាតំ ចា សប្បជញ្ញំ សតិសប្បជញ្ញំ៑ តំ សព្ពត្ថ សតោកាទិកាចាចហត្វា សតិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ក្តប្បាគាយ ហោតិ៑ យថា បច្ចតឹកឆម្មប្បហាតំ អត្ថទ្វបឆម្មសេចតា ច អត្ថប្បត្តាតំ ក្យសលិតំ ឆម្មាតំ ក្តប្បាគាយ ហោតិ, ៧ចំ សតិទហិតបុក្កលចិចជ្ជតា, សតោកាទិបុក្កលសេចតា, តត្ថ ច យុត្តតា សតិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ក្តប្បាគាយ ហោតីតិ ខ្ពយត្ថំ គរេស្សតិ,
“សតិសប្បជញ្ញា”ន្តិអាឌិតា៑ សត្តស្ថ ផាគេតស្ទតិ “អភិក្កន្តេ បដិក្កន្តេ សប្បជាតការី ហោតិ, អាលោកិតេ ចិលោកិតេ សប្បជាតការី ហោតិ, សមិញ្ជិតេ បសារិតេ សប្បជាតការី ហោតិ, សង្ឃាដិបត្តចីចរឆារណេ សប្បជាតការី ហោតិ, អសិតេ បីតេ ខាយិតេ សាយិតេ សប្បជាតការី ហោតិ, ក្កច្ចារបស្សាចកម្មេ សប្បជាតការី ហោតិ, កតេ ឋិតេ តិសិន្នេ ស្ថត្តេ ជាករិតេ កាសិតេ ត្យណ្ហីភាវេ សប្បជាតការី ហោតី”តិ (ឌី៑ តិ៑ ១៑១៤៩; ម៑ តិ៑ ១៑១០៨) ៧ចំ ចុត្តេស្ថ អភិក្កត្តាឌីស្ថ សត្តស្ថ ផាគេស្ថ៑ តិស្សគត្តត្ថេរា តាយ ឃោ ចេឆិមល្លេ ស្ថចណ្ណសលិកំ កហេត្វា “អដ្ឋារសស្ថ កាសាស្ថ កតរកាសាយ ឆម្មំ កថេមី”តិ បរិសំ បឆារេសិ៑ អកយត្ថេរាតិ គត្តាកយត្ថេរយាហ៑ អភិតិចេយត្តិ ចិបស្សតាភិតិចេសំ៑

បរិបុច្ឆកតាតិ បរិយោការហេត្វា បុច្ឆកាវេចា៑ អាចរិយេ បយិរុបិសិត្វា បញ្ចាបិ តិកាយេ សហ អដ្ឋកថាយ បរិយោការហេត្វា ឃំ ឃំ តត្ថ កណ្ឋិដ្ឋាតត្ថំ, តំ តំ “ខ្ពង់, ភន្តេ, កថំ, ខ្ពយស្ស កោ អត្ថោ”តិ ចត្ថាយតតាឌិអត្ថំ បុច្ឆត្តស្ស ហិ ឆម្មចិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ ក្តប្បជ្ជតិ៑ តេតាហ – “ចត្ថ្វឆាត្យ...បេ... ពាហ្យលតា”តិ៑

ចត្ថុចិសទកិរិយាតិ ៧ត្ថ ចិត្តចេតសិកាតំ បចត្តិដ្ឋាតកាចតោ សរីរំ តប្បដិពន្ធាតិ ចីចរាឌីតិ ច ចត្ថូតីតិ អធិប្បេតាតិ៑ តាតិ យថា ចិត្តស្ស ស្ថខាចហាតិ ហោត្តិ, តថា ករណំ តេសំ ចិសទកិរិយា៑ តេតាហ – “អជ្ឈត្តិកពាហិរាត”ន្តិអាឌិ៑ ក្តស្សត្តគាយត្តិ ចាតបិត្តាឌិចរេសត ក្តបចិតគោសំ៑ សេគមលមក្ខិតត្តិ សេទេត ចេច ឌល្លិកាសក្ខាតេត សរីរមលេត ច មក្ខិតំ៑ ច-សទ្ទេត អញ្ញាម្បិ សរីរស្ស បីឡអាចហំ អច្ចាយតាឌិ សង្ឃហាតិ៑ សេតាសតំ ចាតិ ចា-សទ្ទេត មលក្កហិតបត្តាឌីតំ សង្គហោ គដ្ឋព្ពោ៑ បរិកណ្ឌកលោឌីហីតិ អាឌិ-សទ្ទេត បត្តបចតាឌីតំ សង្គហោ គដ្ឋព្ពោ៑ អចិសទេតិ ចត្ថុម្បិ អចិសទេ សតិ, ចិសយក្ខតេ ចា៑ កថំ កាចតមត្ថយុត្តស្ស តាតិ អជ្ឈត្តិកពាហិរចត្ថូតិ ចិសយោ? អត្តត្តរា បចត្តកចិត្តប្បាគចរេសតេច ចុត្តំ៑ តេ ហិ ចិត្តប្បាគា ចិត្តេកក្កតាយ អបរិស្ថទ្ធកាចាយ សំចត្តិត្តិ៑
ចិត្តចេតសិកេស្ថតិ តិស្សយាឌិបច្ចយក្ខតេស្ថ ចិត្តចេតសិកេស្ថ៑ ញាណម្បីតិ អបិ-សទ្ទោ សម្បិណ្ឌតេត្វា៑ តេត “ត កោចលំ ចត្ថុយេច, អថ ខោ តស្មិំ អបរិស្ថទ្ធេ ញាណម្បិ អបរិស្ថទ្ធំ ហោតី”តិ តិស្សយាបរិស្ថទ្ធិយា តំតិស្សិតាបរិស្ថទ្ធិ ចិយ ចិសយស្ស អបរិស្ថទ្ធតាយ ចិសយិតោ អបរិស្ថទ្ធិ គរេស្សតិ៑

សមភាវករណត្ថំ កិច្ចតោ អត្ថាធិភាវករណំ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ពលវំ ហោតិ, សទ្ធេយ្យវត្ថុម្ហិ បច្ចយវសេន អធិមោក្ខកិច្ចស្ស បដុតរាការេន បញ្ញាយ អវិសទតាយ វីរិយាទីនញ្ច សិថិលតាទិនា សទ្ធិន្ទ្រិយំ ពលវំ ហោតិ។ តេនាហ – “ឥតរានិ មន្ទានី”តិ។ តទេតាតិ តស្មា, សទ្ធិន្ទ្រិយស្ស ពលវភាវតោ ឥតរេសញ្ច មន្ទត្តាតិ អត្ថោ។ កោសជ្ជបក្ខេ បតិតំ អនត្វា សម្បយុត្តធម្មានំ បគ្គណ្ហនំ អនុពលប្បទានំ បគ្គហោ។ បគ្គហោវ កិច្ចំ បគ្គហកិច្ចំ។ កាតុំ ន សក្កោតីតិ អានេត្វា សម្ពន្ធិតព្ពំ។ អារម្មណំ ឧបគន្ត្វា ឋានំ, អវិស្សជ្ជនំ វា ឧបដ្ឋានំ។ វិក្ខេបបដិបក្ខោ, យេន វា សម្បយុត្តា អវិក្ខិត្តា ហោន្តិ, សោ អវិក្ខេបោ។ រូបគតំ វិយ ចក្ខុនា យេន យាថាវតោ វិសយសភាវំ បស្សតិ, តំ ទស្សនកិច្ចំ កាតុំ ន សក្កោតិ ពលវតា សទ្ធិន្ទ្រិយេន អភិភូតត្តា។ សហជាតធម្មេសុ ហិ ឥន្ទដ្ឋំ ការេន្តានំ សហបវត្តមានានំ ធម្មានំ ឯករសភាវេនេវ អត្ថសិទ្ធិ, ន អញ្ញថា។ តស្មាតិ វុត្តមេវត្ថំ ការណភាវេន បច្ចាមសតិ។ តត្ថ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ធម្មសភាវបច្ចវេក្ខណេនាតិ យស្ស សទ្ធេយ្យស្ស វត្ថុនោ ឧឡារតាទិគុណេ អធិមុច្ចនស្ស សាតិសយប្បវត្តិយា សទ្ធិន្ទ្រិយំ ពលវំ ជាតំ, តស្ស បច្ចយបច្ចយុប្បន្នតាទិវិភាគតោ យាថាវតោ វីមំសនេន ឧច្ចាវចធម្មតានយេន យាថាវសរសតោ បរិគ្គណ្ហនេន សវិប្ផារោ អធិមោក្ខោ ន ហោតិ “អយំ ឥមេសំ ធម្មានំ សភាវោ”តិ បរិជាននវសេន បញ្ញាព្យាបារស្ស សាតិសយត្តា។ ឥន្ទ្រិយធម្មេសុ ហិ យថា សទ្ធាយ ពលវភាវេ បញ្ញាយ មន្ទភាវោ ហោតិ, ឯវំ បញ្ញាយ ពលវភាវេ សទ្ធាយ មន្ទភាវោ ហោតិ។ តេន វុត្តំ – “តំ ធម្មសភាវបច្ចវេក្ខណេន ហាបេតព្ព”ន្តិ។

តថា អមនសិការេនាតិ យេនាការេន ភាវនមនុយុញ្ជន្តស្ស សទ្ធិន្ទ្រិយំ ពលវំ ជាតំ, តេនាការេន ភាវនាយ អននុយុញ្ជនតោតិ វុត្តំ ហោតិ។ ឥធ ទុវិធេន សទ្ធិន្ទ្រិយស្ស ពលវភាវោ អត្តនោ វា បច្ចយវិសេសេន កិច្ចុត្តរិយតោ វីរិយាទីនំ វា មន្ទកិច្ចតាយ។ តត្ថ បឋមវិកប្បេ ហាបនវិធិ ទស្សិតោ, ទុតិយវិកប្បេ បន យថា មនសិករោតោ វីរិយាទីនំ មន្ទកិច្ចតាយ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ពលវំ ជាតំ, តថា អមនសិការេន វីរិយាទីនំ បដុកិច្ចភាវាវហេន មនសិការេន សទ្ធិន្ទ្រិយំ តេហិ សមរសំ ករោន្តេន ហាបេតព្ពំ។ ឥមិនា នយេន សេសិន្ទ្រិយេសុបិ ហាបនវិធិ វេទិតព្ពោ។

វក្កលិត្ថេរវត្ថូតិ សោ ហិ អាយស្មា សទ្ធាធិមុត្តតាយ កតាធិការោ សត្ថុ រូបទស្សនប្បសុតោ ឯវ ហុត្វា វិហរន្តោ សត្ថារា “កិំ តេ, វក្កលិ, ឥមិនា បូតិកាយេន ទិដ្ឋេន, យោ ខោ, វក្កលិ, ធម្មំ បស្សតិ, សោ មំ បស្សតី”តិអាទិនា (សំ॰ និ॰ ៣.៨៧) នយេន ឱវទិត្វា កម្មដ្ឋានេ និយោជិតោបិ តំ អននុយុញ្ជន្តោ បណាមិតោ អត្តានំ វិនិបាតេតុំ បបាតដ្ឋានំ អភិរុហិ។ អថ នំ សត្ថា យថានិសិន្នោវ ឱភាសវិស្សជ្ជនេន អត្តានំ ទស្សេត្វា –

“បាមោជ្ជពហុលោ ភិក្ខុ, បសន្នោ ពុទ្ធសាសនេ;

អធិគច្ឆេ បទំ សន្តំ, សង្ខារូបសមំ សុខ”ន្តិ។ (ធ॰ ប॰ ៣៨១) –

គាថំ វត្វា “ឯហិ, វក្កលី”តិ អាហ។ សោ តេនេវ អមតេន អភិសិត្តោ ហដ្ឋតុដ្ឋោ ហុត្វា វិបស្សនំ បដ្ឋបេសិ, សទ្ធាយ បន ពលវភាវេន

ចិបស្សតាចិចិ ត ថ្លាតរិ៍ តំ ទាតូ្វា កកចា តស្ស ព្ចត្រ្កិយវយតូ្តប្បដិបិទតាយ កយ្ហដ្ឋាតំ វេរោឆេតូ្វា អទាសិ៍ វេរា វតូ្វារា ជិត្តុតវេយ ធតូ្វា ចិបស្សតំ ប្តស្សុក្ការេបតូ្វា យក្កប្បដិបិជិយា អរហត្ត្ត បិបុលិ៍ តេត ចុត្តំ – “ចក្កលិតេ្វរចតូ្វ តេចតូ្វ តិទស្សត”ត្តិ៍ ឲតូ្វាតិ វទ្ធិត្រ្កិយស្ស អធិយតូ្តការេច វេយនិត្រ្កិយាតំ វកិច្ចាករណេ៍ ព្ទាតរកិច្ចកេធត្តិ ប្តបដ្ឋាតាជិកិច្ចចិវេយស៊ំ បស្សទ្ធាឌីតិ អាឌិ-វេទ្ធត

វយាធិប្តេបក្លាវេច្ចាឌ្ឈាតំ វក្កេហា៍ ហារេបតព្ពត្តិ យធា វទ្ធិត្រ្កិយស្ស ពាលចការេចា ឆយូវកាចបច្ចេចក្លរេលាត ហាយតិ, ឲចំ ចិទិយិត្រ្កិយស្ស អធិយតូ្តតា បស្សទ្ធិអាឌិកាចតាយ ហាយតិ វយាធិបក្លិយតូ្តា តស្សា៍ តធា ហិ វយាធិត្រ្កិយស្ស អធិយតូ្តំ តោរេវឌ្ឍបិតេតា រក្លត្តិ ចិទិយាជិកាចតា ចិយ ចិទិយិត្រ្កិយស្ស អធិយតូ្តំ ប្តឌ្ឍច្ចបិតេតា រក្លត្តិ បស្សទ្ធាឌិកាចតា ឲក៌វេតា ហារេបតិ៍ តេត ចុត្តំ – “បស្សទ្ធាឌិកាចតាយ ហារេបតព្ពា”ត្តិ៍

វេរាលាតេ្វរស្ស ចតូ្វតិ ប្បុលយាលវេរាលាតេ្វរស្ស ចតូ្វ៍ វេរា ហិ អាយប្ជា វតូ្វ វត្តិកា កយ្ហដ្ឋាតំ ករេហតូ្វា និតចតេត ចិហតេត្តា “យយ វទិរំ ប្បុលយាល, ត ច វក្កា ប្បុតេលតេច ប្បុលំ អធិកត្តំ, កិលេយតូ្វាបិ វយលាឆយូ្វ កាតេត្តា”តិ ឆាតចក្ខុយេច អធិដ្ឋាយ បឆាតយត្យុព្វេត្តា បិទតេលប្បុ ចោរេដប្បុ ប្តដ្ឋិតោប្បុបិ តេចត់ អឌ្ឍប្បក្លិតូ្វា ឌព្យហចិទិយំ កេទរាតេត្តា អច្ចារេទ្ធចិទិយតាយ ចិវេយំ តិព្វតេតូ្តំ តាវក្លិ៍ វតូ្វា តតូ្វ កតូ្វា ចិរព្យបយោចារេឌត ថ្លចជិតូ្វា ចិទិយវយតារយាឌតចិធិ ឌស្សេត្តា កយ្ហដ្ឋាតំ ចិវេរាឆេតូ្វា កិព្វាឌ្យាដំ កេតា៍ តេចទរាបិ វតូ្វារា ជិត្តុតយេត ចិទិយវយតំ យោរេតូ្វា ការេចតេត្តា ចិបស្សតយុំ ប្តស្សុក្ការេបតូ្វា អរហត្តេ្ត បតិដ្ឋាសិ៍ តេត ចុត្តំ – “វេរាលាតេ្វរស្ស ចតូ្វ ឌស្សេតព្ពា”ត្តិ៍ វេយវេយប្បុឹតិ វតិវយាធិបព្វាត្រ្កិយប្បុបិ៍

វយតត្តិ វទ្ធាបព្វាតំ អព្វាយព្វា អត្សុតាធិកាចំ, តធា វយាធិចិទិយាតំ៍ យធា ហិ វទ្ធាបព្វាតំ ចិប្បុំ ឆុទិយឆយូត្សុតាតំ កិច្ចតោ អព្វាយព្វាតតិចតូ្តតំ ចិវេយវេតា ព្ចន្ធិតព្វំ, យតោ តេតសំ វយឆុរតាយ អប្បតា វយ្យឌ្ឍតិ, ឲចំ វយាធិចិទិយាតំ តោរេវឌ្ឍឌ្ឍបក្លិកាតំ វយរេវតាយ វតិ អព្វាយព្វាបតូ្យុតេតា វយ្យឃុតូ្តឆយូ្វាតំ អត្តច្ចយបិតាការេចត វយូតេច អប្បតា ព្ចព្វាំ៍ ពាលចវេទ្ធាតិអាឌិ

ច្យតិតេរាយុតេលត ចុតូ្តស្សចតូ្វស្ស វយតូ្វតំ៍ តស្សតេ្វា – វេយា ពាលចតិយា វទ្ធាយ វយត្តាកេតា អចិវេធភារណា, វេរា យុធប្បវេត្តា តេហាតិ, ត អចេច្ចប្បវេត្តា៍ តធា ហិ អចតូ្វស៊ំ បរិធតិ វេយព្យធាបិ តិត្តិយវាចកា៍ កេទរាជិកបក្លត្តិ វារេធព្យបក្លិ កឌតិ៍ វទ្ធាហិតាយ បព្វាយ អតិធាចេត្តា “ទេយព្យចតូ្វបរិច្ចារេកត ចិតា ចិតូ្តប្បាទយតូ្តតបិ ទាតយយំ ប្បុព្វា តេហាតិ”តិអាឌិតិ បរិកបេ្បតិ តេហប្បប្បដិរូបកេហិ ចព្ចិតេតា, ឲចិក្សុតេតា ប្បុក្លតក្កចិល្យូតូ្តចិតេត្តា បព្ជិតាតំ ចចតំ តាឌិយតិ, វព្វាត្តិ ត កច្ឆតិ៍ តេតាហ – “កេវឌ្ឍវយដ្ឋិតោ ចិយ តេរាកោ អតេកិច្ឆោ តេហាតី”តិ៍ យធា តេចតូ្វ វទ្ធាបព្វាតំ អព្វាយព្វា វយការេចា អតូ្វាចតេហា, អតតូ្វាចតេហា ចិវយការេចា, ឲចំ វយាធិចិទិយាតំ អព្វាយព្វា អចិវេក្លបិចតេហា វយការេចា, ព្ចាតេរា ចិវេក្លបិចតេហា ចាតិ តោរេវឌ្ឍ អកិកចតិ, តេត អប្បតំ ត បិបុលាតីតិ អធិប្បាយោ៍ ប្តឌ្ឍច្ចំ អកិកចតីតិ ឲតូ្វាបិ ឲតេច តយោ៍ តំ ប្តកយត្តិ វទ្ធាបព្វាច្ចយំ វយាធិចិទិយច្ចយព្វា៍ វយំ កតូ្វាត្តិ វយរេវំ កាតព្វា៍

វយាធិកយ្ហិកស្សាតិ វយចកយ្ហដ្ឋាតិកស្ស៍ ឲចត្តិ ឲចំ វេត្ត, វទ្ធាយ តេធាកំ ពាលចការេច វតីតិ អតេ្វា៍ វទ្ធហេត្តាតិ “បចធី បចធីតិ យតសិករលាយតូ្វត កចំ លោតុប្បត្តី”តិ អធិតេត្តូ្វា “អទ្ធា វយូ្វាវយូ្វទ្ធត ចុតូ្តចិធិ ព្ចន្ធិស្សតី”តិ វទ្ធហេត្តា វទ្ធំ ឌតេតេត្តា៍ ថ្លកបេ្បត្តាតិ អាតេយូលំ អត្សុប្បចិវិតូ្វា ចិយ អធិយុច្ចតចវេយត អចកេប្បត្តា បក្លេត្តេត្តា៍ ឲកក្កុតា ពាលចតី ចដូតិ វយាធិប្បឆាតតូ្វា លោតស្ស៍ ប្តកិត្តត្តិ

ᩈᨾᩣᨵᩥᨸᨬ᩠ᨬᩣᨶᩴ᪨ ᩈᨾᩣᨵᩥᨠᨾ᩠ᨾᩥᨠᩔ ᩈᨾᩣᨵᩥᨶᩮᩣ ᩋᨵᩥᨾᨲ᩠ᨲᨲᩣ ᩅᩥᨿ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩋᨵᩥᨾᨲ᩠ᨲᨲᩣᨸᩥ ᩍᨧ᩠ᨨᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ – “ᩈᨾᨲᩣᨿᨸᩦ”ᨲᩥ, ᩈᨾᨽᩣᩅᩮᨶᨸᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨸ᩠ᨸᨶᩣᨲᩥ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩋᨸ᩠ᨸᨶᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ “ᩉᩮᩣᨲᩥᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩈᩣᩈᨦ᩠ᨠᩴ ᩅᨴᨲᩥ᪨ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᨸ᩠ᨸᨶᩣ ᨸᨶ ᨲᩮᩈᩴ ᩈᨾᨽᩣᩅᩮᨶᩮᩅ ᩍᨧ᩠ᨨᩥᨲᩣ᪨ ᨿᨳᩣᩉ – “ᩈᨾᨳᩅᩥᨸᩔᨶᩴ ᨿᩩᨣᨶᨴ᩠ᨵᩴ ᨽᩣᩅᩮᨲᩦ”ᨲᩥ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪔.᪑᪗᪐; ᨸᨭᩥ᪨ ᨾ᪨ ᪒.᪑)᪨

ᨿᨴᩥ ᩅᩥᩈᩮᩈᨲᩮᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨸᨬ᩠ᨬᩣᨶᩴ ᩈᨾᩣᨵᩥᩅᩦᩁᩥᨿᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᩈᨾᨲᩣᩅ ᩍᨧ᩠ᨨᩥᨲᩣ, ᨠᨳᩴ ᩈᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ – “ᩈᨲᩥ ᨸᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᨻᩃᩅᨲᩦ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩃᩦᨶᩩᨴ᩠ᨵᨧ᩠ᨧᨸᨠ᩠ᨡᩥᨠᩮᩈᩩ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᩩ ᩍᨶ᩠ᨴ᩠ᩁᩥᨿᩮᩈᩩ᪨ ᩏᨴ᩠ᨵᨧ᩠ᨧᨸᨠ᩠ᨡᩥᨠᩮ ᨣᨿ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩣ “ᩈᨴ᩠ᨵᩣᩅᩦᩁᩥᨿᨸᨬ᩠ᨬᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣᨸᩦᨲᩥ ᨧ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᩈᩥᨿᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᨠᩮᩣᩈᨩ᩠ᨩᨸᨠ᩠ᨡᩥᨠᩮᨶ ᨧ ᩈᨾᩣᨵᩥᨶᩣᨲ᩠ᩅᩮᩅ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ “ᨸᩔᨴ᩠ᨵᩥᩈᨾᩣᨵᩥᩏᨸᩮᨠ᩠ᨡᩣᩉᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩣᨲᩥ ᩈᨲᩥ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩩ ᩁᩣᨩᨠᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᨶᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᨾ᩠ᨾᩥᨠᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᨲᩮᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᩍᨧ᩠ᨨᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ᪨ ᩋᩣᩉ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᩃᩦᨶᩮ ᩏᨴ᩠ᨵᨲᩮ ᨧ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᩍᨧ᩠ᨨᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᩅᩣ ᩃᩦᨶᩩᨴ᩠ᨵᨧ᩠ᨧᨸᨠ᩠ᨡᩥᨿᩮᨶ ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᨣᨱᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳᩣ, ᩈᩣᩅ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣ᪨ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩩᩈᩃᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩔ ᩉᩥ ᩈᨲᩥᨸᨭᩥᩈᩁᨱᩴ ᨸᩁᩣᨿᨱᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩔ ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᨶᨵᩥᨣᨲᩔ ᩋᨵᩥᨣᨾᩣᨿ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ – “ᩋᩣᩁᨠ᩠ᨡᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨

ᨡᨶ᩠ᨵᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩮᩈᩩ ᩋᨶᩮᨠᩣᨠᩣᩁᨬ᩠ᨬᩣᨱᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᨻᩣᩉᩩᩔᨧ᩠ᨧᩮᨶᨸᩥ ᨡᨶ᩠ᨵᩣᨿᨲᨶᩣᨴᩦᩈᩩ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᩉᨲᨬᩣᨱᩴ᪨ ᨻᩣᩉᩩᩔᩩᨲᩈᩮᩅᨲᩣ ᩉᩥ ᩈᩩᨲᨾᨿᨬᩣᨱᩣᩅᩉᩣ ᨲᩁᩩᨱᩅᩥᨸᩔᨶᩣᩈᨾᨦ᩠ᨣᩦᨸᩥ ᨽᩣᩅᨶᩣᨾᨿᨬᩣᨱᩮᨶ ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩑᨠᩴᩈᨲᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩅᩣ ᩑᩅ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ – “ᩈᨾᨸᨬ᩠ᨬᩣᩈ…ᨸᩮ… ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩈᩮᩅᨶᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣᨡᩩᨾ᩠ᨾᩔ ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᨽᩣᩅᩅᨧᨶᩮᨶ ᨲᨸ᩠ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᩔ ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᨽᩣᩅᨣ᩠ᨣᩉᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ – “ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᩮᩈᩩ ᨡᨶ᩠ᨵᩣᨴᩦᩈᩩ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩥᨿᩮᨶᩣᨿᩴ ᨲᩣᨴᩥᨶᩣᨿ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨧᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᨬᩣᨱᨧᩁᩥᨿᩴ᪨ ᨲᩔᩣ ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᨽᩮᨴᨲᩮᩣ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥ ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᨬᩣᨱᨧᩁᩥᨿᩣ, ᨲᩔᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ – “ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨸᨽᩮᨴᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨸᨬ᩠ᨧᩅᩥᨵᨻᨶ᩠ᨵᨶᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᩁᨱᩴ ᨶᩥᩁᨿᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩔ ᨿᩮᨽᩩᨿ᩠ᨿᩮᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᨸᨮᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨴᩮᩅᨴᩪᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᩈᩩ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᩋᩣᩉ – “ᨸᨬ᩠ᨧᩅᩥᨵᨻᨶ᩠ᨵᨶᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᩁᨱᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᨠᨭᩅᩉᨶᩣᨴᩥᨠᩣᩃᩮᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨲᨴᨬ᩠ᨬᩣ ᨾᨶᩩᩔᩮᩉᩥ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᩮᩉᩥ ᨧ ᩅᩥᨻᩣᨵᩥᨲᨻ᩠ᨻᨠᩣᩃᩮ ᩈᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨ ᩑᨠᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩋᨸᩁᩣᨸᩁᩮᩈᩩ ᨸᩮᨲᩮᩈᩩᨿᩮᩅ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨶᨠᩈᨲ᩠ᨲᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩑᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩅᩣ ᨸᩮᨲᩣᨶᩴ ᩑᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩁᩣᨶᩴ ᩅᩥᨿ ᨴᩦᨥᩣᨿᩩᨠᨲᩣ ᩈᩥᨿᩣᨲᩥ ᨲᨳᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᨠᩣᩊᩮᩣ ᨶᩣᨣᩁᩣᨩᩣ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩦᨽᩣᩅᩴ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩮᩣᨸᩥ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩮᨿ᩠ᨿᩔᨸᩥ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩦᨽᩣᩅᩴ ᩃᨽᩥᩔᨲᩦᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᩔ ᨠᨸ᩠ᨸᩣᨿᩩᨠᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨

ᩑᩅᩴ ᩋᩣᨶᩥᩈᩴᩈᨴᩔᩣᩅᩥᨶᩮᩣᨲᩥ ᩅᩦᩁᩥᨿᩣᨿᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᩅ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩮᩣ ᨧ ᩅᩥᩈᩮᩈᩣᨵᩥᨣᨾᩮᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩅᩦᩁᩥᨿᩮ ᩋᩣᨶᩥᩈᩴᩈᨴᩔᨶᩈᩦᩃᩔ᪨ ᨣᨾᨶᩅᩦᨳᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨸᩩᨻ᩠ᨻᨽᩣᨣᩴ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᨣᩣᨾᩥᨶᩥᨸᨭᩥᨸᨴᩴ , ᩈᩉ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨿ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸᩣᨭᩥᩴ, ᩈᨲ᩠ᨲᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨸᩁᨾ᩠ᨸᩁᩣ ᩅᩣ᪨ ᩈᩣ ᩉᩥ “ᨠᩥᩃᩮᩈᨲᩮᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᩣᨿ ᨣᨶ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᨸᨭᩥᨸᨴᩣ”ᨲᩥ ᨣᨲᩣ ᨣᨾᨶᩅᩦᨳᩥ ᨶᩣᨾ᪨

ᨠᩣᨿᨴᩊ᩠ᩉᩦᨻᩉᩩᩃᩮᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨲᨳᩣ ᨠᩣᨿᩔ ᨴᩊ᩠ᩉᩦᨠᨾ᩠ᨾᨸ᩠ᨸᩈᩩᨲᩮᩣ᪨ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨸᩣᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᨭ᩠ᨮᨸᩥᨱ᩠ᨯᩴ᪨ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨴᩣᨿᨠᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩥ ᨠᩣᩁᩔ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨾᩉᨸ᩠ᨹᩃᨽᩣᩅᩔ ᨠᩁᨱᩮᨶ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩔ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣᨿ ᨸᨭᩥᨸᩪᨩᨶᩣ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨸᩣᨲᩣᨸᨧᩣᨿᨶᩴ᪨

តិហរន្តោតិ បត្តត្ថិកេតា តិហរន្តោៈ តំ សង្គំ ស្វាតិ តំ រូបិសិកាយ ចចតំ បណ្ណសាលិទ្វារេ ជិតោច បច្ចាភិញ្ញាតាយ ជិញ្ញសោតេត ស្វាៈ យតុស្សបយ្យត្តិ, ជិញ្ញបយ្យត្តិ, តិញ្ញាតបយ្យត្តីតិ ញ្ញយា តិស្សោ បយ្យត្តិយោៈ ទាត្យំ សក្លិស្សឹតិ តឃិ កេតត ទាតបយេត ចេឃ្យាចច្ចបយេត ច ប្ញាកយ្ញេត លេត្តចិសេសកាច្ញបកបេតត អបរាបទំ ទេចយតុស្សាតំ សយ្យត្តិយោ អទេត្ត តិញ្ញាតបយ្យត្តិច្ចា ទាត្យំ សក្លិស្សឹតិ ខេទរា អត្តាតំ ប្ញួតិៈ សិតំ កេទរាទេត្តាតិ “អកិច្ឆេតច យឃា ចដ្ឋក្លិ សយតិក្កត”ត្តិ បច្ចេចក្លណាចសាទេត សញ្ញាតបិទេយាឌ្ឍចសេត សិតំ កេទរាទេត្តាៈ

តិប្បទិស្សឃកាលេតិ តិទុបទ្ឋចកាលេ, តគា កិក្លុបញ្ឈស្ស ស្វុលកា បច្ចយា ហោត្តីតិ បច្ចយហេតុកា ចិត្តបីឡអា តត្តិតិ អឆិប្បាយោៈ បស្សន្តាតំយេចាតិ អតាគទេ សាយិចចតំៈ លិទឆេតុត្តិ លិទគាឃិកំ ឆេតុំៈ កិច្ចិទេគច កត្វាតិ កិច្ចិទេគច កតិកយុំ កត្វាៈ ឋ្ឆឃត្តកយុត្តិ ឋ្ឆឃត្តសាលិឃ កាតញ្ញា កិច្ចំៈ តរេយច យក្កត្តិ រូបិសកេត បដិបត្តយក្កិៈ រូបកដ្ឋាឃាតិ អាសត្តាឃៈ ចិប្បដិបត្តិ ឌាតិឆយ្ញកុលឆយ្ញាឌិលញ្ឈតត អសយ្ញាបដិបត្តំៈ ឲចត្តិ ឃធា អសយ្ញាបដិបត្តោ បុទេត្តា តាឃ ឲច អសយ្ញាបដិបត្តិឃា កុលសត្តាតតោ ធាហិទោ ហុត្វា បិតុ សត្តិកា គាឃឌ្ឍស្ស ត កាកឹ, ឲចំ កុសិតោបិ តេតេច កុសិតកាតេចត ត សយ្ញាបដិបត្តោ សត្តុ សត្តិកា លឆ្តញ្ញាអទិឃឆតគាឃឌ្ឍស្ស ត កាកឹៈ អាទេទ្ធចិទិយោច លកតិ សយ្ញាបដិបឌ្ឍតតោៈ រូប្បឌ្ឍតិ ចិទិឃសេញ្ញាញ្ញក្កាតិ យោគតា, ឲចំ សញ្ញត្តៈ

យហាតិ សិលិឌិក្ខុណហិ យហន្តោ ចិប្បុលិ អតញ្ញាសាឆាទណាៈ តំ បតស្ស ក្ខុណយហត្តំ គសសហស្សិលិកឆាត្តកយ្យតេត លិកេ បិកដត្តិ គស្សន្តោ “សត្តុតា ហឹ”តិអាឌិយាហៈ

ឃយ្ញា សត្តុសាសតេ បញ្ញឌិតស្ស បញ្ញឌ្ឍបកបេតត សញ្ញបុត្តិឃកាទេធា សញ្ញាឃតិ, តយ្ញា ឮដ្ឋុបុត្តកាចំ គស្សន្តោ “អសយ្ញិក្កាឃា”តិអាឌិយាហៈ

អលសាតំ កាចតាឃ តាយយត្តយ្យិ អឌាតត្តាតំ កាឃគឮហិពហុលិតំ ឃាចគត្តិ កុឌ្ឍិត្វា សេឃ្យស្វាឌិអត្យុឃ្ញាតកាតំ តិទេច្ឆាតកតិកាតំ បុក្កលិតំ ទ្ទទេតោ ចឌ្ឍតា កុសិតបុក្កលបរិចឌ្ឍតាតិ អាហ – “កុឆ្និ បុទេត្វា ជិតអឌកទសឌិសេ”តិអាឌិៈ “ឌិចសំ ចក្កេយត តិសញ្ញាឃ អាចទលិយេហិ ឆយ្ញហិ ចិត្តំ បរិសោឆស្សាយា”តិអាឌិតា កាចតាទុក្កចសេត អាទេទ្ធចិទិឃាតំ គឮហបទក្កយាតំ កាលេត កាលំ រូបសក្កយតា អាទេទ្ធចិទិឃបុក្កលសេចតាតិ អាហ – “អាទេទ្ធចិទិយេ”តិអាឌិៈ ចិស្វត្ថិយក្កេ (ចិស្វត្ថិៈ ១ៈ៩៣-៩៥) បត ឌាតិយហត្តបច្ចេចក្លណា សព្រហ្មចារិយហត្តបច្ចេចក្លណាតិ ញ្ញគំ ទ្វយំ ត កហិតំ, ចិតយិទ្ធចិទេតាគតតា សយ្ញប្បឆាតបច្ចេចក្លណតាតិ ញ្ញគំ ទ្វយំ កហិតំៈ តត្ត អាតិសំសគស្សាចិតាឃ ឲច សយ្ញប្បឆាតបច្ចេចក្លណា កហិតា ហោតិ លោកិយលោកុត្តរចិសេសាធិកយស្ស ចិទិឃាឃត្តតាគស្សតកាចតោ, ចិតយិទ្ធចិទេតាគតំ បត តគឆិយុត្តតាឃ ឲច កហិតំ ហោតិៈ ចិទិឃុប្បាគតេ យុត្តប្បយុត្តស្ស ចិតយិទ្ធចិទេតាគតំ អត្តសិទ្ធយេចាតិៈ តត្ត ចិតយិទ្ធចិទេតាគតកុសិតបុក្កលបរិចឌ្ឍតអាទេទ្ធចិទិឃបុក្កលសេចតតគឆិ- យុត្តតាបដិបក្ខចិឆយតបច្ចឃ្ញបសំហារចសេត អបិឃកឃបច្ចេចក្លណាគយោ សយុទេត្តឌតចសេត ចិទិឃសេញ្ញាញ្ញស្ស រូប្បាគកា គដ្ឋញ្ញាៈ

ពុទ្ធានុស្សតិយា ឧបចារសមាធិនិដ្ឋត្តា វុត្តំ – “យាវ ឧបចារា”តិ។ សកលសរីរំ ផរមានោតិ បីតិសមុដ្ឋានេហិ បណីតរូបេហិ សកលសរីរំ ផរមានោ, ធម្មសង្ឃគុណេ អនុស្សរន្តស្សបិ យាវ ឧបចារា សកលសរីរំ ផរមានោ បីតិសម្ពោជ្ឈង្គោ ឧប្បជ្ជតីតិ ឯវំ សេសអនុស្សតីសុ, បសាទនីយសុត្តន្តបច្ចវេក្ខណាយ ច យោជេតព្វំ តស្សាបិ វិមុត្តាយតនភាវេន តក្កិកត្តា។ ឯវម្បេ កាលេតិ “ទុព្ភិក្ខភយាទីសុ”តិ វុត្តការេ។ សមាបត្តិ...បេ... ន សមុទាចរន្តីតិ ឋានំ ឧបសមានុស្សតិយា វសេន វុត្តំ។ សង្ខារានំ ពាហុល្លេន សប្បុរិសូបនិស្សយេបិ និប្បរិយេសនុបនេយ វិយ តថា សញ្ញាយ បវត្តិតោ ភាវនាមនសិការោ កិលេសវិក្ខម្ភនសមត្ថោ ហុត្វា ឧបចារសមាធិំ អាវហន្តោ តទារុប្បបីតិសោមនស្សសមុដ្ឋាបកោ បីតិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ឧប្បាទាយ ហោតីតិ។ តត្ថ “វិក្ខម្ភិតា កិលេសា”តិ បរតោ។ ន សមុទាចរន្តីតិ ឋាតិ-សង្ខា កាលាលេត្វា។ យស្មា ន សមុទាចរន្តិ, តស្មា តំ តេសំ អសមុទាចារំ បច្ចវេក្ខន្តស្សាតិ យោជនា។ ន ហិ កិលេសេ បច្ចវេក្ខន្តស្ស ចេតោសោមនស្សុប្បត្តិ យុត្តា, បសាទនីយេសុ ឋានេសុ បសាទសំវេគាការេន លូខប្បមាណ លូខតា។ សា តត្ថ អាទរការាការេន វិញ្ញាយតីតិ អាហ – “អសក្កច្ចកិរិយាយ សំសូចិតលូខភាវេ”តិ។

បណីតភោជនសេវនតាតិ បណីតសប្បាយភោជនសេវនតា។ ឧតុឥរិយាបថសុខគ្គហណេន សប្បាយឧតុឥរិយាបថគ្គហណំ ទដ្ឋព្វំ។ តិវិធម្បិ ហិ សប្បាយំ សេវមានស្ស កាយស្ស កល្លតាបដិលាភវសេន ចិត្តស្ស កល្លតំ អាវហន្តំ ទុវិធាយបិ បស្សទ្ធិយា ការណំ ហោតិ។ អហេតុកបរាមាសុ លទ្ធមាត់ សុខទុក្ខត្តិ អយមេកោ អត្តា, ឋស្សរាទិវិសមហេតុកត្តិ បន អយំ ទុតិយោ។ ឯវំ ឧបេក្ខា អត្ត អនុបាយោ យថាសកំ កម្មុនា ហោតីតិ អយំ មជ្ឈិមា បដិបត្តិ។ មជ្ឈត្តា បយោគា យស្ស សោ មជ្ឈត្តបយោគោ, តស្ស ភាវោ មជ្ឈត្តបយោគតា។ អយញ្ហិ សភាវសារទ្ធតាយ តំបស្សទ្ធកាយតាយ ការណំ ហោតិ, បស្សទ្ធិទ្វយំ អាវហតិ។ ឯវំ តេន សារទ្ធកាយបុគ្គលបរិវជ្ជនបស្សទ្ធកាយបុគ្គលសេវនតានំ តទាវហតា សំវណ្ណិតាតិ ទដ្ឋព្វំ។

វត្ថុវិសទកិរិយា ឥន្ទ្រិយសមត្តប្បដិបាទនា ច បញ្ញាវហា វុត្តា, សមាធាវហាបិ តា ហោន្តិ។ សមាធាវហភាវេនេវ បញ្ញាវហភាវតោតិ វុត្តំ – “វត្ថុវិសទកិរិយា...បេ... វេទិតព្វា”តិ។

កាលេន កាលំ បគ្គណ្ហនតាទីនំ ភាវនាចិត្តស្ស ច តំ្ទុលកត្វា “និមិត្តកុសលតា នាម កសិណនិមិត្តស្ស ឧគ្គហកុសលតា”តិអាទិ វុត្តំ។ កសិណនិមិត្តស្សាតិ ច និទស្សនមត្តំ ទដ្ឋព្វំ។ អសុភនិមិត្តាទីនម្បិ ហិ យស្ស កស្សចិ ឈានុប្បត្តិនិមិត្តស្ស ឧគ្គហកោសល្លំ និមិត្តកុសលតា ឯវាតិ។ អតិសិថិលវីរិយតាទីហីតិ អាទិ-សទ្ទេន បញ្ញាបយោគមន្ទតំ បយោគវេកល្លញ្ច សង្គណ្ហាតិ។ តស្ស បគ្គណ្ហនន្តិ តស្ស លីនស្ស ចិត្តស្ស ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គាទិសមុដ្ឋាបនេន លយាបត្តិតោ សមុទ្ធរណំ។ វុត្តញ្ហេតំ ភគវតា –

“យស្មិំ ខោ, ភិក្ខវេ, សមយេ លីនំ ចិត្តំ ហោតិ, កាលោ តស្មិំ សមយេ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភាវនាយ, កាលោ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភាវនាយ, កាលោ បីតិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភាវនាយ។ តំ កិស្ស ហេតុ? លីនំ, ភិក្ខវេ, ចិត្តំ, តំ ឯតេហិ ធម្មេហិ សុសមុដ្ឋាបយំ ហោតិ។ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, បុរិសោ បរិត្តំ អគ្គិំ ឧជ្ជាលេតុកាមោ អស្ស។ សោ តត្ថ សុក្ខានិ ចេវ តិណានិ បក្ខិបេយ្យ, សុក្ខានិ ច គោមយានិ

បក្ខិបេយ្យ, សុក្ខានិ ច កដ្ឋានិ បក្ខិបេយ្យ, មុខវាតញ្ច ទទេយ្យ, ន ច បំសុកេន ឱកិរេយ្យ, ភព្វោ នុ ខោ សោ បុរិសោ បរិត្តំ អគ្គិំ ឧជ្ជាលេតុន្តិ? ឯវំ, ភន្តេ”តិ (សំ. និ. ៥.២៣៤)។

ឯត្ថ ច យថាសកំ អាហារវសេន ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គាទីនំ ភាវនា វេទិតព្វា, សា អត្ថតោ វិភាវិតា ឯវ។

អច្ចារទ្ធវីរិយតាទីហីតិ អាទិ-សទ្ទេន បញ្ញាបយោគពលវតំ បមោទុប្បិលាវិតញ្ច សង្គណ្ហាតិ។ តស្ស និគ្គហត្ថំ តស្ស ឧទ្ធតស្ស ចិត្តស្ស សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គាទិសមុដ្ឋាបនេន ឧទ្ធតាបត្តិតោ និសេធេតិ។ វុត្តម្បិ ចេតំ ភគវតា –

“យស្មិញ្ច ខោ, ភិក្ខវេ, សមយេ ឧទ្ធតំ ចិត្តំ ហោតិ, កាលោ តស្មិំ សមយេ បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភាវនាយ, កាលោ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភាវនាយ, កាលោ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភាវនាយ។ តំ កិស្ស ហេតុ? ឧទ្ធតំ, ភិក្ខវេ, ចិត្តំ, តំ ឯតេហិ ធម្មេហិ សុវូបសមយំ ហោតិ។ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, បុរិសោ មហន្តំ អគ្គិក្ខន្ធំ និព្វាបេតុកាមោ អស្ស, សោ តត្ថ អល្លានិ ចេវ តិណានិ បក្ខិបេយ្យ, អល្លានិ ច គោមយានិ និក្ខិបេយ្យ, អល្លានិ ច កដ្ឋានិ បក្ខិបេយ្យ, មុខវាតញ្ច ន ទទេយ្យ, បំសុកេន ច ឱកិរេយ្យ, ភព្វោ នុ ខោ សោ បុរិសោ មហន្តំ អគ្គិក្ខន្ធំ និព្វាបេតុន្តិ? ឯវំ, ភន្តេ”តិ (សំ. និ. ៥.២៣៤)។

ឯត្ថាបិ យថាសកំ អាហារវសេន បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គាទីនំ ភាវនា វេទិតព្វា។ តត្ថ បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភាវនា វុត្តា ឯវ, សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស វុច្ចមានា, ឥតរស្ស អត្ថតោ វក្ខតិ។

បញ្ញាបយោគមន្ទតាយាតិ បញ្ញាព្យាបារស្ស អប្បកភាវេន។ យថា ហិ ទានំ អលោភប្បធានំ, សីលំ អទោសប្បធានំ, ឯវំ ភាវនា អមោហប្បធានា។ តត្ថ យទា បញ្ញា ន ពលវតី ហោតិ, តទា ភាវនា បុព្វេនាបរំ វិសេសាវហា ន ហោតិ។ អនភិសង្ខតោ វិយ អាហារោ បុរិសស្ស, យោគិនោ ចិត្តស្ស អភិរុចិំ ន ជនេតិ, តេន តំ និរស្សាទំ ហោតិ។ តថា ភាវនាយ សម្មទេវ អវីថិបដិបត្តិយា ឧបសមសុខំ ន វិន្ទតិ, តេនបិ ចិត្តំ និរស្សាទំ ហោតិ។ តេន វុត្តំ – “បញ្ញាបយោគមន្ទតាយ...បេ... និរស្សាទំ ហោតី”តិ។ តស្ស សំវេគុប្បាទនេន បសាទុប្បាទនេន ច តិកិច្ឆនំ ទស្សេន្តោ, “អដ្ឋ សំវេគវត្ថូនី”តិអាទិមាហ។ តត្ថ ជាតិជរាព្យាធិមរណានិ យថារហំ សុគតិយំ ទុគ្គតិយញ្ច ហោន្តីតិ តទញ្ញមេវ បញ្ចវិធពន្ធនាទិខុប្បិបាសាទិអញ្ញមញ្ញវិហេឋនាទិហេតុកំ អបាយទុក្ខំ ទដ្ឋព្វំ។ តយិទំ សព្វំ តេន តេន សត្តានំ បច្ចុប្បន្នភវនិស្សិតំ គហិតន្តិ អតីតេ អនាគតេ ច កាលេ វដ្ដមូលកទុក្ខានិ វិសុំ គហិតានិ។ យេ បន សត្តា អាហារូបជីវិនោ, តត្ថ ច ឧដ្ឋានផលូបជីវិនោ, តេសំ អញ្ញេហិ អសាធារណជីវិតទុក្ខំ អដ្ឋមំ សំវេគវត្ថុ គហិតន្តិ ទដ្ឋព្វំ។ អយំ វុច្ចតិ សមយេ សម្បហំសនតាតិ អយំ ភាវនាចិត្តស្ស សម្បហំសិតព្វសមយេ វុត្តនយេនេវ សំវេគជននេន ចេវ បសាទជននេន ច សម្មទេវ បហំសនា, សំវេគជននបុព្វកបសាទជននេន តោសនាតិ អត្ថោ។

សម្មាបដិបត្តិំ អាគម្មាតិ លីនុទ្ធច្ចវិរហេន សមថវីថិបដិបត្តិយា ច សម្មា អវិសមំ សម្មទេវ ភាវនាបដិបត្តិំ អាគម្ម។ អលីនន្តិអាទីសុ

កោសជ្ជបក្ខិយានំ ធម្មានំ អនធិមត្តតាយ អលីនំ, ឧទ្ធច្ចបក្ខិកានំ អនធិមត្តតាយ អនុទ្ធតំ, បញ្ញាបយោគសម្បត្តិយា ឧបសមបុព្វាធិគមេន ច អនិស្សដំ, តថា ឯវ អារម្មណេ សមប្បវត្តំ សមធិវិធិបរិបន្ថំ អលីនានុទ្ធតតាហិ វា អារម្មណេ សមប្បវត្តំ, អនិស្សដតាយ សមធិវិធិបរិបន្ថំ សមប្បវត្តិយា វា អលីនំ អនុទ្ធតំ, សមធិវិធិបវត្តិយា អនិស្សដន្តិ ទដ្ឋព្វំ. តត្ថ អលីនតាយ បគ្គហេ, អនុទ្ធតតាយ និគ្គហេ, អនិស្សដតាយ សម្បហំសនេ ន ព្យាបារំ អាបជ្ជតិ. អយំ វុច្ចតិ សមយេ អជ្ឈុបេក្ខនតាតិ អយំ អជ្ឈុបេក្ខិតព្ពសមយេ ភាវនាចិត្តស្ស បគ្គហនិគ្គហសម្បហំសនេសុ ព្យាវដតាសង្ខាតំ បរិបន្ថំ អភិក្កម្ម អជ្ឈុបេក្ខនតា វុច្ចតិ. បរិបន្ថវិក្ខម្ភនតោ វិបស្សនាយ អធិដ្ឋានភាវូបគមនតោ ច ឧបចារជ្ឈានម្បិ សមាធានកិច្ចនិប្ផត្តិយា បុគ្គលស្ស សមាហិតភាវសាធនតោ វាតិ តត្ថ សមធុរភាវេនាហ – “ឧបចារំ វា អប្បនំ វា”តិ. ឯស ឧប្បជ្ជតីតិ ឯស សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ អនុប្បន្នោ ឧប្បជ្ជតិ.

អនុរោធវិរោធប្បហានវសេន មជ្ឈត្តាការោ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ការណំ តស្មិំ សតិ សិជ្ឈនតោ, អសតិ ច អសិជ្ឈនតោ, សោ ច មជ្ឈត្តាការោ វិសយវសេន ទុវិធោតិ អាហ – “សត្តមជ្ឈត្តតា សង្ខារមជ្ឈត្តតា”តិ. តទុភយេន ច វិនោទិតំ បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គភាវនាយ ឯវ ទ្វីភាវន្តិ អនុរោធវិរោធស្ស ច បហានវិធិំ ទស្សេតុំ – “សត្តមជ្ឈត្តតា”តិអាទិ វុត្តំ. តេនាហ – “សត្តសង្ខារកេលាយនបុគ្គលបរិវជ្ជនតា”តិ. ឧបេក្ខាយ ហិ វិសេសតោ រាគោ បដិបក្ខោ. តថា ចាហ – “ឧបេក្ខា រាគពហុលស្ស វិសុទ្ធិមគ្គោ”តិ (វិសុទ្ធិ ១.១៩៤). ទ្វីហាការេហីតិ កម្មស្សកតាបច្ចវេក្ខណេន, អត្តសុញ្ញតាបច្ចវេក្ខណេនាតិ, ទ្វេបិ ទ្វីហិ ការណេហិ. ទ្វីហេវាតិ អវធារណំ សង្ខារមជ្ឈត្តតាយ សង្ខ្យា ឯវ ហេតុ សមានា, ន សង្ខ្យំ សត្តវា សមានត្ថំ. អស្សាមិកភាវោ អនត្តនិយតា. សតិ ហិ អត្តនិ តស្ស កិញ្ចនភាវេន វិវេ អញ្ញា វា កិញ្ចិ អត្តនិយំ នាម សិយា, សោ បន កោចិ នត្ថីតិ អធិប្បាយោ. អនត្តនិយត្តា ន អត្តាតិកម្មំ, ន វិនដ្ឋាយំ ទុក្ខំ អតិច្ចន្តិ អនត្តា នាវកាលិកន្តិ តស្សេវ វេវចនំ.

មមាយតីតិ មមត្តំ ករោតិ, មមាតិ តណ្ហាយ បរិគ្គណ្ហាតីតិ. ធនាយន្តោតិ ធនំ ជត្តំ ករោន្តោ.

១៩៤. សម្មាទស្សនលក្ខណាតិ សម្មា អវិបរីតំ អនិច្ចាទិវសេន ទស្សនរសា. សម្មាអភិនិរោបនលក្ខណោតិ សម្មទេវ អារម្មណេ ចិត្តស្ស អភិនិរោបនរសា. ចតុរង្គសមន្នាគតា វាចា ជនំ សង្គណ្ហាតីតិ តព្ពិបក្ខវិរតិសភាវា សម្មាវាចា ភេទករមិច្ឆាវាចាប្បហានេន ជនេ សម្បយុត្តេ ច បរិគ្គណ្ហនកិច្ចវតី ហោតីតិ “បរិគ្គហលក្ខណា”តិ វុត្តា. វិរមណរសាទិកិច្ចតាយ ហិ លទ្ធានំ អបរិគ្គហកានំ ឧបនាមនាទិកំ បដិបក្ខភាវា និវត្តនការេន បរិគ្គហណសភាវា សម្មាវាចា, តបោវធម្មកាមិនិសម្មាបរិគ្គហកោ ជនេ សម្បយុត្តធម្មេ ច បរិគ្គណ្ហាតីតិ បរិគ្គហលក្ខណា. យថា ចីវរគ្គហណបយោគសង្ខារតោ គហេត្វា កាតព្ពំ វីវរទានាទិកំ សមុដ្ឋាបេតិ និប្ផាទេតិ, តំតំកិរិយានិប្ផាទកោ វា ចេតនាសង្ខាតោ កម្មន្តោ ហត្ថចលនាទិកំ កិរិយំ សមុដ្ឋាបេតិ, ឯវំ សាវជ្ជកត្តព្វកិរិយាសមុដ្ឋាបកមិច្ឆាកម្មន្តប្បហានេន សម្មាកម្មន្តោ និរវជ្ជស្ស កត្តព្វស្ស និរវជ្ជាការេន សមុដ្ឋាបនកិច្ចវា ហោតីតិ អាហ – “សម្មាសមុដ្ឋាបនលក្ខណោ”តិ. សម្បយុត្តធម្មានំ វា ឧក្ខិបនំ សមុដ្ឋាបនំ កាយិកកិរិយាយ ភារុក្ខិបនំ វិយ. សម្មាវោទាបនលក្ខណោតិ ជីវមានស្ស បុគ្គលស្ស, សម្បយុត្តធម្មានំ វា ជីវិតិន្ទ្រិយវុត្តិយា, អាជីវស្សេវ វា សម្មទេវ សោធនំ វោទាបនំ លក្ខណំ ឯតស្សាតិ សម្មាវោទាបនលក្ខណោ. អថ វា កាយវាចានំ ខន្ធសន្តានស្ស ច សំកិលេសភូតមិច្ឆាអាជីវប្បហានេន

សម្ពាអាឌីនេចា “នេចាគាបតលក្ខនេហា”តិ ចុនេត្តា៎ សម្ពាចាឃាយសតិសយាឌឹសុ ចត្តត្ថាំ នេហដ្ឋា ចុត្តនេយច៎

បញ្ញាយ ពុសលិតំ ឆម្ពាតំ បុត្តក្ខយកាចនេតា សនេព្ពបិ អពុសលិ ឆម្ពា តស្សា បដិបក្ខាចាតិ ចុត្តំ – “អនេញ្ញាហិបិ អត្តនោ បច្ចុតិកកិលេសេហិ សដ្ឋិ”ត្តិ៎ អឆ ចា អត្តនោ បច្ចុតិកកិលេសា ឌិនេដ្ឋកដ្ឋា អចិន្ថាគនេឃា បញ្ញាយ ក្ដុបច្ចុតិកកាចនេតា៎ បស្សតីតិ បស្សត្តិ ចិឃ នេហាតិ

ចិតត្ថាកាចនេតា៎ នេតតាហ – “តប្បដិន្ឋាគក…នេប… អសនេម្ពាហនេតា”តិ៎ សម្ពាសក្ខប្បាឌីតំ យិន្ឋាសក្ខប្បាគនេឃា ក្ដុចិបច្ចុតិកាតិ អាហ –

“សម្ពាសក្ខប្បាគនេឃា…នេប… បដហត្តិ”តិ៎ តនេឆចាតិ ព្ពយិតា អត្តនោ បច្ចុតិកកិលេសេហិ សដ្ឋិត្តិ ព្ពយេយត្ថំ អតុកដ្ឋតិ៎ ចិនេសសនេតាតិ

សម្ពាឌិដ្ឋិឃា ចុត្តកិច្ចនេតា ចិនេសនេសត៎ ឲត្តាតិ ឲនេតសុ សម្ពាសក្ខប្បាឌីសុ៎

ឲសា សម្ពាឌិដ្ឋិ តាយាតិ នេលិកិឃំ នេលិពុត្តនេច្ចា ឲពន្ឋ្យពត្ថា ចគតិ យិស្សពតាកាចនេតា ៎ នេតតាហ – “បុត្តការនេព”តិអាឌិ៎ ឲពារេម្ពាហា

តិន្ថាតារេម្ពាហត្តា៎ កិច្ចនេតាតិ បុត្តការនេព ចុក្ខាឌីហិ ជាការេហាហិ ពាតន្ថាកិច្ចស្ស ព្ពឆ តិប្បត្តិនេតា, ព្ពយេស្សច ចា ជាគាហស្ស

ចុក្ខាឌិប្បពាសតកិច្ចនេតា៎ ចត្តារិ តាយាតិ លកតិ ចុក្ខបរិន្ឋាឌិចត្យកិច្ចសាឆតនេតា៎ តីហិ តាយាតិ លកតិ

ពាយសក្ខប្បាឌិប្បហាតកិច្ចតិប្បត្តិនេតា៎ សិក្ខាបឌចិកនេដ្ឋ (ចិក៎ លិ០ឲ អាគនេឃា) “ចិរតិនេចតតា តំសេប្បយុត្តា ច ឆម្ពា សិក្ខាបឌាតី”តិ

ចុត្តាតិ, តត្ថ បឆាតាតំ ចិរតិនេចតតាតំ ចនេសត “ចិរតិនេឃាបិ នេហាត្តិ នេចតតាគនេឃាបី”តិ អាហ៎ “សម្ពា ចគតិ ឲតាឃា”តិអាឌិតា

អត្ថសម្ពុចនេតា សម្ពាចាចាគនេឃា តនេឃា ចិរតិនេឃាបិ នេហាត្តិ នេចតតាគនេឃាបិ៎ យុសាចាគាឌីហិ ចិរេយហាពារេល ចិរតិនេឃា,

សុកាសិតាឌិចាចាកាសតាឌិពារេល នេចតតាគនេឃា នេឃានេដតត្ថា៎ យក្កនេហា បត ចិរតិនេឃាច យក្កលក្ខហប្បត្តិនេតា៎ ត ហិ នេចតតា

តិឃ្យាតសកាចា៎ អឆ ចា ឲពស្ស ជាគាហស្ស ចុក្ខាឌិជាគាហតា ចិឃ ឲពាឃ ចិរតិឃា យុសាចាគាឌិចិរតិកានេចា ចិឃ ច ឲពាឃ

នេចតតាឃ សម្ពាចាចាឌិកិច្ចត្តឃសាឆតសកាចា សម្ពាចាចាឌិកាចាសិដ្ឋិនេតា “យក្កនេហា ចិរតិនេឃាចា”តិ ចុត្តំ៎

ចត្តារិ តាយាតិ លកតីតិ ចត្យសម្ពុប្បឆាតចត្យសតិបដ្ឋាតចនេសត លកតិ៎ យក្កនេហាតិ អានេតត្វា សម្ពនេត្ថា៎ បុត្តការនេពបិ យក្កនេហាបិ

សម្ពាសយាឌិ ឲចាតិ ឃឌិបិ សយាឌិក្ដុបពារេពាតំ អកិតិនេរាបតាតុយន្ថតសប្បិឃាឃតន្វាហតសត្តសុលាតំ ចិតក្កាឌីតំ ចនេសត ចត្យហិ ឈានេតហិ

សម្ពាសយាឌិ ចិកនេត្វា, តចាបិ ចាឃានេយា ចិឃ អតុប្បត្តាពុសលិតុប្បាគតាឌិចត្យចាឃាយកិច្ចំ, សតិ ចិឃ ច អសុកាសុលាតិន្ថាតនេត្តសុ

ពាឃាឌីសុ សុកាឌិសញ្ញាបហាតលក្ខណំ ចត្យសតិកិច្ចំ, ឲនេពា សយាឌិ ចត្យន្ឋ្យាតសយាឌិកិច្ចំ ត សានេឆតីតិ បុត្តការនេពបិ បឆមន្ឋ្យាតសយាឌិ,

បឆមន្ឋ្យាតសយាឌិ ឲច យក្កនេហាបិ, តចា បុត្តការនេពបិ ចត្យត្ថន្ឋ្យាតសយាឌិ, ចត្យត្ថន្ឋ្យាតសយាឌិ ឲច យក្កនេហាបីតិ អនេត្ថា៎

“កិ បតាឃំ យក្កឆម្ពាតំ នេគសតាតុក្កនេយា, នេពចលំ ចាចាឃ ពយចត្តិតិកាចនេតា, ក្ដាគាហុ ពត្ថិ ចិនេសសំ ក្ដុបិគាឃា”តិ ចិចារេហាឃំ ពត្ថិ

ចិនេសសំ ក្ដុបិគាឃាតិ គនេស្សនេត្វា អាហ – “ព្ពនេយស្ម”តិអាឌិ៎ តត្ថ កាចតាតុកាចា ហិតចលិឃ សាតិសឃំ តិក្ខចិសគកាចប្បត្តិឃា

អន្ឋរិយត្ថុតសេយត្ថតានេឃានេពត សព្ពនេសា បដិបក្ខចិឆយនេតត ឃាឆាចនេតា ឆម្ពសកាចនេពាឆនេតត ច សម្ពាឌិដ្ឋិឃា ពាហុការតា នេចឌិតត្ថា៎

នេតតាហ – “អឃំ ហី”តិអាឌិ៎

តស្សាតិ សព្វាទិដ្ឋិយា· ពហុការោតិ ឆព្វសព្យូទិចេឆេ ពហូបការោ· ព្ទុគាតិ តយត្តំ ប្លូបយាហិ ចិការចេតំ, “ឃធា ហិ”តិអាទិ ទុត្តំ·

ចទឹកគេស្ស ការកោ ចិតក្កោ សាចជ្ជាគចជ្ជចទឹកគេតិចត្តគព្យចត្តគាការាយ សព្វាចាចាយបិ ប្លូបការកោ ឲុចាតិ អាហ – “ស្វាយំ... បេ... សព្វាចាចាយបិ ប្លូបការកោ”តិ· សព្វាសក្កព្យោ ហិ សច្ចាចាយ ចិរតិចាចាយបិ ចិសេសបច្ចយោ យិដ្ឋាសក្កព្យតគេកដ្ឋកិលេសព្យហាគតោ·

សំចិគហិត្វាតិអាទីសុ សព្វា ចិគហតំ កព្វត្តព្យឃោឌតច្ចា ឲកត្តាគចជ្ជចទឹកាយកព្វចសេគេ ព្ទុដ្ឋិតព្ទត្តិ ចិរតិចាចាចសេគេ សំចិគហតំ ចិរតិកព្វត្តស្សេច បឃោឌតច្ចា តិគស្សិតត្តិ គដ្ឋព្ទំ· ឲចំ ហិស្ស សព្វាចាចាយ សព្វាកព្វត្តស្សាបិ ពហុការតា ឌោតិតា សិឃា· ចទឹកគេតិឃាយិកា ហិ ចទឹគ្រុច្ចរិតចិរតិ កាឃិកកិរិឃតិឃាយិកាឃ កាឃគ្រុច្ចរិតចិរតិឃា ប្លូបការិកា· តធា ហិ ចិសំចាគតាឌិយិដ្ឋាចាចតោ អចិរតោ យិដ្ឋាកព្វត្តតោបិ គ ចិរយតេច· ឃធាហ – “ឲកំ ឆព្វំ អតីតស្ស...បេ... តត្តិ ឞិបំ អការិឃ”ត្តិ· តស្វា អចិសំចាគតាឌិសព្វាចាចាយ ចិតោ សព្វាកព្វត្តយ្យឹ ប្អូរតិឃចាតិ ចទឹគ្រុច្ចរិតចិរតិ កាឃគ្រុច្ចរិតចិរតិឃា ប្លូបការិកា·

ឃស្វា អានីចបរិរុទ្ធិ តាយ ទុស្សីល្យព្យហាគបុត្តិកា, តស្វា សព្វាចាចាកព្វត្តាគត្តទំ សព្វាអានីចោ គសិតោតិ គស្សេតំ – “ចត្យត្តិធំ បគា”តិអាទិ ទុត្តំ· ឲត្តាចតាតិ បរិសុទ្ធសីលិទីចិកាបត្តេគ· ព្ទុធំ ចិរិឃត្តិ ចត្យសព្វព្យឆាគចិរិឃំ·

ចិរិឃារព្ភាបិ សព្វាសតិបរិក្កហិតោ ឲច តិដ្ឋាគាចហោ, គ កេចលោតិ គស្សេតំ – “តតោ”តិអាទិ ទុត្តំ· ស្វបដ្ឋិតាតិ ពាហិទ្ធាចិក្កប្បំ បហាឃ ស្វដ្ឋុ ប្លូបដ្ឋិតា កាតព្វា· សឃាធិស្ស ប្លូបការឆព្វា តាយ ឃធាទុត្តចត្វិចិសគកិរិឃាគឃោ· តព្យទិបក្ខតោ អគុបការឆព្វា ចេឌិតព្វា· កតិឃោតិ តិព្យត្តិឃោ· សយត្វសិត្វាតិ សព្វា បរិឃសិត្វា·

១៩៤· ឃធា ព្ទុត្តិសុ កធា បចត្តា អធិគ្គីតិ ទុច្ចតិ, ឲចំ អត្តាតំ អធិកិច្ច បចត្តា អញ្ញត្តំ· “ឲចំ បចត្តយាគា យធំ ‘អត្តា’តិ កហណំ កយិស្សាយា”តិ ព្ទុយិគា ចិឃ អធិប្បាយេគ អត្តាតំ អធិកិច្ច ប្លូដ្ឋិស្ស បចត្តា សត្តសត្តតិបរិឃាបន្ទា អញ្ញត្តំ· តស្មិំ អញ្ញត្តទុបេ, អត្តគោ កោសាទិចត្វកោ កសិណទុបេតិ អត្វោ· បរិកព្វចសេគ អញ្ញត្តំទុបសញ្ញាតិ បរិកព្វករណចសេគ អញ្ញត្តំ ទុបសញ្ញា, គ អប្យតាចសេគ· គ ហិ បដិភាគតិយិត្តារព្វណា អប្យតា អញ្ញត្តចិសឃា សព្ភចតិ· តំ បគ អញ្ញត្តំ បរិកព្វចសេគ លទ្ធំ កសិណតិយិត្តំ អចិសុទ្ធរូបច ហោតិ, គ ពាហិទ្ធា បរិកព្វចសេគ លទ្ធំ ចិឃ ចិសុទ្ធំ· តេគាហ – “តំ បគា”តិអាទិ·

ឃស្សេចំ បរិកព្វំ អញ្ញត្តំ ប្លូប្បត្តិ ឃស្ស បុក្កលស្ស ឲចំ ទុត្តព្យការគេ អញ្ញត្តំ បរិកព្វំ ខាតំ· តិយិត្តំ បគ ពាហិទ្ធាតិ បដិភាគតិយិត្តំ សសត្តតិបរិឃាបន្ទំ គ ហោតីតិ ពាហិទ្ធា· បរិត្តាតីតិ ឃធាលទ្ធាតិ សុព្យសរាចយត្តាតិ· តេគាហ – “អចឌ្ឍិតាតី”តិ· បរិត្តចសេគចាតិ ចណ្ណចសេគ អាគោកាគោ ចិជ្ជយាគតបិ បរិត្តចសេគច ព្ទុធំ អភិភាយតតំ ទុត្តំ បរិត្តតា ហេតុ អភិភចតស្ស ការណំ· ចណ្ណាគោកាគោ សតិបិ អសតិបិ អភិភចតីតិ អភិភុ, បរិកព្វំ, ញាណំ ចា· អភិភុ អាយតតំ ឲតស្សាតិ អភិភាយតតំ, ឈាតំ· អភិភចិតព្វំ ចា អារព្វណសព្វាតំ

អាយតនំ ឯតស្សាតិ អភិភាយតនំ។ អថ វា អារម្មណាភិភវនតោ អភិភូ ច តំ អាយតនញ្ច យោគិនោ សុខវិសេសានំ អធិដ្ឋានភាវតោ មនាយតនធម្មាយតនភាវតោ ចាតិ សសម្បយុត្តជ្ឈានំ អភិភាយតនំ។ អភិភាយតនភាវនា នាម តិក្ខបញ្ញស្សេវ សម្ភវតិ, ន ឥតរស្សាតិ អាហ – “ញាណុត្តរិកោ បុគ្គលោ”តិ។ អភិភវិត្វា សមាបជ្ជតីតិ ឯត្ថ អភិភវនំ សមាបជ្ជនញ្ច ឧបចារជ្ឈានាធិគមនសមនន្តរមេវ អប្បនាយុប្បាទនន្តិ អាហ – “សហ និមិត្តុប្បាទនេនេវ អប្បនំ បាបេតី”តិ។ សហ និមិត្តុប្បាទនេនាតិ ច អប្បនាបរិវាសាភាវស្ស លក្ខណវចនមេតំ។ យោ ខិប្បាភិញ្ញោតិ វុច្ចតិ, តេនាបិ ញាណុត្តរស្សេវ អភិភាយតនភាវនា។ ឯត្ថាតិ ឯតស្មិំ និមិត្តេ។ អប្បនំ បាបេតីតិ ភាវនាអប្បនំ នេតិ។

ឯត្ថ ច កេចិ “ឧប្បន្នេ ឧបចារជ្ឈានេ តំ អារព្ភ យេ ហេដ្ឋិមន្តេន ទ្វេ តយោ ជវនវារា បវត្តន្តិ, តេ ឧបចារជ្ឈានបក្ខិកា ឯវ, តទនន្តរញ្ច ភវង្គបរិវាសេន ឧបចារសេវនាយ ច វិនា អប្បនា ហោតិ, សហ និមិត្តុប្បាទនេនេវ អប្បនំ បាបេតី”តិ វទន្តិ, តំ តេសំ មតិមត្តំ។ ន ហិ បរិវាសិតបរិកម្មេន អប្បនាវារោ ឥច្ឆិតោ, នាបិ មហគ្គតប្បមាណជ្ញានេសុ វិយ ឧបចារជ្ឈានេ ឯកន្តតោ បច្ចវេក្ខណា ឥច្ឆិតព្ពា, តស្មា ឧបចារជ្ឈានាធិគមតោ បរំ កតិបយភវង្គចិត្តាវសានេ អប្បនំ បាបុណន្តោ “សហ និមិត្តុប្បាទនេនេវ អប្បនំ បាបេតី”តិ វុត្តោ។ សហ និមិត្តុប្បាទនេនាតិ ច អធិប្បាយិកមិទំ វចនំ, ន នីតត្ថំ, តត្ថ អធិប្បាយោ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពោ។ ន អន្តោសមាបត្តិយំ តថា តថារូបស្ស អាភោគស្ស អសម្ភវតោ។ សមាបត្តិតោ វុដ្ឋិតស្ស អាភោគោ បុព្ពភាគភាវនាវសេន ឈានក្ខណេ បវត្តំ អភិភវនាការំ គហេត្វា បវត្តោតិ ទដ្ឋព្ពំ។ អភិធម្មដ្ឋកថាយំ បន “ឥមិនាស្ស បុព្ពាភោគោ កថិតោ”តិ វុត្តំ។ អន្តោសមាបត្តិយំ តថា តថា អាភោគាភាវេ កស្មា ជានសញ្ញាយបីតិ វុត្តន្តិ អាហ – “អភិភវសញ្ញា ហិស្ស អន្តោសមាបត្តិយម្បិ អត្ថី”តិ។

វឌ្ឍិតប្បមាណានីតិ វិបុលប្បមាណានីតិ អត្ថោ, ន ឯកង្គុលទ្វង្គុលាទិវឌ្ឍិ ឋបិតានិ តថា វឌ្ឍនស្សេវ អសម្ភវតោ។ តេនាហ – “មហន្តានី”តិ។ ភត្តវឌ្ឍិតកន្តិ ភុញ្ជនភាជនេ វឌ្ឍេត្វា ទិន្នំ ភត្តំ, ឯកាសនេ បុរិសេន ភុញ្ជិតព្ពភត្តតោ ឧបឌ្ឍភត្តន្តិ អត្ថោ។

រូបេ សញ្ញា រូបសញ្ញា, សា អស្ស អត្ថីតិ រូបសញ្ញី, ន រូបសញ្ញី អរូបសញ្ញី។ សញ្ញាសីសេន ឈានំ វទតិ។ រូបសញ្ញាយ អនុប្បាទនមេវេត្ថ អលាភិតា។ ពហិទ្ធាវ ឧប្បន្នន្តិ ពហិទ្ធាវត្ថុស្មិំយេវ ឧប្បន្នំ។ ឯត្ថ ច –

“អជ្ឈត្តំ រូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ បរិត្តានិ សុវណ្ណទុព្ពណ្ណានិ។ អជ្ឈត្តំ រូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ អប្បមាណានិ សុវណ្ណទុព្ពណ្ណានិ។ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ បរិត្តានិ សុវណ្ណទុព្ពណ្ណានិ។ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ អប្បមាណានិ សុវណ្ណទុព្ពណ្ណានី”តិ (ទី. និ. ៣.៣៣៨, ៣៥៨; អ. និ. ៨.៦៥; ១០.២៩) –

ឯវមិធ ចត្តារិ អភិភាយតនានិ អាគតានិ។ អភិធម្មេ (ធ. ស. ២៤៤-២៤៥) បន “អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ បរិត្តានិ សុវណ្ណទុព្ពណ្ណានិ, អប្បមាណានិ សុវណ្ណទុព្ពណ្ណានី”តិ ឯវមាគតានិ។ តត្ថ ច ការណំ អភិធម្មដ្ឋកថាយំ វុត្តមេវ។ តថា ហិ វុត្តំ អដ្ឋសាលិនិយំ (ធ. ស. អដ្ឋ. ២០៤) –

“កស្មា បន យថា សុត្តន្តេ ‘អជ្ឈត្តំ រូបសញ្ញី ឯកោ ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ បរិត្តានី’តិអាទិ វុត្តំ, ឯវំ អវត្វា ឥធ ចតូសុបិ អភិភាយតនេសុ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញិតាវ វុត្តាតិ។ អជ្ឈត្តរូបានំ អនភិភវនីយតោ។ តត្ថ វា ហិ ឥធ វា ពហិទ្ធា រូបានេវ អភិភវិតព្វានិ, តស្មា តានិ និយមតោ វត្តព្វានី”តិ។

តត្រាបិ ឥធាបិ វុត្តានិ “អជ្ឈត្តំ រូបសញ្ញី អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី”តិ ឥទំ បន សព្វំ ទេសនាវិលាសមត្តមេវា”តិ។ អយំ បនេត្ថ អធិប្បាយោ – ឥធ វណ្ណាភោគរហិតានិ សហិតានិ ច សព្វានិ បរិត្តានិ សុវណ្ណទុព្វណ្ណានិ អភិភុយ្យាតិ។ បរិយាយកថា ហិ សុត្តន្តទេសនាតិ។ អភិធម្មេ បន និប្បរិយាយទេសនត្តា វណ្ណាភោគរហិតានិ វិសុំ វុត្តានិ, តថា សហិតានិ។ អត្ថិ ហិ ឧភយត្ថ អភិភវនវិសេសោតិ។ តថា ឥធ បរិយាយទេសនត្តា វិមោក្ខានម្បិ អភិភវនបរិយាយោ អត្ថីតិ “អជ្ឈត្តំ រូបសញ្ញី”តិអាទិនា បឋមទុតិយអភិភាយតនេសុ បឋមវិមោក្ខោ, តតិយចតុត្ថអភិភាយតនេសុ ទុតិយវិមោក្ខោ, វណ្ណាភិភាយតនេសុ តតិយវិមោក្ខោ ច អភិភវនប្បវត្តិតោ សង្គហិតោ។ អភិធម្មេ បន និប្បរិយាយទេសនត្តា វិមោក្ខាភិភាយតនានិ អសង្ករតោ ទេសេតុំ វិមោក្ខេ វជ្ជេត្វា អភិភាយតនានិ កថិតានិ។ សព្វានិ ច វិមោក្ខកិច្ចានិ ឈានានិ វិមោក្ខទេសនាយំ វុត្តានិ។ តទេតំ “អជ្ឈត្តំ រូបសញ្ញី”តិ អាគតស្ស អភិភាយតនទ្វយស្ស អភិធម្មេ អភិភាយតនេសុ អវចនតោ “រូបី រូបានិ បស្សតី”តិអាទីនញ្ច សព្វវិមោក្ខកិច្ចសាធារណវចនភាវតោ វវត្ថានំ កតន្តិ វិញ្ញាយតិ។

អជ្ឈត្តរូបានំ អនភិភវនីយតោតិ ឥទំ អភិធម្មេ កត្ថចិបិ “អជ្ឈត្តរូបានិ បស្សតី”តិ អវត្វា សព្វត្ថ យំ វុត្តំ – “ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតី”តិ, តស្ស ការណវចនំ។ តេន យំ អញ្ញហេតុកំ សុត្តន្តេ “ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតី”តិ វចនំ, តំ តេន ហេតុនា វុត្តំ។ យំ បន ទេសនាវិលាសហេតុកំ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញិតាយ ឯវ អភិធម្មេ វចនំ, ន តស្ស អញ្ញំ ការណំ មគ្គិតព្វន្តិ ទស្សេតិ។ អជ្ឈត្តរូបានំ អនភិភវនីយតា ច តេសំ ពហិទ្ធារូបានំ វិយ អវិភូតត្តា។ ទេសនាវិលាសោ ច យថាវុត្តវវត្ថានវសេន វេនេយ្យជ្ឈាសយវសេន វិជ្ជមានបរិយាយកថនភាវតោ។ ទេសនាវិលាសោ ហិ នាម វេនេយ្យជ្ឈាសយានុរូបំ វិជ្ជមានស្ស ច បរិយាយស្ស វិភាវនំ, ន យស្ស កស្សចិ, តស្មា “ឥធ បរិយាយទេសនត្តា”តិអាទិនា វុត្តប្បការំ វវត្ថានំ ទេសនាវិលាសនិពន្ធន្តិ ទដ្ឋព្វំ។

សុវណ្ណទុព្វណ្ណានីតិ ឯតេនេវ សិទ្ធត្តា ន នីលាទិអភិភាយតនានិ វត្តព្វានីតិ ចេ? ន នីលាទីសុ កតាធិការានំ នីលាទិភាវស្សេវ អភិភវនការណត្តា។ ន ហិ តេសំ បរិសុទ្ធាបរិសុទ្ធវណ្ណានំ បរិត្តតា អប្បមាណតា វា អភិភវនការណំ, អថ ខោ នីលាទិភាវោ ឯវាតិ។ ឯតេសុ ច បរិត្តាទិកសិណរូបេសុ យំយំចរិតស្ស ឥមានិ អភិភាយតនានិ ឥជ្ឈន្តិ, តំ ទស្សេតុំ – “ឥមេសុ បន”តិអាទិ វុត្តំ។

សព្វសង្គាហិកវសេនាតិ នីលវណ្ណនីលនិទស្សននីលនិភាសានំ សាធារណវសេន។ វណ្ណវសេនាតិ សភាវវណ្ណវសេន។ និទស្សនវសេនាតិ បស្សិតព្វតាវសេន, ចក្ខុវិញ្ញាណវីថិយា គោចរតាវសេន។ ឱភាសវសេនាតិ សប្បភាសតាយ អវភាសនវសេន។ វណ្ណធាតុយា វាតិ អញ្ជនរាជវត្ថាទិវណ្ណធាតុយា។ លោកិយានេវ រូបិវនវណ្ណភាវតោ។

៣៦៥. រូបីតិ ឯត្ថ យេនាយំ សសន្តតិបរិយាបន្នេន រូបេន សមន្នាគតោ, តំ យស្ស ឈានស្ស ហេតុភាវេន វិសិដ្ឋរូបំ ហោតិ. យេន វិសិដ្ឋេន រូបីតិ វុច្ចតិ, តទេវ សសន្តតិបរិយាបន្នរូបនិមិត្តំ ឈានំ. ឥធ បន បរយុត្តោ រូបាវចរជ្ឈានន្តិ អាហ – "អជ្ឈត្តំ កេសាទីសូ"តិអាទិ. រូបជ្ឈានំ រូបន្តិ ឧត្តរបទលោបេន វុត្តំ – "រូបូបបត្តិយា"តិអាទីសុ (ធ. ស. ១៩០-១៩១, ១២៥-១៤០ អាទយោ, ៦៣៣-៦៣៥ អាទយោ; វិភ. ៩៦៥) វិយ.

សុភន្តេវ អធិមុត្តោ ហោតីតិ អយំ តតិយវិមោក្ខោ ឥធ សុបរិសុទ្ធនីលាទិវណ្ណកសិណជ្ឈានវសេន វុត្តោតិ ទស្សេត្វា ឥទានិ បដិសម្ភិទាបាឡិយំ តស្ស ព្រហ្មវិហារជ្ឈានវសេន អាគតភាវំ ទស្សេតុំ – "បដិសម្ភិទាយំ បន"តិអាទិ អារទ្ធំ. ឥធ បន ឧបរិបាឡិយំយេវ ព្រហ្មវិហារានំ អាគតត្តា តំ ភយំ បដិក្ខិបិត្វា បរិសុទ្ធនីលាទិវណ្ណកសិណវសេនេវ សុភវិមោក្ខោ អនុញ្ញាតោ.

៣៣៦. បរិកម្មបទវិយាបីតិ អកតាយ វា កតាយ វា ទិព្វចក្ខុលាភិស្ស បរិកម្មបទវិយាបិ. រូបគ្គហណនិមិត្តាទីនំ បទនីកនិមិត្តំ ភាវំ ភិក្ខុនោ ភិក្ខុស្ស យសោចារវសេន វុត្តន្តិ ទដ្ឋព្វំ, យថា "យញ្ញា រក្ខេតិ កោនាត្តី"តិ.

នីលានីតិ បីតិយោគ្គវណ្ណានីតិ ចត្តារិ នីលានិ. សោរច្ចាតិ អនាបន្នេន អាបត្តិដ្ឋានេន កិលេសេហិ អប្បដិបីឡិតេន ច វិសោរច្ចា. ពីជនិយាមនីលស្ស វិសោធនំ នាម – អនាបន្នំ អាបត្តិដ្ឋានំ កិលេសេហិ ច អប្បដិបីឡិតត្តា. កម្មដ្ឋានភាវនំ បរិយុទ្ធេតិ ឧបទោរេតិ បវត្តេតុំ ន ទេតីតិ បលិពោធោ. ឯការស្ស លការំ កត្វា, បរិពន្ធេតីតិ អត្ថោ. ឧបច្ឆិន្ទិត្វាតិ សមាបន្នេន សង្គាហលោភេន វា ឧបរុន្ធិត្វា, អបលិពោធំ កត្វាតិ អត្ថោ. កល្យាណមិត្តំ ឧបសង្កមិត្វាតិ –

"បិយោ គរុ ភាវនីយោ, វត្តា ច វចនក្ខមោ;

គម្ភីរញ្ច កថំ កត្តា, នោ ចដ្ឋានេ និយោជកោ"តិ. (អ. និ. ៧.៣៧) –

ឯវមាទិគុណសមន្នាគតំ ឯកន្តហិតេសិំ វុឌ្ឍិបក្ខេ ឋិតំ កល្យាណមិត្តំ ឧបសង្កមិត្វា.

អត្តនោ បំសុវិហារត្ថិ អដ្ឋារសន្នំ ទោសានំ អញ្ញតរេន សមន្នាគតំ. វុត្តញ្ហេតំ អដ្ឋកថាសុ –

"មហាវាសំ នវាវាសំ, ជរាវាសញ្ច បន្ថនិំ;

សោណ្ឌិំ បណ្ណញ្ច បុប្ផញ្ច, ផលំ បត្ថិតមេវ ច.

“នគរំ ទារុនា ខេត្តំ, វិសភាគេន បដ្ដនំ;

បច្ចន្តសីមា សប្បាយំ, យត្ថ មិត្តោ ន លព្ភតិ។

“អដ្ឋារសេតានិ ឋានានិ, ឥតិ វិញ្ញាយ បណ្ឌិតោ;

អារកា បរិវជ្ជេយ្យ, មគ្គំ សប្បដិភយំ យថា”តិ។ (វិសុទ្ធិ។ ១។៣៧);

អនុរូបេតិ គោចរគាមតោ នាតិទូរនច្ចាសន្នតាទីហិ បញ្ចហិ អង្គេហិ សមន្នាគតោ។ វុត្តញ្ហេតំ ភគវតា –

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, សេនាសនំ បញ្ចង្គសមន្នាគតំ ហោតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, សេនាសនំ នាតិទូរំ ហោតិ នច្ចាសន្នំ គមនាគមនសម្បន្នំ ទិវា អប្បាកិណ្ណំ រត្តិំ អប្បសទ្ទំ អប្បនិគ្ឃោសំ អប្បឌំសមកសវាតាតបសរីសបសម្ផស្សំ។ តស្មិំ ខោ បន សេនាសនេ វិហរន្តស្ស អប្បកសិរេន ឧប្បជ្ជន្តិ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានបច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារា។ តស្មិំ ខោ បន សេនាសនេ ថេរា ភិក្ខូ វិហរន្តិ ពហុស្សុតា អាគតាគមា ធម្មធរា វិនយធរា មាតិកាធរា។ តេ កាលេន កាលំ ឧបសង្កមិត្វា បរិបុច្ឆតិ បរិបញ្ហតិ ‘ឥទំ, ភន្តេ, កថំ ឥមស្ស កោ អត្ថោ’តិ។ តស្ស តេ អាយស្មន្តោ អវិវដញ្ចេវ វិវរន្តិ, អនុត្តានីកតញ្ច ឧត្តានីករោន្តិ, អនេកវិហិតេសុ ច កង្ខាឋានិយេសុ ធម្មេសុ កង្ខំ បដិវិនោទេន្តិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, សេនាសនំ បញ្ចង្គសមន្នាគតំ ហោតី”តិ (អ។ និ។ ១០។១១)។

ឯត្ថ ច នាតិទូរំ នច្ចាសន្នំ គមនាគមនសម្បន្នន្តិ ឯកំ អង្គំ, ទិវា អប្បាកិណ្ណំ រត្តិំ អប្បសទ្ទំ អប្បនិគ្ឃោសន្តិ ឯកំ, អប្បឌំសមកសវាតាតបសរីសបសម្ផស្សន្តិ ឯកំ, តស្មិំ ខោ បន សេនាសនេ វិហរន្តស្ស…បេ… បរិក្ខារាតិ ឯកំ, តស្មិំ ខោ បន សេនាសនេ ថេរា…បេ… កង្ខំ បដិវិនោទេន្តីតិ ឯកន្តិ ឯវំ បញ្ចង្គានិ វេទិតព្ពានិ។

ខុទ្ទកបលិពោធំឧបច្ឆិន្ទិត្វាតិ ទីឃកេសនខលោមានំ ឆេទនេន ចីវរកម្មចីវររជនបត្តបចនមញ្ចបីឋាទិសោធនេន ខុទ្ទកបលិពោធំ ឧបច្ឆិន្ទិត្វា។

៣៧។ ឧទ្ធុមាតកាទីសូតិ ឯត្ថ អាទិ-សទ្ទេន វិនីលកវិបុព្ពកវិច្ឆិទ្ទកវិក្ខាយិតកវិក្ខិត្តកហតវិក្ខិត្តកលោហិតកបុឡវកអដ្ឋិកានំ សង្គហោ ទដ្ឋព្ពោ។ តត្ថ ភស្តា វិយ វាយុនា ឧទ្ធំ ជីវិតបរិយាទានា យថានុក្កមំ សមុគ្គតេន សូនភាវេន ឧទ្ធុមាតត្តា ឧទ្ធុមាតំ, ឧទ្ធុមាតមេវ ឧទ្ធុមាតកំ, បដិក្កូលត្តា វា កុច្ឆិតំ ឧទ្ធុមាតន្តិ ឧទ្ធុមាតកំ, តថារូបស្ស ឆវសរីរស្សេតំ អធិវចនំ។ វិនីលំ វុច្ចតិ វិបរិភិន្ននីលវណ្ណំ, វិនីលមេវ វិនីលកំ, បដិក្កូលត្តា វា កុច្ឆិតំ វិនីលន្តិ វិនីលកំ, មំសុស្សទដ្ឋានេសុ រត្តវណ្ណស្ស , បុព្ពសន្និចយដ្ឋានេសុ សេតវណ្ណស្ស, យេភុយ្យេន ច នីលវណ្ណស្ស នីលសាដកបារុតស្សេវ ឆវសរីរស្សេតំ អធិវចនំ។ បរិភិន្នដ្ឋានេសុ វិស្សន្ទមានបុព្ពំ វិបុព្ពំ, វិបុព្ពមេវ វិបុព្ពកំ,

បដិក្កូលត្តា ច កុច្ឆិតំ វិបុព្ពន្តិ វិបុព្ពកំ, តថារូបស្ស ឆវសរីរស្សេតំ អធិវចនំ. វិច្ឆិទ្ទំ វុច្ចតិ ទ្វិធា ឆិន្ទនេន អបធារិតំ, វិច្ឆិទ្ទមេវ វិច្ឆិទ្ទកំ, បដិក្កូលត្តា ច កុច្ឆិតំ វិច្ឆិទ្ទន្តិ វិច្ឆិទ្ទកំ, វេមជ្ឈេ ឆិន្នស្ស ឆវសរីរស្សេតំ អធិវចនំ. ឥតោ ច ឯត្តោ ច វិវិធាការេន សោណសិង្គាលាទីហិ ខាយិតំ វិក្ខាយិតំ, វិក្ខាយិតមេវ វិក្ខាយិតកំ, បដិក្កូលត្តា ច កុច្ឆិតំ វិក្ខាយិតន្តិ វិក្ខាយិតកំ, តថារូបស្ស ឆវសរីរស្សេតំ អធិវចនំ.

វិវិធំ ខិត្តំ វិក្ខិត្តំ, វិក្ខិត្តមេវ វិក្ខិត្តកំ, បដិក្កូលត្តា ច កុច្ឆិតំ វិក្ខិត្តន្តិ វិក្ខិត្តកំ, អញ្ញេន ហត្ថំ, អញ្ញេន បាទំ, អញ្ញេន សីសន្តិ ឯវំ តតោ តតោ ខិត្តស្ស ឆវសរីរស្សេតំ អធិវចនំ. ហតញ្ច តំ បុរិមនយេនេវ វិក្ខិត្តកញ្ចាតិ ហតវិក្ខិត្តកំ, កាកបទាការេន អង្គបច្ចង្គេសុ សត្ថេន ហនិត្វា វុត្តនយេន វិក្ខិត្តកស្ស ឆវសរីរស្សេតំ អធិវចនំ. លោហិតំ កិរតិ វិក្ខិបតិ ឥតោ ចិតោ ច បគ្ឃរតីតិ លោហិតកំ, បគ្ឃរិតលោហិតមក្ខិតស្ស ឆវសរីរស្សេតំ អធិវចនំ. បុឡវា វុច្ចន្តិ កិមយោ, បុឡវេ កិរតីតិ បុឡវកំ, កិមិបរិបុណ្ណស្ស ឆវសរីរស្សេតំ អធិវចនំ. អដ្ឋិយេវ អដ្ឋិកំ, បដិក្កូលត្តា ច កុច្ឆិតំ អដ្ឋីតិ អដ្ឋិកំ, អដ្ឋិសង្ខលិកាយបិ ឯកដ្ឋិកស្សបិ ឯតំ អធិវចនំ. ឥមេសុ ទសសុ អសុភេសុ បឋមជ្ឈានមេវ ឧប្បជ្ជតិ, ន ទុតិយាទីនិ. តេនាហ – ឥធ “បឋមជ្ឈានសហគតា សញ្ញា”តិ. តថា ហិ អបរិសណ្ឋិតជលាយ សីឃសោតាយ នទិយា អរិត្តពលេនេវ នាវា តិដ្ឋតិ, វិនា អរិត្តេន ន សក្កា ឋបេតុំ, ឯវមេវ ទុព្ពលត្តា អារម្មណស្ស វិតក្កពលេនេវ ចិត្តំ ឯកគ្គំ ហុត្វា តិដ្ឋតិ, វិនា វិតក្កេន ន សក្កា ឋបេតុំ, តស្មា បឋមជ្ឈានមេវេត្ថ ហោតិ, ន ទុតិយាទីនិ. អារម្មណស្ស ទុព្ពលតា ចេត្ថ បដិក្កូលភាវេន ចិត្តំ ឋបេតុំ អសមត្ថតា.

“រុក្ខោ មតោ, លោហំ មត”ន្តិអាទីសុ យំ ឥត្តប្បពន្ធំ ឧបាទាយ រុក្ខាទិសញ្ញា, តស្មិំ អនុបច្ឆិន្នេបិ អល្លតាទិវិការមត្តំ និស្សាយ មតវោហារោ សម្មុតិមរណំ. សង្ខារានំ ខណភង្គសង្ខាតំ ខណិកមរណំ. សមុច្ឆេទមរណន្តិ អរហតោ សន្តានស្ស សន្តានោ ឧច្ឆេទនំ មរណំ. វិបស្សនាភាវនានយេន ចេតំ វុត្តំ. មរណានុស្សតិភាវនាយំ បន តិវិធម្បេតំ នាធិប្បេតំ អសំវេគាវហតោ អនុបដ្ឋហនតោ អពាហុល្លតោ ច. មរណានុស្សតិយំ បន ឯកភវបរិយាបន្នស្ស ជីវិតិន្ទ្រិយប្បពន្ធស្ស វិច្ឆេទោ មរណន្តិ អធិប្បេតោ សំវេគាវហតោ ឧបដ្ឋហនតោ ពាហុល្លតោ ច. ឥទានិ តមេវ មរណំ សន្ធាយ វិកប្បន្តរំ ទស្សេន្តោ, “ហេដ្ឋា វុត្តលក្ខណា ចា”តិអាទិមាហ.

អសិតបីតាទិភេទេតិ អសិតបីតខាយិតសាយិតប្បភេទេ, អសិតញ្ចខាទិតញ្ចសាយិតញ្ចវិការេហតិ អត្ថោ. កាលភេទវចនិច្ឆាយ អភាវតោ យថា “ទុទ្ធ”ន្តិ. កពឡំ ករីយតីតិ កពឡីការោ, អាហរីយតីតិ អាហារោ, កពឡីការោ ច សោ អាហារោ ចាតិ កពឡីការាហារោ. វត្ថុវសេន ចេតំ វុត្តំ. សវត្ថុកោ ឯវ ហិ អាហារោ ឯត្ថ កម្មដ្ឋានភាវេន អធិប្បេតោ. ឱជាលក្ខណោ បន អាហារោ ឱជដ្ឋមកំ រូបំ អាហរតីតិ អាហារោតិ វុច្ចតិ. សោ ឯត្ថ នាធិប្បេតោ បដិក្កូលាការគ្គហណស្ស អសម្ភវតោ. តត្ថ បដិក្កូលានីតិ គមនបរិយេសនបរិភោគាសយនិធានអបរិបក្កបរិបក្កផលនិស្សន្ទប្បដិក្កូលវសេន នវ បដិក្កូលានិ. សម្មក្ខនប្បដិក្កូលំ បន បរិភោគាទីសុ លព្ភមានត្តា ឯត្ថ វិសុំ ន គហិតំ, អញ្ញថា តេន សទ្ធិំ “ទស បដិក្កូលានី”តិ វត្តព្ពំ. វិសុទ្ធិមគ្គេ (វិសុទ្ធិ. ១.២០២-២០៣) បន សម្មក្ខនំ បរិភោគាទីសុ លព្ភមានម្បិ និស្សន្ទវសេន វិសេសតោ បដិក្កូលន្តិ វិសុំ គហេត្វា ទសហាការេហិ បដិក្កូលតា វុត្តា.

ឧប្បជ្ជនកសញ្ញាតិ បដិកូលាការគ្គហណវសេន ឧប្បជ្ជនកសញ្ញា។ សញ្ញាសទ្ទោ ចាយំ “រូបសញ្ញា សទ្ទសញ្ញា”តិអាទីសុ (សំ. និ. ៣.៥៧) សញ្ជាននលក្ខណេ ធម្មេ អាគតោ, “អនិច្ចសញ្ញា ទុក្ខសញ្ញា”តិអាទីសុ វិបស្សនាយ អាគតោ, “ឧទ្ធុមាតកសញ្ញាតិ វា សោបិករូបសញ្ញាតិ វា ឥមេ ធម្មា ឯកត្ថា, ឧទាហុ នានត្ថា”តិអាទីសុ សមថេ អាគតោ។ ឥធ បន សមថស្ស បរិកម្មេ ទដ្ឋព្ពា។ អាហារេហិ បដិកូលាការគ្គហណំ, តព្ភាវិតំ ច ឧបចារជ្ឈានំ ឥធ “អាហារេ បដិកូលសញ្ញា”តិ អធិប្បេតំ។

ឧក្កណ្ឋិតសញ្ញាតិ និព្វិន្ទនាការេន ឧប្បជ្ជនកសញ្ញា។ អនិច្ចសញ្ញាតិ ឯត្ថ អនិច្ចំ ខន្ធបញ្ចកំ ឧប្បាទវយញ្ញថត្តភាវតោ, ហុត្វា អភាវតោ វា, តស្មិំ អនិច្ចេ ខន្ធបញ្ចកេ អនិច្ចន្តិ ឧប្បជ្ជមានា អនិច្ចលក្ខណបរិគ្គាហិកា សញ្ញា អនិច្ចសញ្ញា។ តេនាហ – “បញ្ចន្នំ ឧបាទានក្ខន្ធាន”ន្តិអាទិ។ តត្ថ ឧទយោ និព្វត្តិលក្ខណំ, វយោ វិបរិណាមលក្ខណំ, អញ្ញថត្តំ ជរា។ ឧទយព្វយញ្ញថត្តគ្គហណេន អនិច្ចលក្ខណំ ទស្សេតិ។ ឧប្បាទវយញ្ញថត្តភាវតោ ហិ ខន្ធបញ្ចកំ អនិច្ចន្តិ វុច្ចតិ។ យស្ស ច សភាវេន ខន្ធបញ្ចកំ អនិច្ចន្តិ វុច្ចតិ, តំ អនិច្ចលក្ខណំ។ តេន ហិ តំ អនិច្ចន្តិ លក្ខីយតិ, អនិច្ចលក្ខណញ្ច ឧទយព្វយានំ អមនសិការា សន្តតិយា បដិច្ឆន្នត្តា ន ឧបដ្ឋាតិ, ឧទយព្វយំ បន បរិគ្គហេត្វា សន្តតិយា វិកោបិតាយ អនិច្ចលក្ខណំ យាថាវសរសតោ ឧបដ្ឋាតិ។ ន ហិ សម្មទេវ ឧទយព្វយំ សល្លក្ខេន្តស្ស បុព្ពាបរិយេន បវត្តមានានំ ធម្មានំ អញ្ញោញ្ញភាវំ សល្លក្ខណេន សន្តតិយា ឧគ្ឃាដិតាយ ធម្មា សម្ពន្ធភាវេន ឧបដ្ឋហន្តិ, អថ ខោ អយោសលាកា វិយ អសម្ពន្ធភាវេនាតិ សុដ្ឋុតរំ អនិច្ចលក្ខណំ បាកដំ ហោតិ។

“យទនិច្ចំ, តំ ទុក្ខ”ន្តិ (សំ. និ. ៣.១៥, ៤៥, ៤៦, ៧៦, ៧៧, ៨៥; ៤.១, ៤) វចនតោ តទេវ ខន្ធបញ្ចកំ អភិណ្ហប្បដិបីឡនតោ ទុក្ខំ, អភិណ្ហប្បដិបីឡនាការោ បន ទុក្ខលក្ខណំ។ តេនេវាហ – “អនិច្ចេ ខន្ធបញ្ចកេ…បេ… សញ្ញា ភាវេតី”តិ។ តត្ថ បដិបីឡនំ នាម យថាបរិគ្គហិតំ ឧទយព្វយវសេន សង្ខារានំ និរន្តរំ បដិបីឡមានតា វិពាធិយមានតា។ ទុក្ខលក្ខណញ្ច អភិណ្ហសម្បដិបីឡនស្ស អមនសិការា ឥរិយាបថេហិ បដិច្ឆន្នត្តា ន ឧបដ្ឋាតិ, អភិណ្ហសម្បដិបីឡនំ បន មនសិ ករិត្វា ឥរិយាបថេ លព្ភមានទុក្ខប្បដិច្ឆាទកភាវេ ឧគ្ឃាដិតេ ទុក្ខលក្ខណំ យាថាវសរសតោ ឧបដ្ឋាតិ។ តថា ហិ ឥរិយាបថេហិ បដិច្ឆន្នត្តា ទុក្ខលក្ខណំ ន ឧបដ្ឋាតិ, តេ ច ឥរិយាបថា អភិណ្ហសម្បដិបីឡនាមនសិការេន បដិច្ឆាទកា ជាតា។ ឯកស្មិញ្ហិ ឥរិយាបថេ ឧប្បន្នស្ស ទុក្ខស្ស វិនោទកំ ឥរិយាបថន្តរំ តស្ស បដិច្ឆាទកំ វិយ ហោតិ, ឯវំ សេសាបិ។ ឥរិយាបថានំ បន តំតំទុក្ខបតិការការេ យាថាវតោ ជានតោ តេសំ ទុក្ខប្បដិច្ឆាទកតា ឧគ្ឃាដិតា នាម ហោតិ សង្ខារានំ និរន្តរំ ទុក្ខាភិតុន្នតាយ បាកដភាវតោ។ តស្មា អភិណ្ហសម្បដិបីឡនំ មនសិ ករិត្វា ឥរិយាបថេ លព្ភមានទុក្ខប្បដិច្ឆាទកភាវេ ឧគ្ឃាដិតេ ទុក្ខលក្ខណំ យាថាវសរសតោ ឧបដ្ឋាតិ។

“យំ ទុក្ខំ, តទនត្តា”តិ វចនតោ តទេវ ខន្ធបញ្ចកំ អវសវត្តនតោ អនត្តា, អវសវត្តនាការោ បន អនត្តលក្ខណំ។ តេនាហ – “បដិបីឡនដ្ឋេនា”តិអាទិ។ អនត្តលក្ខណញ្ច នានាធាតុវិនិព្ភោគស្ស អមនសិការា ឃនេន បដិច្ឆន្នត្តា ន ឧបដ្ឋាតិ, នានាធាតុយោ បន វិនិព្ភុជិត្វា “អញ្ញា បថវីធាតុ, អញ្ញា អាបោធាតុ”តិអាទិនា, “អញ្ញោ ផស្សោ, អញ្ញា វេទនា”តិអាទិនា ច វិសុំ វិសុំ កត្វា ឃនវិនិព្ភោគេ កតេ សមូហឃនេ កិច្ចារម្មណឃនេ ច ភិន្នេ អនត្តលក្ខណំ យាថាវសរសតោ ឧបដ្ឋាតិ។ យា ហេសា អញ្ញមញ្ញុបត្ថម្ភេសុ សមុទិតេសុ រូបារូបធម្មេសុ ឯកត្តាភិនិវេសវសេន អបរិមទ្ទិតសង្ខារេហិ គយ្ហមានា សមូហឃនតា, តថា តេសំ

តេសំ ឆប្វាត៌ កិច្ចកេគស្ស សតិបិ បដិតិឃតការេច ឲកេតា កឃ្យឃាភា កិច្ចឈភតា, តឆា សារប្វលឆប្វាត៌ សតិបិ អារប្វលកាវលកេគ ឲកេតា កឃ្យឃាភា អារប្វលឈភតា៓ សា ចត្សុ ឆាត្សុ ចាារលោភ ចិតិក្ខុឌិត្វា ឌិស្សយាភាសុ ហតេ្ធភ បរិយក្លិឃយាតេភា ចេឃលាបិលេ្ឌា ចិឃ ចិលិត៌ អាកដ្ឋតិ, ឃឆាបច្ចំ បចត្តយាភា សុញ្ញា ឲតេ ឆប្វយត្តាតិ អចសចត្តភាការសញ្ញាត៌ អភត្តលក្ខលំ បិកដតទ៑ តេហាតិ៓

អបរអដ្ឋរាសឈ្លាតចក្កចឃ្លភា ឌិដ្ឋិតា៓

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១៨. កាយគតាសតិវគ្គវណ្ណនា

៥៦២. ចេតសា ផុដោតិ ចិត្តេន ផរិតោ។ ចិត្តេន ផរណញ្ច សមុទ្ទស្ស ទិព្វា សមុទ្ទោតិ អាហ – “កុចិនំ ផរណ”ន្តិអាទិ។ កុសលេន អនុត្តាតិ “សម្មោកធម្មេន វិជ្ជំ ភជន្តី”តិ ទុត្តេន អនុត្តា។ បន្តិយោនាតិ “វិជ្ជាភាគេ វិជ្ជាភាគាយេ វត្តន្តី”តិ ទុត្តេ។

៥៦៣. មហតោ សំវេគាយ សំវត្តតីតិអាទីសុ អយំ បន អបរោ នយោ។ យាថាវតោ កាយសភាវប្បច្ចវេក្ខណតោ មហតោ សំវេគាយ សំវត្តតិ។ អត្ថាយាតិ ទិដ្ឋធម្មិកសម្បរាយិកអត្ថាយ។ យោគក្ខេមាយាតិ ចតូហិ យោគេហិ ខេមភាវាយ។ សតិសម្បជញ្ញាយាតិ សត្តន្នំ សតិអវិប្បវាសាយ សាត្ថកាទិសម្បជញ្ញាយ ច។ ញាណទស្សនប្បដិលាភាយាតិ វិបស្សនាញាណាទិកាយ។ វិជ្ជាវិមុត្តិផលសច្ឆិកិរិយាយាតិ តិស្សោ វិជ្ជា ចិត្តស្ស អធិមុត្តិ និព្វានំ ចត្តារិ សាមញ្ញផលានីតិ ឥមេសំ បច្ចក្ខករណាយ។

៥៩៣. បញ្ញាបដិលាភាយាតិអាទីសុ សោឡសសុ បទេសុ បញ្ញាបដិលាភាយ បញ្ញាវុឌ្ឍិយា បញ្ញាវេបុល្លាយ បញ្ញាពាហុល្លាយាតិ ឥមានិ ចត្តារិ បញ្ញាវសេន កថិតានិ, សេសានិ ទ្វាទស បុគ្គលវសេន កថិតានិ។ សប្បុរិសសំសេវោតិ សប្បុរិសានំ ភជនំ។ សទ្ធម្មស្សវនន្តិ តេសំ សប្បុរិសានំ សន្តិកេ សីលាទិប្បដិបត្តិទីបកស្ស សទ្ធម្មស្ស សវនំ។ យោនិសោ មនសិការោតិ សុតានំ ធម្មានំ អត្ថូបបរិក្ខាវសេន ឧបាយេន មនសិការោ។ ធម្មានុធម្មប្បដិបត្តីតិ លោកុត្តរធម្មំ អនុគតស្ស សីលាទិប្បដិបទាធម្មស្ស បដិបជ្ជនំ។

ឯត្ថ អភិញ្ញាញាណានន្តិ ឋុទ្ធិវិធាទិញ្ញាណោសានេ បរិយាបន្នានិ ជានិតព្ពានិ អភិញ្ញេយ្យញាណានិ។ តេសត្តតីនំ ញាណានន្តិ បដិសម្ភិទាមគ្គេ (បដិ. ម. ១.១-៦ មាតិកា) “សោតាវធានេ បញ្ញា សុតមយេ ញាណំ, សុត្វាន សំវរេ បញ្ញា សីលមយេ ញាណំ”ន្តិអាទិនា ញាណកថាយ និទ្ទិដ្ឋានំ សាធារណាសាធារណានំ ញាណានំ។ ឋមេសត្តតិញាណានំ សុតមយញាណាទីនិ សត្តសដ្ឋិ ញាណានិ សាវកស្ស សាធារណានិ, “ឥន្ទ្រិយបរោបរិយត្តេ ញាណំ, សត្តានំ អាសយានុសយេ ញាណំ, យមកបាដិហីរេ ញាណំ, មហាករុណាសមាបត្តិយា ញាណំ, សព្ពញ្ញុតញ្ញាណំ, អនាវរណញាណ”ន្តិ (បដិ. ម. ១.៦៨-៧៣ មាតិកា) ឥមានិ ឆ អសាធារណញាណានិ សាវកេហិ។

សត្តសត្តតីនំ ញាណានន្តិ ៧៧ –

“ជាតិបច្ចយា ជរាមរណន្តិ ញាណំ, អសតិ ជាតិយា នត្ថិ ជរាមរណន្តិ ញាណំ។ អតីតម្បិ អទ្ធានំ ជាតិបច្ចយា ជរាមរណន្តិ ញាណំ, អសតិ ជាតិយា នត្ថិ ជរាមរណន្តិ ញាណំ។ អនាគតម្បិ អទ្ធានំ ជាតិបច្ចយា ជរាមរណន្តិ ញាណំ, អសតិ ជាតិយា នត្ថិ ជរាមរណន្តិ ញាណំ។ យម្បិស្ស តំ ធម្មដ្ឋិតិញាណំ, តម្បិ ខយធម្មំ វយធម្មំ វិរាគធម្មំ និរោធធម្មន្តិ ញាណំ។ ភវបច្ចយា ជាតីតិ ញាណំ…បេ… អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារាតិ ញាណំ, តណ្ហាបច្ចយា អវិជ្ជាតិ ញាណំ, វេទនាបច្ចយា តណ្ហាតិ ញាណំ, ផស្សបច្ចយា វេទនាតិ ញាណំ,

សឡាយតនបច្ចយា ផស្សោតិ ញាណំ, នាមរូបបច្ចយា សឡាយតនន្តិ ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបន្តិ ញាណំ, សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណន្តិ ញាណំ, អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារាតិ ញាណំ, អសតិ អវិជ្ជាយ នត្ថិ សង្ខារាតិ ញាណំ, អតីតម្បិ អទ្ធានំ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារាតិ ញាណំ, អសតិ អវិជ្ជាយ នត្ថិ សង្ខារាតិ ញាណំ, អនាគតម្បិ អទ្ធានំ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារាតិ ញាណំ, អសតិ អវិជ្ជាយ នត្ថិ សង្ខារាតិ ញាណំ, យម្បិស្ស តំ ធម្មដ្ឋិតិញាណំ, តម្បិ ខយធម្មំ វយធម្មំ វិរាគធម្មំ និរោធធម្មន្តិ ញាណំ"ន្តិ –

ភគវតា និទានវគ្គេ (សំ. និ. ២.៣៣-៣៤) ជរាមរណាទីសុ ទ្វាទសសុ បដិច្ចសមុប្បាទង្គេសុ បច្ចេកំ សត្ត សត្ត កត្វា វុត្តានិ សត្តសត្តតិញាណានិ។

តត្ថ ធម្មដ្ឋិតិញាណន្តិ បច្ចយាការេ ញាណំ។ បច្ចយាការោ ហិ ធម្មានំ បវត្តិសន្តតាយ ឋិតិយា ការណត្តា "ធម្មដ្ឋិតី"តិ វុច្ចតិ, តត្ថ ញាណំ ធម្មដ្ឋិតិញាណំ, "ជាតិបច្ចយា ជរាមរណ"ន្តិអាទិនា វុត្តស្សេវ ឆព្ពិធស្ស ញាណស្សេតំ អធិវចនំ។ ខយធម្មន្តិ ខយគមនសភាវំ។ វយធម្មន្តិ វយគមនសភាវំ។ វិរាគធម្មន្តិ វិរជ្ជនសភាវំ។ និរោធធម្មន្តិ និរុជ្ឈនសភាវន្តិ អត្ថោ។

លាភោតិអាទីសុ លាភោយេវ ឧបសគ្គេន វិសេសេត្វា "បដិលាភោ"តិ វុត្តោ។ បុន តស្សេវ អត្ថវិវរណវសេន "បត្តិ សម្បត្តី"តិ វុត្តំ។ ផុសនាតិ អធិគមវសេន ផុសនា។ សច្ឆិកិរិយាតិ បដិលាភសច្ឆិកិរិយា។ ឧបសម្បទាតិ និប្ផាទនា។

សត្តន្នំ សេក្ខានន្តិ តិស្សោ សិក្ខា សិក្ខន្តីតិ សេក្ខសញ្ញិតានំ សោតាបត្តិមគ្គដ្ឋាទីនំ សត្តន្នំ។ បុថុជ្ជនកល្យាណកស្ស ចាតិ និព្វានគាមិនិយា បដិបទាយ យុត្តត្តា សុន្ទរដ្ឋេន កល្យាណសញ្ញិតស្ស បុថុជ្ជនស្ស។ វឌ្ឍិតំ វឌ្ឍតិ ឯតាយាតិ វឌ្ឍិតវឌ្ឍនា។ យថាវុត្តានំ អដ្ឋន្នម្បិ បញ្ញានំ វសេន វិសេសតោ ច អរហតោ បញ្ញាវសេន បញ្ញាវុឌ្ឍិយា។ តថា បញ្ញាវេបុល្លាយ។

យស្ស កស្សចិបិ វិសេសតោ អនុរូបធម្មស្ស មហត្តំ នាម កិច្ចសិទ្ធិយា វេទិតព្វន្តិ តស្ស កិច្ចសិទ្ធិយា ទស្សេន្តោ "មហន្តេ អត្ថេ បរិគ្គណ្ហាតី"តិអាទិមាហ។ តត្ថ អត្ថាទីនំ មហន្តភាវោ មហាវិសយតាយ វេទិតព្វោ, មហាវិសយតា ច នេសំ បដិសម្ភិទាមគ្គេ អាគតនយេន វេទិតព្វា។ សីលក្ខន្ធស្ស បន ហេតុមហន្តតាយ, បច្ចយមហន្តតាយ, និស្សយមហន្តតាយ , បភេទមហន្តតាយ, កិច្ចមហន្តតាយ, ផលមហន្តតាយ, អានិសំសមហន្តតាយ ច មហន្តភាវោ វេទិតព្វោ។ តត្ថ ហេតុ អលោភាទយោ។ បច្ចយា ហិរោត្តប្បសទ្ធាសតិវីរិយាទយោ។ និស្សយោ សាវកពោធិបច្ចេកពោធិនិយតតា តំសមង្គិនោ ច បុរិសវិសេសា។ បភេទោ ចារិត្តវារិត្តាទិវិភាគោ។ កិច្ចំ តទង្គាទិវសេន បដិបក្ខវិធមនំ។ ផលំ សគ្គសម្បទា និព្វានសម្បទា ច។ អានិសំសា បិយមនាបតាទិ។ អយមេត្ថ សង្ខេបោ, វិត្ថារោ បន វិសុទ្ធិមគ្គេ (វិសុទ្ធិ. ១.៨) អាកង្ខេយ្យសុត្តាទីសុ (ម. និ. ១.៦៤ អាទយោ) ច អាគតនយេន វេទិតព្វោ។ ឋបិតា បនេត្ថ សមាធិក្ខន្ធាទីនម្បិ មហន្តតា យថារហំ និទ្ធារេត្វា វត្តព្វា។ ឋានាដ្ឋានាទីនំ មហន្តភាវោ បន មហាវិសយតាយ វេទិតព្វោ។ តត្ថ ឋានាដ្ឋានានំ មហាវិសយតា ពហុធាតុកសុត្តាទីសុ អាគតនយេន វេទិតព្វា។

វិហារសមាបត្តិំ មហាវិសយតា សមាធិក្ខន្ធេ មហាវិសយតានិទ្ធារណនយេន វេទិតព្វា, អរិយសច្ចានិ សកលសាសនសង្គាហកតោ សច្ចវិភង្គេ (វិភ· ១៨៩ អាទយោ) តំសំវណ្ណនាយ (វិភ· អដ្ឋ· ១៨៩ អាទយោ) ច អាគតនយេន, សតិបដ្ឋានានីតិ សតិបដ្ឋានវិភង្គាទីសុ (វិភ· ៣៥៥ អាទយោ) តំសំវណ្ណនាទីសុ (វិភ· អដ្ឋ· ៣៥៥ អាទយោ) ច អាគតនយេន, សាមញ្ញផលានិ មហតោ ហិតស្ស មហតោ សុខស្ស មហតោ អត្ថស្ស មហតោ យោគក្ខេមស្ស និប្ផត្តិការណតោ សន្តបណីតអតក្កាវចរបណ្ឌិតវេទនីយការណតោ, អភិញ្ញាតិ មហាសម្ភារតោ មហាវិសយតោ មហាកិច្ចតោ មហានុភាវតោ មហានិប្ផត្តិតោ, និព្ពានស្ស មទនិម្មទនាទិមហត្តសិទ្ធិតោ ច មហត្តការណា វេទិតព្វា· បរិគ្គណ្ហាតីតិ សភាវាទិតោ បរិច្ឆិជ្ជ គណ្ហាតិ ជានាតិ, បដិវិជ្ឈតីតិ អត្ថោ·

បុថុបញ្ញាតិ ឯត្ថាបិ វុត្តនយានុសារេន អត្ថោ វេទិតព្វោ· អយំ បន វិសេសោ – បុថុ នានាខន្ធេសុ ញាណំ បវត្តតីតិ “អយំ រូបក្ខន្ធោ នាម...បេ... អយំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ នាមា”តិ ឯវំ បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ នានាករណំ បដិច្ច ញាណំ បវត្តតិ· តេសុបិ ឯកវិធេន រូបក្ខន្ធោ...បេ... ឯកាទសវិធេន រូបក្ខន្ធោ· ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ...បេ... ពហុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ· ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ...បេ... ពហុវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ· ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ...បេ... ពហុវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ· ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ...បេ... ពហុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោតិ ឯវំ ឯកេកស្ស ខន្ធស្ស ឯកវិធាទិវសេន អតីតាទិវសេនបិ នានាករណំ បដិច្ច ញាណំ បវត្តតិ·

បុថុ នានាធាតូសូតិ “អយំ ចក្ខុធាតុ នាម...បេ... អយំ មនោវិញ្ញាណធាតុ នាម· តត្ថ សោឡស ធាតុយោ កាមាវចរា, ទ្វេ ចតុភូមិកា”តិ ឯវំ ធាតូសុ នានាករណំ បដិច្ច ញាណំ បវត្តតិ· តយិទំ ឧបាទិន្នធាតុវសេន វុត្តំ· បច្ចេកពុទ្ធានញ្ហិ ទ្វិន្នញ្ច អគ្គសាវកានំ ឧបាទិន្នធាតូសុ ឯវ នានាករណំ បដិច្ច ញាណំ បវត្តតិ, តញ្ច ខោ ឯកទេសតោវ, ន និប្បទេសតោ· ពាហិទ្ធា អនុបាទិន្នធាតូនំ នានាករណំ តេសំ អវិសយោវ, សព្ពញ្ញុពុទ្ធានំយេវ បន “ឥមាយ ធាតុយា ឧស្សន្នត្តា ឥមស្ស រុក្ខស្ស ខន្ធោ សេតោ ហោតិ, ឥមស្ស កាឡោ, ឥមស្ស មដ្ឋោ, ឥមស្ស ខរោ, ឥមស្ស ពហលតចោ, ឥមស្ស សុក្កតចោ· ឥមស្ស បត្តំ វណ្ណសណ្ឋានាទិវសេន ឯវរូបំ· ឥមស្ស បុប្ផំ នីលំ, បីតំ, លោហិតំ, ឱទាតំ, សុគន្ធំ, ទុគ្គន្ធំ, មិស្សកគន្ធំ· ផលំ ខុទ្ទកំ, មហន្តំ, ទីឃំ, វដ្ដំ, សុសណ្ឋំ, ទុស្សណ្ឋំ, មដ្ឋំ, ផរុសំ, សុគន្ធំ, ទុគ្គន្ធំ, មធុរំ, តិត្តកំ, អម្បិលំ, កដុកំ, កសាវំ· កណ្ដកោ តិខិណោ, អតិខិណោ, ឧជុកោ, កុដិលោ, តម្ពោ, នីលោ, លោហិតោ, ឱទាតោ”តិអាទិនា ធាតុនានត្តំ បដិច្ច ញាណំ បវត្តតិ·

បុថុ នានាអាយតនេសូតិ “ឥទំ ចក្ខាយតនំ នាម...បេ... ឥទំ ធម្មាយតនំ នាម· តត្ថ ទសាយតនា កាមាវចរា, ទ្វេ ចតុភូមកា”តិ ឯវំ អាយតននានត្តំ បដិច្ច ញាណំ បវត្តតិ·

បុថុ នានាបដិច្ចសមុប្បាទេសូតិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធាភេទតោ សន្តានភេទតោ ច នានប្បភេទេសុ បដិច្ចសមុប្បាទង្គេសុ· អវិជ្ជាទិអង្គានិ ហិ បច្ចេកំ បដិច្ចសមុប្បាទសញ្ញិតានិ· តេនាហ – សង្ខារបិដកេ “ទ្វាទស បច្ចយា ទ្វាទស បដិច្ចសមុប្បាទា”តិ (សំ· និ· ដី· ១·១·១១០)·

បុថុ នានាសុញ្ញតមនុបលព្ភេសូតិ នានាសភាវេសុ និច្ចសារាទិវិរហិតេសុ សុញ្ញសភាវេសុ, តតោ ឯវ ឥត្ថិបុរិសអត្តត្តនិយាទិវសេន

អនុបលក្ខិមានសការេវស្ស។ ម-ការោ ហេតុ បទសន្ធិករោ។

បុត្តទារាអវេក្ខស្សតិ អត្ថបដិសម្ភិទាវិសយេសុ បច្ចុប្បន្នទារាអវេក្ខស្ស។ ធម្មេស្សតិ ធម្មបដិសម្ភិទាវិសយេសុ បច្ចយាទិទារាធម្មេស្ស។ និរុត្តិស្សតិ តេសំយេវ អត្ថធម្មានំ និទ្ធារណវចនសង្ខាតេស្ស ទារានិរុត្តិស្ស។ បុត្ត ទារាបដិភានស្សតិ អត្ថបដិសម្ភិទាទិវិសយេសុ ញាណានិ ញាណមេវ ញេយ្យតាយ តថា តថា បដិភានតោ ឧបតិដ្ឋនតោ បដិភានានីតិ លទ្ធនាមស្ស ទារាញាណស្ស។

បុត្ត ទារាសីលក្ខន្ធស្សតិអាទីសុ សីលស្ស បុត្តំ ទារតព្វញ្ច ចុត្តមេវ, ឥតរេសំ បន ចុត្តនយានុសារេន សុវិញ្ញេយ្យត្តា បាកដមេវ។ យំ បន អភិញ្ញា ឧបរិមេវ និទ្ទានំ, តត្ថ រូបវាទនេន បុត្តំ គហេតព្វន្តិ អាហ – “បុត្ត ទារាឋានាឋានេ ធម្មេ ឧបតិក្កមា”តិ។ តេនស្ស មនិន្ទ្រិយានិបរិយាយេន បុត្តំ បរិទីបិតំ ហោតិ។

វិបុលេ អត្ថេតិ មហន្តេ អត្ថេ។ មហន្តបរិយាយោ ហិ វិបុលសទ្ទោ។ គម្ភីរេសូតិ សសាទីហិ វិយ មហាសមុទ្ទា អនុបចិតញាណសម្ភារេហិ អលព្ភនេយ្យបតិដ្ឋេសុ ញេយ្យេសុ ញាណំ បវត្តតីតិ វិបុលស្ស គម្ភីរតាយ ញាណស្ស គម្ភីរតា វិភាវិតា។

តិក្ខវិបស្សនាទិគុណេហិ អសាធារណត្តា បរេសំ បញ្ញាយ ន សាមន្តា, អថ វា សុចិន្តិតចិន្តីតិ អសាមន្តបញ្ញា អាការស្ស វុត្តត្តា គតា។ នេវ “អសាមន្តបញ្ញា”តិ វុត្តំ, តេសំ យថាវុត្តគុណេហិ អញ្ញេហិ អសាធារណត្តា ន តស្ស ឧបមា កាយន្តិ សមន្តា អសាមន្តា បញ្ញាតិ យោជនា។ អត្ថវត្ថានតោតិ អត្ថប្បភេទស្ស យាថាវតោ សន្និដ្ឋានតោ។ ន អញ្ញោ កោចិ សក្កោតិ អភិសម្ភវិតុន្តិ ញាណគតិយា សម្បាបុណិតុំ ន អញ្ញោ កោចិបិ សក្កោតិ, តស្មា អយំ សុចិន្តិតចិន្តីតិ អសាមន្តបញ្ញា។ ឋានានិ បុគ្គលន្តរវសេន អសាមន្តបញ្ញា វិភាវេតុំ, “បុថុជ្ជនកល្យាណកស្សា”តិអាទិ អារទ្ធំ។

“បញ្ញាបភេទកុសលោ អធិគតបដិសម្ភិទោ ចតុវេសារជ្ជប្បត្តោ ទសពលធារី បុរិសាសភោ បុរិសសីហោ បុរិសនាគោ បុរិសាជញ្ញោ បុរិសធោរយ្ហោ អនន្តញាណោ អនន្តតេជោ អនន្តយសោ អឌ្ឍោ មហទ្ធនោ ធនវា នេតា វិនេតា អនុនេតា បញ្ញាបេតា និជ្ឈាបេតា បេក្ខេតា បសាទេតា។ សោ ហិ ភគវា អនុប្បន្នស្ស មគ្គស្ស ឧប្បាទេតា, អសញ្ជាតស្ស មគ្គស្ស សញ្ជនេតា, អនក្ខាតស្ស មគ្គស្ស អក្ខាតា, មគ្គញ្ញូ មគ្គវិទូ មគ្គកោវិទោ។ មគ្គានុគាមី ច បន ឯតរហិ សាវកា វិហរន្តិ បច្ឆា សមន្នាគតា។

“សោ ហិ ភគវា ជានំ ជានាតិ, បស្សំ បស្សតិ, ចក្ខុភូតោ ញាណភូតោ ធម្មភូតោ ព្រហ្មភូតោ វត្តា បវត្តា អត្ថស្ស និន្នេតា អមតស្ស ទាតា ធម្មស្សាមី តថាគតោ, នត្ថិ តស្ស ភគវតោ អញ្ញាតំ អទិដ្ឋំ អវិទិតំ អសច្ឆិកតំ អផស្សិតំ បញ្ញាយ។ អតីតំ អនាគតំ បច្ចុប្បន្នំ ឧបាទាយ សព្វេ ធម្មា សព្វាការេន ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ញាណមុខេ អាបាថំ អាគច្ឆន្តិ, យំ កិញ្ចិ នេយ្យំ នាម អត្ថិ តំ សព្វំ ជានិតព្វំ, អត្តត្ថោ វា បរត្ថោ វា ឧភយត្ថោ វា ទិដ្ឋធម្មិកោ វា អត្ថោ សម្បរាយិកោ វា អត្ថោ ឧត្តានោ វា អត្ថោ គម្ភីរោ វា អត្ថោ គូឡ្ហោ វា អត្ថោ បដិច្ឆន្នោ វា អត្ថោ នេយ្យោ វា អត្ថោ នីតោ វា អត្ថោ អនវជ្ជោ វា អត្ថោ និក្កិលេសោ វា អត្ថោ

វោទានោ វា អត្ថោ បរមត្ថោ វា អត្ថោ, សព្ពំ តំ អន្តោពុទ្ធញាណេ បរិវត្តតិ។

“សព្ពំ កាយកម្មំ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ញាណានុបរិវត្តិ, សព្ពំ វចីកម្មំ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ញាណានុបរិវត្តិ, សព្ពំ មនោកម្មំ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ញាណានុបរិវត្តិ។ អតីតេ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ អប្បដិហតំ ញាណំ, អនាគតេ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ អប្បដិហតំ ញាណំ, បច្ចុប្បន្នេ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ អប្បដិហតំ ញាណំ, យាវតកំ ញេយ្យំ, តាវតកំ ញាណំ។ យាវតកំ ញាណំ, តាវតកំ ញេយ្យំ។ ញេយ្យបរិយន្តិកំ ញាណំ, ញាណបរិយន្តិកំ ញេយ្យំ, ញេយ្យំ អតិក្កមិត្វា ញាណំ នប្បវត្តតិ, ញាណំ អតិក្កមិត្វា ញេយ្យបថោ នត្ថិ, អញ្ញមញ្ញបរិយន្តដ្ឋាយិនោ តេ ធម្មា, យថា ទ្វិន្នំ សមុគ្គបដលានំ សម្មា ផុសិតានំ ហេដ្ឋិមំ សមុគ្គបដលំ ឧបរិមំ នាតិវត្តតិ, ឧបរិមំ សមុគ្គបដលំ ហេដ្ឋិមំ នាតិវត្តតិ, អញ្ញមញ្ញបរិយន្តដ្ឋាយិនោ, ឯវមេវ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ញេយ្យញ្ច ញាណញ្ច អញ្ញមញ្ញបរិយន្តដ្ឋាយិនោ។ យាវតកំ ញេយ្យំ, តាវតកំ ញាណំ។ យាវតកំ ញាណំ, តាវតកំ ញេយ្យំ, ញេយ្យបរិយន្តិកំ ញាណំ, ញាណបរិយន្តិកំ ញេយ្យំ, ញេយ្យំ អតិក្កមិត្វា ញាណំ នប្បវត្តតិ, ញាណំ អតិក្កមិត្វា ញេយ្យបថោ នត្ថិ។ អញ្ញមញ្ញបរិយន្តដ្ឋាយិនោ តេ ធម្មា។ សព្ពធម្មេសុ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ញាណំ បវត្តតិ។

“សព្ពេ ធម្មា ពុទ្ធស្ស ភគវតោ អាវជ្ជនប្បដិពទ្ធា អាកង្ខប្បដិពទ្ធា មនសិការប្បដិពទ្ធា ចិត្តុប្បាទប្បដិពទ្ធា, សព្ពសត្តេសុ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ញាណំ បវត្តតិ។ សព្ពេសំ សត្តានំ ពុទ្ធោ អាសយំ ជានាតិ, អនុសយំ ជានាតិ, ចរិតំ ជានាតិ, អធិមុត្តិំ ជានាតិ, អប្បរជក្ខេ មហារជក្ខេ តិក្ខិន្ទ្រិយេ មុទិន្ទ្រិយេ ស្វាការេ ទ្វាការេ សុវិញ្ញាបយេ ទុវិញ្ញាបយេ ភព្ពាភព្ពេ សត្តេ បជានាតិ, សទេវកោ លោកោ សមារកោ សព្រហ្មកោ សស្សមណព្រាហ្មណី បជា សទេវមនុស្សា អន្តោពុទ្ធញាណេ បរិវត្តតិ។

“យថា យេ កេចិ មច្ឆកច្ឆបា អន្តមសោ តិមិតិមិង្គលំ ឧបាទាយ អន្តោមហាសមុទ្ទេ បរិវត្តន្តិ, ឯវមេវ សទេវកោ លោកោ សមារកោ សព្រហ្មកោ សស្សមណព្រាហ្មណី បជា សទេវមនុស្សា អន្តោពុទ្ធញាណេ បរិវត្តតិ។ យថា យេ កេចិ បក្ខី អន្តមសោ គរុឡំ វេនតេយ្យំ ឧបាទាយ អាកាសស្ស បទេសេ បរិវត្តន្តិ, ឯវមេវ យេបិ តេ សារិបុត្តសមា បញ្ញាយ, តេបិ ពុទ្ធញាណស្ស បទេសេ បរិវត្តន្តិ, ពុទ្ធញាណំ ទេវមនុស្សានំ បញ្ញំ ផរិត្វា អតិឃំសិត្វា តិដ្ឋតិ។ យេបិ តេ ខត្តិយបណ្ឌិតា ព្រាហ្មណបណ្ឌិតា គហបតិបណ្ឌិតា សមណបណ្ឌិតា និបុណា កតបរប្បវាទា វាលវេធិរូបា, វោភិន្ទន្តា មញ្ញេ ចរន្តិ បញ្ញាគតេន ទិដ្ឋិគតានិ, តេ តេ បញ្ហំអភិសង្ខរិត្វា អភិសង្ខរិត្វា”តិ (បដិ॰ ម॰ ៣.៥) –

អាទិនា និទ្ទិដ្ឋបាឡិំ បេយ្យាលមុខេន សង្ខិបិត្វា ទស្សេន្តោ “បញ្ញាបភេទកុសលោ បភិន្នញាណោ…បេ… តេ បញ្ហំអភិសង្ខរិត្វា អភិសង្ខរិត្វា”តិអាទិមាហ។

តត្ថ បភិន្នញាណោតិ អត្ថាទីសុ បភេទគតញាណោ។ “បភេទញាណោ”តិបិ បឋន្តិ, សោ ឯវ អត្ថោ។ តេ បញ្ហន្តិ តេ តេ អត្តនា អធិប្បេតំ បញ្ហំ។ និទ្ទិដ្ឋការណាតិ វិស្សជ្ជិតការណា។ ឧបក្ខិត្តកាតិ ភគវតោ បញ្ញាវេយ្យត្តិយេន សមីបេ ខិត្តកា អន្តេវាសិកា សម្បជ្ជន្តិ។

កចតិ អភិកចតីតិ ក្វទិ៍ កិ? ទាកាឌិ៍ ឧបសគ្គេ សតិបិ តឌេច បឌំ តយត្វំ ចឌតីតិ ឧបសគ្គេត ចិតាបិ សោ អតេ្ថា ចិតេ្លាតេយ្យោ អតេតពត្វត្វា ឆាត្វតត្តិ ចុត្តំ – “អភិក្យុីតី”តិ៍ ពារកញ្ចត្តយេត ចេចតំ ចុត្តំ, តស្វា ទាកំ អភិក្យុីតីតិ សា សា យគ្គបញ្ញា អត្តតា អត្តតា ចន្ញ្ញទាកំ អភិក្យុីតិ អភិកចតិ, យឌតីតិ អតេ្ថា៍ អភិកចតីតិ សា សា ផលបញ្ញា តំ តំ ទាកំ កចិ អភិកចិ យឌ្ចិតិ ក្វទិបញ្ញា៍ “អភិកចិតា”តិ ចា បិេឌា, “អភិកចិត្វា”តិបិ បឌត្តិ៍ អភិកចិត្វាតិ ច កិរិយាយ និឌ្ឌកាចឌស្សត៌ បញ្ញា ចេ និឌ្ឌា, ទាកាភិកេចា ច និទ្ធា ឲចាតិ៍ សេសេស្វបិ ឲសេច តយោ៍

ទាកាឌីស្វ បត ទេ្ឌតលក្ខណោ ទារកោ៍ ក្ងស្សតលក្ខណោ ឆេាសោ៍ ឫឃ្យុតលក្ខណោ យោេហា៍ ក្ញ្ញតលក្ខណោ កោេឆា, ឧបតត្ថលក្ខណោ ឧបតាេហា៍ បុត្ថកាលំ កោេឆា, អបទកាលំ ឧបតាេហា៍ បទក្រាយក្ខតលក្ខណោ យេក្ខា, ឃុគ្គាហលក្ខណោ បលិេសា៍ បទសយ្យត្តិលិយតលក្ខណោ ត្ថស្សា, អត្តេតា សយ្យត្តិតិគ្វហតលក្ខណំ យឆ្សទិយំ៍ អត្តតា ពតបិបប្យជិឆ្សាឌតលក្ខណា យាឃា, អត្តេតា អចិឌ្ឌយាតក្រាប្យកាសតលក្ខណំ សាេឈ្យ៉ ចិត្តស្ស ឧទ្ធយាតកាចលក្ខណោ ឆយ្គទា, កទណ្យុត្តទិយលក្ខណោ សាទយ្គទា៍ ឧត្តុតិលក្ខណោ យាេតា, អត្តុត្តិលក្ខណោ អតិយាេតា៍ យត្តកាចលក្ខណោ យេឌា, បញ្ចកាយគ្រោលស្វ ចិត្តចោស្សគ្គលក្ខណោ បយាេឌា៍ កចតិ អភិកចតិ អទិត្តិ ក្វទិ អសន្វបេតា បទស្ស អកាទស្ស លេបិំ ពត្វា៍ តេតាហ – “អទិ៍ យឌ្ចតិបញ្ញាតិ ក្វទិបញ្ញា”តិ៍ កចតិ ឲត្វ ឆាចទឌក្គយត្តិ ក្វទិ ចុច្ចតិ បឆចិ៍ យឆា “ក្វយី”តិ ក្វទិ ចិឃាតិ ក្វទិបញ្ញា ចិត្វតចិបុលេឌ្ឌត សត្តំ សហតាឃ ច៍ តេតាហ – “តាឃា”តិអាឌិ៍ តត្វ បឆចិសយាឃាតិ ចិត្វតចិបុលេឌ្ឌតេច បឆចិសយាឃ៍ ចិត្វតាឃាតិ បឌាតិតេត្ថ ចិសេយ ចិត្វតាឃ, ត ឲកេឌេស ចត្តយាតាឃ៍ ចិបុលិឃាតិ ឧត្យអាទក្វតាឃ៍ សយត្ថាគេតាតិ បុគ្គលេ៍ ត្ថតិ-សេឌ្ចា ពារណេត្វ, ត្ថយិតា ពារណោត បុគ្គលស្ស ក្វទិបញ្ញាឃ សយត្ថាគតត្វា តស្ស បញ្ញា ក្វទិបញ្ញា តាយាតិ អតេ្ថា៍ “ក្វទិបញ្ញាស្ស បញ្ញា ក្វទិបញ្ញាបញ្ញា”តិ ចត្តេត្ថ ឲកស្ស បញ្ញាសឌ្ចស្ស លេបិំ ពត្វា “ក្វទិបញ្ញា”តិ ចុត្តំ៍

អបិចាតិ បញ្ញាបទិយាឃឌស្សតត្វំ ចុត្តំ៍ បញ្ញាឃេយតត្តិ បញ្ញាឃ ឲតំ៍ អឌិចឌតត្តិ អឌិកំ ចឌត៌ ក្វទីតិ ក្វេត អតេ្ថ លឆ្ថាឌិេក ទេយតិ សច្ចសកាេចត, ឌិជ្ជិ ចិឃ ត អក្វេតតិ ក្វទិ៍ េយឆាតិ អសតិ ចិឃ និលុច្ចេឃ កិេលេស េយឆតិ ហិំសតីតិ េយឆា, លិប្យំ ពហលឆាទលេឌ្ឌត ចា េយឆា៍ បទិលាឃិកាតិ ឃស្សុប្យឌ្ឌតិ, តំ សត្តំ អត្តហិតប្យជិបត្តិយំ សយ្យុឃុត្តឆេយ្ញ ច ឃាឆាចលក្ខលប្យជិេចឆេ បទិេលាតីតិ បទិលាឃិកា៍ ត្ថេយេហច អញ្ញាតិបិ បញ្ញាបទិយាឃចឌតាតិ េហាត្តិ៍

បញ្ញាឌាហុល្លត្តិ បញ្ញា ពាហុលិ អស្សាតិ បញ្ញាពាហុេលិ, តស្ស ភាេចា បញ្ញាឌាហុល្លំ៍ តច្ចា បញ្ញាឃ ឌាហុល្លំ បចត្តិ ឲចាតិ តយត្វំ បញ្ញាពរុកស្ស បុគ្គលស្ស ចេសត ឌេស្សេត្តា, “ត្ថេឆកេច្ចា បញ្ញាពរុេកា េហាតី”តិអាឌិយាហ៍ តត្វ ត្ថេឆកេច្ចាតិ បុត្វុជ្ជតកល្យាណេកា, អទិេឃា ចា៍ បញ្ញា ពរុ ឲកស្សាតិ បញ្ញាពរុេកា៍ បញ្ញាឃ ចទិេតា បចត្តិេតា បញ្ញាចទិេតា, បញ្ញាឃ ចទិតំ បចត្តំ អស្សាតិ ចា បញ្ញាចទិេតា៍ អត្វុេលិយិពលត្តិអាឌិចិភាកា បញ្ញា អាសេឃា ឲតស្សាតិ បញ្ញាសេឃា៍ បញ្ញាឃ អឌិយុេត្តា តត្តិេត្តាតិ បញ្ញាឌិយុេត្តា៍ សយ្យុស្សិតេឌ្ឌត បញ្ញា ឆេឌា ឲតស្សាតិ បញ្ញាឆេឌា៍ បញ្ញាេពត្វតិ តេស្សច េចចចត៌ បញ្ញាតិយិត្តំ អាឌិបេតយ្យំ ឲតស្សាតិ បញ្ញាឌិបេតយ្យោ៍ បញ្ញាសត្ថាេតា ចិចេឃា, ឆយ្យុសកាចចិចិតត៌ ចា ពាហុលំ ឲតស្សាតិ ចិចឃពាហុេលិ៍ តាតប្យកាេទត ឆយ្យុសកាចចិចិតត៌ ពាហុលំ អស្សាតិ បចិចឃពាហុេលិ៍ ឌ្ឋក្ខាឃត៌ ឃាឆាចេតា ឆយ្យាត៌ ឧបឌ្ឋាត៌ ពាហុលំ ឲតស្សាតិ ឌ្ឋក្ខាឃតពាហុេលិ៍

បញ្ញាយ តស្ស តស្ស ធម្មស្ស សម្មាវេបក្ខតា សេយ្យក្លា, សេយ្យក្លាយ អយត៌ បចត្តត៌ សេយ្យក្លាយត៌, សេយ្យក្លាយត៌ ធម្មោ បកតិ អស្សាតិ សេយ្យក្លាយតធម្មោ៑ សេយ្យក្លាយត៌ ចា យាធាចតោ ឥស្សតធម្មោ សការចា ឲតស្សាតិ សេយ្យក្លាយតធម្មោ៑ សត្ថុ ធម្មខាត៌ ចិក្ខត៌ ចិការចិត៌ ពត្វា ចិហរណឃឹលេតិ ចិក្ខតចិហារី៑

តច្ចវិតោតិអាទីសុ ត៌-សេដ្ឋត បញ្ញា បច្ចាយដ្ឋា, តស្មា តត្ថ "បញ្ញាធវិតោ"តិអាទិតា អតេ្ថា ចេទិតព្ពោ៑ សា បញ្ញា ធវិតា កទ្វកា ពាហុលិ អស្សាតិ តច្ចវិតោ តក្កទ្វកោ តព្ពាហុលេ៑ តស្សំ បញ្ញាយំ តិន្នេ ចេបិណោ បព្ភារោ អធិមុត្តោតិ តន្និន្នោ តបេ្យាណោ តប្បព្ភារោ តទធិមុត្តោ៑ សា បញ្ញា អធិបតិ តទធិបតិ, តទធិបតិតោ អាកតោ តទាធិបតេយ្យោ៑ បញ្ញាកទ្វកោតិអាទីនិ "កាយំ ចេចត្តំយេច ខាតាតិ, អយំ បុក្កលេ តេក្លូយកទ្វកោ"តិអាទីសុ (បដិ៑ ម៑ ១.១១៣) ចិយ បុរិមខាតិតោ បភុតិ ច្ចត្តាតិ៑ តច្ចវិតោតិអាទីនិ ព្ពមិស្សា ខាតិយា ច្ចត្តានិ៑ ព្ពទាតិ ច្ចត្តមេចត្ថំ តិឥស្សតធមេតបិ ឥស្សតំ – "យធា"តិអាទិ ច្ចត្តំ៑ ឲធមេចត្តិអាទីនិ ឥស្សិតព្ពានិកយត៌៑

ឃឹឈបញ្ញាតិ អត្ថតោ ចិសេយ ឃឹឈបប្ចត្តិកា បញ្ញា, យា សយាវេឌ្ឍ អត្ថតោ បញ្ញាកិច្ចំ អឥន្ធាយត្តី អចិត្វាយត្តី លិប្បមេច សព្បារេបតិ៑ តេតាហ – "ឃឹឈំ ឃឹឈំ ឃឹលេតិ បរិបូរេតី"តិអាទិ៑ តត្ថ ឃឹឈំ ឃឹឈត្តិ ពាហុត៌ ឃឹលេទិត៌ សក្កហត្ថំ ថ្ពេក្លត្ថំ ច្ចត្តំ៑ ឃឹលេតីតិ ធារិត្តធារិត្តចមេត បញ្ញាត្តានិ បរិតិមោក្លសំចរឃឹលេតិ, ធមេបត្វា ចា ព្ពន្ទ្រិយសំចរំ តស្ស ចិស៌ុ កហិតត្តា ព្ពតរានិ តិចិធឃឹលេតិ៑ ព្ពន្ទ្រិយសំចរន្តិ ចក្ខាទីត៌ លត្ថំ ព្ពន្ទ្រិយាត៌ រាកប្បដិឃប្បមេចសំ អកត្វា សតិកចារេដត តិចារណំ ធកត៌៑ កោខតេ យត្តញ្ញុតត្តិ បច្ចចក្ខិតបរិភោកចមេត កោខតេ បមាណញ្ញុកាចំ៑ ខាករិយាត្ទយោកត្តិ ទិចសស្ស តីសុ កោដ្ឋាសេសុ ទត្តិយា បឋមបច្ឆិមកោដ្ឋាសេសុ ច ខាករតិ ត តិទ្ទាយតិ, សយលធម្មោយេច កវេរាតីតិ ខាករោ, ខាករស្ស ការចា, កម្មំ ចា ខាករិយំ, ខាករិយស្ស អត្ទយោកោ ខាករិយាត្ទយោកោ, ត៌ ខាករិយាត្ទយោកំ៑ ឃឹលក្ខត្តិ សេក្ខំ ចា អសេក្ខំ ចា ឃឹលក្ខន្ធំ៑ ឲចមិតរេបិ លត្ធា ចេទិតព្ពោ៑ បញ្ញាក្ខត្តិ មក្កបញ្ញា ច សេក្ខាសេក្ខាត៌ លោកិយបញ្ញា ច៑ ចិមុត្តិក្ខត្តិ ផលចិមុត្តិ៑ ចិមុត្តិញាណឥស្សតក្ខត្តិ បច្ចចេក្ខណញាណំ៑

ឃឹឈបញ្ញាតិច្ឆេសសតិសោរេយេច លហុបញ្ញាតិច្ឆេសោ, តធា ហាសបញ្ញាតិច្ឆេសោ៑ ខចតបញ្ញាតិច្ឆេសោ បត កលិបសម្មោសតតេយត បចតេ្តា៑ តិក្ខបញ្ញាតិច្ឆេសោ ចិវិយស្ស ថ្លស្សក្កាបតចមេត, តិព្ពេធិកបញ្ញាតិច្ឆេសោ សព្ពលេកេ អតភិរតសញ្ញាចមេត បចតេ្តា៑ តត្ថ ត្យុវិតកិរិយា ឃឹឈតា៑ អឥន្ធតា លហុតា៑ ចេកាឃំតត្តំ លិប្បតា៑

ហាសពាហុលេតិ បីតិពាហុលេ៑ ចេសបតានិ តមេស្សច ចេចចតាតិ៑ អធ ចា ហាសពាហុលេតិ ម្ពលបធំ៑ ចេទពាហុលេតិ តស្សា ឲច បីតិយា សព្បយុត្តសោមនស្សចេទតាចមេត តិច្ឆេសបធំ៑ តុដ្ឋិពាហុលេតិ តាតិពលចបីតិយា តុដ្ឋាការចមេត៑ បាមោជ្ជពាហុលេតិ ពលចបីតិយា បមុទិតភាចចមេត៑ ឃឹលេតិ បរិបូរេតីតិ ហដ្ឋប្បហដ្ឋោ ថ្ពក្កុមក្កោ សម្បិយាយមាតោ ឃឹលេតិ សព្បារេតិ៑ បីតិសោមនស្សសហកតា ហិ បញ្ញា អភិរតិចមេត អារម្មណេ ថុល្លិតា ចិកសិតា ចិយ បចត្តតិ, ត ឲចំ ថ្ពេបក្ខាសហកតាតិ៑

អតិច្ចតោ លិប្បំ ខចតីតិ "លត្ធបញ្ញាកំ អតិច្ច"ត្តិ ចេកាឃំតេត បចត្តតិ, បដិបក្ខទូរីភាវេចត បុព្ពាភិសង្ខារស្ស សាតិសយត្តា ព្ពមេន្ឋត ចិស្សដ្ឋចមិរំ ចិយ លក្ខណំ អចិរដ្ឋត្តី អឥន្ធាយត្តី អតិច្ចលក្ខណំ ចេកសា បដិចិជ្ឈតិ, តស្មា សា ខចតបញ្ញា តាមាតិ អតេ្ថា៑ ចេសបទេសុបិ

ឲរេច តរេយា៑ ឲចំ លក្ខណារយ្ទហិកចិបឍ្សតាចរេត ឌចតបញ្ញា ឥរេឍ្សត្វា ពលចចិបឍ្សតាចរេត ឥរេឍ្សតុំ – "ទ្បប"ត្តិអាឌិ ចុត្តំ៑ តត្ថ លយរេដ្ឋតាតិ យត្ថ យត្ថ ដ្ឋប្បជ្ជតិ, តត្ថ តរេត្ថច កិជ្ជតរេតា លយរេកាចត្វា៑ កយរេដ្ឋតាតិ កយាតកកាចរេតា៑ អរេារកដ្ឋតាតិ អត្តរោរចិរហរេតា តិច្ចរោរាឌិចិរហរេតា ច៑ តុលយិត្វាតិ តុលិក្ទតាយ ចិបឍ្សតាបញ្ញាយ តុរេលត្វា៑ តីរយិត្វាតិ តាយ ឲច តីរណក្ទតាយ តីរេរត្វា៑ ចិកាចយិត្វាតិ យាឆាចរេតា បការេរត្វា បាកដំ កត្វា៑ អឆ ចា តុលយិត្វាតិ កលិបរេយ្ទរតចរេត តុលយិត្វា៑ តីរយិត្វាតិ ដ្ឋឥយឌ្ឍយាត្ទបឍ្សតាចរេត តីរេរត្វា៑ ចិកាចយិត្វាតិ កក្ខាត្ទបឍ្សតាឌិចរេត បាកដំ កត្វា៑ ចិក្ទតំ កត្វាតិ

រក្ខារទ្បរបក្ខាត្ទរលិបចរេត ឲ្យដំ កត្វា៑ ទ្បបតិរេទាឆតិ ទ្បបក្ខត្ខឍ្ស តិរេទាឆក្ទរេត តិញ្ញាណោ៑ លិប្បំ ឌចតីតិ តិត្ថរេបិលាបគ្គារចរេត ឌចតិ បចត្តតិ៑ ឰឌាតិ និលាប្បត្តចិបឍ្សតាចរេត ឌចតបញ្ញា ឥរេឍ្សតុំ, បុត "ទ្បប"ត្តិអាឌិ ចុត្តំ៑

ញាណាឍ្ស តិក្ខការេចា តាយ រចិរេរំ បដិបក្ខរយុដ្ឋិត្ថរេតត រចឌិតរេញ្ញាតិ "លិប្បំ កិរេលរេរ ឆិន្ទតីតិ តិក្ខបញ្ញា"តិ ចត្វា រេត បត កិរេលរេរ ចិការេកត ឥរេឍ្សរេត្តា, "ដ្ឋប្បត្តំ កាយចិតក្ក"ត្តិអាឌិយាហ៑ រយឆចិបឍ្សតាហិ ចិក្ខយ្ទតពក្ខចរេត បហិតយ្យិ អរិយមគ្គេត អរយ្ទហតត្តា ដ្ឋប្បត្តិឆយ្ទតំ អតតីតតាយ អរយ្ទហត្ទប្បត្តត្តិ ចុច្ចតិ, តំ ឰឆ "ដ្ឋប្បត្ត"ត្តិ អធិរេប្បតំ៑ តាធិចារេរតីតិ រត្តាតំ អារេទារេបត្វា ត ចារេរតិ៑ បឌហតីតិ រយុរេច្ឆឌចរេត បឌហតិ៑ ចិរេតារេឆតីតិ លិបតិ៑ ញ្យត្តិ ករេទាតីតិ ចិកពត្តំ ករេទាតិ៑ អតកាចំ ករេយតីតិ អត្ម អកាចំ ករេយតិ,

ចិបឍ្សតាក្កេយត អរិយមគ្គ បត្វា រយុរេច្ឆឌចរេរតេច អកាចំ កយេយតីតិ អរេត្វា៑ ឲត្ថ ច កាយប្បដិរំឃុរេត្តា ចិតរេក្កា កាយចិតរេក្កា៑ "ឰរេយ រត្វា យរេត្ទា"តិ បរេទរំ យរេណប្បដិរំឃុរេត្តា ចិតរេក្កា ញ្យាបាឌចិតរេក្កា៑ "ឰរេយ រត្វា ចិហិរិយត្ទា"តិ បរេទរំ ចិហិរាបដិរំឃុរេត្តា ចិតរេក្កា ចិហិរាចិតរេក្កា៑ បាបរេកតិ លាមរេកា៑ អកុរេល ឆរេយ្ទតិ អរេការរល្លរយ្ទរេត ឆរេយ្ទ៑ តិក្ខបរេញ្ញា តាយ លិប្បាកិរេញ្ញា រេហាតិ, បដិបគា ចឍ្ស ត ចលតីតិ អាហ – "ឲកយិអារេរត ចត្តាររោ អរិយមគ្គា"តិអាឌិ៑

"រព្វេ រក្ខារា អតិច្ចា ទុក្ខា ចិបរិណាមឆយ្ទា រក្ខតា បដិច្ចរយុប្បត្តា ឧយឆយ្ទា ចយឆយ្ទា ចិរាកឆយ្ទា តិរេទាឆឆយ្ទា"តិ យាឆាចរេតា ឥឍ្សរេតត រច្ចប្បដិរេចរេធា ឰជ្ជាតិ, ត អញ្ញាឆាតិ ការេណយុរេឧត តិរេព្វឌិកបញ្ញា ឥរេឍ្សតុំ – "រព្វរក្ខាររេរុ ដ្ឋរេព្វាកពហុរេលា រេហាតី"តិអាឌិ ចុត្តំ៑ តត្ថ ដ្ឋរេព្វាកពហុរេលាតិ "រព្វេ រក្ខារា អតិច្ចា"តិអាឌិតា (ឆ៑ ប៑ ១សិសិ) តរេយត រព្វរក្ខាររេរុ អភិណ្ហប្បចត្តរំរេចរេកា៑ ដ្ឋត្តារពហុរេលាតិ ញាណកយចរេត រព្វរក្ខាររេរុ ពហុរេរា ដ្ឋពត្តយាតរេរា៑ រេតត អាឌីតចាត្ទបឍ្សតយាហ៑ ដ្ឋក្កណ្ដតពហុរេលាតិ រក្ខាររេតា ដ្ឋដ្ឋិ ចិរក្ខារាភិយុខតាយ ដ្ឋក្កណ្ដតពហុរេលា៑ ឰយិតា តិព្វឹឌាត្ទបឍ្សតយាហ៑ អរតិពហុរេលាតិអាឌិតា តឍ្សា ឲច អបរាបទ្បបបត្តិ៑ ពហិយុរេខាតិ រព្វរក្ខាររេតា ពហិក្ទតំ តិព្វាតំ ដ្ឋឌ្ឍិឍ្ស បចត្តញាណយុរេខា៑ តឆា បចត្តិតចិរេយាក្ខយុរេខា៑ តិព្វិជ្ជតំ បដិចិជ្ជតំ តិរេព្វរេធា, រេរា ឲតិឍ្សា អត្ថីតិ តិរេព្វឌិកា, តិព្វិជ្ជតីតិ ចា តិរេព្វឌិកា, រា ឲច បញ្ញា តិរេព្វឌិកបញ្ញា៑ អតិព្វិទ្ធបុព្វត្តិ អតយតរេក្ក រំរោរេ អត្តំ បារេបត្វា អតិចិទ្ធបុព្វំ៑ អប្បឌាលិតបុព្វត្តិ តរេឍ្សច អត្ថចចតំ, អត្តការេណាតេច អប្បឌាលិតបុព្វត្តិ អរេត្ថ៑ រេលាកក្ខន្ធត្តិ រេលាករាឃិ, រេលាករេកាដ្ឋារំ ចា៑

កាយកតារតិចក្កចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៑

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]